

PROSTEN LARS LEVI LAESTADIUS

KYRKOPOSTILLA

ÖVERSÄTTNING FRÅN FINSKAN
AV
J F HELLMAN

Uppsala 1963
Appelbergs Boktryckeri AB

FÖRORD

Prosten L. L. Laestadius predikningar, som översatts till svenska av J. F. Hellman, utgavs år 1901, under namn L. L. Laestadius Kyrkopostilla. Denna upplaga blev slutsåld för årtionden sedan.

När röster höjts bland Laestadius efterföljare och älskare av hans lära att åter utge den store Gudsmannens verk, och tiden visar att behovet av Laestadius predikningar bland den svensktalande befolkningen är stort, har de kristna, med känsla av det stora ansvar för att hans predikningar skulle bevaras rena till en kommande tid, beslutat utge den förste arbetarens stora verk oförfalskat. Ett verk, som denna världens lärda och teologer eller den döda trons bekännare ej haft tillfälle att vidröra.

Må Gud tillstödja sin nåd, att denne Hans tjänares predikningar finge ingå i Herrens Sion bland det svensktalande folket, bli än mer kärt och under tiden vi vandrar mot aftonen skulle visa vägen för vandringsmannen, till det himmelska hemlandet. Gud give sin nåd åt våra barn och efterkommande att denna store troshjältes predikningar skulle ljuda i själ och hjärta, samt leda till evig lycka och salighet, i denna tunga beprövelsens och förvillensens tid.

1962 i september.

Den gamla laestadiankristna församlingen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD.....	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
FÖRETAL	8
PROSTEN LARS LEVI LAESTADI LEVERNE	11
1 FÖRSTA SÖNDAGEN I ADVENT 1853	16
ROM. 13: 11, 12; MATT. 21: 1—9	16
2 ANDRA SÖNDAGEN I ADVENT 1859	21
LUK. 21:28	21
3 TREDJE SÖNDAGEN I ADVENT, AFTONSÅNGSPREDIKAN 1854.....	23
ES. 42: 6, 7; MATT. 11: 2—10.....	23
4 FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT AFTONSÅNGSPREDIKAN 1855	28
AP. G. 13: 24, 25; JOH. 1: 19—28.....	28
5 JULDAGEN 1847	31
ES. 66: 9; LUK. 2: 1—20	31
6 ANNANDAG JUL	36
5 MOS. 32: 10—12; MATT. 23: 34—39	36
7 SÖNDAGEN EFTER JUL, AFTONSÅNGSPREDIKAN 1855.....	40
1 MOS. 4: 1; LUK. 2: 33—40.....	40
8 NYÅRSDAGEN 1853.....	44
FIL. 2: 9—11; LUK. 2: 21.....	44
9 NYÅRSDAGEN ANDRA PREDIKAN.....	50
AP. G. 4: 12; LUK. 2: 21	50
10 SÖNDAGEN EFTER NYÅRSDAGEN 1859.....	53
MATT. 3: 12—17	53
11 TRETTONDAGEN AFTONSÅNGSPREDIKAN 1852	59
UPP. 2: 26—28; MATT. 2: 1—12	59
12 FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN 1851.....	65
HÖG. V. 3: 1, 3; LUK. 2: 42—52.....	65
13 ANDRA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN	71
ES. 55: 1; JOH. 2: 1—11	71
14 TREDJE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN	76
MATT. 8: 1—13	76
15 FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN 1849	80
PS. 42: 8; MATT. 8: 23—27	80
16 FEMTE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN.....	85
LUK. 10: 2; MATT. 13: 24—30	85
17 SÖNDAGEN SEPTUAGESIMA.....	88
ES. 5:4; MATT. 20: 1—16	88
18 SÖNDAGEN SEPTUAGESIMA, ANDRA PREDIKAN.....	93
LUK. 13: 6—9; MATT. 20: 1—16.....	93

19	SÖNDAGEN SEXAGESIMA.....	97
	ES. 53: 1; LUK. 8: 4—15	97
20	FASTLAGSSÖNDAGEN, VISITATIONSPREDIKAN I VITTANGI 1842 [1848]	102
	JOH. 9: 1; LUK. 18: 31—43	102
21	FÖRSTA SÖNDAGEN I FASTAN 1855	105
	SYR. 2: 1; MATT. 4: 1—11	105
22	ANDRA SÖNDAGEN I FASTAN 1859	109
	MATT. 15: 21—28.....	109
23	ANDRA SÖNDAGEN I FASTAN, ANDRA PREDIKAN.....	113
	AP. G. 20: 25—27; MATT: 15: 21—28.....	113
24	TREDJE SÖNDAGEN I FASTAN 1849.....	119
	1 SAM. 17, 18; LUK. 11: 14—28.....	119
25	MIDFASTO-SÖNDAG 1855	123
	JOH. 6: 12; JOH. 6: 1—15	123
26	FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN	127
	2 MOS. 32; JES. 48: 18.....	127
27	PALMSÖNDAGEN AFTONSÅNGSPREDIKAN 1859	131
	LUK. 22: 15, 16; 1 KOR. 11: 23—29).....	131
28	LÅNGFREDAGEN 1851.....	134
	1 MOS. 42: 38; LUK. 23: 32—43	134
29	PÅSKDAGEN	138
	1 KOR. 5: 6—8; MARK. 16: 1—8)	138
30	ANNANDAG PÅSK 1850	144
	ES. 42: 1—3; LUK. 24: 13—35.....	144
31	FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER PÅSK	149
	HES. 16: 6; LUK. 1: 68	149
32	ANDRA SÖNDAGEN EFTER PÅSK 1849.....	155
	HES. 34: 17—20; JOH. 10: 11—16.....	155
33	TREDJE SÖNDAGEN EFTER PÅSK.....	160
	JOH. 16: 16—21	160
34	TREDJE SÖNDAGEN EFTER PÅSK, ANDRA PREDIKAN	165
	JAK. 1: 21.....	165
35	FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER PÅSK	169
	OS. 6: 1; JOH. 16: 5—14.....	169
36	FEMTE SÖNDAGEN EFTER PÅSK BÖNESÖNDAG 1851	172
	JAK. 4: 3, 4; JOH. 16: 23—33	172
37	KRISTI HIMMELSFÄRDS DAG 1855	178
	UPP. 7: 2—4; UPP. 5: 12.....	178
38	SJÄTTE SÖNDAGEN EFTER PÅSK	182
	MATT. 5: 11, 12; JOH. 15: 26.....	182
39	SJÄTTE SÖNDAGEN EFTER PÅSK, ANDRA PREDIKAN.....	188
	2 MOS. 16: 3; PS. 105: 3.....	188

40	PINGSTDAGEN 1846.....	193
	AP. G. 2: 38; JOH. 14: 23—31	193
41	ANNANDAG PINGST	200
	JOH. 3: 16—21	200
42	HELIGA TREFALDIGHETSDAGEN	206
	JOH. 3: 1—15	206
43	HELIGA TREFALDIGHETSDAGEN ANDRA PREDIKAN	211
	KOL. 1: 21, KOL. 2: 6, 7	211
44	FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETEN	217
	JOH. 14 2; LUK. 16: 19—31	217
45	ANDRA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETEN 1856.....	219
	LUK. 15: 11—24; LUK. 14: 16—24	219
46	ANDRA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	225
	VISH. 2: 6—9; LUK. 14: 16—24	225
47	TREDJE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	230
	HES. 34: 12; LUK. 15: 1—10	230
48	FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	235
	LUK. 6: 36—49	235
49	FEMTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	238
	MATT. 13: 47, 48; LUK. 5: 1—11.....	238
50	SJÄTTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	245
	MATT. 5: 20—26	245
51	SJÄTTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN, ANDRA PREDIKAN.....	249
	ROM. 6: 6; MATT. 11: 30	249
52	SJUNDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN 1851.....	252
	MATT. 19: 27, 28; MATT. 17: 1—8.....	252
53	ÅTTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	258
	LUK. 13: 6—9; MATT. 7: 15—21.....	258
54	NIONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	264
	LUK. 14: 28—30; LUK. 16: 1—9.....	264
55	TIONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	269
	2 SAM. 18: 33; LUK. 19: 41—47	269
56	ELFTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	276
	ORDS. 30: 12; LUK. 18: 9—14.....	276
57	TOLFTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	282
	2 MOS. 4: 11; MARK. 7: 31—37.....	282
58	TRETTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	285
	ORDS. 14: 31; LUK. 10: 23—37.....	285
59	FJORTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	291
	LUK. 4: 27; LUK. 17: 11—19	291
60	FEMTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	296
	2 KOR. 7: 10; MATT. 6: 24—34	296

61	SEXTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	302
	SYR. 41: 1; LUK. 7: 11—17	302
62	SJUTTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	307
	JOH. 8: 53; LUK. 14: 1—11	307
63	ADERTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	313
	OS. 8: 12; MATT. 22: 34—46.....	313
64	ADERTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	316
	PS. 110: 1; MATT. 22: 34—46.....	316
65	NITTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	321
	MATT. 16: 19; MATT. 9: 1—8.....	321
66	TJUGONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	327
	1 MOS. 45: 22; MATT. 22: 1—14	327
67	TJUGOFÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	331
	1 JOH. 3: 18—21; JOH. 4: 46—53	331
68	TJUGUANDRA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	336
	ROM. 10: 3; MATT. 18: 23—35	336
69	TJUGOTREDJE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	343
	ROM. 13: 7; MATT. 22: 15—22	343
70	TJUGOFJÄRDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN.....	349
	TOB. 12:7; MATT. 9: 18—26	349
71	TJUGOFEMTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN 1850	354
	MATT. 24: 15—28.....	354
72	TJUGOSJÄTTE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN 1858.....	359
	UPP. 14: 13; MATT. 25: 31—46	359
73	TJUGOSJUNDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN	362
	UPP. 12: 1, 2; MATT. 25: 1—13	362
74	KYNDELSMÄSSODAGEN	367
	JOB. 19: 25, 26; LUK. 2: 22—32	367
75	JUNGFURU MARIE BEBÅDELSEDAG 1849.....	372
	2 KOR. 4: 3, 4; LUK. 1: 26—38	372
76	JOHANNES DÖPARENS DAG, AFTONSÅNGSPREDIKAN 1856.....	378
	JES. 40: 6—8; LUK. 1: 57—80.....	378
77	MIKAELIDAGEN	384
	UPP. 12: 7—9; MATT. 18: 1—11.....	384
78	ALLHELGONADAGEN 1853.....	390
	LUK. 8: 4, 5; MATT. 5: 1—12	390
79	FÖRSTA BÖNDAGEN	395
	PETR. 4: 18; LUK. 8: 4—15; 1 KOR. 13: 11.....	395
80	FÖRSTA BÖNDAGEN, ANDRA PREDIKAN	401
	ROM. 2: 4	401
81	FÖRSTA BÖNDAGEN, TREDJE PREDIKAN	406
	2 PETR. 3: 15; LUK. 11: 5—13	406

82	ANDRA BÖNDAGEN	410
	HES. 33: 11; LUK. 18: 1—8	410
83	TREDJE BÖNDAGEN.....	415
	5 MOS. 30: 6; MATT. 25: 1—13	415
84	TREDJE BÖNDAGEN, AFTONSÅNGSPREDIKAN 1855, ANDRA PREDIKAN	418
	ROM. 8: 17; EF. 1:5	418
85	FJÄRDE BÖNDAGEN 1848.....	422
	ROM. 15: 12; PS. 106: 10).....	422
86	VISITATIONSPREDIKAN	428
	2 KOR. 7: 8, 9.....	428
87	PALMSÖNDAGEN	432
	JOH. 6: 41; 1 KOR. 11: 23—29.....	432
88	FÖRSTA SÖNDAGEN I ADVENT AFTONSÅNGSPREDIKAN	438
	MATT. 21: 5	438
89	FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT AFTONSÅNGSPREDIKAN 1856	440
	MATT. 3: 13; JOH. 1: 19—34	440
90	FEMTE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN 1851.....	444
	1 PETR. 1: 23; MATT. 13: 24—30	444
91	SÖNDAGEN SEXAGESIMA	448
	1 MOS. 3: 17, 18.....	448
92	ANDRA SÖNDAGEN I FASTAN 1851	450
	PS. 13: 2, 3; MATT. 15: 22—28.....	450
93	ANNANDAG PÅSK 1852	454
	LUK. 24: 32.....	454
94	ANDRA SÖNDAGEN EFTER PÅSK 1851	459
	2 SAM. 24: 17; JOH. 10: 1—8	459
95	FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHETSDAGEN 1846	463
	1 KOR. 6: 2; LUK. 6: 37.....	463
96	AFTONSÅNGSPREDIKAN PÅ TREDJE BÖNDAGEN 1859	468
	JOH. 14: 15.....	468
	SLUTORD.....	471

FÖRETAL

Uti vårt tidevarv begynte prosten Laestadius verka först i Torneå lappmark liksom Johannes döparen i Judeens öken. Han begynte med sin lagpredikan väcka säkra syndare och efter folkets eget talesätt för människorna framställa deras leverne. Även visar han i sina predikningar att ett sådant leverne förer till helvetets förtappelse, om ej hjärtats och sinnets förändring genom bättring, ånger och levande tro på Herren Kristus försiggår hos människan.

Denna lära verkade först hat hos de flesta i Pajala församling och det övriga Lappland. Även i Finland, särskilt vid Torneälvs stränder, förorsakade Laestadii stämma örstygn hos människorna. Intet under, om sådana människor blevo gallsprängda, ty alla horkonor, tjuvar, fyllhundar, krögare och slagskämpar förlitade sig på Guds nåd utan bättring; och sådana människor varken tåla eller vilja höra bättringspredikningar. Brännvinsförsäljarna sade först i Karesuando församling, att "om det så predikas, så blir kyrkan tom" men då det i två års tid hade predikats på detta sätt, så samlades folk även från andra socknar, så att kyrkan ej kunde inrymma dem. Ty alla, som Gud genom sitt ord och sin Ande uppväckte, förnummo kraft och blevo upplysta genom prosten Laestadii lära och predikningar, ehuru han ej predikade med konstlade ord. Fördenskull bliva av naturen dygdiga människor, både herrar och bönder, förtörnade, då även av dem enligt den heliga skrift uti följande predikningar fordras nyfödelse, ehuru den, såsom de säga, redan bort ske såsom barn i dopet. Även visas här, att egenrättfärdigheten ej duger till salighetsgrund: och detta fördrager ej den bildade världen, som förlitar sig på sin redlighet. Detta var största orsaken därtill, att denna världens herrar och krögare anklagade Laestadius, och därför fick han hätska fiender, då han icke skonade denna världens herrar ej heller säkra präster. Märk härav, läsare, att han blivit förföljd såsom alla rättfärdighetens predikare blivit förföljda: och Herren Jesus utlovar salighet åt alla, som bliva förföljda för rättfärdighetens skull. Härom, nämligen att förföljelse skall komma, visste Laestadius säga mig redan då många ännu ej visste om den annalkande förändringen. Ty partier kunna uppstå i bredd med den rätta läran, såsom det ock skedde i Koutokeino, för vilken händelse de norska biskoparna med stor nit ville beskylla Laestadius. Men därtill var Laestadius icke skulden, ty han hade den tiden ej sådana män som han i rättan tid hade kunnat sända till Koutokeino, då det ännu hade varit möjligt att återställa ordningen. Mig sände han dit och förordnade, att jag skulle hålla skola i Jukkasjärvi och Gällivare församlingar, i vilka, liksom i Karesuando församling, det lappska folket då för tiden var nära att drunkna i brännvinsfloden och allslags lösaktighet samt sålunda sjunka i timligt och evigt fördärv.

Det sjuttonde året är redan inne sedan prosten Laestadius dog, och härligt grönskar ännu Herrens åker i Torneå och Luleå Lappmark, vid Torneälvs stränder och i det övriga Finland ävensom i Norge: och ända till Amerika har det av Laestadius begynta arbetet eller den andeliga rörelsen utbrett sig. Och en stor hop har redan med glädje slutat sina dagar. Vi sade ovan, att Laestadi kyrkopredikningar till en början verkade vrede och hat uti många hjärtan, men sedan de blivit väckta, så förbyttes hatet i kärlek, de bekände sina synder, gjorde avbön och återburo orättfånget gods. Sålunda har många även i år gottgjort sina bedrägerier, då ungt folk vaknat i nordn. Men alla har ej ännu gjort bättring, allt är icke god jord, såsom även Kristus sagt: ännu finnes horkonor, tjuvar, tjuvars stallbröder och brännvinsförsäljare. Även predikade Laestadius i sina kyrkopredikningar bättring för dygdiga horkonor, redliga tjuvar och hederliga krögare, dessa slaktefår sade han sig valla för de eländas skull. Genom sin lagpredikan har han även, i likhet med Johannes döparen, berett väg för Herren Kristus till människornas hjärtan. Han har för de väckta visat Guds lamm och banat väg från örtagården till Golgata. Den blodige, törnekrönte Konungen har han även framställt för dem, som varit

betungade av sina synder, och har väglett dem till den levande Herren Jesu kännedom. Han har predikat för de väckta att synderna icke skall avhålla dem från att för Kristi skull tro sina synders förlåtelse, ej heller skall det medfödda fördärvet nedtrycka de benådade i tvivel. Märk väl, läsare att det är de säkra han kallar nådetjuvar, som förlita sig på Guds nåd utan hjärtats och sinnets förändring samt utöva köttets gärningar. De dygdigas egenrättfärdighet duger ej till salighetsgrund, där levande tro och salighetens kunskap saknas och då människan utan den Helige Andes delaktighet ligger andeligen död. Prosten Laestadius har sagt, att de icke äro nådetjuvar, åt vilka de kristna å Guds vägnar i Herrens namn förkunna syndernas förlåtelse och detta utvisar även Kristi lära. I början av väckelsen besöktes Karesuando och Pajala församlingars kyrkor för det mesta av alldeles säkra människor, och därför måste Laestadius predika mera lag än vad nu för tiden är fallet. Samlingsställena och bönhusen besökas nu för det mesta av troende och genom lagen väckta människor, och för dessa måste predikanterna och Guds ords utläggare predika evangelium och i Jesu namn och blod förkunna syndernas förlåtelse, på det att de med tron må kunna anamma Guds nåd.

Älskade läsare och uppväxande släkte! Tagen alla vara på prosten Laestadi predikningar, ty han är en av de förnämsta arbetarna på Guds åker i Norden. Gud har välsignat och givit växten åt hans och hans lärjungars arbete, ty fälten har vitnat till skörd, och Guds åker är delvis redan mogen. Likväl hoppas vi ännu regn från himmelen, på det att evighetens blomster måtte växa på åkermännens gravar.

I byggningsmän, uppbyggen det andeliga huset på profeternas och apostlarnas grund där Jesus Kristus är översta hörnstenen, på vilken hela byggnaden vilar. Uppå denna grund har även Laestadius byggt. Låtom oss ännu hysa det hopp, att han genom sina predikningar skall väcka sina trötta lärjungar, vilka i nära trettio års tid har vakat och kämpat trons dyra kamp och vandrat på helgelsens väg. Dessa förstföddas hop har även under de senaste åren blivit förökad med tusenden av Gud födda bröder och systrar.

Var fri du friköpta skara och förbliv på Sions berg, uti levande Guds stad eller levande Guds församling, som består av dem, vilka genom evangeliets predikan och blodets bestänkelse genom tron på Herren Jesus blivit befriade från ett ont samvete. Låtom oss efterfölja Kristi lag, så att vi älska varandra inbördes. Ännu finnes ett fårahus och en Herde, enligt Herrens ord. Låtom oss arbeta därpå, att församlingen må hållas tillhopa. Och låtom oss tacka Gud genom Jesus Kristus, att Herren har uppväckt även präster, de där fortsätta Laestadi arbete. Gud skall städe sköta sin sak. Ännu predikas på Herrens befallning bättring och syndernas förlåtelse.

Då röster låtit höra sig att Laestadi efterföljare förändrat läran efter hans död, så vilja vi anmärka, att detta ej är sanning, ty allt vad nu för tiden blivit predikat har varit samma lära, som den Laestadius på sin tid förkunnade. Luther och Laestadius har i sina kyrkopredikningar satt Mose lag till rättesnöre för sådana kristna församlingar, som leva efter köttet, på det att Guds rättfärdighet genom lagen måtte tukta dem till Kristus och de med tron måtte anamma syndernas förlåtelse i kraft av Jesu namn och blod, samt Kristi rättfärdighet, som är den rena bröllopsklädnaden inför Guds härliga ansikte, ävensom kraft att genom Anden döda köttets gärningar. För dessa rättfärdiggjorda, säger Paulus, är ingen lag satt. Men vi äro likväl icke utan lag. Vi hava Kristi lag, som säger, att vi skola älska varandra inbördes. Kristi kärlek manar oss att försaka all ogudaktighet. Och genom tron på Herren Kristus bliver ett heligt leverne upprättat. Sålunda har lagen varit vår tuktomästare till Kristus. Men sedan tron kom, äro vi icke mer under tuktomästaren.

Prosten Laestadius har ej bundit väckta samveten vid lagen, om man rätt förstår hans predikningar, utan han lärer tron: och han bestraffar otrossynden under namn av

egenrättfärdighet, på det att vår rättfärdighet ej må vara av lagen. Ty alla som hålla sig till lagens gärningar äro under förbannelse, säger Paulus. Och åter: om rättfärdigheten kommer av lagen, så är Kristus fåfängt död.

Var fri, du friköpta skara! Kristus Jesus är oss av Gud gjord till visdom, rättfärdighet, helgelse och förlossning. Anammen alla fridlösa samveten genom munnens bekännelse och hjärtats tro saligheten för Jesu namns skull.

Gud, Fadren, Sonen och den Helige Ande, vare ära i evighet! Amen, halleluja!

Om Laestadi omvändelse och kristendom fån I vidlyftigare höra ur hans levnadsteckning. — Detta har jag skrivit och uttalat sanningen.

Saivonmuotka i juli år 1877.

En av prosten Laestadius undervisad barnalärare.

Johan Raattamaa

PROSTEN LARS LEVI LAESTADI LEVERNE

MINNESTAL HÅLLET VID LAESTADI LIKBEGÄNGELSE

Uti andra Konungaboken omtalas, att när profeten Elie lärjunge Elisa såg, huru hans älskade lärare i brinnande vagn med brinnande hästar blev upptagen till himmelen, då ropade han efter honom: Min fader, min fader, Israels vagn och hans resenärer (2 Kon. 2: 12). Med dylika känslor som Elisa står jag här i dag med Eder, kristna bröder och systrar, som nu haven kommit tillsammans för att ledsaga denna församlings kyrkoherde till hans sista vilorum, honom, som för Israels folk här uppe i norden har varit både dess vagn och dess resenär, Ty Herren hade förlänat honom stor kraft att beskydda den kristendom, som Gud genom honom här planterat, så att alla satans anfall emot denna kristendom hitintills hava varit fåfänga. Men nu har Israel blivit berövad denna sin vagn och resenär, nu är den man borttagen som för många själar varit en kristendomens läromästare icke allenast i Pajala utan även i Karesuando, Jukkasjärvi, Gällivare, övertorneå, Karungi och Nedertorneå, ävensom i de kringliggande svenska församlingarna, likaledes i Norge och Finland har hans mäktiga stämma på många orter åstadkommit stora och hälsosamma förändringar. Men denna stora kraft var icke hans egen, utan den var från Gud, som hade förlänat honom den. Det gick med honom såsom ofta med mången. Ty dem Gud velat bereda till sina utomordentliga redskap, dem har han redan tidigt tagit i armodets och lidandets skola. Det är även märkvärdigt, att likasom Johannes döparens namn genom Herrens ängel tillkännagavs redan före barnets födelse, så blev även för modern till denne man hans namn tillkännagivet genom uppenbarelser, förrän han föddes till denna världen. Under havandeskapet såg hans moder, att en liten gosse vid namn Levi sprang efter hennes man, och detta namn lade modern på minnet. Då barnet skulle födas drömde modern åter mellan värkarna, att någon ropade Lars. Barnet föddes lyckligen till världen i en kall och eländig stuga.

Efter sitt tillfrisknande måste den fattiga modern själv på sin arm bära barnet till prästen, som var bosatt på sju mils avstånd från hennes hem, och nu gavs åt barnet uti dopet namnet Lars Levi, såsom det i drömmen hade blivit uppenbarat för modern. Sin barndoms tid fick Lars Levi tillbringa i stor fattigdom. Och då han sedan såsom yngling efter faderns död blev satt i skola för att lära sig denna världens visdom, fick han lov att själv med mycken möda sörja för sitt uppehälle under skoltiden, ty hans fattiga moder hade icke råd att påkosta något för honom, ej heller ville denne yngling skuldsätta sig såsom fattiga studeranden hava för sed, ty han insåg, att man alltid tager skuld vida lättare än man betalar den. Även häruti ådagalade han mycken klokhet, som särskilt i denna tid saknas hos största delen, icke allenast bland ynglingar utan även bland dem som uppnått en mognare ålder. Han levde ej över sina tillgångar, utan lät sig nöjas med tarvligare och sämre mat och kläder än hans kamrater hade, och han fick därför höra många skymford såväl av sina studiekamrater som av andra, vilka betraktade det som något underligt, att han ej följde samma levnadsvanor som andra, men även han å sin sida föraktade sådana fina herrar och mamseller, som bedöma människans värde efter kläderna. I lärda vetenskaper, isynnerhet i naturkunnighet, var han mycket framstående, ty Skaparen hade i detta avseende begåvat honom med utmärkta anlag, varom hans djupsinniga samtal vittnade, och ännu bära hans av trycket utgivna vetenskapliga arbeten och hans rika samling av allehanda växter och blommor därom vittnesbörd.

Vetenskapsakademien i Frankrike har även ansett honom värdig att erhålla dess hederstecken för hans stora lärdoms skull såsom ock många andra samfund hava kallat honom till ledamot. Men jag vill icke tala mycket om hans mänskliga visdom ty hans visdom i andeliga ting är vida dyrbarare för mitt hjärta. Sin ungdomstid och en stor del av sin mannaålder levde han utan den Helige Andes delaktighet och således utan rätt upplysning i andeliga ting. Ty vad en

naturlig människa, hon må nu sedan vara utrustad med de största naturgåvor, anser för upplysning, det är ej annat än idel mörker inför Gud. Ty denna Pauli erfarenhet förbliver fast sålänge världen står. "Vilken människa vet vad i människan är, utan människans ande som är i henne? Så vet ock ingen vad i Gud är utan Guds Ande". "Men vi (nämligen sanna kristna i alla världens tider) hava icke fått denna världens anda, utan den Ande som är av Gud, att vi kunna veta vad oss av Gud givet är, vilket vi ock tala, icke med sådana ord som mänsklig visdom lärer, utan med sådana ord, som den Helige Ande lärer, och döma andeliga saker andeligen. Men den naturliga människan förnimmer intet av det Guds Anda tillhörer, ty det är henne en galenskap och hon kan icke begripa det, ty det måste andeligen dömas."

Sålunda vandrade även denne vår lärofader hela den nämnda tiden i sitt naturliga förstånds mörker mot evigheten, ty ehuru han beflitade sig om ett dygdigt leverne, visste han likväl icke ännu då något om det liv, som är av Gud, ej heller kunde den dygdige mannen alltid avhålla sig från skamliga gärningar av den orsak, att han icke ännu då var utrustad med den levande trons sköld emot fienden, utan använde den döda tron och världsäran som stridsvapen. Men den nådige Guden som alltifrån moderlivet hade utkorat honom till sitt redskap, meddelade honom även under denna tid verksamma påminnelser såväl om hans dödlighet som om hans för döden oförberedda tillstånd. Ofta kände han under sina vandringar i skogen stark liklukt, ofta kämpade han i drömmen med de döda, vilket allt var en bild av hans andeligen döda tillstånd samt av den kristenhet, i vilken den döda tron härskar i stället för den levande. I sin barndom hade han engång en märkvärdig syn.

Han såg nämligen en kvinna, som i sittande ställning svettades blod för kristendomens skull och med beundransvärt tålmod bar detta lidande. Denna höga syn gjorde på Laestadius ett djupt intryck och tjänade honom sedermera, då han hade blivit kristen, till stor uppmuntran och hugsvalelse under de förföljelser och vedermödor han fick lida för kristendomens skull. Första orsaken till hans egentliga väckelse synes ha varit hans barns död, som inträffade då han själv var 39 år gammal. Detta kära barns bortgång bedrövade honom mycket — och under denna bedrövelse fick Guds Ande tillfälle att påminna honom om hans egen dödlighet och verka hos honom salighetsbekymmer. En kraftig påminnelse om sin dödlighet hade han redan förut erhållit, då han i sitt 32 levnadsår lades på sjukbädden, varunder han på 5:te veckan övergav allt hopp om tillfrisknande. Men den döda tron var hos honom då ännu så fast, att han ej fruktade för döden, ehuru han ej hade någon visshet om när han skulle ha fått sina synders förlåtelse. Emellertid blevo hans predikningar efter återvunnen hälsa något strängare, men de voro ännu ej så saltbemängda att de i åhörarna skulle ha verkat hälsosamma förändringar.

Men när han tio år därefter eller tre år efter det ovannämnda dödsfallet, i sin levnads 42 år, åter lades på sjukbädden och även nu trodde sig dö, kom en mäktig dödsfruktan över honom, ty han kände sig nu icke redo att dö, och den döda tron hade nu blivit vacklande, och alltifrån denna tid lärde han sig genom en högre makt att känna, tänka och handla alldeles tvärt emot sin egen vilja, så att, som han själv skriver, hans egen och andras omvändelse ej skett efter hans egen vilja, utan han har varit lika motsträvig som Moses, när Gud befallde denne att föra Israels folk utur Egyptens trældom. Nu började han söka efter vägen till himmelen, men fann den ej förrän två år därefter, i sitt 44 levnadsår. Samma år besökte han som visitator Åsele församling, och här sammanträffade han med en lappflicka vid namn Maria, som hört den predikan Laestadius hade hållit från altaret, och nu öppnade denna flicka för honom hela sitt hjärta. Denna enfaldiga kvinna hade erfarenheter i nådens ordning, sådana Laestadius aldrig förut hade hört. Hon hade färdats långa sträckor för att få upplysning om huru hon måtte bliva salig, tills hon omsider råkade en präst, vid namn Brandell, uti Nora församling, denna präst

löste henne från alla tvivel, så att hon kom till levande tro. Av samma lappflicka fick denne vår store lärare, som nu har fullbordat sin jordiska vandring och som under sin levnad varit ett medel till många tusenden människors väckelse och salighet — av denna lappflicka, säger jag, fick han lära sig vad han ej hade lärt sig i prästskolan, nämligen i vilken ordning människan skall varda salig. Och nu tänkte han: "Nu först ser jag vägen, som förer till himmelen: den har varit förborgad för mig, tills jag fick tala med Maria." Denna kvinnas enkla berättelser om sin vandring verkade så djupt i Laestadius hjärta, att ljuset uppgick även för honom, och han kände den aftonen en försmak av himmelens glädje. Från denna tid blevo hans predikningar helt annorlunda än de förut varit: ty sedan han hade funnit vägen till himmelen, fann han även väg till människornas hjärtan. Han började nu predika en fullkomlig lag och ett fullkomligt evangelium, och verkningarna av hans kraftiga predikningar har varit, att genom dem ofta allmänna väckelser uppstått i många församlingar. Dryckenskap, otukt, tjuvnad, rättegång och all slags ogudaktighet upphörde för det mesta, fast några funnos, ja, icke ens så få, vilka endast en liten tid ville fröjdas vid skenet av detta brinnande och skinande ljus: de hava ånyo börjat utöva sina förra djävulska gärningar, sålunda följande hundarnas exempel, vilka återgå till sina spyor, och tvagna svin, de där ånyo vältra sig i gyttnan. Emellertid finnas många tusende själar, vilka sannerligen blivit kristna och förblivit ståndaktiga i sin allra heligaste tro, såsom det ock finnes en stor skara frälsta själar, vilka redan före honom lyckligen hamnat uti odödlighetens land, där de väntat och nu redan få hälsa och tacka sin gamle, käre lärofader.

Men sanningen manar oss till det erkännande, att så många människors omvändelse icke har varit ensamt Laestadi verk, utan han har haft några få medarbetare, vilka envar efter sin gärning skola få sin lön i de rättfärdigas uppståndelse.

Denne vår älskade lärofader blev även delaktig av alla sanna kristnas lott i denna världen, han fick lida förföljelse för rättfärdighetens skull, som enligt Jesu ord i Hans bergspredikan är det sista kännetecknet på ett saligt tillstånd. Och emedan han var upphovsmannen till denna kristendom samt dess mäktige försvarare och utbredare, så var den onde på det högsta vredgad på honom och gjorde sitt bästa för att på allt möjligt vis plåga honom, genom tillvitelser av den döda trons präster, genom örfilar av råa bönder, genom förföljelser av hätska horkonor, tjuvar, drinkare och krögare. Men allt detta bar han med tålmod, ty han visste att sanningens vittnen ej ha något annat att hoppas av detta vränga och hedniska släkte.

Laestadius var född i Arjeplog församling den 10 januari 1800 och flyttade, efter en långvarig sjukdom, fridfullt och med lindrig döds kamp bort till ett bättre liv den 21 februari 1861, efter att ha vandrat i detta dödlighetens land 61 år 1 månad och 11 dagar samt varit lärare först i Karesuando församling 23 år och sedan i Pajala församling inemot 12 år.

Såsom den hädangångne under sin levnads dag troget och flitigt arbetade i Herrens vingård, så var även hans levnads afton härlig. Glad var han, ofta till och med upprörd, och önskade att man skulle läsa för honom om Sions berg och om troskämparnas och segervinnarnas lön. Han ville även ofta att man för honom skulle sjunga Sions sånger. Om världen brydde han sig intet, endast om barnen hade han bekymmer, de lågo honom på hjärtat och han skrev varningsord till dem. Tagen, I barn, vara på en döende faders förmaningar! Tisdagen denna vecka, på sin dödsdag, då han ännu hade talförmågan, var han i en lätt slumner, och när han vaknade, sade han: "Vilken doktor har kommit till denna by", och då hans maka svarade honom: "här är ej någon doktor", smålog han och sade: en skön kvinna var här, Frälsaren kommer med öppen famn att hämta mig. Nu komma gäster från himmelen för att taga mig bort! Och han tog avsked av sin maka och sina närvarande barn samt andra närstående, tackade Gud, att Han hade givit honom lycka i världen och välsignat hans äktenskap med kärlek och glädje. Därefter kunde han ej mer tala så att man hade förstått honom. Han låg nöjd på sitt läger: och då han öppnade

sina ögon och betraktade de kringstående, gick ett leende över hans läppar, glädje och kärlek lyste ur hans ögon, men för sin kroppsliga svaghets skull förmådde han ej mer tala. Glädjande har det varit för alla närvarande att se, huru han rätt ofta slog upp sina ögon och med strålande blickar och ett leende på läpparna såg upp mot himmelen, varav man tydligt kunde finna, att han skådade de himmelska boningarna. Och ännu under de sista andetagerna smålog han och ville stå upp till Herrens lov, fast hans ena arm redan var styv. Men när han fick tag i sin makas hand, lade han sin hand i kors med hennes och begynte tacka sin Förlossare.

Sådan var denne Herrens tjänares bortgång från denna världen. Han har nu lämnat sina motståndare och försmädare så ock sina vänner och älskare i Guds våld, i det hopp, att Gud ännu efter hans död verkar hos dem det som Han ej verkade under hans levnad och låter dem bättre förstå det som varit fördolt i hans predikningar.

Sannerligen var han en stor profet, vilkens like enligt min övertygelse ej finnes i denna tid. Alla hans forna motståndare, försmädare och förföljare borde nu lägga på minnet, att en stor profet har varit ibland dem och härefter bättre börja taga vara på den hälsosamma lära som denne ropandes röst i nära tolv års tid har predikat i denna församling. Sen I, säkra människor, den man, vilkens kärlek I haven belönat med smälek och hat, han besvärar ej mer edra öron, ty gäster från himmelen har fört honom bort härifrån, emedan Gud såg, att han redan tillfyllest fått lida bedrövelse för eder skull. Men betänken nu, med hurudant samvete I skolen stå på domedagen, om I icke härefter, då mullen redan betäcker eder gamle lärars ben, bättre tagen vara på de allvarliga förmaningar han under sin levnad givit eder: ty I skolen förvisso ej mer få se en sådan profet.

Ifrån nåden fallna själar, som endast en liten tid viljen fröjdas vid skenet av detta brinnande ljus, skåden även I, huru döden har igenlyckt hans klara ögon! Har icke även I den åstundan att engång få hälsa eder gamle lärare i odödlighetens land? Betänken nu varifrån I fallit. Vaken och bedjen och följ den med botfärdiga hjärtan Jesu fotspår från örtagården till Golgata berg, som eder gamle lärare förmanade eder. Och I väckta och benådade själar! Det behövs att I begråten denne trogne arbetare i Herrens vingård, men sörjen dock icke såsom de där intet hopp hava, utan betänken, att tiden för eder egen hädanfärd snart skall komma. Ja snart skola gäster komma från himmelen och bortföra även eder, om I intill änden kämpen trons dyra kamp. Efter en liten tid skolen I få omfamna eder lärofader på Sions berg, bland de utkorades skara. Hugsvalen därför varandra med detta hopp.

Bedjen den store Herden i Israel, Honom som givit sitt liv för fåren, att Han själv ville taga vård om sina får och ännu sända sanningsvittnen till världen, på det att ljuset ej helt och hållet måtte slockna. Den klaraste stjärnan i nordens himmel har nu blivit flyttad till en annan värld, där intet mörker finnes, utan där solen, månen och stjärnorna skina på himlavalvet utan att någonsin bortsnymmas av några moln. Måtte ljusets Fader upplysa de få stjärnor, som ännu synas i nordens himmel, att de må tjäna till vägvisare för vandrarna till det eviga Betlehem, på det att den röda draken med sin stjärt ej måtte få draga alla stjärnor ned från himmelen. Herrens profet har nu blivit upptagen till himmelen och hans lärjungar ropa efter honom med klagande röst: Min fader, min fader, Israels vagn och hans resenärer! Måtte Israels Gud låta deras nödrop gå sig till hjärtat och visa dem, var Herren, Elie Gud, nu är. Måtte Han ännu av sin stora nåd sända till nordens himmel någon trogen herde att föda Jesu får och lamm. I bedrövade får och bävande lamm! Var skolen I väl nu finna skydd annanstans, än hos den store Israels Herde, som givit sitt liv för fåren? Församlens ofta kring Honom och äten det hälsosamma gräs, som växer i örtagården och på Golgata berg. Släcken eder själs törst med livets vatten, tills Herden kommer och för eder över floden Jordan till det land, där varken vargar eller andra vilddjur finnas. Ja Herre Jesus, kom snart och tag dina egna bort från denna sorgedal! Styrk och beskydda de få själar,

som kämpa trons dyra kamp, emot synden, djävulen och världen, på det att vandrarna måtte komma fram till det land där de ej mer behöva utgjuta sorgens och saknadens tårar. Amen.

I GUDS, FADERNS, SONENS OCH DEN HELIGE ANDES NAMN

1

FÖRSTA SÖNDAGEN I ADVENT 1853

ROM. 13: 11, 12; MATT. 21: 1—9

KÄRE BRÖDER! MEDAN VI SÅDANT VETA, NÄMLIGEN TIDEN, ATT NU ÄR STUNDEN TILL ATT UPPSTÅ AV SÖMNNEN, EFTER VÅR SALIGHET ÄR NU NÄRMARE, ÄN DÅ VI TRODDE: NATTEN ÄR FRAMFAREN, OCH DAGEN ÄR KOMMEN: DÄRFÖR LÅTOM OSS BORTKASTA MÖRKRETS GÄRNINGAR OCH IKLÄDA OSS LJUSETS VAPEN. ROM. 13: 11—12.

Den helige Paulus skriver så till de kristna, när han såg att de började bliva sömnaktiga. Och vi har även orsak att vid kyrkoårets början förmana de väckta att uppstå av sömnen emedan den synbarligen med våld vill tränga sig på dem. Mången väckt människa vore väl under de första nådemärkena redo att dö, om hon då genast skulle få bortgå från världen, när Frälsaren har inkommit i hennes hjärta och hon känner sig vara ett Guds barn. Men då döden ej så snart bortfört Guds barn, sålänge bröllopsdagarna räcka, så mötas de av mångahanda frestelser på livets väg och därtill anfäktas de av tvivel, så att en väckt och till Kanan eller det rätta fäderneslandet vandrande själ ofta börjar tvivla om sitt tillstånd och huru hon slutligen skall uppnå himmelriket, då så många avvägar finnas och så många fiender möta henne på vägen. Hon nödgas ofta sätta sig på vägen och sucka: Huru lång och mödosam blev icke denna vandring! Slutligen kommer även andlig fattigdom och mörker över henne, och i detta tillstånd vill mången vandringsman insomna. Men Paulus som insåg faran av ett sådant tillstånd, vill nu väcka de kristna upp ur denna ljumhet och andliga sömn, och därför säger han: Nu är stunden till att uppstå av sömnen enär vår salighet nu är närmare än då vi trodde. Paulus vill genom dessa ord låta oss veta, att vår salighet då var fjärran ifrån oss när vi trodde. I säkerhetens tillstånd tro nämligen alla, att de bliva saliga: i det säkra tillståndet tvivlar ingen om sin salighet, ehuru somliga säga, att de redan för länge sedan känt tvivel. Men det har ej varit tvivel av det slag, som de väckta nu under tider av mörker ha. Det har endast varit en

förmodan eller osäkerhet därom, huru det slutligen skall gå med deras själ, då döden kommer. Men de flesta har i sitt säkra tillstånd inte alls tvivlat om sin salighet, utan de har trott, att alla bliva saliga, deras liv må sedan ha varit hurudant som helst. Endast om dem som begått mened har de varit ovissa, huruvida även de bliva saliga. Ja, aposteln vill således här säga, att vi i säkerhetens tillstånd trodde att saligheten var oss helt nära, ehuru den var fjärran ifrån oss. Men nu säger han: Saligheten är nu närmare, än då vi trodde. Vi trodde då i det säkra tillståndet, att saligheten var oss helt nära ehuru den var fjärran ifrån oss: men nu, då tvivel anfäktat oss och vi knappt förmå tro, att vi bliva saliga, är saligheten närmare än då vi trodde. Då hade vi den tron, att knappt någon blir förtappad. Om de väckta ej komma ihåg, hurudan tro de har haft i sitt säkra tillstånd, så må de fråga de säkra, hurudan tro dessa nu har. Även de tro nu, att alla skall komma till ett och samma ställe: Gud har ej skapat människan, på det att Han skall låta henne brinna i helvetet. Av dessa ord finna vi tydligen, hurudan även vår tro varit i säkerhetens tillstånd. Det har varit en sådan tro, att inte många själar gå förlorade. Då har vi således trott, att saligheten var oss helt nära, men nu kunna vi ej tro, att mången blir salig: såsom aposteln Petrus skriver till de kristna: Bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren? Vi höra således av dessa Petri ord, att han ej kunde tro, att ogudaktiga och uppenbara syndare bliva saliga. Men de säkra kunna nog tro, att alla komma till samma ställe och att Gud ej för den skull skapat människan, att hon skall brinna i

helvetet. Men nu finna vi av Petri ord, att han ej mer förmådde tro, att den ogudaktige och syndaren bliver salig, då till och med den rättfärdige med nöd bliver salig. Här förstås med den rättfärdige en sådan människa som genom Guds nåd blivit rättfärdiggjord.

I hören nu att Petrus tvivlade även om dem, som genom Guds nåd blivit rättfärdiggjorda, då även dessa med nöd bliva saliga.

Och därför skriver även Paulus till de kristna som började bli sömnaktiga: Nu är stunden till att uppstå av sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen. Det är: syndens natt eller mörkrets tid är framfaren, säkerhetens tid är förgången, då dagen är kommen genom kristendomen. Nu vore stunden inne till att uppstå av syndens sömn, då vi under säkerhetens tid har sovit så tungt. Och beklagligtvis vill sömnen komma över mången under middagstiden, ehuru de har sovit om natten. Det är ej under, att sömnen tränger sig på dem som vakat om natten, då andra har sovit: men det är mer underligt, att även de bliva sömniga som har sovit om natten och ej vaknat förrän klockan tio på förmiddagen.

När skola vi komma fram till målet, vi som har så lång väg att vandra till Betlehem, om vi sova under middagstiden och ej vandra skyndsamt så länge ljuset är, på det att mörkret ej må upphinna oss? Veten I icke, trötta vandrare, att dagen är kort i norden, isynnerhet om vintern och att vägen är lång till evigheten och smal den stig, som förer till livet, och att de äro få som finna den? I månskenet kan ingen se den smala vägen, han må annars vara huru skarpsynt som helst, utan därtill fordras full dager. Om vi lägga oss att sova på vägen, så komma vi tillbaka till världen, dit den breda vägen förer. Men till himmelen komma vi icke sovande. Därför skriver aposteln Paulus till de kristna som började bli sömnaktiga: Nu är stunden till att uppstå av sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen. Säkerhetens natt är förgången och kristendomens dag har

randats, och vår salighet är nu närmare än då vi trodde. Vi trodde då att alla bliva saliga, ehuru saligheten var fjärran ifrån oss: nu kunna vi ej mer tro, att många bliva saliga. Och bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren?

Likväl är vår salighet nu närmare än då vi trodde, ty nu har kristendomens ljus kommit i världen, nu borde envar, som har ögonen öppna, se var vägen går till himmelen. Nu är ej mer den mörkrets tid, då alla famlade längs väggarna och den ene ej var klokare än den andra. Om de få själar, som har vaknat, nu skulle förbliva vakande, så skulle de ej vara i saknad av upplysning, så att de ej såg vart de skola vandra: men om de bliva sömnaktiga under middagstiden, så hjälper ej det ljus som nu har kommit i världen. Huru skall den som sover veta vad tiden lider? Därför skriver aposteln Paulus till de kristna, att nu är stunden till att uppstå av sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen, och vår salighet är nu närmare än då vi trodde. Och dessa apostelns ord angå även oss — ja, just de väckta, på vilka andlig sömnaktighet vill tränga sig under middagstiden.

Uppstån alltså av sömnen, I trötta vandrare, och soven ej på vägen mitt på ljusan dag. Om I skall uppnå evighetens sköna strand, så vandren skyndsamt, sålänge I har ljuset, på det att mörkret ej må begripa eder. I veten huru kort nådens dag nu är i norden, och dessa nådedagar förkortas allt mer och mer, så att dagen slutligen utgöres endast av en skymning, isynnerhet då det är mulet och nådens sol, även om den vore uppe, alls icke kan skina över de trötta vandrarna. På grund av den tjocka dimma, som uppstiger ur avgrunden, är nådens sol så ofta dold bakom svarta moln, att de trötta vandrarna sällan få se dess klarhet.

Uppstån alltså av sömnen, I trötta vandrare, och bedjen den store Korsbäraren, att Han ej helt och hållet måtte dölja sitt nådiga ansikte för oss, ej heller utsläcka den ringa gnista av

Ijus som för oss visat dörren till fårahuset. Han har själv sagt: En rykande veke skall jag icke utsläcka. Hör alltså, du Ijusets Fader, deras suckan, som sitta i mörkret och suckande förbida solens uppgång. Amen. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 21: 1—9.

Av denna dagens evangelium höra vi, att Frälsaren kom till staden Jerusalem ridande på en åsna och att lärjungarna begynte ropa: Hosianna Davids Son! I dagens evangelium finnes ej allt upptecknat vad evangelisterna har skrivit om Frälsarens intåg i Jerusalem.

Evangelisterna Matteus, Markus och Lukas omtala, att världsbarnen drevo handel i kyrkan, när Frälsaren ingick dit, och att Han måste utdriva handelsmännen ur templet och stöta omkull växlarenas bord. Evangelisterna skriva även att fariséerna blevo misslynta, när lärjungarna begynte ropa: Hosianna Davids Son!

I följd härav skola vi genom Guds nåd betrakta, vad Jerusalems invånare göra, när ärans Konung kommer.

1: Vad göra världsbarnen, när Sions Konung kommer?

2: Vad göra lärjungarna, när Sions Konung kommer?

Jag har redan nyss sagt att somliga driva handel i kyrkan och vredgas, då lärjungarna ropa: Hosianna Davids Son! Världsherrarna klandrade ej, att handelsmännen gjorde Guds tempel till en rövarkula. Världsherrarna som annars äro så skarpsynta med avseende å de kristnas fel, tillåta handelsmännen driva handel i Guds hus. Utan tvivel fingo fariséerna skänker av handelsmännen, och därför voro de ej så noga med dem. Så göra världsherrarna. Då de få rikligen skänker, så tillåta de girighetsdjävlarne bedriva handel till och med i kyrkan: de låta alla skojare och krögare vara i fred, då de själva får del av vinsten. Girighetsdjävulen förblindar dem, så att de ej se huru skojare, krögare och kronotjuvar leva, men väl är deras öga klart

nog, att se fel hos de kristna, när lärjungarna begynte ropa: Hosianna Davids Son! så började fariséerna förebrå Frälsaren och säga: Hör du vad dessa ropa, varför befaller du ej dem att tiga? Fariséerna tål ej att man betygar Frälsaren någon ära. Fariséerna bliva misslynta, om lärjungarna börja utropa för världen Frälsarens mäktiga gärningar. Men fariséerna bryr sig alls icke därom, att djävulens handelsbetjänter växla penningar i kyrkan och driva handel där: ej heller förbjuda denna tidens fariséer skojare och krögare att sälja gifter i kyrkans närhet. Fariséerna själva måste ju få dricka av det flytande ormgiftet, isynnerhet då de komma ut från kyrkan. Hur kunna de då förhindra krögarna att sälja en vara, som de själva anser för välsmakande? De smörja sin strupe med det flytande ormgiftet och uppmana genom sitt exempel även andra därtill och dessa blinda stackare tro, att det ej är synd att handla i kyrkan. När nu härlighetens Herre kommer till fördärvets stad och hans lärjungar ropa: Hosianna Davids Son! då kommer hela staden i rörelse och världsträlarna fråga Vem är denne, som kommer med ett sådant anskri? Då svara Hans lärjungar: Jesus av Nasaret, den store profeten. Men världsherrarna och fariséerna bliva misslynta däröver, att lärjungarna så ropa, och de ber Frälsaren att bestraffa sina lärjungar och befalla dem att tiga. Men lärjungarna tiga dock icke, fastän herrarna och fariséerna bliva så förtörnade. De ropa fortfarande: Hosianna Davids Son! Det går herrarnas ära för när, att lärjungarna förkunna för världen Frälsarens stora under, och även det kostar på deras ära, att Sions Konung har ett så dåligt ök. Denna världens herrar färdas i vagn med många hästar: men Jesus av Nasaret sitter på en arbetsåsninnas rygg. Fariséerna kommer ej ihåg vad profeten skrivit om denna åsinna då han säger: Sägen till dottern Sion: Se din Konung kommer till dig, saktmodig, ridande på en åsinna och på en arbetsåsninnas fåle.

Men fariséerna och världsherrarna äro vana att se konungar sitta och åka i vagn med sex hästar. Vad är denne för en konung, som rider på en arbetsåsninna? En hederlig bonde skulle blygas att fara till kyrkan med ett så dåligt ök. Och när Han ännu stör dem i deras handel utdriver ur kyrkan de handelsmän, som där driva handel och växla penningar: då förtörnas världsherrarna ännu mer och fråga slutligen: Med vad makt gör du detta, med vems lov utdriver du krögarna ur kyrkan och stöter omkull växlarens bord? Världsherrarna äro inte alls goda på den man, som stör dem i deras handel. Ty kyrkplanen är den bästa handelsplats och dit församlas mycket folk: där har allehanda varor god åtgång, isynnerhet om söndagen då kyrkfolket är församlad. På kyrkplanen och just invid kyrkan göra djävulens handelsbetjänter vanligen de bästa affärer. Där supas och slåss de, där bedriva de hor, där byta de hästar, där lägga denna världens dygdiga horor sin otukt i dagen. Där bedriva krögarna med största framgång sin brännvinshandel. Världsherrarna fäster inget avseende därpå att Guds och konungens lag överträdes och Herrens heliga tempel vanhelgas och att köpare och säljare d.ä. fyllhundar, krögare och kronotjuvar föra ett sådant leverne bakom kyrkan: blott världsherrarna själva få behålla sin samvetsfrid, så unna de nog även köpare och säljare denna frid.

När nu Sions Konung kommer för att rena sitt tempel, som skökor, fyllhundar och krögare har gjort till en rövarkula, då kommer hela fördärvets stad i rörelse och frågar: Vem är denne, som kommer med ett sådant anskri och förvillar vår stad? Har ej Sions Konung ett bättre ök än en arbetsåsninna, varmed till och med en hederlig bonde skulle blygas att fara till kyrkan. Sådant oväsen uppstår i fördärvets stad då Sions Konung kommer: isynnerhet bli fariséerna och världsherrarna misslynta, då lärjungarna börjar ropa så högt för världen: Hosianna Davids Son! Somliga gå före Honom och ropa hosianna, andra följa

efter och ropa hosianna. Och då världsträlarna i fördärvets stad hör ett sådant rop fråga de: Vem är denne? Och lärjungarna svara: Jesus av Nasaret, den store profeten. Sions Konung kommer saktmodig, ridande på en åsninna, såsom profeten förut sagt. Men världen tror icke, att Sions Konung skall komma med ett så dåligt ök. Världen är van att se världsliga furstar åka i vagn med sex hästar.

Men denne falske profet och folkförförare kommer ridande på en åsninna. Är det icke skam för världen, att Han kommer med ett så dåligt ök? Därför kan världshopen ej tro, att Han är dottern Sions Konung. Han är en falsk profet, som kommer för att skälla på människorna och störa krögarna i deras handel. Och de människor som gå före och som följa efter, äro ej annat än villoandar som utropa för världen allt vad Han gjort. Isynnerhet fariséerna klandra ett sådant rop och säga till Sions Konung: Hör du icke huru dessa ropa? Varför befäller du dem ej att tiga? Men Sions Konung svarar: Om dessa tiga skola stenarna ropa.

2: Vad göra lärjungarna, när Sions Konung kommer?

I evangelium heter det, att de lade sina kläder på åsninnans rygg: andra skuro kvistar av träden och strödde på vägen, där Sions Konung skall fara fram. Och därpå begynna de ropa: Hosianna Davids Son! Att lärjungarna lägga sina kläder på den åsna, på vilken Sions Konung sätter sig, det betyder, att Jesu sanna lärjungar helt och hållet avkläda sig för Hans skull. De avkläda allt sitt prål för Frälsarens skull: men detta nämns ej världsbarnen göra, om ryggen vore än aldrig så hård på den åsna, som Sions Konung skall sätta sig. Världsbarnen avkläda sig icke för den skull, ty de vilja själva gå i granna kläder och låta Frälsaren vara naken. Därför bestraffar Han dem på domedagen: Jag var naken, och I kladden mig icke. Lärjungarna avklädde sig och bredde kläderna på vägen, men världsbarnen utbreda ej sina granna

kläder på vägen att trampas av åsninnan. Lärjungarna skära färska kvistar av träden och strö på vägen att trampas av åsninnan. Lärjungarna skära färska kvistar av träden och strö på vägen, Sions Konung till ära, men världsbarnen bry sig ej om att bevisa denna heder åt Sions Konung. Men om en världslig furste kommer, då hämta de granris från skogen fast på en kvarts mils avstånd.

Lärjungarna äro glada när Sions Konung kommer och sjunga lovsånger till Frälsarens ära för alla Hans välgärningar: men världsbarnen bli misslynta däröver, att lärjungarna så ropa för världen. Lärjungarna ropa Hosianna Davids Son! men världsbarnen ropa djävul och satan, då de komma till marknaden. Utan tvivel ropar envar den husbondes namn han tjänar, men lärjungarna ropade Hosianna Davids Son! Det är: Pris och ära vare Skaparen och Sions Konung för Hans välgärningars skull. Det är väl sant att det folk, som då bredde sina kläder på vägen och ropade med lärjungarna: Hosianna Davids Son! — att detta folk ännu var fästad vid världen. De trodde, att Frälsaren skulle bli en världslig Konung och att Han utan arbete skulle föda dem. Men vad vinner världen därpå, att den finner fel hos de kristna? Om det folk, som på Palmsöndagen ropade hosianna, på Långfredagen ropade korsfäst så fingo de på pingstdagen åter ett stygn i hjärtat och började med hjärtlig bedrövelse fråga av apostlarna: I män och bröder, vad skola vi göra? Sålunda måste de ångra, att de hade följt fariséernas råd och på Långfredagen med världen ropat korsfäst. Men fariséerna förblevo alltid i sin förhärdelse och kommo aldrig till ånger och bättring. Vad vinna de således därmed, att de se fel hos de kristna. De vinna ej annat än skam och samvetskval på den yttersta dagen, då de utkorade själar, som här i död tro har ropat: hosianna, och på Långfredagen: korsfäst, men på Pingstdagen åter med bedrövade och botfärdiga hjärtan:

hosianna, som betyder: förbarma dig över oss — då dessa bedrövade, botfärdiga och av världen förtryckta själar slutligen få ropa i evighet: Hosianna Davids Son!

Vad skall fariséerna då ropa, när Sions Konung kommer för andra gången, icke såsom nu, fattig och föraktad, sittande på en arbetsåsninnas rygg, utan såsom den högste Domaren, sittande på sin härlighets tron? Kanske fariséerna då befalla Frälsaren att bestraffa sina lärjungar och förbjuda dem att förkunna för världen Hans dråpliga verk. Jag tror att fariséerna då förstummas och ej förmå säga ett ord.

Nu sen I, huru världsbarnen mottaga Sions Konung, då Han kommer med ett så dåligt ök, sittande på en arbetsåsninnas rygg. De mottaga Honom med smälek och förakt och vredgas slutligen, då Han stör dem i deras handel.

Men de få lärjungar, som avkläda sig och breda kläderna på vägen och låta åsninnan trampa på sina grannlåter, de skära ännu kvistar av träden till Frälsarens ära och ropa: Hosianna Davids Son! Och vi skall hoppas att Sions Konung förlänar dem kraft och starkhet att städse ropa sålänge de leva och ännu i den sista döds kampen, på det att fienden ej måtte förmå dem att tiga eller av fruktan för världen förstummas.

Vi hoppas och beder Sions Konung, att Han måtte inkomma i de troendes hjärtan och utdriva den fiendens hop, som vill göra Guds tempel till en rövarkula.

Se nu, Sions dotter, din Konung kommer till dig, saktmodig, sittande på en åsninnas rygg. Gör porten hög, gör dörren bred, Av ödmjukhet böj dig djupt ned. Mot Herren Jesus, din Gud kär. Som boning nu hos dig begär. Kom snart, kom snart, stäm in med fröjd. Att höras må i himmels höjd Dig vare pris o Jesu kär, Som komma vill och bliva när. Amen.

Luk. 21:28

DÅ DESSA DEN YTTERSTA TIDENS TECKEN BEGYNNA SKE, SEN UPP, OCH LYFTEN EDRA HUVUD UPP: TY DÅ NALKAS EDER FÖRLOSSNING. LUK. 21: 28.

Med dessa ord ville Frälsaren uppmana sina lärjungar att tro, att deras förlossning då nalkas, när den yttersta tidens tecken begynna ske. Jesu lärjungar har alltid väntat domens tillkommelse, emedan de i världen hade tvång. Och jag tror att alla kristna har samma förhoppning och väntan, emedan de i världen har tvång. Men Gud har i sin visdom beslutat, att talet av bröder skall bliva fullt, förrän världens ände kommer, emedan de kristna får lida så mycket i världen för Jesu namns skull. Det är tänkbart att de kristna bliva otåliga, då Kristus ej kommer snart att hämta sina egna bort från denna sorgedal. De kristna tänka ej då, att Gud har några själar, vilka Han i sin visdom har förutsett, att de omvända sig och komma till salighetens kunskap. Och då de kristna vänta domens snara tillkommelse och ropa under altaret: Herre, huru länge hämnas du icke vårt blod på dem, som bo på jorden? då få de till svar, att de skola ännu vila en liten tid, tilldess antalet av bröder blir fullt. För deras skull måste de ännu vänta en liten tid, tilldess antalet av bröder bliver fullt. Den himmelske Fadern vill ännu föda några barn i deras ställe, vilka dogo som unga. Hans bedrövelse för deras skull, vilka dogo som unga, är större, än då någon fullvuxen människa dör, och Hans bedrövelse upphör ej förrän Han får andra barn i stället som sitta i Hans famn, taga Honom om halsen, dia Hans bröst och omfamna Honom. Då förgäter Han sin bedrövelse och gläder sig över dem, som föddes på nytt. väntan därför en liten tid I få själar, som kämpen trons dyra kamp, förbidande eder förlossning. Snart skall gäster komma från himmelen för att se, huru skön Frälsarens brud nu är, om hennes lampa är brinnande, om hon är vakande, om hon har sin förra skönhet, som hon fick av sin

Brudgum, då hon som en brud blev kyrktagen.

Och då nu den yttersta tidens tecken blivit sedda på himmelen, så upplyften edra huvuden I Jesu lärjungar, och bedjen, att den yttersta tidens vedermödor för de utvaldas skull måtte varda förkortade. Hör, du himmelens och jordens härskare, de bedrövades, botfärdigas, och troendes suckan! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 21: 25.

Jesus sade till sina lärjungar: "Då dessa den yttersta tidens tecken begynna ske, sen upp och lyften edra huvud: ty då nalkas eder förlossning."

I följd därav skola vi med Guds nåd eftertänka, varför Jesu lärjungar skola lyfta sina huvuden upp, då den yttersta tidens tecken begynna ske.

Jesu lärjungar känna salighetens försmak redan här i nådetiden, då de äro uppfyllda av den Helige Ande. Men de äro gruvligt anfäktade både invärtes och utvärtes. Icke allenast världens hat, smälek och förföljelse, vitan även inre fiender, djävulens frestelser och mångahanda trångmål, som för den säkra människan äro okända, oroa och plåga dem. För dessa fienders skull bliva Jesu lärjungar modfällda: och då Brudgummen dröjer bli de alla sömnaktiga. Det är skrivet, att lärjungarna för bedrövelses skull sovo i örtagården, då Jesus svettades blod. Vi veta icke, huruvida de vid detta tillfälle hade andlig bedrövelse, men sedermera blevo de storligen bedrövade, då Jesus dog, och denna stora bedrövelse var behövlig för dem, ty deras sorg vändes i glädje, då de sågo Herren. Och på Pingstdagen blevo de uppfyllda av den Helige Ande. Då hade de stor kraft att predika evangelium för alla kreatur. Men då domen ej kom så snart som

de trodde, så begynte de tvivla om sin salighet, så att Petrus kort före sin död skriver till de kristna: Bliver den rättfärdige med nöd salig var bliver då den ogudaktige och syndaren? Det är således ej under, om lärjungarna bli modfällda, då Herren Jesus från himmelen ej kommer snart att hämta sina egna bort från denna sorgedal. Men när den yttersta tidens tecken begynna ske, då få de upplyfta sina huvuden, ty då nalkas deras förlossning. Jesu lärjungar har redan länge väntat domen, men när domen ej kom så snart som de ville, så begynte somliga tvivla på Hans tillkommelse, som vi läsa i Petri epistel: "Vi hava icke efterföljt några kloka fabler, då vi kungjorde eder vår Herres Jesu Kristi kraft och tillkommelse." Av dessa Petri ord höra vi, att somliga hade begynt tvivla på Hans tillkommelse. Men nog kommer Jesus snart att hämta sina bedrövade lärjungar bort från denna värld. Jag vet, att i världen haven I tvång — men varen — säger Jesus — vid en god tröst, jag haver övervunnit världen. Sitten icke nedböjda mot jorden, utan upplyften edra huvuden, då den yttersta tidens tecken bliva synliga på himmelen. Soven icke, I visa jungfrur, då Brudgummen dröjer: ty snart höres anskriet, Se Brudgummen kommer, gå ut emot Honom. Utan tvivel haven I ännu så mycken olja i edra lampor, att dessa börja brinna då Brudgummen kommer, fast ej så mycket, att I haven råd att giva åt de fåvitska, vilka insomnat så tungt, att deras olja runnit på marken. Men likväl har de visa så mycken olja,

att lamporna börja brinna, då anskriet höres. I brudtärnor! Haven I olja i edra lampor? Sen till, då I soven med de fåvitska, ehuru I borden vaka och även skaka de fåvitska, som snarka i syndens sömn — sen till I brudtärnor, att oljan ej må fattas för eder, då I har så litet därav, att I ej har råd att giva åt andra! I haven nu sett tecken på himmelen, som föregå domen. Tecken i solen: nådens sol har blivit mörk i världen: endast i landet Gösen skiner solen ännu. Månen har blivit röd som blod, och det betyder, att blodsutgjutelse skall komma i världen: dödsängeln skall förgöra de förstfödda ibland hedningarna, endast i Israels barns hus, där Lammets blod är stryket på dörrträet, förbliva de förstfödda vid liv. Tecken i stjärnorna: draken har dragit tredjedelen av himmelens stjärnor ned på jorden. Det finns ej mer många stjärnor, som duga till vägvisare för vandrarna då dessa gått vilse. Nu är således den yttersta tidens tecken förhanden. Upplyften edra huvuden, I Jesu lärjungar, ty eder förlossning nalkas. För vandrarna till evigheten återstår ej mer än en kvarts mil. Om edra trötta knän bliva maktlösa, så bedjen den store Korsbäraren, att Han ville vederkvicka edra maktlösa knän och stärka edra trötta händer, att I mån kunna vandra ännu den sista halva fjärdingsvägen. Snart få de trötta benen komma till vila. Snart skolen I slippa till edert fädernesland, där ljusen brinna och bröllopsbordet är tillrett. Där skolen I få fira Lammets bröllop nu och i evighet. Amen.

ES. 42: 6, 7; MATT. 11: 2—10

JAG HERREN HAVER KALLAT DIG I RÄTTFÄRDIGHET, ATT DU SKALL ÖPPNA DE BLINDAS ÖGON, OCH FÖRA FÅNGARNA UTUR FÄNGELSET, OCH DE SOM SITTA I MÖRKRET UTUR FÅNGAHUSET. Es. 42: 6, 7.

Så talade Herrns Ande genom profeten Esaias mun om Messias eller den kommande Frälsaren, vilken Herren hade kallat i rättfärdighet till att öppna de blindas ögon och föra fångarna ur fängelset och dem som sitta i mörkret ur fångahuset. Och denna profeten Esaias förutsägelse gick i fullbordan då, när vår välsignade Frälsare begynte predika ett ljuvligt nådens år och frälsning för syndens fångar. Då öppnade Han de blindas ögon och de dövas öron, varigenom mången kom att se var vägen går till himmelen. Men denna profeten Esaias förutsägelse går ännu i fullbordan: då Jesu evangelium rent och klart predikas, så sker ännu det stora undret, att de blindas ögon varda upplåtna och de dövas öron öppnade, och mången syndens och otrons fånge varder ännu befriad ur den ondes bojar. Men såsom under Frälsarens tid mången förargades eller blev värre genom evangeli predikan, så sker det även nu, att mången förargas i Honom och blir värre genom evangeli predikan. Ty Kristus är satt till fall och uppståndelse för många i Israel och till ett tecken, vilket emotsagt varder. Men alla dem som Honom anammade, gav Han makt att bliva Guds barn.

Profeten Esaias förutsägelse har gått i fullbordan under Frälsarens tid, och ännu i dessa tider fullkomnas samma profetiska förutsägelse. Mången blind stackares ögon varda genom evangeli predikan öppnade: många döva öron öppnas genom denna kristendom: mången har lärt känna sin blindhet och uselhet: mången har även blivit förlöslad från syndens, dödens och djävulens våld. Men många förargas därav och förhärdas: detta har även skett efter skriftens förutsägelse, så har det skett från världens begynnelse och så skall det ske intill världens ände. Denna kristendom vore ej

heller rätt, om världen hade berömt oss och sagt "detta är den rätta kristendomen." Fienden vore ej mera vid liv, om hans trälar hade sagt, "detta är den rätta vägen till himmelen". Det har alltid varit ett kännetecken på rätt kristendom, att djävulens apostlar har hatat och förföljt de kristna.

Hugsvalen eder med detta ordet, I få Jesu lärjungar, som haven sett Hans stora och mäktiga gärningar: som haven förnummit den stora och märkvärdiga förändring Jesus kommit att utträta, så att då världen försmädar, hatar och förföljer eder för denna kristendoms skull, så har det skett enligt Guds ord och efter forna kristnas erfarenhet.

Men världen är nu stadd i förskräcklig blindhet och mörker. Guds stränga rättfärdighet är nu uppenbar vorden från himmelen på var och en, som gör det onda. Den stora draken, som heter djävul och satan, är kastad ned på jorden och har stor vrede, vetande att han icke har lång tid. Nu är den förskräckliga tid, den förödelsens styggelse, som profeten Daniel såg och varom även vår Herre förutsagt, att det ena folket skall resa sig upp emot det andra. Då skall varda krig, pest, blodutgjutelse, uppror, ty kristendomens sol har blivit mörk och månen röd, förrän den stora Herrns dag kommer, då alla den yttersta tidens vredesskålar varda utgjutna på jorden. Men fastän Egyptens mörker betäcker jorden och töcken folken, så skiner likväl solen uti landet Gösen, där Israels barn bo. Då nu världen är så svart, hemsk och dyster, så bedjen I få Jesu lärjungar, att Herren av sin stora barmhärtighet för de fattiga evighetsvandrarna ville låta en liten stjärna synas vid horisonten till tecken och vägledning för dem, som vandra till

Betlehem. Ty då den stora draken med sin stjärt dragit tredjedelen av himmelens stjärnor ned på jorden, så äro ej mer många stjärnor synliga på himlavalvet. Bedjen även, att denna förskräckliga tid för de utvaldas skull måtte varda förkortad: ty för de ogudaktigas skull få även de kristna lida pester, hunger och kroppsliga plågor. Men den store Stridshjälten, som har lovat vara deras hjälp och beskydd som åkalla Honom, Han har även sagt: En förbråkad rö skall jag icke sönderbryta, och en rykande veke skall jag icke utsläcka.

Ack, du förbråkade rö! frukta icke, att Herren skall sönderbryta dig: och du rykande veke! Herren har ej ämnat utsläcka dig. Så blås nu, Herre Jesus, på den rykande veken, att den måtte antändas och lysa för dem, som sitta i ett mörkt rum. Sålänge den rykande veken ännu ej slocknat hysa vi det hopp, att Herren Jesus med sin Helige Ande skall blåsa därpå, så att den börjar brinna, på det att de få själar, som sitta i mörkret och vänta dagens gryning, finge skåda ljuset. Hör, du store Korsbärare, som har kommit för att upplåta de blindas ögon och öppna de dövas öron och föra fångarna ut ur fångelset — hör de bedrövades, nödställdas och betrycktas suckan, då de sucka till dig med ett ödmjukt och botfärdigt hjärta. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 11: 2.

Till uppbyggelse för de själar, som alls icke tvivla, huruvida denna kristendom är rätt eller icke, utan fastmer tvivla om sig själva och tänka, huru de måtte slippa till den store Läkaren, skola vi i denna stund betrakta, huru de blinda se, de halta gå, de spetälska göras rena, de döda resas upp, och huru saliga de äro som icke förargas i Jesus.

Första betraktelsen utvisar, huru de blinda se. Vid detta tillfälle tala vi ej om den andliga blindhet, som fariséerna och sadduseerna eller nådetjuvarna och verkhelgonen har, vilka i denna kristendom icke se annat än förvillelse eller vidskepelse. Dessa

människors ögon har denna världens gud utstungit och vänt aviga, på det att de seende icke må se, ej heller hörande höra: ty de tro sig väl se, att denna kristendom är alldeles falsk, därför att det andliga hatet har givit dem klara ögon att se fel hos de kristna. Sådana säga väl: äro och vi blinda? Och somliga säga: nog ser vi själva från boken: ehuru fienden har vänt deras ögon aviga så att de i denna kristendom endast ser andlig högfärd och papism. I deras ögon blir den rätta kristendomen en förvillelse och förfärlig vidskepelse. Den andliga eld, som Frälsaren kom att upptända på jorden förvandlas i deras ögon till den onde andens ljustereld. De se himmelen i helvetet och helvetet se de i himmelen. Därför säga de om de kristnas rörelser i kyrkan: om sådana villoandar finnes i himmelriket, så vilja vi ej komma dit in. De bästa kristna i sådana fariséers och skriftlärdas tycke äro fyllhundarna och krögarna, och en flygande hora är Kristi brud.

Vi tala ej denna gång om dem, som på sätt ovan är sagt se himmelen i helvetet och helvetet i himmelen: utan vi tala om den andliga blindhet, som stundom kommer över de väckta då de begynna tvivla om sin salighet. De har en uppriktig åstundan att bli saliga, och de se även var vägen går till himmelen: men den vederstyggliga egenrättfärdigheten gör dem så ovärdiga, att de ej förmå tro, ej bedja ej heller förmå de klappa på himmelens dörr. Slutligen kommer över dem i detta otrostillstånd en sådan blindhet och mörker, att de ej mer kunna se Jesu sår, de skönja ej mer blodsdropparna, som falla ned från Hans panna uti örtagården. De se ej de blodiga spåren från örtagården till Golgata berg. De se ej spikarna i Frälsarens händer och fötter, då de stå så långt ifrån korset. Slutligen få de själva en spik i hjärtat, eller hemligt agg till levande kristna ävenså en hemlig fruktan för dem, som kantänka alltför hårt krama deras hjärtebilder. I sådan blindhet äro dessa otrosfångar stadda. Och nu är frågan denna:

Huru skola sådana blinda återfå sin syn? Lärjungarna på vägen till Emmaus voro i sådan andlig blindhet, att de ej kände Jesus, fast Han gick med dem på vägen. Evangelisten säger, att deras ögon voro förtäckta. Men var det Guds Ande eller en mordande, som hade bundit denna svarta duk för deras ögon, att de ej måtte ha känt Jesus? Jag tänker, att det var otrons ande, som förhöll deras ögon. Och vi höra, att de genast blevo glada, då deras ögon öppnades och de fingo den kunskap, att den Korsfäste ännu levde. Sådana blinda stackares ögon öppnas ej på annat sätt än som Jesus gjorde åt de tvenne lärjungarna på vägen till Emmaus. Han uttydde för dem skrifterna om Kristi lidande och förkastade dem deras otro, sägande: O, I galne och senhjärtade till att tro allt det, som Moses och profeterna hava skrivit om Kristi lidande. På detta sätt öppnade Han deras sinne, att de förstodo skrifterna: och slutligen blev Han känd av dem i det Han bröt brödet. Därigenom öppnades deras ögon, så skriver evangelisten.

I bedrövade lärjungar på vägen till Emmaus, I otrosfångar! Jesus har dött i edra hjärtan. I ären även så blinda, att I icke kännen Jesus, ehuru Han vandrar ibland eder. Johannes döparen säger: Mitt ibland eder står den I icke kännen. Han uttyder för eder skrifterna om Kristi lidande. Otrons ande har förtäckt edra ögon, så att I ej kännen den korsfäste och törnekrönte Frälsaren. Stån icke så långt från korset, I tvivlande själar, utan kommen närmare, på det I mån kunna urskilja såren efter spikarna i Frälsarens händer och fötter! Kommen närmare, på det att I mån se huru blodsdropparna falla från Hans heliga lekamen ned på jorden. Stån dock så nära som Johannes och Maria, på det att I mån se, huru krigsknektarna borra spjutet i Jesu sida och huru ur detta sår utgår blod och vatten, fastän Han är död i edra hjärtan. Jag vet, att det för bedrövade lärjungar ej är glädjande då Jesus har dött. Jag vet, att sådana människor gråta och jämra sig. Jag vet, att

dessa hava stor andlig bedrövelse och saknad efter Jesus, men otron är så stor, att deras ögon är förtäckta, så att de ej känna Jesus, fastän Han vandrar mitt ibland dem. Öppna nu, Herre Jesus, dessa blinda stackares ögon! Uttyd för dem skrifterna om Kristi lidande och bryt brödet för dem, på det att deras ögon må öppnas: om de blott ett ögonblick finge se dig levande, så skulle de bliva glada. Och vi hoppas, att lärjungarna på vägen till Emmaus skall få se den korsfäste och törnekrönte Konungen, så snart deras ögon öppnas.

Andra betraktelsen utvisar, huru de halta gå.

De halta äro sådana, som ej orka gå rätt och stadigt på livets väg. De äro ej sådana, som gå modigt mot förtappelsen ej heller sådana, som vandra modigt fram på livets väg, utan de halta på båda sidor, såsom Israels barn på Elia tid, tjäna än Gud än Bal, äro kristna bland de kristna och hedningar bland hedningar, äro stundom gudeliga och stundom ogudaktiga, än äro de ångerfulla än bedriva de hor. Sådana äro de tvenne herrars tjänare, som halta på båda sidor, och ovisst är vilkendera herren slutligen skall betala lön åt dem. Hedningarna behöva ej glädjas över detta ordet, ty hedningarna kunna ej halta på den väg de vandra, och det är känt vem det är som skall betala lön åt dem. Fariséerna och nådetjuvarna behöva ej glädjas över detta ordet, ty fariséerna äro de värsta fiender till Jesu kors och äro de rättfärdiga, som ingen bättring behöva: men de halta behöva bättring och därför komma de till bröllopet: dock är deras vandring långsam, och därför måste vi utmåla deras tillstånd sådant det är. Men hur och på vad sätt gör Jesus med dem, som så halta? Han säger i denna dagens evangelium: de halta gå! Vi måste här göra skillnad mellan dem, som verkligen halta och dem som göra sig haltande. För dem, som verkligen halta, bliver detta haltande storligen besvärligt, och de nödgas slutligen komma till den store Läkaren, som kan hela deras lemmar. Men de, som göra sig haltande, komma icke till

läkaren, ty de har även annars goda fötter, och löpande komma de fram till helvetet. Och åt dem, som göra sig haltande, skrattar den onde bäst: ty de äro sådana narrar, som härma de botfärdiga.

Tredje betraktelsen: de spetälska göras rena.

De spetälska äro sådana, som så svårligen plågas av syndens spetälska, att de stå långt borta och ropa: Jesu Davids Son, förbarma dig över oss! Och alla som så ropa och bedja Jesus, bliva helbrägda, då de gå och visa sig för prästen och offra åt Gud det som Moses har bjudit. Men många komma ej tillbaka för att tacka Jesus, Jag fruktar att av tio har nio återgått till världen, och däröver har den ondes änglar stor glädje. Den ondes änglar säga så: Vem bad eder gå och ropa: Jesu, Davids Son? Vad, ären I nu bättre än de, som ej hava ropat? Men vänten litet, I den ondes änglar! Eder glädje är ej långvarig, men eder plåga skall ej därigenom bliva drägligare, om än alla kristna skulle återgå till världen, I skolen ropa med ännu högre röst i helvetet än de spetälska har ropat. Men alla kristna har ej heller ännu återgått till världen. Det finnes ännu en, som kommer för att tacka Gud med hög röst. Det finnes ännu en, som faller ned till jorden för Jesu fötter. Det finnes ännu en, som väter Hans fötter med sina tårar. Och sålänge denna enda finnes, säga fariséerna: "Om sådana äro i himmelriket så vill vi ej komma dit." Det är även sant, att fariséerna ej kunna vara på ett sådant ställe, där en helbrägdagjord själ tackar Gud med hög röst, så att om blott en enda själ håller sådant ljud i himmelriket, så kan ingen farisee vara där. Ingen säker, ingen obotfärdig kan vara där, varest en rengjord själ tackar Gud med hög röst. Därför, om sådana äro i himmelriket, så måste alla obotfärdiga, alla säkra och alla nådetjuvar gå till helvetet, där de har ett angenämare liv än i himmelen.

Fjärde betraktelsen utvisar, huru de döda resas upp. Detta är ett bevis därpå, att Han är den som komma skulle, och att vi således ej behöva vänta någon annan.

Att de döda resas upp det betyder, att människorna bliva uppväckta ur den andliga döden. Detta har dåfortiden skett både andligen och lekamligen: men i dessa tider har det skett endast andligen. Somliga människor har blivit uppväckta ur den andliga döden, och dessa uppväckta människor har fått skåda dagens ljus. En Lasarus är uppväckt, vars systrar, Marta och Maria, sade att han redan luktade, och de gräto mycket över honom, som man kan tänka sig. Då en levande människa genom den andliga döden blir livlös och börjar ruttna, då bliva hennes trosbröder och systrar och isynnerhet hennes egna djupt bedrövade över henne. Men även Jesus grät med dem vid Lasari grav, ehuru Han hade sagt till sina lärjungar, att Lasarus sover: Men nu måste Han säga uppenbarligen, att Lasarus är död. Sen nu, I Lasari systrar huru Jesus gråter med eder vid eder broders grav! Se nu, Maria, huru Jesus gråter med dig, då den käre brodern är död! Se även du, Marta, huru Guds Son gråter med dig, fastän du har bekymmer om mångahanda. Men ett är nödvändigt. Även du bråkar i ditt timliga hushåll och tror det vara nog, att du tjänar Jesus med det vad kroppen behöver. Men Maria tjänar Jesus av all själ och av allt hjärta. Sen även I Judar, huru Jesus gråter vid Lasari grav, fastän edert hjärta är så hårt, att I ej kunnen fälla en enda tår från edra ögon! I kunnen icke ömka eder över dem, som gråta och jämra sig: I kunnen icke hugsvala de gråtande: I kunnen icke leda de bedrövade till Jesus: utan I gören blott gäck av Jesu och Marias tårar. En gång skall dessa tårar bliva brännande för Judarna, då de få se Guds Sons stora kraft att uppväcka de döda, Judarna och alla dem till harm som äro fiender till Jesu kors. Ty ju mera Jesus uppväcker de döda, desto förskräckligare och grymmare bliva Judarna i sin förföljelse mot Jesus. Det gör fiendens trälar så ont, att Jesus uppväcker de döda till andligt liv: ty folket börjar genom denna väckelse tro på Jesus. Först därigenom erhålla fariséerna och de

skriftlärd ett sår i hjärtat, att gemene man genom denna väckelse komma till tro på Nasarenen, som de anse för en falsk profet och villoande. Men Guds barn bliva storligen glada därav, att människorna uppväckas ur den andeliga döden: isynnerhet för Lasari systrar är det till stor glädje och fröjd, då de se, att deras käre broder, som var död i synden sitter till bords med Jesus i himmelriket, där även Lasari släktingar med glädje och fröjd få tjäna dem evinnerligen.

Femte betraktelsen: för de fattiga varder predikat evangelium. Detta är den största nåd, som har vederfarits, och varav även Johannes lärjungar kunna bli förvissade därom, att Jesus är den som komma skulle och att de ej behöva vänta någon annan. Johannes lärjungar har blivit väckta av Johannes lagpredikningar. Men de har ej förstått, att de borde gå i Jesu skola där det för fattiga varder predikat evangelium. Före denna tid har prästerna predikat evangelium för de rika även i den församling, där det inte fanns några andeligen fattiga. Även i denna församling har evangelium blivit predikat endast för de rika. För obotfärdiga horor och obotfärdiga tjuvar har blivit predikat ett så ljuvligt evangelium att dygdiga horor börjat släppa sin mjölk, och fyllhundar och krögare började utgjuta ormatårar, då prästen för dem predikade evangelium och kallade dem älskade kristna och kära Jesu vänner. Då var det lätt att inkomma i himmelriket, då det icke ens fordrades bättring av fyllhundar och krögare, av skökor och tjuvar, än mindre någon sann ånger. Men nu predikas evangelium för fattiga, bedrövade, tvivlande, betryckta och gråtande, vilka ej hava något annat än sina egenrättfärdighetstrasor, som hänga kring deras knän. För sådana fattiga predikas nu evangelium, som blivit världens avskrap, som blivit hederslösa: som ej hava tro, ej hopp, ej goda gärningar, ej kärlek, utan idel synd, ondska och orenlighet. För sådana fattiga predikas evangelium, vilkas sår även hundarna slicka och vilka alla djävlar hata och förakta, på vilka alla dygdiga horor spotta

och alla fyllhundar vredgas, vilka alla krögare hata och skälla till villoandar.

För sådana fattiga predikas nu evangelium, som äro nära att dö av svält och nakenhet, som känna att de måste nedsjunka i helvetet. För sådana har ej tillförne i denna församling blivit predikat evangelium, ty de voro alla rika. Kronotjuvarna voro rika och förmådde betala sina böter och voro goda nog att svara för sig på själva domedagen. Men nu har mången blivit så fattig, att han ej har penningar för erläggande av sina böter ej heller vågar han själv svara för sig på domedagen, utan måste taga sin tillflykt endast till försvararen. I fattiga och elända, som genom denna kristendom haven blivit fattiga! Jag är en obarmhärtig man, som helt och hållet har avklätt eder! Jag har gjort eder fattiga!

Så predika nu fariséerna, de skriftlärd och krögarna och anklaga mig för att ha gjort de väckta fattiga. O, att detta vore sant: då kunde jag bliva rik genom eder fattigdom: ty nu predikas evangelium för de fattiga. Dem tillbjudes nu stora ägodelar i stället för vad de har förlorat. De erhålla nu en stor prydnad i stället för de grannlåter, som de har förlorat. De fattiga erhålla nu rött vin, de fattiga erhålla nu vita kläder i stället för sidenduk, kors i bröstet i stället för kråsnål, morgonstjärnan i stället för ännespänn guldringar på handen i stället för stenringar och livets krona i stället för örringar. Därför I fattiga, glädjens och fröjden eder över eder fattigdom och anammen evangelium med glädje! Och om jag gjort eder fattiga, så skall Jesus göra eder rika. O, att jag hade kunnat göra eder så fattiga, att I ej mer hade en enda egenrättfärdighetstrasa på eder, då skulle jag kunna bliva rik genom eder fattigdom. Jag kunde sammankalla alla andeliga fyllhundar och säga till dem: dricken nu de fattigas svett och möda. Här är den krögare som av kvinnor och barn gjorde tiggare. Men salig är den, som icke förargas på denna kristendom i vilken för de fattiga varder predikat evangelium nu och i evighet, Amen.

Ap. G. 13: 24, 25; JOH. 1: 19—28

JOHANNES PREDIKADE FÖR ISRAELS FOLK DÖPELSE TILL BÄTTRING, FÖRRÄN JESUS BEGYNTE. OCH NÄR JOHANNES HADE UPPFYLLT SITT LOPP, SADE HAN: DEN I HÅLLEN MIG FÖR, DEN ÄR JAG ICKE. VEM MENEN I MIG VARA?

Dessa ord, som finnas upptecknade Ap. G. 13: 24, 25, äro märkliga därför, att Stefanus, den förste martyren, uttalat dessa ord¹, då han var stämd för kyrkorådet, ehuru denna världens rådsherrar förakta dessa ord så som de hade föraktat Johannes döparen. Men för oss kristna är Stefani vittnesbörd om Johannes ganska nyttig att höra, ty Stefanus var en levande kristen, som ej fruktade för sitt liv utan vågade avgiva ett sådant vittnesbörd för världen om Johannes, oaktat världen var storligen vredgad på denna skällare. Världsherrarna voro storligen vredgade på Johannes så att de förbannade honom och sade, att Johannes hade djävulen.

Men varken Stefanus eller andra kristna har föraktat Johannes oaktat han var en lagpredikant och en ropandes röst i öknen, som för Herren Jesus beredde väg till människornas hjärtan. Därför tog även Stefanus, Johannes döparen till vittne, att han ej åsyftat annat än vad Johannes tillförne hade predikat för hela Israels folk. Och när Johannes hade uppfyllt sitt lopp, sade han: "Den I hållen mig för, den är jag icke." Bland folket var nämligen den förmodan om Johannes att han möjligen var Kristus. Men Johannes har aldrig sagt: "Jag är Kristus", utan han har sagt: "Jag är en ropandes röst i öknen: bereden Herrens väg." De kristna har ej heller hållit Johannes för en Gud, som somliga mena, utan de har hållit honom för en andlig lärare, som genom sitt ropande och sin lagpredikan för Herren Kristus berett väg till människornas hjärtan. Johannes har således ej ansett sig för bättre än han är. Men som de säkra föraktade Johannes, så

föraktade de och Jesus och Hans lärjungar och så sker det även nu. De säkra bry sig ej om en lagpredikant, emedan denne fördömer och skäller på hederligt folk, ej heller bry sig de säkra om en evangelii predikant, som uppmanar botfärdiga och tvivlande själar att tro. Men vi höra av Stefani vittnesbörd och av Kristi egen mun, att de kristna har berömt Johannes som ett sanningsvittne och en andelig lärare, som lärt Guds väg i sanning. De kristna förargas ej i Johannes lagpredikan, ty de inse nödvändigheten av lagens ord, icke allenast för de säkra utan även för de kristna till samvetets väckande och till syndens kännedom, så och till ett rättesnöre i det dagliga livet. Därför tog Stefanus Johannes till vittne på sitt tal, ehuru världen likväl icke trodde, att Johannes var en andlig lärare emedan de sade, att Johannes hade djävulen. Av allt som försiggått i världen, har vi funnit att människorna varken ansett Johannes eller Kristus för rätta lärare. De tycka ej om en som predikar lag ej heller om en som predikar evangelium. Men de kristna hålla båda för nödvändiga, ty de veta, att båda äro till nytta. Om lagen ej verkat hos människan sann ånger, så kan ej heller evangelium verka sann tro. Om lagpredikanten ej berett väg för Herren Jesus till människornas hjärtan, så slipper ej heller Sions Konung in i människornas hjärtan.

Den I hållen mig för, den är jag icke — så sade Johannes till folket. Om någon av Johannes lärjungar hade varit så dåraktig, att han trott, att Johannes var Kristus, så lyda hans ord: Jag är det icke: utan jag är en ropandes röst i

¹ Orden Ap. G. 13: 24, 25 äro ej uttalade av Stefanus utan av aposteln Paulus. Denna personförväxling har ej utövat något menligt

inflytande på själva saken. Översättarens anm.

öknen: bereden väg för Herren Jesus." Och vi tro, att alla Jesu lärjungar, som har hört Johannes botpredikningar, måste intyga, att Johannes predikat sanningen för syndare och att han med sitt finger pekat på Guds Lamm som borttager världens synd. Och de få själar, som tillförne varit Johannes lärjungar men nu hava blivit Jesu lärjungar, måste med Stefanus intyga, att Johannes predikat för hela Israels folk och vittnat om Honom, som har varit före Johannes, ehuru dessa blinda stackare ej har känt Honom, förrän Johannes med sitt finger pekat på Guds Lamm, som borttager världens synd. — De få själar, som nu följa Jesu blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, skola betyga, att Johannes rätt lärt Guds väg i sanning och att han för de botfärdiga, bedrövade, tvivlande och otrogna visat Guds Lamm, som borttager världens synd. Nu fån I som Brudgummens vänner glädjas däröver, att Brudgummen förvärvat sig en brud, som väl är vanskaplig inför världen, men skön inför Fadern och Sonen och alla änglar, ty Guds Son har prytt sin fattiga brud och givit henne nya kläder, guldring på handen och på huvudet en krona, i vilken finnes tolv stjärnor. Och fördenskull kan Han nu visa sin fattiga brud för Fadern och himmelens änglar, och de måste förundra sig, huru denna skorviga hora, på vilken alla dygdiga horor spottade har blivit så skön. Hör nu du korsfäste och törnekrönte Konung, din fattiga bruds ödmjuka bön och hjärtans suckan. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 1: 19—28.

Johannes vittnesbörd för världen, hans som så mycket skäller på andra, är upptecknat i denna dagens evangelium. Världsbarnen tro, att en sådan man är högfärdig. De säga, att en bättringspredikant anser sig själv för god och föraktar andra, då han bestraffar världen för synd och fordrar bättring. Men ingen profet har ännu funnits som skulle ha ansett sig god, ehuru världen sagt och tänkt så om alla profeter alltifrån Moses, ty på Mose tid begynte redan djävulens trålar anklaga

Moses: "I gören alltför mycket, ty hela menigheten är helig."

Vi höra av Mose kallelse, att Moses var alldeles motsträvig. När Gud befallde honom gå att föra Israels barn ut ur träldomens hus, ville Moses icke gå till denna tjänst, ty han visste, att han därigenom skulle pådra sig mycken plåga, då han måste kämpa med ett oregerligt folk, varav intet beröm skulle följa, utan idel hat, förföljelse och motsträvighet. En sådan tjänst antages ej av någon krögarpatron eller smörhandlare, ty de säga: "var och en må taga vara på sig själv: jag är ej någons rådgivare", Men när Gud vredgades på Moses för hans olydnads skull, då måste denne gå åstad. Nu hjälpte ej mer lättjans eller gamla Adams invändningar. Moses fick känna Guds vrede i sitt samvete. Då måste han begynna predika för andra, Så har det även gått med alla andra, som begynt predika bättring för andra, att de blivit därtill tvungna och emot sin vilja insatta i detta ämbete. Moses och alla profeter har först envist satt sig emot, då befallning kommit ovanifrån att de måste predika bättring för andra. Moses sade till Herren: "Jag har en svår tunga och ett tungt mål: jag har ej kraft att predika."

Sen till I sanningens förkunnare, om I ej haven dylika hinder som Moses, om I läggen det till hinder, att I ej har sådana naturliga och andeliga gåvor, att I kunnen föra Israels barn ut ur träldomens hus. Sen till, I män, och vakten eder, att icke Guds vrede ännu engång begynner brinna och I fån känna Guds vrede i edra samveten för eder andliga lättjas skull, att I ej mer bry eder om att skälla varken på getter eller på förskingrade och vilsegångna får. Åtminstone hade Moses en sådan kärlek till folket, att han ej allena ville ingå i himmelriket. Men detta Mose och Johannes döparens ämbete är en hundtjänst. Det är ingalunda angenämt för gamla Adam att vara hund. Isynnerhet då getterna och bockarna stånga hundarna, och fåren äro förskingrade och löpa efter svampar, då tröttnar slutligen även hundarna. Sedan

husbonden givit hundarna spad och ben, bliva de utkörda i förstugan för att skälla på tjuvar. Sen I icke att fåren äro bättre lottade än hundarna. Ty fåren bliva insläppta i katten, sedan den store Herden med sina hundar samlat dem. Men hundarna giver man spad och ben, och de bliva ännu utkörda i förstugan för att skälla på tjuvar. Hundtjänsten är således ej angenäm för gamla Adam. Men smygen eder fördenskull icke under sängen, I gethundar och fårhundar, utan varen flitiga att skälla på skogens djur, så att husbonden får skjuta dem, och på getterna som komma för att stjäla fårens mat, även på de förskingrade får, som ej förbliva i hjorden, samt på de avsides varande, som försöka att skiljas från hjorden, så och på de feta får, som vilja stånga de eländiga: väl vetande, att edert ämbete är ett viktigt ämbete. Herden giver eder endast spad och ben. Väl håller han eder fördenskull i stort värde, om han stundom kör eder ut från det varma boningsrummet att skälla på tjuvar. Vi äro likväl förvissade därom, att då kölden inbryter och I begynnen gnälla i förstugan och skrapa på dörren, så skall husbonden säga till sina tjänare: släppen in hundarna!" Då skolen I få vara i husbondens rum och vila intill morgonen: då skolen I slippa till den eld, som Jesus kom att upptända på jorden. Men tagen ej mat från barnens hand: vakten ej på de matbitar, som barnen bära i sin hand och som Fadern av kärlek har givit dem. Ofta falla de ostyringarna maten både från munnen och från handen, och sedan gråta de. Men nappen blott ej maten från barnens hand, utan hellre gnällan under bordet och äten de smulor som falla från eder herres bord. Om barnen vill känna på edra öron, så biten ej, utan gnällan i händerna på barnen, ty det är en stillsam hund som gnäller i händerna på barnen.

Nu har vi visat att Mose, profeternas och Johannes döparens ämbete är en hundtjänst.

Det är ingalunda angenämt att vara hund. Men hunden är skapad till att skälla, och vi veta, att en vanlig hund är nyttigare för husbonden än en lat tjänare och veta även att husbonden håller mycket av en god hund, som är flitig att skälla och samla förskingrade får, och som har fint väderkorn att uppsåra skogens djur. Johannes döparens ämbete var en hundtjänst. Och vi veta med visshet att han ej varit någon stum hund, såsom Gud anklagar några lärare i gamla testamentet, då han genom profeten Esaias säger: "De äro stumma hundar, de skälla ej på någon." Några lata hundar äro sådana, att då husbonden lockar dem med sig att skälla, så smyga de sig under sängen och tror utan tvivel att de får stanna där. Men vi veta, att sådana stumma hundar, som icke skälla på någon, bliva hängda. Men om Johannes vittna alla evangelister, Stefanus och den heliga Paulus, att han har skällt som en duktig karl, han har predikat lagen till bättring. Och jag tror, att alla Jesu lärjungar skola vittna med mig, att en sådan ropandes röst uti denna världens öken har varit ganska behöflig, ty han har därigenom berett Herren Jesus väg till människornas hjärtan. Mången hade ej anammat Jesus, om icke Johannes med sitt skällande berett väg och med sitt finger pekat på Guds Lamm, som borttager världens synd.

Och nu, I Jesu lärjungar, som tillförne varit Johannes lärjungar. Då Johannes visat eder Guds Lamm, så följn nu den korsfäste och törnekrönte Konungen. Följn Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata och stån med ett bedrövat hjärta vid korset, beskådande hans sår, hans genomstungna sida, på det att I åtminstone den stunden mån slippa lösa från världen och på det att alla världsliga byggnader måtte ramla och I slutligen få följa Honom till det berg, varifrån han uppfar till himmelen, där I med glädje och fröjd får tillbedja Honom och prisa Hans höga namn nu och i evighet. Amen.

Es. 66: 9; LUK. 2: 1—20

SKULLE JAG ANDRA LÅTA ÖPPNA MODERLIVET OCH SJÄLV ICKE FÖDA? SÄGER HERREN.
SKULLE JAG LÅTA ANDRA FÖDA OCH SJÄLV TILLYCKT VARA? SÄGER DIN GUD. ES. 66: 9.

Guds nådelöften om den kommande Frälsaren framställes i gamla testamentet genom mångahanda liknelser. Men den tidens människor förstodo orätt dessa nådelöften. När Gud genom sina profeter förkunnade Israels barn sina löften om en Frälsare, så uppfattade de dessa nådelöften på ett orätt sätt. De hyste den falska tron, att denne Frälsare skulle bliva en jordisk konung, som skulle frälsa dem från all timlig nöd och kostnadsfritt föda dem. Nu är mången naturlig människa i den falska inbillning, att Frälsaren, som är upphovsmannen till denna vår kristendom, gör människorna fattiga. När en naturlig människa hör, att Frälsaren fordrar sann ånger och bättring, så tror en naturlig människa att hon blir fattig, då hon måste övergiva allt orätt näringsfång, varav hon förut haft mycken jordisk vinning.

Då nu judarna voro i den falska inbillning, att Frälsaren gör dem rika, så hyser däremot mången naturlig människa i dessa tider den falska tron, att kristendomen gör dem fattiga. Så orätt uppfatta naturliga människor Guds nådelöften. Då de i sin blindhet endast se på timliga fördelar, förstå de ej, att Frälsaren gör de kristna rika i andeligt måtto, även om de i timligt avseende vore fattiga. Och de kristna äro ej fattiga, om de rätt bruka sina kroppsoch själskrafter. Synden gör mången människa fattig, då hon till sitt eget fördärv missbrukar de gudomliga nådegåvorna. Den som ej har sin rikedom i hjärtat, han blir snart fattig, men den som har en andlig skatt i hjärtat, han är rik även i den största fattigdom.

Att de ord vi läsa Es. 66: 9 höra till kristendomen, är en orubblig sanning. Gud säger genom samma profet: "Skulle jag låta andra föda och själv tillyckt vara?" Dessa ord hava delvis avseende på Frälsaren, såsom vi höra Herren tala genom Davids mun: "Du är

min Son, i dag haver jag fött dig". Detta betyder, att Gud Fader har fött sin Son av evighet. Men dessa ord hava avseende även på de kristna då Han säger: "Skulle jag låta andra föda och själv tillyckt vara?" Det betyder, att Gud vill föda barn efter sin egen vilja. Alla sanna kristna äro Guds barn, som Han har fött av oförgänglig säd, såsom och Petrus i sin epistel säger: "Gud har fött eder av oförgänglig säd." Sanna kristna äro födda på nytt av Guds oförgängliga säd, och denna säd är Guds ord. Nu säger Gud genom profeten Esaias: "Skulle jag låta andra föda och själv tillyckt vara?" Vi höra således, att Gud vill hava barn åt sig. Därtill har människan i begynnelsen blivit skapad, att hon skulle bli ett Guds barn. Men genom syndafallet blev människan främmande för Gud och begynte löpa efter förföraren. Vi veta av erfarenhet, huru djupt det sårar föräldrahjärtat, då någon listig skälm lockar och förför våra barn till horeri, tjuvnad och dryckenskap. Jordiska föräldrar skulle ej önska sina barn så mycket ont, att av dem bleve horkonor, tjuvar och ogärningsmän. Om jordiska föräldrar tillfogas djupa sår därigenom, att en listig skälm lockar och förför deras barn till horeri, tjuvnad och dryckenskap, så kunna vi förstå, huru djupt det sårade den himmelske Faderns hjärta, att den listige förföraren förförde Hans yngsta barn till horeri och stöld. Därigenom blev människan förförd, hon som var det yngsta av alla Guds barn. Av detta Guds yngsta och mest älskade barn blev en hora, tjuv och mördare, och det förlorade all sin heder inför Gud och änglarna. Ingen ängel brydde sig mera om att se på denna hora. Alla änglar och Guds barn begynte spotta på människan, som ej mer kunde skyla sin skam. Ack, ack, vilket stort sår uppkom icke i fadershjärtat, då det för Hans yngsta och mest älskade barn

skedde en sådan olycka, att det kom i fiendens klor! Varför står Han nu där, faller på sina knän och suckar så tungt, att blodsdropparna falla ned från Hans ansikte? Varför vrider sig den himmelske Förbarmaren² som en mask i jordens stoft och gråter, så att hjärtat vill brista? Denna bedrövelse kommer över Honom därav, att Hans yngsta barn kom i ett så olyckligt tillstånd. Men vad verka väl Förbarmarens tårar i de säkra och förhärdade barnens hjärtan? Somliga barn äro så hårdhjärtade, att de göra gäck av Hans tårar. I dag har den himmelske Förbarmaren kommit ned från himmelen för att visa för barnen sina sår, som de vanartiga och ohörsamma barnen hava tillfogat Honom. Låt se huru många av dessa barn bliva bevekta till ånger, då de få se dessa sår, från vilka nog skulle flyta läkemedel för förkrossade hjärtan, om barnens samvete skulle vakna så mycket, att Förbarmarens sår och tårar förmådde uppmjuka deras hårda bröst. Men, bättre Gud, somliga barn hava bröstet så hårt som järn och hjärtat kallt som is, så att Förbarmarens tårar ej bränna på deras samveten förrän i evigheten, och då torde deras ånger vara alltför sen.

Vi borde nu bedja för dem, som göra gäck av Förbarmarens tårar och spotta Honom i ansiktet. Ack att de dock gjorde sig den mödan att gå till stallet och se i vilken stor fattigdom deras Skapare ligger på hö och halm mitt ibland kreaturen! Men de bry sig ej om att gå dit. Vi borde även bedja för dem, på vilkas samveten Förbarmarens tårar börjat bränna. Deras plåga skulle sannerligen upphöra, om de kysste det barn, som ligger i stallet och ler mot alla, så fattigt det är. Och även för dem vilja vi bedja, som taga detta barnet i sin famn och trycka det till sitt hjärta. Vi hoppas och tro, att Han hör de bedrövades

suckan. Därför upplyfta vi våra hjärtan och sjunga änglarnas härliga sång. Och si, Herrens ängel stod när dem, och Herrens klarhet kringsten dem, och de vordo storligen förfärade. Och ängelen sade till dem: "Varen icke förfärade; si, jag bådard eder stor glädje, vilken allt folket vederfaras skall". Hör oss, käre Fader, Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 1—20.

Med anledning och till åminnelse av Jesu födelse plägar man årligen läsa en kort berättelse om Hans födelse. Och ehuru vi icke veta, hur denna berättelse verkar, då endast några fattiga herdar gå till stallet för att se, om det är sant, att Marias barn är världens Frälsare; så vilja vi likväl ännu en gång gå till stallet och betrakta detta barn, ehuru jag väl vet, att ej många bry sig därom. Somliga frukta nämligen, att deras granna kläder bliva fördärvade, om de besöka stallet, andra åter anse det för en skam att gå och se på detta barn, vars moder är så fattig, att hon ej har att giva en sup åt dem, som förnedra sig så, att de besöka stallet. Men jag tror, att de människor, som gått miste om sin heder, ej anse det för skam, om världen aldrig så mycket försmädade dem för denna orsaks skull. Var och en, som infinner sig i stallet, får skåda detta barn och huru det ler mot alla. Envar kan även fråga av barnets moder varför världens Frälsare har blivit född i så stor fattigdom, att Han måste ligga på hö och halm mitt ibland kreaturen. Det är ej så lätt att säga, varför denne Marias son har blivit född i så stor fattigdom. Somliga tro, att Maria ej var så fattig, utan att hon låtsades vara det. Men vi veta, att Maria var så fattig, att hon ej hade råd att hyra sig rum för natten i härberget, och att ej mången för denna fattigdoms skull brydde sig om att gå och se

² Så återgiva vi ordet "Vanhin" här och annorstädes uti denna postilla, då det synes tvetydigt vilkendera gudomspersonen, Fadern eller Sonen,

författaren åsyftar. Stundom kan väl "Vanhin" även hava avseende på de Helige Ande. Övers. anm.

på detta barn. Endast herdarna, som av änglarna hade hört, att denne Marias son var världens Frälsare, kommo med hast till Betlehem och funno Maria med barnet, liggande i krubban. Men om änglarna ej hade kommit med det glada budskapet om Frälsarens födelse, så hade ingen vetat, vilken gäst Marias son var; men nu fingo människorna veta det genom änglarna. Och detta änglarnas budskap har blivit förkunnat kring hela världen, ehuru endast de fattiga herdarna begiva sig för att se barnet, som ligger i krubban. Varför infinna sig ej denna världens herrar i stallet? Utan tvivel frukta de, att de skola söla sig i hästlort, om de besöka stallet. Somliga världsherrar skulle klandra lukten och att de hava besökt stallet. Varför gå ej denna världens rika till stallet för att se på detta barn? Därför att det är en stor skam att besöka stallet. De skulle draga över sig världens smälek, om andra människor finge veta, att de hava varit i stallet. Världsbarnen skulle börja smäda och säga: "Du har ju varit i stallet, vad gjorde du där? Det luktar ju hästlort". Men icke ens mången fattig bryr sig om att gå till stallet för att se på detta barn, ty det är så fattigt, att det ej har att giva de besökande något i munnen. Denna världens fattiga tränga sig dit, där världsliga bröllop eller barnsöl hållas. Men Frälsaren var så fattig, när Han kom till denna värld, att Hans moder ej hade råd att hålla barnsöl. Men vilka äro då de som besöka stallet? Inga andra än herdarna, som blivit upplysta ovanifrån och hava hört änglarnas budskap. Dessa herdor vistades om natten ute i skogen. Ett förskräckligt mörker omgav dem. Vargar och lejon tjöto och röto i sina hålor. Dessa vilddjur ville sönderslita och riva de får, som herdarna vallade. Men det himmelska skenet och änglarnas sång räddade dem.

Vargarna och lejonen blevo skrämde och flydde bort till skogen, så att herdarna vågade lämna sin hjord i Guds våld så länge de löpo till Betlehem för att se det som dem sagt var. Detta löpande till Betlehem betyder i andligt avseende, att en kristen efter

förnimmelsen av det första nådemärket ej nöjer sig med vad han har hört ur änglarnas mun, utan han vill även med egna ögon se det välsignade barnet; han vill taga det i sin famn, han vill kyssa det, han vill se, huru det ler emot honom. Men icke alla herdor löpa till Betlehem för att se denne Marias son. Somliga herdor hindras av fårens mjölkning och klippning från att löpa till Betlehem; somliga bryr sig ej om att besöka ett häststall; hos somliga herdor är världshedern så stor som hos de förnäma och rika. Sådana herdor börja flå får om natten, och ulven står på andra sidan och hjälper till. Därpå säga de till husbonden, som börjar sakna fåren och fråga av herdarna, vart fåren tagit vägen: "Vi veta icke det, utan tvivel har ulven ätit upp dem". Somliga herdor sova och därunder förskingras fåren. Men varför är denne Marias son så fattig, att Han måste ligga i krubban på hö och halm, mitt ibland kreaturen? Kunna väl de andeligen fattiga förlita sig på Honom, då Han själv är så fattig? Denna fråga gör mången tvivlande själ, som ännu icke sett himmelen öppen ej heller hört änglarnas budskap — som ännu ej förnummit tydliga nådemärken. En sådan själ ställer till sig själv denna fråga: "Kan väl jag förlita mig på Honom, då jag själv är så fattig och Marias son är ännu fattigare?" När människan anfäktas av tvivel och hon börjar känna sin egen ovärdighet, då uppstiga mångahanda tankar i hennes hjärta. Stundom tänker hon: "Om jag sådan jag är, så ovärdig, kommer till Jesus, så lär Han ej bry sig om mig; jag måste först bättra mitt leverne". En annan tänker såhär: "Jag har ännu ej rätt ångrat mig." Men sådana tankar uppstå aldrig hos de dygdiga, ej heller hos dem som bekänna död tro. Dygdiga horkonor, dygdiga tjuvar, dygdiga fyllhundar och dygdiga slagsbultar, de äro så dygdiga och fromma, att de ej behöva gå till stallet för att se på detta barn. Likaså troende horkonor, troende tjuvar och troende fyllhundar — de behöva ej heller gå till stallet för att få se detta barn, ty de tro utan att känna och älska

utan att se, ehuru denna deras tro finnes endast i peruken.

Grant klädda horkonor, grant klädda tjuvar och grant klädda fyllhundar gå ej heller till stallet, på det att de ej må söla sig i hästlort. Emellertid gräva de med sina fingrar ned i jorden gamla Adams smuts, så att lukten därav förnimmes på en kvart mils avstånd, och ingen klandrar det. Alla dessa gå stolta förbi det ställe, där den nyfödde Frälsaren ligger. Men väckta själar kunna ej låta bli att besöka detta barn, i synnerhet om de hava förnummit några nådemärken, och dessa hava mångahanda förmodanden och fråga sig, om de skola förbereda sig till detta besök genom att bättra sitt leverne. Emellertid tror jag, att andligen fattiga och i sanning botfärdiga själar icke kunna låta bli att besöka stallet, även om de sölade sig i kreaturlort. Om världshedern hos dem är så stor att de ej bry sig om att besöka stallet, så må de då gå till krogen, till danshuset, till svärjarnas hus, till tjuvens hus, ja, de må gå fast in i konungens slott. Deras gamla vänner skola ej klandra den hordomens, tjuvnadens, svordomens och fylleriets elaka lukt som på sådana ställen sprider sig; ty de äro från barndomen så vana att lukta på denna förtappeisens stank, att de gärna insupa den. Men om en kristen en gång besöker stallet för att få se det fattiga barn, som ligger i krubban, så börjar hans gamla vänner strax klandra honom och säga: "Var har du nu varit? Det luktar ju hästlort." Jag vet, att de få själar, som äro rätt fattiga i anden, icke kunna låta bli att besöka det stall, där barnet Jesus ligger, de må sedan huru mycket som helst bliva klandrade för detta besök; ty de vilja se, om det är sant vad änglarna hava sagt, nämligen att Guds Son och världens Frälsare ligger i krubban. Sådana människor förargas icke över Hans fattigdom, ty de tro, att Han kan hjälpa dem från helvetet så fattig Han är. Icke allenast så, att Han är fattig i timligt avseende, varav de kristna kunna se, vad rikedom och ära äro värda, utan även så att Han är föraktad, hatad och hållen för en

hund av hela världen och att de världsvise säga, att Marias son är ett oäkta barn, att konungen vill dräpa detta barn, innan det växer upp, samt att världsbarnen kalla Honom en falsk profet och en folkförförare. Men just detta bevisar, att denne Marias son är botfärdiga syndares Frälsare. Ty så hava profeterna förutsagt, att Kristus skall bliva förkastad av denna världens furstar, av de rika, visa och mäktiga; dessa bry sig ej om Honom. Om världen på detta sätt har hatat Jesus, som är kristendomens upphovsman, gen vad bättre kunna då de kristna vänta, som gå till stallet för att få se Jesus-barnet? Det är ej heller troligt, att hederliga människor besöka stallet. Icke ens de botfärdiga bry sig om att gå till stallet, förrän de blivut utblottade på all världsheder. De behöva förnimma något nådemärke, förrän de börja besöka stallet för att se det barn, som ligger i krubban. Låtom oss nu gå till Betlehem och se om det är sant vad änglarna hava sagt, att världens Frälsare ligger i krubban. Men den får ej vara mån om sin heder som besöker stallet. Han får ej vara nogräknad om hans granna kläder börja lukta av hästlort. Ty världens Frälsare är så fattig, att Han måste bo i ett stall. Han har ej rum i härberget. Och så fattig blir även människan, när samvetet rätt vaknar. Hon känner, att hon ej är värdig att besöka det häststall, där världens Frälsare ligger. Likväl måste hon besöka stallet. Och hon får ej frid, förrän hon får se det barn, som ligger i krubban. En botfärdig syndare får ej frid, förrän hon har sett detta barn, och kysst det. Gån frimodigt till stallet, I bedrövade själar, och kyssten detta barn, oaktat det är fattigt och föraktat, oaktat världens konungar vilja dräpa det. Detta barn är dock eder Frälsare. Och om I skullen slippa så nära att I fingen se Honom, så skullen I förnimma en sådan glädje, att den förra bedrövelsen och förskräckelsen skulle försvinna. Gån frimodigt åstad, I bedrövade själar, och sen icke därpå, att I ären ovärdiga att besöka stallet. Då änglarna har sagt till eder, att I där

skolen finna eder Frälsare i krubban, så dröjen ej. I hörde, huru storligen herdarna gladde sig över allt det de hade sett och hört. De begynte tala till alla människor om detta barnet. Och så går det med alla som få se världens Frälsare. De kunna ej låta bli att omtala huru detta vackra barn log emot dem och vilken utsäglig glädje de erforo vid beskådandet av detta barn. Gån frimodigt till Betlehem, I fattiga herdar, gån dit med hjärtan och tankar, frambären offer åt det barn, som ligger i krubban, offren det edert hjärta! Detta barn vill bortröva människohjärtan från världen, och det har redan bortrövat därifrån många hjärtan. Och just detta frukta världsmänniskorna, att det förtjusande barnet skall röva bort deras hjärtan, så att de ej mer få älska världen. Därför säga de världsvise, att Marias son är ett oäkta barn. Somliga mena, att Han är Josefs son. Men barnets moder, denna rena

jungfru, vet bättre än världen, varifrån detta barn har kommit.

Hon vet, att detta barn är Guds Son. Och just därför, att detta barn är Guds Son, besöka andligen fattiga och bedrövade själar det stall, där detta barn ligger. De gå till stallet för att söka botemedel för sitt sjuka hjärta, de gå dit för att få se Jesus; och av blotta beskådandet förnimma de en sådan glädje, att de ej kunna låta bli att omtala, att de har sett världens Frälsare. När nu en kristen, som har besökt stallet, börjar omtala för världsmänniskorna, vad han har sett och hört, så börja somliga le, somliga håna och somliga vredgas och säga: "det är en dårskap." Men Maria gömde alla dessa ord, betraktande dem i sitt hjärta. Och de som följa hennes exempel, skola slutligen få se, vad intet öga sett och intet öra hört och uti ingen människas hjärta uppstiget är. Amen.

5 MOS. 32: 10—12; MATT. 23: 34—39

HAN FANN HONOM I VILDMARKEN, UTI TORRA ÖKNEN, DÄR STYGGELIGT ÄR. HAN FÖRDE HONOM OMKRING, OCH GAV HONOM LAG, OCH BEVARADE HONOM SÅSOM SIN ÖGONSTEN. SÅSOM EN ÖRN UTFÖRER SINA UNGAR, OCH FLYGER ÖVER DEM; SÅ RÄCKTE HAN SINA VINGAR UT, TOG DEM OCH BAR DEM UPPÅ SINA VINGAR. HERREN ALLENA LEDDE HONOM, OCH INGEN FRÄMMANDE GUD VAR MED HONOM. SÅ TALAR HERREN I 5 MOS 32: 10—12.

Jag fann honom i vildmarken, uti den stora tåreöknen, nämligen i Egyptens hedniska trälldom, där Israel ej hade något skydd, varken i himmelen eller på jorden. Där var den stora tåreöken, där kvinnor och barn mången gång gräto under en grym hednings tyranni, som i följd av sin hednings och ogudaktighet pryglade och uthungrade dem. Dessa stackare hade ingenstädes något skydd, ty då hade de själva ännu ingen kunskap om Israels Gud. Guds ord var såsom en gammal fabel. Få läste och ännu färre förstodo Guds nådelöften. Gud hade givit dem det nådefulla löftet, att Han i sinom tid ville frälsa dem från den stora tåreöknen och föra dem till det land där mjölk och honung flyter.

Men de hade endast en död tro och en fåfång förtröstan. Om någon då för tiden hade varit missnöjd med sitt eget dåliga tillstånd, så hade han likväl ej kraft att tala till andra, han hade ej kraft att klaga däröver, att hedningarna genom sitt ogudaktiga leverne plågade och betungade Israels barn. I detta elände och denna förskräckliga, stora tåreöken fann Herren dig, Israel, och lärde dig förstå sina löften om det förlovade landet, vilka Han hade givit åt Abraham, Isak och Jakob. Vad hade det väl blivit av dig, Israel, om du hade dött i detta hednaland och i det olyckliga tillstånd, vari du ej hade kunskap om Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, utan endast en förskräcklig trälldom till kropp och själ. Utan tvivel kommer du ihåg, Israel, huru många gånger du klagade på Moses, som, därtill tvingad av Gud, begynte föra dig till Kanans land. Utan tvivel kommer du ihåg, huru många gånger otålighet kom över dig

under vandringen i öknen, då du sade till Moses: "Funnos icke gravar i Egypten, då du förde oss ut att dö i öknen?" Huru hade det gått med dig, Israel, om du hade dött i hednalandet, i din säkerhet, såsom du stundom har önskat? Männe du någonsin hade fått se Kanans land, om du hade dött i den sorglöshet och hedniskhet, vari du ej hade någon kunskap om Israels Gud, om Han ej genom Moses hade lärt dig förstå, att en bättre jord och en bättre himmel finnes, som Abrahams, Isaks och Jakobs Gud hade lovat åt bedrövade, botfärdiga och av hedningarna förkastade Israels barn, vilka Herren fann i vildmarken uti torra öknen, där styggeligt är?

Nu har Herren lärt dig dessa dyra nådelöften, som Han givit åt Abraham, Isak och Jakob, om det välsignade landet på andra sidan Jordan, där mjölk och honung flyter. Nu har Han lärt dig förstå, att en bättre jord och himmel finnes vid floden Jordan. Nu vet du, Israel, varthän du skall sträva, ila och längta, ifall du ej tröttnar på vägen eller börjar knorra mot Moses, att i denna öken ej allestädes finnes vatten ej heller bär på träden. Herren har lovat bära dig, Israel, såsom en örn bär sina ungar uppå sina vingar. Då örnen har så stor kärlek till sina ungar, att han tager ungarna och bär dem på sina vingar, varför skulle då Herren ej vilja bära dig, Israel, om du tager din tillflykt till Honom och giver din kropp och själ i Hans våld och beskydd, ty Han har lovat bevara dig såsom sin ögonsten.

Kom nu ihåg, Israel, i vilket eländigt själstillstånd Herren fann dig uti den förskräckliga, stora tåredalen! Du såg varken jord eller himmel, ej heller såg du då ännu

avgrunden, så att du hade aktat dig för den. Du visste intet om det land, som är det rätta fäderneslandet, utan idel blindhet och mörker omgav dig på alla sidor. För själen fanns ej annan spis än gammal surdeg, djävlaträck och köttgrytorna. Men sedan Herren lärde dig förstå, att en bättre jord och himmel finnes, som Han hade lovat åt Abraham, Isak och Jakob och deras säd till evig arvedel, och genom Moses begynte föra dig till röda havets strand; då kom du i nöd, och då tog Herren dig på sina vingar, såsom en örn tager sina ungar. Du steg i tron uti Röda havet, och där drunknade de fiender, som jagade efter dig, men du slapp på andra sidan av Röda havet för att lovsjunga Herren.

Kom nu ihåg, Israel, denna saliga stund och lyssna, vad Israels herde predikar uti dagens evangelium: Huru ofta haver jag velat församla dina barn, likasom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar, och i villen icke?

I gamla testamentet har Herren på örnvingar burit Israels barn, men i nya testamentet församlar Han Israels barn såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar; men ej många har velat låta sig församlas. Kycklingarna äro ovarsamma, de förstå ej att frukta för farliga ställen, de stackarna se ej långt varifrån höken kommer, och örnungarna äro högfärdiga, de förlita sig alltför tidigt på sina krafter. Huru är det nu med eder, I kycklingar, haven I nu tagit eder tillflykt och skydd under hönans vingar, haven I nu lyssnat till eder moders lockande läte? Haven i alla givit akt på moderns varnande läte? Nog ser likväl modern höken på långt avstånd. Församlens nu under hönans vingar, då hon utbreder sina vingar och med varnande läte lockar eder! Hören I, huru den himmelske Förbarmaren även i dag ropar och klagar: "Huru ofta haver jag velat församla dig, såsom hönan församlar sina kycklingar, under sina vingar?" Bedjen nu, I kycklingar, att Han ville församla eder alla under sina vingar och taga eder under sitt beskärm, förrän höken kommer och nappar

bort eder! Hör, du kycklingarnas beskyddare, då kycklingarna ropa i hökens klor: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 23: 34—39

Vi höra av vårt upplästa heliga evangelium, huru den himmelske Förbarmaren tager liknelse av hönan, som sannerligen har ett modershjärta, och predikar sålunda om hönan, som samlar sina kycklingar under sina vingar, då ett stort oväder uppstår. Nu har den himmelske Förbarmaren tagit liknelse av hönan för att visa, huru denna lilla fågel, vars hjärtelag visar och uppenbarar sig i stor kärlek till sina ungar, församlar dem under sina vingar. Så har den himmelske Förbarmaren velat församla människobarn under sina vingar, såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar, men icke alla ville emottaga detta skydd. Låtom oss alltså betrakta den himmelske Förbarmarens hjärtelag genom jämförelse med hönans hjärta och efterse: **1. Huru hönan församlar sina kycklingar under sina vingar och 2. Huru Jesus vill församla sina barn under sitt beskydd.**

O att alla kycklingar nu skulle församlas under Hans vingar! Att hönan har ett fullkomligt modershjärta synes därav, att hon församlar sina kycklingar under sina vingar. Alla människor kunna där betrakta, hurudant modershjärtat är. Människan har genom synden blivit så fördärvad, att hon ej har ett sådant modershjärta som vissa kreatur, ej sådant, som hönan, vilken har ett rent modershjärta. Då den himmelske Förbarmaren vill visa, med hurudan kärlek Han vill församla sina barn under sitt nådiga beskydd, så säger Han icke, såsom i gamla testamentet: "Kan ock en kvinna förskjuta sitt barn, sitt livs son, sin käraste, och förvägra honom sitt hjärtas lust?" Utan Jesus tager liknelse av hönan, som har ett rent modershjärta. Människohjärtat är ej såsom hönans hjärta. Mången moder mördar av falsk ambition sitt barn och kastar det i stenröset. Mången moder piskar i vrede

obarmhjärtigt sina barn, och somliga föräldrar göra för samma vredes skull sina barn arvlösa. Men hönan dräper ej sina kycklingar ej heller i vrede piskar och dödar dem, utan med kärlekens klagande och varnande läte lockar och församlar hon alltid dem eller uppfostrar dem med synbarlig kärleksdrift. Med olika läte församlar hönan sina kycklingar till maten, med olika läte varnar hon dem för faran och med olika läte åter lockar hon dem till sig. Kycklingarna åter lära sig snart att förstå moderns läten. De förstå strax vad som är kärlekens läte, vad som är fruktans läte, vad som är varningens läte, vad som är ett hårt läte, vad som är ett sakta läte och vad som är fasans läte.

Sen I nu, föräldrar, huru ett oskäligt djur är hundrafalt klokare och omtänksammare i att hjälpa och uppfostra sina ungar, än människan, som ej mer har ett rent modershjärta. Om någon moder även skulle hava kvar en smula anlag till kärlek, så kan det likväl ej jämföras med hönans hjärta, hos vilken denna inneboende naturdrift är ren.

I hönans hjärta bor icke hedersdjävulen eller vredesdjävulen, såsom fallet är med människan. Om mänskliga föräldrar måste hämta sina barn, så är gamla Adam ofta med. Om barnen utöva skamliga gärningar, som taga på föräldrarnas heder, så hava somliga föräldrar ej mer barmhärtighet i hjärtat. Förstå I nu, jordiska föräldrar, varför den himmelske Förbarmaren ej kan taga exempel av människan, då Han vill framställa sin kärlek till sina barn, utan Han måste taga exempel av ett oskäligt djur, som har ett rent modershjärta? Jesus har sagt, att Han vill församla sina barn, icke såsom en mänsklig moder, som församlar sina barn, utan såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar. Människan har sålunda ej mer ett riktigt föräldrahjärta. Renare är föräldrahjärtat hos hönan än hos människan. Mången tänker, att människan har bättre kärlek till sina barn än hönan till sina kycklingar, men det är icke så, hönan har en

renare och större kärlek till sina kycklingar, än människan till sina barn.

Så hemsk och grym har människan blivit, att hon ej har ett föräldrahjärta, ty vi höra av dagens evangelium, att den himmelske Förbarmaren ej mer kan taga exempel av människohjärtat, utan just av ett djur måste Han taga exempel, då Han vill framställa, hurudant det rätta föräldrahjärtat är. Blygens nu, I förnuftiga föräldrar, då oskäligen djur hava ett bättre och renare föräldrahjärta än I!

Sålunda samlar hönan sina kycklingar under sina vingar. Då höken är i luften, så förstå ej kycklingarna att frukta för den, men hönan församlar sina kycklingar under sina vingar och för dem under byggningen. Om hönan varsebliver några sädeskorn på marken, så samlar hon dem åt sina kycklingar. Om någon fiende nalkas, så giver hönan genast ett varnande läte ifrån sig och flyr med sina kycklingar till något skyddställe. Om hon ej slipper undan, så giver hon sitt liv för sina kycklingar.

"Sen uppå fåglarna under himmelen," säger Jesus, "de så intet och intet skära de heller upp, och likväl föder Herren dem." Sen uppå fåglarna under himmelen, huru rent föräldrahjärta de hava! De har ej världsheder, såsom somliga människor, som dräpa sina barn. De har ej gamla Adam, i vilken somliga föräldrar piska sina barn och därigenom förhärda dem. Himmelens fåglar föregå ej sina ungar med dåligt exempel, såsom människorna. Himmelens fåglar visa oss, huru dålig och usel människan blivit och, huru stor kärlek fåglarna har, då den himmelske Förbarmaren av dem tager exempel och visar, huru hönan församlar sina kycklingar under sina vingar, då däremot människan är så ond och i grund fördärvad, att hon ej har ett rent föräldrahjärta, ehuru föräldrakärleken borde vara större och renare än all annan kärlek på jorden. Föräldrakärleken vill vara blandad med otålighet och gamla Adam. Även kristna

föräldrar få erfara hos sig, att föräldrahjärtat ej mer är så rent som hos himmelens fåglar, varav man finner, att intet ställe hos människan är rent och felfritt, från hjässan ända till fotbladet. Därför måste även Petrus säga: "Bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren?"

Det är således ej möjligt att bliva salig, om den himmelske Förbarmaren ej får församla oss, såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar. Vi höra Honom klaga uti denna dagens evangelium: "Huru ofta haver jag velat församla dina barn: likasom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar?" Kycklingarna låta sig församlas, kycklingarna komma under moderns vingar, då skarp köld och oväder är rådande i världen. Kycklingarna känna, att de ej tåla annorstädes än under moderns vingar. De stackarna har ej annorstädes skydd, varken i himmelen eller på jorden. Haven I annorstädes skydd, I kycklingar, än under moderns vingar, då skarp köld, snöstorm och oväder uppkommer i världen? I torde ej ha så mycket fjädrar, I kycklingar, att I skullen tåla annorstädes, än just under moderns vingar.

Den himmelske Förbarmaren har velat församla dina barn, du eländiga Jerusalem, såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar, men I villen icke. Så måste Han klaga över det säkra och förhärdade folket,

att de icke ville. Men kycklingarna hava likväl velat komma under hönans vingar. De kycklingar, som äro små, rymmas ännu under moderns vingar. Sen I nu, huru hönan lockar eder? Kommen under hennes vingar! Nu har snöstorm och oväder uppkommit i världen, och I haven icke fjädrar, så att I skullen tåla annorstädes än under moderns vingar.

Där haven I skydd, I kycklingar och svalungar, då vädret blir kallt. Var har I annorstädes skydd än under moderns vingar? Kommen fort, då hon vill församla eder, ty nu är köld och oväder rådande i världen. Nu har den ande, som har makt i vädret, åstadkommit ett stort oväder i världen. Nu hava kycklingarna och svalungarna alls icke annorstädes skydd, än just under moderns vingar, dit de nödgas fly. Där haven I varmt, där haven I skydd. Kommen därför I kycklingar, då I hören huru den käre Förbarmaren, som ännu har ett rent föräldrahjärta, kallar eder med sin ljuvliga röst! Med varnande och innerlig röst vill Han församla eder under sina vingar, tills bättre vingar växa åt eder, så att I fån flytta bort från denna kalla väderlek till varmare luftstreck, där solen skiner ovan huvudet, där varken strid eller oväder eller köld finnes, såsom här är fallet. Där skolen I få sitta på kvistarna av livets träd, sjungande och kvittrande lovsånger åt den store Skaparen, som har givit eder livet. Amen, Halleluja.

1 Mos. 4: 1; Luk. 2: 33—40

JAG HAVER FÅTT HERRENS MAN. 1 Mos. 4: 1.

Så sade Adams hustru Eva, då hon födde sin första son, ty hon tänkte, att denne var nu den kvinnans säd, som skulle söndertrampa ormens huvud. Men alltför tidigt började Eva predika om Frälsaren. Eva trodde visserligen nu Guds löften om den kommande Frälsaren, och denna Evas tro kom dels därav, att hon ur Guds egen mun hade fått det nådefulla löftet, att kvinnans säd skulle söndertrampa ormens huvud; dels kom Evas tro även av den smärta hon fick lida vid barnsörden, såsom ännu mången kvinnas tro blir stärkt genom födslosmärterna. Emellertid visar skriften, att Eva alltför tidigt började predika om Frälsaren, emedan hon trodde, att det första barn, som av kvinna föddes, var den välsignade kvinnosäden, som skulle söndertrampa ormens huvud. Och varför började Eva alltför tidigt predika om Frälsaren? Jo därför, att hon hade en fast, död tro, som hos mången kvinna verkar så mycket, att hon predikar om Frälsaren, ehuru hon ännu ej är väckt. Om Eva hade haft en rätt självkänedom, så hade hon kunnat gissa, att Frälsaren ej skall födas av sådan ond säd som Adam och Eva hade efter syndafallet, då de helt nyss hade blivit utdrivna ur paradiset och båda hade ont samvete. Ty var och en, som avlar med ont samvete, skall veta, att föräldrarnas onda natur går i arv på barnet. Detta kan var och en finna, icke allenast av sig själv, om han har barn, utan även av Adams och Evas exempel. Ty Adam och Eva hade ont samvete, då de blevo utdrivna ur paradiset, och kort därefter avlades det första barnet, som besmittades av föräldrarnas onda natur. Men när båda föräldrarna fingo se syndens verkningar i sina egna barn, började barnens ondska röra föräldrarnas hjärtan, då de sågo, att deras egna barn blevo dem till sorg och grämlse. Då uppstod utan tvivel hos föräldrarna sorg

över sina egna barn, och denna sorg verkade så mycket, att gamla Adam ej hade så stort valde som förut. Och isynnerhet av denna orsak blev den yngre sonen Abel saktmodigare, då gamla Adams galla ej mer smittade i så hög grad som då det första barnet avlades.

Fastän de världsvise motsäga denna lära om arvsynnen, syndaträlarna, som icke tro, att fördärvet bor i säden, så kände likväl David det, då han sade: Jag är av syndig säd född. Och de, som noga rannsaka människans fördärvade natur, skola finna, att föräldrarna äro orsaken därtill, att somliga barn äro högmodiga och somliga stillsamma, ehuru de äro födda av samma föräldrar. Detta beror därpå, med hurudant samvete och vid hurudan sinnesstämning föräldrarna varit då barnen blivit avlade. Om föräldrarna varit i gamla Adams våld litet förrän barnet blivit avlat, så besmittas barnet av samma onda natur. Denna lära om arvsynnen är ingen ny lära, ehuru den hårdnackat motsäges av de världsvise, som icke tro, att arvsynnen finnes till. Men läkarna, som noga forska i kroppens och själens byggnad, veta väl, att fördärvet övergår på barnen. Eva hade således bort gissa, att Frälsaren, som är så ren från synden, ej hade kunnat födas av sådan säd. Men hos Eva saknades självkänedom uti denna sak, och därför började hon i sitt oförstånd alltför tidigt predika om Frälsaren, isynnerhet av den orsak, att hon trodde på en falsk Frälsare. Hon trodde, att Kain var den välsignade säd, som skulle söndertrampa ormens huvud. Uti dagens evangelium är för oss framställt exemplet av en kvinna, som även predikade om Frälsaren, nämligen profetissan Hanna. Men denna kvinna har ej trott på en falsk Frälsare, såsom Adams hustru Eva. Denna kvinna var även av uppriktigare sinne än Eva; ty Hannas samvete var väckt, men om Evas samvete veta vi icke hurudant det var,

emedan hon ej hade självkänedom. Vi veta nämligen, att varje människa, som saknar självkänedom, även är okunnig om den rätte Frälsaren, och därför är hon stadd i självbedrägeri.

Men profetissan Hanna kände rätt sig själv, och därför kände hon även den rätte Frälsaren.

Profetissan Hanna! Du har en lång tid varit änka och har utan tvivel länge väntat den saliga stund, då du får se världens Frälsare. Nu får du predika om Honom för alla, som i Jerusalem vänta förlossning. Nu, säger jag, då du sett Honom med egna ögon, får du predika om Honom, och såsom du flitigt bad Gud i templet, att även du finge se världens Frälsare, så bed nu med glädje och fröjd, att Guds Son i denna stund bleve inburen i templet, på det att du finge se Honom och bära Honom på dina armar förrän du dör. Hör oss, Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 33—40.

I evangelium är skrivet icke allenast om den gamle Simeon, som blev redo att dö genom åskådandet av Frälsaren, utan även om Hanna, som predikade om Kristus för dem, som i Jerusalem väntade efter Israels förlossning. Vi hava förut talat om den gamle Simeons profetior, varför det torde vara på sin plats att för denna gång tala om Hanna. Låtom oss alltså efterse, huru profetissan Hanna predikar om Kristus för alla dem, som i Jerusalem väntade efter Israels förlossning. Men flertalet väntade endast på en jordisk frälsare, som skulle förlossa judarna från Romarnas välde. Alla säkra väntade endast på förändring i styrelsen, då deras konung Herodes var en grym tyrann, som icke allenast förtryckte folket genom tunga skatter, utan även dräpte många människor och utgöt oskyldigt blod. Därför väntade judarna på förändring i styrelsen, och de hade en sådan tro, att den utlovade Frälsaren eller Kristus snart skulle komma och frälsa dem från deras jordiska tyranner. Ty alla säkra känna köttslig träldom, då

överheten är hård och sträng i att betunga dem, och de vänta sålunda på förändring i styrelsen. Men de säkra känna sig alls icke besvärade av den andliga träldomen. Dessa stackare känna icke huru ärketyrannen djävulen med eldpiska driver dem till helvetet. Därför kunna de säkra ej vänta efter en andlig frälsare, som skall förlossa dödens fångar från djävulens våld. Men den gamle Simeon och profetissan Hanna hörde till de få, som väntade efter Israels förlossning i andligt avseende. De kände sig nämligen storligen plågade och betungade av djävulens anfall.

Då det är skrivet om Hanna att hon aldrig gick utur templet, tjänande Gud med fastor och böner natt och dag, så är det troligt, att hon ej hade så stor omsorg om kroppens uppehälle, utan hennes största omsorg var, huru hennes själ måtte bliva frälst. Hon var således en botfärdig och nådesökande själ, som hade fäst sig vid Guds nådelöften om den kommande Frälsaren. Dock väntade hon Hans snara tillkommelse. Och när Maria med sin son kom in i templet, och Hanna fick se den gamle Simeon taga barnet i sin famn och lova Gud, då blev även Hanna glad, ty hon trodde, att detta barn var Frälsaren själv. Och vi kunna med visshet säga, att Simeon och Hanna voro väckta och botfärdiga själar, och att de stadeligen trodde på den utlovade Frälsaren, isynnerhet då Simeon hade fått svar av den Helige Ande, att han icke skulle se döden, förrän han hade tillförne sett Herren Kristus. De har således haft en sann ånger och ett levande hopp; men först i den stunden blevo de glada, då de fingo se Kristus. Profetissan Hanna har ej kunnat predika mycket om Kristus, förrän hon hade sett Honom. Men för vem predikade hon nu om Kristus? Predikade hon för de säkra om Kristus? Evangelisten säger, att hon talade till dem, som i Jerusalem väntade Israels förlossning, det är till alla bedrövade, tvivlande, betryckta och i anden fattiga själar, som ej hade någon glädje eller hugsvalelse på jorden. Dessa botfärdiga, bedrövade och

betryckta själar väntade väl efter Israels förlossning, men de hade ej någon glädje, då den utlovade Frälsaren var okänd för dem. Somliga kunde väl hoppas, att få se Kristus, förrän de dö. Somliga åter torde ej hava haft detta hopp; ty det sista löftet om Kristus var givet genom profeten Malakias. Sedan dess hade redan fyrahundra år förgått, och ännu var ingen Messias eller Frälsare kommen. Visserligen vänta Judarna ännu Messias tillkommelse, ehuru det är en jordisk frälsare de vänta. Men de botfärdiga synas ej ha så mycken långmodighet och tålmod, att de alltför länge skulle vänta efter förlossning, förrän de begynna tvivla om sin salighet, då Messias ej kommer för att hjälpa dem från det mödosamma liv, vari väckta och botfärdiga själar äro. De vilja uppgivas av tvivel och börja tänka, att intet strävande eller väntande mera hjälper, och därpå överlämna de sig åt andlig lättja.

De upphöra att vaka och bedja, upphöra att i tron kämpa och klappa på. Och efter denna andliga lättja kommer andlig sömnaktighet. Världskärleken vänder småningom vaksamheten mot världen, varifrån ingen jordisk än mindre någon andlig Frälsare kommer.

Sen I nu, betungade själar, som haven väntat efter Israels förlossning och ännu ej haven fått en fullkomlig förlossning, sen I, huru ivrigt Judarna vänta efter världens Frälsare, som likväl är ett fåfängt hopp. Judarna hava redan i tvåtusen år väntat en jordisk frälsare, som för dem skall uppbygga ett nytt Jerusalem. Och ännu har ej Judarnas hopp om en kommande frälsare slocknat.

Och I bedrövade, botfärdiga och betryckta själar! I kunnen icke vänta efter Israels förlossning ett år eller en månad eller en vecka, ehuru profetissan Hanna predikar för eder, att Messias redan är kommen, att Han snart skall uppenbara sin härlighet, att han snart skall komma och för dödens fångar predika förlossning. Varken den gamle Simeon eller profetissan Hanna hava

upphört att vänta efter Israels förlossning, ehuru det sista löftet om Honom var givet fyrahundra år förut, och för denna ständiga väntan och längtan hava Simeon och Hanna i templet fått se Herrens Krist. Och då nu den gamle Simeon och profetissan Hanna predika om Honom för alla dem, som i Jerusalem vänta efter Israels förlossning, som ej förut inträffat, då alla Judar i Jerusalem väntade endast en jordisk frälsare, vilken aldrig skall komma, om man än aldrig så länge väntade. Ja, tron nu, I få själar, som i Jerusalem vänta efter Israels förlossning; tron nu, I bedrövade och botfärdiga, att Messias redan är kommen, emedan Simeon och Hanna har sett Honom! Tron, I betungade och suckande, att Kristus snart skall komma och förlossa borttappade får av Israels hus! Tron, då Simeon och Hanna predika för eder om Kristus, att Sions Konung kommer för att frälsa edra själar från denna dödens dal och från tyrannernas trældom, som plåga och betunga edra själar! Tron, att Judarnas fåfänga hopp och förtröstan på en jordisk frälsare är djävulens bedrägeri, varigenom han vänder deras ögon aviga, så att de skola tro lögnen. Ty alla Judar, som nu äro i livet, skola dö i sina synder, förrän deras frälsare kommer. Och de stackare, som tro på en jordisk frälsare, skola ännu få en olycksalig död; ty de skola aldrig få se denne jordiske frälsare. Men Simeon och Hanna, som vänta en andlig Frälsare, de skola få se Honom före sin död.

Simeon hade fått svar av den Helige Ande, att han icke skulle se döden, förrän han hade förut sett Herren Krist. Och han fick även se Honom och blev genom detta seende redo att dö. Det är visserligen ej skrivet om Hanna, huruvida även hon fått sådan förvissning av den Helige Ande, men hon väntade dock efter Israels förlossning ända till sin ålderdom. Hon väntade, hon längtade, hon bad med andens utsägliga suckar; och denna väntan och längtan verkade så mycket, att hon fick se Frälsaren, och detta seende verkade hos Hanna glädje och fröjd, och hon

begynte tala om Messias till alla dem, som i Jerusalem väntade efter Israels förlossning.

I få själar, som i Jerusalem vänten efter Israels förlossning, tröttnen ej att vänta efter Israels förlossning, utan varen med Hanna utan återvändo i fastor och böner, till dess Sions Konung kommer för att giva eder en evig förlossning! I bedrövade och betryckta själar kommen med Hanna in i Herrens tempel, såväl de, som hava fått förvissning av

den Helige Ande, som och de, som icke hava fått. Nog skall Simeon, som redan förut fått förvissning, genast känna Herrens Krist. Och därigenom kommer även Hanna att känna och tro på Kristus. Simeon blir genom detta seende redo att dö och Hanna börjar predika för alla dem, som i Jerusalem vänta efter Israels förlossning. Tron nu, bedrövade, botfärdiga och betungade själar, att Messias är kommen på Israels berg att förlossa dödens fångar. Amen.

FIL. 2: 9—11; LUK. 2: 21

GUD HAVER GIVIT HONOM ETT NAMN, DET ÖVER ALLA NAMN ÄR, ATT I JESU NAMN SKOLA SIG BÖJA ALLA KNÄN: DERAS SOM I HIMMELEN, PÅ JORDEN OCH UNDER JORDEN ÄRO; OCH ALLA TUNGOR SKOLA BEKÄNNA, ATT JESUS KRISTUS ÄR HERREN, GUD FADER TILL ÄRA. FIL. 2: 9—11.

Vi höra av dessa Pauli ord, att Gud har givit sin Son ett namn, som över alla namn är. Och Petrus säger, att det är icke något annat namn under himmelen, i vilket vi skola saliga varda. Men detta höga namn blir för det mesta missbrukat av världsmänniskorna, som blanda Hans höga namn med djävulens namn.

Stundom svärja de och stundom missbruka de Herrens namn. Oaktat en syndig människa ej är värdig att nämna Hans höga namn annorlunda än under hjärtlig andakt, suckan och knäböjande, bära människorna likväl lättsinnigt Hans höga namn på tungan i allt världsligt prat, likasom det icke vidare låg någon makt däruppå. De anse det utan tvivel likgiltigt, om man sätter Jesu namn i bredd med djävulens namn. Isynnerhet äro nådetjuvarna snabba att nämna Hans namn, då de tala om världsliga ting. Då de ej alltid bry sig om att åkalla djävulens namn, taga de Guds namn till vittne, och dessa stackare märka ej själva, huru de missbruka Hans höga namn.

Då Gud har givit sin Son ett namn, som är över alla namn, så kan man därav sluta, att detta höga namn borde nämnas endast i sammanhang med andliga saker, under bön och Hans ords betraktelse, men ej under världens fåfängliga lekar. Likväl blanda somliga säkra Hans välsignade namn med djävulens namn och bära det på tungan till köttets förnöjelse. Men Guds namn är ej så ringa, att varje lättsinnig människa utan synd finge nämna det; men den ande, som härskar i de säkras hjärtan, ler, då de, som äro förlossade med Frälsarens heliga och dyra blod, försmäda Hans höga namn. Han vet att Gud icke skall låta honom bliva ostraffad, som missbrukar Hans namn, och

därför tillstodjer den onde anden dem att försmäda och missbruka Hans namn, på det att han måtte få dem under Guds straff. Då de nämligen försmäda och missbruka Hans höga namn, så får den onde därigenom ära.

Paulus visar uti ovan anförda ställe, att i Jesu namn skola alla knän böja sig, deras som i himmelen och på jorden och under jorden äro. Men vi veta väl, att detta knäböjande i Jesu namn även är ett yttre bruk, som ej verkar något, om hjärtat icke är med. Vi hava sett, att denna världens herrar, som hava granna kläder och styva knän, ej bry sig om att böja sina knän i Jesu namn. De frukta utan tvivel, att deras granna klädesplagg alltför mycket slitas, om de skola böja sina knän varje gång syndabekännelsen uppläses. Men skrymtare och munkristna böja sina knän, oaktat hjärtat är förhärdat. Vi kunna väl sluta, att de, som i himmelen böja sina knän i Jesu namn, även böja sina hjärtan i Hans namn. Och de få själar, som bära Hans kors på jorden, böja även sina knän och hjärtan i Jesu namn. Men deras knäböjning, som äro under jorden, torde lända den onde till ära, emedan vättarna och vålnaderna alls icke tåla, att Jesu kors lägges på deras barn. De äro nämligen fiender till Jesu kors. De bära väl världens kors, men för Jesu kors frukta de, och dock böja de sina knän i Jesu namn; men likväl slippa de ej bort från underjorden, ty de frukta för ljuset. Och varför frukta de för ljuset? Därför, att deras gärningar äro onda. De gräva i jorden med sina klor och tro sig där finna en nedgrävd skatt; men då denna förmenta skatt kommer i ljuset, är det ej annat än en kolmila. Jag har hört de gamlas berättelser om dem, som bo under jorden att deras liv i naturligt avseende liknar människornas liv i världen; de hava präktiga

klädesplagg, praktfulla byggnader och en andlig spis, som de bjuda åt dem, vilka förvillas under jorden. Men jag har även hört, att om en levande människa smakar på deras mat, så slipper hon ej mera bort från underjorden, utan förbliver där evinnerligen. Men deras mat, ehuru den synes god och smakar bra i munnen, är likväl ej annat än flytande draggift, varmed vättarna smörjer sina tarmar och börja slutligen se vålnader, som äro ännu djupare nedsjunkna i helvetet. Man säger även, att vålnaderas döttrar har vacker sång, varigenom de besmitta människornas söner; men deras sång är ej annat än hor- och dryckesvisor. Även de efterapa mänskliga seder i det mörker, varuti de bo. De föda barn och döpa dem, men de tåla icke, att korset lägges på bröstet. De hysa den tron, att alla döpta bliva saliga, även om de ej har korstecknet på bröstet. Och då vättarnas barn bliva döpta, knäböja de alla i Jesu namn, vilket bruk de lånat av de kristna. Men detta knäböjande hjälper dem ej, då de äro fiender till Jesu kors.

Jag har även hört de gamlas berättelser, varifrån de underjordiska människorna leda sitt ursprung. När vår olyckliga moder Eva höll på att tvätta sina barn, kom hennes Skapare för att se, huru modern tvättar sina barn; men Eva hade så stor ambition, att hon gömde undan de barn, som voro otvättade, och dem visade hon åt Gud som voro rena. Då frågade Gud henne: "Äro de här alla dina barn?" Eva svarade: "Ja." Men Gud sade till henne: "Vad du har dolt för Guds ögon, det skall även vara dolt för människors ögon." Av de barn, som vår moder hade gömt undan, blevo vättar eller underjordens invånare, som intill nu förblivit otvagna, ty de har så stor ambition, att de fördölja alla skamliga ställen såväl för Guds som människors ögon. Och fastän de till hjärtat äro svarta och orena, så låta de likväl ej Frälsaren rentvå sina hjärtan. Därför sade även Frälsaren: "I ären rene, dock icke alla". Judas var även en av Jesu lärjungar, och han fördolde de värsta ställena, då de övriga lärjungarna begynte

fråga: "Herre, vilken är det?" Han visste väl att Frälsaren kände hans onda gärningar, men han tänkte utan tvivel, att det ej är nödvändigt att utropa dem för världen. Och då Frälsaren gav honom det indoppade brödet, for djävulen in i honom. Förut hade redan girighetsdjävulen ingått i Judas Iskariots hjärta, och nu efter den indoppade betan for ännu vredesdjävulen i hans hjärta. Ty hedersdjävulen hade så stor makt med honom, att han för de övriga lärjungarna alls icke ville uppenbara sitt förräderi. Om han hade bekänt sig till förrädare, så hade han blivit alldeles ärelös, och därför tänkte han, att det ej är nödvändigt att utropa det för världen. Så tänka alla de Adams barn som förblivit otvagna: "det är ej nödvändigt att utropa för världen." Ve dig, stackars olyckliga moder! Om du hade visat åt Gud alla dina barn så svarta och så otvagna de voro, så hade ingen av dem blivit dold under jorden, men du, olyckliga moder, gömde undan dina barn för Guds ansikte, och av dem blevo fördolda människor, som bo under jorden; och där knäböja de i Jesu namn, men hava likväl förblivit otvagna, emedan de bo i mörkret och hata ljuset, ty deras gärningar äro onda. De äro fiender till Jesu kors, emedan de alls icke tillstodja, att korstecknet lägges på bröstet. Och huru kunna de väl bära Jesu kors, då de betäcka alla skamliga ställen, på det att ingen må se, huru svarta de äro. De vilja nämligen med heder gå till himmelen.

Då nu Gud upphöjt sin Son och givit Honom ett namn, som över alla namn är, att i Jesu namn skola alla knän böja sig, deras som i himmelen och på jorden och under jorden äro, så kunde vi bedja för alla dem, som äro under jorden, att de begynte böja sina knän under korset, att de måtte taga Jesu kors på sig, att de nödgades böja sina knän under korsets börda, att de måtte slippa först underifrån jorden ovanpå jorden och slutligen från jorden till himmelen. Huru ljuvligt torde icke de böja sina knän i Jesu namn som bo i himmelen, som redan har

sluppit fria från korsets börda. Men de, som bo på jorden, känna stor smärta, om de måste böja sina knän i Jesu namn, och det oaktat äro de korsbärare och Jesu kors böjer ned deras knän. Men för de blinda stackare, som bo under jorden och ej slippa upp därifrån, fastän de böja sina knän (ty de äro fiender till Jesu kors), borde vi bedja, att de måtte slippa underifrån jorden ovanpå jorden, såsom vi hoppas att det skall ske med de få själar, som taga korset på sitt bröst. Hör, du store Korsbärare, de bedrövades, nödstäldas och betrycktas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 21.

Vi hörde av dagens korta evangelium, att denna dag är Frälsarens namnsdag. Då pläga denna världens herrar önska varandra lycka till det nya året. Men vi vet, att de önska en tom, jordisk lycka; om någon bättre lycksalighet är det icke ens fråga.

De få själar, som känna, att denna jordiska lycka ej är beständig, borde önska en bättre lycksalighet åt alla dem, som ännu ej känna sin olycksalighet, på det att de, om Herren förläna nådedagar, inom detta år måtte lära känna sitt olyckliga tillstånd, och att de därefter begynte böja sina knän i Jesu namn.

Första betraktelsen: Huru böja de sina knän som äro under jorden?

Andra betraktelsen: Huru böja de sina knän som äro på jorden?

Tredje betraktelsen: Huru böja de sina knän som äro i himmelen, uti Jesu namn, vilken i dag blivit given Frälsare—namnet?

Första betraktelsen: Huru böja de sina knän som äro under jorden? Enligt apostelns ord skola i Jesu namn alla knän böja sig, deras som i himmelen och på jorden och under jorden äro. Så vitt vi hava hört, äro vättarna och vålnaderna sådana skapade varelser, som väl hava mänsklig skepnad men likväl äro så olikartade, att en levande människa, som ännu har anda och liv, icke utan fasa kan se på dem. Isynnerhet frukta människorna

för de vålnader, som äro andligen döda. Och fastän en levande människa ej åstundar se dem, så komma de likväl för hennes ögon rätt ofta, ja, nästan varje dag. Då nämligen en levande människa länge levat endast av den Helige Andes vin, varav lärjungarna blevo druckna på Pingstdagen, så blir hon försatt i ett sådant tillstånd, att hon ser vålnader, huru de grina som skogsdjävlar, skratta som skator och skrika som oäkta barn. Men alla dessa vålnader behöva bliva döpta för andra gången och få ett nytt namn. De äro nämligen döpta med vatten, men ej med den Helige Ande och med eld. Johannes döparen sade till Judarna: "Jag döper eder med vatten, men efter mig kommer den, som döper med den Helige Ande och med eld." Det är märkligt, att dessa vålnader längta efter döpelse med vatten och ett nytt namn; de känna helt säkert, att det första dopet ej hjälper dem, då de hava brutit sitt döpelseförbund. Men likväl vredgas de, om en levande människa kallar dem hedningar. Då nu en levande människa icke kan giva dem den Helige Andes dop ej heller ett nytt namn, som Frälsaren allena kan giva, så nödgas hon börja slå dessa vålnader med Andens svärd eller lagens hammare och Arons stav, på det att de må taga sin tillflykt till Frälsaren. Men de äro så långt borta från Honom i dödsriket och mörkrets land, att de icke veta var Frälsaren är, ej heller tro de, att denna levande människa vet bättre än vålnaderna, var vägen går till himmelen. Likväl böja de sina knän i Jesu namn, fastän de äro under jorden. Men de knäböja på sådant sätt, att hjärtat är i den ondes våld och tankarna i världen, och detta knäböjande hjälper dem ej upp från underjorden.

Även vättarna bo under jorden, och de sägas hava kamrar och hus såväl som de, vilka bo på jorden. Men de vilja ofta bortföra andra människors egendom genom drakgift, som de bjuda åt varandra. Om människan vänder bort sina ögon, har vatten i ett ögonblick fört hans barn under jorden. Detta kommer därav,

att människan är sömnaktig. Om den människa, som är på jorden, alltid förmådde vaka över sin egendom, om hon alltid vore utrustad med Guds ord, om hon alltid välsignade sig då hon går till vila och då hon uppstår, så hade vatten ej makt att bortföra hennes barn och egendom. Vättarnas döttrar bortföra även människobarn före dopet, om korstecknet ej är lagt på barnens bröst och Guds ord under huvudet. Dessa omständigheter bevisa, att de, som bo under jorden, äro fulla av hat och girighet, och att de har ett stort förnuft i skallen och ormalist, att de hata dem, som har korset på bröstet, och att de frukta för Guds ord och det andliga järnet, som i den Helige Andes eld blivit vässat. Vättarna och vålnaderna bo i mörkret och utöva mörkrets gärningar. De hata ljuset, ty deras gärningar äro onda; de hava mörkret i sin makt och i mörkret röra de sig. Men nog äro de fördenskull gudeliga och fromma, fastän de supa, svärja och slåss, göra hor och stjäla. De böja således sina knän i Jesu namn, men detta knäböjande hjälper dem ej, emedan den onde har fått så stor makt över dem, att de alls icke tåla att korset lägges på bröstet. Till deras hop, som äro under jorden, höra även de oäkta, vilka skrika såsom barn och längta efter dopet. De har ej fått något namn, och därför skrika de. Vålnaderna vilja även bliva döpta på nytt och vilja ha ett nytt namn. Men vi höra av Uppenbarelsboken, att Frälsaren ej giver ett nytt namn åt andra än dem som vinna, och detta nya namn är så förborgat, att ingen annan förstår vad det betyder än den som fått det.

Stån upp från underjorden, I olyckliga vålnader, och tagen det heliga korstecknet på bröstet, så fån I ett nytt namn.

Andra betraktelsen: Huru böja de människor sina knän som bo på jorden? De människor, som äro under jorden, böja sina knän i Jesu namn endast av vana, av skrymteri och för att stärka sin döda tro. De böja sina knän inför Gud, men sina hjärtan böja de inför världen och djävulen. Men de, som äro på jorden, böja sina knän under

korsets börda. Då de först skola taga Jesu kors på sig, måste de böja sina knän i Jesu namn. Och så ofta de tröttna under korsets börda måste de böja sina knän, ty de förmådde icke annars uppstå med en sådan börda, om de ej böjde sina knän varje gång de måste uppstå och begynna bära denna börda. Ty ehuru Jesus har sagt: "Mitt ok är lustigt och min börda är lätt," så är Jesu kors likväl icke lätt för nybegynnare, som ännu ej äro vana att bära. De rusa än hit än dit såsom en oövad ren, på vars hals oket ännu ej blivit lagt. Stundom hoppa de upp likt renar och börja springa snabbt, på det att de kantänka snart måtte uppnå målet; stundom åter lägga de sig såsom nöt och låta sig väl piskas av den Helige Ande, förrän de börja följa efter. Somliga kasta korsets börda i backen och säga: "Må en hund bära denna börda! Om jag ej med mindre möda slipper till himmelen, så må jag låta bli!" Att detta korsbärande för mången blir tungt kommer därav, att en rätt korsbärare blir otålig över att världshopen med våld tvingat honom att bära detta Jesu kors. Om Jesus själv hade lagt detta kors på honom, så hade korsbäraren det hopp, att han gör sig förtjänt av något, då han kommer fram till målet med detta kors. Men när korsbäraren märker, att det är världshopen som med våld lagt honom att bära Jesu kors, då blir han otålig och tänker, att världshopen själv kunde bära ett sådant kors, varav ej någon belöning kommer. Världen giver ej honom en enda skilling för detta besvär utan snarare försmädar honom, ej heller giver Frälsaren honom lön för detta korsbärande, fastän mången korsbärare tror, att Frälsaren i vedergällning skall giva honom en god lön eller evigt liv och salighet. Men det är icke så. Du behöver icke ens tänka, att du förtjänar något med detta bärande; ty du har själv korsfäst Frälsaren, men Frälsaren har ej lagt korset på dig, utan världshopen, och du har med världshopen korsfäst Frälsaren.

Vad förtjänar du då genom att bära korset? Ingenting. Det vore en annan sak, om

Frälsaren hade lagt sitt kors på dig och bett dig sägande: "Käre kristen! Bär du detta kors dit upp på Golgata berg; jag är så trött, att jag ej själv orkar bära."

Du hade kunnat förtjäna något, om du ännu hade gått i döden för Honom och Han hade fått leva. Men Frälsaren har ej korsfäst dig, såsom du hade förtjänt, utan du har korsfäst Frälsaren och för denna förskräckliga gärnings skull har du gjort dig förtjänt av helvetet, men ej av någon lön. Huru långt slipper du då genom din förtjänst? Jo, du slipper till helvetet. Men huru tungt det än vore att bära detta Jesu kors, så förtjänar du intet därmed. Och likväl måste du bära Hans kors, om du vill bli kristen, ty Han har själv sagt: "Var och en som icke vill taga korset uppå sig och följa mig, han är mig icke värd."

Nu hören I korsbärare, huru det förhåller sig med eder. I måsten bära Hans kors, som världshopen har lagt på eder. I måsten böja edra knän i Jesu namn så ofta I ären trötta, så ofta I ären bedrövade och betryckta, så ofta I ären stadda i ångest, nöd och tvivel, så länge I förmån bära Hans kors och isynnerhet då I icke förmån eller då detta Jesu kors blir så tungt, att I nödgas sucka och pusta. Fördens skull är korset lagt på bröstet, att I under korset skolen sucka, ropa, krypa, sträva, längta, med korslagda händer bedja och böja edra knän i Jesu namn. Ty de, som äro under jorden, böja sina knän, icke i följd av stor ängslan, icke av inre anfäktning, icke av syndens plåga, icke av samvetskval, icke i följd av världens hat och förföljelse, utan de böja sina knän för världens skull, för timlig fattigdoms skull, för skymf eller och för brännvinets skull, då de hava så faslig nöd för sina brinnande begärelser skull, att de nödgas böja sina knän för krögaren och bedja honom för denna världens guds skull, för helvetets furstes skull, för djävulens och satans skull, att krögaren måtte förbarma sig över dem och droppa några ormatårar i deras mun av den brinnande lågan, av det flytande och kokta giftet, som släcker deras brinnande begärelse och åter upptänder den.

Vålnaderna böja även sina knän för en hora och bedja under tårar och suckar, att hon måtte hjälpa dem för hordomsdjävulens skull. Fyllhundarna och horkarlarna hava väl styva knän, då de skola böja sina knän i kyrkan och bekänna sina synder, men nog är de snara att böja sina knän för krögaren och för horan. Men vänta litet, du krögare och horkar! Djävulen nödgas slutligen förbarma sig över sådana, som bedja på sina knän under tårar och suckar.

Tagen, I korsbärare, exempel av dem. Ären I så snara att böja edra knän för Frälsaren? Ären I så enträgna att bedja eder Gud med tårar och suckar, som horkarlarna och fyllhundarna? Edra knän torde ofta vara styvare än deras, ty den onde böjer deras knän, men de väcktas knän gör han styva och säger: "Vartill tjänar det, att I böjen edra knän för Honom? Han hör dock icke edra böner."

Tredje betraktelsen: Huru de böja sina knän som äro i himmelen. Deras knän äro ej mer styva, ty kärleken har gjort dem veka. Då en korsbärare skall böja sina knän, måste han böja det ena knäet först och därefter det andra, på det att knäna ej må stötas och han ej må plötsligt falla ned med den tunga bördan. Likaså, då han skall stå upp, måste han först lyfta på ena benet, emedan han ej på samma gång förmår med båda benen nedfalla och åter uppstå. Men de, som i himmelen böja sina knän i Jesu namn, förmå böja båda knäna på en gång, ty deras börda är borttagen. Vi höra att de som bo i himmelen falla ned på sitt ansikte och bedja Gud på det sättet. Ty de äro så lätta, emedan korset är borttaget. Kärleken är hos dem så stark att den tvingar dem att bedja i Jesu namn. Alla heliga hava böjt sina knän, men Frälsaren har icke allenast böjt sina knän, utan även tryckt sitt ansikte till jorden. Människornas synder föllo på Hans samvete. De som i himmelen böja sina knän i Jesu namn, falla ned och tillbedja Gud. Alla knän, som böja sig i Jesu namn, borde på nyårsdagen knäfalla på graven. Ty ingen av

oss vet, om vi skola leva till detta års slut. Vem vet, vilka nästa år mer stanna kvar för att böja sina knän i Jesu namn, då så många människor dött, i vilka under det förgångna

året ännu var en levande ande? Böjen edra knän i Jesu namn, I få själar, som ännu ären levande på jorden, på det att I snart fingen böja edra knän i himmelen. Amen.

AP. G. 4: 12; LUK. 2: 21

PETRUS SÄGER, ATT DET ÄR ICKE NÅGOT ANNAT NAMN UNDER HIMMELEN GIVET, I VILKET VI SKOLA SALIGE VARDA ÄN DETTA JESU NAMN.

Utan tvivel hade Petrus förmodat, att någon annan frälsare finnes, som kunde frälsa människosläktet. Då Petrus var stadd i otro och tvivel, vågade han tänka, att någon annan frälsare finnes, som kunde frälsa människosläktet från dess olycka, men då har han ej funnit något annat namn än detta Jesu namn allena.

Fastän han storligen tvivlade, att det kunde vara en rätt frälsare, som ej förmådde frälsa sig själv från döden och fiendernas händer, så har han likväl ej funnit något annat namn än detta Jesu namn. Ju mer han tänkte, desto mer blev han övertygad därom, att det ej finnes något annat namn, i vilket vi skola saliga varda.

Nu är det ej andra än denna världens vise som betvivla, huruvida denne Jesus av Nasaret varit den ende, rätte mannen, som duger till frälsare. Men endast därom hysa de botfärdiga tvivel, om Jesus kan emottaga sådana syndare, förrän de bliva bättre. Därom tvivlar mången otrosfånge, huruvida det är tillbörligt att tro på Honom och om han vågar tillägna sig Hans förtjänst, förrän en bättre ånger, större andakt, svårare samvetsqual och större behov efter Frälsaren uppstår. Men vi hava sett, att sådana otrosfångar slutligen finna sin frälsare i världen, emedan de ej komma till Frälsaren, då de känna sin uselhet och oduglighet. Egenrättfärdighetsdjävulen uttröttar otrons fångar och nödgar dem att gå till världen, emedan de ej tro, då Jesus av Nasaret är nära. Slutligen finna de sin bästa glädje i världen, i prål, dryckenskap, skörlevnad och vällust. I detta tillstånd finna de ett annat namn eller en annan frälsare, som ej är så helig och rättfärdig som Jesus, och som ej bryr sig om att se dem som sucka, ej höra dem som tjuta ej heller se på dem som äro i dåliga kläder.

Haven I funnit något annat namn, i vilket I skolen saliga varda? Haven I funnit någon annan frälsare i himmelen, på jorden eller under jorden, som kan hjälpa eder från synden, döden och djävulens våld? När alla Belials bäckar börjat flyta, alla djupets vågor börjat förhäva sig, avgrundens böljor börjat brusa och djupets källor utbrustit, haven I då funnit något annat namn, än detta Jesu namn? Jag tror och bekänner, att botfärdiga, bedrövade och betryckta själar ej funnit något annat namn. Men de som ej äro botfärdiga och troende, de finna ett annat namn, i vilket de tro sig bliva saliga. De finna någon annan frälsare, någon människoson eller någon hondjävul, som duger dem till frälsare. Hordomsdjävulen duger åt somliga till frälsare, världsligt prål åt somliga, världslig ära åt somliga, brännvin åt somliga och stora ägodelar åt somliga.

I dag är Frälsarens namnsdag, och de få själar, som ej finna något annat namn under himmelen, i vilket de skola saliga varda, borde på Frälsarens namnsdag fråga av nya testamentets överstepräst, i vilkens våld livets kyrkoböcker äro — de borde fråga i dag, om deras namn finnes i kyrkoboken, isynnerhet av den orsak, att aposteln Johannes skriver i Uppenbarelseboken, att de hava fått ett namn, som ingen annan känner än den som fått det. Vem vet huru många de äro, vilkas namn inom detta år bliva utstrukna ur kyrkoboken? Men må Han, som bär det höga namnet och som i dag erhållit Frälsarenamnet, stadfästa de vacklande, styrka de bävande; hjälpa de fattiga och nådebehövande, att de ännu detta år måtte hålla ut! Hör du, som bär det höga namnet, deras suckan, vilka ännu ej fått något namn, och utstryk ej deras namn förrän de dö eller utan prästbevis flytta till

ett annat rike. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 21.

Vi höra av vårt upplästa evangelium, att barnet, Guds och Marias Son, blev omskuret på åttonde dagen och att Hans namn kallades Jesus, vilket så blivit kallat av ängeln, förrän Han vart avlad i moderlivet.

Vi skola således med Guds nåd betrakta, huru Guds Son erhållit namn, förrän Han var avlad.

Gud har redan i evighet utvalt sin ende Son till syndares Frälsare och givit Honom ett namn, som över alla namn är, att i Jesu namn skola alla knän böja sig, deras som i himmelen, på jorden och under jorden äro, och alla tungor skola bekänna, att Jesus Kristus är Herren, Gud Fader till ära. Därför har Han erhållit namn tusen år förrän Han föddes, och detta namn har den Helige Ande genom Davids mun givit Honom, nämligen namnet Kristus det är: smord, såsom Paulus säger: "Han är smord med den Helige Ande." Detta namn Kristus har således blivit givet åt Frälsaren tusen år förrän Han föddes, och har genom David blivit bekant för alla Judar. Men det namnet Jesus har blivit givet av ängeln, förrän Han vart avlad i moderlivet. Alla kristna tro nu, att detta har så skett, men denna världens vise tro ej, att Marias son erhållit namn förrän Han föddes, likasom de världsvise ej heller tro, att Marias son sannerligen är Guds Son. De världsvisa kunna påstå, att Maria varit en häxa, hon har haft en dröm och sina egna drömmar har hon trott och så har detta namn uppkommit. Men de kristna hava från världens begynnelse haft den tron, att Gud har givit ett namn åt alla utvalda och isynnerhet dem, om vilka Han förutsett, att de skola bliva utvalda redskap till att predika och vägleda syndare till ånger och bättring, såsom t. ex. fallet varit med Moses profeterna och Johannes döparen, åt vilken namnet blev givet förrän han var född. Gud har ändrat några heligas namn, åt vilka ett hedniskt

namn blivit givet. Så blev Abram kallad Abraham, och Jakob erhöill namnet Israel, när han brottades med den okände mannen. Saulus blev kallad Paulus, sedan han blivit kristen. Dessa hava erhållit ett nytt namn redan i denna världen, men den som vinner, skall även erhålla ett nytt namn, och detta nya namn är skrivet i livets bok.

I denna tid giva föräldrarna sina barn hedniska namn. Namnet verkar visserligen i och för sig intet till huvudsaken, men vi hörde nu emellertid, att Gud ändrat hedningarnas namn, då någon märklig förändring försiggått i deras hjärta. Huvudsaken är, att var och en ihågkommer, varför ett namn blivit honom givet, och vad han i och med detta namn redan i dopet lovat. När Gud gav Jakob ett nytt namn och kallade honom Israel, så betydde det: en man övervann Gud. Petrus betyder berg eller klippa, Kristina betyder kristen. Om nu var och en vore efter sitt namn, så borde Israel övervinna Gud genom sina böner, Petrus borde vara en klippa, på vilken Kristus bygger sin församling, och var och en som bär namnet Kristina borde vara en kristen. Och emedan Kristus, efter vilken alla kristna hava fått sitt namn, är smord, så borde nu alla kristna på Frälsarens födelsedag ihågkomma, huru stort och heligt detta namn är och huru mycket det namnet innebär samt härefter börja så vaka och kämpa, att detta höga namn ej må bliva utstruket ur livets bok. Det är visst lätt att säga: jag är ej kristen, men svårare är att bekänna sig till kristen ty vid denna bekännelse ansätter den onde mången. De väckta kunna omtala och bekänna sina synder, huru fula och skamliga de än må vara, men då de skola bekänna sig till kristna så gör den onde motstånd, ehuru Paulus säger: Med hjärtans tro varder man rättfärdig, och med munnens bekännelse varder man salig.

Ihågkommen nu, alla kristna, huru dyrt och viktigt det kristna namnet är, med vilken stor möda Kristus förvärvat eder detta höga namn och huru stort ansvar vilar över eder.

Om I genom ovaksamhet eller sömnaktighet beten eder så, att detta sköna namn blir utstruket ur livets bok, då giva alla djävlar i helvetet eder ett förskräckligt namn, som är skrivet i den svarta boken. De må aldrig så mycket skälla eder till horor, tjuvar och villoandar, det skadar intet, sålänge I haven det ljus att I veten eder hava ett skönt, högt och härligt namn i livets bok; men om detta namn blir utstruket, så fån I ett förskräckligt namn, som borttager all eder ära. Ihågkommen även, att Gud har givit Kristus ett namn, som över alla namn är, att i Jesu

namn skola alla knän böja sig, deras som i himmelen, på jorden och under jorden äro, och alla tungor skola bekänna, att Jesus Kristus är Herren, Gud Fader till ära. Och när i dag ett nytt år begynner, på vilken dag världens Frälsare erhållit Frälsare-namnet, så borde varje kristen tänka, att detta år är det sista för honom, att han snart slipper bort från denna sorgedal, att han snart får höra det nya namn, som blivit honom givet i himmelriket och med stora bokstäver är skrivet i livets bok. Amen.

MATT. 3: 12—17

JOHANNES DÖPAREN SADE: HAN HAVER SIN KASTOSKOVEL I SIN HAND OCH RENSA SIN LOGE, OCH HAN SKALL FÖRSAMLÄ SITT VETE I LADAN, MEN AGNARNA UPPBRÄNNA I EVINNERLIG ELD. MATT. 3: 12.

Denna liknelse har avseende på Frälsaren, som kom efter Johannes döparen. Johannes såg, att Frälsaren hade sin kastoskovel i sin hand, varmed han rensar sin loge; men hedningarna tro ej, att kastoskoveln är i Frälsarens hand, ej heller tro hedningarna, att Han skall rensa sin loge; utan de tro, att Jesus är så nådig, att Han icke skall bortkasta någon. De tro, att Han skall församla även agnarna i sin lada. Denna falska förtröstan på Frälsarens nåd har kommit därav, att de anse den rätta kristendomen för falsk, och sitt eget pladder tro de. Den onde målar för deras ögon sådana bilder, att de kristna bliva falska profeter och villoandar. Då börjar den ondes trälar tro, att det är de botfärdiga som äro agnarna, vilka logrensaren skall upptränna. Vredesdjävulen har redan förut för hedningarnas ögon målat dylika bilder, varigenom de kristna i hedningarnas ögon bliva falska profeter och villoandar. Och av denna den ondes falska bild hava hedningarna i forna tider fått den falska tron, att den rätta kristendomen är av djävulen, varav således följer, att hedningarnas lära är den rätta tron. Draken förvandlar sig i hedningarnas ögon till en ljusets ängel, som anklagar Guds barn dag och natt. Hedningarna se med fariséernas ögon på de kristna: de se fel i de kristnas leverne, och därför tro hedningarna ej att Frälsaren har sin kastoskovel i sin hand, varmed Han rensar sin loge, utan de tro, att Frälsaren i sin hand har en skopa, varmed Han bär mjölk och honung i de säkras mun.

Men tron i hedningar nu, att Frälsaren i sin hand har en kastoskovel, varmed Han rensar sin loge och skiljer agnarna från vetet, då Johannes har sagt det och även har sett, att Frälsaren i sin hand har en kastoskovel och ej en mjölskopa. Men nådetjuvarna säga så:

"Om än Frälsaren hade en kastoskovel i sin hand, så skall Han dock icke skövla oss." Men vi höra av Joh. 8 kapitel, att Han skövlar även dem, som tro på Honom, så länge sanningen ej gjort dem fria. Ty de äro fiender till Jesu kors, fastän de med död tro förlita sig på Honom. Dessa nådetjuvar säga: "Vi hava en Fader, nämligen Gud; vi äro icke oäkta födda." Men Jesus sade: "I ären av den fadern djävulen." Så skövlar skovlaren agnarna, men de flyga ej, huru man än må skövla dem. Ty det är kornen som flyga långt, då skovlaren skövlar. Men agnarna nedfalla alldeles invid skovlaren. Och varför flyga ej agnarna längre bort, ehuru skovlaren skövlar? Alla människor, som själva rensa sin loge, förstå nog så mycket, att agnarna äro lätta, och därför nedfalla de invid skovlaren. Men de agnar, som skovlaren skövlar, sakna självkänedom. Dessa stackare förstå ej, varför de bliva skövlade och varför de nedfalla invid skovlaren. Men de, som vidlyftigare betrakta denna logrensning, hava redan för länge sedan fattat, varför skovlaren skövlar både kornen och agnarna. Han skövlar dem därför, att agnarna må skiljas från sädeskornen. Logrensaren får dem ej åtskilda annorlunda än genom skovling, och då Han skövlar dem, så flyga sädeskornen långt från skovlarens hand, emedan de äro fylliga och tunga, men agnarna nedfalla invid skovlaren därför, att de äro lätta. Men det är icke allenast för sin lätthets skull som agnarna nedfalla invid skovlaren, utan detta förorsakas även av den tunga luft eller denna världens vind, som håller emot, då de skola gå genom denna världen; då gör denna tunga luft motstånd, så att agnarna ej slippa igenom, fastän skovlaren skövlar dem med samma kraft som Han skövlar sädeskornen. Det är icke allenast

lätsinnigheten som verkar därhän, att agnarna ej falla längre bort; utan det är denna tunga luft och världen som håller emot, så att agnarna ej slippa genom vädret och luften. Men agnarna skall Han uppbränna i evinnerlig eld, då logrensaren har rensat sin loge och skövlat alla, såväl agnar som sädeskorn, genom vilket skövlande Han fått dem åtskilda.

Då skall Han församla sitt vete i ladan, men agnarna skall Han uppbränna i evinnerlig eld, nämligen uti Kanans land, där det ej finnes så mycket bränsle som här. Där skola även agnarna bliva uppbrända, och det är troligt, att agnarna ej skola slockna, förrän de alla brinna till aska. Hören I agnar nu, vilken brinnande eld det är som inom kort tid väntar eder, ehuru I tron, att skovlaren skall församla även eder i sin lada. Men tänken ej, I agnar, att I skolen bliva församlade, I mån än nedfalla huru nära som helst invid skovlarens fötter.

Men vartill tjänar det väl att vi predika för agnarna, ty de sakna ju självkänedom. De hava ej liv, men vi anse, att sädeskornen hava liv, så vida de genom skovling skiljas från agnarna. Men sådana korn, som frosten skadat redan som halvmogna, de hava ej liv i sig, och logrensaren kan ej få dem skilda från agnarna. De bestå endast av ett tomt skal. Men i de korn, som genom skovling skiljas långt från agnarna, anse vi finnas ett förborgat liv, ehuru det förborgade liv, som är i dem, ej blir uppenbart förrän man låter dem gro. Då uppenbaras det förborgade och växande livet, som även frambringar sin frukt.

Jag tror, att logrensaren redan prövat grobarheten hos några av de sädeskorn, vilka Han genom skovling fått skilda från agnarna och genom sållning från ogräsfrön. Logrensaren har både under Johannes tid och i dessa tider prövat grobarheten hos några sädeskorn, och jag tror, att de även gro, om än långsamt. Men nog finnes bland dem en mängd odugliga korn, som aldrig gro, om än logrensaren huru som helst prövade

deras grobarhet; ty de äro sådana sädeskorn, som frosten fördärvat som halvmogna och några hava kanske i rian blivit fördärvade. Men de sädeskorn hava utan tvivel ett förborgat liv, som gro då husbonden prövar deras grobarhet. Och varje sädeskorn som gror, duger nog till utsäde, och så snart frökornet gror, har det redan ett växande liv, som frambringar frukt.

Under Frälsarens tid trodde man, att vetekornet måste dö förrän det bär frukt. Job. 12: 24. Men nutidens utsädesgranskare hava ej fattat, att vetekornet dör, utan de tro att det lever, då det gror i jorden. Likväl har Frälsaren sagt: "Utan vetekornet, som faller i jorden, varder dött, så bliver det allena; men varder det dött, så bär det mycken frukt." Av dessa ord finner man, att vetekornet måste dö, förrän det bär frukt. Och sannerligen har det vetekornet dött varom Frälsaren talat, och genom denna död blev det rätt fruktbart. Men de övriga vetekornen måste även dö, förrän de kunna bliva rätt fruktbara. Detta är en stor hemlighet, som ingen med sitt förnuft kan fatta. Likväl är det troligt, att då vetekornet genom skovling blivit åtskilt från agnarna, så har det då redan ett förborgat liv, som dör, då kornet självt dör och brodden börjar visa sig. Men agnarna hava ej något liv ej heller sådana sädeskorn, vilka frosten redan såsom halvmogna fördärvat. De gro icke, ej heller giva de någon frukt.

Då vi nu hava sett, huru skovlaren rensar sin loge, huru sädeskornen flyga långt från skovlarens hand och huru agnarna för sin lätthets skull nedfalla alldeles invid skovlaren och likväl bliva uppbrända i evinnerlig eld — så borde vi även se, huru mycket säd rensaren får från sin loge. Men först måste vi bedja sädens Herre, att Han ville bevara alla sina tjänares ögon från det damm, som uppstiger från agnhögen, dit skovlaren skövlar; ty i dem finnes så mycket damm, att människorna av detta damm snart bliva blinda. Men vi önska, att då logrensaren nu begynt skövla säden och agnarna, Han även måtte få dem åtskilda, ehuru väl I haven sett,

att agnhögen är större än sädeshögen. Likväl är det vår önskan, att logrensaren finge samla några vetekorn i sin lada, ehuru Han visserligen ej får mycket för det stora besvär Han haft i såningen, tröskningen och skovlingen. Och I få vetekorn, som från skovlarens hand flygit långt i en vrå uti den stora logen, vänten ännu en liten tid, tills skovlaren rensat sin loge och genom sållning avskilt ogräsfröna. Då skall Han församla eder i sin lada, och några av eder skall Han avskilja till utsäde, pröva eder grobarhet och även i år så eder i jorden. Ty Han har sagt: "Utan vetekornet, som faller i jorden, varder dött, så bliver det allena; men varder det dött, så bär det mycken frukt." Hör, du store logrensare, du agnarnas och sädens skovlare, vad arbetarna bedja. Amen. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 3: 13—17.

Uti dagens evangelium talas om Jesu döpelse, som Han, vilken var döpt med den Helige Ande och med eld, ej har behövt; men Han lät sig döpas, på det att Han därigenom må giva oss ett exempel, att ingen skall förakta de nådemedel Jesus instiftat för människorna till påminnelse, att de av kroppens yttre rening må begynna taga vara på den andliga reningen.

Låtom oss alltså genom Guds nåd betrakta, huru Gud genom den andliga döpelsen rentvår sina barn från den orenhet, som fastnat i dem från moderlivet.

Första betraktelsen: Huru en moder tvår sina barn efter födelsen.

Andra betraktelsen: Huru den Helige Ande kommer från himmelen över dem, som äro döpta i Anden.

Alla föräldrar anskaffa åt den nyfödde badvatten och söka efter någon som döper deras barn, på det att de ej må dö odöpt. Men hedningarna bry sig ej därom, utan de låta sina barn vara odöpta långa tider; somliga döpa sitt barn i moderlivet, förrän barnet är fött.

Första betraktelsen: Huru en moder tvår sina barn, då de blivit födda.

Alla barn hava från moderlivet medfört en olika slags orenlighet, som fastnat i dem från moderlivet. De äro således ej rena, då de födas, förrän modern har tvagit dem. Jesus, den välsignade kvinnosäden, var utan tvivel ren redan förrän Han blev döpt av Johannes, men Han ville likväl genom sitt exempel visa att dopet är nödvändigt för alla. Ty Gud sade genom profeten Hesekiel: "Ditt släkte haver icke skurit naveln av dig, då du född vart; så haver man ej heller badat dig med vatten, att du blivit ren. Men jag gick fram om dig, och såg dig liggande i ditt blod, och sade till dig: du skall leva." Det är en gammal plägsed, att en moder, som med mycken vedermöda fött barn, anskaffar badvatten, varmed den nyfödda blir tvagen och renad från den orenlighet, som fastnat i barnet från moderlivet. Och till och med kreaturen, som även hava ett modershjärta, slicka sina ungar, varigenom moderskärleken väckes. Om nämligen modern ej slickar sin kalv, så får vem som helst taga den, och modern saknar den ej; men om modern slickar sin avföda, så blir kärleken därigenom uppväckt i modershjärtat. Detta är nu den tvagning eller den döpelse, som kreaturen meddela sin avkomma. Men Israel eller en köttslig och andlig hora, som burit hat i sitt hjärta hela den tid hon burit sin frukt under sitt hjärta, och som hela sin livstid bedrivit hor, men aldrig velat bliva fruktsam — en sådan hora har icke något modershjärta.

Hon lämnar sitt foster liggande i sitt blod, bryr sig ej om att skära bort naveln ej heller att rengöra sitt foster; och i detta ömkliga och eländiga tillstånd fann Herren detta olyckliga barn, då Han gick fram om det, och Herren förbarmade sig över denna nya människa, som den gamla horan hade lämnat liggande i sitt blod, och Han begynte taga vård om barnet, såsom en kär moder tager vård om sitt barn, som nyss blivit född. Herren hjälpte detta olyckliga barn upp från marken, där det låg i sitt blod, och begynte

taga vård om det och rengöra det från dess orenlighet och skaffade badvatten åt det, tvådde det rent med livets vatten och svepte det i rena linnekläder. Men det stackars barnet hölls ej länge rent, förrän det åter nedsölade sig. En moder har alltid stort besvär, då hon dagligen skall tvätta och rengöra de stackars barn, som dagligen springa ute och nedsöla sig i världens smutspölar. Somliga barn gräva med fingrarna i sin egen smuts; och då modern vill tvätta dem, så skrika några, andra åter gömma sig, så att modern ej får rengöra dem, och somliga säga till modern: aldrig skall du två mina fötter. Sen I barn nu, vilket stort besvär modern har, då I ären så lättsinniga och motsträviga, att I frukten för det rena vattnet, ja, till och med skriken varje gång modern vill tvätta eder och sägen till modern; lägg ej tvål i ögonen, det svider! Huru tron I eder utan tvål bliva rena, I som ären svarta som tattare varje gång I kommen för föräldrarnas ögon? Om modern tvådde eder om morgonen, så förbliven I ingalunda rena intill aftonen.

Ack, ack, I stackars barn, vilka smutsiga varelser I ären! I veten ingalunda, huru svarta I ären. Och då modern vill tvätta eder, så springen I ut i världen. I viljen ej bliva rena, utan viljen förbliva svarta. Huru skall det nu gå, då gäster komma från himmelen och I ären svarta som tattare? Modern måste lägga eder i källaren, så att I ej fån se de änglar som på Julaftonen komma på besök till jorden. I fån ej höra huru vackert de sjunga: "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden och människorna en god vilja!"

Sen I, Guds barn, den lille brodern, som ligger i krubban, huru ren och vit Han är? Men I ären ännu svarta och orena, utom de få själar, som Förbarmaren fått två med livets vatten. Men huru länge förbliva ens de rena? Så snart barnen slippa ut i världen, börja de vada i smutspölar, och där bliva deras fötter alltid åter svarta, även om de övriga kroppsdelarna skulle förbliva rena. Då får Förbarmaren åter nytt besvär att två deras

fötter; och alla låta icke ens två sina fötter, utan somliga kämpa med ambitionen, somliga ligga under egenrättfärdigheten, somliga åter låta av skrymteri två sina fötter, men ej sina hjärtan. Då nu alla kreatur slicka sin avföda efter födelsen, och människorna två sina barn efter födelsen, så är det antagligt, att den himmelske Förbarmaren ej kan låta bli att två sina barn, vilka Han med mycken smärta och blodsutgjutelse har fött. Den himmelske Förbarmaren vill två sina barn varje gång de sölat sig i världens smutspölar. "Jag såg dig liggande i ditt blod", säger Herren, "och släktingarna har ej avskurit naveln." Detta vill just vara ett svårt fel, att naveln ej blivit avskuren. Mången har väl blivit född, men naveln har ej blivit avskuren, och ingen har rätt sluppit lös från gamla människan, förrän naveln blivit avskuren. Och denna navelsträng synes vara rätt stark och tjock hos människobarn. Den är ej så smal som hos några kreatur. Det är sant vad Herren säger genom profeten Hesekiel, att naveln ej blivit avskuren för dem, som hänga fast vid gamla människan. Och vem skall avskära naveln, då släktingarna ej avskurit den? Moses har ej avskurit naveln, profeterna hava ej avskurit, ej heller har Johannes avskurit den; därför måste Herren själv skära bort naveln, då Han går fram om dig och ser dig liggande i ditt blod. Han måste nu anskaffa badvatten och en som döper barnet, på det att dess nya namn må bliva intaget i livets kyrkobok. Men det står även skrivet att alla, som låta döpa sig även bekänna sina synder. Men fariséerna och de skriftlärdas vilja icke bekänna sina synder, och sådana människor hava knappt något att bekänna. Därför vilja de ej bliva döpta, utan de vilja vara odöpta. De vilja ej genom nyfödelsens bad bliva renade från sin naturliga orenlighet. De säga, då Förbarmaren vill två dem: "vi äro icke svarta utan rena;" och därpå börja de tvätta sig själva likt kattorna, vilka först slicka sina tassar och sedan stryka sig om nosen. Nog behöva fariséerna i sinom tid få ett duktigt

bad, men de frukta för kallt vatten. De frukta även, att man lägger tvål i ögonen, ty det svider. Men den som vill bliva ren, han får icke frukta, att vattnet är kallt och att man lägger tvål i ögonen. Odygdiga barnungar skrika likväl för detta bads skull och säga till föräldrarna: "lägg icke tvål, det svider." Men modern måste med våld taga några att tvättas, och sedan skrika de; ty detta tvättande och renande är så plågsamt, och likväl måste modern tvätta och rengöra sina barn, annars bliva de aldrig rena.

Många äro de barn som i Johannes tid blivit tvagna eller döpta uti floden Jordan; många hava även förblivit odöpta. Frälsaren sade till sina lärjungar: "I ären rena, dock icke alla."

Ty Han visste sin förrädare. Och sannerligen är Judas ej av hjärtat ren, ehuru han emottager den yttre reningen. Han låter två sina fötter, han går såsom en gammal kristen till Herrens nattvard, han till och med kysser Jesus, vilket andra kristna ej vågat göra. Andra botfärdiga människor kyssa Jesu fötter och två Hans fötter med sina tårar. Men Judas, han vågade kyssa Frälsaren på munnen. Judas har ingen skam; vad bryr väl han sig om som tror sig vara den bästa kristen och en Jesu vän? Och så gör även Judas' bröder och köttsliga kusiner. De emottaga all slags rening som i världen står till buds. De gå till skrift, de låta två sina fötter, de kyssa Jesus, men med ett förrädiskt hjärta; och därför har den onde fått så stor makt över dem, att då samvetet slutligen vaknar, i det de märka att de förrått menlöst blod, då tager egenrättfärdighetsdjävulen och hänger dem; ty dessa stackare våga ej mer gå till den törnekrönte Konungen och bedja Honom om förlåtelse. Så går det med alla Judas' bröder, som följa Jesus med ett förrädiskt hjärta och på samma gång vilja vara Guds och världens vänner; sådana människor dricka av Herrens kalk och av djävulens kalk på samma dag.

Andra betraktelsen: huru den Helige Ande likt en duva kommer över dem, som blivit döpta i floden Jordan.

Kallt är vattnet i floden Jordan, men rent och klart. Om det först verkar frossa, så hettar och värmer det därefter kalla hjärtan. Den heliga eld, som Jesus kom att upptända, brinner utan tvivel på floden Jordans strand. Helt säkert undfå alla, som äro döpta i floden Jordan, den Helige Ande, som kommer deras hjärtan att brinna, om de annars emottaga Honom; ty den Helige Ande är den duva, den vackra fågel, som kommer från en öppnad himmel ned över dem, som äro döpta i floden Jordan. Denne käre fågel hämtade åt Noa i arken ett avbrutet löv till vittnesbörd, att Guds vrede hade upphört. Och denne käre fågel kommer ännu över dem, som uti nya födelsens bad blivit döpta i floden Jordan.

Vi önska, att den duva, som nedfor från himmelen och satte sig på Jesus då Han blivit döpt, måtte flyga även över oss; och hon hade väl lust att sätta sig på vårt huvud, om vi vore renade i floden Jordan. Men de äro få i förhållande till den stora hopen, på vilkas huvud denne himmelske fågel sätter sig.

O, käre fågel, kom ned från himmelen, kom och sätt dig på oss eller på dem, som äro döpta i floden Jordan! Kom, kom, heliga duva, kom och sätt dig på vårt huvud, förrän himmelens dörr varder tillsluten! Kom, kom, heliga duva förrän svarta fåglar uppäta den heliga säd, som Herren har sått! Kom ned från himmelen, kära duva, och sätt dig på dem, som äro döpta i floden Jordan, på det att du må lära de döpta barnen att ihåtkomma det heliga förbund de gjort uti dopet, då himmelen vart öppnad och de hörde en röst av himmelen säga: "Denne är min käre Son, i vilken jag haver ett gott behag." Nog har denna fågel ofta flygit över oss under det höga taket och flyger ännu, om här finnes någon själ, som vore döpt i floden Jordan, på det att han måtte få sitta på honom. Men kanske han redan tröttnat att flyga, då på jorden ej finnes något ställe, där han kunde sätta sig. Därför att den stora syndafloden ännu betäcker jorden, måste denne helige fågel flyga upp till himmelen och lämna oss arma varelser sittande på den

förbannade jorden. Utsträcken därför edra händer och försöken fånga denna heliga duva, förrän hon far upp till himmelen! Fången och gripnen efter denna heliga fågel vilken som bäst flyger över eder och söker ett ställe på jorden, där han kunde sätta sig. Låten ej honom fara ifrån eder, I få själar, som blivit döpta i floden Jordan och haven bekänt edra synder. Låten ej honom slippa eder ur händerna, I få själar, som av Johannes blivit döpta i floden Jordan dit mångahanda folk församlades till Johannes. Men denna heliga duva sätter sig ej på fariséerna och de skriftlärdade, ej på obotfärdiga horor och tjuvar,

ej på krögare, ej på fyllhundar, ur vilkas mun drakgiftet dunstar; utan på dem kommer hon från den öppnade himmelen som med bedrövelse bekänna sina synder. Ty det är denna heliga fågel, som hämtar eder ett färskt olivlöv i munnen och giver det åt de få själar, som i arken vänta syndaflodens återvändande. Åt dem giver denna heliga fågel det saliga hopp, att om de ännu äro tåliga och vänta några dagar, så skola de snart få komma och bo på den nya jord, där det röda vinträdet växer, vars frukter de få äta uti Guds paradiset. Amen.

UPP. 2: 26—28; MATT. 2: 1—12

JESUS SÄGER: **JAG ÄR DEN FÖRSTE OCH DEN SISTE. DEN DÄR VINNER OCH HÅLLER MINA VERK INTILL ÄNDEN, HONOM SKALL JAG GIVA MAKT ÖVER HEDNINGARNA, OCH HAN SKALL REGERA DEM MED JÄRNRIK; OCH JAG VILL GIVA HONOM MORGONSTJÄRNAN.** UPP. 2: 26—28.

På detta ställe har den förste och den siste åt segervinnaren lovat giva makt över hedningarna och att han skall regera dem med järnrik samt slutligen få morgonstjärnan. Vad tänka nu hedningarna, då segervinnaren erhåller makt att regera dem med järnrik? Först tänka hedningarna såsom en man sade till Moses "Vem har satt dig till domare över oss?" Hedningarna säga såsom de onda vingårdsarbetarna: "Vi vilja icke, att denne skall råda över oss". Men huru länge spjärna de emot? De måste dock slutligen böja sin nacke under segervinnarens ok, som skall regera dem med järnrik. Ty hedningarna skall ej slippa undan då segervinnaren kommer, fastän de då fly, när segervinnaren vill regera dem med järnrik. Somliga spjärna emot så mycket de genom den ondes kraft förmå. Men det hjälper ej att strida emot då den store Stridshjälten kommer och strider mot dem med sin muns svärd. Somliga soldater hava rostigt svärd: men den store Stridshjälten har svärdet i munnen, det tveeggade svärdet, som går genom märg och ben. Men åt hedningarna har den onde smidit pansar, så att det tveeggade svärdet ej mer biter på dem. Ty de hava en hård panna och ett förhärdat hjärta; de taga ej emot tuktan. Likväl har den store Stridshjälten vunnit några hedningar, vilka Han nu regerar med kärlekens järnrik. Och Han har även lovat, att den som troget strider för Honom och vinner, han skall regera hedningarna med järnrik, och han skall på bröstet få morgonstjärnan, som är den himmelska ärans tecken. Men hedningarna tro ej, att de, som hjältemodigt strida för Frälsaren, även skola få ett sådant äretecken på bröstet. Hedningarna tro, att det är de som få äretecken, men ej de kristna. Då

hedningarna hjältemodigt strida för denna världens furste, så tro de sig vinna ärans krona. Men en brinnande krona torde de vinna, då det en gång skall gnaga deras samvete att de så hava levat. De tro sig få ett äretecken på bröstet, då de strida för den onde, men ett skamligt brännmärke torde de få då den onde med brännjärn intrycker i deras panna mördarens brännmärke, tjuvens brännmärke och horans brännmärke, och då vilddjurets brännmärke tryckes i deras bröst.

Så skall det gå med de stridsmän, som strida för den onde och tro sig få beröm och ära av denna världens gud; men vanära och förbannelse erhålla de till lön i helvetet: Nog hava de ära i världen som strida för den onde. Här får de draggift till lön, som förhärdar deras samvete och gör det tjockt såsom en oxhud, och ett sådant samvete känner ej annat än helvetets eld.

Men Mikael's änglar, vilka strida för sanningen, skola regera hedningarna med järnrik, och de skola på bröstet få morgonstjärnan, som är den himmelska ärans tecken, varav Kristi rikets undersåtar igenkännas. Ty så säger den förste och den siste, som är A och O, begynnelsen och änden: Den där vinner och håller mina verk intill änden, honom skall jag giva makt över hedningarna, och han skall regera dem med järnrik; och jag vill giva honom morgonstjärnan. Denna stjärna är ett äretecken, som annars går före solen, då morgonrodnaden gryr och morgonstjärnan uppgår vid himlaranden, förrän solen uppstiger, varav nattväktarna kunna sluta, att dagen nalkas och skall upplysa denna natt, vilken blir lång för nattväktaren, som sitter vid ljuset och långtande förbjudar dagens gryning. Nu finnes det visserligen ej många,

som vaka om natten, emedan en så tung sömn tränger sig över de väckta, att de ej förmår vaka vid ljuset sålänge tills morgonstjärnan uppgår, som är ljusets och ärans tecken.

Om nu en eld antändes i staden, så finnes ingen nattväktare som ropar, att elden är lös. Om tjuvar komma in i staden, så finnes ej en nattväktare som ropar: "tjuvarna komma, kommen och gripen dem". Det finnes icke ens hundar som skällde.

Emellertid finnes det några själar, som ännu orkar vaka i det saliga hopp, att morgonstjärnan snart skall uppgå vid himlaranden, att morgonrodnaden snart skall gry, att solen, som är bakom den svarta jorden, efter en liten tid skall uppstiga och skina klart för vandrarna, fastän bland hedningarna råder idel mörker.

Vi höra av dagens evangelium, att en obekant stjärna uppenbarades för de vandrare, som kommo en lång väg för att uppsöka den nyfödde Judakonungen. Månne ej denna underbara stjärna ännu är på himmelen och lyser för dem, som komma från fjärran orter till Betlehem. Visserligen hava många stjärnor nedfallit från himmelen. Den röda draken har dragit tredjedelen av himmelens stjärnor ned på jorden. Men den morgonstjärna, som vägledde vandrarna till Betlehem borde ännu finnas på himmelen, och vandrarna till Betlehem skulle se den om ej så är, att de hava vakat redan så länge, att syndens sömn trycker igen deras ögon. Vi hava sett, att somliga nattväktare redan hava tröttnat på vägen, somliga väktare på Sions murar hava tröttnat att ropa: "vad tiden lider?" Och fastän ugglorna flyga och riporna skratta kring dem och svalorna förblinda deras ögon, som sova just under svalornas bon, så hava likväl icke alla nattväktare ännu insomnat. Vålnaderna och skogsdjävlarne behöva ej ännu glädja sig däröver, att alla vandrare, som ropa i öknen, skulle hava tröttnat och insomnat på vägen. Ty jag vet med visshet, att somliga redan hava

framkommit till Betlehem, och somliga äro fortfarande på vandring framåt, om än denna vandring går långsamt.

För de vandrare, som från fjärran orter begivit sig till Betlehem för att uppsöka den nyfödde Judakonungen, för dem lyser ännu den underbara stjärnan, som vägleder dem till det rätta stället. Det är Frälsarens morgonstjärna, som uppgår före solen och är satt till vägvisare och tecken för dem, som vaka om natten och vandra från fjärran orter till Betlehem.

I vise män av österlandet och Betlehems-vandrare! Förloren ej denna stjärna ur sikte, utan bedjen alltid ljusets Fader, som för eder uppenbarat denna stjärna, att hon alltid måtte vara på himmelen, alltid lysa och leda eder på rätta vägen, så att I förmådden vaka och betrakta denna klara stjärna, som går före eder och är satt till vägvisare för dem, som vaka om natten och vandra till Betlehem. Om denna stjärna skulle nedfalla från himmelen, så skulle I förgäves vaka och vandra: I skullen ej mer veta, var vägen går till Betlehem. Böjen edra knän, I trötta vandringsmän, och ropen i öknen med så hög röst, att ljusets Fader hör edert rop och, bedjen, att han genom den morgonstjärnan, som ännu lyser på himmelen, måtte leda eder på den rätta vägen. Hör alla vandrares bön som lämnat sitt fosterland och begivit sig åstad att söka den nyfödde Judakonungen. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt: 2: 1—12.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi denna stund betrakta huru Gud genom en stjärna vägleder hedningarna till Betlehem till Jesus.

1.a betraktelsen: Var är hedningarna då, när stjärnan uppenbaras?

2.a betraktelsen: Huru finna de slutligen Jesus?

Om blott alla vise män av österlandet skulle begiva sig åstad för att på avlägsna orter uppsöka den nyfödde Judakonungen! Om nu

alla ögon bleve så klara att de skulle se den stjärna, som vägleder vandrarna till Betlehem! Men vi kunna ej vänta, att alla skola se denna stjärna, ty icke ens de förnämsta rannsakar av skrifterna få se, vilken stjärna detta är. Varav skola väl de känna stjärnorna som aldrig se upp mot himmelen, utan alltid mot jorden, vare sig dag eller natt. Därför komma dessa stackare ej fram till Betlehem.

Första betraktelsen: Huru långt äro hedningarna från Betlehem, då Frälsarens stjärna uppenbaras?

Somliga tro, att Betlehem ej är långt från hedningarnas land, isynnerhet de, som sova både dag och natt. De tro, att människan på en dag kommer fram till Betlehem. Men de, som sedan hava vandrat den väg, vilken de vise männen vandrade, hava menat, att det allraminst är trehundra mil från hedningarnas land, varifrån de vise männen komma till Betlehem. Denna väg är således ej så kort som somliga hedningar tro.

Somliga hedningar tänka intet om vägen, utan de säga: "nog komma vi fram till Betlehem likväl som de vise männen". Vem vet huru mången kommer dit? Jag fruktar, att de hedningar som ej strax begiva sig på färd då stjärnan uppenbaras, få dö i hedningarnas land. Visserligen har denna Frälsarens stjärna redan för länge sedan lyst på himmelen, men andra än de vise männen hava ännu ej givit sig på färd. Och huru skulle väl andra än de vise männen eller stjärntydarna varsebliva denna obekanta stjärna. Somliga hedningar hava visserligen sett den ondes ljustereld lysa nederst på himmelen, och då hava de ropat: "se, här är Frälsarens stjärna!" Då den gamla fienden uppgör en eld av tjärved och torra trän, så tro de blinda hedningarna, att det är ett stort ljus, som lyser runtom i världen. Och det är sant, att den ondes ljustereld är en duktig brasa, som lyser runt omkring i världen, så att hedningarna tydligt se att vandra på den breda vägen till helvetet. Men Frälsarens

stjärna är så liten, att ingen ser den med naturliga ögon. Men stjärntydarna varsebliva den genast på himmelen och gissa därav, att en mäktig konung är född, som skall regera hedningarna med järngissel. Och strax få de vise männen lust att se den nye konungen, men de veta även, att vägen dit är lång och resan besvärlig. Likväl begiva de sig på färd; ty deras hjärtan brinner av längtan att se Judakonungen, och Frälsarens stjärna går före dem, ty den är rörlig. Den är ej såsom nordstjärnan, som alltid är på samma ställe.

När nu de vise männen från österlandet begiva sig på färd, så måste de säga farväl åt alla världsvänner och dryckeskamrater, horkamrater, handelskamrater och förlusteskamrater. De måste säga farväl åt sina kära föräldrar, åt makar och barn, huru ledsamt det än må kännas att lämna anförvanter och släktingar i världen, då det ej är känt, om man någonsin mer får se dem. Men huru än deras älskade föräldrar bedja dem och deras älskade makar taga dem om halsen och gråtande säga till dem: Lämna oss ej, kära bröder och systrar, i denna mörka och olyckliga värld, begiven eder ej så långt för att uppsöka den nyfödde Konungen: det är ju för oss gott att vara i detta fosterland, där vi hava vin och bröd nog.'. Då svara de vise männen: "vi måste begiva oss bort från detta dystra hednaland, vi kunna ej mer fördriva tiden här, en obekant stjärna har blivit uppenbar för oss, som betyder, att den himmelske Konungen är född"? Och de vise männen i sin tur taga sina vänner och barn om halsen och säga gråtande till dem: Kära föräldrar, bröder och systrar, begiven eder med oss till Betlehem! Stannen ej kvar i denna usla och dystra värld, där I ej har någon rätt glädje och trevnad. Döden bevakar eder vid varje steg I tagen på denna syndiga jord. Betänken därför, i huru farligt tillstånd I vandra här. Begiven eder snart åstad och följ med oss till Betlehem, kära bröder och systrar, där vi få knäböjande tillbedja den store Konungen och Korsbäraren, som sträcker ut sina kära armar

i stallkrubban mot de trötta vandrarna." Men släktingarna i hednalandet säga: vi följa ej med eder." Och sedan måste de skiljas och säga: "farväl nu gamla världsvänner, dryckesbröder och horkamrater!" Och sedan stanna dessa stackare kvar på världens fält och försmäda ännu dem, som begiva sig åstad.

Andra betraktelsen: Huru finna hedningarna slutligen Jesus?

Då komma de vise männen efter en lång vandring till Jerusalem, dit de av fåkunnighet förvillas. Ty de tro sig finna himmelens Konung i huvudstaden och konungaborgen. Men Gud låter dem så förvillas, på det att de där må få en bättre kunskap om den himmelske Konungen. Och då de slutligen anlända till Jerusalem, så begynna de fråga: Var är den nyfödde judakonungen? Ty vi hava sett hans stjärna i österlandet och äro komna att tillbedja honom. Denna fråga verkade häpnad hos konungen och hela Jerusalems stad. Ty i den staden har ingen tänkt, att ett sådant budskap skall komma genom hedningarna, fastän det i skriften är sagt, att hedningarna, som icke hava sökt eller känt Gud, skola komma fjärran ifrån, och Guds folk, som väl har det kristna namnet, skall icke finna Honom. Och dessa munkristna hade även orsak att häpna ty konungen själv hade dräpt sin svärfader, sin hustru och sina två söner, och i sin grymhet hade han undanröjt många tusende människor. I den staden funnos många överstepräster, som predikade evangelium om den kommande Frälsaren. Men de predikade alldeles förvänt, emedan de tolkade profeternas förutsägelser om Frälsaren alldeles efter världens sätt. De skällde ej på människorna, såsom profeterna, ej heller bestraffade de folket för synd och ogudaktigt leverne, utan lovade alla och i synnerhet sig själva lycka och sällhet i Kristi rike. I Jerusalems stad fanns även ett ogudaktigt folk, horor, tjuvar, fyllhundar, krögare, svärjare och slagskämpar. Girighet och egenrättfärdighet voro deras skötesynder. Granna kläder och praktfulla

byggnader hade de. Men likväl fanns där ej ett så förskräckligt leverne, som nu bland hedningarna är rådande i städer och byar. Man har ej hört där om dryckenskap, såsom här, ej heller svordom och slagsmål såsom här. En hora hämtades till Frälsaren, men om oäkta barn är ingenting nämnt. Flitiga voro de att besöka kyrkan. De kommo dit fjärran ifrån, och sabbatsbrott hördes ej av, såsom här.

Jerusalems innevånare voro vida bättre i sitt leverne än de säkra här. Och likväl grepos både Konungen och folket av häpnad, då det budskapet kom att Frälsarens stjärna blivit sedd i öster.

De säkra bliva ej här slagna med häpnad, fastän de sett kristendomens stjärna lysa på himmelen. Nog kunna de säkra här fördenskull försmäda sanningen, varav man ser, att deras samvete är förhärdat och tjockare än Judarnas och Herodes samvete, vilka förskräcktes, då kristendomens ljus uppflammade.

Låtom oss se, vad den världslige konungen gjorde, då han fick höra, att Kristi stjärna blivit synlig. Först häpnade han: ty han började frukta att om Kristus var kommen i världen, så skulle han fråntaga konungen makten och äran. Sedan frågade han prästerna, var Kristus skulle födas. Konungen har ej själv rannsakat skrifterna. Därför måste han rådfråga prästerna i andliga ting. Och visserligen veta prästerna, var Kristus skall födas. Men de gå fördenskull ej till Betlehem för att se Jesus. De predika blott enligt skriften om Kristi födelse i Betlehem, varav även de vise männen få en bättre kunskap om denna sak. Men konungen frågar endast av de vise männen, vilken tid Kristi stjärna blivit synlig, på det att även han må komma och tillbedja den nye Konungen. Men den konungen torde ha haft en annan avsikt. Vi veta, att denna världens herrar ej vilja tillbedja Honom, utan de vilja dräpa Honom; ty de fruktade, att om Kristus skulle regera hedningarna med järngissel, så

förlora de sin makt. Vi hava sett, att världsherrarna fråga av de vise männen, vad tid och på vad sätt Kristi stjärna blivit uppenbar. De säga först att även de vilja tillbedja Kristus. Men efter en liten tid giva de tillkänna vad de hava i sinnet. De vilja dräpa Kristus och tillintetgöra kristendomen, förrän den får utbreda sig. I denna avsikt frågade konungen av de vise männen, vad tid stjärnan blivit uppenbar.

Men den stora fördärvets stad blir även häpen, då dess innevånare få höra, att Frälsarens stjärna blivit uppenbar. Och varför häpna de? Jo, därför, att om det sker en förändring i människornas tro och leverne genom kristendomen, så bliva krögarna fattiga, hororna får ej mer bedriva hor, fyllhundar får ej mer supa draggift, dans och spel upphöra: all världslig glädje slutas. Den ondes trälar förtörnas på Kristus, som fördärvat Judarnas och hedningarnas gamla tro och infört kristendomen i världen. Se där rätta orsaken, varför människorna i fördärvets stad häpna, när de höra, att Frälsarens stjärna blivit sedd.

Men det är värre att världsherrarna ej känna vem det är, som åstadkommer en sådan förändring. De veta ej, vem som är kristen eller ej. De skulle visserligen strax dräpa Honom, om de kände vem som är Kristus, Ty de hålla ej Kristus för Frälsaren eller Gud, utan för en falsk profet och folkuppviglare: och därför veta ej världsherrarna vem som är Kristus. De skulle genast dräpa Honom, om de visste det. Men emedan satan förblindat deras ögon, så känna de ej Honom. Och det blinda folket följer efter herrarna i världens mörker. Om Herodes hade trott, att Kristus är Guds Son och världens Frälsare så hade han ej velat dräpa Honom. Men han trodde, att Kristus bliver en världslig konung som fråntager Honom den kungliga styrelsen, och därför ville han dräpa Honom. Och om Judarna hade trott, att Jesus är Guds Son, så hade de ej velat dräpa Honom. Men de hålla Honom för en falsk profet och folkuppviglare

och därför anklaga de Honom inför landshövdingen.

Om de säkra trodde, att dessa väckta äro kristna, så skulle de ej våga försmäda och hata dem. Men såsom fariséerna och de skriftlärdas höllo Jesus av Nasaret för en falsk profet, så göra även de säkra som här äro. Och därför vilja de säkra ej följa de kristna till Betlehem, utan de vilja förbliva i fördärvets stad. Fienden har vänt deras ögon aviga, så att de ej känna kristendomen. Denna världens Gud har förblindat de otrognas sinnen, så att de måste tro lögnen.

När således de väckta säga: "vi sågo Frälsarens stjärna", så gripas de säkra först av häpnad. De frukta, att Kristus kommer för att regera hedningarna med järngissel. Men därefter stjåla de nåd av Gud och säga: "vi hava en Fader, nämligen Gud, vi äro icke födda oäkta".

Och så stanna de kvar i fördärvets stad, både präster och leviter, nådetjuvar och dygdiga människor, fyllhundar och krögare, horor och tjuvar. Vännerna följa ej de vise männen för att tillbedja Kristus.

Tredje betraktelsen.

Så måsten i då allena gå till Betlehem, I vise män av österlandet, som lämnat edert fosterland för Kristi skull. I måsten lämna präster och leviter och alla världsvänner i Jerusalem och allena gå för att uppsöka den nyfödde Konungen med ledning av den klara stjärnan, som går före eder och visar vägen, huru mörk tid det än må vara. Vädret må vara huru töcknigt och dimmigt som helst, så skolen I likväl se vägen till stallkrubban, där världens Frälsare ligger. Det duger ej, att I, vandrare, läggen eder på vägen och vänten, tills prästerna och konungen följer efter. Vem vet vad de hava i sinnet? De torde hysa onda tankar mot Frälsaren, fastän de säga: "Faren dit och frågen noggrant efter barnet, att jag kan komma och tillbedja Honom." Vem vet vad en sådan konung har i sinnet som säger med munnen: "Jag skall och komma och tillbedja Honom." Han torde hava andeligt

hat i hjärtat och mord i sinnet, oaktat han säger, att även han vill bliva kristen.

Vi hava sedermera sett, att mången konung och världsherre har sagt så, att han vill komma och tillbedja Kristus, men likväl har han mördat menlösa barn och pånyttfödda för Kristi skull. Hurudan kristendom har den som säger sig tro på Jesus och likväl vill dräpa Honom? Och då han ej vet vem som är Kristus, så dräper han på måfå menlösa och pånyttfödda barn.

Sägen ej, I vise män, åt en sådan mördare vem som är Kristus. Given ej tillkänna vem som är kristen, utan sägen endast Maria, Hans moder, och Josef, att I begivit eder på en lång färd från ett hedniskt land för att uppsöka och tillbedja den nyfödde konungen. Och den nye Konungens stjärna har varit eder vägledare. Sägen till Maria, att I haven lämnat kära vänner och fränder för Kristi skull bakom ryggen, I haven lämnat alla dryckes och horkamrater i hedningarnas land. I haven lämnat kära föräldrar och syndakamrater: de voro eder fordom kära, men nu har deras umgänge blivit eder en styggelse. Därför haven I begivit eder åstad på en lång färd för att uppsöka den nyfödde Konungen. Och I, vandrare, rättan tid ej ångra att I vakat så många nätter under färden och vandrat så mången farlig stig, genomgått så mycket mörker och oväder och lidit så mycket vedermöda på vägen — då I slutligen har framkommit till Betlehem där I med glädje fån hälsa världens Frälsare, som från stallkrubban utsträcker sina kära armar mot de trötta vandrare, fastän gamla vänner och syndakamrater hava försmädat eder och egna släktingar hava hatat och ansett eder för dårar, då I gingen åstad från hedningarnas land för att genom så många vedermödor

och motgångar uppsöka Kristus. Men ihågkommen vandrare, att de vedermödor och motgångar I lidit på vägen äro intet i förhållande till den glädje och salighet I skolen känna, då I slutligen får se Herren och offra edra gåvor, nämligen guld och rökelse d. ä. spisoffer.

Och nu, I få själar, som sett Konungens stjärna och med ledning därav begivit eder åstad på den långa färden till Betlehem, för att uppsöka den nyfödde Judakonungen, Tröttnen ej på vägen, förrän I anländen dit, där I skolen finna den nyfödde Frälsaren, för vems skull I haven lämnat den kära världen och alla syndakamrater. Ty många hava, såsom I veten, begivit sig åstad, men somliga hava tröttnat på vägen och somliga hava återvänt till hedningarnas land. Somliga hava stannat i staden Jerusalem. Och de vise männen från österlandet, som vända tillbaka, skola aldrig få se den nyfödde Konungen. Och de, som tröttna på vägen, bliva ett byte för alla rovdjur.

Men de få själar, som efterfölja den himmelska stjärnan och med ledning därav vandra om natten, huru mörk tid det än må vara, och våga se upp mot himmelen på den klara stjärna, som går före dem, de vandringsmän allena skola komma fram till Betlehem, där de finna den nyfödde Judakonungen liggande i stallet på hö och halm, i den fattiga och föraktade Marias sköte, leende och sträckande sina rena, vita och menlösa händer mot de trötta vandrare, som vandrat om natten, då hedningarna legat i syndens sömn. Offren nu, I vise män från österlandet, offren åt Konungen edert hjärtas guld, rökelse och myrra, det är tack, ära och pris åt Konungarnas Konung nu och i evighet. Amen.

HÖG. V. 3: 1, 3; LUK. 2: 42—52

JAG SÖKTE OM NATTEN I MIN SÄNG DEN MIN SJÄL KÄR HADE. JAG SÖKTE, MEN JAG FANN HONOM ICKE. JAG VILL STÅ UPP OCH GÅ OMKRING I STADEN, PÅ GATOR OCH GRÄNDER OCH SÖKA DEN MIN SJÄL KÄR HAVER.

Dessa ord har Salomo skrivit Hög. V. 3 :dje kap. 1 och 2 vers. Vi taga av dessa ord ett exempel därpå, huru en nådehungerande själ söker sin Frälsare, i det hon längtar efter Hans nådiga närvaro. Men bibelforskarna tro, att denna Salomos höga visa talar endast om den naturliga kärleken, som råder mellan man och hustru. Och somliga tro att Salomo på detta ställe talar om den kärlek, som är rådande mellan Frälsaren och trogna själar. Det är för oss svårt att fatta, vilken kärlek det är som i denna visa är avmålad. Vi veta blott, att Gud på många ställen i skriften liknar församlingen vid en brud och tager liknelse av äktenskapet. Stundom tager Han även liknelse av den kärlek, som råder mellan föräldrar och barn, ehuru människans kärlek i ingetdera fallet är fullkomlig och sådan den borde vara. På det att nu syndaren, bättre må förstå, med hurudan kärlek Gud och Frälsaren älskar syndare, och vilken kärlek fordras av Frälsarens brud, så tages på detta ställe liknelse av den kärlek, som råder inom äktenskapet, där den ena maken alltid får ledsamt, då den andra är bortgången.

Jag sökte om natten i min säng den min själ kär hade men jag fann honom intet. Såsom kärleken hos en älskande är mera brinnande om natten än om dagen och saknaden större, om den älskade är borta, så har en kristen större längtan efter Frälsaren om natten, då han i ensamheten bättre kan tänka på den ende han älskar. Men större saknad har han, om hans vän är borta. Då måste han i tankarna stå upp för att söka den kamrat, som hans själ kär haver.

Denna bild avser isynnerhet de botfärdiga själar, vilka ofta längtar efter sin käre Frälsare. Detta angår ej den döda trons bekännare, som alltid säga sig vara i Frälsarens sköte, ehuru det ej är så säkert känt, i vems sköte

de ligga, då de aldrig känna bedrövelse eller glädje. Jesu lärjungar ha dock ej alltid den förvissning, att Jesus städse är med dem, emedan Han många gånger skildes ifrån dem och lämnade dem allena att ro i havets vågor. Men väl längtade lärjungarna alltid efter Hans nådiga närvaro. Det förhåller sig såsom med ett litet barn, som är van att sitta i moderns famn, det börjar strax skrika, då modern lägger det ned på världens kalla golv, sålänge hon tillreder mat åt de andra barnen. Men barnet förstår ej, att modern ej ständigt har tid att bära det i sin famn.

Så skildes även Frälsaren ofta från lärjungarna och gick allena i skogen, där han var i böner och tänkte även i ensamheten, vad han skall predika för människorna. Då kände lärjungarna största saknad och ledsam väntan efter Frälsaren, när han var borta. Men de vågade för den skull icke förebrå Honom och säga såsom odygdiga barn: "Varför lämnade Du oss?"

Sådan är en rätt kristens vandring i världen, att han ej alltid får sitta i Frälsarens famn. Och vem vet om det för alla barn vore nyttigt att ständigt sitta i moderns famn. Somliga barn skrika visserligen fasligt, så snart modern lägger dem från sin famn ned på golvet. Men varför behagar detta ej modern? Varför berömmar modern det barnet som är snällt, som är tåligt och väntar tills modern har tid att taga det i famnen?

Tagen därav exempel, I gråtande och jämrade barn, som alltid jämrer eder, så snart förbarmaren lägger eder bort från sin famn! Varen tåliga och vänta, tills Förbarmaren har tid att taga eder i sin famn! I bliven kanske högfärdiga, om I alltid sitta i Förbarmarens famn.

Det är skrikande barn och krångliga bytingar som alltid vilja sitta i modersfamnen. I fån väl längta efter Honom då Han är borta, men I fån ej vara otåliga och vredgas på Förbarmaren, om Han än stundom lägger eder ned på golvet. Vem vet huru kärleksfulla I då ären mot Förbarmaren, när Han sitter i blodbadet och svetts blod för eder skull? Huru flitiga ären I då att vaka och bedja, att I icke mån falla i frestelse.

Men vad skola vi tänka om de barn som säga sig alltid sitta i Förbarmarens sköte? Månne de ej älska sömnen, och säga sig alltid dia Förbarmarens bröst? Månne de ej i sömnen låtsa göra det? Vi hava visserligen sett några barn i sömnen suga på sin tunga. Sådana barn, som i sömnen suga sin tunga, tro väl, att modersbröstat är i munnen, ehuru det ej är så. Månne ej sådana barn ligga i den ondes famn? Åtminstone svälja de då sitt eget spott. Men väl tror sådana barn att modersbröstat är i deras mun, ehuru det ej är så. Om man lägger dem en tjärtutt i munnen, så grina de blott. De vakna fördenskull ej från sömnen. Jag har även sett sådana kreatur, som dia sina egna bröst: men dessa äro mycket vederstygliga kräk. Och det är ej mycket troligt, att en förnuftig människa skulle börja dia sina egna bröst. Men även sådana har jag funnit. Och de tro utan tvivel, att de ligga vid Frälsarens bröst, då de dia sina egna tomma bröst.

Men början av vårt tal gällde den kärlek, som hos en bedrövad och älskande själ verkar längtan efter sin älskare. Och denna längtan är ej något underligt. Ty kärleken är en sådan böjelse, som verkar längtan efter den älskade, då denne är frånvarande. Utan kärlek lever ingen människa: men det beror därpå, vad människan älskar. Den ene älskar världen, ehuru han tror sig älska Frälsaren. Vår kärlek har ännu ingenstans blivit prövad. Men det fruktar jag, att nådetjuvarna likväl älska världen och sitt eget kött mer än Frälsaren. Varför kommer aldrig bedrövelse över dem, ej heller en sådan längtan efter Frälsaren som väckta och botfärdiga själar

hava, vilka stundom bliva kränka av kärlek, såsom Salomo skriver i Hög. Vis. 2:5. Jag är krank av kärlek". Men nådetjuvarna känna ej en sådan kärlek utan det är endast Frälsarens brud som stundom förnimmer en sådan kärlek. Och om hon om natten vaknar och saknar sin älskare, så måste hon uppstå för att söka Honom.

Att den nådige Frälsaren stundom går bort och låter de troende söka sig, därom är oss i dagens evangelium givet ett märkligt exempel, då föräldrarna sökte Honom tre dagar, förrän de slutligen funno Honom i templet. Men detta sökande skulle ej ha inträffat, om de alltid hade hållit Jesus för sina ögon. Emellertid säger han till sina lärjungar: "Eder är nyttigt, att jag bortgår, ty om jag icke bortgår, kommer icke Hugsvalaren den Helige Ande till eder". Därav höra vi, att det för lärjungarna är nyttigt, att Frälsaren bortgår till en tid, annars kommer ej Hugsvalaren, den Helige Ande.

Söken nu Jesus, I bedrövade föräldrar, då I haven borttappat Honom. I tron utan tvivel, att I skolen finna Honom ibland vänner och fränder. Men Han har ej följt med dem, utan Han är i Guds tempel, på det rum, där I icke tron Honom vara. Då I efter högtidens sedvänja har kommit till kyrkan, så har även Jesus följt dit med eder. Men I haven ofta efter världens sed gått ut ur kyrkan förrän Herrens välsignelse blivit uppläst, och av denna orsak har I borttappat Honom.

Söken, söken Jesus, I bedrövade föräldrar! Bäst skolen I slutligen finna Honom mitt ibland lärarna. Förebrån Honom ej därför att I kantänka haven haft besvär med detta sökande, men gömmen hellre Hans ord i edra hjärtan och bedjen slutligen, att den nådige Herren Jesus måtte komma hem med eder, att han måtte följa med eder från kyrkan till hemorten och att I aldrig mer måtten förlora Honom ur eder åsyn. Hör du yngling, Herre Jesus, de bedrövade

föräldrarnas suckan. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 42—52.

Med ledning av detta heliga evangelium skola vi genom Guds nåd på denna heliga stund betrakta: På vilket ställe finna de bedrövade föräldrarna Jesus, då de hava borttappat Honom?

Första betraktelsen: Varför borttappa föräldrarna Jesus?

Andra betraktelsen: På vilket ställe finna de Honom?

Söken, söken Jesus, tills I finnen Honom! Det är edert eget fel, att I haven borttappat Honom.

Första betraktelsen: Varför hava föräldrarna borttappat Jesus? Illa hava dessa föräldrar vakat. De hava ej hållit Jesus för sina ögon. Först och främst hava de kommit till kyrkan endast efter högtidens sedvänja. De hava ej kommit till kyrkan därför, att de måtte få någon upplysning och uppbyggelse till sin själ. Men de hava kommit därför, att högtidens sedvänja måtte bliva fullgjord, på det att prästen ej må kunna förebrå dem, att de ej hava besökt kyrkan, ehuru väl säkra föräldrar ej bry sig om denna förebråelse. Även om man bötfällde dem för böndagens missbruk, så bry sig somliga föräldrar icke ens därom, utan de vredgas ännu på prästen, som angivit dem, och på länsman, som anklagat dem, att de så sällan komma till kyrkan. Och då man förebrår dem därför, att de förakta gudstjänsten, svara de: "Vi hava ej ledig tid att varje söndag besöka kyrkan. Vi måste vaka däröver, att arbetet ej blir förhindrat. Borde vi varje söndag besöka kyrkan och lämna våra barn att dö av svält och köld? Varmed skall man sedan erlægga skatt till kronan, om man upphör med arbetet hemma? Vi äro icke så dåraktiga, att vi för kyrkans skull lämna våra gårdar öde". Så talar gamla Adam. Och dessa gamla Adams ord äro kantänka så sanna, att icke ens den onde förmår jäva eller kullslå dem.

Några säkra föräldrar komma två eller tre gånger om året till kyrkan och ej heller taga de Jesus med sig utan de taga i stället draggift med sig. De komma med präktiga hästar och målade slädar och köra med förfärlig fart i kapp med den onde. De piska fasligt kreaturen och ropa: "Bort ur vägen, satan!" Om någon fattig vandrare möter dem, så tänker han: "Vad är detta för en stor världsherre, som kommer körande med sådan fart, såsom en världslig furste, med bjällror åkallande av många djävlar?" Och då ett sådant herrskap kommer till kyrkan, i kläde sidendukar, florklänningar och guldringar, så uppträda de med sådan ståt, att somliga knappast rymmas in genom kyrkdörren. Isynnerhet då det hörs skall i kyrkan, stannar somliga herrar och fruar i farstun, lyssna där, skratta och grina, då skepnaden av den ondes träl avmålas i kyrkan, och säga slutligen: "Från den prästen kommer intet, den predikan är ej annat än tomma fabler. Han skäller och fördömer människor." Men en sådan präst, som dricker draggift med denna världens herrar, predikar ljuvligt i kyrkan, lovar himmelriket åt alla bockar och svin och ropar: "Käre kristne! Älskade Jesu vänner! Nog bliven i saliga". — Ack det är först en riktig präst! Men då bedrövade och botfärdiga själar komma till en sådan präst, snäser han till och säger: "Vad är detta för ett tjutande"?

Men vi tala ej denna gång om dem, som icke taga Jesus med sig då de komma till kyrkan, utan vi tala om dem, som taga Jesus med sig och likväl borttappa honom. Sådana föräldrar komma väl till kyrkan efter högtidens sedvänja, men deras hjärtan torde vara fast i världen, ehuru de själva äro i kyrkan. Fienden bjuder dem sömn i kyrkan. Och medan de sitta där och slumra, borttappa de Jesus. De kommer ej ihåg att Jesus försvinner i ett ögonblick, då de inslumra. Somliga föräldrar hava även brådska att begiva sig från kyrkan, förrän Herrens välsignelse är uppläst. Men Jesus stannar till sist, och de bedrövade

föräldrarna gissa ej, att han blivit i kyrkan, där han har så trevligt att vara, då mesarna och snösparvarna kvittra där med klar röst, lovsjungande Herren, såsom sjöngo de den nya sången på Sions berg.

Var skolen I nu finna Jesus, I bedrövade föräldrar, då I genom sömnaktighet, ovaksamhet och världskärlek haven borttappat Honom på kyrkfärden? Förut kommen I till kyrkan utan Jesus, då det flytande drakgiftet ännu smakade bra i eder mun, och alla gamla Adams vanor voro då lovlige. Nu kommen I till kyrkan utan drakgift, och pilten Jesus följer med eder till kyrkan. Men där stannar Han utan att I veten därav, ty I haven först och främst kommit till kyrkan enbart efter högtidens sedvänja, på det att prästen ej måtte få anledning att förebrå eder, att I ären lata kyrkogångare. Och för det andra haven I även suttit i kyrkan i anseende till kroppen, men tankarna hava flygit omkring i världen, och därtill har ännu fienden bjudit eder sömn, och I haven inslumrat. Emellertid försvann pilten Jesus ur eder åsyn, då I ej förmådden hålla Honom för edra ögon. Och då först saknade I Honom, när Han redan var borta. Söken, söken nu, I bedrövade föräldrar, söken nu efter Jesus, förrän Han helt och hållet försvinner ur edra hjärtan!

Andra betraktelsen: Var skola de bedrövade föräldrarna finna Jesus? Det är troligt att där uppstår saknad efter Jesus, då föräldrarna, som av Gud erhållit denna stora gåva, borttappat Honom. De hava förut i säkerhetens tillstånd ringaktat Jesus och ej så storligen längtat efter Honom, då världen var dem kär och dyrbar. Då finga de tröst och vederkvickelse ur flaskan uti all sin nöd och sorg. Men nu duger ej mer denna hugsvalelse för de bedrövade föräldrarna, utan de måste söka efter Jesus, då de hava borttappat Honom. Nu hjälper ej mer den utvägen att smörja sin strupe med det flytande drakgiftet, då hjärtat är sjukt. Så göra ännu denna världens kvacksalvare, som frukta att hundsjukan fastnar i dem, om de

gå till det ställe där det finns mycket hundar. De smörja sin strupe och sina tarmar med det flytande drakgiftet. Och andeliga kvacksalvare hålla de stackars blindas i munnen av det flytande drakgiftet och säga ännu: "Detta är ett gott läkemedel för dem, som hava hjärtat sjukt." Och nog har den onde många gånger smort sig själv och andra med detta flytande drakgift. Men detta medel hjälper ej mer, då de bedrövade föräldrarna redan kommit med Jesus till kyrkan och sedan borttappat Honom. De måste söka efter Honom med bedrövelse, blandad med tvivel. De måste fråga bland vänner och fränder, om dessa hava sett Jesus. Men de hava ej sett Honom. Han har ej med dem vänt tillbaka till världen, utan han har stannat kvar i kyrkan, där han har så trevligt att vara, då mesarna och snösparvarna kvittra där. Fastän kråkorna och skatorna kraxa kring kyrkan och äta fågeltarmar, så flyr Jesu ej för den skull från kyrkan, utan sitter där och lyssnar på mesarna, med huru vacker och klar röst de kvittra sin lovsång åt den store Skaparen för den första ljusstrålen, som uppväckte dem ur deras bon.

Vändan tillbaka, I bedrövade föräldrar till Guds tempel. Om I ej finnen Jesus bland vänner och fränder, så skolen I finna Honom i Guds tempel. Kanhända Han sitter där mitt ibland lärare, hörande dem. I söken Honom allestädes i världen, ibland vänner och fränder, men I skolen ingalunda finna Honom annorstädes än i Guds tempel. Men de föräldrar, som aldrig förlora Jesus ur sin åsyn, på vilket ställe tro de Honom vara? Somliga säga väl, att de aldrig borttappat Honom. Och huru kunna de sakna Honom, då de alltid hålla Honom för sina ögon?

Men jag fruktar, att nådetjuvarna äro sådana, att de alltid tro sig vara med Jesus, ehuru Han är fjärran ifrån dem. Åtminstone kunde ej Josef och Maria vaka så väl som denna tidens nådetjuvar, som aldrig sakna Jesus och aldrig klaga, att de hava borttappat Honom. Och kunnen I gissa, gott folk, för vilken orsaks skull dessa nådetjuvar aldrig sakna Honom?

Utan tvivel av den orsak, att de aldrig hava borttappat Honom, Huru kunna de borttappa Honom, som säga sig alltid ligga vid Jesu kors. Om de blott vore sant vad de säga. Men jag fruktar, att de ligga vid djävulens kors, emedan de vredgas på de kristna och hysa andeligt hat mot dem. Man har ej ännu hört, att en enda rätt kristen hade hyst hat i sitt hjärta mot dem, som bestraffa honom för uppenbara synder. Men denna tidens nådetjuvar svälla till såsom korvar, då de bliva bestraffade för de synder, som de tillförne hava utövat. De kunna ännu ljuga och neka de skamliga gärningar, vilka de hava begått. Och på det sättet ligga de i inbillningen vid Jesu kors, ehuru de i själva verket ligga vid djävulens kors och dia den ondes bröst, då de tro sig dia Jesu bröst. Men det är egenrättfärdighetens, den svarta tattarens bröst de dia, så länge de ännu förmå ljuga och neka de skamliga gärningar, som till och med människorna veta, och så mycket mer dem, som människorna icke veta. Och på detta sätt säga de sig aldrig borttappa Jesus. Huru kunna de väl borttappa Honom, då de alltid hålla djävulens son för sina ögon, vilken de tro vara Guds Son.

Man säger, att vättarnas döttrar tillbyta sig människobarn före dopet, då Guds ord ännu ej blivit satt på bröstet. Vättarnas döttrar taga sedan människobarnet och lägga sitt eget barn i stället. Detta vättebarn är så fasaväckande och har så stor buk, att det aldrig får nog. Sådan är även en nådetjuv. Han har så stor buk, att den aldrig blir full, om man än aldrig så mycket håller dit av de kristnas blod. Nådetjuven inbillar sig själv, att han varje dag ligger vid Jesu kors, därför saknar han aldrig Jesus. En sådan människa känner aldrig saknad eller längtan efter Jesus, ty hon kan ej borttappa sin förmenta frälsare, som hon har i peruken, ehuru den onde är husbonde i hjärtat, och då ligger nådetjuven vid djävulens kors, när de kristna fordra sanning av honom. Det gör gamla Adam riktigt ont, att han måste säga sanningen och uppenbara den ondes konster.

Hedersdjävulen förmår honom ännu att ljuga och förneka de skamliga gärningar, som människorna veta. Och därigenom tror han sig giva Gud äran, men det är den onde han bevisar ära. Mången skulle väl bekänna sina missgärningar, men hedersdjävulen säger: "Varför skall du utropa sådana saker för världen, om dem har redan för länge sedan förlikning skett mellan Gud och mig? Vad angår det andra?" Girighetsdjävulen, som bor i ändtarmen, kommer även hedersdjävulen till hjälp och säger: "Om du bekänner dina missgärningar, så får du betala och gottgöra dem, vilka du gjort orätt". Girighetsdjävulen förmådde Judas att taga penningar av översteprästerne, hedersdjävulen förmådde honom att vid nattvarden neka, att han var förrädaren, vredesdjävulen, som gick in i honom efter den indoppade betan, uppeggade honom att fullgöra sitt onda uppsåt. Och en sådan nådetjuv är det nu som kysser Jesus varje gång han går till Herrens nattvard, och säger: "Hell Rabbi!" Kanske går det slutligen med nådetjuven såsom med Judas, då ögonen omsides öppnas, att han måste hämta orättfärdighetens penningar tillbaka och kasta dem i templet, och får likväl ej samvetsfrid. Samvetet anklagar och bränner ännu därefter så svårligen, att han måste gå bort och hänga sig.

Nu sen I bedrövade föräldrar, som sörjande söken efter Jesus, att eder sak ej är såsom nådetjuvarnas, vilka aldrig sakna Jesus ej heller kunna borttappa Honom. Ty Jesus har aldrig varit med dem, utan den onde har avmålat för dem Jesu bild i skallen. Men I, bedrövade föräldrar, med vilka Jesu sannerligen följt till kyrkan, ehuru I genom ovaksamhet haven borttappat Honom! I haven nu stor bedrövelse och saknad efter Honom. I måste med fruktan och bävan söka Honom. I måste slutligen återvända till samma ställe, där I sist såg Honom. I Guds tempel skolen I slutligen finna Honom, sittande mitt ibland lärare. Men förebrån blott icke Jesus, att Han åstadkommit eder

besvär genom detta sökande, utan förebrån eder själva, att I ej bättre hållit Honom för edra ögon. Och då I slutligen finnen Honom i Guds tempel, så tagen Honom hem med eder och bedjen Honom, att Han alltid ville bliva med eder, i edra hus, då I gån till vila och uppstån, och då I bären Hans kors, bedjen isynnerhet, att Han måtte förläna

eder kraft och starkhet att lida och fördraga allehanda faror och motgångar, och slutligen, då döden nalkas, att Herren Jesus måtte hjälpa eder ännu i det sista andetaget, att fienden ej måtte beröva eder tron eller taga eder krona. Ropen och klappen då så väldeligen, att himmelens dörr varder upplåten. Amen!

Es. 55: 1; Joh. 2: 1—11

NU VÄL, ALLA I, SOM TÖRSTIGE ÄREN, KOMMEN HIT TILL VATTEN: OCH I SOM ICKE PENNINGAR HAVEN, KOMMEN HIT, KÖPEN OCH ÄTEN: KOMMEN HIT, OCH KÖPEN UTAN PENNINGAR OCH FÖR INTET, BÅDE VIN OCH MJÖLK. Es. 55: 1.

På detta ställe höra vi, att Gud åt hungriga gäster lovar vin och mjölk utan penningar och för intet. Det beror nu därpå, om de bry sig om att komma och köpa utan penningar och för intet både vin och mjölk. Jag har sett, att somliga fattiga äro så högfärdiga, att de ej vilja tigga: förr dö de av hunger, än de begiva sig att tigga. Vi höra även uti evangelium om den otrogne gårdsfogden, att han ej ville tigga, då han sade: "Gräva orkar jag icke, tigga blyges jag". Av detta ställe höra vi, att ambitionen avhåller somliga från att tigga. Snarare börja de stjäla, på det att de därigenom må livnära sig, såsom fallet var med den otrogne gårdsfogden, som begynte bedraga sin herre: först förfor han sin herres ägodelar och sedan lärde han även sin herres gäldenärer att skriva femtio i stället för hundra och att ändra skuldebrev. Och därför ämnade de gäldenärer, vilkas skuld blivit obetald, anamma honom uti eviga hyddor. Men vem vet, i vilken hydda de slutligen anamma honom, då de märka, att de evinnerligen få betala sin skuld och detta just för den otrogne gårdsfogdens skull, som lärde dem att genom orättvisa minska sin skuld och lärde dem att ej tigga nåd av herren, att skulden hade blivit utstruken. Men de gjorde som den otrogne gårdsfogden befallde, och därför få de nu betala sin skuld evinnerligen. Det hade varit bättre, om den otrogne gårdsfogden hade lärt sin herres gäldenärer att tigga, men huru kan han väl lära dem att tigga, då han själv ej vill tigga: snarare lär han dem att stjäla än att tigga, ty detta tiggande kostar allt för mycket på hedern. Vi höra även av den förlorade sonens beteende, att han ej heller genast gick till sin fader, fastän fattigdomen hade kommit på honom, utan han gick först till en borgare där i landet, och denne borgare

sände honom att vakta sina svin. Denne förlorade son hade således mindre ambition än den otrogne gårdsfogden: men nog hade även han så mycket hederskänsla, att om han ej hade känt faderns hjärtelag, hade han snarare ätit drav ur svinhon och vaktat svin hela sin livstid, än han hade gått till sin fader. Men den otrogne gårdsfogden tycks hava så stor världsheder, att han ingalunda hade börjat vakta svin, då han ej lät förmå sig att gräva eller gräfta åker. Förrän en sådan högfärdig gårdsfogde började gräva på åkern eller tigga, förr lär han gäldenärerna att minska sin skuld, på det att herren ej hade så mycket att fordra då besöksetiden kommer: men vakta svin börjar han alls icke. Den förlorade sonen måste göra det, fastän det anses som en ganska dålig syssla, så att en hederlig gårdsdräng ej skulle vilja åtaga sig den, för blotta hederns skull: ty vem skulle väl vilja höra, att andra hederliga karlar kalla en för svinaherde: det måste vara en tiggarpojke eller en annan trasdjävul, som börjar vakta svin, och han måste vara i någorlunda stor nöd förrän han går att vakta svin. Men fastän nu den förlorade sonen varit nödsakad att göra det, så behöva dessa kreatur ej tänka, att den otrogne gårdsfogden börjar vakta dem, han som är så högfärdig, att han ej låter förmå sig att gräva, och så hederlig, att han ej går in på att tigga. Men den förlorade sonen måste vakta svin en tid, tills nöden tvingade honom att stå upp och gå till sin fader. Han hade ej behövt göra detta, om han genast gått till sin fader, sedan han förslösat alla sina ägodelar, men ambitionen var hos honom så stor, att han ej kunde förmå sig att som en sådan trasdjävul genast gå till sin fader: förr ville han själv på något sätt förtjäna sin föda. Men den borgare, i vilkens tjänst han är, densamma

borgaren är så girig, att han ej giver ens av svinens mat till lön. Den borgaren fruktar, att svinen bliva förfördelade, om den förlorade sonen får äta med dem.

Stå nu upp du förlorade son, och besinna, huru många din faders legodrängar hava det bättre än du i detta främmande land, där man ej giver dig ens av svinens mat att äta. Huru många år eller månader har du redan tjänat den borgare, som sände dig att sköta sina svin? har du ej, arme stackare, ännu tröttnat att vakta dessa svin? Jag hör, att fadern har tillrett bröllop för dig och andra trasdjävlar, som komma till honom så arma och eländiga de äro. Jag hör, att fadershjärtat saknar dig, olyckliga stackare, som flydde bort från fadershuset för att bortslösa och förskingra dina ögodelar med skökor i främmande land. Jag hör att fadershjärtat saknar dig och slaktar den gödda kalven för din skull och lagar högtidskläderna färdiga, tills den förlorade sonen kommer. Jag hör, att fadershjärtat saknar dig och väntar, när den olyckliga förlorade sonen skall komma, trasig och slarvig, svart och vanhederlig, hungrig och frusen. Fadern har nu tillrett bröllop, där sådana utsvultna gäster skola få vin och mjölk, då han säger genom profeten Esaia: "Kommen och köpen utan penningar och för intet både vin och mjölk". Uppstå således, olyckliga stackare, och gå till din fader och säg: "Fader jag haver syndat i himmelen och för dig, och är icke värd kallas ditt barn: gör mig såsom den sämsta av dina legodrängar". Stå upp, stå upp, olyckliga son, och gå snart, förrän kärleken helt och hållet kallnar i fadershjärtat, förrän fadern dör av sorg och väntan. När får han höra underrättelser om den olyckliga sonen, som gick så långt i främmande land, att faderns öron icke mer höra ens underrättelser om den stackars sonen? Stå upp, stå upp, du förlorade son, och gå såsom en trasdjävul till din fader, på det att dina ögon ännu en gång måtte få se faderns ansikte, förrän du dör. Ja, hör nu, barmhärtige Fader i himmelen, den

förlorade sonens suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 2: 1—11.

Vi hörde av detta heliga evangelium, Att Jesus var bjuden till bröllop och att vinet blev slut i förtid samt att Hans moder sade: De hava intet vin. I följd därav skola vi på denna heliga stund betrakta: Varifrån skall det fattiga bröllopsfolket erhålla vin, då vinet fattas?

Det synes väl, såsom om vinet fattades på bröllopet i Kana, men vi hoppas att Maria, Jesu moder, uppenbarar det för sin son och säger sedan till tjänarna: "Vad han säger eder, det gören"!

Första betraktelsen: Varför har bröllopsvinet så snart tagit slut?

Andra betraktelsen: Jesus förvandlar vatten till vin.

Tredje betraktelsen: Efter världens sed sparas det sämre vinet till sist, men på bröllopet i Kana kommer det bästa vinet till sist.

Men gästerna måste vänta så länge tjänarna ösa vatten och bära det till köksmästaren. Ty köksmästaren vet icke, varifrån det vinet är kommet men att det är gott vin, som Jesus berett, det känner han, om han gör sig möda att smaka av det vin som tjänarna bära fram till honom.

Första betraktelsen: Varför har bröllopsvinet så snart tagit slut?

Vi vet icke, varför det så snart fattades, men det veta vi, att det funnits litet vin på bröllopet i Kana. Förrän vinet begynte fattas, hava somliga gäster varit druckna: men nu, då det begynte fattas, klagar Maria, sägande: "De hava intet vin". Fastän Maria ej är den värsta drinkare, unnar hon likväl bröllopsgästerna dricka och bliva glada, Om det är sant, vad Syrak säger, att vinet gör hjärtat glatt, så hade Maria säkerligen så mycken erfarenhet av vinets kraft och vad vinet verkar, då det kommer i hjärtat, att hon

gärna hade unnat att gästerna hade haft så mycket vin, att de hade blivit glada: ty det är ganska ledsamt för Maria att se, att vinet så snart skall fattas. Vinet verkar att gästerna bliva glada, och de få lust att predika: de bliva språksamma, då vinet uppvärmer hjärtat: och somliga börjar dansa, då vinet stiger upp i huvudet. Somliga få en så brinnande kärlek av vinet, att de taga varandra om halsen och gråta av idel kärlek och somliga uppenbara sitt hjärtas hemligaste saker, då de äro druckna, varför ett gammalt ordspråk lyder, att "vinet är redligt".

Vi hava sett, att lärjungarna blevo rätt språksamma på Pingstdagen, då de voro fulla av sött vin. Därför kostar det så mycket på Marias heder, att vinet så snart skulle fattas på bröllopet i Kana. Helt säkert har vinet fattats: ty bröllopgästerna äro icke mer språksamma: bröllopgästerna sitta nu stumma och se med bedrövelse och tungt sinne på varandra. Bröllopgästerna kunna ej mer vara glada, då vinet är slut: de orka ej hoppa och dansa, då vinet ej gläder hjärtat, de hava ej brinnande kärlek, då de ej hava vin, som gläder och uppvärmer hjärtat. Med ett ord sagt: det är för alla gäster högst ledsamt att sitta vid bröllopbordet utan vin, och somliga gäster, som äro bjudna till bröllopet, börja redan ångra, att bröllopet hålles utan vin. För somliga blir det så ledsamt att sitta där, att de redan ganska snart börjar gå bort, och mången har visserligen redan i smyg gått ut ur bröllophuset; men med ont samvete gå sådana gäster till någon brännvinspatron, som giver dem ett slags brännvin, blandat med vatten, ty krögarna nännas ej giva åt fyllhundarna rent och obemärkt brännvin, utan de giva en sådan vattenblandad dryck, som i jämförelse med starkt och rent brännvin är såsom vanlig vattenblandning. Och jag tror, att alla sådana gäster, som ej bry sig om att sitta i bröllophuset, tills Jesus anskaffar det bästa vinet till sist, de få nu dricka en blandning, i vilken krögaren, för bättre smaks skull, lagt av sin egen urin, och ett sådant vattenbrännvin eller blandning

torde smaka bra i deras mun, som druckit så mycket av det flytande drakgiftet, att de förlorat all sin smak. Sådana gäster klandra ej sitt bete, man må giva dem hurudant vin som helst i kyrkan och i Herrens nattvard: till och med om flytande drakgift hade blivit lagt ibland riktigt vin, nog svälja de det med gott samvete och god smak. De som förtära drakgift binda ingalunda en duk för munnen om än drakgiftet dunstar ur deras egen mun: utan de taga välvilligt emot den vattenblandade dryck, som krögaren giver dem, och säga: "detta är gott brännvin, det är ej någon vattenblandning". Men jag hoppas, att sanna gäster på bröllopet i Kana, vilka ännu ej genom drakgift skämt bort sin smak och engång smakat litet av det rena och klara vinet, ej kunna gå till brännvinspatronen för att begära av hans vattenblandning: utan de säga till krögaren: "Om du vill giva oss vin, så giv av det bästa och klara vinet, men det torde ej finnas sådant, Och om det ej finnes, så giv åtminstone salt. Saltet är dock bättre än din vattenblandning, ty vi äro som fåren vana att slicka saltlake från herdens hand."

Men vi borde fråga efter, varför vinet fattas på bröllopet i Kana. Vi höra nämligen Maria klaga: "de hava intet vin". Och det är sant, att vinet har fattats, men vems är felet, att vinet har fattats. Brudgummen torde vara så fattig, att han ej har råd att skaffa så mycket vin som drinkare behöva, eller är köksmästaren så dålig, att han ej tager vara på, huru mycket vin som behöves? Jag måste bekänna, både inför brudgummen och bruden, att köksmästaren varit lat och vårdslös att giva akt på vinåtgången, men jag hoppas, att köksmästaren genom Guds nåd håller i glaset mer och mer av det bästa vinet, som brudgummen sparar till sist, då köksmästaren först får smaka huru gott det vin är, som tjänarna hämta ur brunnen. Ty köksmästaren vet icke, varifrån detta goda vin kommer: men så mycket känner han, att det är det bästa vinet, fastän han som tillreder mat åt bröllopsfolket, ej får dricka så

mycket av det vin som bröllopsgästerna dricka, isynnerhet sådana gäster, som äro riktiga fyllhundar. Köksmästaren, säger jag, får ej dricka så mycket att han stupar: ty han måste ställa det så, att alla gäster få sin beskärda del, både av mat och dryck: han måste först smaka av all slags mat, om den är lagom salt, så att gästerna kunna äta därav. Om han känner, att det är allt för litet salt, så måste han lägga dit mera salt. Och i denna matlagning och detta smakande går hans tid så, att han ej får sitta som herre vid bröllopsbordet, utan han måste vara i köket med tjänarna och se till, att varje rätt blir smakligt tillredd, så att den duger åt gästerna, och då alla gäster fått nog, så må köksmästaren äta med barnen och tjänarna. Och Frälsaren frågade: "Vilkendera är större, den som sitter till bords eller den som tjänar? Är icke den större som sitter till bords? Men jag är mitt ibland eder såsom den där tjänar."

Andra betraktelsen. Vinet har visserligen fattats, och ingen enda finnes, som går för att söka mera. Hur skall det nu gå med gästerna, då vinet är slut? Maria, du som burit Guds Son under ditt hjärta och känt den himmelska glädjen redan då, när du blev havande av den Helige Ande, och har sagt: "Min själ fröjdar sig i Gud, min Frälsare", du kan ju ej se, att gästerna på bröllopet i Kana sitta såsom kattugglor stumma och orörliga; utan du, brudtärna, ville väl, att gästerna skulle vara glada, isynnerhet då Frälsaren sagt: "Bröllopsfolket kan ej fasta så länge Brudgummen är med dem." Du måste nu klaga för Herren Jesus över denna brist på vin som det fattiga bröllopsfolket har, och säga: "de hava inget vin". Men att Han ej höll denna Marias begäran för riktigt passlig, det hörs av Hans svar: "Kvinna vad haver jag med dig? Min tid är icke ännu kommen". Är det då så, att Jesus ej ännu vill uppenbara sin gudomliga makt? Eller är Hans vilja så, att gästerna få vara på bröllopet utan vin? Jag tror, att Marias begäran kan Han ej förkasta, huru opasslig än denna begäran är, att Han nu strax skall anskaffa vin åt det fattiga

bröllopsfolket: ty fast man förut haft vin på bröllop, så har man likväl ej nu haft vin på långliga tider. Men Maria trodde likväl, att Jesus ej kan neka: fastän det är en opasslig sak, såsom jag tror, för världens skull, som skvallrar så mycket om vin och fylleri på bröllopet i Kana (fastän det ej är skrivet, att de varit druckna): likväl befallde Han, att man skulle ösa vatten i stenkrukorna och bära till köksmästaren. Varför bära tjänarna vatten i stenkrukorna? Och då dessa tjänare inkomma är detta vatten det bästa vin. Det är märkvärdigt, att vattnet ute, ej är annat än vatten, men så snart det kommer till köksmästaren, har detta vatten förvandlats till vin. Det har skett genom Jesu kraft. Men köksmästaren vet icke, varifrån detta vin har kommit, han tror, att brudgummen på något sätt skaffat detta vin. Och då köksmästaren smakar vattnet, som genom Jesu kraft förvandlats till vin, så känner han strax, att det är vin av bästa slaget. Det är ej sådan vattenblandning, som andliga krögare bjuda gästerna på bröllopet i Kana: ej heller är det flytande draggift, som den onde själv avsöndrat, som skogsdjävlarne läppja och varmed de smörja sina tarmar och hålla det för välsmakligt; detta flytande draggift är skogsdjävlarne bästa vin. Men skogsdjävlarne äro ej på bröllopet i Kana, ej heller sådana kraxare och vålnader, som skratta i mörkret och svärja i kyrkans omgivning: utan på bröllopet i Kana äro Jesu lärjungar, såsom Petrus, Jakob, Johannes och Natanael, så och Maria, Jesu moder, som är brudtärna, och andra kvinnor, som hava följt Jesus. De begynna nu först tro på Jesus, då de få smaka det vin, som Jesus tillrett av vatten.

Tredje betraktelsen: Varför sade köksmästaren till brudgummen: "var man sätter först fram det goda vinet, och när de äro druckna, då det, som sämre är". Köksmästaren undrar, varför man på andra bröllop först sätter fram det goda vinet, och när gästerna blivit druckna, då det sämre vinet. Men på bröllopet i Kana sätter man

först fram det sämre vinet, och det bästa vinet sparar man till sist: och det är i sanning en märkvärdig sak, varför så sker. Men så har det skett, och jag tror, att alla gäster, som blivit kallade till bröllopet i Kana, har fått erfara, att det sämre vinet framsättes först och det bästa vinet sparas till sist. Men alla gäster hava ej så mycket tålmod, att de skulle sitta i bröllophuset till dess det bästa vinet framsättes, utan somliga gäster gå bort ur bröllophuset förrän de hava smakat av vinet, och somliga gå då vinet är slut: de packa sig bort och säga: "må en hund sitta här, där man ej giver bättre vin". Mången har redan packat sig bort och gått ut ur bröllophuset, och dessa torde vara de gamla läglar, om vilka Frälsaren säger: "Ingen låter nytt vin uti gamla läglar". Ty en gammal lägel håller ej, då man slår nytt vin i den, utan den spränges och det nya vinet spilles ut ur den gamla lägeln, som ej är tät. Men nytt vin slår man i nya läglar, och så bliva båda bevarade. Så äten nu, gäster, och dricken väl, så länge

bröllopsdagarna räcka: Äten och dricken vin och mjölk, ty de dagar skola komma, då brudgummen skall tagas ifrån eder, och då skall bröllopsfolket fasta, emedan köksmästaren ej mer finnes, som slår nytt vin i nya läglar: och när vinet fattas då får bröllopsgästerna ledsamt. Vem skall slutligen anskaffa vin åt det fattiga bröllopsfolket, då vinet fattas? Vi hysa det hopp att Jesus ännu lever: om det ännu skulle finnas någon Maria, som skulle bedja Jesus och klaga; "de hava intet vin", så vore det väl möjligt, att Jesus för Marias böns skull förvandlade vatten till vin, på det att bröllopsgästerna må bliva glada och språksamma och de ej må behöva sitta stumma såsom de flesta nu sitta stumma, fastän vinet ännu ej helt och hållet tagit slut. Vem vet när budbäraren kommer och kallar bröllopsgästerna till det himmelska bröllopet, där de få hålla bröllop evinnerligen. Där skall vinet aldrig fattas, där får bröllopsgästerna var dag vara glada. Amen.

MATT. 8: 1—13

HERREN PRISADE HÖVITSMANNEN, SOM SADE: "JAG ÄR UNDER EN ANNANS VÅLD", OCH HERREN SADE: "JAG HAVER ICKE FUNNIT SÅDAN TRO I ISRAEL",

Uti denna hövitsmannens tro finna vi sannerligen ett exempel av ödmjukhet, som ej ansåg det besvärligt att vara under annan mans våld, ehuru det är besvärligt för gamla Adam att vara under annan mans våld: emellertid är det ett kännetecken på den sanna tron, att man utan knot är under annan mans våld. Men nu är världen ej sådan att någon gärna ville vara under annan mans våld. Icke allenast de säkra vill vara friherrar, utan även somliga kristna vill vara friherrar, ty det blir besvärligt för gamla Adam att tjäna. Nu vill visserligen ej mången vara under annan mans våld, ehuru Herren prisade den mannens tro som sade: "jag är och en människa under annan mans våld" Och Herren sade: "Jag haver icke funnit sådan tro i Israel." Och vem vet, huruvida det nu heller finnes sådan tro i Israel? Vi veta nämligen, att högfärden nu är rådande på jorden, alla vill nu vara friherrar, ingen ville tjäna. Barnen vill ej tjäna sina föräldrar, ehuru vår Herre och Frälsare själv har tjänat sina föräldrar i trettio år. Han ville nämligen återgälda deras möda och sålunda uppfylla all mänsklig rättfärdighet, förrän Han begynte uppfylla den himmelska rättfärdigheten. Men denna tidens barn vill vara sina egna herrar, förrän de slippa upp på två ben, och det är ej under att de säkra så göra, som ej har bättre samvete än en oxe, men även de kristna vill vara friherrar. Vem vet om Jesus nu finner sådan tro i Israel som Hövitsmannen hade vilken sade: "jag är och en människa under annan mans våld?" Detta varande under annan mans våld blir för gamla Adam högst besvärligt. Mången tänker alltså: "jag har redan varit under annan mans våld, jag vill nu vara fri". Somliga friherrar taga sig skydd och försvar av detta Guds ord: "Varen icke människors trälar". Andra lägga detta till hinder: "jag kan ej rätt fullgöra mina

tjänsteåligganden, därför kan jag ej tjäna". Men sådana ord äro ej annat än gamla Adams förhinder, ty då du i din tjänst gör allt vad du kan och förstår så är du fri från samvetsförebråelser, men om du är lat och vårdslös så är det med skäl man bestraffar dig. Jag fruktar, att Jesus ej mer skall finna sådan tro i Israel som hövitsmannen hade: ty han bekände sig ovärdig att emottaga Jesus i sitt hus, ehuru han troget hade tjänat överheten och hade ännu sådant bekymmer om sin tjänare, som om sitt eget barn. Var finnes nu sådana människor, som gärna och utan knot äro under annan mans våld och troget tjäna sin nästa för Herrens skull? Och var finns nu en sådan husbonde som har sådan omvårdnad om sin tjänare som om sitt eget barn, så att han färdas många mil för att söka hjälp åt sin tjänare i dennes sjukdom? Världen är nu så högmodig och uppblåst, att mången ej vill vara under annan mans våld, utan alla vill vara friherrar. Mången vill ej tjäna en annan, och i följd av denna högfärd och köttsliga frihet går även mången miste om sin tro, så att det är ovisst, om Herren nu skulle finna sådan tro i Israel som hövitsmannen hade. Köttslig frihet är dock ej den rätta trons frukt, utan under denna köttsliga frihet ligger själviskhet, högfärd och världskärlek, och kanske ännu hordomen ligger under samma frihet. Åtminstone är hordomen ej långt borta då fattiga tjänare nödvändigt vill ingå äktenskap och genom äktenskapet bli friherrar. Där finnes ej sådan tro som hövitsmannen hade, vilken sade: "jag är en människa under annan mans våld!" Och vi veta att hövitsmannens tjänst var ännu strängare och tyngre än någon annan tjänst, ty en krigsman bör bevisa sådan lydning för överheten, att om överheten befäller honom att gå till ett

sådant ställe, där livet är i fara, så måste han gå.

Det hjälper ej i krig att säga: "jag går icke dit, där man dräper mig", utan där döden är nära, dit måste en krigsman gå. Där behövs i sanning sådan tro, som Herren ej funnit och ännu ej mångenstädes torde finna i Israel: I förhållande till dessa krigmän är andra tjänares belägenhet som herredagar, ty de behöva ej gå till ett sådant ställe, där man dräper dem. Och likväl har mången så dålig tro, att människofruktan för honom i ett trälaktigt tillstånd om han går i tjänst. Detta är ej en frukt av den rätta tron, utan det är högfärdens, lättjans och hordomens frukt. Nu då hårda tider äro i annalkande och självsvåldet vill taga överhand hos mången, måste Gud slutligen så straffa världen att mången högfärdig man nödgas bliva fiendens träl, då han ej förstått att tacka för den frihet han erhållit genom kristendomen, emedan alla kristna har en sådan lag att det ej skall finnas någon träl bland de kristna: men den som i krig blir övervunnen, blir fiendens träl, så i det andeliga som lekamliga kriget. Bedjen alla kristna att Herren ej så måtte straffa oss med krig, att vi bliva fiendens träl, då Han åt alla kristna givit friheten: isynnerhet har Han med sitt eget dyra blod återlöst oss från den andeliga trälldomen, så att vi ej behöva vara under djävulens våld, om vi genom Hans nåd manligt, hjältemodigt och troget strida emot fienden, utrustade med trons sköld och Andens svärd på högra och vänstra sidan: ty nu äro hårda tider i annalkande, både i lekamligt och andeligt avseende. Snart skall Stefani tro bliva prövad, snart skall Herren komma för att söka sådan tro i Israel som hövitsmannen hade. Hör alltså hövitsmannens bön: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 8: 5.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi på denna heliga stund eftertänka och

betrakta: Skall väl Herren finna sådan tro i Israel som hövitsmannen hade?

Första betraktelsen: Vilka voro den rätta trons kännetecken uti hövitsmannens vandel?

Andra betraktelsen: Skall väl Herren nu finna sådan tro i Israel?

Vi hoppas och bedja, att Herren måtte finna sådan tro i Israel som består i alla prövningar och även i den sista dödskampen.

Första betraktelsen: Vilka äro de trons frukter och kännetecken, som visa att hövitsmannen hade en rätt tro?

Första kännetecknet var det, att han hade sådan omsorg om sin tjänare som om sitt eget barn: ty många husbönder finnes ej som göra det i denna tid. Mången husbonde sätter bort sin tjänare från gården, då tjänaren insjuknar och ej mer orkar arbeta åt husbonden. Och det finns ej många husbönder i denna tid som gå långt att söka läkemedel åt tjänaren, då tjänaren ligger sjuk, utan de flesta husbönder låta tjänarna ligga sjuk såsom en hundvalp, utan att hjälpa eller taga vård om honom. Men hövitsmannen gick strax, då han hörde, att Jesus av Nasaret hade kommit till den landsändan, han gick att bedja den himmelska läkaren för denna sjuka tjänare, emedan han visste, att jordiska läkemedel ej mer hjälpa i detta fall. Här ådagalade hövitsmannen trons frukter, och sådana trosfrukter, som vi ej finna mångenstädes i Israel, ty om somliga husbönder söka jordiska läkemedel åt sin sjuke tjänare, så äro de husbönder få som går rakt till Jesus att bedja för sin tjänare, ehuru det är de kristnas skyldighet att göra så.

Andra kännetecknet var det, att denna hövitsman kände sin ovärdighet: "Jag är icke värdig att du skall gå in under mitt tak". Någon annan, den döda trons bekännare och nådetjuven, skulle i detta fall säga: "Om blott Jesus skulle komma in under mitt tak, jag skulle med glädje mottaga Honom och bjuda Honom det bästa vin jag har". Men

hövitsmannen kunde ej vara så fåfäng och lättsinnig, att han hade ansett Jesus för en jämnlige, vilken en syndig människa kan kalla till sitt hem, utan hövitsmannen kände, att Guds Son ej är att likna vid en människa, han kände att ett syndigt kreatur ej är värdigt att taga Guds Son under sitt syndiga tak, ehuru Guds Son var så nedlåtande, att han nog hade kommit under det syndiga kreaturets tak, om de ej annars hade trott att tjänaren blir helbrädda. Men hövitsmannen hade en sådan tro, att Jesu ord verkar så mycket på fjärran varande som på närvarande. Hövitsmannen kände, att Guds Son var allsmäktig Gud och allestädes närvarande, och denna tro fanns ännu ej hos mången i Israel på denna tid. Någon kunde väl i denna hövitsmannens ovärdighet finna otrosämne, då han ej vågade mottaga Jesus under sitt tak, och hade väl en sådan under ovärdighet varande människa med glädje kunnat taga emot Guds Son på domedagen, då han ej vågade mottaga Honom i sitt hus? Men vi måste på detta ställe göra en bestämd skillnad mellan sann och falsk ovärdighet, ty i den sanna ovärdigheten finnes sann tro, som bevisar sig sålunda, att Jesu ord verkar så mycket som Jesus själv närvarande. Sådan tro hade nu hövitsmannen, att ett ord ur Jesu mun verkar så mycket, som Jesu själv, genom sin närvaro. Men den falska ovärdigheten verkar så mycken otro, att människorna icke tro ordet, utan de vilja, att Jesu själv lekamligen borde komma till dem och lägga sina händer på dem. På detta sätt fresta de otrogna Frälsaren, såsom tillexempel Jairus, som icke trodde, att Jesus förmår bota hans dotter, emedan hon redan var död, och nog frestar ännu mången botfärdig Jesus genom sin otro, då han ej tror ordet, ej tror, att ordet verkar så mycket som Jesus själv närvarande. Just däruti ådagalade nu hövitsmannen sin tro, då han hade en sådan förvisning, att ett ord verkar så mycket, som Jesus själv närvarande. Men hövitsmannen bevisade sin tro även med det ordet: "Jag är och en människa under annans mans våld"? Vi veta

med säkerhet, att de, som ej vilja vara under annan mans våld, äro stadda i högfärd och älska den köttsliga friheten, de vilja vara friherrar, sådana människor hava ej den rätta tron, även om de bekände sin tro, ty den rätta trons frukt är ödmjukhet och undergivenhet.

En troende kan vara träl i anseende till kroppen, och likväl fri till anden.

Judarna sade till Frälsaren: "Vi äro fria födda och äro ingens trälar"? Judarna berömde sig, att de i anseende till kroppen ej voro någons trälar, och likväl blevo de sålda till trälar under hedningarna, då riket blev förstört, ty de voro i andeligt avseende syndens trälar, ehuru de berömde sig av sin frihet. Men om Guds Son hade fått göra dem fria från syndens trälldom, så hade de även i anseende till kroppen undvikit trälldom. Men de voro så högfärdiga, att de uppeggade Romarna emot sig, om de hade mottagit kristendomen, så hade deras rike blivit bestående, men de förföljde de kristna och blevo så högfärdiga, att de ej mer lydde någon. Även nutidens friherrar få taga exempel av dem och eftertänka huru det gick med Judarna, dedär sade: "Vi äro fria födda och hava ej varit någons trälar". Men de hade ej den rätta tron fastän de höllo före att de hade den rätta tron. Men hövitsmannen hade den rätta tron, då han sade: "Jag är under annan mans våld"? Och Herren sade: "Jag haver icke funnit sådan tro i Israel".

Andra betraktelsen: Månne Herren mer skall finna sådan tro i Israel?

Vi veta icke, om han skall finna, men det veta vi att många varda kommande från öster och väster och skola sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, men rikets barn skola varda utkastade i det yttersta mörkret, där skall vara gråt och tandagnislan. Herren torde ej i dessa tider finna sådan tro i Israel som består i prövningen, utom hos de få själar, vilka, liksom denna hövitsman, blivit ovärdiga att mottaga Guds Son under sitt tak, och i detta ovärdighetstillstånd likväl tro fast,

att Jesu ord verkar så mycket som Jesus själv genom sin lekamliga närvaro. Det var hövitsmannens tro, att ett enda Jesu ord är så kraftigt som han själv genom sin lekamliga närvaro. Om blott alla botfärdiga, bedrövade och tvivlande själar förmådde tro såsom denne hövitsman, att ett enda Jesu ord är så kraftigt som Jesus själv att bota sjuka, så skulle de sannerligen snart bliva helbrädda. Men alla hava ej sådan tro som hövitsmannen, ty de säkra tro alls icke, förrän de se tecken och under, och de väckta ville även se tecken och under, förrän de förmå tro, att Jesus med ett ord helar deras hjärtan, ehuru profeten Jona tecken nu blivit givna åt alla otrogna som vilja se tecken och under. Så har Jesus själv sagt, att åt dessa otrogna skall ej givas något annat tecken, än profeten Jona tecken, allena. Så skåden nu profeten Jona tecken, I otrogna, och given akt på hövitsmannens tro. I tvivlande, då I för otros skull bliven sjuka, då hjärtat för otrons skull blir hårt, så tron, att ett ord ur Jesu mun verkar så mycket som han själv. När egenrättfärdighetsdjävulen sargar edra hjärtan och oroar edert sinne, så tron då, såsom hövitsmannen, att ett ord ur Jesu mun driver bort alla djävlar och helar edra hjärtasår, annars nödgas han säga: "Jag haver icke funnit sådan tro i Israel". Den som

har en sådan tro att ett ord ur Jesu mun verkar så mycket som han själv, helt säkert förnimmer han även en salig kraft av detta enda ord, som utgår ur Jesu mun. Och vi tro sannerligen, att fastän mången troende känner sig ovärdig att emottaga Jesus under sitt tak, skall likväl ett ord ur Jesu mun hos honom verka så mycket, som Herren Jesus själv genom sin lekamliga närvaro, och mången troende varda kommande från öster och väster och sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, fastän de känna sig ovärdiga att emottaga Guds Son under sitt tak. Så säg då allenast ett ord, nådige Herre Jesus, du store korsbärare, du de sjukas läkare och de tvivlandes hugsvalare så bliver mitt hjärta helbrädda, och mitt samvete renat, och alla kroppss och själsplågor upphöra. Och vår övertygelse är, att mången redan i kraft av detta enda ord kommit från öster och väster att sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, ehuru Herren visserligen ej har funnit sådan tro i Israel som Han finner hos dem, vilka känna sig ovärdiga att taga Jesus under sitt tak. Men de tro likväl, att detta enda ord ur Jesu mun skall verka helande på deras sjuka hjärta och sårade samvete. Men rikets barn skola varda utkastade i det yttersta mörkret, där skall vara gråt och tandagnisslan. Amen.

Ps. 42: 8; MATT. 8: 23—27

DINA FLODER FRÅSA FAST, SÅ ATT ETT DJUP BRUSAR HÄR OCH ETT DJUP DÄR; ALLA DINA VATTUVÅGOR OCH BÖLJOR GÅ UTÖVER MIG. Ps. 42: 8.

Så klagar konung David, då hans själ var nära att förgås i misströstans vågor. Och vilken är den kristen, som ej ofta simmat i misströstans vågor samt fruktat, att hans själ skall förgås uti dessa vågor, då ett djup brusar här och ett djup där. När syndens och misströstans djup brusar såsom en avgrundsfors i den enslige vandrarens hjärta och världens hat och smälek brusar på den andra sidan, då tänker den enslige resande, som ror eller seglar på syndalustarnas och begärelsernas böljande hav och kämpande i misströstans vågor är nära att förgås, han tänker, att han aldrig skall slippa till andra sidan Jordan. Men David, som ofta hade varit i sådan andlig nöd, vände alltid sina tankar till Gud, ehuru väl även han stundom tänkte, då misströstans vågor begynte gå över hans huvud, att Gud hade övergivit honom. Likväl måste han slutligen bekänna, att de tvivlande och bedrövade ej hava tillflyckt annorstädes än hos Gud, deras Frälsare allena. Då nämligen ett djup brusade här och ett djup där, så trodde han sig övergiven av Gud. Jag sade i min häpenhet: "Jag är bortdriven ifrån dina ögon; likväl hörde du min böns röst, då jag till dig ropade." Ps. 31: 23. Och på många andra ställen klagar han, att han är övergiven av Gud; men likväl måste han bekänna att Gud hade hjälpt honom utur all nöd. Av dessa Davids erfarenheter, som äro alla kristnas egna erfarenheter, lära vi oss känna och förstå, att Gud ej övergivit människan, utan människan har övergivit Gud, då hon är i någon nöd och ej mer förmår tro, att Gud hjälper henne från nöden. Vi kunna icke förstå, varför Gud låter sina egna barn komma i andlig och lekamlig nöd. Men vi förstå endast så mycket, att om människan ej hade så mycken egenrättfärdighet, så borde hon ej falla i misströstan för den prövnings skull, som Gud

lägger på henne. Men otåligheten är även så stor, att då hon ej får efter sin vilja vad hon tror sig behöva, så börjar hon strax tänka, att Gud ej mer bryr sig om henne. Om hon ej får bliva en ängel, så ingiver egenrättfärdigheten tvivel i henne och väcker hos henne den tanken, att Gud har övergivit henne; Frälsaren bryr sig ej om sådana, som äro så onda.

Somliga bestämma för Gud, huru stor ånger de bör få. Och om denna ånger ej kommer så lätt och på det sätt som de själva hava beslutat, så stiger åter egenrättfärdigheten i huvudet och säger: "Gud bryr sig ej om dig, då du ej fick sådan ångest, som somliga hava!" Om Gud åter lägger någon plåga och vedermöda på henne, kommer otåligheten och säger: "Gud bryr sig ej om dig, varför agar Gud så hårt?" Så ombytlig och vacklande är människan, då hon måste ro i denna världens vind och i frestelsernas vågor, att hon tror sig helt förgås. Om Frälsaren litet slumrar i skeppet, så komma lärjungarna i sådan nöd, att de frukta för sin undergång; de hava ej det förstånd, att ingen av dem skall förgås så länge Frälsaren är i skeppet. Men lärjungarna hava ofta så svag tro och tillförsikt till Frälsaren, att de förlora allt hopp. Så snart världsvinden blåser litet starkare på frestelsernas böljande hav eller när misströstans vågor börja häftigt höja sig och slå in i skeppet, då begynna de klaga: "Ett djup brusar här och ett djup där och alla dina böljor gå utöver mig." Såsom David hade simmat i alla dessa böljor, så får även varje själ, som i den svaga trons skepp ror mot evighetens härliga strand, hon får såsom David vara i stor fara uti misströstans vågor, i vilket själstillstånd hon likasom David tror sig vara övergiven av Gud. Men om denna tvivlande själ kunde tänka, att Frälsaren är hennes beskydd, huru starkt världsvinden än

må blåsa, så skulle hon ej vara så misströstande och frukta, att hon förgås. Men trosbrist uppstår ofta hos de bedrövade och botfärdiga själar, som blivit rätt väckta, det är de som hava brist på tro, vilka rätt känna sin ondska och svaghet. De frukta, att Frälsaren ej bryr sig om dem, då de känna sig så onda, så stygga och så elaka. Men de säkra falla icke i misströstan, så länge de hava falska salighetsgrunder; de säkra äro så dristiga, att de ej frukta varken för den timliga eller den eviga döden, ty först och främst förlita de sig därpå, att döden ännu är långt borta och de hinna ännu göra sann ånger och bättring, förrän döden kommer. Somliga hava levat så fromt att de ej behöva så mycket ångra sina synder. Nådetjuvarna komma ej i tvivel av den orsak, att de redan för länge sedan gjort ånger och blivit kristna. Men hos en väckt och botfärdig själ uppkommer ofta tvivel och med detta tvivel den fruktan, att hon ej mer är på den rätta vägen, då hjärtat är så ont och styggt och så många onda tankar och syndiga frestelser svalla upp därifrån. Då tänker hon, att Frälsaren ingalunda bryr sig om en sådan, som är såsom den onde själv.

Egenrättfärdigheten uppstiger i huvudet på den botfärdiga själen och stänger dörren, på det hon ej må slippa till Frälsaren förrän hjärtat blir gott. Egenrättfärdigheten vill ej vara en botfärdig djävul, utan hon vill vara en botfärdig ängel och såsom sådan komma till Frälsaren. Och då hon ej blir en botfärdig ängel, faller hon i misströstan, gör om intet sina förra nådemärken, anser salighetssaken omöjlig, börjar frukta, att hennes själ dock slutligen skall förgås och att Frälsaren ej mer har kraft och vilja att hjälpa henne. Denna misströstan och trosbrist kommer därav, att hon för egenrättfärdighetens skull ej såsom en botfärdig syndare vill komma till Frälsaren och såsom sådan anamma nåden. Vi få höra uti dagens evangelium, att lärjungarna begynte bedja Frälsaren om hjälp, då de trodde sig förgås. Och fastän deras fruktan endast kom av otro, vilja vi likväl uppmåna

alla tvivlande själar, som frukta att de skola förgås, att följa lärjungarnas exempel och begynna ropa till Frälsaren så snart räddhåga och misströstan infinner sig att de skola förgås på syndens och frestelsernas böljande hav, där världsvinden blåser starkt och frestelsernas böljor slå över dem och världens väder vill kullslå deras svaga trosskepp. Må alla klentrogna och tvivlande bedja, att Herren Jesus ville uppstå och stilla stormen och ovädret, på det att de med livet må slippa till stranden. Och så tro och hoppas vi, att så länge Herren Jesus färdas med de bedrövade, botfärdiga, tvivlande, svagsinta och klentrogna, så borde dock ej något skeppsbrott inträffa, ehuru de klentrogna frukta, att deras själ skall förgås. Uppstå således, nådige Herre Jesus, och hjälp de klentrogna lärjungarna, som kämpa mot vinden och vågorna. Hör deras bön, då de ropa till dig: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 8: 23—27

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi på denna stund begrunda varför Jesu lärjungar så svårligen frukta, då oväder och motvind uppstår på havet.

Första betraktelsen: Varav kommer över lärjungarna denna fruktan, ehuru de veta, att Frälsaren är i samma skepp?

Andra betraktelsen: Vad göra de, då de frukta att de skola förgås?

Må den nådige Herren Jesus giva sin nåd, att alla de lärjungar, som i stark vind och oväder segla på klentrogenhetens skepp, med hälsa måtte uppnå stranden, förrän misströstans vågor fylla deras skepp. Amen.

Första betraktelsen. Världsbarnen äro ganska dristiga att segla på syndens och världens böljande hav. Hurudant oväder det än må vara, huru stora vågor än må gå över hela skeppet, och fastän synliga faror stå för dem, så frukta de fördens skull icke för skeppsbrott, utan utbreda alla de köttsliga begärelsernas och lustarnas segel, Och när

världens starka vind blåser på dem så far deras skepp med god fart framåt på de brinnande lustarnas och begärelsernas vågor emot avgrunden. De göra aldrig försök att ro emot vinden, utan vart helst världsvinden vänder sig, dit vända även de fören, det må blåsa fast från helvetets kula. Men Jesu lärjungar våga ej så dristigt segla på världens böljande hav, isynnerhet då de se, huru världsbarnens skepp på båda sidor om dem gå sönder och sjunka under vågorna och slutligen nedsjunka i avgrunden tillika med lasten. Därför måste Frälsarens lärjungar ro i motvind, ty de hava knappt någonsin medvind i denna världen. Och fastän deras färd är långsam, emedan de måste ro i motvind, så är det likväl möjligt, att de slutligen i daggryningen komma över Röda havet, där saktare vind blåser. Men nu uppkommer en sådan stark vind och oväder just mitt i havet; världsvinden blåser så starkt, att havet står såsom en enda vattenyra, misströstans vågor stiga så högt, att den klentrogne ser varken himmel eller jord, då skeppet kommer mitt ibland dessa vågor, och havsvildjuren eller den valfisk, som uppslukade profeten Jona i sin buk, öppna sitt gap och vänta, tills skeppet fylls med misströstans vågor, så att de få sluka i sitt gap den tvivlande och klentrogne själen. Och det är ännu värre, att då Jesu lärjungar på detta sätt ro emot världsvinden på de köttsliga lustarnas och begärelsernas böljande hav och även redan i misströstans vågor, så för vinden och vågen deras skepp bakåt, ehuru de sträva framåt. Det är således ej under, om de slutligen börja frukta, att deras trosskepp skall stöta mot någon klippa och skeppsbrott inträffa. Men ron, älskade Jesu lärjungar, på det att världens starka vind och oväder ej må driva edert skepp i någon brusande fors, dit världsbarnen segla med full fart. Men varför uppstår hos Jesu lärjungar sådan fruktan och livsnöd, ehuru Herren Jesus själv är med på resan? Väl är Han det; men Han sover och Jesu lärjungar nännas ej väcka upp Honom. Först söka de med egen kraft komma framåt,

om det vore möjligt, att de kunde slippa över havet. Men huru skola de slippa utan Jesu hjälp, då en så stark vind börjar föra hela skeppet bakåt.

Visserligen ro Jesu lärjungar av alla krafter mot världens starka vind, men världens starka vind och frestelsernas stormar äro så mäktiga, att de glida bakåt men ej framåt; så känna och vittna Jesu lärjungar, att denna världens vind, ström och stormar driva deras skepp bakåt. Slutligen stiga även misströstans vågor så högt, att de börja fylla lärjungarnas svaga trosskepp; då börja de storligen frukta, att de förgås i misströstans hav och att allt deras arbete och möda skall gå förgäves och är fåfängt. Denna räddhåga och andliga nöd kommer först av otro; då Herren Jesus själv är med dem och de veta, att Han har kraft att hjälpa alla nödlidande, som komma till Honom, så tro de ej, att Han vet eller ser att de äro i nöd, emedan Han sover. Självvissheten och ambitionen avhålla dem från att ropa då någon vindpust kommer. De söka med egna krafter kämpa med vinden och vågorna, till dess de bliva alldeles utmattade, och först sedan alla krafter tagit slut, börja de frukta, att deras själ skall förgås. Sådan ångest och möda hava Jesu lärjungar medan de ro mot denna världens vind, då däremot världsbarnen segla i medvind, utbreda alla sina segel och därtill ännu i förbifarten göra gäck av Jesu lärjungar och kalla dem dårar, då de i sådant väder tro sig slippa fram till fridens hamn.

Vidare hava denna världens barn den onde själv till styrman, vilken har vänt deras ögon aviga, på det att de icke skola se den livsfara eller denna världens fors, dit de styra med full fart. De supa, svärja och spela, då de begiva sig ut från hamnen. Och då de komma längre ut, lägga de sig att sova och låter styrmannen föra skeppet på grund, och där går deras skepp sönder och sjunker slutligen i avgrunden. Och somliga drunkna genast; somliga hava endast huvud och händer uppe; somliga simma på djupet. Alla ropa de i den sista livfaran till Jesu lärjungar, vilka de förut

hatat och försmädat; de ropa i förtappelsen så länge huvudet är uppe: "Älskade Jesu vänner, kommen till hjälp!" Men Jesu lärjungar svara: "Det är för sent att ropa, då huvudet är under vattnet och endast fingerspetsarna synas ovanpå ytan; varför lyssnaden I icke, då vi ropade till eder; vänden, vänden tillbaka, I faren mot en brusande fors; då gjorden I gåck av oss och kallade oss dårar, då vi ej styrde i samma riktning som I. Bliven nu där, ty vi kunna ej nu mera hjälpa eder, då I ej i tid haven mottagit ett gott råd."

Andra betraktelsen: Vad göra Jesu lärjungar, då de slutligen komma i nöd? De ropa till Jesus och säga: "Herre, fräls oss, vi förgås!"

Sedan de först hava försökt vad de förmå med egna krafter kämpa mot vinden och vågorna, komma de i en sådan ångest och oro, att de dock slutligen måste väcka upp Jesus och bedja Honom om hjälp. Detta hade de strax bort göra, då sådant oväder uppstod på havet; men förlitandet på egna krafter, själviskhet, egenrättfärdighet och världsheder hava avhållit dem från att göra detta till dess de slutligen komma i nöd. Människan är en sådan varelse, att hon ej kan ödmjuka sig inför Frälsaren, förrän stor nöd tvingar henne därtill; hon kan ej förmå sig att tigga Frälsaren om hjälp, förrän all egen kraft är slut. Och isynnerhet när Frälsaren sover i skeppet, när Han ej bär människosjälens såsom ett litet barn, då tro lärjungarna att Jesus ej kan hjälpa dem förrän Han vaknar. Av lärjungarnas svaghet kom det, att ehuru de sett så många exempel på Frälsarens gudomliga kraft, de likväl började frukta, att de förgås. Och fastän Jesus var i samma skepp, och således alldeles nära dem, likväl fruktade de, att deras själ skall förgås.

Här är nu för våra ögon framställt ett levande exempel på lärjungarnas svaghet och otro, som städse vill åtfölja dem, så ofta de komma att ro mot denna världens vind och kämpa mot frestelsens stormar, så att om

gamla Adam får lida litet vedermöda eller om skeppet ej far så snabbt i motvind som de vilja, då begynna de strax frukta att ett skeppsbrott skall inträffa, att vågorna skola fylla deras skepp och att de skola sjunka ned i djupet. Ehuru Frälsaren är där bredvid dem, likväl kommer över dem en sådan fruktan och bävan, såsom om Frälsaren ej förmådde bevara deras liv. Men otron gör, att de frukta för varje våg, från vilken något skum stänkes på dem; en ringa motgång eller vindpust från världen kommer dem att frukta, att allt är förlorat. Om nu Frälsaren råkade vara litet längre ifrån dem och lärjungarna finge lov att kämpa utan Frälsaren uti denna världens motvind, huru skulle det då gå, när sådan fruktan kommer över dem, oaktat Frälsaren är bredvid dem? Frälsaren måste de bedja om hjälp varje gång storm uppstår på havet; varje gång, då frestelserna och tvivlen stiga över dem, måste de ropa till Frälsaren. Och om de alltid hade den förtröstan och tillförsikt till Frälsaren, att Han förmår hjälpa dem, om än aldrig så häftig storm uppkommer på havet och huru höga vågor som helst ginge över dem, huru stark vind än må blåsa; om, säger jag, lärjungarna alltid hade den fasta tro och tillförsikt, att deras själ icke skall förgås, fastän mångahanda motgångar möta dem på livets väg; så hade de ett fridfullt liv. Men otåligheten vill plåga dem, så snart motgångar möta på livets väg. Då någon ej kan bliva en ängel, så faller han i misströstan och tänker, att allt är förlorat; då någon ej kommer i så stor ångest, som han själv bestämt för sig, så faller han i misströstan och tänker; allt är förlorat; då någon ej får uppenbarelser från himmelen såsom han vill, faller han i misströstan och tänker, att allt är förlorat; då någon ej så snart får förnimma nådemärken, faller han i misströstan och tänker, att allt är förlorat; då någon ännu känner syndens frestelser efter nådemärkena, faller han i misströstan och tänker att allt är förlorat; och då envar ej alltid får efter sin egen vilja, så tänker han, att allt är förlorat. Nog vore vi helt säkert alla

goda kristna, om det ej finnes motgångar eller frestelser på livets väg. Men då vi måste ro i motvind och kämpa med vågorna, så blir det besvärligt för gamla Adam. Stundom fördärvar människorna vår kristendom, så att vi bliva tomma på all nådeförnimmelse och Andens rörelser. Stundom fördärva syndafrestelserna vår kristendom, så att vi ej se annat än synd; stundom fördärvar tvivel vår kristendom, så att vi ej se annat än helvetet. Då blir gamla Adam otålig och tänker: "allt är förlorat, all kristendom gick

förlorat och Frälsaren sover och ser ej, i vilken nöd vi äro."

Ron, ron, goda lärjungar, i motvind, storm och misströstans vågor; nog sen I, att I slutligen nödgas väcka upp Frälsaren med böner, rop, suckan och klagan: "Herre Jesus, fräls oss, vi förgås!" Och Frälsaren sover ej så tungt, att Han ej hör, då barnen ropa; och Han står upp och näpser vädret och havet. Amen.

PÅ ORIGINALSPRÅKET

LUK. 10: 2; MATT. 13: 24—30

SÄDEN ÄR MYCKEN, MEN ARBETARNA ÄRO FÅ; BEDJEN FÖRDENSKULL SÄDENS HERRE, ATT HAN SÄNDER ARBETARE I SIN SÄD. LUK. 10: 2.

När Herren Jesus vandrade genom Herrens åker, som dock var full med ogräs, insåg Han väl, huru litet en arbetare kunde uträtta på ett åkerfält, som var så långt och brett, att ingen människa kunde se änden därpå. Denna åker var likväl redan förut plöjd och bearbetad av profeterna, men vid Frälsarens tid nästan alldeles igenväxt av ogräs. Johannes döparen försökte att rensa bort ogräset, men han kunde endast bereda Herren väg genom den stora åkern, som var full med törne och tistel. Icke under då, att Herren, som nu gick genom den stora åkern, efter den väg, som Döparen hade berett, tyckte det var alldeles oförsvarligt, att åkerbruket var så vanvårdat och illa skött, att nästan hela åkern var överväxt av ogräs.

Därför sade Han till sina lärjungar: "Säden är mycken, men arbetarna äro få; bedjen fördenskull sädens Herre, att Han sänder arbetare i sin säd."

Det måste utan tvivel vara åkerbrukarnas fel, att åkern är full av törne och tistel. Ty ehuru jordmånen kan vara hård och tung att upparbeta har man likväl sett, att den flitige arbetarens möda icke blir alldeles obelönt. Uti det utlovade landet var jorden visserligen mera fruktbärande än här i kalla norden, var solen aldrig står så högt på himmelen som i det utlovade landet, och himmelens dagg är här i norden ganska ringa emot vad den var i Kanans land. Den flitige arbetaren kunde i Kanans land få skörda trettiofallt på den sämre jordmånen, ja, ända till hundrafallt på den bästa jordmånen. Men här i den kalla norden får åkerbrukaren tacka Gud, om han får skörda åttonde eller nionde kornet på den bästa jordmånen; annars får han vara nöjd med fjärde och femte kornet, och ibland får han ingenting av hela sin åker. Antingen är jordmånen så hård, att den icke kan bära

någon frukt, eller också är säden så dålig, att den icke kan gro, eller också fryser åkern genom nattkölden, eller också får åkermannen bara långhalmen i stället för korn och kärna. Hör, du store sädens Herre, de fattiga åkermännens bön, då de ropa till dig sägande: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 13: 24—30.

Aposteln Petrus sådde på pingstdagen och fick skörda mer än hundrafallt. Men så hade han också ett förträffligt utsädeskorn. Och vi måste också komma ihåg, att åkerjorden var av andra arbetare före honom upparbetad, såsom vår Frälsare betygar, att "andra hava arbetat före eder, och I få skörda." Men nog kommer det också mycket an på utsädeskornet. Ty har sädesmannen dåligt utsädeskorn, så kan han icke vänta någon ymnig skörd. En del åkerbrukare äro så vårdslösa, att de icke rensa utsädeskornet, utan kasta utsädet på åkern så oren som den säd är, som aldrig blivit sållad. Sådana åkerbrukare så själva ogräs i sin åker. Är det då underligt, att deras åker är full med ogräs? Den som köper sitt utsäde av andra, kan aldrig vara säker på sin årsväxt, om han icke låter det gro först i sitt eget hjärta. Men bäst vore det likväl, om åkermannen kunde få säd av sin egen åker, som bör vara rensad och fri från ogräs. Annars finnes det ingen åker, som är alldeles fri från ogräs. Det kunde man se redan i apostlarnas tid.

Om säden vore aldrig så ren och fri från ogräsfrön, så kunna dock ogräsfrön komma från andra håll: världens väder och vind kan föra ogräsfrön på Herrens åker. Sådant är förhållandet med tistelfrön, som äro mycket lätta; de följa med denna världens väder och vind. Men om och ingen vind skulle blåsa

från världen, så kan dock ovännen så ogräs i Herrens åker, när människorna sova. När människorna sova, just då får ovännen tillfälle att så ogräs i Herrens åker. Men varför skola nu människorna sova, när de veta, att ovännen vakar, och just då när de sova, får han tillfälle att så ogräsfrön i Herrens åker? Om någon helst vore vakande och hölle uppsikt över Herrens åker! Men när ingen är vaken, huru går det då? Jo, det går så, att ovännen kommer och sår ogräs. Men varför skola då alla vara betungade av sömn? Sen I icke, att ovännen lurar bakom åkern i skymningen? Sen I icke, att han har säcken full med ogräsfrön? Sen I icke, att han vill göra sädesmannen skada? Han vill göra sädesmannens möda och arbete om intet. Och ändå soven I! Ingen människa torde finnas på hela åkern som orkar vaka. Det är minnsann icke underligt, att åkern är full av ogräs, då alla människor ligga och sova i syndaslummern. Finnes här någon själ, som är vaken, så må han nu vaka över åkern, att icke ovännen må få tillfälle att så ännu mera ogräs än han sått. — Men icke nog därmed, att Herrens åker är full av törne och tistel, som ovännen sått, när alla människor hava överlämnat sig åt sömnen; även utsädet tyckes vara odugligt, ehuru den heliga säden alltid och i alla tider varit ren och fruktbarande. Den himmelska säden har alltid livskraft och grobarhet i sig själv, när den utsås rätt och är rensad från alla ogräsfrön. Men när den kommer i dåliga händer, så kan den rena säden skämmas bort och blandas ihop med allehanda ogräsfrön, som skämma bort hela utsädet. Så höra vi omtalas i nya testamentet, att fariséerna hade skämt bort det rena Guds ord med människostadgar. Och så hade samma rena Guds ord blivit bortskämt i påvedömet med människofunder, och därför kunde det ej bära frukt på jorden. Luther rensade ogräset från vetet. Men under tidernas lopp har den himmelska säden återigen blivit blandad med ogräs och människofunder, och därför kan den icke bära någon frukt.

Nu fordras alltså för Herrens åker, att säden skall vara ren och fri från gräsfrön. För det andra fordras det, att åkerjorden skall plöjas djupare än hittills skett; ty de som nu plöja åkern, hava endast bökat upp ytan, men hava icke orkat gräva på djupet.

Den otrogne gårdsfogden sade därför: "gräva orkar jag icke och tigga blyges jag." Och varför orkade han icke gräva? Emedan han icke var van vid sådant tungt arbete. Det kostar på en lathund att gräva jorden, det kostar på en fin herre att tigga. Hellre låter han sin Herres gäldenärer förfalska skuldebrevet och skriva femtio för hundra, än att han skulle taga sig för att gräva jorden i Herrens åker och därtill tigga de dyra utsädeskornen av sädens Herre, för att åtminstone få några rena utsädeskorn, som äro rensade och sållade i den stora logen, om vilken Johannes döparen säger: "Han skall rensa sin loge och agnarerna skall Han uppbränna i evinnerlig eld, men vetet skall Han församla i sin lada."

Här om någonstädes är Herrens åker full med törne och tistel. Här har ovännen fått så sitt ogräs utan fruktan för några vakande människor. Här få de andliga svinen gräsa fritt i Herrens åker; därför ser åkern ut som en svinhage.

"I dag om I hören Herrens röst, så förhärden icke edra hjärtan!" Det är Herrens röst som säger i dagens heliga evangelium, att ovännen sådde ogräs i Herrens åker, medan människorna lågo. Ty om någon människa hade vakat över Herrens åker, skulle ovännen icke vågat komma så uppenbarligen och så ogräs i Herrens åker. Men, emedan alla människor voro sovande, vågade han göra en sådan illgärning.

Nu är det hög tid att människorna vakna upp ur syndasömnen. Nu är det hög tid att tjänarna vaka över Herrens åker. Det är bättre att tjänarna vaka än att de sedan vilja rycka upp ogräset; ty sådant ogräsets uppryckande har väl skett på Guds befallning i Josua tid, men numera går det icke an,

emedan ogräset har fattat alltför djupa rötter. Men finnes här någon kristen själ, som sörjer däröver att Herrens åker blivit så överväxt av ogräs, att Herrens vingård blivit så förtrampad, att törnen och tistlar stå som en granskog på marken — han böje sina knän i Jesu namn och anrope sädens Herre om hjälp och bistånd, att Han måtte sända trogna arbetare i sin säd, att Han måtte lära den otrogne gårdsfogden att gräva djupare i Herrens åker och därjämte tigga några

kappar vete till utsäde i Herrens åker, att Han måtte hålla sina tjänare vakande, att ovännen icke får tillfälle att så ogräs i Herrens åker, att sädens Herre måtte få skörda åtminstone några vetekorn i sin lada. Hör, o Herre, fattiga arbetares bön, som arbeta i din säd och vänta på regn från himmelen och sucka efter himmelens dagg om natten och nådens solsken om dagen, att icke Herrens åker må varda alldeles överväxt av törne! Amen.

Es. 5:4; MATT. 20: 1—16

VAD SKULLE MAN DOCK MER GÖRA MIN VINGÅRD, DET JAG HONOM ICKE GJORT HAVER? VARFÖR HAVER HAN BURIT VILDDRUVOR, DÅ JAG VÄNTADE EFTER ATT HAN SKULLE BURIT DRUVOR? ES. 5: 4.

Den store vingårdshusbonden klagar genom profeten Esaia, huru Han arbetat och kostat mycket på sin vingård men ej fått njuta mycken duglig frukt av honom för all sin möda. Han har grävt diken däromkring, på det att djuren ej må slippa dit att trampa och träcka. Han har även satt de ädlaste vinträd däruti, sådana som finnas uti Kanans land, och Han byggde och ett torn och grävde en press, där man pressar vinbär och bereder därav välsmakande vin. Och Han väntade efter att vingården skulle bära vindruvor, men den bar vilddruvor, törne och tistel. Därför hotar vingårdens Husbonde, att Han skall övergiva hela denna vingård, då Han ej får något för sin möda. "Hans gård skall borttagen varda, hans mur skall sönderriven varda, på det han skall förtrampad varda." Då nämligen vingårdens gårdsgård blir borttagen, så slippa djuren dit att trampa och träcka; alla bockar och getter, som även annars äro svåra att hoppa över gårdet, slippa dit att förstöra. Så skall det gå med den vingård, som är så ofruktbar ehuru så mycket arbete blivit nedlagt på den. Slutligen säger vingårdens husbonde: "Ingen skall skära eller gräva den, utan tistel och törne skall därinne växa; och jag skall bjuda skyarna, att de icke regna däruppå." Då skall hela vingården bliva öde.

Dessa liknelser finnas upptecknade uti femte kapitlet av profeten Esaia bok. Och där är även en kort förklaring given, vad dessa liknelser betyda. Guds vingård är den kristna församlingen, varuti Han genom ordet och sakramenterna arbetar på människohjärtat, på det att det må bliva fruktbärande och till allt gott verk dugligt. Men människorna äro så onda, att Gud ej får någon glädje eller välsignelse av sitt arbete. Och då människorna ej ångra och bättra sig, måste

Gud slutligen borttaga även gårdsgården eller den yttre gudstjänsten och ordet, i följd varav vingården blir förtrampad. Ty de människor, som ej hava Guds ord och den yttre gudstjänsten, bliva slutligen hedningar och kreatur, horor, tjuvar och fyllhundar, och då trampa och träcka de i Guds vingård eller den kristna församlingen. När människorna ej hava någon återhållsamhet eller inre samvetshinder, som skulle avhålla dem från att fördärva sig själva, så bliva de slutligen villoandar eller skogsdjävlar, som strida, slåss, supa, svärja, stjäla och hora, försmäda Guds ord och förakta nådemedlen, ej bry sig mera om kyrkan ej heller om gudstjänsten och anse kristendomen för fåfång. Sådana äro de djur och kreatur, som trampa och träcka uti Guds vingård, då gårdsgården blir borttagen. Kristendomen är den gårdsgård, som Gud byggt kring församlingen, och stenvuren är den levande tron, som är byggd på klippan Kristus. Men när de kristna begynna avfalla från den levande tron och göra det ont är, då bära de vilddruvor; därför ämnar Gud sönderriva först stenvuren eller den levande kristendomen och även borttaga gården eller den yttre kristendomen. Sedan slippa djuren in att trampa och träcka uti Guds vingård; ty då stenvuren är borttagen, så finnes ej heller något hinder i den yttre gårdsgården; åtminstone hoppa getterna över den. Nu är stenvuren redan för länge sedan sönderriven. Gud begynte redan i gamla testamentet bygga stenvur kring sin vingård; men då Han från sin vingård ej fick annat än vilddruvor, borttog Han denna stenvur och kvarlämnade den yttre gården eller den yttre tjänsten, som Judarna hade. Åter begynte vingårdens Husbonde bygga stenvuren i Frälsarens tid, vilken mur stod i nära trehundra år. Men vingården begynte åter

bära vilddruvor; då borttog Husbonden stenvuren, och lät ännu den yttre gården bliva stående. Åter uppbyggde vingårdens Husbonde i Luthers tid samma stenvuren, men den var ej länge bestående, fienden sönderrev den snart. Nu står endast den yttre gårdsgården kvar, och den är redan murken, så att icke allenast getterna hoppa däröver, utan även svinet lyfter med sitt tryne gårdslena och går in; och då svinet gjort en öppning, så komma de andra kreaturen efter och träcka i vingården. Om nu vingårdens Husbonde ej åter begynner bygga ny gårdsgård och stenvuren kring sin vingård, så skall snart den tid komma, om vilken på ovannämnda ställe blivit förutsagt genom Esaia, att nämligen vingårdens husbonde borttager såväl stenvuren som gårdsgården och gör vingården öde. Han giver ej mer ens dagg från himmelen, som betecknar de botfärdigas tårar; Han borttager vinpressen, i vilken Han ämnade trampa och pressa vindruvor. Guds vredes vinpress är den andliga yttre och inre tuktan, varigenom Guds barn bliva prövade. Men Gud prövar endast deras tro genom yttre förföljelse och inre anfäktelse i hjärtat. Denna andliga tuktan är vinpressen; men onda människor kan Gud ej på detta sätt tukta, ty de taga icke tuktan emot. Då nu vingårdens Husbonde börjat bygga en stenvuren och satt gårdsgård kring sin vingård, grävt diken och rensat bort stenar, i det hopp, att Han dock en gång måtte få njuta god frukt för sin möda, så är det troligt, att därtill behöves mycket arbetsfolk, som vingårdens Husbonde gått ut att leja. Men många äro ännu de, som stå fåfånga på torget, ehuru de väl kunde arbeta i Guds vingård; de förebära nog det som orsak, att ingen har lejt dem. Men då nu vingårdens Husbonde ännu på aftonen kommit att leja arbetare, så måste även de gå till arbete, som hela dagen stått fåfånga; ty de lättingar, som aldrig gå till arbete, erhålla intet, utan få lov att tugga på sina naglar, då aftonen nalkas. De få själar, som hava burit dagens tunga och hetta, må

ej knorra emot Husbonden, att de ej få större lön än de, som komma sent till arbetet, utan hellre må de med mig bedja vingårdens Husbonde, att Han alltid måtte gå ut att leja mera arbetare i sin vingård, att de bättre måtte förmå sköta detta ställe i vingården, som blivit utan skötsel, att de bättre måtte orka bryta upp stora och tunga stenar och vältra dem bort från den fetaste jorden i vingården; att de om och med stort besvär måtte orka gräva diken, bygga stenvuren och uppföra sådan gårdsgård, att getter och hundar eller andra kreatur ej mer må slippa in att trampa och träcka; att de få grenar, som äro inympade i det levande vinträdet, måtte bliva fruktsamma och bära röda vinbär, varav Husbonden får sött vin, då Han pressar dem i sin vinpress. Vi hoppas, att vingårdens Husbonde, som nu kommit att söka vindruvor, måtte finna några bär, som vore mogna och smakade bra i Hans mun, då Han härförinnan ej funnit annat än vilddruvor, torra grenar och brännässlor. Hör, du vingårdens Husbonde, deras suckan, som äro i tungt arbete! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 20: 1—16.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi i dag betrakta, huru arbetarna arbeta i vingården.

Första betraktelsen: I vilket skick är vingården, då de första arbetarna komma dit?

Andra betraktelsen: I vilket skick är vingården, då de sista komma till arbetet?

Tredje betraktelsen: Varför knorra de första, då vingårdens Husbonde ej giver dem större lön än åt de sista?

Vi hoppas, att vingårdens Husbonde sänder sin skaffare att se efter, huru arbetarna arbeta i vingården. Ty om skaffaren ej ser efter arbetarna, begynna de lättjas och lägga sig att sova om middagen, i den tron, att Husbonden ej vet huru de arbeta, då

skaffaren ej alltid har tid att vara framme med piskan och brådska på lata arbetare.

Första betraktelsen: I hurudant skick är vingården, då de första arbetarna komma till arbetet?

Vi hörde nyss ur profeten Esaia bok, att vingården är i dåligt skick, då Husbonden går ut bittida om morgonen att leja sig arbetare i sin vingård. Han klagade redan då, att Han arbetat mycket på denna vingård för att få den fruktsam och den må bära vindruvor; men den bar endast vilddruvor; som svida i Husbondens mun. Varje gång Han kommer för att smaka på bären, måste Han spotta dem ut ur sin mun. Då måste Han övergiva hela denna vingård. Och fastän vingårdens Husbonde redan förut byggt en stenmur kring vingården, grävt diken och uppfört en hög gårdsgård, på det att getter och andra kreatur ej må slippa dit in, äta vinträdstelningar och träcka ner vingården; så förstörde fienden såväl stenmuren som dikena och vinpressen, och detta har skett på Husbondens tillstädjelse. Då nämligen Husbonden ej fick något för sin möda, måste Han giva hela denna vingård i fiendens våld. När nu de första arbetarna komma till arbetet, var denna vingård full med törne och tistel. Stenmuren var sönderriven, dikena voro fyllda med smuts och träck vinpressen var borta, getterna hade ätit vinträdens telningar, svinet hade med sitt tryne lyft upp gårdsgården, som därjämte hade murknat. Kreaturen hade trampat och träckat där. Hökar, skator och skogsdjävlar hade byggt sina nästen i tornet, som även var nära att nedrasa; och hela vingården hade blivit ödelagd efter Herrens ord. I dåligt skick var denna vingård, då de första arbetarna kommo dit. De måste först begynna borttaga djävlaträck från vinträdens stubbar; de måste laga dikena, som voro fulla med smuts och träck, de måste nedriva den gårdsgård, som hade murknat. Svin och getter måste de driva ut från vingården. Skatorna och skogsdjävlar, som svuro och skrattade åt arbetarna, kommo alltför nära den heliga eld,

som skaffaren hade upptänt, då Han sade: "Jag har kommit för att upptända en eld på jorden." Denna eldslåga ansågo skatorna och skogsdjävlar för något märkvärdigt; de kommo dit för att titta därpå, varvid de brände sina hår. När nu arbetarna, som Husbonden hade lejt, begynte med yxan avhugga vinträdens stubbar, som murknat, med skäran avskära törnen, med järnstör uppbräta stenar, med ett skarpt svärd hugga torra trån och med kulor skjuta hökar, som byggt sina nästen i tornet; då begynte även de väckta fly från vingården, och små trastar började i stället bygga sina bon uti tornet, och vinträdens telningar började även växa fortare. — och fastän de få vinbär, som växa uti vingården, ej ännu hava mognat, förrän Herren giver mera regn från himmelen och låter nådens sol skina från morgonen intill aftonen, så är det likväl vårt hopp, att vingårdens Husbonde ej skall så förgäves söka röda vinbär som Han fordom sökte frukt från fikonträdet och nödgades då förbanna detta ofruktbara träd. Ack, Herre, förbanna ännu icke dessa ofruktbara träd och avhugg ej genast de ofruktbara grenarna, förrän solen går ned!

Andra betraktelsen: I hurudant skick är Herrens vingård då de sista arbetarna komma till arbetet? Icke heller då äro alla ställen lagade. Ehuru de första, som komma bittida om morgonen, få göra tungt arbete och bära dagens tunga och hetta, så finnes det ännu mycket för andra att göra, som mot aftonen komma till arbetet. Ty de hava länge stått fåfänga på torget, och då Husbonden frågar: "vi stån I här hela dagen fåfänga?" så är det ingalunda för den late till beröm och heder, utan det länder till klander för dem, som ej olejda gå till arbetet. Den late har ej lust att gå till arbete, förrän man lovar honom stor lön. Likväl måste vingårdens Husbonde befalla även dem att gå till arbete, som länge stått fåfänga; ty Husbonden har så mycket arbete, att Han nödgas taga alla till arbetare, som duga till detta arbete. När dessa sista arbetare komma, då hava de

första redan arbetat mycket, såsom Frälsaren sade till sina lärjungar: "I ären gångne i andras arbete, andra hava arbetat, och I fån skörda." Men om dessa sista arbete med större flit än de första, få även de sin dagspenning; ty i vingården varda de yttersta de främsta och de främsta varda de yttersta. — De säkra behöva ingalunda tillägna sig dessa ord och tänka, att även de bliva de främsta, emedan de uppskjuta sin ånger och bättring till det sista. Sådant ingiver den onde en blind stackare i hågen.

Då man sätter en säker människa, att förklara skriften, så är det lika som om man satte bocken till trädgårdsmästare. Varför har man lagt gårdsgård kring örtagården och stenmur kring vingården? Månne bockarna och getterna gissa det? Det skulle minsann snart bliva klart i örtagården, om bockarna och getterna blevo insläppta dit. Men vingården är ej för deras räkning, utan den är anlagd i den avsikt, att vinträdens grenar och bär där skola grönska och växa, av vilka vingårdens Husbonde skall få rött vin, då Han bygger en press, i vilken Han pressar vindruvor och slår nytt vin i nya läglar. Växer, växer, I vinträdets telningar! Växer, växer, I fruktbärande grenar! Växer, växer, I röda vindruvor! Snart skolen I bliva avskurna och lagda i vinpressen, då skaffaren säger: "Jag trampar vinpressen allena, och ingen av folken är med mig!" Vi är då din klädnad så röd, och dina kläder såsom en vintrampares? Es. 63: 2, 3.

Tredje betraktelsen: Varför knorrade de första arbetarna emot Husbonden, då deras lön ej var större än de sista arbetarnas? Det är svårt att säga, varför de knorra. Men om vi taga några ställen från bibeln till exempel, så finna vi, att Sebedei söner ville bliva de bästa kristna eller de största i himmelriket, emedan de voro de första apostlar som Frälsaren kallat till sina lärjungar. Men vingårdens Husbonde gör ej avseende därpå, vem som först börjat arbete, utan Husbonden ser därpå, vem som arbetat med största nit och flit. Ehuru de första arbetarna hava burit dagens tunga och hetta, lidit

mycken ångest och möda för kristendomens skull, blivit försmädade och förföljda av världsbarnen; likväl, om de åter därefter suttit lata, eller sovit under middagstiden, har av deras arbete ej varit större nytta åt Husbonden än av deras arbete, som komma mot aftonen. Ty dessa hava med mycken iver och nit burit stenar till muren och gärdsel för uppförande av gårdsgård, grävt diken och skaffat bort djävlaträck från vingården, något som ej mången vill göra. Knappast skulle en högfärdig piga vilja bortskaffa fårlort, som likväl är rent; men djävlaträck skulle hon alldeles icke bortskaffa, även om ett guldhjärta skulle givas henne till lön. Detta tunga arbete hava de sista arbetarna nödgats förrätta, och därför äro alla skator och skogsdjävlar vreda på dem. Men de första arbetarna äro missnöjda, då de sista få lika stor lön som de första. De äldsta kristna vilja vinna större makt och heder än nybegynnare. Men det är ovisst, om gamla kristna inför Gud äro lika med dem, som i sin första iver och nit arbete i Herrens vingård eller söka vinna någon själ för himmelriket. Kristendomen är till sin beskaffenhet sådan, att de yttersta varda de främsta och de främsta de yttersta. Icke allenast de, som vilja bliva de bästa kristna, såsom till exempel Sebedei söner, bliva de yttersta, då de ej kunna dricka den kalken som Frälsaren druckit; utan även de som inbilla sig vara bättre än andra, såsom till exempel Petrus, falla snart i frestelse. Men de säkra tro, att de bliva de främsta i himmelriket, då de kantänka äro bättre än de, som bekänna Jesu stora kraft att hjälpa och bota syndare, och de berömma sig själva, att de äro heliga och fromma. De väckta och benådade äro i de säkras tycke stadda i andligt högmod, emedan de säga, att deras samvete är vaket, att de äro Guds barn, och ännu på köpet döma de säkra. Men de säkra äro sådana, som ej anse sig själva för kristna. Men vad hålla då de säkra sig för, då de ej hålla sig för kristna? De hålla sig ej för Guds barn, ej heller hålla de sig för djävulens barn; ty av

det ordet vredgas de så svårligen, att de börja hantera käppen och kniven. De torde väl då vara änglar, då de ej äro Guds barn ej heller djävulens barn. Men vi höra av dagens evangelium, att för de säkra tillhör intet av hela detta evangelium, utom de vilddruvor, törnen och tistlar, som profeten Esaia omnämmt. Ty de säkra äro icke arbetare i Guds vingård utan i djävulens vingård, emedan de arbeta åt mörkrets furste. Men det är de väckta och benådade som arbeta i Guds vingård, då de varna och förmana de säkra till bättring. Väckta och benådade

själar äro de främsta och de yttersta, som hjältemodigt arbeta därpå, att denna vingård, som nu är i dåligt skick, må bliva rengjord och uppbyggd, på det att vingårdens Husbonde slutligen måtte få smaka på röda vinbär, då Han för andra gången kommer för att söka frukt från fikonsträdet; på det att Han ej må nödgas ännu en gång förbanna detta ofruktbara fikonsträd, och att vingårdens anläggare hade några röda vinbär att lägga på bordet, då gäster komma från himmelen. Amen.

LUK. 13: 6—9; MATT. 20: 1—16

JESUS SADE TILL JUDARNA: EN MAN HADE ETT FIKONTRÄD PLANTERAT I SIN VINGÅRD, OCH HAN KOM OCH SÖKTE FRUKT DÄRPÅ OCH FANN INGEN. DÅ SADE HAN TILL VINGÅRDSMANNEN: SI NU I TRE ÅR HAVER JAG KOMMIT OCH SÖKT FRUKT PÅ DETTA FIKONTRÄD, OCH JAG FINNER INGEN, HUGG DET BORT, VAREFTER SKALL DET FÖRHINDRA JORDEN? HAN SVARADE OCH SADE TILL HONOM: HERRE, LÅT STÅ DET ÄNNU I DETTA ÅRET, SÅLÄNGE JAG GRÄVER OMKRING DET OCH GÖDER DET, OM DET SÅ KUNDE BÄRA FRUKT, VAR OCH ICKE, SÅ HUGG DET SEDAN BORT. LUK. 13: 6—9.

Denna liknelse om det ofruktbara trädet är av Frälsaren framställt till ett exempel huru många år vingårdens husbonde skonar de ofruktbara träden, förrän han befäller att de skola avhuggas. Och vi kunna av alla omständigheter sluta, att detta ofruktbara träd var ett färskt träd, ty, ingen skonar torra träd så länge i sin trädgård, men sålänge ett fikonträd förblir färsk och bär blad och blommor, vill vingårdens Husbonde skona det, i det hopp och förväntan, att detta fikonträd tilläventyrs skall bliva fruktbart. Men vingårdens Husbonde skonar ej alltför länge det ofruktbara fikonträdet. Ty vi höra vad Johannes döparen säger: "Nu är och yxan satt till roten på trädet, därför vart och ett träd, som icke gör god frukt, blir avhugget och kastat i elden." Men vi höra även av den liknelse, som är framställd Luk. 13 kap. att vingårdens Husbonde i tre år hade sökt frukt på detta fikonträd, men fann ingen. Och då sade han till vingårdsmannen: "Hugg det bort, varefter skall det förhindra jorden?" Men vingårdsmannen begynte bedja, att Herren måtte skona det ännu ett år, sägande: "Herre, låt det stå ännu i detta år, så länge jag gräver omkring det och göder det". O, underliga vingårdsman, huru nådig du är och tålig med detta ofruktbara träd, fastän detta träd står i vägen och förhindrar jorden, likväl vill du ännu gräva omkring det och göda det. Men om detta träd likväl icke bär frukt, då det ännu får stå ett år, så blir det ovillkorligen avhugget och kastat i elden. Så nådig är nu vingårdsmannen mot det färska och ofruktbara fikonträdet, att han skonar det tre år och ännu i det fjärde tills han får gräva

omkring det och göda det. Men må det torra trädet ej tillägna sig något falskt hopp av detta färska fikonträd, ty Frälsaren har sagt: "Är detta skett på det färska trädet, vad skall då ske på det torra? Luk. 23: 31. Månget torrt träd tror, att även det skall bliva skonat, då det färska trädet ej bliver avhugget, men var ej i det hopp, du torra träd, att du skall bliva skonat, du skall vid första tillfälle bliva avhugget, ty du har redan för länge sedan varit färdig att brinna. Den onde behöver bränsle i nordens, där vintern är lång och kölden räcker i flera månader, huru skulle väl den gamle fienden annars tåla här i nordens, om det ej funnes bränsle i skogen. Men ej heller han tager ett färskt träd först till bränsle: ty det färska trädet brinner ej så bra som det torra trädet, Men torra enbuskar och ruskor, dem tager han först till bränsle. Det torra trädet behöver således ej tänka, att det skall bliva skonat. Men även det färska trädet skall avhuggas om det nu ej börjar bära frukt, då vingårdens Husbonde kommer för fjärde gången och ej finner frukt. Frälsaren talar även om de murkna träd, som bära onda frukter, och sådana träd som av ihållighet börja murkna, dem har vingårdens Husbonde aldrig skonat, Herren klagat även på ett ställe i skriften, att Han arbetat mycket på sin vingård och ej funnit annat än beska bär, och nog finnes det sådana även här. Men om de vinträdsgrönar, som bära beska bär, säger Han i Uppenbarelseboken, att Han skall lägga de beska bären i Guds vredes vinpress, och blodet av denna vinpress skall utgå över tusen sexhundra stadiers väg, då Han pressar dessa beska vinbär i sin vredes

vinpress. Herren talar även på ett visst ställe i skriften, att de höga träden skola förnedras och de låga träden upphöjas. Ty de höga träden hindra solen att skina på det låga trädet och därför ämnar Herren förnedra de höga träden. Då vinden blåser starkt, falla de höga träden först omkull, huru tjocka de än må vara. Men det murkna trädet som bär onda frukter och beska bär, skall avhuggas och kastas i elden. — Då det nu uti denna dagens evangelium talas om vingården, där såväl vindträd som fikonträd finnas, så borde alla vingårdsarbetare bedja den store vingårdshusbonden, att Han ännu under detta år ville skona de ofruktbara träden, sålänge de ännu förbliva färska, på det att den store vingårds mannen må gräva diken omkring dem, och göda dem att de till slut må bliva fruktbara. Och du ofruktbara fikonträd, kom även du engång ihåg, att detta nu är tredje året då vingårdens Husbonde kommit för att söka frukt av dig, du ofruktbara fikonträd! Vingårdens Husbonde har redan sagt till vingårds mannen: "Hugg det bort: varefter skall det förhindra jorden?" Men den nådige vingårds mannen beder nu för dig, att du må bliva skonad ännu detta år: och om du ej inom denna tid blir fruktbar, så skall du bliva avhuggen, Kom nu ihåg det, du ofruktbara fikonträd! Och du nådige vingårdsman, bed ännu för detta ofruktbara fikonträd, att det ännu under ett år må bliva skonat. Hör du nådige vingårdsman, de bedrövades suckan: Fader vår som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Matt. 20: 1—16.

Vi hörde av vårt evangelium, huru vingårdens Husbonde lejde arbetare till sin vingård, från morgonen ända in mot aftonen. Och vi se av solen, att det nu redan lider mot aftonen och att de yttersta tiderna äro för handen: det torde ej mer vara lång tid, förrän aftonen kommer. Men likväl stå ännu några fåfänga på torget och säga: "Ingen haver lejt oss." Och vingårdens Husbonde säger till dem: "Gån och I uti min vingård, och vad skäligt är, skolen I få." Låt se vad de nu göra,

då vingårdens Husbonde har lejt dem? Vi har förut talat om arbetarna i vingården, och då nu arbetarna har arbetat, så borde vi denna gång betrakta: Vilken frukt kommer av vingården, och hurudan är denna frukt?

Första betraktelsen: Kommer det mycken frukt av vingården?

Andra betraktelsen: Hurudan är den frukt, som nu växer uti vingården?

Ack att den store vingårdsherren måtte finna någon slags frukt, när Han kommer för att söka frukt. Han klagar genom profeten, att Han tillförne ej funnit annat än beska bär: men nu väntar Han bättre frukt än förut.

Första betraktelsen: Kommer det mycken frukt av vingården? Vi vet det ej ännu, förrän alla grenar i vinträdet bliva avskurna. Många bär äro ej ännu mogna, och omogna bär har ingen smak. Nog äro i vårt tycke några vinbär i rätt god början, om de blott finge växa i fred. Men kråkor och skator vill skämma vinträdets grenar: de kunna visserligen ej äta av dessa vinbär, men de träcka på dem: och vilken människa är det som kan äta sådana bär, på vilka kråkor och skator har träckat? Och jag tror, att det är djävulen själv som släppt dem i vingården att skämma bären. Det finnes även sådana maskar, som kallas Tuonis hundar, vilka tära vinbären och förorsakar mycken skada. Men jag tror att den fjäril, vars larver Tuonis hundar äro, ej mer borde lägga ägg så mycket som förut i vingården. Det är en stor och i världens tycke vacker fjäril, från vilken de maskar komma, som kallas Tuonis hundar, detta är den mask, som aldrig dör och om vilken det är skrivet i Uppenbarelseboken. Ty denna mask gnager i evighet deras samveten, vilka här ej äro inympade i det sanna vinträdet. Men även de vinbär och vinträdslöv, som äro inympade i det sanna vinträdet, vill denna samma mask gnaga, förrän bären hava mognat, men ju mer vinträdets grenar suga saft ur vinträdet, desto fortare mogna de, och sedan har denna mask ej mer lust att gnaga dem. Men vi hysa det hopp, att de bär, som nu växa i

vingården, snart borde mogna om Herren giver mera regn från himmelen och låter nådens sol skina. Men de vinbär som nu växa i Guds vingård, bliva tyvärr ej alla fullmogna. Somliga bär bliva fördärvade av maskar, somliga bliva av kråkor och skator nedträckade, somliga bär skadas av frost, och sålunda går en del av vinbären förlorade. Vinbärsblommorna äro väl vackra Johannestiden, men när skördetiden tillstundar och vinträdsgrenarna skola avskäras, då ser man att det ej finnes så många bär som det i början fanns blommor. Om I gån och räknen de blommor, som Johannestiden äro i sin skönaste fägring, så skolen I finna, att knappast hälften av dem bär frukt. Det finnes ej i Augusti så många bär som det Johannestiden fanns blommor. Varav kommer det? Jo därav, att vårfrosten skadade somliga blommor och somliga blevo förstörda av förtidigt regn. Blommorna äro nämligen av naturen sådana, att de utan frö ej giva någon frukt. När nu blommorna äro i sin skönaste fägring, så innehålla de ett sådant frö varav blomman blir fruktbärande, och detta frö finnes i alla blommor, det må vara vinbärsblommor eller hjortronblommor eller åkerblommor. Om nu regn inträffar under blomstringstiden, så fördärvas blomman på så sätt, att regnet borttager fröet från blomman, och sådana blommor bliva ej fruktbärande, utan endast ett tomt skal kvarstår. När I sen sådana ax, som har tomma skal, så veten, att det är regnet som under blomstringstiden borttagit fröet, som finnes i alla blommor. Och sålunda går många av de frön förlorade, vilka sädens Herre i början sått i jorden. Vinbärsblommorna äro även frost-ömma såsom hjortronblommorna, och därför går en del av dem i blomstringstiden förlorad och en annan del i skördetiden så att de vinbär äro få som slutligen återstå för vingårdsherren. Ehuru vingårdens Husbonde lejt så mycket folk att gräva diken och även göda fikonträdens rötter samt vattna blommornas rötter, så går likväl Hans möda

förlorad, om vingården härefter ej giver mera frukt än den hittills givit. Och nog gläds fienden däröver, att vingårdsherrens möda går förlorad, men vingårdsherren blir bedrövad däröver, och alla trogna arbetare i Guds vingård gråta, då de se, huru många av de vinbärsblommor gå förlorade, vilka i Johannes-tiden stodo i sin skönaste blomstring.

Andra betraktelsen: Hurudana äro de röda vinbär, som slutligen kvarstå?

Herren har tillförne uti gamla testamentet klagat, att han ej funnit annat än beska bär i vingården, och vem vet, hurudana de vinbär äro, som nu växa i vingården? Men de hava ej ännu blivit rätt mogna, och vi hoppas, att om Herren låter sin nåds sol skina och borttager de ofruktsbara grenarna, så att solen bättre kan skina på de grenar, som bära frukt, så skola de bära mera frukt. När Herren rensar dem, såsom han lovat, att han vill rensa dem som bära frukt, så hoppas vi att de få vinbär, som här växa, skola bliva behagliga för Herren, då de varda fullmogna, Vi hoppas, att Herren skall smaka av den vinträdsfrukt, som vuxit i nordens. Växer alltså, I röda vinbär, växer och mognen, förrän frosten kommer. Snart skall dödsängeln komma och avskära vinträdet grenar. Alla bär, som då hava besk smak, såsom mjölon, ormbär och svinbär, dem skall vingårdens Husbonde kasta i sin vredes vinpress och pressa dem så, att blodet av denna Guds vredes vinpress skall gå utöver tusen sexhundra stadiers väg. Men den store vingårdsherren, som med mycken möda lejt arbetare i sin vingård, grävt diken och gödlat fikonträdens rötter, Han bevare de få bär, som nu hålla på att växa och som äro inympade i det sanna vinträdet, ur vars inre de suga saft. Bevara dem för snöstorm, frost och oväder, på det att de må hinna mogna förrän skördetiden kommer, så att vingårdsherren måtte hava några röda vinbär att sätta fram på bordet, då gäster komma från himmelen. Hör, du store

vingårdshusbonde, de arbetares bön, som
äro i tungt arbete. Amen.

Es. 53: 1; LUK. 8: 4—15

H O TROR VÅR PREDIKAN OCH VEM VARDER HERRENS ARM UPPENBARAD.

Profeten Esaia klagar, att ingen tror hans predikan. Ty de människor, för vilka han predikade, voro förhårdade, så att de ej brydde sig om att höra Guds ord, då det predikades så, att det kom mot förnuftet. Och alla den tidens profeter klaga, att människorna på deras tid ej hava trott vad profeterna predikade. Först efter profeternas död begynte somliga tro, att profeterna hade predikat rätt då de sågo, att profeternas förutsägelser gingo i fullbordan. På Frälsarens tid trodde icke heller mången att Hans predikan var sann. Och då Luther begynte predika bättring för de påviske, så trodde ej mången, på sanningen av hans predikan och lära, utan man ansåg honom för en villoande. Men efter Luthers död fick hans lära en vidsträcktare utbredning. Sålunda hava alla andeliga lärare haft orsak att fråga som profeten Esaia frågade: Ho tror vår predikan? Vi hava funnit att somliga först på dödsbädden tro vår predikan, och de flesta hava då nödgats bekänna, att predikan varit rätt. Men denna bekännelse har ej hjälpt dem, då de förut ej hava trott. Somliga hava trott vår predikan efter någon tid, men då denna världens frestelser kommit, hava de upphört att tro. Denna tro har ej heller hjälpt dem, utan har länt dem till större fördömelse, då döden börjat oroas deras hjärtan. Somliga tro att predikan är rätt, men göra ej därefter, de uppskjuta sin bättring från år till år och från dag till dag, tills det blir försent. Och då måste de säga: "De behaga mig icke". Somliga känna, att de ej förmå tro så mycket att de bleve frälsta. Vi måste således fråga såsom profeten Esaia: "Ho tror vår predikan och vem varder Herrens arm uppenbarad?"

Vi veta icke, vem som slutligen skall tro vår predikan. Men lika som profeterna hava predikat, ehuru ingen trott deras predikan, så måste även vi predika, ehuru ingen mera

tror. Ty vi äro övertygade därom, att den tid en gång skall komma, att människorna måste tro, då ögonen öppnas och de se, att predikan varit rätt, att vägen till himmelen blivit framställd för dem. Och O att de trodde här i nådatiden, förrän nådens dörr varder tillsluten. Då vi nu idag skola utlägga Frälsarens predikan om fyrahanda åkerjord, så bedja vi, att den store trons begynnare och fullkomnare ville förläna oss ett rätt förstånd, så att var och en måtte förstå till vilken åkerjord han hör. De få själar, som hava öron till att höra, hava utan tvivel förstått, att i den stora åker, i vilken sädens Herre sått den välsignade säden, finnes mångahanda jordmån, i vilka största delen av den utsådda säden går förlorad. Det är ovisst, om han ens får utsädet tillbaka, emedan frosten skadat åkern. Bedjen, I åkermän, att den store sädens Herre, som sått den goda säden, måtte bevara åkern, så att säden började gro och bära frukt, och att fienden, medan folket sover, ej bleve i tillfälle att så mycket ogräs, att det förkväver vetet, ty det är nu uppenbart, att törne och tistel förkväva sådden, så att det ej mer finnes många vetekorn kvar. Och även den säd, som i år på få ställen erhållits, torde vara så dålig, att den ej gro, om än den bleve sådd. O, du sädens Herre, bevara oss, att all säd ej måtte gå förlorad, bevara åkern för frost, snöstorm och oväder, på det att de få vetekorn, som du sparar till utsäde, måtte gro och bära frukt, att utsädet ej må taga slut, ty om även utsädet tager slut för alla, så äro vi förlorade. Hör du sädens Herre, de fattiga åkermännens suckan: "Fader vår som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Luk. 8: 4—15.

Vi hörde av vårt upplästa heliga evangelium, att Frälsaren predikade för folket om fyrahanda åkerjord. Men folket förstod intet av hela denna liknelse. Lärjungarna förstod ej

heller hur denna liknelsen var, men de hade lust att veta Guds rikes hemligheter, och därför frågade de av Frälsaren, vad denna liknelse i andligt avseende betydde. Om I den stora folkmängd, som då var församlad, hade funnits någon människa som trott, att i denna liknelse fanns Guds ord, så hade utan tvivel någon av dem frågat, huru denna liknelse skall förstås i andeligt avseende. Men vi fatta att säkra människor ej anse sådana liknelser för annat än lappri och fabler, i vilka ej finnes någon sanning eller Guds ord. Endast lärjungarna hade lust att veta och förstå, hurudan denna liknelse var, och för dem uttydde även Jesus denna liknelse. När nu Jesus själv hade uttytt denna liknelse för sina lärjungar, så vilja vi med ledning av denna uttydning vidlyftigare utlägga de viktigaste stycken som höra till den sanna kristendomen, då vi genom Guds nåd i denna heliga stund tala om fyrahanda åkerjord.

Första betraktelsen: Hurudana är de människor vilkas hjärtan är som en hårdtrampad väg, varest den välsignade säden går helt och hållet förlorad?

Andra betraktelsen: Hurudana äro de människor vilkas hjärtan är som ett hälleberg, varest den välsignade säden förtorkas?

Tredje betraktelsen: Hurudana äro de människor vilkas hjärtan är såsom en åkerjord, varest törnen förkväva säden?

Fjärde betraktelsen: Hurudana äro de människor, vilkas hjärtan är såsom den goda jorden?

Vid betraktandet av denna himmelska åkerjord borde alla rätta åkermän bedja sädens Herre, att något sädeskorn må falla i god jord och att de må bära välsignad frukt.

Första betraktelsen: Hurudana äro de människor, vilkas hjärtan är som en hårdtrampad väg, varest den välsignade säden ej kan gro? De äro enligt Frälsarens uttydning sådana människor, som höra,

sedan kommer djävulen och tager bort ordet ur deras hjärtan, att de icke skola tro och bliva frälsta. Här höra vi, att djävulen, som liknas vid en fågel, tager bort ordet ur de säkras hjärtan så att Guds ord sålunda ej verkar något uti ett sådant hjärta, ur vilket fienden tager bort ordet. Djävulen förliknas på detta ställe vid en himmelens fågel som flyger runt omkring världen och uppäter den säd, som sås vid vägen. Denna säd blir först förtrampad, det är, de fåfängliga tankar, som flyga fram och åter, de nedtrampa Guds åker. En sådan människa, vars tankar flyga runt omkring världen har ej tid att uppmärksamt höra Guds ord. Och vem är det som kommer dem att flyga? Det är ej någon annan än den onde, som låter dessa tankar flyga runt omkring världen, även då, när Guds ord predikas. En väckt människa får ofta erfara, huru fienden mitt under predikan vill låta tankarna flyga runt omkring världen, men en säker människa känner ej, att djävulen tager bort ordet ur hennes hjärta, ty hon sitter döv och stum uti Guds hus. Guds ord går såsom ett sus över huvudet eller in från ena örat och ut genom det andra, så att det ej blir någonting kvar av hela predikan, varken i minnet eller förnuftet eller förståndet, än mindre i samvetet eller hjärtat, varest inget alls fäster sig. Huru kan den säkras samvete vakna, då djävulen tager bort ordet ur hans hjärta alltefter som de predikas? Himmelens svarta fåglar plocka och snappa bort den välsignade säden, alltefter som den varder sådd. Den säkra människan har ej heller kommit i Herrens hus i den avsikt, att hon nu uppmärksamt skall lyssna till predikan, på det att hon därav måtte få någon upplysning till sin själ, utan såsom i Frälsarens tid största delen kom av nyfikenhet, så samlas även nu största delen av de säkra i kyrkan av nyfikenhet och för att visa huru granna de äro. De har ej kommit med det sinne, att de med hjärtlig åstundan skola anamma ordet, de har ej kommit med det sinne, att ordet i dem finge verka samvetets väckelse eller sann ånger, utan största delen har kommit

för ros skull. Somliga hava kommit för att smäda och begabba, somliga hava kommit för att vakta, var de kunde haka sig fast, såsom fariséerna i Frälsarens tid. Det är således ej under, att djävulen tager bort ordet ur deras hjärtan, att de icke tro och bliva frälsta.

Andra betraktelsen: Hurudana äro de människor vilkas hjärta är som ett hälleberg, varest den välsignade säden förtorkas, emedan det ingen vätska har?

Sädens Herre själv har uttytt detta ställe sålunda. De äro sådana människor, som när de höra, anamma de ordet med glädje, och de hava inga rötter, vilka tro till en tid, och då frestelsen påkommer, falla de därifrån. Detta ställe har avseende på dem, som i första väckelsen anamma ordet med glädje, som vi även här sett inträffa. Mången har anammat ordet med glädje, då man för honom predikade evangelium så, att ordet blev levande. Alla om sin själ bekymrade, alla bedrövade och botfärdiga anamma ordet med glädje, då man för dem predikar evangelium om den korsfäste Frälsaren. Ordet blir levande i deras hjärta, och de bliva glada. Man har nu här hört och sett, att det gått så med mången, även de hava trott till en tid, men då frestelsen påkommit, hava de fallit därifrån. Frälsaren säger i liknelsen att de hade ingen vätska, och i uttydningen säger Han att de hava inga rötter. Med vätskan förstås en hjärtlig bedrövelse, sådan som synderskan hade, vilken kom och grät vid Jesu fötter i den spetälske Simons hus. Denna hjärtliga bedrövelse över synden hava somliga väckta icke haft, utan endast en dödsfruktan, som drivit dem att med glädje anamma evangeli predikan om tron. — Men en sådan tro är ej bestående för det andra av den orsak att de hava inga rötter. Detta bör enligt vår åsikt förstås sålunda: Deras samvete har ej rätt vaknat, eller om det också en gång vaknat, så har likväl denna samvetets väckelse ej varit bestående, så att de förblivit stadiga i vaksamhet och i kampen mot världen och det egna köttet. De

hava således ej haft en sådan vätska, det är en sådan bedrövelse som lärjungarna vilka gräto och jämrade sig efter Frälsarens död. Och de hava icke sådana rötter och samvetetsväckelse som Paulus, David och Luther. Vi kunna även antaga, att Frälsaren möjligen på detta ställe åsyftat sådana människor, vilka äro mjuka ovan till, men hjärtat är så hårt som en torr mark och såsom ett hälleberg. Även här gror utsädet, då evangelium om Kristus predikas, ty även sådana människor anamma ordet med glädje, men då frestelsen påkommer, falla de därifrån. Deras hjärta är ej ett förkrossat hjärta, det är hårt underst, ehuru det ovan till är mjukt, sådana människor gräta väl, då man predikar ljuvligen, men le tillika, då lättsinnigheten är härskande. Och om någon kristen börjar gräva djupare i deras hjärta, så uppstår själviskheten, och sedan säga de: "Den där villoanden fördärvade den Helige Andes verk i mig". Men då Frälsaren säger: "De tror till en tid", så måste även vi tro, att han har avseende på sådana människor, vilka äro sant väckta och med glädje anammat evangeli predikan, men ej har någon vätska eller en sådan hjärtlig bedrövelse som David, lärjungarna och andra botfärdiga, ej heller har de några rötter eller en sådan samvetets väckelse, som uppenbarar sig i vaksamhet, självförsakelse och kamp emot synden. Därför då frestelsen påkommer, falla de därifrån. Sådana exempel finnas här många, som har trott till en tid, och då frestelsen påkommit, så har de fallit därifrån. Och vad är det som bragt dem på fall? Ingenting annat än hordom, världskärlek och världsligt sinne, världsheder, själviskhet och girighet. Ack, om dessa stackare ännu i nådatiden skulle finna i vilket uselt tillstånd de äro. Betänk, varifrån du är fallen, och gör de första gärningarna.

Tredje betraktelsen: Hurudana äro de människor, vilkas hjärta är såsom en åker, varest törnen förkväva vetet? Sädens Herre själv har uttytt detta ställe sålunda: "Det som föll ibland törnen, äro de, som höra och gå

bort och varda förkvävda av omsorger och rikedomar och livets vällust och bära ingen frukt". Här avmålas för våra ögon sådana människor, som iakttaga kristendomens yttre bruk och bekänna tron, men hjärtat är så fästad vid världen, att de på inget sätt kunna lösslita sig från världen. Icke allenast världens sorg, som åstadkommer döden — världens sorg är såsom maran på dem och trycker dem till jorden — utan även rikedomerna eller denna världens ägodelar ligger dem i hågen natt och dag, de skulle först vilja samla sig världsliga ägodelar, och först sedan bättra sig. Och den tredje synden, som avhåller dem från ånger och tro, är livets vällust, som giftermål och annat dylikt. Livets vällust avhåller de unga från den sanna kristendomen och världens sorg avhåller de fattiga från att komma till salighetens kunskap. De rika kunna åter för sin rikedom skull ej lösslita sig från världen. Men alla dessa äro kantänka bekymrade om sin själs salighet, de äro ej uppenbart säkra, som supa, svärja, bedriva hor och slåss, utan de äro sådana människor, som efterhärma kristendomens bruk, ty i den åker, varest törnena förkväva vetet, finnes väl halm, men axet består endast av skal. Kristendomens yttre bruk iakttaga de, men i hjärtat finnes ej sanning ej heller rätt ånger, om de också besöka sammankomsterna, och sådana finnes även här rätt många, vilka kantänka haver omsorg om själens salighet, men själens salighet har ej blivit en hjärtats sak. Ack, på huru många ställen går icke den välsignade säden förlorad, och huru lite får icke sädens herre för sin möda. Då vi för det första betrakta den stora världshopen, vars hjärta är som en hårdtrampad väg, hos vilken Guds ord ej verkar något, icke ens så mycket att man skulle stanna i sitt syndalopp och börja ha omsorg om sin själ, då vi för det andra betrakta dem, vilka tro till en tid, och då frestelsen påkommer falla de därifrån, och för det tredje betrakta dem, hos vilka den goda säden varder förkvävd av de världsliga omsorgernas, rikedomarnas och

livets vällusts törnen, så återstå ej mer många personer eller själar, vilka i sanning bära frukt för himmelriket. Sädens Herre får ej skördetiden samla många vetekorn i sin lada. Det är ännu en sådan tid, att världens sorg med våld tränger sig i de kristnas hjärtan. Och fastän dödsängeln med blottat svärd står över folken, såsom David såg honom stående med blottat svärd på himmelen, och som Johannes såg densamme dödsängeln sittande på en black häst, likväl kunna människorna leva i säkerhet och uppenbar ogudaktighet, varigenom de försmäda sin Skapare. När nu döden kommer, då känna de väl sin olycksalighet, men då har också tiden blivit alltför sen. De måste slutligen döma sig själva och bekänna, att de varit på en ond väg. Men de hjälper icke mer att ropa och klappa, då nådens dörr är tillsluten, som mången döende i dessa tider har klagat: "Gud hör ej mer mina böner." Betänken nu alla säkra, avfallna och av världsliga omsorgen, rikedomar och livets vällust förkvävda, huru lite I haven kvar av nådatiden och huru lång evigheten är, huru dyrt återlösta själar går förlorade för eder säkerhets skull, för eder ogudaktighets skull. Frälsaren har i denna dagens evangelium avmålat för edra ögon vars och ens tillstånd, på det att I mån känna eder själva och se till vilken åkerjord I hören. Men då djävulen tager bort ordet ur hjärtat alltefter som det predikas, så finnes ej hopp, att sådana människor skulle vakna förrän möjligen i döden, då det ej mer finnes nådatid ej heller nåd till ånger, liksom det gått med mången döende även i år, att nåd till ånger ej givits dem, som genom en hastig död blivit borttryckta från världen till evigheten. O, Jesu hjälp oss att undfly villovägar.

Fjärde betraktelsen: Det finnes ännu en fjärde del av den stora åkern, som kallas den goda jorden, varest den välsignade säden gör hundrafalt frukt. Men detta ställe bör ej så förstås, att fjärdedelen av människorna bliva saliga, ty ej heller på apostlarnas tid har fjärdedelen av människorna blivit kristna,

och icke ens nu har fjärdedelen antagit den yttre kristna läran, så mycket färre äro de, vilka i sanning varda saliga. Men vi tro likväl, att det ännu finns en del i Guds åker, som sannerligen bär frukt, och de äro i sanning botfärdiga och troende, vilka enligt Frälsarens uttydning höra ordet och behålla det i ganska gott hjärta och bära frukt i tålamod. Det är märkligt att de bära frukt i tålamod, och vi veta även att tålamod är behövt, förrän det blir god frukt. I denna onda värld bör man hava stort tålamod, förrän kristendomen kan bliva bestående. Mången har genom otålighet förlorat den sanna trons frukt, mången har klagat, att det var otåligheten som gjorde hans tro om intet. Och det är även sant att mången genom otålighet gått förlustig sin tro. Men vi hysa det hopp, att det ännu finnes några själar,

vilka bära frukt i tålamod. Det finns ännu några om och få själar, vilka bära Jesu kors i tålamod. Och de få själar vilka bära frukt i tålamod, borde nu bedja den store Korsbäraren, att han ville komma dem till hjälp och stärka deras lemmar, då de begynna tröttna, att han av den Helige Andes vin ville utgjuta några nådesdroppar, då deras knän börjar förlamas under korsets börda, på det att de allt framgent må kunna bära frukt i tålamod för himmelriket, strida och kämpa trons dyrbara kamp intill änden samt slutligen komma i åtnjutande av tålamodets frukt i himmelriket, varest allt lidande slutas, där Herren avtorkar deras tårar och giver dem livets krona. Där få de få själar, som här hava burit frukt i tålamod för Guds rike, njuta av livsträdets frukt, som är i Guds paradys, nu och i evighet. Amen.

JOH. 9: 1; LUK. 18: 31—43

OCH GICK JESUS FRAMOM OCH SÅG EN MAN, SOM VAR BLIND FÖDD. JOH. 9: 1.

Evangelisten Johannes har skrivit, att Jesus en gång fann en man, som var född blind och hade varit blind i trettio år. Men Jesus tog och smorde hans ögon och befalldes honom gå och två sig. Och då han hade tvätt sina ögon, så öppnades hans ögon och han fick se dagens ljus och blev därav ganska glad samt begynte tro på Guds Son.

Även jag har sett denne blinde man allestädes där jag vandrat, och jag skulle vilja leda honom till den Läkaren, som allena kan öppna den blindes ögon; men denna blinde stackare är så gensträvig och självklok, att han ej låter leda sig. Han har nämligen ända från barndomen levat i den falska tron, att han ser bra fastän han intet ser. Han är allt ifrån barndomen så van att vandra i mörker, att han anser mörkret för ljus. Och då han ej vet hurudant ljuset är, så tror han, att andra ej heller veta det. Han tror sig se fastän att han ej ser något. Fastän denne blinde stackare beklagligtvis bott även i denna församling 30, 40, 50, 60 eller sjuttio år har han likväl ej ännu fått sina ögon så mycket öppna, att han skulle ha sökt åt sig ögonsalva. Det är ganska ledsamt att se, att han i andeligt avseende är så blind, att han ännu ej kommit att känna sin blindhet, och det är ännu värre. Ack, att han blott själv skulle finna, att han är lik den blinde mannen, som satt vid vägen och ropade: "Jesu Davids Son förbarma dig över mig, att jag må få min syn." Men, bättre Gud. Mången finnes i denna församling, som ännu ej vet, att han är blind född, fastän Guds ord på alla ställen vittnar, att alla människor äro av naturen vredens barn och att deras själar gå förlorade, om bättring ej sker. Och varav veta väl de stackars blinda detta, då ingen finnes, som uppenbarat för dem, hurudan människan är i sitt naturliga tillstånd och hurudan hon bör bliva, om hon skall börja söka efter ögonsalva.

Men liksom Paulus blev hållen för en dåre, då han för de världsvisa började predika om sin omvändelse, så anse ännu denna världens vise kristendomen för en dårskap och vidskepelse. Om även här någon människa började ha omsorg om sin själ, så skulle han genast bliva ansedd för en dåre av världshopen, av den hop, som tycker sig vara klok, fastän han i andeligt avseende ej vet mer om kristendomen än en nyfödd hundvalp. Ty liksom hundvalparna födas blinda, så är även varje människa född blind och har vandrat blind ända till den dag, då Jesus kommer med ögonsalva och öppnar hennes ögon.

Jag måste säga eder sanningen, ty mitt samvete fordrar, att jag skall vittna om sanningen. Jag ser av alla omständigheter, att I haven vandrat blinda allt intill denna dag. I haven alldeles förvända salighetsgrunder. I haven aldrig haft en rätt omsorg om eder själ. Om eder buk haven I hittills haft stor omsorg, men ej om eder själ. Om i denna församling ej kommer en gnista av den eld, som Jesus kommit att upptända i människornas hjärtan, så vet jag icke, hur det slutligen skall gå med eder, ifall den store blindes Läkare ej öppnar edra blinda ögon. Hör, du store blindes Läkare, alla botades bön: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 18: 31—43.

Jesus säger: Genom mycken vedermöda måste människan ingå i livet. Men här finnes ju knappast någon som skulle veta något om denna vedermöda. Kroppens vedermödor känna I, men själens vedermödor äro för er okända. Jesus säger även: När kvinnan föder barn har hon sorg. Men manne I någonsin haft dessa födslosmärter? De naturliga födslosmärterna känna I, men de andliga födslosmärterna äro för eder okända. Aposteln Paulus säger: Den sorg som är efter Guds sinne, hon kommer åstad bättring till

salighet. Men I haven aldrig haft en sådan sorg, som är efter Guds sinne. Om en ko, ett får eller en ren dör, då kommer sorg över eder, men I får ej sorg eller bedrövelse därför, att I genom edert onda leverne haven korsfäst Jesus. I får ej sorg och bedrövelse därav att I haven plågat eder Förbarmare och försmädat Hans tårar genom dryckenskap, svordom, otukt och girighet. Även för dig, du blinda församling, har Jesus bett och gråtit, utgjutit blod och suttit i blodbad samt lidit helvetets pina, men du har försmädat Hans tårar och trampat Hans blod under dina fötter. Förgäves har Förbarmarens tårar flytit för din skull: förgäves har blodet drypit från Hans panna för ditt överdåds skull, förgäves har Han blivit sårad för din ohörsamhets skull. Du har själv stuckit spjutet i Förbarmarens hjärta. Den himmelske Förbarmaren har blottat sitt bröst och för de förhårdade barnen visat sina sår och sagt dem: "Se, dessa sår har jag erhållit för eder skull". Och blodet från dessa sår stänker även på de förbannade, som med syndens vassa kniv hava mördat sin Förbarmare. Men de två sina händer och sitt ansikte med ättika och galla, på det att Förbarmarens blod som stänkt på dem, ej må synas för världen. Liksom denna världens horor två sitt ansikte med brännvin, att de må bliva röda och blotta sin hordoms bröst att beskådas av alla otuktiga ögon: alltså göra även de andliga hororna, då de två sina händer och sitt ansikte med ättika och galla, eller med hordomens och otuktens vin, på det att de blodsdroppar, som från Förbarmarens hjärta stänkt på mördarna, ej skola synas för djävulen och världen. Ty djävulen, som uppeggat de blinda och förhårdade barnen att mörda den som fött dem och att trampa på Hans bröst, fruktar så svårigen försoningsblodet, som stänker från Förbarmarens hjärta, att han med räddhåga och tjut flyr ifrån den människans själ, i vars hjärta en enda droppe av Förbarmarens blod fallit.

Men blinda stackare, I haven mördat eder Förbarmare med syndens och liderlighetens vassa kniv: och Förbarmarens blod har stänkt på eder genom det nådens rop, om vilken I haven hört budskap.

Men I haven tvagit edra hjärtan med bitterhet och vredens galla och utplånat varenda droppe, som av Frälsarens blod har stänkt på eder så att I icke haven ens ett tecken av den sanna kristendomen. Likasom denna världens horor två sina ansikten med brännvin och blotta sin hordoms bröst att beskådas av alla otuktiga ögon, alltså har även de andeliga hororna i denna församling tvagit sitt ansikte med draggift och blottat sina bröst för alla orena andar, på det att de må få bedriva hor med avgudarna. Se, hellre vandra denna blinda stackare dristigt mot evigheten: han tror även, att han nog hittar fram på den rätta vägen, fastän han ej ser något. Stundom känner han med fötterna efter den gamla stigen, där hela mänskligheten vandrar fram, och då denna gamla gångstig är väl trampad och jämnad, så tänker han med sitt förnuft: "detta är landsvägen, där hela mänskligheten vandrar fram: denna väg, som är så väl trampad och jämnad, är ej en orätt väg". Och varav skulle väl den blinde stackaren komma på den tanken, att en hel landsväg kunde vilseleda de resande. Ty då den onde har vänt den blinde stackarens ögon aviga, så har han även en förvänd åsikt om alla andeliga ting: mörkret anser han för ljus och orättfärdigheten för rättfärdighet. Varav vet eller förstår den blinde stackaren att det är den onde själv som byggt den landsväg, på vilken mänskligheten färdas. Om en ropandes röst i öknen säger till honom: "denna stora landsväg, på vilken mänskligheten vandrar fram, är en orätt väg", så stöter den blinde stackarens mörka förnuft emot och säger till den, som ropar i öknen: "du ljuger, längs denna landsväg har hela denna mänsklighet vandrat före mig: denna väg hava alla världsherrar och skriftlärdade vandrat före mig: denna stora

landsväg har även de gamla vandrat före mig, och alla, som vandrat denna samma väg, har även kommit väl till rätta: ingen nöd har de haft, inga motgångar eller vedervärdigheter har mött dem". Oaktat nu vägvisaren säger: "Den vägen är bred, som drager till fördömsen, och de äro många, som gå på honom, men den porten är trång och den vägen smal, som drager till livet, och få äro de som finna honom" — så tror den blinda stackaren icke detta, utan han tänker så: ingalunda går hela mänskligheten till helvetet, utan tvivel veta församlingens äldste bättre än denna vålnad, som ropar i öknen: utan tvivel veta församlingens styresmän bättre var vägen går till himmelen, än denna galning, som ropar likt en vålnad i öknen och vill inbilla människorna, att mänskligheten vandrar på den väg, som djävulen vandrat." Denna blinda stackare har tagit exempel och upplysning av församlingens styresmän, som säga: "krögeriet är ingen synd, fylleriet skadar ingen, svordom och slagsmål betyder intet." Då församlingens styresmän anser krögeriet för ett lovligt näringsfång och svärja sig själva till helvetet för brännvinsböternas skull, så tänker denna blinda stackare, som är i samma tro som församlingens styresmän: "det är en satans lära, att krögare och fyllhundar icke skola ärva Guds rike" — oaktat de båda svärja sig till helvetet. Och då församlingens styresmän hysa den tron, att inget helvete finnes, så tänker även denna blinda stackare, som vandrar på samma väg, där mänskligheten vandrar: "helvetet finnes ingenstädes, blott människan lever fromt och bevarar sin penningpung från brännvinsböter genom mened, nog blir hon salig". Då den onde vänt ögonen aviga på den blinda stackaren så förvänder den onde

även skriften då han i sin blindhet försöker läsa i den. Han tänker nämligen, att icke allt är sant, vad som står i skriften: och någon blind stackare, som har död tro i peruken och djävulens tro i hjärtat, han tänker så: "jag är ett Guds barn, ingen behöver döma mig: Gud är icke så sträng, att Han fordrar orimlighet". En och annan blind stackare är som en hundturk, vilken har en god nos att vädra, var han kunde finna något att äta och dricka och var han kunde uppfylla sina köttliga begärelser.

Detta är nu den blinde stackarens skepnad, vilken jag sett vandra mot evigheten. Och om Frälsaren ej kommer för att med ögonsalva öppna denna blinda stackares ögon, så går han helt säkert huvudstupa till helvetet. Och det är det allra ledsammaste, att han är född blind. Andeliga kvacksalvare hava lagt säkerhetens plåster på edra samveten, på det att samvetssåren ej må lukta och rinna var, förrän först i evigheten. I skullen vilja äta bara sötsaker och bära grannlåt och samla världsliga ägodelar, men om någon kristen giver eder bittra läkemedel, så spotten I dem ut ur munnen och säga: "detta är ett tomt skällande, det är ej Guds ord". Månne icke Frälsarens tårar en gång skola bränna edra samveten och åstadkomma sveda i edra hjärtan, till dess I får begynna betala den yttersta skärven om ej förändring sker i edra hjärtan och sinnen. Om I ej i tid bedjen om ögonsalva av Frälsaren, så går det illa med eder både i tiden och evigheten. Om ej en sann ånger och bättring försiggår hos eder, så gå edra själar förlorade. Jag kan ej annat än sucka till vår Herre Jesus Kristus, att Han ville förbarma sig över denna olyckliga församling och öppna edra blinda stackares ögon, förrän de tillslutas till evig tid. Amen.

SYR. 2: 1; MATT. 4: 1—11

MIN SON, VILL DU VARA EN GUDS TJÄNARE, SÅ RED DIG TILL FRESTELSE. SYR. 2: 1.

Av dessa Syraks ord höra vi, att var och en, som vill vara en Guds tjänare, får reda sig till frestelse. Ty man har ej ännu hört, att djävulen skulle fresta världens barn. Det finnes icke ett enda exempel i skriften, att djävulen skulle hava frestat sina egna, som troget tjäna honom. Men Guds barn frestar han förskräckligt, såsom fallet var med Job, David och Luther: och till och med Guds Son har djävulen frestat. Därav se och förstår vi således, att Syrak erfarit något då han skriver till sin son i det andra kapitlet sålunda: Min son, vill du vara en Guds tjänare, så red dig till frestelse. Härav synes det som om Syraks son ännu icke känt något av djävulens frestelser. Och vi veta, att de säkra ej veta stort något av djävulens frestelser. Ty fienden vill ej fresta dem, som troget tjänar honom med tankar ord och gärningar. Visserligen hålla de säkra det för en stor frestelse, om brännvinet tager slut eller då en häst tappas bort eller om de har ett gråtigt barn eller någon motgång eller skada sker i världen. Men detta är icke den frestelse, om vilken Syrak talar till sin son, ty han talar om den andliga och inre frestelserna. Sådana inre frestelser har ej syndaträlarna, ty alla säkra säga så: "Vi hava intet med den onde att skaffa." Vi veta och tror även med visshet, att de säkra och världsträlarna ej har något med den onde att skaffa, ty dessa stackare känna ej den ondes frestelser. Och varför skulle väl den onde fresta dem, som troget tjänar honom? Nog låter den onde de säkra sova i godan ro. Men Guds barn frestar djävulen förskräckligt natt och dag, såsom de heliga klaga. Då fienden ej lät Guds Son vara i fred, utan vågade fresta även Honom, vad skall han då icke göra med andra Guds barn, vilka han tror sig övervinna, såsom han och övervunnit några, till exempel David då denne gick in till Batseba och bedrev hor.

Likaledes då, när han förmådde David att räkna folket, se, då uppstod satan emot Israel och ingav David i sinnet, att han borde räkna folket. Men David fick samvetskval av den synden och en sann ånger, då profeten Natan bestraffade honom, och därför förlät Gud honom denna synd.

När är det nu djävulen på detta sätt frestar de säkra? Jag har icke hört de säkra klaga, att fienden frestar dem. Men de väckta och kristna klaga storligen, att fienden ej giver dem någon fred. Då det nu förhåller sig så, att fienden ej frestar de säkra utan endast de väckta och kristna, på vilka han är förskräckligt vred därför att de skiljt sig från honom, så får alla säkra och nådetjuvar taga detta kännetecken på sig, att de ej hava något att skaffa med djävulen, ty de äro just djävulens och världens älskade spenabarn och sitta, såsom andra stillsamma barn, i den ondes sköte eller uppfylla alla den ondes ingivelser och uppsåt så troget, att den onde ej har någon orsak att fresta sina egna barn. De blinda världsbarnen känna ej andra djävulens frestelser, än gamla Adams kraft allena och hordomens verkningar vilka de emellertid anse för lovliga. Gamla Adam förbytes i deras tycke till en sanningens predikare och hordomen förbytes till kärlek, girigheten förbytes till ett lovligt näringsfång, dryckenskapen förbytes till himmelsk glädje, brännvinet förbytes till ett läkemedel, äran förbytes till välvillighet och egenrättfärdigheten till fromhet. Den onde hade ej så stor makt bland den säkra hopen, om han ej skulle förvandla sig till en ljusets ängel, så att till exempel det andeliga hatet förbytes till samvetskrav, gamla Adam förbytes till en sanningens predikare, egenrättfärdigheten förbytes till Guds rättfärdighet, äran förbytes till Guds ära.

Emedan det nu i dag är fråga om Guds Sons frestelser, såsom evangelisten berättar och

varom de säkra världsmänniskorna icke veta något så skola vi i dag förklara, vilka fiender de äro, som hindra de säkra från ånger. Ty samma frestelser, om vilka i denna dagens evangelium är skrivet, komma över alla väckta och kristna. Och samma frestelser övervinna de säkra, fastän dessa stackare; icke känna dem. Vi se, att himmelens änglar tjäna dem, som genom tron och beskådandet av Guds Lamm övervinna den ondes frestelser. Himmelens änglar glädjas, då de kristna övervinna frestelser. För himmelens änglar varder glädje över en syndare som omvänder och bättrar sig. Ack, att nu även i dag någon syndare omvänder och bättrar sig, så skulle för himmelens änglar varda stor glädje av honom. Vi hoppas och bedja, att Guds Son, som i dag övervunnit alla fiendens frestelser, beder för de få själar, som äro stadda i stor frestelse, emedan Han är frestad liksom vi, dock utan synd. Hör, du stora frestelsernas övervinnare, deras suckar, som äro stadda i stor frestelse. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 4: 1—11.

Vi höra av vårt upplästa evangelium, huru Jesus blev förd av Anden i öknen, på det Han skulle frestas av djävulen. Men då vi redan förut har visat, att de säkra ej hava sådana frestelser som de väckta och kristna, vilka känna likadana frestelser som Kristus, så kunna vi icke för de säkra framställa dessa frestelser så, att det skulle lända dem till uppbyggelse. Ty de säkra borde först vakna, förrän de kunde känna sådana frestelser som de kristna har erfarit. Somliga säkra tro att det är den onde som frestar dem, då de kristna komma och döma dem. De säga, att världen hatar dem, då de kristna för dem framställa Guds stränga rättfärdighet. Nådetjuvarna anklaga de kristna, att dessa äro kristnas förföljare, vilka icke giva hederliga människor samvetsfrid. De kristna låta ej nådetjuvarna i fred gå till helvetet. De fördärvar nådetjuvens veka hjärta och uppreta sin nästa till vrede, och därav får nådetjuven ett ont och gnagande samvete.

Han får ett ont och hårt hjärta genom de kristnas dom, så att han ej mer kan tro, att han i sådant tillstånd blir salig.

Sådana frestelser känna de säkra på de orter varest några kristna finnas, vilka ej giva de säkra samvetsfrid. Den onde vänder deras ögon aviga, så att de hålla de kristna för frestare och förföljare. Men på de orter, var det icke alls finnes några kristna, hava de säkra ej sådana frestelser. På sådana orter få de säkra i fred gå till helvetet. Det finnes några säkra, vilka djävulen frestar på detta sätt: när hedern och egenrättfärdigheten bevarar somliga dygdiga horor från verkligt horeri, och om under sådana förhållanden någon frestare kommer och vill förföra henne till horeri, så strider denna dygdiga hora mot sådana frestelser och befaller denna narr, som tränger sig bredvid henne, att han skall gå sin väg. Mången dylik hora klöser och luggar den narr, som kommer och vill förleda henne till horeri, och tänker sedan, att hon har övervunnit frestelsen. Men med vems kraft har hon övervunnit dessa frestelser? Mången har efter sin väckelse erkänt, att ambitionen och fruktan för fattigdom, ifall det skulle bliva någon avkomma, har bevarat henne från horeri.

Men det är ej en sådan frestelse varom i dagens evangelium är fråga. Ty frestaren har icke sagt till de kristna: "Gå nu och bedriv hor eller gå nu och stjäla, gå nu för att suppa och slåss". Den onde gissar väl att Guds Son icke är som Absalom, vilken gick uppenbarligen inför hela Israels ögon och bedrev hor, då en den ondes hora bad honom göra så.

Men frestaren lade sådana frestelser för Kristus, uti vilka i och för sig icke hade varit någon synd, om Gud hade befallt att göra så. Ett exempel därpå utgör den första frestelsen: "Säg att dessa stenar varda bröd". Det naturliga förnuftet fattar det ej såsom någon synd, att man på lovligt sätt stillar sin hunger, även om man av sten och lera beredde bröd. Men det skulle hava blivit till synd därigenom, att den onde hade fått

tillfälle att anklaga och säga: "Du gjorde ju nu såsom den onde befallde". Det hade varit den onde till stor glädje, om Guds Son hade gjort såsom den onde befallde.

Vi se redan allenast i denna församling, huru stor glädje det bliver för den ondes änglar, om någon kristen gör såsom de bjuda. Om en kristen till exempel smakar kyrkovin på krögarens befallning, så äro den ondes änglar färdiga att ropa: "En kristen tog och drack vin: sådana äro de kristna." Men om en säker människa skulle dricka fast ett kvarter eller en halv kanna brännvin eller rom på en gång, därom talas intet. Och huru skulle väl krögarens välvilliga anbud bliva en frestelse för den säkre och nådetjuven? Det är ej någon frestelse för den som anser superiet för lovligt och nödvändigt, men de kristnas förmaningar till drinkaren, att En drinkare icke skall ärva Guds rike, det gör drinkaren ont, Ty den onde ingiver drinkaren i sinnet, att denne villoande kommer och hindrar honom, från att njuta Guds håvor. Så förhåller det sig även med en skamlös hora. Då föräldrarna vilja avhålla henne från horeri, så vredgas hon på föräldrarna och betraktar dem som frestare, vilka vilja hindra henne från att njuta av köttets förnöjelse: men sin frestare och horkamrat, vilken brådskar henne till helvetet, honom älskar hon. Sådana äro de säkras frestelser, fastän de egentligen äro å Guds, föräldrarnas och de kristnas vägnar givna varningar och kärleksfulla förmaningar: men den blinde syndaträlen anser dem för frestelser. Då föräldrarna draga horor bort från deras otuktsläger, så anse dessa sina föräldrar för fiender, som vilja hindra dem från horeri. Då föräldrarna vilja aga somliga barn för stöld, så vredgas dessa små tjuvar på föräldrarna, som hindra dem från att stjäla. För sådana horor och tjuvar bliva föräldrarna och de kristna frestare, ty de hindra dessa horor och tjuvar i deras lyckliga och saliga förnöjelse i köttet, som de älska och i vilken syndaövning de finna sin glädje och salighet. Sådana äro de säkras frestelser. Gud förvandlas i deras

ögon till en frestare, föräldrarna förvandlas till frestare, överheten förvandlas till en frestare, de kristna förvandlas i nådetjuvens ögon till frestare. Alla, som vilja hindra de säkra i deras syndalopp, bliva deras frestare. Dessa blinda stackare vredgas på dem, som arbetar på deras frälsning, men verkliga frestare äro deras bästa vänner. Så till exempel är tjuvens bästa vän den, vilken gömmer hans stulna gods: horans bästa vän är den, som frestar henne till horeri: krögaren är fyllhundens bäste vän, vilken släcker hans brinnande begär. Sådana frestare, vilka göra många själar olyckliga och snarligen hjälpa de säkra till olycksalighet, dem betraktar den säkre syndaträlen ej som frestare, utan som hjälpare och de bästa vänner. Därför går det ej an för oss att för de säkra förklara hurudana de kristnas frestelser äro, ty de förstå likväl icke, om man än förklarade det för dem. Men en dygdig människas frestelser skola vi korteligen framställa. En dygdig människa vill på allt vis undfly grövre synder, och därför undflyr hon även dem, genom vilka hon kunde bliva ärelös. En måttlig fyllhund smakar litet för hederns skull, men ej så mycket, att det skulle uppröra sinnet: men den måttlige fyllhunden förstår icke, att han för en annan fyllhund blir en frestare och sina egna barn till förargelse och gör av dem värre helvetets barn än han själv är. En dygdig hora undviker även på allt vis att hon icke må köttsligen beblanda sig, men hon hindrar likväl icke andra från den synden. Ty en dygdig hora vill icke bära namn av hund eller falsk profet. Om någon god vän bjuder åt en måttlig fyllhund mera än vad denne tror sig tåla, då känner han frestelser, men strider alltid mot dessa frestelser. Och enligt vad han själv inbillar sig övervinner han alla frestelser. Så strider även en dygdig hora emot hordomsfrestelserna, men ej med trons sköld eller med Andens svärd, utan hon klöser med naglarna, sparkar med fötterna och biter med tänderna sin frestare: men hon låter likväl övervinna sig, då en sådan frestare kommer, som är mycket

listig, som kommer i en friares skepnad och stjäla först hjärtat av henne. Och slutligen får han göra med den dygdiga horan vad han vill. Emot sådana frestelser har hon ej stridsvapen.

Nog får även kristna flickor akta sig för dessa falska profeter, vilka komma till dem i fårakläder, men invärtes äro de glupande ulvar. De låtsa vara botfärdiga, bedrövade och ödmjuka, och så bliva även kristna flickor bedragna. Ty sådana narrar stjäla snart bort hjärtat och få dem snart att samtycka till sina gärningar. Mången har frestaren redan på detta sätt besvikit. Bevara edra hjärtan, I få själar, I Jesu trolovade brudar, som förnimmer den ondes glödande pilar. Sätten trons sköld emot pilarna, huggen med Andens svärd, sätten salighetens hjälm på edra huvud och utrusten eder med alla rättfärdighetens stridsvapen, på det att I mån bliva beståndande i den förskräckliga striden.! Ty fienden går omkring såsom ett rytande lejon, sökande vem han uppsluka må. Fienden är icke så farlig, när han kommer i ett lejons skepnad, men när han omskapar sig till en ljusets ängel, då är han för de kristna ganska farlig. Därför säger jag ännu: bevara edra hjärtan, I utvalda själar, som känna djävulens list. Bevara edra hjärtan I Jesu brudar, på det att den listige frestaren ej må bliva i tillfälle att stjäla bort edra hjärtan och därigenom få eder i sin snara. Fienden är ej så farlig då han hotar de kristna med hat, förföljelse, skymf och död. Men när han bjuder dem något gott, då är han farlig. Nog upplåter fienden sedan alltid avgrunden för de kristna och låter därifrån uppstiga en så giftig rök, att de må bliva

kvävda. Men de kristna hava städse en liten öppning, en trång port, varifrån de kunna fly i det levande vinträdetets springor då åskan svårligen dånar på Sinai berg. Men den ondes trälar hava ej, vart de kunna fly. Då de kommit i nöd, så måste de bliva på sin plats. De måste säga: "De behaga mig icke." Den ondes änglar komma för att tjäna de ogudaktiga och hederligen ledsaga deras kroppar till helvetet. Men den fattige Lasari själ föra änglarna i Abrahams sköte.

Vi hysa det hopp, att de få, utvalda själar, vilka här för sin tros och sin kärleks skull bliva frestade, föraktade och smädade, snart skola befrias från alla frestelser och alla vedermödor, som de här lida av djävulen och hans anhang, då den store Stridshjälten, som i dag övervunnit alla djävulens frestelser och ännu ropar på korset: Eli, Eli lama sabaktani," kommer de utvalda själarna till hjälp, vilka i denna sorgedal av den blinda världshopen bliva frestade, skymfede, hatade och föraktade, då de, bärande Jesu kors, följa Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg. Där får Jesu lamm vila vid Jesu kors, skådande de blodiga sår, från vilka försoningsblodet flyter, och slutligen få på Sions berg, sjunga segersång bland änglarna och de utvaldas skara. Då skola alla frestelser slutas, alla tårar avtorkas och alla djävlar fly ned i avgrunden. Då skall de utvaldas, segervinnares och alla frälsta själar glädjeröst höras i himmelen. Och himmelens änglar skola komma och tjäna dem, vilka djävulen här i denna världens öken svårligen frestar: Och Guds barns åklagare skall tystna. Amen.

MATT. 15: 21—28

DEN KANANEISKA KVINNAN ROPADE: "**O HERRE, DAVIDS SON, FÖRBARMA DIG ÖVER MIG, MIN DOTTER PLÅGAS JÄMMERLIGEN AV DJÄVULEN.**" MATT. 15: 22.

Vi höra av dessa ord att den Kananeiska kvinnans dotter plågades jämmerligen av djävulen. Och i Frälsarens tid plågade djävulen många andra människor. Men ingen bibeltolkare har försökt förklara vad de månde vara, då djävulen plågar människan, eller på vad sätt djävulen kan plåga en människa här i nådatiden. Somliga världsvisa säga, att ingen djävul finnes till. Och överstepräster och biskoparna och bibeltolkarna äro i den tron att djävulen ej mer plågar någon. Om djävulen i Frälsarens tid plågat somliga människor så har det skett i den tiden, men nu plågar djävulen ej mer någon. Och nästan alla säkra, vilkas samveten aldrig vaknat, säga så: "Vi har intet med djävulen att skaffa." Och det är väl sant, att djävulen ej plågar dem, som troget tjäna honom, men dem plågar han jämmerligen, som vakna upp ur syndens sömn och genom Guds nåd avsäga sig djävulen. I detta tillstånd var den kananeiska kvinnans dotter, som plågades jämmerligen av djävulen, hon hade vaknat av Frälsarens predikan. Förskräckliga hordoms och tjuvnadens synder hade föranlett samvetets väckelse. Den listiga egenrättfärdighetsdjavulen, som ofta oroar de väckta, och gör dem ovärdiga att som syndare tro på Jesus, den samme djävul hade vredgats även på denna dotter, vetande att han icke lång tid hade. Egenrättfärdighetsdjavulen, kände det av sig själv, att han nu snart måste begiva sig bort från denna varma hydda, då Guds Son kom så nära. Djävulen använde all sin kraft till att plåga den väckta dottern, förrän han gick ut ifrån henne, Så gjorde djävulen även med andra, vilka kommo nära Jesu heliga person. Han försökte riktigt plåga dem förrän han utgick. Ty den onde får ledsamt då han måste gå ut ur den hydda där han så många år bott ifred och ro. Då nämligen den orene anden

går ut ur människan, vandrar han omkring torra platser, söker efter vila, och finner ingen. Och en annan ond ande, vars namn är Legio, beder Guds Son, att han måtte få fara in i svinhjorden, då han måste gå ut från människan.

Det händer ännu, då den orene anden genom Guds kraft gått ut från människan eller från en kristens hjärta, att den onde farit in i den andeliga svinhjorden, och han driver den med förskräcklig fart i avgrundens brinnande hav.

Här finnes ingen, som skulle plågas av djävulen. Det synes nu som om alla säkra vore i sämja med djävulen. Och vad äro de väl annat än i sämja med honom, vilka troget tjäna honom med tankar, ord och gärningar, De, som supa och svärja, stjäla och bedriva hor, äro utan tvivel i sämja med djävulen. Så är förhållandet även med nådetjuvarna och egenrättfärdighetstjänarna, vilka utvärtes lite förbättrat sitt leverne, men invärtes äro de glupande ulvar. Den orene anden plågar ej dem som med hjärta och sinne tjäna honom ehuru de yttre lemmarna ej äro givna i satans våld. Här finnes många sådana som ej mer äro stora fyllhundar men småsupar och punchglasen äro lovlige ty deras lemmar äro ännu i satans våld. De tjäna den onde, icke allenast med hjärtat utan även med lemmarna. Paulus säger: "Given icke edra dödliga lemmar i syndens tjänst." Det finns även sådana som blygas att uppenbarligen stjäla, men taga stor vinst på sin vara och sitt besvär, så snart tillfälle därtill erbjuder sig. Ej heller äro de plågade av den onde ty de tjäna honom med hjärta och sinne och även med kroppens lemmar. Det finnes även sådana, som ej täckas uppenbarligen bedriva hor, men prål är för dem lovligt, varunder horeri döljer sig, den onde oroar ej sådana. Med ett ord sagt: "då den onde får något ställe av

själen och kroppen i sitt våld, så upphör han att plåga människan, men om samvetet vaknar och Guds Son kommer så nära, att Hans ord börjar verka och bliva levande i de väcktas hjärtan, då kommer den onde i nöd. Då börjar han oroa de väckta och sarga deras hjärtan, ty han vet att det icke är lång tid förrän han måste fly från sin hydda och begynna vandra omkring torra platser där han söker efter vila men finner ingen."

Så var nu fallet med den kananeiska kvinnans dotter. Dottern hade vaknat av Jesu predikan. Hordomens och tjuvnadens synder hade berört samvetet. Egenrättfärdighetsdjägen begynte jämmerligen plåga henne och hon vred sig i samvetskval. Denna dotters klagan och jämmer i sin samvetsoro gjorde ont i modershjärtat och därför kom hon och ropade: "O Herre, Davids Son, förbarma dig över mig, min dotter plågas jämmerligen av djävulen."

Alla kristna borde nu begynna ropa som den Kananeiska kvinnan efter Jesus, att Han måtte förbarma sig över alla de döttrar, som plågas av djävulen. Och vi hysa det hopp, att Guds Son skall förbarma sig över dem och snarligen utdriva djävulen. Men för de blinda stackare, som icke känna, att djävulen plågar dem, emedan deras samvete aldrig vaknat, för dessa stackare borde alla kristna bedja som har börens kraft och vilka Jesus förlossat från djävulens våld, att djävulen begynte plåga alla säkra, på det att de i samvetskval må börja ropa och jämra sig, såsom skrivet står, att den onde ropade genom människans mun: "Är du kommen till att plåga oss förrän tid är, du den Högstes Son?" Bedjen, alla botfärdiga och troende, att alla djävlar måtte komma i så stor nöd, att de begynte ropa genom människans mun, nämligen de, som i detta hus ännu sitta döva och stumma. Hör, o Davids Son, de bedrövades, botfärdigas och troendes suckan, då de ropa till dig både för sina barn och sig själva, då djävulen frestar dem natt och dag i denna sorgedal, medan de vandra

till sitt fädernesland, där alla frestelser slutas. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 15: 21—28.

Vi höra nu av vårt upplästa evangelium, att den Kananeiska kvinnan ropade efter Frälsaren, att djävulen jämmerligen plågade hennes dotter och att lärjungarna bad Jesus att skilja henne ifrån sig; "ty hon ropar efter oss." I anledning därav vilja vi genom Guds nåd på denna heliga stund betrakta:

1:a. Varför äro de få, som i denna tid plågas av djävulen?

2:a. Varför äro de så få, som i denna tid ropa efter Jesus?

3:e. Varför vilja somliga icke höra dem, som ropa efter Jesus?

Att Herren jämte sitt ord även ville förläna oss ett rätt förstånd, därom bedja vi, hör oss, milde Herre Gud.

Första betraktelsen: Varför äro de så få, som i denna tid plågas av djävulen?

Vi höra flerstädes uti evangelium, att mången i Frälsarens tid blev plågad av djävulen. Varför plågar djävulen i denna tid ingen säker? Äro nu även från alla säkra, alla djävlar utdrivna? I många sådana hjärtan, från vilka djävulen en gång var utdriven, hava sju värre djävlar farit in. Och det kommer därav, att Guds levande ord ej mer kan verka ens en utvärtes bättring, än mindre någon väckelse, varken i de stocksäkra eller i de avfallna. Ty de äro såsom de förhärdade i Johannes och Frälsarens tid, så att Guds ord ej får intränga i hjärtat och verka väckelse. Om människorna icke vore så förhärdade, så skulle Guds ord visserligen ännu verka väckelse. Genom väckelsen skulle nog alla djävlar begynna ropa genom människans mun. Om samvetet vaknade, så skulle visserligen den onde komma i nöd. Nog skulle människorna ropa efter Jesus, och nog skulle åter somliga djävlar fara in i svinhjorden, och somliga skulle gå bort och vandra omkring torra platser. Men nu är den onde ej vred på mången. Ty alla säkra, alla

nådetjuvar, alla egenrättfärdighetens tjänare och alla från nåden fallna äro nu i sämja med djävulen och tjäna honom troget. Men sedan, då döden kommer uppstiga alla djävlar ur sin håla och begynna plåga de döende. Men då torde Guds Son vara så fjärran, att ögat ej ser och örat ej hörer honom, emedan den bästa nådatiden är förgången och den blinda stackaren ej ropat då, när Jesus av Nasaret gick där fram. Jag har mycket tänkt och forskat, varför så få i denna tid plågas av djävulen, och varför så få ropa efter Jesus. Men jag har ej funnit någon annan orsak än att Guds Ande tröttnat att bestraffa världen genom de kristnas mun, och de säkra har av Guds ords hörande blivit förhärdade, likasom Judarna förhärdades av Johannes och Frälsarens dömande. Lagen verkar ej mer väckelse, evangelium verkar nu icke tro. Johannes stränga hotelser verkade ej fruktan. Och om de hade trott vad som sades dem, att änden kommer, att förödelsen kommer, så skulle de redan av fruktan bättrat sig. Men de hava ej trott ett enda ord av Johannes och Frälsarens predikningar, då dessa förutsade hela rikets undergång. Men det oaktat hade de en sådan fast tro på Gud, att Gud ej kastar dem i helvetet. De trodde, att Messias skall komma för att hjälpa dem. Men varför kom Messias för att hjälpa de förhärdade?

Så förhåller det sig även nu, att de säkra hysa den fasta tron, att de bliva saliga och att de kristna fara till helvetet. De ogudaktiga lägga nu synderna på de kristnas samvete, vilka förhärdat dem. Taga väl nu de kristna den synden uppå sig, att de förhärdat de säkra? Jag tror, att de kristna få taga den synden på sig att de alltför lite har förhärdat de säkra. Ty, nu ligga alla djävlar ifred uti de säkras hjärtan, nu hör man icke någon mer klaga, att djävulen plågar honom. I början av väckelsen voro de kristna ivriga att skälla och döma de säkra. Då blevo alla djävlar oroliga och begynte jämmerligen plåga somliga. Men nu plågar djävulen ej mer någon. Varav kommer det? Jo, det kommer därav, att alla djävlar nu få vara ifred. Man har redan under

Frälsarens tid funnit att djävlar begynte plåga somliga människor, och de, vilka djävulen sålunda plågade, begynte ropa efter Frälsaren. De blevo förlossade från djävulens våld och blevo kristna, som Maria Magdalena, ur vilkens hjärta Frälsaren hade utdrivit sju djävlar, och den kananeiska kvinnans dotter, vilken djävulen begynte jämmerligen plåga när samvetet vaknade genom Guds ord, som hon hörde ur Kristi mun. Densamme dottern blev även förlossad ur djävulens våld. Och så borde det även nu ske med alla, som vilja bliva förlossade. De borde vakna genom Guds ord, som de kristna predika, vilka har Guds Ande. Sedan skulle djävulen begynna plåga dem, och de nödgades i samvetsqual börja ropa: "Jesu, Davids Son, förbarma dig över oss." Men nu hörs ej de plågades rop.

Andra betraktelsen: Varför äro de så få, som i denna tid ropa efter Jesus? Det kommer därav, att människorna ej mer vakna. Och hur skola de väl vakna, då förhärdeisen kommit över dem. Om de vaknade, så skulle visserligen djävulen begynna plåga dem. Nog skulle det bliva ett ropande efter Jesus, nog skulle de även snart bliva förlossade från djävulens våld, nog skulle deras döda tro slutas och den levande tron komma i stället. Men då människorna ej vakna, så plågar ej heller djävulen de säkra, och de har sålunda ingen nöd, varför de borde ropa efter Jesus, och sålunda bliva de ej förlossade från djävulens våld. Detta är ett fast ord.

Tredje betraktelsen: Varför vilja somliga ej höra dem, som ropa efter Jesus? Det kommer därav, att de själva ännu hava djävlar i hjärtat. Detta ropande gör dem ont därför, att djävulen ej tål höra ett sådant ropande. Då ett svin skriker i dödsvånda, så skrika även de andra svinen, då en människa ropar i samvetsqual, så ropa även andra, som äro i samma nöd. Men då någon människa ropar efter Jesus, så vredgas alla djävlar på henne, ty de veta, att de icke har lång tid. När den blinde stackaren ropade: "Jesu, Davids Son, förbarma dig över mig." Då vredgades

alla blinda djävlar på den ropande och befallde honom att tiga. Så var fallet även med lärjungarna. När denna kvinna begynte ropa: "Jesu, Davids Son." Då vredgades alla djävlar, som ännu funnos i lärjungarnas hjärtan. Och de samma djävlar lade dessa ord uti lärjungarnas mun: skilj henne ifrån dig, ty hon ropar efter oss," Somliga bibeltolkare säga, att detta var en förbön att lärjungarna bådo Jesus att hjälpa denna kvinna. Men enligt det själstillstånd, vari lärjungarna då voro, är det ordet "skilj henne ifrån dig" icke någon förbön., utan ett förskjutande. Deras mening var att Jesus måtte befalla henne gå bort från att ropa, ty fariséernas surdeg kommer nog överens med den döda tron. Lärjungarna hade då ännu icke någon annan tro, än just den döda tron. Och vi har sett, att alla som har död tro, förargas liksom fariséerna förargades av barnens ropande i templet. Nu höra alla säkra, alla förhärdade, alla nådetjuvar och alla från nåden fallna, att den kananeiska kvinnans dotter var väckt, att hordomens, tjuvnadens och olydnadens synder hade kommit på samvetet och för denna väckelses skull begynte egenrättfärdighetsdjävulen plåga henne. Men denna dotter blev även förlossad från djävulens våld genom Herrens Jesu kraft och genom hennes moders förbön.

Bedjen nu, alla säkra, att Guds Son ännu ville förbarma sig över edert sovande samvete, att I mån komma i nöd efter Jesus, att I mån nödgas ropa Jesus om hjälp, då djävulen begynner plåga eder, att I då mån nödgas ropa: "Jesu Davids Son, förbarma dig över oss," Ropen nu, blinda stackare, förrän Jesus går förbi. Ropen, ropen, förrän Jesus hinner så långt, att han icke mer hör eder, ropen förrän solen går ner och mörkret upphinner eder, ropen och åkallen Jesus, förrän han med sin utvalda brud ingår i brölloppsalen och tillsluter portarna till det nya Jerusalem. Då bliven I stående utanför och klappen, och där får I evinnerligen ropa i eder törst med den rike mannen utan att få en droppe vatten, att svalka eder tunga, med vilken I haver talat denna världens fåfängligheter, motsagt och försmädat de kristna. Uppstån från sömnen, I säkra stackare och även I fåvitska jungfrur, förrän domsklockorna ringa, ty snart skall Sions Konung komma för att hämta de fattiga vandrarna från denna världens öken till det rätta fäderneslandet, varest en evig vila, fröjd och frid från alla frestelser och vedermödor råder. Vaken, alltså, I visa jungfrur, och biden en liten tid, Nog skall brudgummen snart komma för att hämta sina egna till det glädjefulla bröllopet, som hålles på Sions berg evinnerligen, Amen.

AVSKEDSPREDIKAN FÖR KARESUANDO FÖRSAMLING 1849

AP. G. 20: 25—27; MATT: 15: 21—28

OCH NU SE, JAG VET, ATT HÄREFTER FÅN I ICKE SE MITT ANSIKTE, I ALLA DÄR JAG FRAMFARIT HAVER OCH PREDIKAT GUDS RIKE. DÄRFÖR BETYGAR JAG EDER PÅ DENNA DAGEN, ATT JAG OSKYLDIG ÄR FÖR ALLAS BLOD, TY JAG HAR ICKE FÖRSUMMAT MED MINDRE JAG HAR FÖRKUNNAT EDER ALLT GUDS RÅD. AP. G. 20: 25—27.

När den helige Paulus var på väg till Jerusalem, varest han visste att många lidanden och vedermodor väntade honom, höll han för den Efesiska församlingens äldste sin avskedspredikan. Och från denna Pauli avskedspredikan har jag tagit några ord, vilka för alla lärare passa till ämne för deras avskedspredikan, om de alla hade arbetat så troget som Paulus i Guds församling. Men jag kan icke tillägna mig alla dessa Pauli ord, ty jag känner att jag har varit en onyttig tjänare, för den stora svaghet och fattigdoms skull, som är uti mig, jag har ej kunnat uppbygga Guds församling så, som jag borde göra. Om således Gud genom mig skulle ha verkat något gott till sin församlings uppbyggelse, så har det skett genom Hans högsta kraft, varigenom några själar blivit ledda på den väg, som de tillförne icke kände. Några ord ur Pauli avskedspredikan torde emellertid kunna tillämpas på dessa tider. Sedan han först hade sagt till församlingens utvalda, att de ej mer skulle få se hans ansikte i denna världen, begynte han förmana dem, att de skulle giva akt på sig själva. Och slutligen sade han: "Jag vet det, att sedan jag skiljts från eder, skola komma bland eder svåra ulvar, dedär icke skola spara hjorden." Dessa Pauli ord torde besanna sig. Om det förut varit ulvar, som icke sparat hjorden, så torde nog, sedan jag skiljts från eder, ännu svårare ulvar komma, vilka ingalunda skola spara hjorden. Dessa förskräckliga ulvar slita och sarga hjorden allestädes, där de bliva i tillfälle därtill. Ulven sparar ingalunda hjorden, i vilken skepnad han än må röra sig, vare sig i en människas skepnad eller i björnens skepnad, i rävens skepnad eller i ormens skepnad. Men då är ulven

fruktansvärd, när han kommer i ulvens skepnad eller i ormens skepnad, men då är han farligare när han kommer i människans skepnad. Och ännu farligare är ulven, när han kommer i en ängels skepnad. Ty ett får vet alltid akta sig för dem, som äro uppenbara fiender till sanningen. Men när själva satan förskapar sig till en ljusets ängel, då är det ej lätt att undfly honom.

Vi låna ännu några ord ur Pauli avskedspredikan, vilka kanhända kunna tillämpas på oss. Han säger nämligen till sin församling sålunda: "Av eder själva skola män uppkomma, som skola tala det orätt är, och draga lärjungar till sig." Och jag fruktar även detsamma, att av eder själva män skola uppkomma, som skola tala det orätt är och därigenom draga de enfaldiga till sig. Alla dessa Pauli ord finnas upptecknade i Apostla Gärningarnas 20:de kapitel.

Nu säger jag till eder, såsom Paulus sade till sin församling, då han höll sin avskedspredikan: "Jag vet det, att sedan jag skilts från eder, skola komma ibland eder svåra ulvar, som icke skola spara hjorden." Dessa förskräckliga ulvar hava redan tillförne slitit och sargat Guds församling, och nu äro de endast på sin vakt, när Herden bortgår, att de åter såsom förut må bliva i tillfälle att sarga de svaga får, vilka ej själva förmå motstå den ondes glödande pilar eller komma undan med livet, då de på jorden ej har någon, till vilken de kunde löpa eller taga sin tillflykt, när ulven börjar jaga efter dem. Men icke allenast dessa svåra ulvar, vilkas blodiga gap redan är öppet och vilka med en katts eller ugglas ögon speja, varest de kunde finna någon försagd eller klentrogen själ, på det de må uppsluka henne, utan även av

eder själva, säger Paulus, skola uppkomma män, som skola tala det orätt är och draga lärjungar till sig. Av denna orsak tänker mången klentrogen själ, huru de värnlösa barnen nu skola komma tillrätta, då de bliva såsom får, de där ingen herde hava. Vem skall föda dem då, när de i sin hunger och fattigdom gråta och jämra sig? Vart skola de fattiga och eländiga fåren fly, då förskräckliga ulvar öppna sitt gap och vilja uppsluka dem? Varthän skola mesarna och svalungarna taga sin tillflykt, då höken jagar efter dem? Vem skall frälsa dem från den andliga döden, då de skrika i hökens klor? Vart skola bedrövade, fattiga och betungade själar taga sin tillflykt, då den andeliga ulven genom tvivel börjar slita och sarga deras samveten, då syndabördan nedtrycker de botfärdiga till helvetet och ingen rådgivare finnes, som kunde undervisa dem, med ett gott ord tilltala dem, droppa en nådesdroppe i deras mun, ingjuta olja i deras hjärtesår, förbinda samvetessåren eller hämma blodflödet från blödande hjärtan, det blod som flyter ur de eländiga och bävande fårens hjärtan, vilken ulven slitit och sargat? Dessa fattiga, eländiga, nakna, betryckta, värnlösa barn, vilka av köld och svält sitta och gråta på denna världens kalla golv, hava ingen annan tillflykt än att upplyfta sina darrande händer mot himmelen och ropa med så hög röst, att rösten höres till himmelen, att den nådige Herren Jesus som är alla värnlösa och fattiga barns rätte Fader, ville upplyfta dessa värnlösa och nakna stackare från världens kalla golv, att Han ville rentvå dem med livets vatten, taga dem i sin famn och lära dem dia Hans av nåd flytande bröst, dock icke så hastigt, att nådens mjölk går i vrångstrupen, utan eftersom dessa svaga stackare orka svälja.

O käre Förbarmare. Huru mycket blod har icke flutit ur ditt hjärta, då du, födande dessa nakna stackare, böjde dina knän, tryckte ditt ansikte till jorden och suckade så tungt att hjärtat brast av ångest. Men ju större ångest Förbarmaren haft, desto större är

Förbarmarens kärlek mot den nyfödde, ju mera blod flutit ur Förbarmarens hjärta, desto mera brinnande blir Hans kärlek mot de nakna stackare, som gråta på världens kalla golv. I den store Skaparens våld, överlämnar jag idag alla de fattiga, eländiga, nakna och betungade själar, vilka tilläventyrs genom mitt ropande har vaknat, eller vilka genom min förmaning funnit, att deras förra leverne ej varit ett rätt leverne, om någon möjligen genom mitt skällande vänt tillbaka till den store Herden. Jag överlämnar i Guds våld även dem, vilka vredgas av detta skällande. Och jag säger till dem, som Paulus sade uti ovannämnda avskedspredikan: "jag är oskyldig för allas blod, så att ingen av de män, som för detta skällandes skull hatar mig, skall kunna anklaga mig på domedagen, att jag icke varnat dem eller sagt dem, i vilket uselt tillstånd deras själar äro, om de ej bättra sig. Och nu skola vi alla ropa, som den Kananeiska kvinnan, som var en nådevalp, om vi, som hon, vore nöjda med de nådesmulor, som falla från Herrens bord, Gnällen icke alltför mycket i nådevalpar, utan sitten, vänten, vakten och snusen om någon smula skulle falla från Herrens bord, varen därmed nöjda, om det också ej vore mer än en enda smula. Låt alltså, o nådige Herre, några smulor falla från ditt bord, på det att dessa fattiga och hungriga valpar må upphöra att gnälla. Fader vår, som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Matt. 15: 21—28.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi denna stund betrakta, huru valparna äta smulor.

Första betraktelsen: Huru valparna sitta under bordet och vakta på smulor.

Andra betraktelsen: Huru valparna gnälla, då de ej får av dessa smulor så fort som de vilja.

Tredje betraktelsen: Huru valparna slåss om en brödsmla.

Fjärde betraktelsen: Huru valparna saknar den som livnärt dem, när han bortgår.

Må den nådige Herren Jesus giva sin nåd, att alla nådevalpar vore nöjda med de smulor, som fallit från Hans bord, och att nådevalparna sins emellan ej må slåss.

Första betraktelsen: Huru valparna sitta under bordet och vakta på smulor.

Oförskämda hundar, isynnerhet de stora jättehundarna som är vana att stjäla och läppja människoblod, giva sig ej ro att vänta så länge, tills smulorna falla från bordet, utan de hoppa strax på bordet, nappa hela smörklimpen och uppsluka den med ens. Och gå icke för att taga smörklimpen ur hundens mage, om han hunnit uppsluka den. Sådana jättehundar, som läppjat spad ur den kittel, i vilken den onde kokat människokött, och somliga kringströvande hundar, som förtära möss och flytande drakgift, giva sig ej ro att vänta på smulor, utan de stjäla mat aldeles ur händerna på människorna. Och om föräldrarna ej äro hos barnen, så röva dessa oförskämda hundar maten ur händerna på barnen, varför Frälsaren sade till den Kananeiska kvinnan: "Det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Barnens mat är den nåd, som Gud utlovat åt Israels botfärdiga barn och Abrahams andeliga säd. Men somliga världsherrar, som hålla hundarna i större värde än sina egna barn, giva smörgås åt hundarna, men barnen låta de svälta. Värnlösa barn äro väl i ett beklagansvärt tillstånd, då de ej hava någon som giva dem mat när de gråta av hunger. Men de barn äro först riktigt beklagansvärda, som har en så hård förmyndare, att han mera älskar hundar än barnen, och som är en så hårdhärtad förmyndare, att han åt hundarna giver smörgås och åt barnen fiskben. Ve, ve eder, I olyckliga, värnlösa barn, om I skolen få en sådan hård förmyndare, att han förslösar eder egendom, åt hundarna giver smörgås, socker och sirap och giver eder fiskben.

Låtom oss ännu betrakta, huru valparna sitta under bordet och vakta på smulor. Ehuru Frälsaren sade: "Det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Hade denna hedniska kvinna likväl så pass mycket förstånd, att hon insåg att det var ett hårt ord till henne, och om hennes tro hade varit svagare, så hade hon helt säkert upphört att bedja, då hon blev liknad vid en hund. Men hennes tro var så fast, att hon ännu icke upphörde att bedja, fastän Frälsaren skällde henne till hund. Hon erkände sig vara en hund, hon kände i sitt hjärta, att hon ej heller var bättre än en hund i jämförelse med dem som hade fått barnskapet. När en botfärdig själ är rätt ödmjuk och i känslan av så stor ovärdighet, att hon ej anser sig bättre än en hund i förhållande till Guds barn, då har en sådan botfärdig själ blivit en nådevalp, som sitter under bordet, vaktar och väntar, när någon liten brödbit eller nådesmula skall falla från bordet. Om det ej vore mer än en liten smula, nog tager valpen den. En hungrig valp är ej så grannlaga som de stora och feta hundarna, som nappa smörklimpen från bordet, som sluka nåden såsom vargar, ehuru de ej äro hungriga.

Andra betraktelsen: Nu borde vi lyssna huru nådevalparna gnälla. Då de är riktigt hungriga och doften av den smakliga mat, som är på Herrens bord, luktar bra för dem, så blir nådevalparna otåliga och börjar gnälla. Detta gnällande betyder, att de är mycket hungriga och har en stor lust efter mat. De giva sig först till tåls en liten tid och ligga tysta under bordet, men slutligen blir de otåliga, och för sin stora hungers skull börja de gnälla. När nu nådevalparna gnälla, säger Herren först: "Tigen och vänten så länge, tills barnen har ätit, det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Men nådevalparna gnälla likväl, tigga och slicka Herrens händer och lägga sitt huvud på Herrens knä, och om de kunde tala skulle de helt säkert säga: "Hundarna äta av de smulor, som faller utav Herrens bord."

Orsaken därtill, att Herren ej giver åt nådevalparna så mycket mat, är den att de hundar, som äter alltför mycket, blir lata att skälla och duga sålunda icke till fårhundar. Nog skulle alla nådevalpar äta så mycket som ryms i buken, om de finge det, men gammal erfarenhet visar, att de hundar som är vid alltför riklig näring och födas väl, ej är så flitiga att skälla som de, vilka litet får svälta, och sådana hundar som leva med stulen nåd, skäller ej på någon ej heller följer de herden till skogen, utan de lura endast på sådana ställen, varifrån de kunna få stjåla. Tjuvhundarna äter as efter får, som ulven avlivat, ja, de bita även levande lamm i skogen, vilka blivit efter från hjorden, sjunkit ned i kärret eller annars blivit lemlytta. Nog får nådevalparna av de smulor, som faller utav Herrens bord, om de är tåliga och vänta, tilldess barnen fått sin del. Frälsaren säger: "Det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Alla de hedningar, vilka ännu icke fått barnarätt hos Gud, är valpar, och åt dessa valpar skola smulor givas, om de blott kände att de är sådana valpar. Men somliga är oförskämda valpar, som alls icke nöja sig med smulor, utan hoppa på bordet och vill själva äta utav barnens mat. Till sådana oförskämda hundar säger husbonden: "Veten hut, och vänten tills man giver eder, ty det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Härmed förstås på detta ställe den nåd, som Gud utlovat åt botfärdiga och troende själar, vilka är Abrahams och Israels barn efter löftet, men hundarna är hedningar, vilka ej har mycken kunskap om kristendomen och vilka, liksom den Kananeiska kvinnan, har känsla av stor ovärdighet, ett ständigt ropade efter Frälsaren och en fast tro, tillförsikt och övertygelse därom, att Frälsaren ej kan låta bli att hjälpa dem då de äro stadda i nöd, av huru låg och hednisk härkomst de än må vara och vilka känna sig så ovärdiga, att de i förhållande till Israels barn ej äro bättre än hundar. Denna hedniska kvinna hade genom

blotta ryktet om Frälsaren begynt tro på Honom, ty hon hade ej den ringaste kunskap i skriften, utan endast vad hon hört av sina grannar, Israels barn. Denna kvinna utgör ett exempel för oss därpå, att hedningarna ofta har en starkare tro än de skriftlärdade, vilka förlita sig på sin kunskap i huvudet, ehuru hjärtat är oförändrat och oberört.

Tredje betraktelsen. Vi skola nu betrakta, huru nådevalparna slåss om smulorna. Det händer, tyvärr, ofta, att valparna börjar slåss om en bit eller smula, som husbonden kastar för valparna. Att slåss på detta sätt är icke alldeles passligt, ty de valpar som äro ivriga att slåss, gå ofta miste om den bit eller smula, för vars skull slagsmålet uppkom. Icke allenast därigenom uppstår skada för dem, att husbonden med ris måste aga de valpar, vilka på detta sätt sinsemellan slåss och därvid trampa på barnen och stöta omkull matkärl, utan även därigenom, att jättarnas hundar då få tillfälle att bortröva och stjåla den matbit som husbonden givit åt valparna. Om nådevalparna ej hyste avund och högmod, så vore envar nöjd med den bit eller smula, som husbonden gav honom, men avunden verkar så mycket, att nådevalparna börja slåss, och då få jättarnas hundar segern. Jättarnas hundar säga så: "Nog pryglar man oss med käppen för det vi slåss, men de där nådevalparna slåss ju även sinsemellan, ehuru de äro så små." Ve eder, I nådevalpar. Om I ej kunnen låta bli att strida och slåss, då I ej haver någon som håller styr på eder, så överfalla jättarnas hundar eder, slita eder i stycken och bortröva de smulor I fingo från Herrens bord. I har ju sett hur en valp är undergiven, då någon stor hund överfaller honom, men om alla valpar i endräkt skulle störta på en stor hund, så hur skulle denne komma undan med livet? Men om nådevalparna börja slåss sinsemellan, så komma jättarnas hundar med i spelet, och det är hundarnas sed, att den som en gång kommer under, honom överfalla alla, han må vara skyldig eller icke, den stackarn blir biten, riven och sargad både fram och bakifrån.

Därför säger jag eder redan på förhand, I nådevalpar: "Om I ej ären i sämja, så komma jättarnas hundar och göra slut på eder." Behållen städse i minnet vad Frälsaren sade till sina lärjungar förrän han lämnade dem: "Ett nytt bud giver jag eder, att I älsken eder inbördes."

Fjärde betraktelsen. Vi borde slutligen betrakta, huru nådevalparna sakna den som livnärt dem. Men denna sak är så ömtålig, att det ej är gott att omnämna den. Att valparna sakna den som livnärt dem, det finner man därav, att de sitta på baken, vänta och se åt det håll, dit deras vårdare gick, uttrycka sin saknad och gnälla med ömkligt läte. Men utan tvivel skall den himmelske Fadern höra deras röst och mätta deras själar, då de bliva hungriga. Vem annan är det väl än Herren Jesus från himmelen, som hör alla fattigas, eländigas och betrycktas suckar, vilken även hittills livnärt och uppehållit deras själar? Vart annorstädes kunna väl de värnlösa barnen taga sin tillflykt än till den himmelske Fadern, som är Fader över allt vad fader heter i himmelen och på jorden? Det är ingalunda jag som uppehållit och livnärt dem, utan han, som uppehåller korpungarna giver svalorna och mesarna deras föda. Nådevalparna gnälla först när de känna saknad efter den, som livnärt dem, men slutligen går de i någon vrå, lägga sina huvuden på varandra och gnälla där. Jag hoppas likväl, att den himmelske Förbarmaren, som åt den Kananeiska kvinnan gav några nådesmulor, skall förbarma sig även över dessa nådevalpar och giva dem någon bit, samt att deras stora hunger ska driva dem att även själva börja söka efter något ätbart.

Och då nu den tid nalkas, att vi skola skiljas och att jag måste gå dit husbonden bestämt, nämligen för att skälla på andra tjuvar, så nödgas jag lämna dessa nådevalpar i Faderns våld, under förtröstan, att han ej later dem dö av hunger. Om han giver mat åt korpungarna, då de ropa till honom, så ska han helt säkert även giva mat åt mesarna,

svalungarna och nådevalparna, då dessa gnälla för hungerns skull. Farväl således i Faderns våld, alla nådevalpar. Farväl alla mesar och svalungar. Den nådige Herren Jesus bevarer eder för hökens klor och föde eder med mygg. Farväl, i Jesu lamm, vilka överherden bortryckt från den glupande ulvens tänder. Herren Jesus före eder på det bästa bete och föde eder med bästa lindhö, då vintern kommer. Farväl, I små, halvmogna sädeskorn som ännu växen på Herrens åker. Måtte sädens Herre giva god och tjänlig väderlek, att I mån bliva mättade förrän frosten kommer, att I mån bliva den skönaste säd och sådana vetekorn, som skördemännen samla i sin lada. Måtte sädens Herre bevara denna lilla åkerlapp för snöslask hagel och oväder, att frosten ej må skada dessa svaga, halvmogna sädeskorn, förrän skördetiden kommer. Farväl, I nyfödda barn, vilka den himmelske Förbarmaren har fött med mycket smärta och blodsutgjutelse. Farväl, I nyfödda barn som liggen och gråten på denna världens kalla golv. Måtte Förbarmaren upplyfta eder från denna världens kalla golv, rentvå eder med livets vatten, svepa eder i rena linnekläder, och trycka eder till sitt bröst, lägga bröstet till munnen på de gråtande barnen, att de må upphöra att gråta och med glädje betrakta Honom som fött dem. Farväl, alla vintermesar och sommarsvalor. Den himmelske Fadern, som giver korpungarna mat i behaglig tid, då de ropa till Honom, give eder mjölk, smör och honung, då I bliven hungriga, beskydde eder och bevarer alla små mesar för hökens klor. Farväl, I domherrar och näktergalor som för den ensamme vandraren sjungit och kvittrat i varje träd. Give Gud sin nåd, att jag finge höra domherrarna och näktergalarna kvittra inför Gud och Lammet i himmelriket och i livets träd sjungande den nya sången.

Bedjen även för mig som är som en ensam fågel på grenen, att den nådige Herren Jesus måtte förlåna mig kraft och frimodighet att ropa till alla vilsegående vandrare, att de må

vända tillbaka till livets väg, till alla bedrövade och betryckta, att de må uppstiga från sorgedalen till Sions berg, till alla fattiga och eländiga, att de må gå och tigga mat, förrän de dö av hunger, till alla hungrande och törstande, att de må gå till vatten, och till alla nödställda, att de må ropa med så hög röst, att rösten höres ända upp till himmelen. Och om jag hade så hög röst att jag kunde skrämman bort alla vargar och lejon från att

nalkas hjorden, så skulle jag ropa så att alla berg, klippor och höga fjäll skulle svara: "Amen," och säga: "Amen, halleluja, lov, pris och ära vare Gud och Lammet, som sitter på tronen, amen, halleluja." Och bergen och klipporna svara: "amen, halleluja." Måtte den nådige Herren Jesus giva sin nåd, att vi må återse varandra och där i evighet sjunga: "amen, halleluja." Amen.

1 SAM. 17, 18; LUK. 11: 14—28

UTI FÖRSTA SAMUELS BOKS 17 OCH 18 KAPITEL STÅR SKRIVET, ATT **DAVID SLOG FILISTEEN, DEN STORE FÖRSKRÄKLIGE MANNEN GOLIAT, SOM VAR STARK OCH BEVÄPNAD. OCH KVINNORNA AV ISRAEL SJÖNGO LOV OCH GLÄDJESÅNG, SPELADE OCH SADE: "SAUL HAR SLAGIT TUSENDE, MEN DAVID TIOTUSENDE."**

Av detta ställe hör vi nu, att David ehuru han var en liten och av fienderna föraktad man, övervann den store fienden Goliat, ty David sade till honom: "Du kommer till mig med svärd, spjut och sköld, men jag kommer till dig i Herren Sebaots namn, Israels härs Guds, den du försmädat haver. Och Herren skall denna dag giva dig uti min hand, att jag skall slå dig och taga ditt huvud av dig och giva de Filisteers härs kropp i denna dag fåglarna under himmelen och djuren på marken, att alla land skola förnimma, att Israel har en Gud. Och all den menigheten skall förnimma, att Herren icke hjälper genom svärd eller spjut, ty striden är Herrens." Här hör nu alla Goliats trosbröder, att de som kommer för att försmäda Israels Gud, förlitande sig likt Goliat på sitt svärd och sitt spjut, att Gud icke hjälper sådana män, som kommer för att försmäda levande Guds här, om de än huru som helst vore utrustade och beväpnade med knivar och vedträn, eller försedda med pansar. David vågade skälla på den oomskurne Filisteen och stridsmannen, och denna hotelse och detta skällande skedde likväl med förtröstan på Gud.

Genom sträng lagpredikan begynte även Johannes döparen bereda väg för Herren Kristus till människornas hjärtan. Frälsaren själv skällde på Judarna, kallade dem ett horiskt släkte och huggormars avföda. Men de som äro lata hundar kunna icke skälla. Och vad gör väl husbonden med en sådan hund som aldrig skäller? Jag tror att stumma hundar bliva hängda.

I få själar, som funnit, att gården ej kommer tillrätta, utan hund, bedjen den rike, store och höge Husbonden, att Han, som föder både hundar och tjuvar, då de komma och tigga en bit mat av Honom, måtte hjälpa mig

arme och av nådetjuvarna hatade hund, att jag, såsom en trogen gårdshund, vore flitig att skälla på tjuvar, att de icke genom min lättja må bliva i tillfälle att stjäla nådeskatter från den himmelske Husbondens bod, genom vilken stöld dessa blinda stackare komme att lida evig vanära och straff i den svarte smedens järnkedjor, men även, om det vore möjligt, att jag skulle duga till fårhund, då de högfärdiga fåren börja löpa alltför fort, förskingras, förtrampa betet och stänga de magrare, att jag kunde valla dem och hålla dem tillhopa till dess överherden börjar taga dem in i fårkätten, när solen sjunker och dörren tillslutes. Då stanna getterna och bockarna utanför och bräka. Men den store Israels Herde som samlar lammen i sin famn och föder de svaga med mjölk, förbinder de sårade och bär de vilsegångna på sina axlar till hjorden. Han vederkvice de behövande, upplyfte de betungade, bäre de trötta, föder de hungriga stöder de vacklande och förbinder de blödandes sår. Hör alla bedrövade och botfärdigas suckan: Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 11: 14—28.

Frälsaren säger uti denna dagens heliga evangelium sålunda: "Då en stark beväpnad bevarar sitt hus, så bliver det i frid, som han äger men när en starkare tillkommer och övervinner honom, tager han bort alla hans vapen, där han tröstade uppå, och skiftar hans rov." Följaktligen skola vi med ledning därav i denna stund eftertänka och betrakta, huru den starke beväpnade bevarar sitt hus och huru den starkare övervinner honom och skiftar hans rov.

Första betraktelsen: Huru den starkare beväpnade bevarar sitt hus.

Andra betraktelsen: Huru den starkare borttager hans vapen och skiftar hans rov.

Give Gud sin nåd och välsignelse till denna stora, andliga strid, som nu har begynt mellan den starke beväpnade och den starkare Stridshjälten, att den starke beväpnade redan i denna dag må tillfogas ett stort sår och att den starkare snart må övervinna honom och skifta hans rov.

Första betraktelsen utvisar, huru den starke beväpnade bevarar sitt hus och huru det som han äger bliver i frid sålänge det får vara i frid eller tilldess den starkare kommer. Men för dem, som äro i tjänst hos den starke beväpnade måste vi först förklara, att denne starke beväpnade, om vilken Frälsaren talar, icke är någon annan än denna världens furste, eller den gamle draken, som nu sluppit lös i världen och stigit ned på jorden och haver stor vrede vetande, att han icke lång tid haver. Han har nu fått så stor makt i världen, att hans undersåtar dräpa varandra, som det blivit förutsagt i skriften, och om ingen förändring sker i världen, så skall den snart upplösas, och världens ände kommer. De vapen på vilka denna världens furste tröstar, äro först och främst andeligt mörker, brist på kristendom i alla stånd, och för det andra den naturliga högfärden eller köttslig frihet, som alla djävulens undersåtar vilja ha. Denna naturliga högfärd verkar så mycket, att människorna ej mer äro överheten underdåniga, utan var och en vill vara herre och leva efter sin egen lag. När överheten vill förhindra deras självsvald göra de uppror mot överheten så att herrarna överfalla konungen, bönderna överfalla herrarna, tjänarna överfalla sin husbonde och barnen sina föräldrar. När de ej få leva efter sin onda vilja, så ingiver den onde dem att de skola dräpa varandra, så att herrarna dräpa konungar och kejsare, bönderna dräpa herrar, tjänarna dräpa sina husbönder och barnen sina föräldrar. Och den som är starkare dräper de svagare, och sålunda blir den starke beväpnande, som är en mandråpare av begynnelsen, i tillfälle att göra korv och

slicka människoblod. Så gör han i de riken, från vilka all kristendom är utrotad eller då kristendomen övergått till vidskepelse eller skrymteri. På de orter åter, varest någon gnista av kristendomen blivit upptänd, uppeggar denna världens furste sina tjänare till hat emot de kristna. Han ingiver sina tjänare att anklaga de kristna, att de kristna äro ett förbannat följe, som ej giva hederliga människor samvetsfrid. Denna världens furste uppeggar sina tjänare att med kniv dräpa de kristna, att slå dem med vedträ, knytnäve eller stav, på det att han även därigenom må bliva i tillfälle att laga korv och suga de kristnas blod. Och vi veta att de kristnas blod smakar synnerligen bra i hundturkens mun och att de kristnas kött är välsmakligt för honom.

Så gör den starke beväpnade världsfursten, vilken nu fått hela världen under sig. Och de vapen på vilka han här tröstar, äro prakt och prål, dryckenskap och skörlevnad, brännvin och krögeri. Ty när världsbarnen ej få samvetsfrid av de kristna, vilka förmana dem till sann ånger och bättring innan döden och domen kommer, då uppväcker den onde ett sådant hat i sina tjänares hjärtan, att dessa börja förbanna och försmäda de kristna. Och då de genom försmädelse, förbannelse och andeligt hat ej vinna något, så börja de av grämelse suppa brännvin, på det att de även därigenom må kunna döda sitt gnagande samvete. Men ju mer de suppa och vredgas, desto djupare i helvetet nedsjunka de. Den starke beväpnade har beklagligtvis intill denna dag bevarat sitt hus och det som han äger har blivit i frid, nämligen i dryckenskap, prål, otukt, svordom och slagsmål, och isynnerhet bliva hans egna i frid, då de hittills haft den tron, att yttre fromhet och skenhelighet eller död tro frälsar dem ifrån helvetets förtappelse, oaktat de leva och dö som kreatur. Nog bliva den ondes egna på detta sätt i frid, då de få vara så i frid att ingen oroar dem genom bättringsrop, ingen verkar hos dem ofrid i samvetet, så att de må komma till kännedom därav, i vilket uselt och

eländigt tillstånd de äro. Nog äro helt säkert den ondes egna i frid, då de ligga under dygdens täckmantel och inbilla sig, att de fört ett dygdigt leverne, oaktat de supat, svärja och slåss, bedriva hor, kröga och vinna genom orättvisa, och likväl gå de till skrift, såsom andra bedrövade och borfärdiga syndare. De gå dit för att stjåla nåd, på det att de rätt frimodigt må kunna försmåda den allraheligaste. Ty den onde har inbillat dem, att yttre gudstjänst och nattvardsgång redan i sig själva äro förtjänstfulla, deras hemliv må vara huru uselt och besmittat som helst. Genom denna skenhelighet insöver den onde helt säkert deras samvete och för dem helt beskedligt till helvetet. Den onde har ännu genom den döda tron vänt deras ögon aviga, så att de på ett förvänt sätt läsa andeliga böcker och därefter ställa sitt leverne.

Dessa äro således de vapen, på vilka den starke beväpnade i denna tid tröstar, nämligen naturlig fromhet och död tro. Och dessa äro ännu så blandade i den naturliga människans huvud, att vad som brister i hennes fromhet det lappas med nåden, vilken de säkra och obotfärdiga utan ringaste tecken till ånger och bättring tillägna sig.

Andra betraktelsen: Huru den starkare borttager hans vapen och skiftar hans rov.

Hittills har väl det som den starke beväpnade äger blivit i frid, sålänge han haft de vapen på vilka han tröstade, nämligen de vapen om vilka vi talade, de är naturlig fromhet och död tro. Men nu kommer den starkare för att borttaga dessa vapen. Ehuru denna världens furste är så beväpnad som den store Goliat, vilken hade pansar, sköld, hjälm och strumpor av koppar, så hade han likväl ett ställe av kroppen blottad, och mot detta ställe slungade David och råkade även rätt. Men med vems kraft begynte David strida med den förskräckliga Goliat? Ingalunda med egen kraft, utan han kom med Israels Guds kraft, den starke hjälten som gör de svaga starka. Ehuru nämligen den starkare, om vilken talas uti denna dagens evangelium, är

Frälsaren själv, som med sin oskyldiga pina och död slagit till marken den beväpnade världsfursten och skiftat hans rov, så har Han likväl genom svaga verktyg både förr och efteråt stridit mot världshopen, som velat förstöra och tillintetgöra Hans blods kraft. Men Gud är mäktig i de svaga och de svaga bliva starka genom Honom. Jag vet, att den starke beväpnade världsfursten och helvetets svarte smed åt sina tjänare smidit pansar, så att det andeliga svärdet ej alltför lätt genomtränger dem, även om det ställes rakt emot bröstet. Men David ehuru han är en föraktad man, är redan förut inövad att slänga stenar till måls. Om han nu med förtröstan på Gud går emot Goliat, så kan han ännu råka Goliat i pannan, som ej är betäckt och försedd med koppar eller järn. Ty fastän han har fiendens hjälm på huvudet, är pannan ej därmed betäckt. Jag tror, att David, ehuru han är en liten karl i förhållande till Goliat, likväl ska övervinna den store och förskräcklige fienden, som redan många dagar försmädat levande Guds här. Ehuru fienden nu först försmädar den föraktade mannen, som kommer endast med Mose stav, och hotar först och säger: "Kom hit, jag ska giva ditt kött fåglarna under himmelen till spis," så faller likväl Goliat till marken, då David slungar stenen in i hans panna. Deras skalle är blottad just vid pannan, det är det ställe, som nådetjuvarna och av naturen dygdiga människor ej kunnat betäcka såväl med fiendens hjälm. Det naturliga förnuftet inbillar sig väl vara fast, men det är icke så fast att det håller ut alltför länge, blott någon kunde slunga däremot några stenskärvor ur tvenne Mose stentavlor. Men hjärtat är hos somliga så beväpnat och så väl utrustat med pansar att Guds ords tveeggande svärd ej kan genomtränga det, men dödens svärd tränger igenom, och det åstadkommer likväl dödliga sår.

Det är vårt hopp och förtröstan till Gud, att David, den av världen föraktade mannen, genom Guds nåd ska göra ett hål i den store beväpnade mannens skalle och Israels här

skall segra och Sions döttrar skola sjunga slagit tusende, men David tiotusende."
segersång på Sions berg och säga: "Saul har Amen.

JOH. 6: 12; JOH. 6: 1—15

DÅ DE VORO MÄTTA, SADE JESUS TILL SINA LÄRJUNGAR: "HÄMTEN TILLHOPA STYCKEN, SOM ÖVERBLIVNA ÄRO, ATT DE ICKE FÖRFARAS." JOH. 6: 12.

Uti denna dagens evangelium är dessa ord upptecknade. Vid första påseende får vi av dem ingen annan uppfattning än att de tjäna till exempel, huru en trogen gårdsvärd ser efter, att intet av det Gud välsignat får förfaras. Man smädar redan den som girig, vilken samlar dessa överblivna stycken i munnen eller i något kärl. Men ingen torde i dessa tider våga påstå, att Jesus var snål och girig, då han befallde sina lärjungar hämta tillhopa de överblivna styckena. Men därunder låg någonting annat, som alla gårdsvärdinnor och pigor borde lägga på samvetet. Då nämligen pigorna i en rik mans hus, bortkasta vällingslämningar och sopa brödsmulor i sophögen, tänkande, att nog finnes det tillräckligt med mat i den rike mannens hus, så få slutligen sådana pigor äta halm och bark, då det gäller att leva med egen kost. Och det torde tjäna dem till påminnelse, huru de tillförne slösat med Guds håvor och till och med bortkastat dem, då de tjänade i den rike mannens hus. Nu har Jesus med de orden: "Hämta tillhopa stycken," velat lära den rike mannens pigor, att de skola se till, att inget av Guds håvor må förlösas. Ty för sådana pigor har ofta uppstått en sådan brist på föda, att de varit nödsakade att äta halm, bark och annat avskräde förrän de dött. Ty om husbonden förut förebrått dem för sådant slöseri med maten, så har de vanligen svarat: "Nog finnes det tillräckligt med mat i den rike mannens hus, vi är icke skyldiga att slicka skålar."

Men är väl Frälsaren snål, då han befallde sina lärjungar, att hämta tillhopa styckena? Vi vet icke, om Han just är snål heller. Han tillstäder icke att något av Guds håvor förfares, det må sedan vara jordiska eller andeliga håvor. När lärjungarna begynte tvivla huru de skola komma tillräta, då de ej hade färdigt bröd till följande dag, och deras

tankar i följd av näringsbekymmer begynte irra hit och dit, då påminner Jesus dem, huru många korgar bröd de även den dagen hade samlat, då femtusen män blivit mättade med fem bröd och två fiskar. Därmed, att Jesus befallde hämta tillhopa styckena, avsåg Han att de borde ihågkomma, med huru ringa matförråd Jesus kan bespisa mycket folk då man ej är slösaktigt med maten.

Vi kommer ännu ihåg den tid, då det fanns ymnigt med födoämnen i vårt land och folket hade kommit fjärran ifrån för att höra Jesus och icke hade vägkost i väskan, utan hunger och törst efter rättfärdigheten — vi kommer ihåg huru de hungriga gästerna då bespisades med ganska lite mat. Men den tiden torde ännu komma, att lärjungarna får hämta tillhopa stycken av den forna kristendomen, då folket blivit mättad. Det är utan tvivel Frälsarens vilja, att folket, som kommit utan mat för att höra Honom, skall bliva mättad, på det att de ej av brist på mat må uppgivas på vägen. Men vi hörde även att det var Hans befallning till lärjungarna, att de skulle hämta tillhopa styckena, sedan folket hade blivit mättade, att de icke må förfaras. Ty folket har ej det förstånd, att de skulle börja samla tillhopa styckena, och förvara dem, tills andlig hunger åter uppstår. Då folket är mättad går de bort utan att välsigna och tacka och lämnar brödstyckena på den plats där de åto. Därför får lärjungarna befallning att hämta tillhopa stycken av den mat som blev över efter dem, som åto, att de må förvaras. Ty vem vet, om icke den tid ännu snart ska komma, att den rike mannens pigor vilka stundom tillförne burit brödsmulor på sophögen, får äta halm och bark, då de kommer på egen kost. Och då skola de komma ihåg, att det tillförne förfarit slösaktigt med Guds håvor.

Hämten nu, I lärjungar tillhopa stycken för kommande tiders behov, att de icke må förfaras. Ty den tid torde snart komma, då brudgummen varder borttagen, och då skall bröllopsfolket fasta. Hämten tillhopa stycken som blivit över efter dem som äto, ty den tid torde snart tillstunda, att I kommen på egen kost, att den rike mannens pigor får äta halm och bark. Då skolen I komma ihåg att I tillförne då I haden överflöd på mat, haven spillt vällingslämningar på marken och burit brödsmlur på sophögen.

Hämten tillhopa stycken, I Jesu lärjungar, på det att någon nådevalp måtte få äta av de smulor som falla från Herrens bord. Hämten tillhopa stycken tills hårda tider kommer och stor brist på föda uppå jorden, på det att I då mån hava åtminstone en smula bröd i korgen av förgångna tiders säd. Hämten tillhopa stycken på det att någon nådevalp som gnäller under bordet och vaktar på smulor, med dem må bliva mättad då hårda tider kommer.

Jesus går åter upp på ett berg allena, flyende undan för det säkra folket, som med våld vill göra Honom till en världslig konung. Och I, Jesu lärjungar nödgens om natten i mörkret ro över havet, varest ännu ett stort oväder uppstår och Jesus är fjärran. Bedjen, I få själar att Jesus snart måtte komma i edert sällskap, på det att I välbehållna må komma fram över havet till evighetens härliga strand. Hör, du många människors bespisare och himmelske livsupphållare, de bedrövades, botfärdigas och tvivlandes suckar: "Fader vår, som är i himmelen" osv.

Evangelium: Joh. 6: 1—15.

I vårt upplästa heliga evangelium står skrivet, att Jesus i den tiden spisade femtusen män med fem bröd och två fiskar. Och då denna mängd av människor hade med så litet blivit mättad, befallde Jesus sina lärjungar hämta tillhopa styckena. Det säkra folket ville med våld göra Honom till konung. Vi skola nu genom Guds nåd hämta tillhopa stycken av den första kristendomen, i det att vi betrakta:

1:o. Hurudan denna kristendom varit,

2:o. Hurudan den nu är.

Give Gud, Fadern skarpa ögon åt dem, som hämta tillhopa styckena på det att inget må förfaras av den gudomliga säd varmed folket blivit mättad.

Första betraktelsen: Hurudan har den första kristendomen varit?

Av ett ringa ämne har kristendomen först fått sin begynnelse. När Kristi stjärna först uppenbarades vid himlaranden, då var hela världen stadd i eländig blindhet och mörker. Endast några herdar i Betlehem kringden den himmelska klarheten, och de vise männen från österlandet vilka sågo morgonstjärnan, vandrade en lång väg med ledning av denna stjärna, kommo till Betlehem och funno där världens Frälsare liggande på hö och halm uti ett häststall. Dessa vise män hade således en fast tro, då de gentemot alla världens frestelser trodde, att av ett så ringa ämne skulle uppkomma så stora ting. Det mänskliga förnuftet kan icke fatta, huru ett fattigt barn som ligger i krubban på hö och halm, skall vara världens Frälsare. Men då Gud av intet kunnat skapa hela världen, så har han visserligen av ett ringa ämne kunnat åstadkomma stora verk. Men djävulen och världen hava redan strax från kristendomens begynnelse velat göra Guds rådslag om intet. Denna världens furste har redan som helt liten velat förgöra Kristus.

Hurudan har världens kristendom varit då, när kristendomen i sin begynnelse uppenbarades i världen? Kristendomen har då varit på dålig fot. Prästerna voro drinkare, av folket var en del drinkare, en del krögare, en del tjuvar och en del horkonor. I fyllan gick man till Herrens nattvard, drack av Herrens kalk och av djävulens kalk på samma dag. Och då väckelsen inträffade, infann man sig från många orter för att skåda och se under och den ene sade till den andra: "Vad månede detta vara?" Men likasom flugan flyger kring ljuset, alltså församlades även det säkra folket, när dånet hastigt hördes. Och

lärjungarna eller de få själar, vilka först hade följt Kristus och undfingo den Helige Andes gåva, begynte tala med nya tungor. Då häpnade det säkra folket. Somliga gjorde gäck av lärjungarna, men somliga fingo ett stygn i hjärtat och begynte fråga: "I män och bröder vad skola vi göra?" I den tiden vore Petrus och Johannes väldiga att predika evangelium, och i hela hopen, som trodde, var ett hjärta och en själ. Visserligen predikade Petrus först en sträng lag, då han förkunnade Judarna, att de voro Frälsarens mördare. Men de voro väl förtjänta av denna anklagelse. Och vi antaga, ja, vi tro, veta och hava även erfarit, att begynnelsen av kristendomen varit riktig, ehuru sedermera strid uppkom mellan lärjungarna angående lagens efterlevnad, uti vilken strid även Petrus var ivrig. Ehuru han slutligen började leva på tvåfaldigt sätt, så hade han likväl en noggrann självkänedom, då han förmanar de kristna till vaksamhet, och kände även, att det ej är lätt att bliva salig, då han skriver till de kristna: "Bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren?" Han har även känt, vad den onde verkar i människan, då han skriver till de kristna, att fienden går omkring som ett rytande lejon, sökande vem han uppsluka må.

Alla dessa, frestelser har Petrus känt, och Petrus bär för den skull himmelrikets nycklar, emedan han har självkänedom och känner tillika bäst andras hjärtan. Ehuru Paulus nödgades en gång bestraffa Petrus för det tvåfaldiga levnadssätt, då han begynte halta på båda sidor och fordra, att Mose lag borde till alla delar hållas, så kunna vi icke tro, att Petrus för den skull ville bliva de kristnas huvudman, ehuru han i den första väckelsen, då den Helige Ande blev utgjuten, var de kristnas huvudman och ordförande, som även Johannes vid hans sida var en församlingsspelare. Om Petrus hade himmelrikets nycklar, så var åter Johannes Frälsarens mest älskade lärjunge. Om Petrus var det hälleberg, på vilket Frälsaren byggde

sin församling, så låg Johannes vid Jesu bröst under nattvarden. Om Petrus predikat väldeligen på Pingstdagen för de säkra folket, så har Johannes predikat om kärleken. Och hos de övriga kristna har ej uppstått tvivel om deras kristendom, då de båda vore de kristnas vägledare till saligheten.

Men ibland Korinterna uppkom tvist därom, vilken av dessa lärjungar vore den bästa läraren, då en sade: "Jag är Paulus," en annan sade: "Jag är Kefas," en tredje sade: "Jag är Apollos," och en fjärde sade: "Jag är Kristus." För en sådan strid som var alldeles onödig, bestraffade Paulus strängeligen Korinterna.

Sådan har den första kristendomen varit. Och vi vet, att kristendomens början varit riktig. Av litet har denna stora sak tagit sin begynnelse. Med ganska litet har en stor folkmängd blivit mättad. Och nu har lärjungarna fått befallning att hämta tillhoppa styckena, att de icke må förfaras. Ty vi vet med visshet, att sådana gårdspigor, som bär brödsmulor på sophögen, får slutligen äta halm och bark, då de kommer på egen kost.

Hämten tillhoppa styckena, att de icke må förfaras. Hämten tillhoppa stycken av den första kristendomen och kommen ihåg huru folket då hungrat och törstat efter rättfärdigheten. Då har folket kommit utan vägkost och utan sovel och har likväl med ganska litet blivit mättad. Det har visserligen då ej funnits fett, märg, mjölk och honung, utan hårt har brödet varit och knappt även därav, och likväl har folket blivit mättad. Men när folket blivit mättad, då stod de upp utan att tacka och välsigna, och lämnade stycken på platsen där de ätit. Folket har ej det förstånd, att de skulle företaga sig att hämta tillhoppa de stycken av den mat som blivit över. Men lärjungarna få av Jesus befallning, att de skola hämta tillhoppa styckena, att de icke må förfaras. Om lärjungarna ej hämta tillhoppa styckena, så börjar folket ingalunda hämta dem tillhoppa. Ty folket som ätit, står vanligtvis upp utan att tacka och välsigna och

lämnar styckena på platsen där de ätit, tänkande, att gårdssönerna nog kunna hämta dem tillhoppa. Sen, I nu, gårdsvärdinnor och gårdspigor, varför Jesus befallt lärjungarna att hämta tillhoppa styckena, att de icke må förfaras? I torde tänka att det ej är nödvändigt att hämta tillhoppa styckena och att för den rike mannen ej uppstår brist på mat. Men erfarenheten visar av gammalt, att sådana gårdspigor som bära brödsmlor på sophögen, få äta halm och bark och annat avskräde, då de komma på egen kost. Vi hava sett att en rik mans pigor ej vilja tjäna alltför länge i den gård, varest Guds hävor och Guds välsignelse finnes i överflöd. Nej, de vilja gifta sig, och genom giftermål komma de på egen kost. Och då få de ångra sig att de förut bortkastat vällingslämningar, och burit brödsmlor på sophögen. Mången gårdspiga har så gjort. Och då hon kommer på egen kost, så önskade hon, att hon åtminstone hade smulor kvar av vad hon förut bortslösat. När hon får lov att fasta och därtill lida hunger, brist och torftighet, då vore hon tacksam, om alla de smulor voro samlade i brödkorgen, vilka hon förut burit på sophögen.

Begynnen alltså nu, I Jesu lärjungar, hämta tillhoppa styckena, att intet må förfaras av den gudomliga säd, varmed folket blivit mättad. Ty vi inse väl, att folket ej börjar hämta stycken tillhoppa. Folket har på Mose tid varit sådant, att det satte sig ned att äta och stod upp att leka. Och på Frälsarens tid var folket sådant, att de med våld ville göra Jesus till konung och begynte ännu på andra dagen söka Honom. Men Jesus sade till dem: "I söken mig icke för ordets skull, utan emedan I igår bleven mättade." Av dessa ord höra vi varför de säkra söka Jesus, nämligen för världslig vinnings skull. De tror att Jesus spisar dem för intet, och därför söka de Honom till sin konung. Men om Han säger dem något hårt ord, så vända de Honom

ryggen och gå sin väg. Men vi hysa det hopp, att Jesu lärjungar äro de som skifta maten, och i deras händer förökas brödet genom Jesu välsignelse så, att av ett ringa ämne många tusende bliva mättade. Hämta tillhoppa styckena, att de icke må förfaras. Ty den tid nalkas och skall snart komma, att de få vara tacksamma, om de få ens några smulor av den förra säden. Vi se, att hårda tider äro för oss. Folk reser sig upp emot folk, det uppstår krig, hunger och ångest kommer över folken. Och när människans Son kommer, måne Han skall finna tro på jorden? Mången säger sig tro, men när prövningen kommer, då börjar tron svikta. Hämta, I Jesu lärjungar, tillhoppa stycken av den första kristendomen. Hämta tillhoppa stycken, att de icke må förfaras, ty bröllopsfolket måste snart fasta. Och kommen ihåg, huru många korgar bröd I haven hämtat tillhoppa, på det att världskärleken ej måtte få stjåla bort edra hjärtan och att I ej för världens sorg måtte börja tvivla, att Jesus mer har omsorg om eder. Kommen ihåg, att vår livstid här i sorgedalen är kort och mödosam och att denna tidens vedermodor äro ett intet i förhållande till den överflödande glädje och fröjd som väntar dem, vilka i sin allra kosteligaste tro förbliva fasta intill änden. Och bedjen den store bröd- och matskiftaren, att I måtten få äta bröd i himmelriket, vid den stora nattvarden i den himmelska brölloppsalen, där Herren Jesus själv, nattvardens skiftare, tager brödet, tackar och skiftar det himmelska brödet ibland alla, som här hungra och törsta efter rättfärdigheten. Där ligger Johannes i Jesu sköte och lutar sitt huvud mot Jesu bröst. Där får Maria Magdalena utgjuta kostelig nardus-smörjelse på Jesu huvud, och ingen förbjuder eller förebrår henne. Där får Petrus, Jakob och Johannes skåda Honom i himmelsk klarhet och bygga tre hyddor: åt Fadren, Sonen och den Helige Ande, och säga: "Här är oss gott att vara." Amen.

2 Mos. 32; Jes. 48: 18

VI LÄSA I ANDRA MOSEBOKENS TRETTIOANDRA KAPITEL; HURU ISRAELS BARN GJORDE EN GYLLENE KALV TILL SIN GUD EFTER HEDNINGARNAS FÖREDÖME OCH DANSADE KRING DEN GYLLENE KALVEN. DÅ VREDGADES GUD SVÅRLIGEN OCH VILLE FÖRGÖRA HELA FOLKET. MEN MOSES BAD FÖR FOLKET OCH HERREN HÖRDE MOSE FÖRBÖN OCH BEFRIADE FOLKET.

Härav ser man, huru snart säkra människor förgäta Guds välgärningar. Gud hade genom Moses frälst Israels barn utur Egyptens träldom och hade lovat dem till arvedel landet Kanan, som var ett fruktbart land, varest mjölk och honung flyter. Men Gud ville först förkunna dem sin lag på Sinai berg, emedan de ej hade samvete. Och de voro svårligen förskräckta av Guds röst, då Han vådeligen dånade på Sinai berg, men de kommo ej länge ihåg Guds stränga rättfärdighet, förr än de begynte småda Gud genom sitt ogudaktiga leverne.

Då förgrymmades Guds vrede över dem, och Han ville förgöra hela folket. Men Moses bad för dem. Det synes, som om Gud varit vida hårdare och strängare än människan, ehuru somliga inbillade sig, att Gud är nådig då de hoppade och dansade kring den gyllene kalven.

Men Gud är ej så nådig som de förhärdade tro, ty Gud låter icke gäcka sig. Ännu i dag tro fyllhundarna, att Gud är nådig, oaktat de supa och skråla kring brännvinstunnorna. Och krögarna tro även, att Gud är nådig, då de öppna tappen och låta draggiftet rinna i fyllhundens mun. Men vem vet huru nådig Han är, då döden kommer och kramar hans förhärdade bröst? Horkonorna tro även att Gud är nådig, fastän de leva i horeri och vällust. Men vem vet huru nådig Han är, då döden börjar krama deras bröst? I Mose tid var Gud så hård och sträng, att Han ämnade förgöra hela det gudlösa folket. Men nu inbilla sig de säkra och nådetjuvarna att Gud icke är så hård och sträng i sina domar över de säkra som människorna. Men vem vet, huru länge Gud låter gäcka sig?

Gud ångrade visserligen det onda, som Han hotade att göra sitt folk, då Moses bad Herren. Men de säkra torde aldrig ångra det onda, som de ämna göra mot de kristna. Ty de säkras vrede är av den fadern djävulen. De trängta efter de kristnas blod. Och de kristna förlåta likväl, så snart de säkra ångra sig. Och fastän Moses nitälskade för Gud och svårligen vredgades över det ogudaktiga folket, så att han slog sönder de taylor, uti vilka Gud hade inskrivit sin lag, så bad han likväl Gud för detta ogudaktiga folk och bad även utskrapa sitt namn ur livets bok, om Gud icke hade förbarmat sig över folket, ty Moses ville ej allena gå till himmelen, utan han ville även ha andra med sig. Likväl var detta folk ett hårdnackat folk, och ett otacksamt folk som stredo med Moses så ofta denne ville leda dem på den rätta vägen. Och för denna otacksamhet skull dogo de på vägen.

Av detta folk sen i alla förhärdade, eder naturbeskaffenhet. Deras leverne och död avmålas för edra ögon. I sen deras högfärd och överdådighet, då de dansa kring den gyllene kalven. I sen, huru de ärligaste män av menigheten då disputerade emot Moses och sade: "Du gör allt för mycket, ty hela menigheten är helig." När de dansa kring den gyllene kalven och skråla, supa, svärja och försmåda Herrens lag, då är hela menigheten helig. Så predikar den onde.

I vad måtto leva nu de säkra efter Guds lag? Huru mycket försmåda de icke Gud. Samma natur och samma högfärd hava de, som de män hade, vilka disputerade med Moses och sjunko med hull och hår levande ned i helvetet. Så länge försmåda och emotstå även dessa förhärdade människor sanningen,

till dess de falla huvudstupa ned i helvetet. Det fanns då av hela folket ej mer än tre män, som skulle hava nitälskat för Gud. Dessa voro Moses, Josua och Kaleb. Aron var vankelmodig och ville göra det blinda folket till viljes. Moses egen syster, Mirjam, begynte även vackla, då avundsdjävulen ingav henne i sinnet, att Moses var stadd i andligt högmod, då Gud ej talade genom andras mun än allenast genom Moses.

Det har då ej funnits många människor, som förblivit i sanningen, och det torde ej heller nu finnas alltför många, som skulle förbliva beståndande, om de riktigt bleve satta på prov. Den gamle Simeon sade till Maria: "Ett svärd skall och gå genom din själ: på det många hjärtans tankar skola uppenbaras". Även då voro människornas hjärtans uppsåt ännu förborgade, så länge Frälsaren lärde i templet. Men så snart överstepräster, fariséerna, de skriftlärde och de äldste ibland folket hade fört Honom bunden inför rådet, då började folkets giftiga tankar bliva uppenbara. Där höll man först enskild rådplägning, och sedan begynte de ropa: "Korsfäst" och "given rövaren Barrabas lös". Barrabas var utan tvivel en kristen, som för dråps skull blivit kastad i fängelse. Men denne folkuppviglare, denne Nasare, Han var värre än djävulen själv. Emellertid funnos där några kvinnor, som gräto och jämrade sig, då Jesus bar sitt kors. Även funnos där några andra lärjungar, vilka stodo vid korset. Där fanns Maria Magdalena och Salome och Johannes. Jesus har ej allena lidit den bittra pinan och döden. Det finnes några själar, vilka nu först få se, huru bittert hat kristendomens fiender hysa. Och utan tvivel bliva de först saliga i den nedersta himmelen, vilka suga de kristnas blod. Sådana människor hava starkare tro än någon kristen. Ty många kristna tvivla ofta om sin salighet, då fienden förskräckligen anfaller dem både inifrån och utifrån. De kristna måste med fruktan och bävan vandra genom denna farliga värld som är full av ormar. Och om en kristen icke hade Guds levande kännedom

och en sådan tillförsikt att han efter denna olyckliga levnad slipper till ett bättre liv, så hade han redan för länge sedan uppgivits på vägen.

Bedjen, I få själar, som ären beredvilliga att efterfölja Jesu blodiga fotspår, att den store Stridshjälten måtte stärka edra förlamade knän, och ropen med upplyfta händer mot himmelen, då fienden med stor makt och grymhet anfaller eder. Vi hysa det hopp, att Herren hör de bedrövades, botfärdigas och betrycktas suckar. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Jes. 48: 18.

O, att du ville akta uppå mina bud, så skulle din frid vara såsom en vattenström och din rättfärdighet såsom havets våg. Jes. 48:18

Uti denna text har Gud upplåtit sitt hjärtas djup, då Han med bön uppmanar syndare, att de måtte akta på Hans bud, då Han lik en fader först mildeligen förmanar sina barn att hörsamma Hans bud och sedan med strängare ord och förebråelse, samt hotar att straffa, om barnen ej lyda. Och slutligen nödgas Han riktigt bedja och förmana dem att de en gång måtte upphöra att göra det onda. Men de ohörsamma barnen lyssna likväl icke till faderns bud, utan de stå upp och säga till fadern: "aha, kom och slå om du vågar". Sådana barn föra sin faders gråa hår med sorg i graven. Ty dessa blinda stackare förstå icke, huru de genom sin högfärd och olydnad göra fadern misslynt och såra Hans hjärta. De tro, att fadern förtörnas på dem utan orsak. Även hota de att hämnas, då de vilja störta sin fader i helvetet.

Sådana äro nu de förhärdade andar, som försmäda Förbarmarens tårar och förtrampa Hans blod. De akta icke på Förbarmarens bud, utan leva såsom de själva vilja. Sålunda retade fordom Israels barn Gud till vrede och sade: "Herren gör icke rätt med oss". Så säga ännu alla säkra och förhärdade, som icke vilja leva efter Guds vilja. De disputerar och säga såsom fordom Judarna: "Herren har icke sagt så." Om någon profet förkunnade dem

sanningen och hotade med Guds straff, så svarade de: "Herren har icke sagt så".

Sen nu eder avbild uti detta Judafolk, I säkra och förhärdade, som ännu orken supa och slåss, bedriva hor och stjåla, Edra trosbröder äro i skriften avmålade för edra ögon: ty de säga till profeten: "Herren har icke sagt så". Och åter då Gud nödgas tukta dem hårdare genom krig, sjukdom och dyr tid, så sade de: "Herren gör icke rätt med oss". När handlar således Gud rätt i deras tycke, som ej anse annat för rätt än vad deras eget förnuft känner och fattar. Det finnes ej många ord i skriften som bliva rätta. Om blott orden tillämpas på de säkra så svalla de dem mot bröstet. Ty de säkra och förhärdade säga: "Domen och förbannelsen tillhör icke oss, ty vi äro bättre än Judarna: vi äro icke Judar eller hedningar, utan kristna". Ja kristna. Ja så. Nå väl, god dag, käre drinkarkristen. Har du i dag fått någon hugsvalelse för din torra mun? Och god afton, käre kyparekristen. Har du i dag fått många ören från brännvinskranen? Och god morgon, käre horkristen har du i natt sovit sött i den ondes sköte?

Ja, I sägen: "Vi veta icke, vem som är en rätt kristen och vem en orätt, men det veta vi, att en rätt kristen icke kommer med dom och förbannelse, utan med välsignelse. Han kommer i de kristnas hus endast med välsignelse". Gud har emellertid icke kommit med välsignelse till Adam efter syndafallet, då Han förbannade jorden för människans skull. Ej heller kom Han ned från Sinai berg med välsignelse, då Han sade: "Förbannad vare var och en, som icke gör såsom i lagboken sagt är". Ej heller då kom Gud med välsignelse, när Guds Son sade till Judarna: "I ären av den fadern djävulen". Paulus kom icke med välsignelse, då han sade till en sanningens fiende: "O du djävulens barn, full med allt bedrägeri, och med list, fiende till allt det rättfärdigt är, du låter icke av att förvända Herrens rätta vägar". Men de säkra och nådetjuvarna tillägna sig icke dessa ord, utan de tillägna sig alla nådeställen ur

skriften och säga: "Gud är nådig. Nog ser Gud vår oskuld och känner vår redbarhet". Varav veta I hedningar, att Gud är nådig, då I icke ens haven känt Hans nåd.

Mot vem är då Gud nådig? Naturligtvis mot de obotfärdiga, nämligen mot krögare, som äta värnlösa barns bröd, och mot fyllhundarna, som i brännvinet supa upp barnens bröd. Mot dem är det som Gud är nådig. Och mot vem är Gud nådig, om icke mot svärjare och slagskämpar? Likaledes mot horbockar är Gud nådig. Och isynnerhet mot dem torde Gud vara nådig som hata och förfölja Guds församling. Men mot de kristna torde Gud icke vara nådig. Åtminstone är denna världens gud så svårligen vredgad på de kristna, att han ämnar förgöra dem i kraft av den världsliga lagen, på det att Han måtte få samvetsfrid. Alla världsträlar, som tjäna denna världens gud natt och dag, hoppas och vänta, att de snart måtte få bereda korb av de kristnas blod. Nog torde de emellertid allt för tidigt ha begynt dricka gravöl på de kristnas grav. Emellertid är det de kristnas hopp och förtröstan till Gud, att Om de dräpa kroppen, så kunna de likväl icke dräpa själen. Och en gång skola de få se i vem de stungit hava.

Nådetjuvarna komma såsom örnar till åteln, då en örn dräpt något får. Så komma även korparna och börja äta från andra ändan. Och på detta sätt söka de uppfylla Guds lag. Gud hava de i levern, gallan och ändtarmen. Och därifrån uppstiger en ånga i förnuftet, så att förnuftet bortblandas. De anse för rättvist de kristnas lidande och vedermöda. Somliga bliva bödlar, somliga åklagare och somliga vittnen emot de kristna. Så skedde det även i Frälsarens tid och så torde det ännu ske, på det att hela syndamättet må vara uppfyllt.

Då Frälsaren höll på att lära i templet, så brydde sig ej andra om att disputerade med Honom, än de skriftlärdade, fariséerna och översteprästerne. Men så snart dessa fiender genom Judas hjälp hade lyckats gripa Honom, begynte hela menigheten ropa:

"korsfäst", såsom världsherrarna uppeggade dem. Så trodde de sig uppfylla Guds lag.

Jag tror, att alla mördares namn äro skrivna i den brinnande boken, såsom och deras namn, som först begynte anklaga Honom, och deras, vilka ropade "korsfäst". Men lärjungarna blevo ganska bedrövade då de sågo, huru de skriftlärdade och fariséerna gjorde med Jesus, alldeles såsom Jesus tillförne hade sagt till dem: "I skolen gråta och jämra eder, men världen skall glädjas. I skolen varda bedrövade, men eder sorg skall vändas i glädje". Ehuru världen är glad även då, när Jesus varder pinad och plågad, så är det likväl vårt hopp att denna världens glädje icke är långvarig. Men lärjungarnas sorg skall vändas i glädje och deras glädje skall ingen taga ifrån dem: ty lärjungarna uppfylla Guds vilja, då de gråta och jämra sig. Detta är en sådan sorg, som är efter Guds sinne. Men världen uppfyller bäst världsgudens lag, då den gläds och försmädar den himmelske Förbarmarens tårar, oaktat den himmelske Förbarmaren uti denna böndagens text bedjande förmanar de förhärdade barnen och säger: "O att du ville akta uppå mina bud." Huru akta väl de på Guds bud som försmäda och le då Jesus gråter. De akta utan tvivel på Guds bud som gripa folkförföraren, föra Honom inför rådet och klaga på Honom inför landshövdingen. Även de torde akta på Guds bud som ropa "korsfäst". Men de få själar, som stå vid Jesu kors och gråta under det de skåda, huru Jesus varder pinad och plågad, dessa torde vara de kristna. Och det går med dem såsom Paulus säger: "Vi hava blivit världens av skrap".

"O att du ville akta uppå mina bud", säger Herren. Men de säkra tänka: nog akta vi på Guds bud: vi hava icke med vett och vilja förtrampat Guds lag. Men när hava I uppfyllt Guds lag, då I blott hava supit, svurit och stridit, bedrivit hor och stulit, och ännu därtill förföljt Guds församling och försmädat de kristna. Betänken I icke här i nådatiden, vad eder frid tillhör? Frukten I icke för den tillkommande vreden? O att du ville akta

uppå mina bud", säger Herren. Men åt de döva och stumma hjälper det ej att ropa: de höra likväl icke. Guds ord fastnar snarare i väggen än i den säkres syndbelastade samvete. Nu I få Jesu lärjungar som ären bedrövade, när världen gläds, och som med ett bedrövat och förkrossat hjärta stån vid korset, då Jesus i dödens kval ropar: "Min Gud, vi haver du övergivit mig?" eder sorg skall likväl vändas i glädje, då I får se den korsfäste och törnekrönte Konungen uppstiga till himmelen och sätta sig på Guds högra hand. Världens glädje är kort, men eder sorg skall vändas i glädje, då även I slippen bort från denna sorgedal till himmelen, då edra tårar skola avtorkas. "Frukten icke den, som dräper kroppen och ej förmår dräpa själen, utan frukten hellre honom som kan fördärva både kropp och själ i helvetet". Jag vet att vargungarna vakta allestädes, varest de få väderkorn av fåren. Dessa stackare hava en stor hunger och törst efter kött och blod. De vilja slita och riva fåren. Om ett olyckligt får skulle förvillas eller skiljas från hjorden, så är ulven genast redo att uppsluka det, Och då ulvarna ej bliva i tillfälle att äta och riva fåren därför, att herden beskyddar dem, så hota de att anfalla herden. Men vi hysa det hopp, att den store Israels Herde, som låtit sitt liv för fåren, skall bevara sina egna får för ulvens tänder. Ty då den store Israels Herde ej har sparat en enda blodsdroppe, som Han ej utgjutit för fåren, så tro vi att Han skall förbarma sig över sina egna får och giva dem kraft och starkhet att kämpa i den stora striden, på det att de må vinna det eviga livets krona.

O du store Israels Herde, du korsfäste och törnekrönte Konung, se nådeligen till de bedrövade lärjungarna och hör deras suckar, då de med ett bedrövat och förkrossat hjärta sucka till dig, Dessa stackare hava ej annorstädes skydd, utan de lita till dig och av dig få de kraft att kämpa och övervinna alla den ondes glödande pilar. Hör, o nådige Herre Jesus, alla fattigas och nödställdas suckar för din pinas skull. Amen.

LUK. 22: 15, 16; 1 KOR. 11: 23—29)

JAG HAVER MED MYCKEN ÅSTUNDAN BEGÄRT ÄTA DETTA PÅSKALAMMET MED EDER, FÖRRÄN JAG LIDER; TY JAG SÄGER EDER, ATT JAG HÄREFTER ICKE SKALL ÄTA DÄRAV, TILL DESS DET FULLKOMNAT VARDER I GUDS RIKE. LUK. 22: 15—16.

Så sade vår dyre Frälsare till sina lärjungar, då Han satte sig att äta den sista måltiden på jorden. Han visste väl, att det var den sista måltiden. Men vi veta icke, när vår sista måltid kommer, men det veta vi att den skall komma. Och kanske den kommer ganska snart. Om vi då vore redo att inträda i evigheten, och vore värdiga att sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket och äta det himmelska brödet. Alla kristna borde ha den tanken, att det är den sista måltiden på jorden, då de äta påskalammet, och att de icke mer skall äta någon annan mat på jorden till dess det fullkomnat varder i himmelriket.

Men för mången vill den sista måltiden vara fjärran, då de sätta sig att äta påskalammet. Ty somliga äro så fästade vid världen, att de ej kunna tänka, att det är den sista måltiden på jorden. Om alla nattvardsgäster skulle tänka, att det är den sista måltiden på jorden som de njuta, så vore de bättre redo att inträda i evigheten och sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket och äta det himmelska brödet. Men fienden förlänger nådatiden och ingiver nattvardsgästerna den tanken, att denna Herrens nattvard icke är den sista måltiden på jorden. Endast några sjuka, som ligga inför döden, måste så tänka, att det är den sista måltiden. Men alla är för den skull icke redo att inträda i evigheten, fast de känna, att det är den sista måltiden. Ty världen är så kär, att hon förmår dem att hoppas, att de ännu skola tillfriskna till denna världen. Men detta hopp skulle få vara borta från alla sjuka, ty det är ganska skadligt för själen. Hoppet om tillfrisknande borde för de kristna på sjukbädden vara alldeles borta, isynnerhet då döden står för dörren. Men det är de kristnas hopp, att de skola tillfriskna till en kommande värld och att de snart skola få komma till Kanans utlovade

land, äta osyrat bröd och dricka av det levande vinträdets frukt, som är i Guds Paradis.

Ären I nu redo att inträda i Guds rike? Ären I redo att sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob? Vi hysa det hopp och tillit till Gud, att Han av sin stora barmhärtighet har gjort några få själar redo och alltid skall göra dem redo även i den sista måltiden, då Han säger: "Jag haver med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förrän jag lider".

Tron I nu, Jesu lärjungar, att detta är den sista måltiden som I äten med Honom? Tron I, att I snart skolen få äta det på nytt med Honom i himmelriket, icke med bedrövelse eller bitter ört såsom här, utan med fröjd och glädje, då nattvardsgästerna varda druckna av det vin, som flytit av det levande vinträdets frukt? Bedjen, I Jesu lärjungar, att den kalk som innehåller det levande vinträdets frukt, måtte välsignas och sagt varda: "Detta är det nya testamentets blod, det är: Jesu blod, som för eder och för många utgjutet varder till syndernas förlåtelse". Hör, du förste och siste store utdelare av Herrens nattvard, de fattigas och bedrövades suckar. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: 1 Kor. 11: 23—29.

Uti vår upplästa text förmanar Paulus att man skall pröva sig själv, förrän man går till Herrens nattvard. Vi skola således genom Guds nåd betrakta, huru nattvardsgästerna skola pröva sig själva, förrän de gå till Herrens nattvard.

Första prövningen: Hava nattvardsgästerna ett rent samvete? Säkra nattvardsgäster begå Herrens nattvard med orenat samvete, och de har icke förlikt sig med sin trätobroder. Somliga har den onde berövat minnet, så att

de icke ens ihågkomma mot vem de skulle ha gjort orätt. Somliga kunna väl minnas sina grövsta brott, men de rena ej sitt samvete ej heller vilja de gottgöra sina orättrådigheter. Och likväl tro de, att Gud skall förlåta dem deras synder, fastän de ej förlit sig med sin trätobroder. Fördenskull äta och dricka de sig själva domen. Ty vi ha tydliga Guds ord därpå, att Gud icke förlåter dem synderna, som ej vill förliskas med sin trätobroder. De väckta måste rena sitt samvete och förliskas med sin trätobroder, fastän somliga vill slingra sig, i det de säga, att man skall förliskas med sin nästa, men ej förrän samvetet fordrar. Men sådana ha ej rätt vaket samvete.

Vad är det för ett samvete som ej fordrar vad Guds ord fordrar? Men om ambitionen och girigheten fördärva samvetet, så mister samvetet kraften att fordra det som Guds ord fordrar. Och jag säger eder: Om I icke har renat edert samvete, så hjälper varken Herrens nattvard eller tron ej heller det, att synderna blivit förlåtna.

Andra prövningen: "Hava nattvardsgästerna en rätt och saliggörande tro?" Då Paulus skriver till de kristna: "försöken eder själva om I ären i tron", så uppstår en annan fråga: hur försiggår denna prövning? Mången bär nu den kristna tron, fast det icke är känt, när han skulle ha kommit till den sanna tron. Och somliga veta väl, hur och när de ha fått tron, men veta ej, hur och när denna tro skulle ha övergått till död tro. Här har den onde ett litet nät, varmed han fångar de kristnas själar, då en kristen ej själv märker eller känner, hur den levande tron övergår till död tro: som vi se av Davids fall och av den tjänaren, som fattade sin medtjänare vid strupen. Och den tjänaren hade sannerligen en sådan tro, att hans skuld var utstryken. Alla kristna måste bekänna, att den tjänaren hade sannerligen fått sina synders förlåtelse. Men vad hände? Alla medtjänare måste slutligen klaga på honom och omtala för konungen, hur denna tjänare hade gjort. Han torde ej ens själv känna, att han fallit från nådaståndet, förrän

han en gång finge höra en sträng dom. Då nämligen medtjänarna började anmärka, att han ej mer var i nådaståndet, så uppsteg självskheten ur hans hjärta, Han började göra motstånd och åstadkomma söndringar. Han kommer ej mer överens med de kristna. Slutligen uppkommer en stor järnspik i hjärtat gentemot de kristna, något som varje stackare ej själv känner.

Då nu denna den egna trons prövning är så dunkel, att till och med mången kristen ej förmår pröva sig själv, om han är i tron, så vore det bästa råd, att han låter en sådan kristen pröva sig, vilken han med säkerhet tror vara en kristen. Ty erfarenheten visar, att icke ens de kristna kunna så väl se sina egna fel, som en annan kristen kan se dem.

Tredje prövningen: Hava nattvardsgästerna en allvarlig åstundan att varda saliga? Detta är ett dunkelt ställe. Ty alla säga, att de ha den åstundan att bli saliga. Men alla ha ej en riktig nöd. Och vi veta, att icke andra har en riktig åstundan än de, vilka sannerligen äro nödställda, de i sanning botfärdiga, vilkas samvete icke allenast rätteligen blivit väckt, utan även förbliver så vaket, att de veta, varifrån den ene eller den andre, den tredje eller den sjunde fienden kommer. Själva satan bringar dem i nöd. Ty om du känner, vad hordomsdjävulen verkar i dig och icke känner, vad girighetsdjävulen och hedersdjävulen verka, så är du en enögd kristen. Om du åter känner, vad sex djävlar verka i dig men icke känner vad den sjunde djävulen verkar, så kan du möjligen strida mot de sex, men den sjunde sållar din själ som vete. Genom denna sjunde djävul kommer de botfärdiga i nöd. Och därför måste de fly till den store Korsbäraren och anropa Honom om hjälp varje gång egenrättfärdighetsdjävulen börjar oro dem eller fördränka dem i misströstans vågor. Sådana nödställda själar, vilka egenrättfärdighetsdjävulen vill helt och hållet utesluta ur himmelriket, har ett sant uppsåt att bliva frälsta från djävulens våld. Men de har ingen nöd, vilka icke bli plågade

av djävulen. De säga väl, åtminstone somliga, att de ej ha tro och att de ej orka tro, om de än åstundade det: men sådana människor har likväl icke en uppriktig åstundan, emedan fienden ej berövat dem allt falskt hopp. Sådana människor komma i faslig nöd, då någon kristen vill likasom med halvt våld leda dem till Kristus. De komma genom den onde i nöd just där, var de borde tro och bekänna sin tro.

Dessa äro de förnämsta erfarenheter, som värdiga nattvardsgäster borde ha. Och vi

hysa det hopp, att de botfärdiga och nödställda känna till dessa saker, fastän de ej alla kunna göra reda för dem. Men den store nattvarldsutdelaren göre de värdiga nattvardsgästerna ovärdiga och de ovärdiga värdiga, på det att de, som utan bröllopskläder inkomma i bröllophuset, må bindas till händer och fötter. Men de fångna gästerna bliva lösgjorda från dödens bojar, på det att de slutligen må slippa till den stora nattvarden, sittande med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket och äta det himmelska brödet nu och i evighet. Amen.

1 Mos. 42: 38; Luk. 23: 32—43

DEN GAMLE ISRAEL SADE TILL SINA BARN: "I VARDEN DRIVANDE MINA GRÅ HÅR MED SORG NEDER I GRAVEN". 1 MOS. 42: 38.

Denna faderliga förebråelse har skett till påminnelse för alla ogudaktiga barn, som genom sitt gudlösa leverne driva sina föräldrars grå hår med sorg ned i graven. Ingalunda tänkte Israels barn då, vilken stor sorg kom över fadern, då de av hat, avund och girighet sålde sin broder Josef åt hedningarna. De tänkte, att Josef hade gjort dem illa, då han först för sin gamle fader omtalade det onda leverne Israels söner förde där borta bakom faderns rygg. För detta skvaller skull hade Josefs bröder först blivit vreda på honom.

Och ännu i dag vredgas den rättfärdige Josefs ogudaktiga bröder, då han skvallrar på dem och kungör deras missgärningar. Ty de ogudaktiga barnen vilja icke bekänna sina missgärningar för fadern, utan de vilja överskylla och dölja dem, på det att fadern ej måtte få veta, hurudana de äro. Men när Josef börjar bära skvaller och för fadern kungöra deras missgärningar, då vredgas Israels ogudaktiga barn på Josef och trakta efter hans liv och vilja av hat och avund dräpa honom, då Israel älskar den rättfärdige Josef mer än dem.

Då börjar ormasäden röra sig i hjärtegropen. Det andliga hatet förmår dem att dräpa sin broder eller att sälja honom åt hedningarna, på det att de omsider måtte få samvetsfrid, sedan Josef blivit mördad av dem. Men de ogudaktiga barnen ana ej, vilken stor sorg åstadkommes fadern därav, att de först föra ett ogudaktigt leverne och sedan ännu dräpa sin broder eller sälja honom åt hedningarna och göra sin fader barnlös. Månne icke fadern sedan har orsak att klaga och förebrå de ogudaktiga barnen, såsom den gamle Israel sade: "I varden drivande mina grå hår med sorg neder i graven." Månne icke sådana barn äro sina fäders mördare, vilka leva så att fadern, som fött och uppfostrat

dem, slutligen måste fara med sorg neder i graven?

Vad tänken I, vanartiga och ogudaktiga barn? Haven I levat på det sättet, att föräldrarna hade haft glädje av eder? Eller haven I levat på det sättet I ogudaktiga och gensträviga barn, att den himmelske Förbarmaren kunnat dö med glädje och fröjd i det saliga hopp, att Han skall möta sina barn i himmelriket, där han evinnerligen skulle få glädjas och fröjdas med dem, uti det nya Jerusalem, där all gråt och alla klagoljud slutas?

Eller haven I levat på det sättet, att Förbarmaren måste med sorg och förskräckelse gå neder i graven, med den rysliga tanken, att alla Hans barn störta sig själva och sin Förbarmare med sorg neder i graven? Betänken nu, I förhärdade och förbannade barn, huru I haven levat alltifrån den tid, då I började krypa på denna världens kalla golv! Haven I levat på det sättet, att eder jordiske fader och himmelske Förbarmare med glädje och fröjd kunnat dö? Eller haven I levat så, att både eder jordiske och himmelske Förbarmare slutligen med tårar och suckar nödgats klaga, att dessa ogudaktiga och förhärdade barn hava drivit sin faders grå hår med sorg neder i graven? Åtminstone klagat den himmelske Förbarmaren, att Han har uppfostrat barn, men de hava ej mottagit Hans tuktan. Ty de hava blivit ohörsamma. Och deras jordiske fader har även klagat, såsom den gamle Israel sade: "I varden drivande mina grå hår med sorg neder i graven?"

Det är och skrivet, att en stor sorg kom över David för de ogudaktiga barnens skull, som traktade efter sin faders liv. Och mången annan fader har nödgats klaga såsom den gamle Israel: "I varden drivande mina grå hår med sorg neder i graven." Men om också

mången jordisk fader är så blind, att han icke ser, att hans barn vandra på en orätt väg fastän några av hans barn äro horkonor och några tjuvar och några drinkare, så är likväl den himmelske Förbarmaren ej så blind, att Han icke skulle se huru Hans barn gå huvudstupa ned i helvetet, vilka barn alls icke lyda Hans kärleksfulla förmaningar ej heller bry sig om Hans tuktan, så att de rätteligen skulle ångra och bättra sig, utan de försmäda Förbarmarens tårar och driva Honom med sorg neder i graven. Det står skrivet redan i första Moseboken, att Gud ångrade det, att Han hade skapat människan på jorden, emedan människans ondska blev så förskräckligen stor. "Och det bekymrade Herren i Hans hjärta." 1 Mos. 6: 6. Men de ogudaktiga och förhärdade barnen bry sig ej därom, att Förbarmaren blir bedrövad över dem, då de uppföra sig så illa, att Han med sorg och förskräckelse måste fara neder i graven. De förhärdade barnen uppeggas blott alltmer att göra gäck av Förbarmarens tårar. Somliga barn äro så förhärdade, att de säga till den bedrövade Förbarmaren: "Aha, kom och slå, om du vågar," eller: "Hans blod komme över oss och över våra barn."

Somliga lägga Hans lekamen vackert i graven och säga: "Vi har icke med sorg drivit vår Förbarmare neder i graven, utan med kärlek och saktmod har vi tagit vård om Honom." Somliga bliva storligen bedrövade efter Förbarmarens död, då det rinner dem i hågen, huru de varit ohörsamma mot Honom och gjort Honom bedrövad genom sitt ogudaktiga leverne. Och de få själar, som varda bedrövade efter Förbarmarens död, gråta nu på Hans grav och sucka: "Vi har många gånger gjort vår Förbarmare bedrövad. Vi har drivit Honom med sorg neder i graven. Vi äro den himmelske Förbarmarens mördare. Vi har dräpt Honom, som med mycken vedermöda och blodsutgjutelse har fött oss, livnärt och uppfostrat oss. Därför måste vi nu gråta och sucka. Men Han hör ej mer vår suckan." Vem vet, vad Han skall göra, I bedrövade lärjungar,

fastän I haven drivit Honom med sorg neder i graven, fastän Han nu ligger i jordens sköte. Kanhända Han ännu skall höra eder suckan. Vem vet, om icke de nakna, bedrövade och botfärdiga barnens tårar väcka Honom upp ur graven. Om I blott ropen med så hög röst, att det höres ur djupet till höjden, så skolen I få se, att den store Korsbäraren ännu lever fastän I trodde honom vara död. Hör, du Korsfäste och dödade Frälsare, de bedrövades och botfärdigas suckar. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 23: 32—43.

Då de ogudaktiga barnen hava drivit sin Förbarmare med sorg neder i graven, så borde vi nu betrakta: Vem av dem skall uppväcka Honom och vilka äro Förbarmarens mördare?

Vi vänta, att Förbarmarens mördare och försmädarna av Hans tårar en gång skola se, i vem de stungit hava. Om ej i denna, så skall likväl i den tillkommande världen Förbarmarens heta tårar börja bränna på deras samvete. Men då är ångern för sen.

Första betraktelsen: Vilka äro Förbarmarens mördare och försmädare av Hans tårar? Alla ogudaktiga barn, såväl stora som små, vilka gå och krypa på jorden, icke allenast Judarna, som ropade: "korsfäst", utan även den hedningen Pilatus, vilken tvådde sina händer rena och sade: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mannens blod". Sålunda vill mången hedning ännu i dag rena sitt samvete genom den meneden, att han icke är orsak till Frälsarens död. Men ingen är fri från detta Förbarmarens mördande, han må vara Jude eller hedning. Ty alla har varit delaktiga i detta mord. Somliga har gripit Honom. Somliga har med ed vittnat falskt emot Honom. Somliga har klagat på Honom.

Somliga har dömt Honom till döden. Somliga har slagit Honom med knytnävarna. Somliga har hudflängt Honom. Somliga har vridit samman en törnekrona. Somliga har ropat: "korsfäst". Somliga har korsfäst Honom. Somliga har genomstungit Hans sida, och

somliga, vilka icke har hatat och förföljt Honom, har likväl förrått Honom, såsom t. ex. Iskariot, vilkens köttsliga bröder och kusiner ännu äro i livet. Och de, som icke har förrått och korsfäst Honom, har förvisso förnekat Honom. Men Josef och Nikodemus vilja med Pilatus försvara sig, att de icke hava samtyckt till de andras gärning. Men hava väl dessa män gått över på Frälsarens sida? Har en enda av dem sagt till Pilatus: "Denne är en rättfärdig man och Guds son?" Man har ej hört, att de skulle ha talat ett enda ord om Jesu oskuld och rättfärdighet. De hava då varit stumma hundar, när de hade bort skälla på satans hop. Men världsäran har ej medgivit det; ty deras eget liv var dem kärare än Frälsarens liv. Och därför äro dessa dygdiga män uteslutna ur antalet av de få själar, vilka då gräto och jämrade sig, när alla andra voro i glädje och frid.

Nu, då det blir fråga om vilka Förbarmarens mördare äro, så måste vi bekänna sanningen, att alla de ogudaktiga barnen har drivit Honom med sorg neder i graven. Icke en enda är fri från detta mördande. Men somliga vilja ej taga den synden på sig, såsom t. ex. den hedningen Pilatus vilken tvådde sig ren med vatten och sade: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mannens blod". En sådan hedning kan ej ångra det, att han emot sitt samvete på Judarnas begäran skrivit en orätt dom. Själv har han ju sagt till Jesus: "Vet du icke, att jag haver makt att korsfästa dig och makt att släppa dig?" Då du har denna makt, du hedniske domare, varför gjorde du då ej enligt ditt samvete en rätt dom? Om satans hop vill suga Jesu och de kristnas blod, så är Pilatus nog redo att döma efter deras vilja till döden dem, som bekänna sanningen. En sådan man torde ej komma till någon ånger, som icke tager synd på sig, utan skjuter skulden på andra. Ingalunda har Josef och Nikodemus någon synd att ångra, då de ej har samtyckt till de övriga Judarnas råd och gärning och har ännu på egen bekostnad fört Jesus i den döda trons grav. Förr kom Judas till ånger än Josef och Nikodemus, fastän

Judas' ånger ej hjälpte honom, emedan han gick bort och hängde sig. Om således Josef och Nikodemus äro i himmelriket, så slippa nog alla andra dygdiga människor utan ånger dit.

Och vad hava de väl att ångra sig? De har gjort mera gott än illa åt Frälsaren. De borde få pris av Frälsaren, men icke någon dom. I den tron äro Nikodemus' trosbröder, att Jesus skall tusenfallt vedergälla dem den välgärningen, att de har beledsagat Hans lekamen i den döda trons grav.

Andra betraktelsen: Emedan alla de ogudaktiga barnen med sorg hava drivit sin Förbarmare neder i graven, vem skall då uppväcka Honom?

Det står skrivet, att det är genom Guds kraft som Han är uppstånden. Men Gud har förvisso hört de nakna, bedrövade och värnlösa barnens suckar, då de efter Förbarmarens död begynte gråta och jämra sig vid tanken därpå, vilken stor missgärning de hava gjort, då de genom sitt ogudaktiga leverne störtat sin Förbarmare i helvetet, så att Förbarmaren nödgas klaga: "Min Gud, min Gud, vi haver du övergivit mig?"

När nu den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen blottar sitt bröst och för de förhårdade barnen visar sina sår, sägande: "Skåden, I ogudaktiga och olyckliga barn, skåden, dessa sår har jag erhållit för eder skull; I haven störtat eder Förbarmare i helvetet, skolen I icke ännu ångra edra synder och bedja om förlåtelse för eder orättfärdighet?" — då stå somliga och försmäda sin Förbarmares tårar och säga: "Ingalunda har du för vår skull erhållit dessa sår. Själv har du utan tvivel tillfogat dig sådana sår. Vi har levat dygdigt och har aldrig sårat dig." Somliga ömka sig över Honom och säga: "Ve Judarna, att de har dräpt en sådan man!" Dessa blinda stackare inse ej heller, att de borde gråta över sig själva och över sina barn. Icke heller de kvinnor, säger jag, vilka ömka sig över Frälsarens olycka, förstå att ömka över sig själva. Men Gud hörer de

lärjungars suckar, vilka gråta och jämra sig i det de längta efter Jesu nådiga närvaro.

Huru tron I, Förbarmarens mördare, skall Gud höra de barns suckar, vilka gråta på Förbarmarens grav? Jag tror, att i Förbarmarens hjärta finnes så mycken kärlek, att Han ännu i graven skall höra de barns suckar, vilka i sin nakenhet gråta och jämra sig. De barns suckar skall Han höra uti graven, vilka av svält och köld äro nära att dö och på vilkas samvete Förbarmarens tårar bränna. Men deras suckar skall Han icke höra, vilka sätta dygdighetens sten uppå Hans grav, ej heller deras, som ställa de hedniska

krigsknektarna att bevaka den döda trons grav.

Ty somliga Förbarmarens mördare vanhelga Hans grav. Men den korsfäste och törnekrönte Konungen och den store Korsbäraren skall höra de barns suckar, som gråta och jämra sig på Förbarmarens grav och sucka så tungt, att suckarna höras ur djupet till höjden. Han skall höra de bedrövade, botfärdiga och nakna barnens suckar, ehuru Han ligger i graven. Och edra tårar och edra suckar, I botfärdiga själar, verka så mycket, att Gud skall uppväcka Jesus. Amen.

1 KOR. 5: 6—8; MARK. 16: 1—8)

VETEN I ICKE, ATT LITET SURDEG FÖRSYRAR HELA DEGEN? RENSEN FÖRDENSKULL UT DEN GAMLA SURDEGEN, ATT I MÅN BLIVA OSYRADE; OCH LÅTOM OSS HÅLLA PÅSKA, ICKE UTI DEN GAMLA SURDEGEN, UTAN UTI RENHETENS OCH SANNINGENS OSYRADE DEG. 1 KOR. 5: 6—8.

Den helige Paulus tager på detta ställe liknelse av den deg, som Israels barn buro med sig, då de fingo stor brådska att fly från Egyptens trældom, så att de icke hade tid att bereda bröd av degen. De nödgades bära den nya degen med sig och äta osyrat bröd. Degen hann ej då jäsa eller surna, när fienderna överföll dem, utan de måste om natten begiva sig på färd, bärande det nya osyrade brödamnet med sig. Av denna osyrade deg tog nu den helige Paulus liknelse och skriver till de kristna 1 Kor. 5 kap.: "Veten I icke, att litet surdeg försyrar hela degen?" I huru mången församling håller man icke ännu Påska uti den gamla surdegen? På huru många ställen har icke ännu den gamla surdegen förblivit orensad? Även här har alla människor hållit Påska uti den gamla surdegen, och ännu i dag äta alla i hedendomen stadda människor ett andligt bröd, som har surnat och blivit motbjudande. Fastän Påskalammet är offrat, fastän nu Guds lamm är slaktat, och alla som äro döpta till Kristus, borde nu rensa ut den gamla surdegen, som flyter ut ur tråget, och hålla Påska, icke uti den gamla surdegen, utan uti renhetens och sanningens osyrade deg; likväl älskar mången den gamla surdegen, som han blivit van att äta ända från barndomen. Men alla, som äro av Israels släkt, stå upp om natten för att rensa ut den gamla surdegen och bereda det osyrade brödamnet, då de nödgas fly bort från det hedniska landet.

Men somliga vilja bära gammal surdeg med sig, och av denna ringa surdeg blir hela degen syrlig. Till sådana människor säger Paulus uti sin första epistel till Korintierna: "Rensen ut den gamla surdegen, att I må bli osyrade." — Vi inse väl, att synden är

den gamla surdeg, som försyrar hela degen. Om synden får bli rådande, så förbytes hela kristendomen till skrymteri och död tro. Kristendomen är ett sådant ämne, som liknas vid deg, men synden och gamla Adam förliknas vid surdeg; isynnerhet äro söndringar och oordning, som uti sig inbegriper själviskhetens ämne, ägnade att fördärva kristendomens ämne. Nu säger Paulus: "Litet surdeg försyrar hela degen." Om själviskheten och världskärleken få bli rådande, så fördärvas hela kristendomen. Paulus förmanar alltså de kristna att rensa ut den gamla surdegen, att de må bli osyrade. Beklagligtvis vill den gamla surdegen fördärva hela degen, om tråget, där den gamla surdegen varit, ej är riktigt tvaget och rengjort. Somliga brödberedare äro lata och senfärdiga, de se icke efter, huru rent tråget är, då de lägga däruti det nya och osyrade födoämnet. Det är i deras tycke ett stort besvär att rensa ut den gamla surdegen. De lägga sålunda det nya och osyrade födoämnet i det gamla tråget, varifrån den gamla surdegen ännu icke blivit bortskrapad; och ehuru de vilja undvika den gamla surdegen, fördärvas likväl hela degen, emedan tråget ej är renskrapat och rengjort, förrän den nya degen knådas. Det är gamla Adams ämne som fördärvar somliga människors kristendom, då själviskheten reser sig mot de kristna och därtill ett hemligt agg; därav uppkommer sålunda söndring och en olika nådesordning, en annan tro, ehuru det ej borde finnas mer än en väg till himmelen. Varav uppkomma således söndringar? Jo, den gamla surdegen har fastnat i tråget, ehuru Paulus säger: "Rensen ut den gamla surdegen, att I må bli osyrade." Men den late bryr sig ej om

att bortskrapa den gamla surdegen och rengöra tråget. En lat och senfärdig käring lägger mjöl i tråget, oaktat den gamla surdegen fastnat och torkat däri. Då således den nya degen knådas, kommer den gamla surdegen och fördärvar hela degen, bröddämnet blir syrligt, och det bröd, som av ett sådant ämne beredes, blir syrligt. Men ett sådant bröd duger ej till nattvardsbröd; och ett sådant syrligt bröd ätes av hedningarna på påskhögtiden. Men rätta Israeliter bereda till Påsken osyrat bröd, som ej blivit syrligt. Och därför förmanar den helige Paulus korintierna att rensa ut den gamla surdegen, att de må bliva osyrade.

Huru man här förut knådat den nya degen uti den gamla surdegen är för alla bekant; men nu är det nödvändigt att den gamla surdegen bortrensas från tråget, förrän den nya degen knådas. Förut hava brödberedarna varit lata och tröga. Den nya degen har blivit knådad uti den gamla surdegen. Och denna gamla surdeg har flödat över, och vad som flödat över, det hava lättjefulla brödberedare åter grävt upp och lagt tillika med träcken uti tråget. Det bröd, som av en sådan surdeg blivit gräddad, har ej dugt åt hundar och svin till mat; men döpta hedningar hava ingalunda klandrat denna gamla surdeg; nog har den gamla surdegen dugt åt dem till påskbröd, huru motbjudande och surt det än må ha varit. Och ännu i dag duger den gamla surdegen till påskbröd åt den, som ej blivit van att äta osyrat bröd. En lättjefull människa gräver först i djävlaträck, med sina naglar, och med samma naglar, med vilka hon grävt i djävlaträck, knådar hon bröddämnet uti den gamla surdegen. Och då denna gamla surdeg börjar jäsa och flöda över, gräver hon med sina svarta naglar i den nya degen uti tråget tillika med träcken. Och av denna gamla surdeg bereder hon svarta, sura limpor till påskbröd. Månne människorna ännu äta gammal surdeg? Månne åt dem ännu duger det sura bröd, som den svarte brödberedaren gräddat uti avgrundens ugn? Den gamla surdegen synes ännu duga åt alla

dem, som hålla djävlaträck för en läckerhet; åt dem duger den gamla och motbjudande surdegen till påskbröd. Men de få själar, som äro av Israels släkt och hava med hast begivit sig på flykt från Egyptens trældom, bära det nya bröddämnet med sig till öknen, lämna den gamla surdegen i Egyptens land och äta osyrat bröd under vandringen, tillika med det Påskalamm, som är offrat för dem, på vilket intet ben skall sönderslås. I få utvalda själar av Israels släkt som torrskodda slippa över Röda havet och under stor fara vandren i öknen, bärande den nya och osyrade degen till dess det börjar regna manna från himmelen: rensen ut den gamla surdegen ur edra hjärtan. Lämnen åt Egyptierna djävlaträcken, som de gärna dricka, lämnen åt hedningarna den motbjudande surdeg till påskbröd, som de gärna äta; och äten osyrat bröd, på det att I mån bliva osyrade. Och hållen Påska, icke uti den gamla surdegen, utan i sanningens och kärlekens osyrade deg. Vi hoppas, att de utvalda av Israel slutligen slippa till Kanans land, ehuru genom stor ångest och vedermöda, då alla hedningar drunkna i Röda havets vågor. Bortrensen alltså den gamla surdegen, I få själar, som begivit eder bort från Egyptens trældom, och äten osyrat bröd, till dess det regnar manna från himmelen. Knorren icke mot Moses, I trötta vandrare, ty han måste efter Herrens befallning föra eder framom Sinai berg. I måsten vandra i öknen för eder otålighets skull, och alla egyptiska köttgrytor skola utebliva. I skolen gråta och jämra eder, men världen skall glädjas. Och detta lärjungarnas gråtande och jämrande kommer av den sorg, som är efter Guds sinne, då de längta efter Jesu nådiga närvaro. Då Jesu bedrövade lärjungar se, huru deras Frälsare varder pinad och plågad av världen, måste de gråta och jämra sig; men deras sorg skall vändas i glädje, då de åter få se Honom. Kanske i dag, i denna afton skall Herren Jesus uppenbara sig för sina bedrövade lärjungar. Kanske skola de i dag få se Herren.

Då vi nu genom Guds nåd hålla Påska, somliga i den gamla surdegen, somliga i sanningens och kristendomens osyrade deg, så åstundar jag betrakta, huru Jesu bedrövade lärjungar, som med ångerns och saknadens tårar fukta sitt påskbröd, giva åt Frälsaren ett stycke honungskaka, då Han uppenbarar sig för dem. Give Gud och den store Korsbäraren, som i dag är uppstånden ifrån de döda, att alla bedrövade lärjungar, vilka för Judarnas rädsas skull hava suttit bakom låsta dörrar, i dag först finge höra och slutligen med egna ögon se, att den korsfäste och törnekrönte Konungen ännu är levande. Hör alltså, nådige Herre Jesus, de bedrövade och gråtande lärjungarnas suckan och kom snart till dem, förrän solen går ned. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Mark. 16: 1—8.

Vi höra av vårt upplästa heliga evangelium, att de kvinnor, som bittida om morgonen gingo till graven, på det de skulle smörja Jesu lekamen, hörde genom ängels mun, att Frälsaren, var uppstånden ifrån de döda. Och av de övriga evangelisternas berättelser höra vi, att Maria Magdalena var den första som såg Frälsaren vara uppstånden, men Tomas den siste. I följd därav skola vi genom Guds nåd begrunda, huru Jesu lärjungar får se Frälsaren uppstånden, men icke alla på en gång.

Första betraktelsen: Varför få världsbarnen icke se Jesus efter Hans uppståndelse?

Därför få världsbarnen icke se Jesus efter Hans uppståndelse, emedan de hava korsfäst Honom och önskade ännu gärna, att Jesus vore evinnerligen död.

Världsbarnen frukta, att lärjungarna komma om natten och stjäla bort Jesu lekamen och säga sedan till folket, att Han är uppstånden, därför bedja de av landshövdingen krigsknektar att bevaka och förvara graven, på det att Frälsaren ej må kunna uppstå. De frukta nämligen, att den sista villan skall bliva värre än den första, om folket började tro att Frälsaren är uppstånden. Då nämligen

herrarna och översteprästerna hava den tron, att Jesu lära är en förvillelse, att den är en förunderlig vidskepelse eller smittosam villolära, varigenom människorna bliva dårar; så är det troligt, att världsherrarna och översteprästerna begära av landshövdingen krigsknektar till att förvara graven, på det att Jesu lära ej må kunna utbreda sig, om folket kommer till den tron, att Han är uppstånden. Visserligen tro världsherrarna icke, att Jesus är uppstånden, men de frukta, att lärjungarna komma om natten och stjäla bort Jesu lekamen och säga sedan till folket, att Han är uppstånden. Världsherrarna frukta endast, att den sista villan skall bliva värre än den första, om menigheten började tro, att Frälsaren är uppstånden. Först och främst har den onde vänt deras ögon aviga genom det andliga hat de bära i sina hjärtan emot Jesus, så att de anse Jesus för en folkförförare och falsk profet, som undervisar människorna på en orätt väg. För det andra har fienden givit dem den tron att Jesu lära är en förvillelse, som blir ännu värre, om människorna började tro, att Han är uppstånden. Världsherrarna och översteprästerna hava således först korsfäst Jesus, och för det andra söka de förhindra, att Hans lära, vilken de anse för en förvillelse, icke måtte få utbreda sig, och detta tro de sig vinna genom världslig överhet. Då de frukta, att kristendomen, vilken de anse för en förvillelse, skall bliva i tillfälle att utbreda sig genom lärjungarna, bedja de av landshövdingen krigsknektar till att förvara graven eller förhålla Jesu lekamen, att den ej må kunna uppstå. Huru skall Frälsaren kunna uppenbara sig för dem, som hata Honom och Hans lära, hata kristendomen och hata även Hans lärjungar och de kristna? Denna världens säkra och förhärdade människor vilja icke se Jesus. Och om Han skulle uppenbara sig för dem, så skulle de i endräkt överfalla Honom och för andra gången dräpa Honom.

Men Josef och Nikodemus, fingo väl de se Jesus efter Hans uppståndelse? Det står

ingenstans skrivet, att dessa män skulle hava sett Honom, fastän dessa män voro Jesu lärjungar, dock lönligen för Judarnas rädsas skull. Och oaktat de bevisade sin kärlek emot Frälsaren, då de förde Hans lekamen i graven, så uppenbarade Han sig likväl icke för dem, ty för dessa män var endast den naturliga dygden salighetens grund. Varav kommer det, att Frälsaren ej uppenbarade sig för dessa dygdiga och fromma män, vilka till och med på egen bekostnad hade fört Hans lekamen i graven? Dessa män hade bevisat gott emot Jesus, och det naturliga förnuftet anser det rätt och billigt, att Han hade bort tacka dem för denna välgärning och säga: mycket tack för den välgärningen! Men det står ingenstädes skrivet, att Frälsaren skulle hava tackat dem för denna välgärning. Vi inse nu, varför Jesus icke har uppenbarat sig för Josef och Nikodemus. De voro först och främst av naturen dygdiga människor, men denna naturliga dygdighet var för dem tillika salighetens grund; de hade ej en sådan tillit till Frälsaren som lärjungarna hade. Dessa män trodde endast, att Frälsaren var en stor lärare, eller av Gud sänd till en lärare, såsom Nikodemus själv bekände, då han kom till Jesus om natten; men dessa män trodde icke, att Jesus var Guds Son och världens Frälsare. För det andra voro de Jesu lärjungar, dock lönligen för Judarnas rädsas skull. Världsäran var för dessa män kärare än Frälsaren. Om de hade uppenbarligen bekänt sig till Jesu lärjungar, så hade de blivit försmädade och hatade av denna världens herrar. Dessa män tänkte, likasom mången ännu säger: Envar må taga vara på sig själv, det är ej nödvändigt att utropa det för världen. Men Frälsaren kan icke erkänna sådana för sina rätta lärjungar, som för världens skull hemlighålla sin kristendom och ej våga bekänna inför världen, att de äro Jesu lärjungar. Om de än annars vore av naturen dygdiga och fromma, om de än annars gjorde Jesus och Hans lärjungar gott, så komma de likväl icke i de kristnas sällskap och deras namn finnes icke uti livets bok.

Dessa män, Josef och Nikodemus, voro således av naturen dygdiga och fromma män; de voro även Jesu lärjungar dock lönligen för Judarnas rädsas skull; de bevisade tillika sin kärlek mot Jesus då de på egen bekostnad förde Jesu lekamen i graven; men världsäran avhöll dem från att uppenbarligen bekänna sin kristendom, och därför voro de förutan Frälsaren. Jesus uppenbarade sig icke för dem; ej heller kunde de kristna erkänna Josef och Nikodemus för kristna. Och emedan det ännu finnes sådana människor, som för världsärans skull vilja förborga sina tankar om kristendomen, de där säga: det är ej nödvändigt att utropa det för världen, och: må envar taga vara på sig själv; så tror jag, att Josef och Nikodemus ännu äro i livet, vilka av naturen äro dygdiga och fromma.

De låtsas även vara Jesu lärjungar, men för världsärans skull bry de sig icke om att uppenbara sin kristendom, varken för de kristna, som ej taga lönkristna i sitt sällskap, ej heller för världen, som ej tål sådana, vilka uppenbarligen gå på de kristnas sida, Men jag fruktar, att Josef och Nikodemus aldrig få se Jesus efter Hans uppståndelse, ty deras namn är ej nämnt bland de kristnas antal. Varför kom Frälsaren ej för att tacka dem för den välgärning de bevisade Honom? Det naturliga förnuftet anser det omöjligt, att Josef och Nikodemus skulle vara i helvetet. Men var äro de då, när de här i nådatiden ej blivit kristna? Och varför äro de uteslutna ur de kristnas antal, ehuru de voro fromma män och lönligen Jesu lärjungar? Därför, att världsäran var för dem kärare än Frälsaren. Av naturen dygdiga människor vilja icke mista sin ära för Jesu skull. De vilja med sin ära gå till himmelen. De vilja ej bliva så dåraktiga som lärjungarna, vilka gräto och jämrade sig, medan de längtade efter Jesu nådiga närvaro.

Andra betraktelsen: Vem var den första som såg Frälsaren? Maria Magdalena. Vad gott hade hon gjort åt Frälsaren? Intet gott. Varför uppenbarade sig Frälsaren först för Maria? Utan tvivel därför, att Maria hade den

största sorg och den största nöd efter Frälsaren. Varför fick Maria Magdalena först se Jesus, ehuru hon icke gjort Honom något gott, men Josef och Nikodemus, vilka gjort Honom så mycket gott, fingo ingenting för sitt besvär? Måne ej Frälsaren skall tacka dem, som göra Honom gott? Josef och Nikodemus hade bevisat en sådan välgärning mot Jesus, som ej mången människa hade gjort. Huru mången människa hade nu tagit det besvär på sig, som dessa män togo på sig? På egen bekostnad lade dessa män Jesu lekamen i graven. Med egna penningar köpte de ett linkläde och myrra vid pass hundra pund. De ådrogo sig rätt stora kostnader av denna begravning, och likväl kom Frälsaren ej till dem för att tacka dem för denna välgärning. Men Maria Magdalena, som icke gjort Frälsaren något gott, fick erfara den stora nåd, att hon först fick se den korsfäste Frälsaren. Därav inser man, att Frälsaren ej bryr sig om människornas välgärningar, men ångern och saknadens tårar äro i Frälsarens ögon mera värda, än många välgärningar, som en av naturen dygdig människa gör. Vi kunna icke säga, att Marias tårar förtjänade denna stora nåd, men Jesu förbarmande hjärta kunde icke, förmådde icke, uthärdade icke mer att förborga sig. Ett bedrövat hjärta verkade så mycket, att Frälsaren måste uppenbara sig. Se, du bedrövade själ, var vägen går till himmelen!

Den går genom sorgedalen, genom den trånga porten. Med tårar och suckar måste du upplåta himmelens dörr.

Tredje betraktelsen: Vem ser till sist Jesus såsom uppstånden? Den otrogne Tomas, som icke tror, vad de andra lärjungarna vittna. Alla de övriga lärjungarna hade redan sett Herren, men Tomas hade ännu icke fått se Honom, emedan han för otros skull alldeles icke ville tro de övriga lärjungarnas vittnesbörd. Likväl vederfors honom den stora nåd, att Frälsaren visade honom sina sår. Här ser du tvivlande själ, att Frälsaren uppenbarar sig, icke allenast för de bedrövade, botfärdiga och betungade, utan

även för de tvivlande, fastän otro är en stor synd, som ofta plågar de botfärdiga och kommer dem att tvivla på Guds nåd. Men den döda tron är ännu värre. Genom densamma blevo Petrus och även de övriga lärjungarna besvikna, ty den döda tron inbillar sig stundom vara så fast, att själva döden ej förmår tillintetgöra den. Mot dem, som ligga i otro och tvivel, är Frälsaren så nådig, att Han visar dem sina sår, och de måste slutligen tro; men den döda trons bekännare, som utan ånger och utan bättring tillägna sig Guds nådelöften, mot dem är djävulen nådig. Nog skonar och förbarmar sig fienden över dem, som leva i död tro, de tvivla aldrig om sin salighet. Men dem frestar och plågar han genom tvivel, vilka för Frälsarens pinas och döds skull gråta och jämra sig. Dessa bedrövade och botfärdiga själar kommer fienden att tvivla, att Frälsaren icke är levande. På dessa bedrövade lärjungar är fienden förtörnad. Fienden tål alls icke, att Jesu bedrövade lärjungar gråta och jämra sig, under det de längta efter Jesu nådiga närvaro. Men mot Jesu mördare är djävulen nådig; dem lovar han en god lön i helvetet, vilka suga de kristnas blod. Dessa fiender till Jesu kors giver denna världens gud djävlaträck och gammal surdeg till Påskbröd. Men dessa världsvänner få icke se Jesus, ej heller de av naturen dygdiga människorna Josef och Nikodemus, utan endast de få själar, som gråta och jämra sig, under det de längta efter Jesu nådiga närvaro, Maria Magdalena till först och Tomas till sist, som för otros skull icke har trott de övriga lärjungarnas vittnesbörd. Denna stackare är ännu stadd i otro och tvivel, han förmår ännu icke tro, att Jesus är uppstånden; men han har likväl sorg och stor saknad efter Jesus. Om egenrättfärdigheten icke vore i honom så stor, om han skulle förstå, huru mycket han frestar den korsfäste genom sin otro, så skulle helt säkert även han tro, att Herren är sannerligen uppstånden, och även han skulle erfara glädje av Jesu uppståndelse.

Men vi hysa det hopp, att för Tomas skall visas Jesu härlighet och att han slutligen måste tro. Du nådige Herre Jesus, uppenbara dig för de bedrövade lärjungarna, förrän solen går ned, Visa dem dina sår, på det att de må tro, att du är den korsfäste och törnekrönte Konungen. Blås uppå dem att de må undfå den Helige Ande. öppna dem deras sinne, på det att de må förstå skrifterna. Och I bedrövade lärjungar! Om Jesus beder eder

om mat, så given Honom litet honungskaka. I torden ej heller hava annan mat till påskhögtiden, än litet honungskaka, som är osyrad och beredd av rent ämne. Varen förvissade därom, att Herren Jesus, som i dag visat sig för eder och bett eder om mat, skall giva eder av den himmelska honungskakan, då I med Honom fån uppfara till himmelen och vara med Honom evinnerligen. Amen.

Es. 42: 1—3; Luk. 24: 13—35

S I MIN TJÄNARE, JAG UPPEHÅLLER HONOM, OCH MIN UTKORADE, I VILKEN MIN SJÄL VÄL BEHAGAR. JAG HAVER GIVIT HONOM MIN ANDA, HAN SKALL LÅTA RÄTT KOMMA IBLAND HEDNINGARNA. HAN SKALL ICKE SKRIA ELLER ROPA, OCH HANS RÖST SKALL MAN ICKE HÖRA PÅ GATORNA. EN FÖRBRÅKAD RÖ SKALL HAN ICKE SÖNDERBRYTA, OCH EN RYKANDE VEKE SKALL HAN ICKE UTSLÄCKA. Es. 42: 1—3.

Profeten Esaias talar uti detta kapitel om Frälsaren, vilken Gud hade givit sin Anda, pa det att Han skall låta rätt komma ibland hedningarna. Detta betecknar, att Han skall lära hedningarna att känna rättfärdigheten och undfly orättfärdigheten. Av detta bibelställe har evangelisten Matteus tagit vittnesbörd, huru Frälsaren levat och vandrat uti denna världen. Men världshopen tror sig även få ledning av detta bibelställe. Då nämligen profeten säger, att Frälsaren icke skall skria och att man icke skall höra Hans röst på gatorna, så få de säkra den uppfattningen, att de väckta skria på gatorna, då de förmana de säkra till bättring.

De säkra taga vidare detta ställe till bevis därpå, att det ej är passligt att skria på gatorna, emedan profeten har sagt, att Frälsaren icke har så skriat som dessa väckta skria. Och därav sluta världsbarnen, att ingen behöver kungöra sin kristendom för en annan, utan må envar hålla i sitt eget förvar vad han erhållit. Men vi se av Mattei evangelium, att författaren av evangelium ej har så förstått detta bibelställe som världshopen förstår. Profetens mening har varit, att Frälsaren icke skriat såsom världsbarnen skria, då brännvinet stiger upp i huvudet. Denna världens druckna människor skria på gator och gränder, då de komma ut ur krögarens hus. De skria då sina dryckesvisor och horvisor. De ropa på gator och gränder; fan och satan! De tjuta ofta likt vargungar. Men Frälsaren har icke så skriat på gatorna som de druckna skria, utan Han har predikat Guds ord för världsmänniskorna. Därav hava världsbarnen blivit förtörnade på Honom. Men om någon kristen vill efterfölja Frälsarens exempel och predika Guds ord för

den säkra världshopen, då säga världsmänniskorna: "Det är ej nödigt att utropa det för världen, må envar taga vara på sig själv." Den säkre tager ännu vittnesbörd ur skriften sägande: "Frälsaren har ej heller skriat på gatorna." Och det är sant, att Frälsaren ej har skriat på gatorna såsom världsbarnen skria, då brännvinet stiger upp i huvudet. Men väl har Frälsaren så skriat på gatorna och i husen, att syndarna fått höra, till vilket ställe de komma, om sann ånger ej sker. När fyllhundarna skria och pladdra på gatorna och sjunga sina supvisor, så anse världsbarnen det ej för något underligt. Men om någon kristen börjar påminna de säkra om döden och det ansvar, som kommer över de säkra och oomvända, det tycka de illa vara och säga till de väckta: "Frälsaren har ej skriat på gatorna såsom I skrien." Men vem har mer ropat bättring än Frälsaren? Och därför hava världsmänniskorna blivit förtörnade och hava burit hat till Honom.

Världshopen vredgas ännu i dag på de kristna däröver, att de efterfölja Frälsarens exempel och predika för de säkra Guds ord. Det tål världsmänniskorna icke höra. Men fyllhundar tåla de nog höra; ty de druckna ropa det, som alla säkra gärna hör.

Vad profeten Esaias säger om Frälsaren, nämligen: "En förbråkad rö skall Han icke sönderbryta, och en rykande veke skall Han icke utsläcka," det bibelstället tillägna nådetjuvarna sig själva, ehuru det ej tillhör andra än de botfärdiga.

När Guds stränga rättfärdighet förkunnas för nådetjuvarna, då tillägna de sig Guds nåd och säga: "Gud är nådelig; Han skall icke heller kasta oss i förtappelsen. En förbråkad rö, skall Han icke sönderbryta, och en

rykande veke skall Han icke utsläcka." Men är väl en säker människa en förbråkad rö, som har hjärtat så fast som ett lejonhjärta? Är väl hon en rykande veke? En förbråkad rö är i andligt avseende ett förkrossat hjärta. Men hava väl de säkra och obotfärdiga ett förkrossat hjärta? En rykande veke betyder, att trons lampa har slocknat. Men den döda tron är så fast, att ej annat än Frälsarens död förmår bortröva den. Genom Frälsarens död blev lärjungarnas döda tro om intet. Förut hade de en fast tro; men genom Frälsarens död tog den förra döda tron slut, och otron kom i stället för den förra tron. Numera trodde de intet. Då voro de stadda i stort tvivel, och då var deras hjärta likasom en rykande veke. Men när komma väl säkra människor i så stort tvivel, att de tvivla om sin salighet? Alla nådetjuvar hava så fast tro, att de ingalunda tvivla om sin salighet, men de våga fördenskull icke säga sig vara redo att dö. Huru kan väl en säker och obotfärdig människa tillägna sig själv de bibelställen, som icke tillhöra henne, utan endast botfärdiga själar? Jo, på det sättet kan hon tillägna sig dem, då hon stjälar nåden och tänker sålunda: "Jag är botfärdig," ehuru någon ånger aldrig skett; "jag har ett förkrossat hjärta," ehuru hjärtat ej är förkrossat; "mitt hjärta är liksom en förbråkad rö," ehuru det är fast som klippan; "min tro är så svag, att den är liksom en rykande veke," ehuru tron är så fast, att ej annat än Frälsarens död förmår bortröva den. Se, på detta sätt kan en säker människa tillägna sig själv de bibelställen, som tillhöra de väckta och botfärdiga. Men de bibelställen, som tillhöra de säkra, kastar hon åt de väckta. När profeten säger: "Han skall icke skria på gatorna," såsom de druckna skria, då taga världsbarnen därav vittnesbörd och säga: "Frälsaren har ej skriat på gatorna, såsom de väckta skria." Och dock har Frälsaren predikat bättring på gatorna. Men de säkra mena, att om och Frälsaren skulle ha predikat bättring på gatorna, så få andra människor ej göra så. Fastän skriften visar

allestädes, att de kristna böra efterfölja Frälsarens exempel och leva såsom Han har levat, så medgiver den säkra hopen det likväl icke, utan vill, att alla skola vara lika.

Om de säkra gå till helvetet, så komma de kristna efter; men om de kristna bliva saliga, så bliva även världsbarnen saliga. Sådan är världsbarnens tro, att de kristna och de säkra äro uti samma förtappeisens grav, och att ingen är bättre än den andra.

Vi borde i dag betrakta, vilken skillnad råder emellan lärjungarna och Judarna eller vilken skillnad råder emellan fienderna till Jesu kors och de kristna. Då vi med ett bedrövat hjärta begiva oss till byn Emmaus, betraktande de märkvärdiga händelser vilka i dessa tider äro skedda, så hysa vi det hopp, att den förbråkade rö, om vilken profeten Esaias talar, är ett förkrossat hjärta, som den nådige Frälsaren icke vill sönderbryta, och den rykande veken är en liten trosgnista, som Han icke har velat utsläcka. Utsläck icke veken, kära Frälsare! Utsläck icke veken, utan blås därpå, att den må antändas och giva ljus åt de bedrövade lärjungarna, som vandra i mörkret och förbida dagens gryning. Du rykande veke, slockna icke, du lilla trosgnista! Förgås icke, du förbråkade rö; brist icke, du bedrövade hjärta; brist icke, du förtvivilade själ! Ty den som gjort ljuset har sagt: "En rykande veke skall jag icke utsläcka." Utsläck icke, du himmelske ljuständare, utsläck icke den rykande veken, förrän solen uppgår! Amen. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 24: 13—35.

Lärjungarna på vägen till Emmaus tillkännagiva uti denna dagens evangelium, hurudan tro de hade haft förrän Frälsaren dog. Och av deras tal hör man tillika, att deras tro hade tagit slut; men då deras ögon öppnades och de kände Frälsaren i det Han bröt brödet, uppkom hos dem åter den tron, att Frälsaren var levande. Vi skola nu av dessa lärjungar taga exempel och begrunda:

För det första: Hurudan tro hade dessa lärjungar, medan Frälsaren levde?

För det andra: Vilken tro hade de efter Frälsarens död?

För det tredje: Vilken tro hade de efter Frälsarens uppståndelse?

Vi hoppas, att Frälsaren skall göra sällskap åt de bedrövade lärjungarna, som vandra till byn Emmaus, och uttyda skrifterna för dem, och att de skola känna Honom i det Han bryter brödet.

Första betraktelsen: Hurudan tro hade dessa lärjungar förrän Frälsaren dog?

De hade den tron, att Jesus skulle förlösa Israel, icke från djävulens våld, utan från kejsarens våld. Lärjungarna hyste den mening, att Frälsaren bliver deras konung, och att de genom Honom bliva rika och herrar. De hade världen i sinnet, så länge de voro stadda i död tro. De tänkte icke, att de för kristendomens skull skola mista sina ägodelar och sin ära, utan de trodde sig vinna jordiska ägodelar och ära genom kristendomen. Samma tro hava ännu även andra den döda trons bekännare, att de genom kristendomen skola vinna ägodelar och ära. Ingen tror i detta tillstånd, att han för kristendomens skull skall mista sin ära och sin egendom. Dessa stackare kommo icke ens på den tanken, att en andlig Frälsare var behöfligare än en jordisk Frälsare. Och varav visste de väl då, att de voro djävulens undersåtar? De höllo det för besvärligt att lyda under en hednisk överhet och betala skatt åt hedningarna. Det kostade hårt på deras ära, att de ännu måste tjäna en hednisk överhet och betala åt hedningarna skatt.

Lärjungarna höllo sig då redan för kristna. Huru skulle det väl passa sig att de kristna borde tjäna hedningarna och betala åt hedningarna skatt? Vore det icke passligare, att hedningarna betalade skatt åt de kristna? Så tänka ännu i dag alla den döda trons bekännare, som anse sig själva för kristna, ehuru de ej våga bekänna sig till Guds barn. De klaga, att skatten är tung, att lagen är sträng, att styrelsen är orättvis; de vill bliva

befriade från de tunga skatterna. De känna icke, att djävulens skatt är ofta ännu tyngre än konungens eller kejsarens skatt. Åt den onde betala de nog gärna skatt, men åt en jordisk konung vilja de icke betala skatt. Och om en sådan herre skulle komma, som lovade frihet från alla skatter och utskylder, födde dem och gav dem brännvin, han skulle nog duga till frälsare åt dem. På honom skulle de nog tro. Men en sådan herre, som skäller och beskyller dem för orättfärdighet och ogudaktighet, och ännu därtill anklagar krögarna, fyllhundarna och horkonorna, en sådan herre vore i deras tycke värre än fienden själv. Om nu konungen eller kejsaren ännu vore en hedning, så skulle alla säga: "Är väl en kristen skyldig att betala skatt åt hedningarna? Nej, utan de kristna borde vara fria från alla skatter, och hedningarna borde betala skatt åt hedningarna, men ej de kristna." En sådan tro hade nu lärjungarna, att Frälsaren nu skall komma och förlösa Israel från hedningarnas våld. Och varav visste de väl då, att de ännu voro under djävulens våld? Ingalunda känna de människor, att de äro under djävulens våld, som supa och slåss, bedriva hor och stjäla. De inbilla sig, att Gud är dem nådelig, men den världsliga lagen, som straffar sådana människor, är hård och orättvis. Och en sådan styrelse, som skulle låta alla horkonor och tjuvar leva i fred, vore en rätt god styrelse.

Då nu lärjungarnas hjärtan voro helt och hållet fästade vid världen, så väntade de en sådan frälsare, som skulle frälsa dem från hedningarnas våld och göra dem till domare och herrar.

Andra betraktelsen: Vilken tro hade dessa lärjungar efter Frälsarens död? Ingen. De trodde förut på en sådan frälsare, genom vilken de trodde sig vinna världsliga ägodelar och ära. Men då Frälsaren dog, tog deras tro helt och hållet slut; de kunde ej mer tro på den förre Frälsaren. Och fastän de förut låtsades hava en så stark tro, att icke ens döden hade kunnat komma den att vackla, så

blev likväl slutligen deras gamla tro så svag, att de icke mer hade ens något hopp, att i denna världen få se Herren Jesus; varav man således ser, att under denna förra gamla döda tro, som låtsas vara stark och orubblig, döljer sig en hemlig otro, som ej blir uppenbar, förrän den världslige Frälsaren dör.

I denna förgängliga värld lita alla oomvända och opånyttfödda människor på en falsk frälsare. De lita på en förgänglig och dödlig frälsare. De tro sig vinna ägodelar och ära genom Frälsaren. De tacka Frälsaren med vackra böner, då de i fred få tjäna sin buk, som de hava till sin gud. Tjuven kan även tacka Gud, att hans tjuvnad har lyckats och att ingen har sett honom öva stöld. Horkonan kan även tacka Gud, att ingen har ertappat henne i den grövsta styggelsen. Men vilken gud är det som obotfärdiga horor och obotfärdiga tjuvar tjäna? Månne den guden är i himmelen eller i helvetet. Jag fruktar, att de säkras gud är i helvetet. Men på en sådan sätta de största tillit, som föder och uppehåller dem. Krögarna förlita sig på en sådan frälsare som har lärt dem att driva brännvinshandel och vinna genom orättrådighet. Och den gud, som lär dem att driva brännvinshandel, är just i deras hjärta. Horkonor och fyllhundar tro, att Gud har gjort dem fattiga, då de själva för sina köttsliga begärelsers skull hava förslösat sin egendom. De tror icke, att den gud, som gjorde dem fattiga, är i buken, ehuru det är den onde som lärt somliga att genom orättrådighet bli rika och somliga har han gjort fattiga.

Så dåraktig är den naturliga människan, att hon genom Frälsaren tror sig vinna ägodelar och ära. Men när nu denne världslige frälsare dör, då tager all tro slut.

När samvetet vaknar, så börja synderna korsfästa Frälsaren. Frälsaren varder korsfäst uti människans hjärta för syndernas skull. Då dör den frälsaren, på vilken människorna förut förlitat sig, och otrotron kommer i stället. Var hava nu de bedrövade lärjungarna sin

tillflykt, då Förbarmaren dör, av vilken de trodde sig erhålla sitt uppehälle? De värnlösa barnen måste nu dö av hunger. Varmed skola de leva, då den frälsaren dog, på vilken de hade förlitat sig, då världen blev förskräcklig, hjärtat blev bedrövat, människorna började hata, synderna började svida, fienden började anfalla. Det finnes ej mer skydd i världen ej heller i himmelen, då Frälsaren dog. Nu torde lärjungarna råka i nöd, då tron tog slut, kärleken tog slut och bönerna togo slut. Om Frälsaren ej snart kommer till lärjungarna, så dö de av bedrövelse och tvivel. Men Jesus kan likväl icke låta de bedrövade lärjungarna förgås i tvivel; utan då nöden är stor, kommer Han för att uttyda skrifterna för dem, och slutligen uppenbarar Han sig för dem. De känna Honom i det Han bryter brödet.

Tredje betraktelsen: hurudan tro hava Jesu lärjungar efter Hans uppståndelse? De hava en levande tro och förvissning om Guds nåd och syndernas förlåtelse. Likväl är denna tro icke så stark, som den förra döda tron, varmed de trodde sig genom Frälsaren vinna världsliga ägodelar och ära, utan den är ofta svag och med stor strid förenad, så att lärjungarna efter Jesu uppståndelse med skyndsamhet vandra för att kungöra de övriga lärjungarna, att de hade känt Herren. Uti den tro, som uppkom hos lärjungarna efter uppståndelsen, finnes först och främst en stor räddhåga och andakt, stundom bedrövelse och saknad, stundom glädje och fröjd i den Helige Ande, stundom svåra frestelser och tvivel. Och vilka äro vidare den levande trons kännetecken? En stor åstundan att för de övriga lärjungarna uppenbara sina erfarenheter och samtala i kristendomen. Förut under den döda tron har man ej talat någonting i kristendom. Och ehuru Frälsaren då talade om sitt lidande, så förstodo de likväl ingenting om försoningen, ångern och nya födelsen. Då hade de haft endast en fåfäng förtröstan på den frälsare, varigenom de trodde sig vinna världsliga ägodelar och ära. Och de i död tro stadda

hava stor andlig blindhet, så att de orätt förstå Guds ord, fatta skriften på ett förvänt sätt, tro den utlovade Frälsaren vara en världslig konung, ehuru profeterna hade talat om en andlig Frälsare. Och fastän Frälsaren mången gång hade talat om sin död, så förstodo de det icke. Och så går det ännu i dag med alla den döda trons bekännare, att de fatta Guds ord på ett förvänt sätt, så att de hänföra till jordiska ting det som har avseende på andliga ting.

Men efter Frälsarens död komma lärjungarna i stor bedrövelse. När samvetet vaknar, är Frälsaren korsfäst i hjärtat för syndernas myckenhet. Då uppstår hos de väckta stor åstundan att höra, huru Guds ord uttydes. Den okände främlingen, som för de bedrövade uttyder Guds ord om Kristi lidande, är kär för väckta själar. De begynna bedja Honom: "Bliv när oss, ty det lider åt aftonen och solen är nedgången!"

I bedrövade lärjungar på vägen till Emmaus, som vandren med Jesus! Fastän edra ögon för bedrövelsens skull äro förhållna så att I icke känna Honom, så begynnen likväl nu enträget bedja den okände medvandrararen,

att Han måtte gå med eder till byn, då nådens sol är nedgången, förrän det stora andliga mörkret inbryter. Bedjen den okände medvandrararen, att Han måtte gå med eder till byn, dit I sträven. Kanske edra av bedrövelsen förtyngda ögon öppnas, och I skolen känna den Korsfäste i det Han bryter brödet. Bedjen den okände medvandrararen, att Han måtte öppna de blinda stackarnas ögon så att de förstå skrifterna, då han för dem uttyder Mose och profeternas skrifter om Kristi lidande, död och uppståndelse. Bedjen, I fattiga och trötta vandrare, I bedrövade och av världen föraktade lärjungar, den okände medvandrararen, att Han ej måtte lämna eder i bedrövelse och tvivel; och då solen är nedgången och dödens afton är kommen, att den okände medvandrararen måtte följa med eder till byn och vara med eder, då det andliga mörkret kommer över eder och I icke mer sen vandra längre fram. O, du okände medvandrare, som för de bedrövade lärjungarna uttyder skrifterna och beledsagar trötta vandrare till evigheten! Var med oss, nådige Herre Jesus, ty det lider till aftonen och solen är nedgången. Amen.

HES. 16: 6; LUK. 1: 68

JAG GICK FRAM OM DIG OCH SÅG DIG LIGGANDE I DITT BLOD OCH SADE TILL DIG: **DU SKALL LEVA, DÅ DU SÅ UTI DITT BLOD LÅG.** HES. 16: 6.

Så säger Herren till Sions dotter uti Hesekiels 16 kapitel. Och detta ord är helt säkert talat för att påminna henne i vilket eländigt tillstånd hon var vid sin födelse, hur hon då låg i sitt blod och var så usel, att hon ej kunde hjälpa sig själv.

Men då gick Herren fram om henne och sade: "Du skall leva." Denna liknelse är tagen av den naturliga födelsen, men den betecknar den andliga födelsen. Sions dotter är ännu efter födelsen ganska svag och usel. Hon ligger i sitt blod, det är, blodröda synder hava åtföljt henne från moderlivet, och i detta blod ligger Sions dotter till dess, att Herren förbarmar sig över henne och säger: "Du skall leva." Men Herren visar genom densamma profeten, varför Sions dotter är stadd i ett så eländigt tillstånd efter födelsen. Han säger genom profeten Hesekiels mun (kap. 16: 4): "Ditt släkte haver icke skurit naveln av dig, då du vart född." Och huru skall hon då bliva skild från gamla människan, när naveln ej blivit avskuren? Släktingarna äro vårdslösa, som ej vilja avskära naveln; eller äro de så rädda av sig, att de ej våga avskära naveln strax efter födelsen. Och då släktingarna ej avskurit naveln, så förbliver hon ännu genom naveln fast i gamla människan.

Vidlyftigare säger Herren uti samma ställe: "Så haver man ej heller badat dig med vatten, att du blivit ren." Här torde nu vara rätta orsaken, varför Sions dotter ej blivit ren efter födelsen. Och det torde även vara släktingarnas fel, att de ej anskaffat badvatten. Herren säger vidare till Sions dotter: "Ej heller haver man bestrykit dig med salt, ej heller bundit med linda." Det är illa att Sions dotter ej blivit bestryken med salt, och ännu värre är det att hon ej blivit bunden med linda. Uti Kanans land har det varit en sed att gnida de nyfödda med salt,

men här har denna sed ej varit rådande, ehuru det kunde vara nödigt för de nyfödda, att de blevo gnidna med salt, även om därigenom huden skulle svida för dem som har så tunn hud. Allt detta vore likväl nödigt för de nyfödda, på det att andlig död ej inom två eller tre veckors tid må komma över de nyfödda och dräpa dem. Ty vi se, att den andliga döden ofta vill dräpa dem, vilka strax efter födelsen ej blivit badade, ej heller bestrykna med salt, ej heller bundna med linda. Vi hava sett, att nyfödda klösa sig och skrika av den orsak, att händerna ej äro bundna i lindan.

Så hava nu släktingarna till den nyfödda Sions dotter varit vårdslösa, att de icke avskurit naveln på henne, då hon föddes, ej heller anskaffat badvatten, så att man kunnat bada henne, ej heller hava de bestrykit henne med salt eller bundit med linda. Och nu torde det vara för sent att bada gamla barn och avskära naveln, då detta ej blivit gjort strax efter födelsen.

Nu, då den andliga döden börjat dräpa även de barn, vilka en gång blivit födda, så hjälper det ej mer att säga till dem: Du har icke ens blivit född; ty såsom denna födelse framställes i den heliga skrift uti Profeten Hesekiels 16 kapitel, så råder ej tvivel därom, huruvida Sions dotter blivit född eller icke, utan endast därom är fråga, hurudan denna Sions dotter blivit efter födelsen. Hon började förlita sig på sin fägring, såsom orden lyda i 15 versen: "Men du förlät dig uppå din fägring; och efter du så beprisad var, bedrev du horeri." Sions dotter började finna behag i sig själv, då Herren hade gjort henne skön. Hon kom ej mer ihåg, i vilket eländigt tillstånd hon befann sig då, när Herren fann henne liggande i sitt blod, och hon kom ej längre ihåg, vilken välgärning Herren bevisade henne, då Han upptog henne från

marken, där hon låg i sitt blod, rentvådde henne, gav henne sköna kläder, ring på fingret och kedja om halsen, örringar på öronen och härlighetens krona på huvudet, såsom Herren uppräknar uti Hesekiels 16 kapitel: "Men du förlät dig uppå din fägring." Av dessa ord höra vi nu, vad som var det största felet hos Sions dotter. I henne råder nämligen egenkärlek och egenrättfärdighet; hon började finna behag i sig själv och förlita sig på sin fägring. Egenkärleken ingav henne i sinnet dessa tankar: Nog får jag nu till man vem helst jag önskar, då jag är så fager. Men kommer du ihåg, arma stackare, vem som givit dig denna fägring?" Ditt släkte haver icke skurit naveln av dig då du född vart; ty ingen ömkade sig över dig, att han måtte förbarmat sig över dig, utan du vart kastad ut på marken; så föraktad var din själ, då du född vart. Men jag gick fram om dig, och såg dig liggande i ditt blod och sade till dig: Du skall leva. Och jag gick fram om dig och såg uppå dig, och si, du var manväxt; då bredde jag min kjortels flik över dig och övertäckte din blygd. Och jag gav mig uti förbund med dig, att du skulle vara min, säger Herren."

Hör du nu, Sions dotter, hurudan den Herren är, som förbarmat sig över dig och upptagit dig, då du låg uti ditt blod? Han har förbarmat sig över dig, på det att du skulle vara Hans egen och ingå äktenskapsförbund med Honom; men du började förlita dig på din fägring och finna behag i dig själv. Du började tänka så: Nog får jag nu hurudan man som helst med denna fägring. "Och du tog och dina sköna tyg, som jag dig av mitt guld och silver givit hade, och gjorde dig mansbeläten därav, och bedrev ditt horeri med dem." Hes. 16: 17.

Det är: du gav egenrättfärdigheten och egenkärleken en del av Guds nåd. Och dessa män lössläppa icke så lätt, vad de en gång hava fått. Och då nu Sions dotter är nästan blottad på alla prydnader, så få den ondes horkonor tillfälle att smäda henne och säga: En grann brud har redan fallit." Den ondes horkonor äro så avundsjuka, att de glädja sig

över en kristens fall och säga: "Vi gissade nog, att det så skulle gå." Men det är en vanskligh glädje. Denna den ondes glädje över de kristnas fall förbytes snart till kval i helvetet. Skratten ej alltför tidigt, I den ondes horkonor! Edert tillstånd blir ej bättre, om än alla kristna skulle falla; nog skolen I fördenskull tjuta i helvetet, om än Frälsarens brud hade mist all sin fägring. Men det är värre, att den himmelske Förbarmaren blir storligen bedrövad över de barn, vilka dö såsom unga och så uppföra sig, att den illvillige får tillfälle att anklaga Honom och säga: "Sköna äro ju dina barn, horkonor och tjuvar!" Och denna den ondes tillvitelse går såsom ett svärd genom Förbarmarens hjärta. Och om Hans barn ej bättre taga nådatiden i akt än hittills varit fallet, så blir fienden helt säkert i tillfälle att glädja sig över deras fall och säga: "Se, sådana äro de kristna! De skyndade sig först att döma oss, men nu äro de själva under domen." Bäst vore, du Sions dotter, att du skulle komma ihåg, i vilket eländigt tillstånd du var, då du låg i ditt blod, naken och betryckt, då Herren upptog dig från marken, där du låg uti ditt blod. Gärna förbarmade Han sig över dig, på det att du skulle varda Hans egen, men ej i den mening, att du skulle börja finna behag i dig själv och förlita dig på din fägring. Du är dock förskräcklig i dig själv, och Herren har ej utvalt dig för din fägrings skull, utan av nåd upptog Han dig från marken, där du låg uti ditt blod.

Kom ihåg denna tid, du Sions dotter, och förlita dig alls icke på din fägring, som är idel bedrägeri. Du har ej rätt ihågkommit din ungdoms tid, huru blottad och naken du var då, när Herren fann dig liggande uti ditt blod, vilket skedde för all din ondskas skull. "Ve dig!" säger Herren till de fallna. Kom nu ihåg din ungdoms tid, du Sions dotter, och tänk efter, vilken välgärning Herren gjorde dig, då du låg uti ditt blod, och Herren upptog dig från marken, överskyldde din blygd, rentvådde dig, pryddes dig med guld och silver, iklädde dig ett kosteligt linkläde och

satte härlighetens krona på ditt huvud. Kom nu ihåg din ungdoms tid och böj dina knän vid Herren Jesu fötter, som i blodröda kläder allena trampar Guds vinpress, att Han ännu ville förbarma sig över dig och upptaga dig från marken, där du ligger i ljumhet, ovaksamhet och mörker. Hör, du store Korsbärare och blodbestänkte Konung, din fattiga bruds suckan, som utgår av ett ödmjukt och botfärdigt hjärta! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 1: 68.

Högmässotextens ord finnas upptecknade uti Lukas' evangelium, dess 1 kapitel och 68 vers, och lyda sålunda:

"Lovad vare Herren, Israels Gud, ty Han haver besökt och förlossat sitt folk!" Dessa textens ord äro Sakarie, Johannes faders ord, då han vart uppfylld med den Helige Ande, i kraft av det stora nådeverk, som hade vederfarits honom. Denne Johannes döparens fader hade varit mållös i nio månader för sin otros skull. Mången annan människa som blivit väckt, blir genom otron mållös, emedan hon ej vill tro, vad Guds ängel å Guds vägnar lovar henne. Men när Sakarias omsider kom till tron, då fann han sanningen av vad Guds ängel hade lovat honom. Då öppnades hans mun och han vart uppfylld med den Helige Ande, och han erhöi stor kraft till tacksägelse.

Vi skola i följd därav på denna stund betrakta: Huru otrons fångar tacka Gud, då de få den levande tron i hjärtat.

Första betraktelsen: Otron och vantron göra människan mållös.

Andra betraktelsen: Genom tron kommer tacksägelsen och den Helige Ande.

Öppna din mun, Sakarias, då Johannes är född, och var ej mera mållös!

Första betraktelsen: Otron och vantron göra somliga mållösa. Man har mången gång iakttagit, icke allenast i Sakarie tid, utan även i dessa tider, att då otron får sådant välde över människan, att hon ej mer kan tro Guds

löften, så blir hon så vanmäktig, att hon ej mer orkar tala. Egenrättfärdigheten får så stort välde, att människan blir mållös; därtill kommer även ambitionen, som är själv en stum djävul. Densamme stumme djävul är si hemsk, att Jesus måste sucka för hans skull.

Johannes döparens fader Sakarias blev mållös för sin otros skull. Då han ej ville tro Guds löften, vilka genom ängeln blevo honom givna, så gav Gud honom i denne stumme djävuls våld. Om han hade trott, så skulle han ganska väl ha kunnat lova Gud för Hans stora nåd. Men han trodde icke, och därför blev han mållös. Så blir mången annan väckt människa mållös, då hon ej vill tro Guds löften. Egenrättfärdigheten ingiver henne i sinnet, att hon icke är värdig att tala, då hon ej har blivit kristen. Men ingalunda förbjuder Gud någon att tala, emedan så många exempel äro givna i den heliga skrift, att även de, vilka icke blevo kristna och Guds barn, få straffa världen för synd, ehuru världshopen tager förnufts-skäl från helvetet och säger till de väckta: "Du behöver ej tala något, du är icke ens själv ännu kristen." Detta förnufts-skäl är grundat på egenrättfärdigheten, som ej vill höra, vad en väckt människa talar till henne om ångern; ty egenrättfärdigheten säger så: "Är du väl själv bättre?" Denna egenrättfärdighetsdjävul gör många mållösa, då han ingiver de botfärdiga i sinnet en sådan ovärdighet, som kommer dem att tänka: "Vad skall jag tala, då jag ej ännu blivit kristen?" Och djävulens hop stadfäster ännu utifrån denna tro och säger: "Vad skall du tala, som icke ens själv är kristen?" Men varje botfärdig rövare, som är korsfäst med Frälsaren, får straffa världen för synd. Han får nog tala om ånger till de obotfärdiga. Gör han det icke, så är hans samvete icke väckt.

Men egenrättfärdighetsdjävulen förtager somliga kraften och gör dem ovärdiga att tala till de obotfärdiga om ånger, till de otrogna om tro och till de bedrövade om hugsvalelse. Därtill kommer ännu hedersdjävulen och säger: "Gå du icke och skäll på dem som äro

bättre än du, du är ej själv bättre." Heders- och egenrättfärdighetsdjävulen reser sig även såsom en bock på två ben och är så modig och sannfärdig, då han har sina trälrar att tala till botpredikanten: "Kommer du och skäller hederliga människor till hedningar, vad är du för en människa?" Så sade och Judarna till Frälsaren:

Till vem gör du dig själv? Är du förmer än vår fader Abraham, som död är?

Så komma även denna tidens Judar och fråga av de botfärdiga: "Till vem gör du dig själv? Är du Gud, att du kommer och dömer oss?" Men den botfärdige rövaren behöver ej för den skull vara stum, om än världen och djävulen grina mot solen. Det är ambitionen och egenrättfärdigheten som gör honom mållös; delvis gör även andlig lättja somliga mållösa, så att de ej mera orka uttala sanningen till sådana, som redan äro förhårdade. Men isynnerhet verkar otron det, att somliga bröllopgäster bliva stumma. De tro icke mer Guds nådefulla löften, de tro icke, att Gud genom deras tal kan verka något. Därför kommer för deras otros skull en stum djävul över dem, såsom Guds ängel sade till Sakarias: "Si du skall varda mållös och skall icke kunna tala intill den dagen, då detta sker, därför att du icke trodde mina ord, vilka skola fullkomnade varda i sin tid."

Här hören I nu, alla stumma, att för eder otros skull haven I blivit mållösa, emedan I ej haven trott, att Guds löften varda fullkomnade; I haven icke trott, fastän Guds ängel å Guds vägnar predikat för eder; I haven icke trott, att Guds löften skola fullkomnade varda i sin tid. Och för denna otros skull måsten I vara mållösa. Det är ej Guds fel, att stumheten börjat besvära de väckta, utan det är en Guds straffdom över dem, som icke hava trott, vad Guds ängel å Guds vägnar sagt till dem. Gud har givit dem i en stum djävuls våld, till dess Guds löften varda fullkomnade.

Sen I nu, vad otron verkar i eder? I bliven mållösa för otrons skull, som fått rum uti

eder strax efter väckelsen. I började mena: "Vad skola vi säga till dem, då de äro förhårdade?"

Och egenrättfärdighetsdjävulen predikar för somliga: "Huru skall jag tala till andra, som icke ens själv är kristen?" Hedersdjävulen predikar även: "Skall du börja skälla på hederliga människor, som ej själv heller är bättre?" Så gjorde egenrättfärdighets- och hedersdjävulen somliga mållösa, så att de ej mer orka tala något till de säkra. Egenrättfärdigheten gör dem mållösa och ambitionen förmår dem att hava anseende till personen.

Sen nu till, vad otron verkar hos Sakarias och andra väckta, vilka icke tro Guds löften. De bliva stumma, de bliva mållösa; egenrättfärdigheten gör dem ovärdiga att tala, och ambitionen förmår dem att hava anseende till personen. Sakarias fick vara mållös i nio månader, och somliga få vara mållösa i nio år, förrän deras tungas band bliva lossade.

Andra betraktelsen: Med tron kommer kraft till bön och tacksägelse. Sedan Sakarias för sin otros skull hade varit mållös i nio månader, öppnades slutligen hans mun och hans tungas band lossades. Då han såg Guds löften gå i fullbordan, så måste han tro, och med denna tro fick han även kraft till bön och tacksägelse, så att han vart uppfylld med den Helige Ande. Då kunde han tacka; men under stumhetens tid var det omöjligt.

Tagen nu exempel av honom, I otrosfångar, och sen, huru Sakarias för sin otros skull blev mållös, men genom tron kunde han tala, såsom det är skrivet: "Jag tror, och därför talar jag." Om otrons fångar först förmådde tro, att Gud hör den stummes bön, så förmådde de även tala. De skulle få kraft till bön och tacksägelse. Men då de ej tro Guds nådefulla löften, så förmå de icke heller tala, de kunna icke tacka; ej heller kunna de göra något till Guds ära. Otro och tvivel täppa andan, så att Gud ej får verka hos dem kraft till bön och tacksägelse. Men så snart

trosgnistan upptändes, öppnas även hjärtat för Guds Ande, och munnen blir upplåten till tal och lov. Så har det skett med Sakarias, och så hava även andra kristna erfarit, att tron förlänar kraft att tala och meddelar även kraft att tacka, men otron gör mållös.

Här är icke nämnt om dem, vilka den onde giver kraft att tala, såsom till exempel Laban, vilken i sin vrede förföljde Jakob, och Jobs vänner, vilka avundsdjävulen gav talförmåga; dem tillhör detta bibelställe: "Vakten eder för eder egen ande." Isynnerhet är vredesdjävulen väldig att tala. Han låtsas ännu vara så sannfärdig och så modig, att själva ärkedjävulen ej kan tävla med honom i talförmåga. Men vredesdjävulen orkar ej tala alltför mycket, förrän han tröttnar. Om vredesdjävulen giver talförmåga, så tager hedersdjävulen den bort; och det är svårt att gissa, vilkendera som vore bättre, vredesdjävulen, som giver talförmåga, eller hedersdjävulen, som gör mållös. Jag tänker likväl, att då människan är under inflytande av gamla Adams kraft, så talar hon ej annat än vad som är behagligt för den onde. Det vore dubbelt bättre, att hon skulle tala, då vreden förmår henne att tala; och när hedersdjävulen gör henne stum, då vore det nödigt att tala. Men om du giver djävulen makt och ej strider emot honom, så slipper du aldrig fri från djävulens våld. Om du är under inflytande av gamla Adams kraft, så tala ej något; om ambitionen gör dig mållös, så skall du tala; om egenrättfärdigheten berövar dig tron, så skall du med våld tro; om hon gör dig ovärdig att gå till Herrens nattvard, så skall du med våld gå dit; om girighetsdjävulen hindrar dig från att komma i kyrkan, så skall du gå dit. Sålunda kan den onde komma i nöd, och du börjar sedan ropa ur djupet till höjden, om du annars har ett allvarligt uppsåt och åstundan att bliva salig. Men om du tror dig utan vedermöda och utan strid bliva salig, så tror du mot Guds ord. Ty Jesus har sagt: "Genom stor ängslan och vedermöda måste människan ingå i livet."

Nu hava vi genom Guds nåd betraktat, vad otron verkar hos dem, som äro på bättringens väg, huru den gör somliga mållösa och ovärdiga att tala om bättring till de säkra. Vi hava även sett, huru tron verkar kraft till bön och tacksägelse, då den troende människan varder uppfylld med den Helige Ande, Sakarie mun öppnades så snart han fick en levande förvissning av Gud, att Guds löften gingo i fullbordan. Och så har även förut den stummes mun utbrustit i lov, då Guds nådelöften gått i fullbordan, och otrosfången har nödgats tro, att Guds löften äro sanna, likasom Guds hotelser till de obotfärdiga äro sanna, ehuru den säkre stackaren icke tror dem. Men vi hava nog orsak att tacka Gud med Sakarie tacksägelse, om vi blott kunde tacka Honom, ty Han haver besökt och förlossat sitt folk. Han har besökt borttappade får av Israels hus och besöker dem ännu, om dessa stackare skulle låta finna sig, om de skulle känna sin besökelsestid. För det andra har Han även besökt dem, vilka väntat förlossning. Vi skulle således hava orsak nog att tacka med Sakarie tacksägelse, om vi kunde, men tungan är styv till tacksägelse och hjärtat ännu styvare. Likväl kunna de få själar tacka, som även i denna stund varda uppfyllda med den Helige Ande och börens kraft, och om de icke tacka med tungan fullkomligt, så göra de det likväl med hjärtat, vilka känna att Herren genom Johannes har besökt och genom Jesus förlossat sitt folk ifrån det hedniska mörker och den trældom, vartill denna världens furste har fordrat dyrt återlösta själar, ehuru ej mången känner trældomens elände förrän Johannes kommer till att predika och med sitt finger visa på Guds Lamm, som borttager världens synder. Vi veta icke, huruvida det förut funnits en och annan själ, som suckat väntande efter Israels tröst; men nu har likväl Gud besökt borttappade får av Israels hus genom Johannes, och sedan ännu förlossat sitt folk genom Jesus, vilken är kristendomens rätte begynnare och fullkomnare. Och de få själar tacka nog, som

i sina hjärtan förnimma denna förlossningens höga värde. Jag känner, att de tacka likasom Sakarias, då de varda uppfyllda med den Helige Ande. Men fienderna till Jesu kors säga: "Det finnes ej något för vilket man borde tacka."

Församlens nu uti Sakarie hus, I få själar, vilka redan förut haven väntat efter Israels tröst, och tacken med honom. Och även I, som för otros skull haven blivit mållösa, församlens uti Sakarie hus och sen, huru han är uppfylld med den Helige Ande, då han med egna ögon fått se, huru Guds nådefulla löften äro fullkomnade. Ehuru han en gång för sin otros skull hade blivit mållös, så har likväl nu Guds Ande öppnat den stummes mun och den mållöses tunga har blivit lossad, han kan nu tacka med större andakt än förut, då han ser att Guds nådelöften äro fullkomnade. Nu måste han tro, att den gamla människan Elisabet har blivit havande, och att en ny människa är kommen i världen. Det trodde Sakarias icke förut. Då ängeln bebådade honom denna sak, så trodde han då icke, att den gamla människan hade blivit havande: han trodde icke att en ny människa skulle födas. Ty han har då haft samma tro som Nikodemus, vilken sade: "Huru kan en

människa födas, när hon är gammal?" Och det naturliga förnuftet gör det alldeles omöjligt. Det naturliga förnuftet kan icke fatta, huru det vore möjligt, att en gammal människa kunde bliva fruktsam och föda. Men nu måste han tro, då han ser, att det är möjligt och att det har skett. Nu måste du, Sakarias, tro att den nya människan är född. Och alla grannar och fränder förundra sig, varför hans namn skall vara Johannes, vilket namn ingen förut haft uti hans släkt.

Församlens nu alla Sakarie grannar och fränder, glädjens med honom och lyssnen huru han tackar Gud, då han fick se, att Guds nådefulla löften med avseende på honom äro fullkomnade, och undren, vad som slutligen månne varda av detta barnet. Han torde varda den Herrens ängel, som bereder väg för Herren Jesus. Han torde vara den Elias, som skall gå före Kristus. Glädjens och fröjdens, I Sakarie fränder, och tacken Gud, som av den gamla människan gjort en ny människa. Och Johannes skall vara hans namn. Herren har besökt och förlossat sitt folk och har upprättat oss salighetens horn. Uppgången av höjden har besökt oss till att uppenbaras dem som hava suttit i mörkret. Amen.

HES. 34: 17—20; JOH. 10: 11—16

MEN TILL EDER, MIN HJORD, SÄGER HERREN, HERREN ALLTSÅ: SI, JAG VILL DÖMA EMELLAN FÅR OCH FÅR, OCH EMELLAN VÄDURAR OCH BOCKAR. ÄR DET ICKE NOG, ATT I SÅ GOD BETE HAVEN, OCH SÅ ÖVERFLÖDELIGEN, ATT I FÖRTRAMPEN DET MED FÖTTERNA? OCH SÅ SKÖNA KÄLLOR TILL ATT DRICKA SÅ ÖVERFLÖDELIGEN, ATT I TRÄDEN DÄRUTI MED FÖTTERNA OCH GÖREN DEM ORENA? SÅ ATT MINA FÅR MÅSTE ÄTA, DET I FÖR TRAMPAT HAVEN, OCH DRICKA, DET I MED EDRA FÖTTER ORENT GJORT HAVEN. DÄRFÖR SÄGER HERREN, HERREN TILL DEM: SI, JAG SKALL DÖMA MELLAN DE FETA OCH DE MAGRA FÅREN. HES. 34: 17—20.

Vi höra av dessa ord, att Herren ämnar döma emellan fåren. Då nämligen fåren ha gott bete, bliva somliga feta, och de feta fåren springa alltför snabbt, varigenom de magra fåren bliva efter. De magra fåren få äta det kvarblivna, som de feta fåren nedtrampat. Herren säger även, att Han givit fåren så sköna källor till att dricka: men de feta fåren trampa och förorena även dessa källor, så att de magra fåren, som ej hava kraft att gå så snabbt, måste dricka det som de feta fåren med sina fötter har förorenat.

Herren klagar även på samma ställe, nämligen uti profeten Hesekiels 34 kap. och 21 vers, att de feta fåren stöta de svaga med hornen. Och därför vill Herren döma emellan de feta och de magra fåren. Att de feta fåren förtrampa betet med sina fötter, det har man mångenstädes sett. Men detta trampande är ingalunda bra. Ty de magra fåren, som icke orkar springa så snabbt som de feta fåren, få äta det som de andra ha trampat och förstört med sina fötter. De feta fåren avbeta här och där det smakligaste gräset och lämna det sämre gräset åt de magra fåren. Och det är troligt, att herden måste se efter, att de magra fåren ej må bli åsidosatta och alldeles lottlösa: ty de magra fåren äro även får, om än de äro magra. Herdarna måste se efter dem, som äro svaga, att även de måtte få sin beskärda del.

Men bockarna och getterna vilja alltid tränga sin nos genom fönstret eller väggspringan, att de må bli i tillfället att stjäla av fårens mat. Isynnerhet äro getterna begivna på den mat, som gives åt de svaga och åt lammen. Men

herden har ett ris i handen, varmed han slår getterna på nosen, om de komma för att stjäla av fårens mat. Getterna avundas, att man giver åt fåren bättre mat än åt dem. Då man giver åt fåren bättre mat, så säga getterna: "Vad är dessa bättre än vi? Vi hava mera mjölk än fåren. Icke hava fåren så mycket mjölk som vi."

Vi veta, att somliga herdar hålla getter just för den mjölks skull, som fås från getterna. Somliga herdar bryr sig alls icke om fåren. Somliga herdar valla alls icke fåren utan föda sig själva, såsom Herren klagar genom samma profeten Hesekiel: "Så sant som jag lever, säger Herren, Herren: Efter I låten mina får till rovs, och min hjord alla vildjur till spis varda, medan de ingen herde hava, och mina herdar icke fråga efter min hjord, utan äro sådana herdar, som föda sig själva, men mina får vilja de icke föda." Hes. 34: 8.

För denna vårdslöshets skull hotar Herren de lata och vårdslösa, sägande: "Jag skall kräva min hjord utur deras händer, och skall göra en ända med dem, att de skola icke mer vara herdar och skola icke mer föda sig själva: jag skall frälsa mina får utur deras mun att de icke mer skola uppäta dem." Hes: 34:10.

Herren visar även, hur de lata herdarna göra. Han säger: De svaga stärkten I icke, och de sjuka heladen I icke, det sårade förbunden I icke, det förvillade hämtaden I icke igen, och det borttappade uppsökten I icke: utan strängeligen och hårdeligen haven I rådit över dem. Beklagligtvis har denna tidens herdar gjort just så, som Gud på detta ställe säger. Men de förstå icke själva, att de äro

lata och vårdslösa herdar, som icke fråga efter fåren, utan strängeligen och hårdeligen råda över dem. Och hur skulle de väl heller valla fåren, då de hata dem och älska getterna. De giva getterna den bästa mat som finnes i ladan, men fåren giva de skämt starrhö. Helt säkert tycka getterna mycket om sådana herdar, som giva dem lindhö. Men vad erhålla fåren, då getterna födas väl? De få svälta. Om överherden ej själv skulle ha omsorg om fåren så skulle fåren för denna tidens herdars skull helt säkert få dö av hunger. Men Herren säger genom samme profet: "Jag skall själv taga min hjord till mig och besöka dem, och skall låta dem komma på de bästa betena. Jag skall uppsöka de borttappade, och igenhämta det förvillade, och förbinda det sargade, och stärka det svaga, och vad fett och starkt är, skall jag förderva*) [Vi har här följt vår finska Bibelöversättning, där det heter "förderva" icke bevara som i svenska bibeln. Översättarens anmärkning] och skall sköta dem, såsom de betarva det". Av dessa ord höra vi, att de feta fåren skola fördärvas.

Nu uppstår frågan: vilka äro dessa får och varpå igenkännas de?

De feta fåren för trampar betet och stånga de svaga med hornen. Här passa getterna på att säga: "Vi äro eländiga och föraktade och därför stånga de oss". — Krångla icke, tjuv. Du är icke svag, du har horn i huvudet. Vi måste säga, att getterna har ingen nöd så länge de orka stjåla. Ej heller är något kreatur så svårt för att stånga som geten. Men den är svag, som knappt orkar gå. Men herden som vill beskydda dem som äro svaga, skyndar på de svaga med mjukt ris, att även de må hinna hem till aftonen. Ty om de magra fåren bliva efter, så kommer ulven och river dem.

Men detta brådskande är en skild sak och en skild de feta fårens stångande, vari även getterna blanda sig. Likasom de stora hundarna skynda sig att slåss i den hop, där valparna slåss, så komma även getterna för att stånga där, varest de feta fåren stånga de

svaga. Jag har sett, hur fåren och getterna slåss. Geten reser sig på två ben, men fåret går baklänges och stångar geten i bröstet, medan denne yves på två ben. Av detta fårets stångande får geten ont i bröstet. Det är ej under, att getterna stånga fåren, men det tål herden icke, att de feta fåren stånga de svaga och trampa lammen ned i gyttjan. Sådana vill Herren fördärva.

Det finns även sådana hornlösa getter, som alldeles icke stånga, emedan hornen ha bortfallit, men de äro fördenskull icke får, utan getter. Och hornlösa getter hålla de i högt värde som föda endast getter och svin.

Vi få ett lägligt tillfälle att i anledning av dagens evangelium tala om herdar och får. Men låtom oss först bedja Israels Herde, att Han ville bevara sina egna får för den glupande ulvens tänder, på det att ulven ej må bliva i tillfälle att slita och riva dem. Ty den hungriga ulven sitter nu just bakom fårkätten och törstar efter fårens blod. O, du Israels Herde. Bevara dessa små och svaga lamm för snöyra, oväder och den glupande ulvens tänder, på det att ulven ej må bliva i tillfälle att slita och riva dessa små och bävande lamm. Uppsök även, o Israels Herde, dina borttappade får och bär dem till hjorden. Stärk även dem, som ej orka gå och upplyft dem ur det gyttjiga kärret på det att de ej må dö av frost och svält. Förbind även deras sår som ulven har slitit och rivit, och låt dem vila i fårahuset. Livnär dem med mjölk och honung till dess att de bliva vederkvickta och stärkta. Och lär lammen dia dina nådedrypande bröst. Hör, du Israels Herde, alla eländigas, bävandes och klenmodigas suckar. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 10: 11—16.

I anledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd tala om fåren och herden.

För det första: Om den lejde

och

För det andra: Om den gode Herden.

Måtte den himmelske Herren Jesus giva sin nåd, att de får, för vilka den gode Herden har låtit sitt liv, må känna Hans röst och efterfölja Honom genom alla faror och frestelser, plågor och vedermödor. Amen.

Första betraktelsen visar, huru den lejde flyr, när han ser ulven komma. Den lejde är en lejd herde, som endast för löns skull vallar fåren. Men en sådan herde vårdar sig ej om fåren. Ty han tänker, att han ej är ansvarig för fåren, blott han får sin bestämda lön. Han låter fåren gå varhelst de vilja, såsom Herren klagat genom profeten Hesekiel: "Mina får äro förskingrade, likasom de där ingen herde hava, och äro alla vilddjur till spis vordne och platt förskingrade; och gå vilse här och där på bergen, och ingen är som efter dem frågar, eller något sköter om dem".

Getter finnes det nu allestädes. De ha så elak lukt, isynnerhet då de ha hosta, att herden icke kan vara i det rum, där dessa vederstyggliga kreatur äro, vilka äta gamle Adams spyor och draggift, som de stundom uppkasta och sedan åter läppja dessa sina spyor. Och deras herdar äro icke heller bättre än de kreatur, vilka de valla: ty de smörja sin strupe med flytande draggift och ligga i all smuts med getter och svin. Men getterna tycka mycket om sådana herdar, som ligga med dem i gyttjan, och åt dem giva de sin mjölk. Men om fårens herde driver bort getterna från att stjäla av fårens mat, då börja getterna stånga Ty fårens herde giver getterna ris att tugga och skiljer dem från fårahuset. Och det är ännu märkvärdigare, att getternas och svinens herdar icke fördraga fåren, ty de ha blivit så vana att med getterna ligga i smuts och gyttja att de ej mer kunna skilja får ifrån getter. Den onde har så förvänt deras ögon aviga, att de anse fåren för ulvar, men getterna äro i deras tycke vackra kräk. Isynnerhet äro hornlösa getter i deras tycke vackra. Men dessa hornlösa getter äro ännu svårare att stjäla av fårens mat, än de med horn försedda.

Härav följer nu, att getternas herdar ej duga till fåraherdar, och fåren kunna ej äta sådan mat, som getternas herdar kasta för hundar och svin. Annars äro alla getternas herdar lejda. De vårda sig icke mycket om getterna, än mindre om fåren, vilka de hata. Nu borde vi se, hur den lejde gör, när han ser ulven komma. Det är troligt, att en sådan herde, som endast för löns skull vallar, ej bryr sig om att beskydda fåren: ty han fruktar, att ulven biter honom, om han börjar strida med ulven och beskydda fåren. Och vad gör väl fienden annat än biter herden, då han ej får förskingra fåren?

Beklagligtvis äro somliga herdar så blinda, att de ej se, hur ulven river fåren. Då nämligen den onde har vänt deras ögon aviga, anse de getterna för får och fåren anse de för ulvar. Huru kunna sådana herdar strida för fåren, som själva äro glupande ulvar? Varje gång ett får kommer säga de: "Se, där kommer ulven."

Men Frälsaren talar ej på detta ställe om dem, som hata fåren, utan Han talar om dem som äro så rädda, att de ej våga strida med ulven, fastän de se hur ulven sliter och river fåren. Det är även sant, att en herde, som vill beskydda fåren för ulvens tänder, ej får älska sitt liv. Ty ulvens ögon äro fästade på honom; och om ulven ej får riva fåren, så tjuter han.

Men vi hysa det hopp, att den gode Herden, som har låtit sitt liv för fåren, skall beskydda de få får, som här finnas, för ulvens tänder, och att de vargungar, som här lura på fåren och herden, slutligen få bita ihop sina tänder och evinnerligen tjuta i mörkrets kula.

Andra betraktelsen: Huru den gode herden låter sitt liv för fåren. Den andeliga ulven har alltid hatat dem, som velat beskydda fåren. Men synnerligen vred var han på den gode Herden, som lät sitt liv för fåren. Men i den andeliga striden förslöades hans tänder så att den andeliga ulven ej mer förmår riva de får, som har smakat det slaktade Guds Lamms blod och genom detta blod erhållit kraft att strida mot ulvarna.

Frälsaren tillkännagiver själv, varför den gode Herden låter sitt liv för fåren. Han säger nämligen, att Fåren äro Hans egna och att Hans får känna Honom. Emellan den gode Herden och fåren råder en sådan kärlek, att fåren efterfölja Herden och känna Hans röst. Och fåren känna även varandra på rösten och lukten. Men alla får äro icke lydiga, så att de genast skulle komma till Herden. Somliga får äro högfärdiga och springa med våld till skogs: därför sänder Herden sina hundar för att driva de vilsegående fåren till hjorden. Herden, som har mycket får, kommer ej tillrätta utan hundar. Ännu kommer det därpå an, hur hundarna äro dresserade. Somliga hundar skälla på måfå mitt i hjorden. De förskingra mer än församla. Somliga gå framför hjorden och skälla där: somliga äro stumma hundar och skälla ej på någon. Men det är den bästa fårhund, som går efter och skäller. Utan tvivel släpper husbonden honom in. När hunden börjar gnälla i förstugan och skrapa på dörren, då säger husbonden: "Släpp in hunden". När getterna komma för att stjäla av fårens mat, så sänder husbonden och låter driva getterna bort, och getterna bräka ömkligen, om hunden biter dem. Men om hunden börjar bita fåren, så filas tänderna på honom. Hundarna driva fåren från högfärdens höjder ned i ödmjukhetens dal. Om fåren klättra från dygdighetens fält upp på Sinai berg, sänder husbonden sina hundar för att driva fåren från Sinai till Golgata berg, där de få vila litet, i det de skåda hur den gode Herden uti den stora striden låter sitt liv för fåren. På Golgata berg stänka några droppar av försoningsblodet upp på fåren. Och ulven, som fruktar för Guds Lamms blod, vågar ej röra i fåren, så länge de vila på Golgata. Ty det slaktade Guds Lamms blod är för ulven ett dödande gift. Om detta blod fastnar i tänderna, så förslöas ulvens tänder och falla bort från hans mun.

Om Guds Lamms blod skulle gå i ulvens tarmar, så skulle det bränna uti hans inälvor. Redan lukten av Guds Sons blod får honom

att tjuta. Samma natur ha även vargungarna. De tjuta ömkligt, om de få väderkorn, av får, uppå vilka Guds Lamms blod har stänkt. Ulven är vred icke allenast på herdarna utan även på hundar, vilka Herden har sänt för att driva ihop fåren. Ulven är ej vred på de stumma hundar, som icke skälla på någon. Men på de hundar, som äro flitiga att skälla, äro alla vargungar vreda, ty för dessa hundars skull måste den hungriga ulven vara utan kött. Den hungriga ulven blir ej i tillfälle att slita och riva fåren, så länge fårhunden återför de vilsegående fåren till Herden. Då den hungrige ulven ej blir i tillfälle att riva fåren, måste han äta endast getkött, vilkas herdar själva sova, medan gethjorden är förskingrad. Getternas herdar bry sig ej om att valla sin hjord, utan de låta getterna löpa omkring på bergen, endast då, när mjölkningstiden kommer, gå de med getskällan och ropa: och då svara getterna med bråkande och släppa sin mjölk, när herden giver dem all slags avskräde. Men om getternas herde började hålla dem i tukt, så skulle getterna börja stänga. Men ingalunda låter getternas herde sitt liv för getterna. Han börjar ej för deras skull göra sig omak ej heller bryr han sig mycket om dem, änskönt han med dem äter draggift och ligger i smutsen. Därför hatar ej ulven honom.

Men fårens herde, som jämte sina hundar håller fåren ihop, är storligen hatad av alla vargungar. De skulle vilja slita honom i stycken, om den makten vore dem given. Men vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att den store Israels Herde, som låtit sitt liv för fåren, skall beskydda sina får för den glupande ulvens tänder. Han tager de svaga och bävande lammen i sin famn och håller i deras mun varm mjölk och honungsdroppar. Dem, som ulvarna hava sargat eller getterna nedtryckt i gyttjan, dem lyfter den gode Herden upp och bär till fårkätten. Borttappade får av Israels hus uppsöker Han och igenhämtar det förvillade, I deras sår, vilkas samvete den andeliga ulven slitit och rivit ingjuter Han olja, så att de bliva helade.

De få får, vilka den store Israels Herde har funnit och burit i sin famn, borde nu börja bära ull, då den stora Israels Herde har låtit sitt liv för dem, att Han ej behövde anklaga dem på domedagen därför, att Han av sina får ej erhållit skydd då, när Han var naken. Av gethår blir det ej något skydd för Herden. Och mjölken som mjölkas från getterna, duger endast åt getternas herdar. Nu borde de får, vilka den store Israels Herde har räddat från ulvens tänder, börja bära ull, ty de ha icke hittills burit mycket ull, Somliga vilja ej heller göra av med sitt prål. De skydda sig själva, men icke Herden. De frukta, att de börja frysa, om de gå miste om sitt prål. Men jag fruktar, att om fåren äro alltför länge utan att klippas, så börjar ullen slutligen avfalla och gethåren börjar växa.

Vi måste nu bedja den store Israels Herde, att Han ville giva mera regn från himmelen och låta sin nådeliga sol skina, på det att deras ull må varda snövit, som förut varit blodröd. Då fåren få smaka på det nya gräs, som växer på

det bästa betet, dit Israels Herde har fört dem och på det deras ull ej må fastna uti denna världens törne och tistel, som växa mångenstädes, så borde de i rättan tid låta klippa sig, på det att Israels Herde ej må behöva anklaga sina får på domedagen, som Han säger till dem, vilka äro på den vänstra sidan: "Jag var naken, och I kladden mig icke".

Varen nu vid god tröst, I Jesu får, vilka den stora Israels Herde med sitt eget blod har köpt och ryckt från den glupande ulvens tänder. Varen vid god tröst, I Jesu lamm, vilka den gode Herden har tagit under sitt beskärm och livnärt med mjölk och nådedroppar. Varen vid god tröst, I bävande lamm. Den store Israels Herde, som tagit eder i sitt sköte, skall bevara eder för snöyra och oväder. Må Han upplyfta och bära in i fårkätten, beskydda och bevara dessa svaga, eländiga och betryckta lamm, må Han trycka dem till sitt hjärta och lära dem dia sina nådedrypande bröst, till dess, att de börja springa som hjortar på Sions berg. Amen.

JOH. 16: 16—21

FRÄLSAREN TALAR I DENNA DAGENS EVANGELIUM OM DEN NYA FÖDELSE, SOM SKALL SKE MED LÄRJUNGARNA GENOM FRÄLSARENS DÖD. HAN TAGER LIKNELSE AV DEN NATURLIGA FÖDELSEN OCH SÄGER: "NÄR KVINNAN FÖDER BARN, HAVER HON SORG, TY HENNES STUND ÄR KOMMEN." JOH. 16: 21.

Vi se av alla omständigheter, att den bedrövelse och hjärtesorg, varigenom den nya människan födes, icke ännu då hade försiggått, ehuru somliga tro, att lärjungarna redan då hade den levande tron, när de bekände sin tro, att Jesus var Guds Son. Men alla döpta hedningar kunna bekänna det, att Jesus är Guds Son, och isynnerhet sådana, som har den döda tron i peruken. Men få torde de vara vilka i nyafödelsen gråtit och jämrat sig, såsom lärjungarna. Jesus sade: "I skolen gråta och jämra eder." Jesus har ej talat ej heller är det någonstans omnämnt, att lärjungarna skulle haft ångerns bedrövelse förrän Jesus dog. Och huru kan väl människan utan sorg födas på nytt ock komma till levande tro. Men den sorg, som är efter Guds sinne, kom över lärjungarna efter Frälsarens död, då gråto och jämrade de sig, när den synlige Frälsaren dog. Och så måste det ske med alla som tänkas bliva kristna, de måste gråta och jämra sig eller känna den sanna ångerns bedrövelse, förrän de kunna födas på nytt, ty utan en sann andelig sorg kan ingen komma till levande tro. Detta visar Frälsaren, då han säger: "När kvinnan föder barn, haver hon sorg." Kvinnan har stor smärta för barnsbördens skull, och så måste även den gamla människan hava smärta, förrän den nya människan kan födas, detta har alla sanna Jesu lärjungar erfärit. Helt säkert måste den gamla människan hava smärta, när den nya människan skall födas, men somliga har större och somliga mindre smärta. Likväl måste det vara smärta, annars kan ingen föda. Och då Frälsaren själv tagit exempel av kvinnans smärta, så är det ögonskenligt, att denna smärta icke kan vara alldeles lätt. Nog måste en sådan smärta kännas annars kan födelsen icke försiggå.

Men när nu lärjungarna gråta och jämra sig, då gläder sig världen. Och man har sett allestädes, att varest Jesu lärjungar gråta och jämra sig, där glädja sig världsbornen, de försmäda och le, då de se Jesu lärjungar gråta och jämra sig. Men vem vet vad som slutligen följer på ett sådant försmädande och leende? Vem vet, om icke slutligen evig gråt och jämmer skall följa för dem, som försmäda och le. Jesus har likväl lovat åt de bedrövade lärjungarna, att deras sorg skall vändas i glädje. Vad tron I, försmädare? Tron I, att eder glädje skall fortsätta i döden och i helvetet? Tron I, att I mer förmån försmäda, när I sen eder förtappade och Jesu bedrövade lärjungar glädjas i himmelriket? Då torde försmädarens löje och skämt taga slut, men de bedrövade lärjungarnas sorg skall vändas i glädje, och ingen skall taga deras glädje ifrån dem. Om någon skulle försmäda en kvinna, som är stadd i födslovånda, så skulle alla människor säga att en sådan försmädare är av den fadern djävulen. Men den som försmädar en botfärdig själ, som ropar i födslovånda, han är ännu förskräckligare, han är själva den svarte andens lärjunge. Likväl orka mörkrets andar ännu försmäda, men vem vet, huru länge de försmäda, förrän det blir gråt och jämmer? Ty då Jesus sade: "I skolen gråta och jämra eder men världen skall glädjas," så är det troligt att världen är glad och ler, då Jesu lärjungar gråta. Detta har inträffat redan då, och de efterkommande hava ej givit akt därpå, att det gått illa med de förra försmädarna redan här i livet, då fienden kom med svärdet på deras hals och utgöt deras blod. Lärjungarnas sorg är av Gud pålagd och är för dem högst nödvändig, ty utan denna sorg blir ej den nya människan

född, likasom kvinnan icke kan föda utan smärta, så kan ej heller nyfödelsen utan smärta försiggå. Det har för syndens skull så skett, ty Gud sade till kvinnan strax efter syndafallet: "Jag skall få dig mycken vedermöda, då du avlat haver. Du skall föda dina barn med sveda." 1 Mos. 3: 16. Denna naturliga smärta har kommit över kvinnan för syndens skull, likaledes den andeliga smärtan, när människan är stadd i nyafödelsen eller samvetsqual, så är den oundvikligen ett syndens straff, men djävulen verkar den icke, såsom somliga andeliga kvacksalvare inbilla sig, att samvetsqualen äro av djävulen, utan den är en verkan av den Helige Ande, den är en andelig tuktan, varigenom den himmelske Förbarmaren vill kalla sina barn tillbaka från förtappeisens breda väg. Faderns tuktan är det, och utan denna tuktan kan ingen bliva ödmjuk inför Gud. Men icke alla emottaga Faderns tuktan, ehuru somliga blivit slagna och tuktade, äro de likväl högfärdiga och vanartiga. Den andeliga sorgen förmår ej så ödmjuka dem under Guds mäktiga hand, att de bleve rätt ödmjuka och förkrossade inför Honom, ty om de stundom gråta och jämra sig, så lägga de åter efter en liten tid sin högfärd i dagen. Så vanartiga äro somliga barn, att de icke emottaga tuktan, huru ofta de än må bliva tuktade. Ack, huru tungt är det icke för Fadern att tukta sådana barn, vilka icke emottaga tuktan. Likväl hysa vi det hopp och den tillit till Gud, att sålänge barnen äro så små, att de rymmas i Faderns famn, gråta de varje gång Fadern agar dem och skynda sig åter i Faderns famn, fastän de blivit agade. Men då barnen hinna bliva fullvuxna, börja de sätta sig till motvärn, och förhäradas, ju mer Fadern tuktar dem, och slutligen bliva de så förfärliga, att de förbanna sin Skapare och säga: "Kom och slå om du vågar." Nu, I bedrövade lärjungar, I skolen gråta och jämra eder, men världen skall glädjas. När Frälsaren dör och försvinner ur edert hjärta, då måsten I gråta och jämra eder. I haven ej något annat skydd

ej heller annan hugsvalelse än gråt och tårar, då eder Frälsare bortgår och lämnar eder faderlösa uti denna världen. Världen gläds och försmädar eder därför, att I haven begynt följa efter Jesus. Eder sorg torde vara behöflig, ty I haven hittills varit utan sorg, men I skolen icke undfå den Helige Ande, om ej Jesus bortgår till en liten tid. I skolen således gråta och jämra eder, då Jesus har bortgått, men I skolen en gång se den korsfäste och törnekrönte Konungen uppstå från graven. Liksom redan tio lärjungar hava sett Honom levande, så skall även den otrogne Tomas se Honom till sist, och han måste då tro, fastän han nu icke tror, förrän han stinger sitt finger i hålen efter spikarna. Bedjen nu, i bedrövade Jesu lärjungar, att den himmelske Herren Jesus måtte giva eder sin Helige Ande som alltid skulle leda eder på den rätta vägen, att I måtten inskräpa i edra hjärtan den döende Förbarmarens sista ord. När världen försmädar Hans tårar och förtrampar Hans blod, då stå Jesu bedrövade lärjungar vid korset, och Maria Magdalena och Jesu moder och den lärjungen som Jesus älskade, de stå med ett förkrossat hjärta, skådande Hans blodiga sår och ömkande sig över Honom. Men deras sorg skall vändas i glädje, då de få se den korsfäste och törnekrönte Konungen uppstånden ifrån den döda trons grav, då skola de få glädjas och ingen skall taga deras glädje ifrån dem. På himmelfärdsberget skola de slutligen få tillbedja Honom, på det att de bedrövade lärjungarnas sorg snart må vändas i glädje, att de med levande ögon snart måtte få skåda Honom ansikte mot ansikte. Hör, du korsfäste och uppståndne Israels Konung, de bedrövade lärjungarnas suckan. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 16: 16—22.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta: Huru lärjungarna varda bedrövade när Jesus bortgår, och huru de varda glada när han kommer tillbaka.

Första betraktelsen: Varför varda Jesu lärjungar så bedrövade, när Jesus bortgår?

För det första förstår de icke alls hela detta tal, då de äro stadda i den döda tron och inbilla sig att Jesus aldrig skall bortgå. Då mena de: "Vad är det Han säger oss, en liten tid? Vi veta icke, vad Han talar." Och varav vet väl en sådan människa, som ännu är stadd i säkerhet och helt och hållet fästad vid världen — vad förstår väl en sådan människa om Jesu bortgång, som ännu icke har prövat, huru det är att vara utan Frälsare. En sådan människa inbillar sig att hon tror på Frälsaren, ehuru endast världen är i sinnet. Hon tror sig genom Frälsaren vinna ägodelar och ära i världen. En sådan tro hade ännu lärjungarna, att de bliva landshövdingar och höga ämbetsmän, när Frälsaren blir Konung. Så tror även mången annan bekännare av den döda tron, att Jesus skall så välsigna hans verk, att han må komma väl tillrätta i denna världen, men han betänker icke, att denne världsliga Frälsare ska tagas ifrån Honom och att han en gång ska komma i ett sådant olyckligt tillstånd, att han icke mer ser någon Frälsare, varken i himmelen eller på jorden. En sådan den döda trons bekännare förstår alls icke Jesu tal om Hans bortgång till Fadern, utan han börjar mena liksom lärjungarna: "Vad är det Han säger, en liten tid? Vi veta icke, vad Han talar." Om en kristen säger till en sådan bekännare av den döda tron: "Efter en liten tid ska du känna att du i ett sådant säkert och obotfärdigt tillstånd ej har tillförsigt till Frälsaren eller en sådan tro, som blir bestående i döden," så säger han: "Har jag icke heller tro på Frälsaren? Jag vet icke vad han säger." Efter en liten tid ska du känna, att du ej har någon Frälsare, sålänge du med falsk tro förlitar dig på Honom. Du har helt och hållet förlitat dig på världen och din egen kraft, fastän du inbillar dig, att du förlitat dig på Frälsaren. Den synlige Frälsaren kan ej hjälpa din själ. Och denne synlige Frälsare skall efter en liten tid bliva fräntagen. Då skolen I alla gråta och jämra eder, I som ännu icke haven haft ångerns bedrövelse. Detta tal

fattar ej en bekännare av den döda tron, utan han menar: "Vad är det Han säger oss, en liten tid? Vi veta icke vad Han talar."

Men nog ska en gång den tid komma, att de måste förstå vad det är: "En liten tid, och I sen mig icke." När den synlige Frälsaren blir fräntagen, då är det ej mer lätt att tro på den Frälsaren, som är död. Då nämligen människan har den döda och fåfänga tilliten till en synlig Frälsare, som lärjungarna hade, förrän den andeliga bedrövelsen uppkom, så härskar världen i sinnet. Hon tror då, att Gud så välsignat hennes arbete och möda, att hon erhållit ära och ägodelar i världen. Men genom denna tro blir världen så kär, att hon icke kommer ihåg döden, domen och evigheten, utan uppbygger åt sig själv evinnerliga hyddor i världen. Men när denne synlige Frälsare bortgår, då begynner tron försvinna. Och när den synlige Frälsaren dör, då uppstår sorg, då uppstår tvivel. Jesu lärjungar förmådde icke mer tro något efter Frälsarens död, förrän Han blev levande.

Varifrån kom nu över lärjungarna denna sorg och svåra tvivel efter Jesu död? Det kom därav, att de hade byggt sin jordiska lycka på Honom, men om själens salighet hade de ingen kunskap. När nu denna jordiska lycka försvann, och allt deras hopp om rikedom och världslig ära gick om intet, då uppkom sorg och saknad efter en andelig Frälsare. Men med denna sorg var förenat ett så stort tvivel, att de ej mer förmådde tro på den Frälsaren, som de tillförne hade i sinnet. De bekände även sin tro på vägen till Emmaus sägande: "Vi hoppades, att Han skulle vara den, som skulle förlossa Israel." Men denna tro hade nu gått om intet. Och så skall det ske med alla Jesu lärjungar, att deras tro ska bliva om intet efter Frälsarens död, de skola gråta och jämra sig, då Frälsaren är död. Jesus dör även i de kristnas hjärtan genom världskärleken, när världen blir kär och skön för de kristnas hjärtan, då dör Guds Son. Och då höres detta Jesu ord: "En liten tid, och I sen mig icke." Varav skola de kristna mer känna Jesu kraft i sina hjärtan, då Han för

världskärlekens skull är död? De måste för denna världskärleks skull bliva bedrövade, då Jesus dör. Guds Son är ej levande i den människas hjärta, där världskärleken fått bliva Herre. Sådant var lärjungarnas tillstånd, när Frälsaren dog. Världskärleken var rådande i hjärtat och sinnet, och då en ond ande har slupit in i hjärtat, nog följa de andra efter. Ehuru en stor bedrövelse kommer över lärjungarna, då de känna, att Jesus ej mer är levande i deras hjärtan, så förblir likväl Jesus död sålänge egenrättfärdigheten verkar uti dem så stor otro, att de ej förmå tro, att den Frälsaren, som en gång är död, ska mer bliva levande. Men världsbarnen veta ingenting av denna bedrövelse, ty Jesus säger uti dagens evangelium: "I skolen gråta och jämra eder, men världen skall glädjas." Och varför gläder sig världen, jo, därför att den falske profeten och folkförföraren nu är gripen och förd till rådhuset. Däröver gläder sig världen, att samme man, som tillförne skällt dem till ett horiskt släkte och huggormars avföda, nu rätt snart skall dömas, av denna orsak är världen glad. Och nu ropa de: "Korsfäst, korsfäst." Ock likasom djävulen då uppeggade sina trälar att glädjas för Jesu döds skull, så har han även nu sina trälar att glädjas, då världsherrarna begynna hata och förfölja Jesus och Hans lärjungar, då gläder sig världen. Och till och med de, vilka tillförne i sitt skrymteri hava ropat: "Hosianna, begynna ropa: korsfäst. Ty så länge Han lärde i templet, ville icke alla uppenbara sitt hat, men när Han hade blivit förd inför rådet, då bröt hatet ut. Då blev många hjärtans tankar uppenbara. Vad var det nu för nöd när folkförföraren var gripen? Nu får Jesu fiender samvetsfrid. Han är ej mer och skäller dem till ett horiskt släkte och huggormars avföda. Nu får fyllhundar och krögare gå ifred till helvetet. De tänka icke att efter denna glädje ska följa gråt och tandagnisslan. Ve dessa stackare, som glädjas och le över sin egen olycksalighet. Men nog skola de en gång få se i vem de stungit haver. Ännu ropa de Guds

straffdom över sig, ännu nedkalla de Guds hämnd över sig, då de säga: "Hans blod komme över oss och över våra barn." Det är: nog får Gud straffa oss, om Han är oskyldig. Redan hade den onde styrkt deras tro, och vilken annan är det väl som styrker deras tro än den onde, som förlåter sina barn alla deras synder, blott de försmäda och plåga Kristus. Ingalunda börjar den onde anklaga dem för synd som ropa: "Korsfäst." Ty den levande kristendomens fiender äro den ondes bästa vänner. Och jag tror han till och med ännu efter döden ska giva dem av det flytande drakgiftet till vedergällning därför, att de ha försmädat, hatat och förföljt de kristna. Ve dessa olyckliga stackare, som alltid försmäda och le, då Jesu bedrövade lärjungar gråta och jämra sig. Begynna icke Jesu och Hans lärjungars tårar ännu bränna eder? Huru tron I eder bestå i döden och på domedagen? Då skola sannerligen Jesu bedrövade lärjungars tårar evinnerligen bränna på edra samveten, om I icke upphören att i nådatiden försmäda och förfölja dem, som tillropa eder bättring.

Andra betraktelsen. Låtom oss nu betrakta: Huru lärjungarnas sorg vändes i glädje. När lärjungarna gråta och jämra sig för Jesu döds skull, då känna dessa stackare huru olyckliga de äro utan Frälsaren. Världen bryr sig icke mer om dem, ty de äro den falske profetens lärjungar, ock då Jesus är död, så har de ej tillflykt i himmelen. Och fastän de många gånger har hört de nådefulla löften, att Han ska uppstå och giva dem den Helige Ande, så förmå de icke mer tro dessa löften, utan falla i tvivel. Men genom denna bedrövelse och hjärteångest blir hjärtat förberett att emottaga den utesägliga glädje och salighetens försmak, då Jesus blir levande och säger: "Tagen den Helige Ande. Vilka I förlåten synderna, dem förlåtas de." Då vändes lärjungarnas sorg i glädje, och ingen tager deras glädje ifrån dem, ehuru väl de stundom få känna, huru förskräckligen djävulen frestar dem, som Petrus skriver till de kristna: "Bliver den rättfärdige med nöd

salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren? 1 Petr. 4: 18. Densamme Petrus skriver även till de kristna, att djävulen går omkring som ett rytande lejon, sökande vem han må uppsluka. Dessa djävulens frestelser har varje kristen fått erfara. Emellertid måste lärjungarna, genom dessa strider och frestelser med djävulen och hans skara, följa Jesu blodiga fotspår, bärande Hans kors, och likväl vara glada i hoppet, så ofta den store Korsbäraren mildeligen ser på dem och säger: "I dag skall du vara med mig i paradiset." Ehuru en kristen inte alltid har trevligt, då fienden, genom hat och förföljelse, förskräckligen anfäller honom, så ska likväl de kristnas sorg slutligen vändas i glädje, då den store Stridshjälten giver dem seger över fienderna. Nu har vi således sett, huru Jesu ord gått i fullbordan, då Han sade till sina lärjungar: "I skolen gråta och jämra eder, men världen ska glädjas." Det har skett alldeles som Jesus sagt, Jesu bedrövade lärjungar får ofta gråta och jämra sig för världens skull, då de se huru världsträlarna hata och förfölja Jesus. När Han för synders och otros skull dör i deras hjärtan, då får Jesu bedrövade lärjungar gråta och jämra sig, i det de längta efter Jesu nådiga närvaro. Då försmädar och begabbar världen Jesu bedrövade lärjungar, världsbarnen och den ondes änglar försmäda deras tårar. Men en gång torde dessa botfärdigas tårar bränna på deras samvete, som har försmädat, och de får slutligen se i vem de stungit haver.

Men lärjungarnas sorg ska vändas i glädje då den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen varder levande i deras hjärtan, och de får känna Hans nåds verkningar. Då får de även förnimma sanningen av vad Jesus har sagt: "När kvinnan föder barn, har hon sorg, ty hennes stund är kommen, men när hon har fött barnet kommer hon icke ihåg sin bedrövelse, ty hon gläds, att människan är född i världen." Glädjens och fröjden eder I bedrövade lärjungar, då I sen Herren. Var glad, du bedrövade Maria Magdalena, då du får taga Honom vid fötterna och med glädje omfamna Hans knän och gå med glädje och omtala för lärjungarna, att Herren är uppstånden. Och du otrogne Tomas, stick ditt finger i hålen efter spikarna, om du vågar, eller lägg handen för munnen och var tyst. Och du, Petrus, giv dig i sjön och simma till stranden, där Jesus står och tager emot dig. Han står nu på evighetens härliga strand och väntar sina lärjungar när de kommer. Likväl frågar Han: "Simon Jona son, älskar du mig?" Han frågar alla som genom sin otro förnekat Honom: "Simon, Jona son, älskar du mig?" Simon, Jona son, var redo att svara. Jesus saknar kärlek av dig, som tillförne var tämligen kall och vacklande. Nu vill Han veta hur mycket de kristna älskar Honom. Varen redo att svara. Kanske har världskärleken verkat så mycket, att I begynnen förneka Jesus inför världen. Men sägen nu: "Herre du vet att jag älskar dig." Och förbliven intill sista stunden ståndaktiga uti denna bekännelse: "Herre, du vet att jag älskar dig." Amen.

JAK. 1: 21

LÄGGEN FÖR DEN SKULL BORT ALL ORENLIGHET OCH ALL ONDSKA, OCH ANAMMEN ORDET MED SAKTMODIGHET, SOM I EDER PLANTAT ÄR, DET EDRA SJÄLAR KAN SALIGA GÖRA. JAK. 1: 21.

Den ädle aposteln Jakob skriver till de kristna sådana varningar, som är ganska nödvändiga, om blott de kristna skulle giva akt på dem. Ty fastän Jakobs predikan om den döda tron icke strider emot Pauli lära, då den ene fordrar tro och den andre tillika gärningar, så är det likväl nödigt att påminna, att de bör vaka och genom Guds nåd strida mot frestelserna.

Vi hava hört att Luther en tid tvivlade på Jakobs kristendom, emedan han fordrar så mycket gärningar, och Luther menade stundom att Jakob icke skrivit ett sådant brev till de kristna. Men likväl har på den tid, då dessa skrifter rannsakades, ingen kristen kunnat bevisa, att Jakobs epistel vore falsk eller att någon annan i Jakobs namn skulle hava skrivit den. Och på Jakobs kristendom har ingen kristen i denna tid tvivlat. Men endast det stället, varest Jakob skrivit emot Pauli lära, i det han säger: "Abraham blev rättfärdig av gärningar," har kommit Luther att tvivla, huruvida Jakob skrivit ett sådant brev. Men vi se av alla omständigheter, att Jakob har varit strängare att predika lag och fordra ett heligt leverne, av den orsak att han fann, att död tro begynte visa sig i församlingen, som syntes av de kristnas frukter, vilka äro världskärlek, lättsinnighet, en skarp skillnad emellan fattiga och rika kristna, andelig lättja att tala i kristendom, och prål, varunder hemligt horeri gömmer sig. Alla dessa den döda trons frukter omnämner Jakob i sin epistel och vill följaktligen med Abrahams exempel visa, att Abraham icke allenast av tron blev rättfärdig, utan av gärningar, då däremot Paulus skriver, att Abraham blev rättfärdig av tron och icke av gärningar. Jag tänker, att Jakob ej predikat en olika nådesordning än Paulus, om blott den grund, varpå båda bygga, utranssakas.

Ty Jakob har skrivit om den döda tron, men Paulus har skrivit om den levande tron. Jakob har uppräknat den döda trons frukter, men Paulus har framställt den levande trons frukter. Det har således ej varit Jakobs mening att människans goda gärningar, utan tro, göra henne rättfärdig inför Gud, men han har sagt, att tron utan gärningar är död. Och från denna ordning slipper varken Luther eller andra kristliga lärare någonstades. Då Luther säger enligt Pauli lära, att människan rättfärdiggöres av tron, utan gärningar, så överensstämmer denna salighetsordning med de kristnas erfarenhet. Ty människan får icke sina synders förlåtelse för sina goda gärningars skull, utan av nåd och för Kristi förtjänst får hon sina synders förlåtelse, då hon med levande tro anammar denna stora nåd. Men när Luther säger, att av tron skola goda gärningar flyta, så är även denna lära riktig, ty en otrogen kan icke göra eller åstadkomma goda gärningar, om han än hade vaket samvete. Emot denna Luthers lära strider icke Jakobs lära, ej heller Pauli lära. Huru än papisterna må försöka förblanda nådesordningen med det ordet, att människan blir rättfärdig av tron och gärningar, så är det en falsk lära och orätt ordning. En sådan förblandning uti nådesordningen kommer därav, att papisterna missuppfatta Jakobs ord om den döda tron. Papisternas tro är sådan att människan varder rättfärdiggjord icke allenast genom Kristi rättfärdighet med tron tillägnad utan där ska tillika vara egenrättfärdighet. En sådan lära strider helt och hållet emot de kristnas erfarenheter. Om åter Paulus predikar mera om tron, och Jakob tillika fordrar gärningar, så borde de komma överens. Emellan Jakob och Paulus borde ingen strid finnas, fastän den ene

predikar om tron och den andre fordrar den levande trons frukter. Vål säger en och annan av oförstånd, att en skild nådesordning finnes hos Paulus och en skild hos Jakob, men om man rätt fattar värderas avsikt, så borde av Jakobs lära ej uppstå verkhelgon, som på sina goda gärningar bygga sin salighet, och av Pauli lära borde ej bliva nådetjuvar sålänge Jakob predikar emot den döda tron. Men av Pauli lära har visserligen uppkommit nådetjuvar, då de kristnas samvete insomnat, och av Jakobs lära har blivit verkhelgon. När vaksamheten upphört, då har den döda tron stannat i peruken hos Pauli lärjungar. Och av båda finnes det nu icke allenast i påvedömet utan även inom den lutherska församlingen. Men det är icke Pauli ej heller Jakobs fel, utan de kristnas eget fel vilka ej bättre vakat och givit akt på värderas lära. Om Johannes predikar mera om kärleken och Petrus predikar mera om vaksamheten, så har Johannes icke för den skull en annan lära än Petrus, utan det är den kristnes eget fel. Jakobs predikan om gärningarna, Johannes predikan om kärleken, och Petrus predikan om vaksamheten är alla behöfliga, och emellan dem borde ej uppkomma tvist, om de kristna ej själva begynna diskutera sinsemellan, vem som är den bäste lärare, som Korintierna gjorde, av vilka somliga sade: "Jag är Paulus", "jag är Kefas," "jag är Appolus," och "jag är Kristus."

När de så begynna tvista om lärare, så blir nog den onde snart i tillfälle att förskingra församlingen, och av detta tvistande uppkommer snart en överdriven iver och oenighet, som alltid funnits i kristenheten alltifrån den tid, då lärjungarna tvistade sinsemellan på vägen till örtagården. Om dessa stackare skulle tänka på vägen, vilken förskräcklig plåga kommer över den himmelske Förbarmaren i örtagården, så förmådde de ingalunda tvista, utan de skulle tänka efter huru mycket blod nu flyter ur Förbarmarens hjärta för deras skull, och skulle tillika minnas, vad Josef sade till sina bröder, då de gingo till fadern: "Kivens icke

på vägen." Hör, käre Förbarmare, de bedrövade lärjungarnas suckan, Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Jak. 1: 21.

Aftonsångspredikans text finnes upptecknad Jak. 1: 22, och orden lyda sålunda: "Varen ordets görare, och icke allenast hörare, bedragande eder själva."

Såsom Jakob har varit en sträng man att predika lagen även för de kristna, så måste vi med anledning av vår heliga text tillämpa dessa Jakobs ord och eftertänka, på vad sätt den människa blir bedragen, som är ordets hörare och icke ordets görare. Ordets hörare kan vara envar, som går för att höra och på det att han måtte få någon uppbyggelse. De som går för att smäda, är icke de rätta ordets hörare, ej heller fariséerna, som går för att vakta, i vilket ord de kunde få fatt för att draga predikanten inför rätta. Sådana äro icke ordets hörare, utan fiendens sändebud. Ej heller är sådana ordets rätta hörare, som komma för att titta och se på något underligt. Men de är ordets hörare, som komma för sin själs uppbyggelses skull, för att höra och lära sig, huru människan måtte få evinnerligt liv. Dessa har någon eftertanke inom sig och ett vittnesbörd i samvetet, att de behöva höra, var vägen går till himmelen. Men nu säger Jakob: "Varen ordets görare, och icke allenast hörare, bedragande eder själva." Många hör Guds ord ofta och mycket, men blir ej dess klokare, om vilka Paulus talar, att de alltid läras, och kunna dock aldrig komma till sanningens kunskap. Däruti blir mången bedragen, att han besöker kyrkan, skolan och bönemöten, och kommer ej till en rätt sanningens kunskap ej heller till rätt ånger, ehuru Guds Ande mäktigt drager honom. Han kommer ej till tro av Pauli trospredikan, kommer ej att känna kärleken av Johannes predikan, och kommer ej heller till rätt vaksamhet av Petrus predikan. Vad hjälper det, att en sådan är en andäktig ordets hörare? Han åhör Paulus som predikar om tron, han åhör Jakob, som predikar om goda

gärningar och fordrar en kristens frukter; han åhör Johannes, som predikar om kärleken, han åhör Petrus som talar om vaksamhet. Men en sådan ordets hörare slipper ej dess längre. Han kommer ej till tron av Paulus predikan, kommer ej till gärning av Jakobs predikan, kommer ej till kärlek av Johannes predikan och kommer ej till vaksamhet av Petrus predikan, utan där vacklar och vänder han sig mellan två världar tills dess, att döden kommer. Till dem säger nu Jakob: "Varen ordets görare, och icke allenast hörare, bedragande eder själva. "När Paulus predikar om tron för de bedrövade, botfärdiga och tvivlande, då nappar denne två herrars tjänare litet nåd, men aldrig så mycket, att hjärtat blir rätt brinnande och förkrossat. Han kan även på denna stund bekänna sin tro, men efter en liten tid bekänner han: "Det finnes ej tro." Och varav kommer det? Då Jakob fordrar gärningar och en kristens frukter, så blir världskärleken uppenbar. Då Johannes talar om kärleken, så älskar han med tungan och munnen, men icke med gärning och sanning. Han tager de kristna om halsen och omfamnar dem. Men om de kristna är stadda i nöd och behöver någon hjälp, så säger en sådan två herrars tjänare: "Jag har icke råd." När Petrus predikar om vaksamhet, då gör han det beslut, att han ska begynna vaka. Men han kommer ej länge ihåg dessa löften. Om nu en sådan ordets hörare vore tillika ordets görare, så borde han enligt Paulus predikan tro, enligt Jakobs lärdom borde han ådagalägga trons frukter, enligt Johannes lärdom borde han hava kärlek och enligt Petrus predikan borde han begynna vaka.

Nu har Paulus predikat om tron, och det är rätt, ty genom tron varder människan rättfärdiggjord. Jakob har predikat, att tron utan gärningar är död, och det är även rätt. Johannes har predikat om kärleken, och det är även behöfligt. Petrus har predikat om vaksamhet, och det är rätt.

Varom borde man ännu predika, förrän kristendomen blir fullkomlig? Jag menar att

det icke är predikanernas fel, att kristendomen är så ostadig och går tillbaka, utan det är de kristnas eget fel, att i tron ej finnes rätta gärningar, i gärningen ej finnes rätt kärlek och i kärleken ej finnes rätt vaksamhet. Därigenom bliva hedningarna sedan i tillfälle att förtrampa kristendomen och säga: "Vi har ju redan sagt att kristendomen håller på att taga slut. Detta har vi ju också anat." Hedningarna säger även sålunda: "De kristna tilltala oss ej mer så mycket." Och om de predika så i nådatiden, vad skola de då göra i evigheten?

Nu vore mitt råd sådant, att de kristna borde först giva akt på Paulus predikan, som predikar om tron då de redan har erfarit att utan tron är omöjligt tackas Gud, och av nåd utan förtjänst bliva de troende rättfärdiggjorda. Men de borde även noga ge akt på Jakobs predikan och lägga den sanningen på hjärtat, att tron utan gärningar är död och att den levande tron snart förvandlas till död, om de kristna ej beflita sig om bättre vaksamhet än den tjänaren, som för en ringa skuld fattade sin medtjänare om strupen. De kristna bör gömma i sitt hjärta, vad Petrus skriver om vaksamhet. Och om Johannes predikar om kärleken mer än de övriga apostlarna, så bör de kristna komma ihåg, att han var den lärjungen som Jesus älskade. Vi vet icke mer ej heller kunna vi förstå, varför denne lärjungen var Jesus synnerligen kär, ty han har ej verkat mer till kristendomens uppbyggelse än Petrus. Men likväl var han synnerligen kär. Och jag har hört, att nästan alla kristna skulle vilja vara i Johannes kläder, ifall de skulle slippa så nära Jesu heliga person, att de finge vara uti Jesu sköte vid den stora nattvarden och luta sitt huvud mot Jesu bröst, när han giver Judas det sista kärlekstecknet. Men jag har även tänkt, att liksom David prisade sig lycklig, då han fick vara dörrvaktare uti Herrens hus, så borde även varje bedrövad, botfärdig och tvivlande själ önska sig den lycka, att han först finge vara dörrvaktare i Herrens stora tempel. Ty var är det väl Petrus står om inte

vid dörren, han som har himmelrikets nycklar och hoppas, ifall det vore möjligt, att han engång finge luta sitt huvud mot Jesu bröst vid Herrens nattvard och sitta uti Jesu sköte som ett litet barn. Detta vore visserligen önskligt. Men så sade Jesus till de två Sebedei söner, vilka kommo till Honom med den underliga bönen, att de finge sitta, den ene på den högra och den andre på den vänstra sidan uti Hans rike: "Kunnen I dricka den kalken, som jag ska dricka?" Här är nu det ställe, som förskräcker mången, och denna bittra kalk måste drickas av alla dem, som vill sitta antingen på den högra eller den vänstra sidan uti Hans rike. Men om de kristna ej ger akt på Paulus, Petrus, Johannes och Jakobs lära, så att de genom Guds nåd försöka leva därefter, så slippa de icke ens till dörrvaktare i Herrens hus, utan de måste stå utanför och ropa: "Herre låt upp." Men Han ska svara: "Jag känner eder icke."

Varför är tolv apostlar kallade? Är de icke kallade i den avsikt, att de skola predika för de tolv Israels släkter, åt vilka envar en

särskild välsignelse är given av den gamle Israel, alltefter deras naturgåvor.

Så har även apostlarna predikat envar efter sin naturgåva. Paulus har predikat om tron, Jakob om trons frukter, Petrus om vaksamhet och Johannes om kärleken, men de har likväl icke predikat emot varandra, utan som Paulus skriver: "Den ene sår, den andre vattnar, men Gud är den som växten giver. Den som sår säger icke till den som vattnar: Ditt arbete är fåfängt, eller som Paulus uttyder denna sak: Foten säger icke till handen: Jag behöver dig icke."

Så uppbyggen nu Guds tempel, att I slutligen måtten få hålla den stora sabbaten, då den store Herrens dag kommer, att I måtten få vara, somliga dörrvaktare, somliga bärare av heliga kärll, somliga basunblåsare, och somliga måtte få sitta uti Jesu sköte och luta sitt huvud emot Jesu bröst vid den stora nattvarden och med nya tungor sjunga lovsånger åt Lammet som slaktat är och med sitt blod köpt oss åt Gud nu och till evig tid. Amen.

Os. 6: 1; JOH. 16: 5—14

KOMMEN, VI VILJA TILL HERREN IGEN: TY HAN HAVER RIVIT OSS, HAN HELAR OSS OCK, HAN HAVER SLAGIT OSS, HAN FÖRBINDER OSS OCK. Os. 6: 1.

Profeten Osea visar, huru Guds faderliga tuktan länder till människans bättring, när människan tager emot Guds nådeliga tuktan. Gud hade ofta försökt tukta Israels barn, stundom genom krig, stundom genom hunger, men Han nödgades ofta klaga, att de ej tar emot tuktan. Härav ser man även, att människan ej är ett sådant kreatur, att hon emottager tuktan. Förr flyr en ox för piskan än människan. Huru ofta har icke Gud med krig, hunger och dyr tid tuktat människosläktet, men genom denna yttre tuktan har ej bättring skett, utan mera har människosläktet blivit förhärdat, ju mera Herren har slagit. Emellertid förmanar profeten Osea Israels barn att vända till Herren igen, efter den hårda tuktan, som de i yttre måtto fick lida, då deras rike blev förstört, deras stad uppbränd och största delen av folket dräpta, och de som blevo över, som fångar förda till hedningarnas land. Profeten Osea förmanar folket att vända till Herren igen och mera trofast än tillförne begynna tjäna Honom, då han på ovannämnda ställe predikar: "Kommen vi vilja till Herren igen, ty Han haver rivit oss, Han helar oss och, Han haver slagit oss, Han förbinder oss och."

Om nu blott denna tidens kristna av dessa profetens ord skulle taga ett uppbyggligt exempel och tänka, vilken god gärning Herren gjort emot dem, då Han både genom yttre och andelig tuktan har slagit dem. Nämligen först genom väckelse, då Herren slagit dem genom samvetskval med det järngissel, varmed Kristus råder över hedningarna. Och även genom yttre tuktan har Herren begynt tukta oss. Om de kristna skulle giva akt på denna nådiga tuktan och vända till Herren igen och av allt hjärta anförtro både kropp och själ i Herrens våld, så skulle ej så svåra frestelser komma över

dem ej heller fruktan för timlig nöd. Men de med otron kämpande orkar ej tro så mycket, att Gud även genom yttre tuktan drager till sig och vill lösslita deras hjärtan från världen. Men likasom ett barn skyndar sig fram i faderns famn, ehuru fadern agat det, ty det har ej skydd annorstädes, alltså måste även en kristen skynda sig i den himmelske Förbarmarens famn varje gång fadern agat honom. Om han ännu kunde kyssa fadersriset och tacka för den goda tuktan, så skulle Förbarmaren taga honom i sin famn och kyssa honom, och skulle låta honom dia sina nådedrypande bröst. Härtill förmanar även Osea, sägande: "Kommen, vi vilja till Herren igen, ty Han haver rivit oss, Han helar oss och, Han haver slagit oss, Han förbinder oss och." De kristna har likväl ej annorstädes skydd än hos den himmelske Fadern. Och då nu Förbarmaren med dyr tid börjat tukta sina ohörsamma barn, och de kristna tillika med hedningarna därvid få lida nöd och brist, så har de kristna ej annat råd, än att skynda sig i Förbarmarens famn, som ett barn, som blivit agat, och bedja, att dessa yttersta tidens vedermödor för de utvaldas skull måste förkortas. Vi hysa det hopp, och den tillit till Gud, att Han icke ska lägga på oss tyngre börda, än vad vi förmå bära. Hör, du store himmelens och jordens Härskare, de bedrövades, botfärdigas och nödstäldas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 16: 5—14.

Uti denna dagens heliga evangelium talar Jesus om sin bortgång till Fadern, för vars skull lärjungarnas hjärtan ska uppfyllas med bedrövelse men lovar dem Hugsvalaren, som ska leda dem uti all sanning.

I följd därav skola vi i denna nådestund betrakta: **Huru lärjungarnas hjärta uppfylles med bedrövelse, då Jesus ämnar lämna dem.**

Första betraktelsen: Huru lärjungarna bliva bedrövade då Jesus bortgår?

Då lärjungarna har begynt efterfölja Kristus i det hopp, att de genom Kristus bliva lyckliga i världen, så är det troligt, att de blir bedrövade, då Han bortgår. Det skedde då på ett synligt sätt, att Jesus genom döden gick bort till Fadern. Lärjungarnas hjärtan var då så hårt fästade vid världen, att de icke kunde låta bli att sörja, då deras jordiska stöd dog bort. Jesus dog och lämnade lärjungarna i stor bedrövelse. Detta försiggår nu på det sättet, att då de kristna är fästade vid världen, så dör Jesus uti deras hjärtan, och därav kommer bedrövelse över lärjungarna, eller, som Frälsaren säger uti evangelium, deras hjärtan uppfylles med bedrövelse, då de märka eller känna att Jesus är död.

Lärjungarnas hjärta var helt och hållet fästade vid världen, då Jesus dog, men efter Hans död kom en hjärtlig bedrövelse över lärjungarna, som slet deras hjärta löst från världen. Så sker det även nu. När Jesus för världskärlekens skull dör i de kristnas hjärta, då kommer bedrövelse och stor saknad efter Frälsaren över dem. Men om ej bedrövelse komma över de kristna när de känna, att Jesus dör i deras hjärtan, då gå de helt och hållet till världen. Beklagligtvis har det gått så med många i denna tid, att Jesus har dött i de kristnas hjärtan, och det har ej kommit bedrövelse över dem av denna död, utan de har nöjt sig med detta döda tillstånd. De har icke gråtit och jämrat sig i det de längtat efter Jesu nådiga närvaro. Och deras Frälsare ligger nu i graven. Och somliga som för Jesu döds skull gråta och jämra sig, orka icke mer tro att Han ska uppstå, sådana titta väl i graven, men de finna Honom icke ens där. Vad hjälper det dig, Petrus, att du hoppar ner i graven och gräver i svetteduken, då du ej förmår tro, att Jesus är levande, ehuru Han är sedd av kvinnorna? Vad menar du, Petrus, då kvinnornas Frälsare är levande och din Frälsare är död? Kvinnorna är glada och du bedrövad. Kvinnorna tro men du tror icke, att Han är levande. Då du vet med säkerhet, att

170

Jesus är död i ditt hjärta, men känner ej med säkerhet, att Han är levande, ehuru du skulle önska att Han vore levande, så måste du med denna kunskap gå till dödsriket, oaktat du gråter och jämrar dig, oaktat du är storligen bedrövad, oaktat du förundrade dig och tänkte med ditt förnuft, huru Jesu lekamen har kommit bort ifrån graven. Allt detta undrande, hoppande ner i graven och grävande i svetteduken förhjälp dig ej till saligheten, sålänge din Frälsare är död. Ehuru du för denna tunga bedrövelse skall ej slipper till världen, så slipper du för din stora otros skall ej till himmelen.

Andra betraktelsen: Huru ska glädje komma över de bedrövade lärjungarna av Jesu uppståndelse?

Vi veta med säkerhet, att över alla Jesu lärjungar har bedrövelse kommit av Jesu bortgång, men kommer nu glädje över alla av Hans uppståndelse? Ja, över alla som sannerligen begynt efterfölja Kristus. Men denna glädje kommer ej över alla på samma gång. Maria Magdalena till först som älskade Jesus så mycket i den spetälske Simons hus, hon som hade fått så mycket förlåtet och som utgöt kostelig nardussmörjelse på Hans huvud. Denna gamla horkona får till först känna och se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen som uppstånden. Men tänk icke du gamla horkona, att du alltid är den bästa kristen ehuru du på påskdagen först fått se Herren. Du har icke den andans kraft, att du bäst kan befrämja Kristi rike. Du är icke det hälleberg varpå Kristus ämnat bygga sin församling, och Johannes är den lärjungen, som Jesus älskar. Fastän du är den första, för vilken Jesus uppenbarar sig, så är du för den skall inte den bästa kristen. Ehuru nu Petrus och Johannes gråta och jämra sig, och du är glad, nog ska Herren visa sig även för dem, och deras bedrövelse skall slutas, därigenom skola lärjungarna bliva glada, då de se Herren. Men Tomas, som ännu vandrar på sina egna resor och ej jämte de övriga lärjungarna förblir i de kristnas samfund, när kommer hän att se Kristus? Jag tror, att han

ej får se Herren, förrän han kommer i lärjungarnas samfund. Om Tomas vistas allena och söker Kristus i ensamhet, månne Kristus ska komma och uppsöka honom där? Jag tror, Tomas, att du först måste komma i de kristnas samfund förrän Kristus kommer och visar sina sår. Du ska ingalunda bliva delaktig av uppståndelsens nåd, förrän du kommer i församlingen, huru du än må läsa skriften i ensamhet och hålla böner hemma, ingalunda blir du kristen där. Men kom först i de kristnas samfund och sök först församlingen, förrän du finner Kristus. Och vi hysa det hopp, att Tomas, som har en hjärtlig och sann bedrövelse av Kristi död, ska se och höra, att Jesus ännu är levande, då han kommer i lärjungarnas samfund och vistas med dem. Men Nikodemus och hans trosbröder, som med sin dygdighet lägga Kristi lekamen i den döda trons grav och gå

rakt till Gud och komma icke i dessa dårars hus, som gråta och jämra sig — de må vara aldrig så ostraffliga inför världen och icke hava samtyckt till världshopens gärning och råd, som ropar: "Korsfäst," för dessa blir Kristus varken i denna eller den tillkommande världen levande, utan deras Frälsare förbliver i graven nu och till evig tid. De har icke en hjärtlig bedrövelse av Jesu död, ej heller glädje av Hans uppståndelse. Men de få själar, som förbliva tillhoppa, gråta och jämra sig då Jesus är död, i det de längta efter Jesu nådiga närvaro, de få känna uppståndelsens glädje. De undfå den Helige Ande, de erhålla kraft att predika evangelium för alla kreatur och skola följa Jesu blodiga fotspår till Sions berg, där de få se den store Korsbäraren och åtnjuta salighet av Hans beskådande nu och till evig tid. Amen.

JAK. 4: 3, 4; JOH. 16: 23—33

BEDJEN OCH FÅN INTET, TY I BEDJEN ILLA, NÄMLIGEN ATT I DET UTI EDER VÄLLUST FÖRTÄRA SKALL. I HORKARLAR OCH HORKONOR, VET I ICKE, ATT VÄRLDENS VÄNSKAP ÄR GUDS OVÄNSKAP? VEM SOM VÄRLDENS VÄN VILL VARA, HAN VARDER GUDS OVÄN. JAK. 4: 3—

4

Den ädle aposteln Jakob tyckes vara ivrig att skälla på horkonor och horkarlar, så och på dem, som vill vara världens vänner, visande, att vad sådana människor bedja av Gud, få de icke, ty de bedja illa.

Vi vet med säkerhet, att Jakob haft orsak att skälla, då han skriver: "I horkarlar och horkonor, vet I icke, att världens vänskap är Guds ovänskap?" Här hör man, att Jakob åsyftar icke allenast det köttsliga horeriet, som är förskräckligt inför Gud och de kristna, utan även världens vänskap, som är ett horeri med världen. Då sådana bedja Gud om något, så få de inget, ty de beder illa.

Vi gissa väl, vad sådana horkoner bedja av Gud. Ingalunda beder horkonorna att det måste bli någon frukt av deras horeri, utan de beder tvärtom, att det icke måtte ske. Men Gud hör icke i denna sak alla horkonors böner, utan de får sig ett oäkta barn tvärtemot sin vilja och sina böner. Om horkonorna var så kloka att de skulle bedja hordomsdjävulen, att han måtte bevara dem för manlig säd, så kunde denne bättre höra deras böner. Men även horkonorna tycka sig bedja Gud, och i detta fall blir Gud förskräckligen smäddad. Ty heliga människor har bett Gud, att Han måtte giva dem barn, och Gud har stundom även hört deras böner. Men en horkona beder att av horeriet icke måtte bli barn.

Varom beder tjuven, när han går för att stjäla? Jo, han beder, att ingen måtte se hans tjuveri. Och där uppfylles åter detta skriftens ord: "Den ogudaktiges bön är en styggelse inför Gud." Om vittnen råkar träffa honom, så beder tjuven Gud, att vittnerna måtte dö eller bli jäviga. Och nog tror tjuven, att Gud ska bevara honom från klämman. Om han skulle bedja djävulen, att denne måtte

bevara honom från klämman, så var det möjligt att girighets och hedersdjävulen skulle bevara honom. Ty vi har sett att hedersdjävulen bevarat somliga fariséer från uppenbar hordom, stöld, dryckenskap, slagsmål och svordom. Men ej förmår hedersdjävulen bevara alla från hordom, stöld och andra grova synder. Somliga måste bli horor och tjuvar, det hjälper icke ens att spjärna emot.

Om vi på detta sätt började betrakta, vad en säker människa beder, så skulle vi finna, att hon beder alldeles tvärtemot Guds ord. Ty ingalunda beder fyllhunden heller att Gud måtte bevara honom från fylleri. Och hur beder väl fyllhunden det som är emot hans vilja? Fyllhunden anser nämligen fylleriet för lovligt, och brännvinet använder han som ett läkemedel, oaktat ingen nöd är på färde. Har han väl fel eller sjukdom annorstädes än i tarmarna? Och vad är det sedan en hederlig krögare beder? Utan tvivel att han måtte få gift sålt, att man måste köpa mycket, att denna nykterhetspredikan måtte slutas, att alla nykterhetspredikanter måtte gå till helvetet, dedär förvilla rätta lutherska trosbekännare ifrån deras gamla tro, som var så levande, och saliggörande, att man ingenstädes hört att fyllhundar och horkonor skulle ha tvivlat om sin salighet. Icke ens i dödsstunden har mången tvivlat om sin salighet, utom då den döende hade dött oskriftad.

Nu är således horkonans och tjuvens böner, förskräckliga. Men fyllhundens böner, månne de är vackrare? Fyllhunden tackar ännu i fyllan den Gud, som skapat och välsignat ett sådant livets vatten, ehuru vi veta väl, att girighetsdjävulen har lärt djävulens trälar att fördärva Guds gåvor,

varigenom alla fattiga får svälta och alla drinkares hustrur och barn får gråta, då det andeliga svinet tager barnets bröd och lägger i egen strupe all förtjänst. Detta brännvinsgift är nu fyllhundarnas bästa välsignelse. Och fyllhundens bön torde vara den bästa bön, då han innerligt beder: "O, nådige krögare, förbarma dig över mig och droppa på min tunga några droppar, ty jag är fasligt törstig." Tacken nu djävulen, alla fyllhundar och krögare. Tacken eder gud, som heter "Bachus" det är "vingud." Tacka honom för den goda gåva, som I uti denna världen fått njuta, och kom ihåg, att I har fått edert goda i världen. I har ej heller framdeles en så fet tacksägelse för eder, då I kommer till dödsriket och där begynnen ropa: "Fader Abraham, varkunna dig över oss och sänd Lazarus, att han doppar det yttersta av sitt finger i vatten och svalkar min tunga: ty jag pinas svårligen i denna lågan," Då säger fader Abraham: "Min son, tänk uppå, att du hade gott, medan du levde," Du har fått supa och bedriva hor, du har fått uppfylla dina köttsliga begärelser, du har ej heller åstundat annat gott. Kom nu ihåg, alla fyllhundar och horkonor, kom ihåg, att I har fått eder del i världen och var nöjda därmed. Då nu fyllhundarna och horkonorna begynna ropa i helvetet: Jag pinas svårligen i denna lågan," så förbarmar sig icke ens en jordisk fader över sina barn. Icke kan en naturlig fader heller hjälpa sådana barn, som genom sitt ogudaktiga leverne har kommit uti pinorummet. Där får fyllhundarna dricka den brinnande drycken. Där får horkonorna bedriva hor med de onda andarna. Där får krögarna utskänka kanntals och suptals av den flytande elden. Där får tjuvarna bära sitt stulna gods evinnerligen. Där får de alla bedja: "Belsebub, var oss nådelig, du helvetets konung, och plåga oss icke så svårt."

Vi hör av evangelium, att Jesus bjuder sina lärjungar att bedja Fadern i Hans namn, och giver dem det nådiga löftet, att allt, vad de bedja Fadern i Hans namn, det ska de få.

Men detta nådiga löfte är endast givet åt Jesu lärjungar. Det är ej givet åt horkonor och fyllhundar. Dem har krögaren givit det löftet, att allt, vad de bedja i djävulens namn, det ska de få. Om nämligen fyllhunden kommer till krögaren och säger: "Älskade Jesu vän, giv mig en liten droppe." Så torde krögaren vredgas och säga: "Kommer du för att på detta sätt smäda mig?" Fastän nu mången törstig fyllhund har den saliggörande tron, att krögaren är Jesu bästa vän, så har fyllhundarna ingalunda den tron, att krögaren är djävulens bäste vän. Likväl är det ovisst, om krögaren bryr sig om att höra det namnet, att han är Jesu bäste vän, då alla kristna vet, att han är djävulens bäste vän. Men jag tänker, att även horbocken är djävulens bäste vän, då han frestar och förför andra människor till synd och stjälar bort en annan människas hjärta och ära, och lämnar sedan på landsvägen och erkänner icke ens sina egna barn som sina. Deras jämmerrop ska slutligen evinnerligen ljuda i hans öron. Desamma oäkta barn, vilka han här kastat ifrån sig, ska jämra sig invid hans öron evinnerligen.

Men då Guds barn begynna jämra sig inför Guds öron, så hör Han deras röst, som Han hörde Ismaels röst uti öknen, och Han ska taga sina barn i sin famn och ska lägga sina nådedrypande bröst i deras mun. Han ska avtorka alla deras tårar, och Han ska visa dem för himmelens änglar och säga: "Dessa barn har jag med mycken vedermöda och blodsutgjutelse fött uti mitt nådeförbund. Och dessa barns röst ska höras i templet, då de ropa: "Hosianna Davids son?" Ty om de teg, så skulle stenarna begynna ropa. Hör alltså, nådige Fader i himmelen, då de med ett ödmjukt och förkrossat hjärta med utkörade barns röst, ropa till dig: Abba, käre Fader, Fader vår som är i himmelen osv."

Evangelium: Joh. 16: 23—33.

Uti denna dagens evangelium lär Jesus sina lärjungar att bedja Fadern i Hans namn. Men Han har icke lärt fariséerna att bedja, ej

heller andra säkra, som hata Jesu lärjungar. Varifrån taga vi sedan åt de säkra böneämne, då Frälsaren ej lärt andra att bedja än sina lärjungar. Vi vet väl att fariséerna har vackra böner. Men Jesu lärjungar har ofta dåliga böner. Då de icke har bönen kraft, så måste de säga till Jesus "Herre, lär oss bedja!" Men de skriftlärda och fariséerna behöva ingen rådgivare, som skulle lära dem bedja, ty de kunna själva bedja utan att bliva lärda. Fariseén har alltid bönen kraft, men Jesu lärjungar äro ofta så fattiga, att de ej har böner, utan endast suckar. Och dessa suckar kan Fariseén icke fördraga: ty de botfärdigas suckar ljuder i fariseens öron liksom kreaturens suckar. De säga, då de höra de botfärdiga sucka: "Ännu sucka de liksom kreatur!"

Låt om oss nu genom Guds nåd betrakta, **Vem som har lärt fariséerna att bedja, då Jesus ej lärt dem bedja.**

Första betraktelsen: Vem har lärt fariséerna att bedja, då Jesus ej har lärt dem?

Andra betraktelsen: Varom bedja fariséerna?

Tredje betraktelsen: I vems namn bedja de?

Mätte den store Bedjaren öppna deras ögon att se huru fåfänga deras böner äro, sålänge de förakta publikanen, sålänge synderna ej betunga deras samvete!

Första betraktelsen: Vem har lärt fariséerna att bedja? Utan tvivel den gud som bevarat fariséerna för synd. Fariséerna äro rätt dygdiga människor, som ej rövat eller med orättrådighet vunnit något. De har ej bedrivit hor, de har ej stulit, de har ej svurit och supit, de har ej utövat sådan synd, som tager på ambitionen om den blir uppenbar. Fariséerna har ej något att skaffa med djävulen. Ty de övervinna med dygden alla djävulens frestelser. Och i den tron äro alla fariséer, att Gud har bevarat dem för synd. Därför tacka de även Gud med vackra böner varje gång de komma i templet, och säga: "Jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom andra människor, rövare, orättfärdiga,

horkarlar, eller och såsom denna publikanen".

Sådan är fariseens bön, den är en tacksägelse till Gud, som bevarat honom för synd. Men vilken gud är det, som bevarat fariseén för synd? Alla fariseens bröder och trossystrar säga: Ingalunda bevarar djävulen någon för synd: snarare uppmanar och retar djävulen människan till synd, än att han skulle bevara och förhindra. Men djävulen är icke en dåre, som fariséerna inbilla sig. En och annan djävul är grov och oren, till exempel hordomsdjävulen, som har somliga att bedriva hor med kreatur, Men en och annan djävul är så dygdig och hederlig, att han icke ens bryr sig om att se på kvinnfolk. En och annan djävul är så oren, att han har somliga att bära och smaka på gift. Men en annan djävul är så hederlig, att han alls icke smakar draggift, utan rom. Denna dygdiga djävul är även hederlig. Han har somliga att bjuda mat åt gäster, bygga präktiga gårdar, köpa präktiga hästar och slädar. Om även hordomsdjävulen stundom är oren och oförsämd, så är han nog fördenskull grann och vacker utvändigt. Om dryckenskapsdjävulen har somliga att smaka draggift och hordomsdjävulen eggjar somliga till skamliga handlingar, så driver densamma djävulen en dygdig hora att bära granna kläder. Nog kan åter hedersdjävulen bevara somliga för dryckenskap, hordom, stöld, svordom, slagsmål, orättrådighet och andra grova synder, som taga på ambitionen, om de bleve uppenbara. Och denna hedersdjävul har helt säkert bevarat fariseens trosbröder för många grova synder. Men då nu fariséerna har en sådan tro, att ambitionen är av Gud, så torde de helt säkert tacka hedersdjävulen, som bevarat dem för orättrådighet, hordom, stöld och andra grova synder. Fördenskull säga somliga fariséer: Jag har ej stulit, Gud ske lov! Jag har ej bedrivit hor, Gud ske lov! Jag är ej en drinkare, Gud ske lov! Men fariseén tror alls icke att djävulen bevarar för synd. Detta kommer därav, att de icke känna djävulens

natur och hans verkningar. Om de kände djävulens verkningar så skulle de mindre tacka honom. Men dessa stackare känna icke, vad den onde verkar uti dem. Fördens skull äro de övertygade därom, att den rätte Guden är det som bevarat dem för synder, nämligen för orättrådighet, stöld, hordom, fylleri och svordom. Men den där publiken, som fariseen föraktat, honom har hedersdjävulen icke bevarat för synd. Om vi således skulle fråga vem som lärt fariseen att bedja, så vore svaret: Samma frälsare, som bevarat honom för synd, nämligen hedersdjävulen och egenrättfärdighetsdjävulen. Fariseen är så nöjd med sitt själstillstånd. Han är en så god kristen, att ingen kan beskylla honom för orättrådighet. Ingalunda förebrår samvetet fariseen för synd. Icke är fariseen så tungsint som publiken, ej heller tvivlar fariseen om sin salighet, såsom publiken. Fariseen behöver ej be Gud om förlåtelse för sina synder, ty han har ej synder på samvetet. Vilka synder borde oro hans samvete, som ej utövat sådana synder som den där publiken. Fariseen gör ännu mer, än vad Gud fordrar och har befallt. Vi höra fariseen säga: "Jag fastar två resor i veckan och giver tionde av allt det jag äger."

Hören nu, alla publiken och syndare! Fariséen fastar, det betyder, att han gör bot två gånger i veckan. Fastandet har från gamla tider varit ett tecken till ånger, då sorgen över synden blev så tung, att all matlust upphörde. Då var det ett rätt fastande. Men fariséerna fasta, på det att människorna må se, huru ångerfulla de äro. Av publikanens tunga sorg vet fariseen intet. Och när fariséerna begynte fasta, så tvådde de icke sitt ansikte och buro icke riktiga kläder, ej heller putsade de sig, på det att människorna måtte se deras ånger.

Men vi höra Frälsaren säga till sina lärjungar, att de icke skall förvandla sitt ansikte för fastans skull, utan de skall två sig, alldeles som vore det ej heller något fastande, på det att hela fastandet ej må förbytas till skrymteri. Men denna tidens fariséer fasta

sålunda: Om de få ledsamt, så söka de tröst i brännvinsflaskan. Tron I, att de forna fariséerna söpo brännvin, då de höllo på att fasta? Ingalunda. Men denna tidens fariséer supa starka drycker, på det all ångerns bedrövelse måtte upphöra. De forna fariséerna erlade tionde av allt vad de ägde: men denna tidens fariséer betala ej tionde ens av det de borde betala, än mindre av mynta och dill.

Andra betraktelsen: Varom bedja fariséerna?

Man har ej hört att fariséerna hade någon nöd, varför de hade bort bedja. Om några skulle ha nöd i anseende till kroppen så bedja de för den skull ingalunda Gud i anda och sanning, ehuru somliga fattiga bedja för sin buks bästa och inbilla sig, att Gud bäst hör deras böner, som bedja för timlig nöds skull. Somliga säga även, att den fattige ofta beder Gud, men den rike aldrig. Men vi har nog märkt, att somliga fattiga alldeles icke bedja Gud, utan den onde då de vredgas såväl på Gud som på människor för den fattigdoms skull, som för fylleriets, hordomens, högfärdens, lättjans och prålets skull kommit över dem. Då orka de nog även svära, och det är ofta deras morgonbön och aftonvälsignelse. Men en sådan bön kan vara välbehaglig för djävulen, men icke för Gud. Men fariseen har just icke för fattigdoms skull kommit i templet för att be. Ty vi se, att denna tidens fattiga förakta Herrens hus såväl som de rika, och säga ännu: "Vi har ej sådana kläder, med vilka vi kunde gå i kyrkan." Vem vet, varifrån de fattiga slutligen få sådana granna kläder, att även de med heder kunde sitta i kyrkan, i klädespälsar och sidendukar? Om de betänkte, att Gud icke har anseende till personen, utan till hjärtat, så skulle ingalunda dåliga kläder avhålla dem från kyrkan. Vem vet vilka grannlåter publiken hade, då han kom och slog sig för sitt bröst? Han torde ej ha burit så granna kläder då fariseen föraktade honom. Det veta vi att fariseen icke för timlig fattigdoms skull kom i templet, dit somliga fattiga ej har lust att komma i dåliga kläder: utan fariseen

kom snarare för att visa sitt yttre prål och sin dygdighet, kanske även i den avsikt att ingen måtte få anledning att förebrå honom, att han icke besökt kyrkan eller att han försummat bönesöndagen: men han hade i alla fall någon avsikt, vilken den sedan må ha varit? Och vad var det nu han bad uti templet? Bad han Gud om sina synders förlåtelse? Det hörs ej av något sådant, Men han tackade likväl Gud, Och för vad tackade han? Säkert för det att Gud hade bevarat honom för synd. Det hade väl varit en god tacksägelse, om Gud sannerligen hade kunnat bevara honom för synd. Men jag tror att djävulen hade bevarat honom för de synder, vilka han uppräknade, fastän alla säkra inbilla sig, att Gud hade bevarat honom för dessa synder, nämligen för orättfärdighet, horeri och även för publikanens suckar. Men jag säger eder, att det ingalunda är Gud utan just djävulen, som bevarar somliga säkra för grova synder. Det är en dygdig djävul, eller hedersdjävul och egenrättfärdighetsdjävulen, som bevarar somliga för horeri, tjuvnad, dryckenskap, svordom och slagsmål. Isynnerhet de människor, som just icke vill vara de sämsta i världen, dem bevarar nog heders och egenrättfärdighetsdjävulen för somliga synder. Och sådana dygdiga människor kan icke bli lika publikanen. Ty egenrättfärdighetsdjävulen bevarar fariséerna för ånger, han bevarar dem för horeri, tjuvnad och dryckenskap. Egenrättfärdigheten har dem att förakta dem, som slå sig för sitt bröst och sucka. Och somliga säger även? "Publikan, du har också levt på ett grovt sätt, nog behöver du ångra och bättra dig." Men du gode farisee, som hela ditt liv undflytt synden. Du har icke stulit ej heller bedrivit hor. Du lär vara den första i himmelriket. Du lär vara en av de nio och nittio rättfärdiga, som ingen bättring behöver. Jag tänker, att alla säkra, som ännu icke har vaknat, fastän de sett så mycket botfärdiga publikaner, lär höra till fariséernas parti som ingen bättring behöver. Eller förakta de så högeligen publikanen, att de för den skull

tacka Gud, att de icke är så dåliga, som denne publikanen? Nog är visserligen denne botfärdiga publikan en dålig människa, som stulit, svurit, supit, utövat horeri och slagsmål samt med orättrådighet dragit till sig en annans tillhörighet. Nog är visserligen denne publikan en dålig människa, som levt på ett så grovt sätt. Men ännu sämre har han nu blivit i fariseens ögon, då han just inför fariseens ögon står och slår sig för sitt bröst. Det kan fariseen alldeles icke tåla. Om nämligen publikanen ej hade kommit jämte fariseen i templet, om han hade stannat hemma och levt som tillförne i synden, så hade fariseen ej talat något. Men då han kom just i templet för att slå sig för sitt bröst och sucka där, så fick fariseen därav ännu mer anledning att förakta honom, och fariseen fick ännu den nåden av egenrättfärdighetsdjävulen, att han kunde tacka sin Gud för det, att han icke är så dålig som denne publikan. Nu är fariseen i sitt eget tycke Guds bäste vän. Han är icke rövare, han är icke orättfärdig, han är icke horkarl, han är icke drinkare. Vem kan förebrå honom för synd? Ingen kan förebrå honom för synd. Att fariseen föraktar publikanen och anser honom för en dålig människa, det har för fariseen ännu icke blivit synd. Med ett ord sagt: fariseen är en så helig och rättfärdig människa, att han ej behöver bedja Gud om syndernas förlåtelse. Han behöver ej sucka som publikanen: "Gud förbarme sig över mig syndare." Fariseen är ej stadd i någon lekamlig nöd, att han behöver tigga nåd ens av människor. Han behöver ej annat än tacka Gud för det att han bevarat honom för synd.

Och det vore nog en god tacksägelse om Gud hade kunnat bevara honom för synd. Men då djävulen bevarat honom, så har han inget att tacka för. Det betyder endast, att fariseen är så blind, att han icke känner, vad som är av djävulen. Han inbillar sig, att Gud har bevarat honom för synd, fastän Guds Ande aldrig fått rum uti honom. Den Gud, vilken han tackar, är just den svarte djävul, som har bevarat

honom för synd, nämligen hedersdjävulen
och egenrättfärdighetsdjävulen.

Vårt hopp, och vår bön är, att den store
korsbäraren ska höra publikanens nödrop
och förbarma sig över honom. Amen.

UPP. 7: 2—4; UPP. 5: 12

OCH JAG SÅG EN ANNAN ÄNGEL UPPSTIGA IFRÅN SOLENS UPPGÅNG; HAN HADE LEVANDE GUDS INSEGL, OCH ROPADE MED HÖG RÖST TILL DE FYRA ÄNGLAR, VILKA GIVET VAR SKADA GÖRA JORDEN OCH HAVEN, OCH SADE: GÖREN ICKE JORDEN SKADA, ELLER HAVEN, ELLER TRÄN, SÅ LÄNGE VI MED INSEGL TECKNA VÅR GUDS TJÄNARE PÅ DERAS ANLETE. OCH JAG HÖRDE TALET PÅ DEM, SOM TECKNADE VORO, HUNDRADE FYRA OCH FYRTIOTUSENDE. UPP: 7: 2—4.

Johannes, vilken har sett himmelrikets byggnad, såg även denna ängel uppstiga från solens uppgång, och ropa till de fyra änglar, vilka var givet att skada jorden och haven, att de ännu skola skona jorden, till dess antalet av de tecknade bliver fullt. De tecknade äro Guds barn, vilka redan här igenkännas av deras skepnad och anleten, som Stefanus, vilka världens rådsherrar sågo lik en ängel. De sågo hans ansikte lika visst som en ängels ansikte. Så äro Guds barn redan här i nådatiden tecknade. Men de äro icke på samma gång tecknade, ty vi hörde uti ovannämnda ställe, att en liten tid förflyter, innan de alla bliva tecknade. De fyra änglar, vilka var givet skada jorden och haven, äro fyra mäktiga riken, vilka genom krig förgöra mycket folk, som det i gamla testamentet har funnits fyra mäktiga riken i världen, vilka profeten Daniel såg likt en vädur och bock med hornen stöta varandra. — De kallas fördenskull änglar, emedan vart och ett av dessa fyra riken har haft sin särskilda ande, vilken varit likasom folkets gemensamma ande, som är rådande uti vart och ett rike, eller en olika natur hos varje folk. Hos somliga har varit rådande blott högfärdens ande, hos somliga ambitionens ande, hos somliga girighetens ande och hos somliga hordomens ande. Dessa kallas i skriften änglar därför, att de av begynnelsen ha varit änglar eller goda andar, vilka skulle ha lett människorna till kristendom och lyckalighet, om de hade förblivit i sanningen. Men när de avföllö från sanningen eller från Gud, så förbyttes rättfärdigheten till egenrättfärdighet, de kristnas ära förbyttes till världsära, traktande efter de himmelska

ägodelarna förbyttes till ett girigt eftertraktande av världsliga ägodelar, och kärlekens ande förbyttes till hordomens ande. Sålunda ha dessa den ondes änglar av begynnelsen varit goda änglar, men genom synden blevo de den ondes änglar. Nu härskar samma onda ande mer över den ene än över den andre. En och annan är av naturen högfärdig: det betyder, att högfärdens ande är hans skötesynd. Hos en annan är ambitionen en härskande skötesynd: han har således ambitionens ande. I en tredje bor girighetens ande, som i honom är den härskande skötesynden.

Liksom denna skillnad är skönjbar hos den enskilda människan, så har man även iakttagit den hos släkten och folkslag. Ett släkte är ryktbart som ett högfärdigt släkte, som till exempel Kains släkte. Ett annat släkte har hög ambition, och ett tredje är girigt, d.ä. girigheten är hela släktets naturliga böjelse och släkteecken. Dessa äro de andar som råda över vart och ett släkte.

Men detta släkteecken åtföljer även rikena alltifrån förfäderna: och vi veta med säkerhet, att högfärdens ande är den härskande skötesynden uti ett rike, ambitionen uti ett annat, och i ett tredje härskar girighetens ande, och dessa äro de andar eller änglar, som härskar över folken. Uti gamla testamentet funnos fyra riken, som hade en olika natur och olika ande. Och alla dem var givet att skada jorden, haven och träden. Alla dessa riken skadade Guds folk, där de tecknade funnos. Det första var det. Babyloniska riket, där den högmodige Nebukadnesar förstörde det tempel, som Salomo hade uppbyggt. Det andra var det Assyriska riket, som bortförde

Israels barn i fångenskap. Det tredje var det Grekiska riket, vars konung Antiokus plågade mycket Guds folk. Och det fjärde var det Romerska riket, som slutligen förstörde det senare templet och förskingrade hela det Judiska folket. Dessa änglar eller dessa riken var givet att skada Guds folk eller för det första jorden, d.ä. gemene man, som av jorden får sin näring, för det andra haven, d.ä. sjömän, och för det tredje träden, som äro högre än jorden d.ä. överhetspersoner. Men dessa änglar äro icke tillstadda förgöra hela folket, förrän antalet av de tecknade var fullt allt ifrån Abraham. Och vi kunna väl sluta, att då antalet av de tecknade är tolv tusen av samtliga släkten, så äro de just icke många som varje år blivit tecknade. Ingalunda har mer än tjugondelen av varje släkte blivit tecknad. Slutet sedan, hur många människor gått förlorade endast av detta ena Judafolk. Och då nu antalet av dessa tecknade var fullt, så förgjordes hela folket och nådatiden blev slut för dem, de hade ej mer nåd till ånger.

Hur många själar bli nu tecknade här i nådatiden, då de fyra änglarna äro givet att skada jorden och haven? Och vilken ängel är det nu som ropar till de fyra änglarna: "Gören icke jorden skada, eller haven, eller tränen, tilldess talet av Guds barn eller de tecknade bliver fullt?" Vi veta med säkerhet, att människosjälar isynnerhet då blevo tecknade, när den första kristendomen var rådande på apostlarnas tid. Denna kristendom förblev vid makt inemot trehundra år, men därefter begynte mordänglarna skada jorden, haven och träden. Ty på denna tid fanns ej mer någon ängel, som skulle ha ropat ifrån solens uppgång: "Gören icke jorden skada eller haven, eller tränen, sålänge vi med insegel teckna vår Guds tjänare på deras anlete".

Luther var en ängel, som ropade från solens uppgång. Men det är icke känt, vem som nu ropar till de fyra änglar, vilka äro givet att skada jorden, haven och träden.

Nu synes det av alla tidens tecken, att fyra andar uti fyra folkslag skada haven och träden, nämligen högfärdens ande, ambitionens ande, girighetens ande och avundens ande: de skada jorden d.ä. de göra det lägre folket stor skada, fast detta folk, som ej är annat än jordens stoft, är så blint och samvetslöst, att det icke känner, vilken stor skada de taga till kropp och själ för högfärdens, girighetens, avundens och hordomens skull. Desamma andarna skada haven: d.ä. sjömännen eller det folk, som isynnerhet från haven får sin näring: de skada även träden eller överhetspersonerna, som äro av högt och ansett stånd. Och de onda andar, som göra folket största skada, äro högfärdens ande, världsärens ande, girighetens ande och avundens ande, och de kallas änglar därför, att de förut voro änglar, men ha blivit djävlar, som i dessa yttersta tider hava den största makten att skada jorden och haven. Men den ängel, som ropar från solens uppgång är Kristi Ande, som har kommit med ljuset ifrån solens uppgång, och denne ande ropar ännu i dag: "Gören icke jorden skada, eller haven, eller tränen, sålänge vi med insegel teckna vår Guds tjänare på deras anlete".

Om blott nu de få utvalda, som tecknade äro, skulle ropa från solens uppgång, att Herren ännu en liten tid ville skona jorden och haven, sålänge, tilldess antalet av de tecknade bliver fullt. Hör oss, Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Upp. 5: 12.

Fjärde Böndagens högmässotext finnes upptecknad Upp. 5: 12, och lyder sålunda: "**Lammet, som dödat är, det är värdigt att hava kraft, och rikedom, och visdom och starkhet, och ära, och pris, och lov**". Vi hörde av vår upplästa text, hur man i himmelen prisar det dödade Lammet, emedan Han blev funnen värdigt att uppbyta de sju inseglen. Men på jorden hör man ej många så prisa det dödade Lammet, emedan även de få själar, vilka genom

Lammet äro förlossade från syndens, dödens och djävulens våld, ej förmår prisa Honom som deras åstundan vore. Nog har visserligen somliga världsvisa skrivit mycket om den förändring, som uti världen har skett genom kristendomen. Och det torde i och för sig vara en god sak, att människorna ej mer offra sina barn åt avgudarna, som hedningarna, vilka icke veta något om den yttre kristendomen. Det är även i sig själv en god sak, att man håller den yttre gudstjänsten, att man lär barnen läsa, att man håller Herrens nattvard, och annat sådant. Men Judarna och hedningarna hålla även gudstjänst, papisterna hålla gudstjänst och de grekiska hålla även gudstjänst. Vad hjälper denna yttre tjänst, då hjärtats och sinnets förändring ej försiggår, då alla dessa yttre bruk ej nå längre än till peruken? Ingen är så flitig att bedja och buga sig som greken: men girighets- och högmotsdjävulen frestar honom, såsnart han upphör att buga sig. Och vad bättre äro de, som äro uppfostrade i den lutherska religionen, vilka icke mer bry sig ens om den yttre gudstjänsten knappt så mycket, att de skulle hämta sina barn till dopet eller på bönsöndagarna komma till kyrkan eller på helgdagarna läsa i skriften och tro, att Gud icke låter gäcka sig. Huru mycket prisa de Guds Son, som med sitt leverne förneka vad de med sin mun bekänna? Alla tro nu, att Guds Lamm är dödat, men icke mången tror, att Guds Sons blod blivit förtrampat genom ett ogudaktigt leverne, och att gamle Adam måste dödad och fördränkt varda. Alla tro nu, att Guds Sons blod är utgjutet för deras skull. Den yttre kristendomen är ej bättre än hedendomen, då kristendomens kraft ej slipper in i hjärtat och ej får verka hjärtats och sinnets förändring.

Vi höra av vår heliga text, att man i himmelen giver det dödade Lammet pris, ära och lov: men på jorden äro de högst få, som kunna prisa. Ty även de, vilkas åstundan vore att prisa, äro trossvaga, klenetrogna, otrogna och tvivlande, och världskärleken vill intränga i

hjärtat, och svåra frestelser uppkomma ur det egna köttet, så att icke ens de botfärdiga orka se på det dödade Lammets sår så ofta, som de borde. De botfärdiga orka ej se, hur den stora världsulven har slitit och sargat Guds Lamm, som borttager världens synder. Om ett av ulven dödat lamm hämtas från skogen, så församlas alla byns barn för att se därpå, men om Guds dödade Lamm hämtats ifrån Golgata, så församlas endast Guds barn att skåda märkena efter tänderna: de barn alena samlas, som hava ett medlidande hjärta, som jämra sig för sitt hjärtas vekhets skull, då Guds Lamm varder dödat, och inte alls önskade, att sådan grymhet sker. De barn säger jag, som jämra sig av medlidande och förbarmande, då de se, hur denna världens narrar allt intill döden pina Guds menlösa Lamm, de Guds barn, säger jag, samlas för att skåda uppå den av ulven dödade kroppen. Och märkena efter tänderna synas ännu, färska sår uti händerna, fötterna och sidan. Skåden, barn, Guds Lamm, som borttager världens synder, hur Han blir sargad, och märkena efter tänderna äro ännu synliga. Löpen icke längs byn, utan stannen hemma och sen på Guds Lamm, som borttager världens synder, hur ulven slitit och sargat Honom, hur djävulens barn har pinat detta menlösa Lamm. I haven lust att löpa längs byn; haven i icke lust att skåda, hur Guds Lamm varder dödat? I ären ju annars benägna att titta, då Guds Lamm dödas, som icke har något klagoljud. Kommen nu och skåden den av ulven dödade kroppen, på det att I åtminstone den tiden mån hållas hemma och förskräckas. Betrakta de färska såren i Guds Lamms huvud, händer, fötter och sida. Skåden, hur ulven har rivit och sargat Honom. Detta beskådande av Guds Lamm är bättre än det onyttiga stojandet med världen där tankarna flyga runt världen, där all världslig fåfänga blir synlig. Kommen ihåg, barn, att Förbarmaren ej har fördragsamhet med eder lättsinnighet. Förbarmaren vill ej se eder fåfänglighet, då I fjäsken så mycket och stojen, att

Förbarmaren ej får vila sina öron för era fåfängliga lekars, ert pladders och överdåds skull. Då Förbarmaren en eller två gånger varnat eder, så torde snart ett strängare straff komma, om I ännu fjäsken. Men detta beskådande av Guds Lamm är eder nyttigt, ty det kan väcka ert samvete, så att I betänken, hur Guds menlösa Lamm varder pinat. För eder lättsinnighets skull, för eder fåfänglighets och edert onyttiga levernes skull får Guds Lamm lida denna vedermöda. Om detta beskådande av Guds Lamm verkade hos eder bedrövelse och saknad, så skullen I icke mer kunna vara så lättsinniga, I skullen icke mer kunna löpa längs byn och vara överdådiga, I skullen icke kunna fjäska så mycket och älska denna världens fåfänglighet: I skulle snarare nödgas börja gråta och längta, att även I med himmelens änglar måtte få sjunga den nya sången till

Guds och Lammets ära på Sions berg, där de hundrade fyra och fyrtiotusen tecknade sjunga Herren en segersång och lova det dödade Guds Lamm, som med sitt eget dyra blod har borttagit deras synder. Ty Han är det menlösa Lamm, som gör dottern Sions händer vita. När hon tvår sina händer uti Lammets menlösa blod, då bliva hennes händer och hennes gestalt vita som snö, och alla blodskulder från hennes kläder bliva avtvagna. Två nu, du dotter Sion, dina händer och ditt ansikte i Guds menlösa Lamms blod, på det att du må bliva vit såsom snö i Sions Konungs åsyn, på det att du må vara värdig att kallas en brud på Lammets bröllop och med änglarna dansa på himlasalens rena golv samt sjunga den nya sången Gud och Lammet till ära. Amen. Halleluja. Amen.

MATT. 5: 11, 12; JOH. 15: 26

SALIGA ÄREN I, NÄR MÄNNISKORNA FÖRSMÄDA OCH FÖRFÖLJA EDER OCH SÄGA ALLT ONT EMOT EDER, LJUGANDE, FÖR MIN SKULL. GLÄDJENS OCH FRÖJDEN EDER TY EDER LÖN ÄR STOR I HIMMELEN, FÖR TY DE HAR SAMMALUNDA FÖRFÖLJT PROFETERNA, SOM HAR VARIT FÖRE EDER. MATT. 5: 11, 12.

Här lovar Jesus sina lärjungar en stor lön i himmelen, när världsmänniskorna försmäda och förfölja dem och säga allt ont emot dem, ljugande, för Jesu skull. Vi vet, att de kristna blivit hatade från världens begynnelse, och detta hat förbliver så länge världen står. Allestädes, varest sanna kristna funnits, där har de blivit förföljda, och om de icke hade blivit förföljda, så hade Frälsarens ord varit fåfänga. Men så långt ögat ser och örat hör, har denna de kristnas förföljelse ägt rum. Men varest rätta kristna ej finnes, där får alla nådetjuvar vara ifred. Världen har aldrig hatat dem, som bära det kristna namnet, och leva som hedningar, världen hatar ej dem, som supa, stjäla och bedriva hor, svärja och slåss, sådana är kära kristna och älskade Jesu vänner, blott de är döpta. Men såsnart någon bekänner sig till kristen och Guds barn, strax får fariséerna klara ögon att se fel i de kristna, på det de må bliva i tillfälle att klaga på de kristna. Och då satans sändebud ej har funnit något lagligt skäl, så har de måst ljuga på de kristna, på det att de ens på detta sätt må bliva i tillfälle att förtrycka de kristna och bringa skada över dem. Därav finner man först, vilket förskräckligt hat världsbarnen hysa i sina hjärtan då fienden förmår dem att ljuga på de kristna, på det att de likväl må bli i tillfälle att suga de kristnas blod. Men nu säger Frälsaren uti Mattei evangelium, kap. 5: 11, 12: "Saliga ären I, när människorna försmäda och förfölja eder och säga allt ont emot eder, ljugande för min skull." Det är för Jesu bedrövade, av världen föraktade lärjunge ett stort nådelöfte, som kan uppehålla hans hopp, då djävulens makt anfaller honom, och det i hela världen ej finnes någon, som förmår rädda honom från den brinnande ugnens lågor. Då har den

nådige Herren Jesus så styrkt sina lärjungars tro att de fruktat varken världen eller djävulen, varken döden eller helvetet, utan de har kunnat dö med glädje och fröjd. Och så hoppas vi, att den nådige Herren Jesus ännu ska styrka de få själars tro, som kommer att lida smälek, förföljelse, hunger, nakenhet och blodsutgjutelse för Jesu namns skull. Vi hysa det hopp, att de få själar, som blivit styrkta i deras allraheligaste tro, ännu genom Guds nåd, skulle kunna offra sig själva, offra sin kropp och sina ägodelar och till och med sitt liv för Jesu namns skull. Ty då den store Korsbäraren icke har sparat en enda blodsdroppe, som Han ej låtit flyta till syndares återlösning, så har ej heller rätta kristna skonat sitt liv för Jesu namns skull, utan har låtit sarga, koka och steka sin kropp, nedsänka sig i havets djup, sönderslitits av vildddjur, kastas i en brinnande ugn, och den store Skaparen, den store Korsbäraren, har styrkt deras tro så, att de ej mycket känt kroppsliga smärtor. Och med sitt eget blod och sin död har de beseglat sin tro, då de med glädje och fröjd kunde dö för Jesu namns skull. Finns det nu många själar som vore redo att övergiva gråtande makar, gråtande barn, gråtande bröder och systrar, och gå i döden för Jesu namns skull? Det finns ej så många som kunde lämna kära makar, älskade vänner och fränder och små barn, det finns ej så många, som kunde slita sig lös från deras famn och deras armar och gå till avrättsplatsen. Men Gud ske lov, alldeles slut är ej det hopp, att den nådige Frälsaren ännu kunde vara så nådelig och göra några om och få själar så fasta och starka uti deras allraheligaste tro, att de kunde lämna föräldrar och makar och barn, att de kunde slita sig lös från deras armar och

med glädje och fröjd gå till avrättsplatsen och offra sitt liv och blod för Jesu namn skull. Vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att Han med sin nåds kraft och salighetens kunskap ännu kunde styrka dessa få människors hjärtan, så att de med blodröd martyrdräkt kunde gå till himmelen och hälsa himmelens änglar och alla saliga själar från de troende själar, som ännu stannar kvar på jorden för att vänta på den saliga stund, då även de får hälsa änglarna och de dyrt återlösta själar, som sjunga segersång vid Lammets bröllop uppå Sions berg och i det nya Jerusalem, dit alla förlossade själar sträva, skynda och längta, somliga hastigare, somliga helt långsamt och somliga alldeles krypande. Saliga ären I, dyrt återlösta själar, när denna världens människor försmäda och förfölja eder och säga allt ont emot eder, ljugande, för Jesu namns skull. Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen, ty de har sammalunda förföljt profeterna, som har varit före eder. Om profeterna ej tillförne blivit förföljda, om Jesus ej tillförne blivit dräpen för sanningens bekvännels skull, så skulle det för Jesu lärjungar vara svårt att tro, att de har en stor lön att vänta i himmelen, då de sålunda blir försmädade, begabbade, och förföljda för sin tro och sin kristendoms skull. Men när profeterna fordom med blodröd dräkt har gått till himmelen, vilkas blodiga spår ännu synas på livets väg, och när sedan den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen har vandrat samma livets och dödens väg, efter vilkens fötter de blodiga spåren ännu kännas färska — när, säger jag, Jesu lärjungar och de få själar som är stadda uti deras tro, se profeternas och ännu den store Korsbärarens blodiga spår från örtagården till Golgata berg, då kunna de vara förvissade därom, att alla som följa dessa blodiga fotspår, ska finna profeterna och den store Korsbäraren uti himmelriket. Så följ nu de blodiga fotspåren, I få själar, I utvalda Jesu lärjungar och du utkorade Kristi brud, som den blodröde Konungen med sitt eget blod

har köpt utav mörkrets furste och genom sin död förlöstat från fängelset. Följ nu, du dotter Sion, din Konung och din Frälsare. Följ nu, du Kristi utkorade brud, Hans blodiga fotspår, som ännu synas färska. Skåda, du dotter Sion, hur blodet har drupit från Hans panna och Hans hälar vid varje steg, varmed Han trampat denna syndiga jord. Om du följer dessa blodiga spår, så skall du helt säkert finna Honom på Sions berg med den himmelska bröllopskaran. Om trötthet stundom vill komma över dig, om knäna blir maktlösa och händerna och fötterna begynna darra under korsets börda, så böj då dina knän i Jesu namn och ropa med så hög röst, att rösten höres ända till himmelen, och bed, att den store Korsbäraren ville giva dig kraft och starkhet, att du ännu må orka efterfölja Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, om än hela världen och alla helvetets makter begynna bäva, alltid ihågkommande dessa tröstefulla ord: "Saliga ären I, när världsbornen försmäda och förfölja eder, och säga allt ont emot eder, ljugande, för min skull. Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen." Hör alltså, du blodröde Konung, de bedrövades, botfärdigas och betrycktas suckan, då de sucka till dig, Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 15: 26—16: 4.

Vår välsignade och törnekrönte Konung har uti dagens evangelium för sina bedrövade lärjungar tillkännagivit, hur världen ska göra med dem då de begynna efterfölja Jesu fotspår. "De skola utskjuta eder av synagogorna, men den tid skall komma, att den eder dräper, skall mena sig göra Gud tjänst därmed."

Denna förutsägelse har redan tio gånger blivit uppfylld, först av Judarna, sedan av hedningarna, och slutligen av papisterna, och tio gånger tio det gör hundra gånger. Den första förföljelsen började i Jerusalem, varest Stefanus till först fick martyrkronan, och många andra sanningsvittnen i den första

församlingen. Därpå började de kristnas förföljelser i kejsar Neros tid, och räknar man tio grymmare förföljelser, uti vilka många tusende kristna har erhållit martyrkronan, vilka nu är iklädda vita kläder och vänta sina medbröder, vilkas tal ännu icke är fullt. Slutligen har i påvedömet en stor förföljelse mot de kristna varit rådande, varvid många tusende kristna blivit dräpta, och somliga har blivit levande brända, och det ska vara den lutherska församlingen till ett vittnesbörd, att så många själar som i påvedömet blivit dräpta för den lutherska religionens skull, lika många blodskrämor har den lutherska församlingen erhållit. Men det är underligt, att då påvedömet uppkom från den första församlingen, så begynte de själv förfölja de kristna, och det var ännu underligare, att även den lutherska församlingen begynte förfölja de kristna, oaktat den själv i början fått lida så mycket av papisterna.

Sålunda har de kristna igenom tiderna blivit förföljda, alltifrån den tid, då den första kristendomen begynte uppenbaras. Judarna har begynt förfölja de kristna, sedan begynte hedningarna förfölja, och då hedningarna slutat, så begynte papisterna förfölja, och då papisterna tröttnade, så började sedan lutheranerna, och ho vet, vem som ännu börjar förfölja de kristna, förrän den sista förföljelsen kommer.

Låt oss nu genom Guds nåd betrakta, hur Jesu lärjungar få lida hat och förföljelse, smälek och hån av världen, då den tid har kommit, att var och en som dräpt dem, menade sig göra Gud tjänst därmed.

Första betraktelsen: Har de varit kristna, som under förföljelse med glädje och fröjd har gått i döden för Kristi skull?

Andra betraktelsen: Är väl de kristna som under förföljelse ej våga gå i döden för Kristi skull?

Den store logrensaren, som har kastoskoveln i sin hand, med vilken Han rensar sin loge, har alltid under förföljelse genom sållning skiljt ogräsfröna från vetekornen, ty den

store logrensaren har velat oblandade församla vetekornen i sin lada. Han är icke så vårdslös som somliga bönder i dessa tider, som sätta korn och ogräsfrön blandade i spannmålslåren, och de som äta av dessa ogräsfrön, lukta som snösparvar.

Första betraktelsen: Är de rätta kristna, som under förföljelse med glädje och fröjd gå i döden? Hedningarna har sagt, att de kristnas frimodighet i dödsstunden är en förskräcklig förhärdelse och lättsinnighet gentemot rikets religion och emot regeringen, och det måste vara ett tydligt tecken därpå, att de kristna är i högre grad besatta av onda andar, alldenstund det högsta kroppsstraff ej har verkat förändring i deras tro och icke ens fruktan för döden förmått dem att återtaga sitt ord och bedja överheten om förlåtelse för deras förvillelse. Hur stor vrede och grymhet de kristnas frimodighet och djärvhet att gå i döden för sin tro har verkat hos hedningarna, därom är skrivet 2 Mack. 7 kap, då sju bröder efterhand blev offrade av den hedniska konungen för deras tros skull. Den hedniska konungen vredgades svårligen, då dessa bröder alls icke förskräcktes för dödens fasa ej heller åtlodde den hedniska konungens bud i samvets och trossaker. Så har även andra hedniska konungar blivit svårligen vreda av de kristnas frimodighet och djärvhet att gå i döden för sin tro, till exempel konung Nebukadnezar, då de tre männen Sadrak, Mesak, och Abednego icke åtlodde denna hedniska konungs befallning att tjäna avguden. Och många andra exempel finns i martyrhistorien som utvisa, hur förskräckligen djävulens trälar har vredgats på de kristna, då de kristna i samvets och trossaker icke kunnat hörsamma den hedniska överhetens bud. Djävulen har givit hedningarna den upplysningen från helvetet, att de kristnas frimodighet i döden varit ett tecken på en besatt människa. Hedningarna har fått den upplysningen från helvetet, att de kristna var så förskräckligen besatta av onda andar, att de ej förstod att frukta för döden. De kristnas

frimodighet, djärvhet, glädje uti döden har varit en förskräcklig lättsinnighet och hårdnackenhhet mot rikets lagar och rikets religion. De kristna har i hedningarnas tycke föraktat hedningarnas religion och gudstjänst och hedningarnas heligaste instiftelser. Så har även papisterna betraktat de kristnas frimodighet i döden som en förskräcklig lösaktighet gent emot rikets religion. Då de kristna ej velat övergiva sin tro, så har papisterna däröver blivit så förgrymmade, att de levande har bränt de kristna. Först där synes djävulens makt uti världen. Men ibland de kristna har den människa alltid ansetts som den bästa kristen, som med glädje och fröjd har gått i döden för sin tros skull, som för förföljelses skull ej övergivit sin tro. Och vi kan även av allt hjärta säga, att den är sannerligen en kristen, som ej övergiver sin allraheligaste tro, hur han än må bliva pinad, hatad och förföljd för Jesu namns skull. Härtill höra icke allenast Frälsarens egna ord: "Saliga ären I, när de försmäda och förfölja eder och säga allt ont emot eder, ljugande, för min skull. Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen," utan även Uppenbarelsbokens höga vittnesbörd om martyrernas salighet bevisa, att varje kristen, som giver sitt liv och blod för Jesu namn skull är salig i tid och evighet.

Kunna väl hedningarna gå i döden för sin tros skull? Man har ännu icke hört, att hedningarna skulle ha dött för sin tros skull, ehuru papisterna med våld nödgat hedningarna att omvända sig till påveläran, som till exempel Erik den helige en katolsk konung i Sverige, gjorde, då han med våld kom över finnarna och med eld och svärd tvang dem att omvända sig till papismen. Men man har ej hört, att de gamla finnarna då skulle ha givit sitt liv för sin hedniska tros skull. Och fastän Judarna hade så stor nit om sin tro, att de blottade sin hals för Pilatus och bådo, att han skulle dräpa dem, så har likväl icke Pilatus dräpt Judarna för deras tros skull, utan för deras naturliga högfärds skull, nog

har vi hört även det hedniska ordet, att de kristna blivit dödade, icke för deras tros skull, utan för deras högfärds skull, för deras lättsinnighets skull, för deras olydnads skull emot överheten. Men det är en ren lögn, ehuru den onde så avmålar saken för hedningarnas ögon. Den onde har redan tillförne avmålat och avmålar ännu idag inför hedningarnas ögon förhållandena sådana, att de kristna är hedningar, de är falska profeter, de är villoandar, de är besatta av onda andar, de är Guds och människornas fiender, de är högfärdiga, de är hårdnackade, de är olydiga mot överheten, de är lättsinniga, de är den sanne Gudens föraktare och Guds försmädare. Hur skulle väl annars satan ha kunnat giva sina trålar den upplysningen från helvetet att var och en som dräper dem, ska mena sig göra Gud tjänst därmed. Men de kristna däremot har haft den tron, att var och en, som förföljer en annan människa för hennes tros skull, är av den fadern djävulen. Men nog inbillar sig även hedningarna, att de kristna förföljer dem. Krögarna inbillar sig, att de kristna hatar och förföljer dem, tjuvarna inbillar sig att de blir förföljda, då de nödgas stå vid pålen, och dygdiga horkonor till och med gråta över sin ära, då man oförskyllt skäller på dem, och nyktra fyllhundar klagar, att de kristna förföljer dem. Har man hört någonting underligare, än att de kristna begynt förfölja oskyldiga människor? O du eländiga djävul, hur mycket du måste lida utan orsak. De kristna är förföljare, de ger ej dygdiga människor samvetsfrid.

Andra betraktelsen: Är väl de kristna, som under förföljelse förneka sin tro? Därom har man i den första kristenheten haft många meningar. Somliga kristna har sagt, att man ej behöver taga sådana i de kristnas gemenskap, som under förföljelse förnekat sin tro, de må huru uppriktigt som helst ångra och bättra sig. Men andra kristna har upptagit även sådana som kristna, vilka efter fallet har ångrat sig. Vi kan väl sluta, icke allenast av Frälsarens ord, utan även av de

kristnas egen erfarenhet, att vankelmodiga själar, som under förföljelse övergiva sin tro och likt Petrus förneka att de känna Jesus, de har icke ännu kommit till en rätt och saliggörande tro, de har icke sluppit löst ifrån världen. Jesus har sagt: "Vilken som älskar sitt liv mer än mig, han är mig icke värd. Och hur skulle väl den vara Jesus värd, som för världskärlekens skull övergiver sin tro och förnekar Jesus i frestelsens tid. Här är först prövningen, här är den eld, där guldnet renas. Mången har i sitt tycke varit kristen, då ingen nöd varit på färde för kristendomens skull, men när en sådan prövning mött honom, att han måste övergiva sitt jordiska eller timliga liv för Jesu skull, då har han stigit tillbaka och likt Petrus börjat svärja, att han icke känner Jesus. Nog torde Petrus ha tänkt så, att han ej förnekar Jesus med hjärtat, ehuru han med munnen förnekar Honom inför världen. Men där är just saken, att man ljuger mot sitt hjärta och ljuger ännu emot Gud och syndar mot sitt samvete. Det är alldeles en uppsåtlig synd, när människan gör eller säger något mot sitt samvete, om det också ej vore någon större sak, än en hästlort, så avfaller hon likväl från nåden, då hon säger annorlunda än vad hon vet vara sant, men isynnerhet uti bekännelsen av den kristna tron, som kostar mer än all världens glädje. Men dé, vilka sålunda förnekar sin kännedom som Petrus, dessa stackare har ej ännu kommit till sanningens kunskap, de är ej ännu döpta med den Helige Ande och eld, de har ej ännu varit uti reningens eld. Det är endast en mening, som möjligtvis kunde överensstämma med de kristnas erfarenhet, nämligen denna mening, huruvida en människa, som följt med de kristna i många år, liksom Petrus hade efterföljt Kristus, och har samtyckt till den kristna läran liksom Petrus, och har ännu känt sin ovärdighet likasom Petrus, men har ännu icke riktigt känt en själasorg, som Petrus icke ännu hade känt denna sorg, då han förnekade att han kände Jesus, om en sådan människa alldeles på sitt samvete kan säga, att hon rätt känner

Jesus, icke allenast efter den yttre skepnaden, utan även efter en inre kännedom. Om, säger jag, en människa, som ännu icke blivit delaktig av den Helige Ande ej heller smakat den tillkommande världens kraft, om en sådan människa säger sig vara kristen och icke är det, hon kommer sedan att ljuga inför Gud, om hon ännu inför världen bekänner, att hon känner Kristus. Det kan för henne vara bättre, att hon inför världen skulle bekänna endast så mycket som hon känt och erfarit, och må sedan djävulen göra med henne vad han vill. Om djävulens trälar dräper henne endast för den bekännelsens skull, att hon bekänner att denna kristendom är rätt, så kunde det vara möjligt, att den Helige Ande i denna stund skulle falla över henne och hon skulle erhålla en sådan kraft, och sådan frimodighet, att hon med glädje kunde gå i döden för Jesu namns skull. Sådana saker har visserligen inträffat under förföljelserna, som vi hör av martyrhistorien, att mången hedning, som förut icke hört till det kristna samfundet, har blivit gripen just på den plats, varest man dräpt de kristna, och har plötsligt fått en sådan kraft ovanifrån, att han bekänt sig till kristen och har i detsamma blivit dragen på stocken. Sådana under har den store Skaparen förmått göra och de kristna har ej heller tvivlat mer på hans salighet. Men den blinde djävulen, som nu har kommit över världen, som även tillförne har plågat dem, han ser ej något av det som Guds Ande tillhör. Denne blinde djävul, som leder de säkra längs den breda vägen till förtappelsen, han tror alldeles icke, att Jesu kärlek tvingar Hans namns bekännare att gå i elden, om så skulle fordras, ehuru det först är fasaväckande att tänka, hur förskräcklig djävulens hop måste vara och vilket förskräckligt hat djävulens barn måste hysa, då de mena sig göra Gud tjänst därmed, att de dräpa Jesu lärjungar. Men så har denna världens trälar gjort ifrån världens begynnelse, och så skall de göra alltintill världens ände. Ehuru nu icke råder så svår förföljelse som tillförne, fallet varit, så finns

likväl allestädes, varest den rätta kristendomen är rådande, även hat och förföljelse, om ej på ett så på ett annat sätt. Om man ej bränner som i påvedömet, så har man pålagt de kristna något annat straff. Någon blir driven ut ur landet, en annan blir bötfälld, en annan får sitta i fängelse vid vatten och bröd, somliga blir uteslutna från Herrens nattvard och församlingens gemenskap. Och nog har alltid allestädes djävulen apostlar, vilka försöker komma fram med lögner och anklaga de kristna för varjehanda, ehuru väl vi icke kunna klaga, att vi ännu hittills blivit illa förföljda. Månne då Gud i sin visdom sett, att vi icke vore värdiga att lida svårare förföljelse för Kristi namn skull, eller vill han ännu skona de få själar, som kan bära den blodröda dräkten, eller har Han i sin visdom förutsett, att mången ej förmådde heller bära martyrkronan? Men om en sådan tid skulle komma, att den nådige Herren Jesus skulle finna det nödvändigt att pröva lärjungarnas tro, så hysa vi det hopp, att Han av sin stora nåd skulle förläna dem kraft och starkhet att lida och manligen bestå i den stora striden och kampen, utrustade med salighetens hjälm, Andens svärd, och trons sköld, med vilka de kunna utsläcka den ondes glödande pilar, väl

vetande, att den store Stridshjälten före oss har vandrat de tunga och blodiga stegen från örtagården till Golgata berg, och många tusende själar har före oss följt de blodiga spåren till Golgata berg, vilka nu är iklädda vita kläder, och med palmer i sina händer sjunga den nya sången på Sions berg. Amen. Halleluja. Brudtärnorna, granna och sköna, avtorka blodet från deras sår och tårarna från deras ögon, vilka för Kristi skull blivit sårade. Små änglar, vita och skinande, bereda himmelskt bröd av livsträdets frukt åt dem, som för Jesu namns skull har lidit hunger. Vita kläder ska givas åt dem, som för Kristi skull blivit avklädda, och åt Jesu fattiga brud, på vilken denna världens granna horkonor har spottat, ska en gyllene krona givas på huvudet, morgonstjärnan på bröstet och ringar på handen, och den blodröda dräkten ska tvås snövit, och Frälsarens fattiga brud, vilken här i nådatiden som brud blivit kyrktagen, ska där plaseras på brudsätet, och Frälsarens brudtärnor ska dansa omkring henne på himmelens rena golv, och alla heliga änglar ska glädjas och fröjda sig med dem, då Lammets bröllop hålles. Och de små menlösa barnen ska ropa: Hosianna Davids Son. Amen.

2 Mos. 16: 3; Ps. 105: 3

ISRAELS BARN SADE TILL MOSES OCH ARON: GUD GIVE, ATT VI HADE DÖTT UTI EGYPTENS LAND GENOM HERRENS HAND, DÄR VI SUTTO VID KÖTTGRYTORNA OCH HADE BRÖD NOG TILL ATT ÄTA: TY I HAVEN FÖRDENSKULL FÖRT OSS I DENNA ÖKEN, ATT I SKOLEN LÅTA DENNA HELA HOPEN DÖ AV HUNGER. 2 MOS. 16: 3.

Israels barn ångrade så snart, att de hade begivit sig ut ur träldomens hus. De ångrade icke allenast på denna sidan av Röda havet där fienderna förskräckligen ansatte dem, utan även på andra sidan av Röda havet, där de åto manna, begynte de ångra sig att de alltför tidigt hade begivit sig bort ut ur träldomens hus. Det ångrade dem då de sågo, genom vilken stor vedermöda de måste vandra, förrän de anlände till Kanans land. Det ångrade dem att de allt för tidigt upphörde att tjäna fienden.

Men jag säger eder, I vankelmodiga och otrogna Israels barn: om I haven fått lust att återvända till träldomens hus, så slippen I icke till Kanans utlovade land. Har väl Moses lovat eder, att I utan vedermöda och utan strid slippen till det land, där smör och honung flyter? Har icke Herren redan sagt eder, att Han förhärdar fiendernas hjärtan, så att de bliva så blinda, att de våga stiga ned i Röda havet? Och ännu har de fastare och större frimodighet att stiga ned i Röda havet än Israels barn.

Har väl Gud givit fienderna en sådan frimodighet, att de våga stiga ned i Röda havet utan att bäva? Åtminstone inbilla de sig, att det är Gud som styrker deras tro. Men månne det icke är denna världens gud, som givit dem en sådan frimodighet, att de stiga ned i Röda havet? Israels barn tro icke, att de slippa över, förrän Moses höjer sin stav över havet. Men nog tro fienderna sig slippa. Fienderna tvivla inte, att de slippa över Röda havet. Fastän de driva Israels barn ut ur sina hus och på allt sätt ansätta dem, så frukta fienderna likväl icke, att det kan gå illa med dem, om de stiga ned i Röda havet. Men denna världens gud har gjort dem blinda: världens gud har givit dem en så fast tro, att

de alls icke tvivla: och därför drunkna de i Röda havet. Då få Israels barn sjunga lovsång och säga: "Jag vill sjunga Herren, ty Han haver en härlig gärning gjort".

Men varför fingo Israels barn så stor lust att vända tillbaka till träldomens hus? Säkerligen därför, att de icke sluppo till Kanans land utan vedermöda och utan strid. Om de hade genast sluppit till Kanans land, då de sluppo över Röda havet, så hade de kanhända varit nöjda. Men när de måste vandra så många år uti denna världens öken och där lida mången nöd och brist, då blevo de otåliga och knorrade. Stundom har de icke mat med sig, stundom fattas dem livets vatten, stundom stinga ormarna. Då få de snart lust att vända tillbaka.

Vi kunna icke säga, om de alla ännu vänt tillbaka: men för den besvärlighets skull de har, och för otålighets skull, dö alla gamla på vägen. Endast några gamla, nämligen Josua och Kaleb, sluppo till Kanans land. Israels barn har väl genom Mose ledning vandrat ut ur träldomens hus till att tjäna Gud. Och med den förtröstan har de begivit sig åstad, att de slippa till det utlovade land, där smör och honung flyter. Men otålighet vill komma över dem, då de ej genast slippa till det utlovade landet. Ty fastän de först genom Guds kraft sluppo över Röda havet och sågo även, hur Egyptens hedningar omkommo i Röda havet, då de voro så djärva, att de stego ned däri, ehuru de hata Israels barn och driva dem ut ur sina hus: så vill likväl somliga av Israels barn vända tillbaka, då vandringen blir allt för lång och mödosam. De vill tröttna på vägen: och då får ännu somliga lust att vända tillbaka till träldomslivet, när de egyptiska köttgrytorna rinna i hågen. Men först då blir hedningarna glada om Israels barn skulle

vända tillbaka. De skulle säga: "Vi gissade ju, att så skulle det gå, och vem bad dem begiva sig bort från Egypten till ett okänt land?" Somliga begynte redan ångra sig, att de alltför tidigt hade begivit sig bort från hedningarnas land, och detta sinne drager dem tillbaka. Det verkar så mycket, att de få vandra fram och åter uti öknen. Stundom vandrar de framåt och stundom bakåt. Men detta vandrande fram och åter är ett straff för deras ohörsamhets skull, varför även alla gamla dö på vägen, ty deras hjärtan äro så fästade vid Egypten, att de ej har lust att komma fram till det land, där smör och honung flyter. Somliga torde väl ha lust men de tro sig slippa utan vedermoda. Och då vandringen blir lång och besvärlig, tröttna de på vägen och dö.

Kommen dock ihåg, I Israels barn, att I haven varit uti trädomens hus och tjänat avgudar. Kommen ihåg, att Herren med stor kraft har lett eder ut ur hedningarnas land genom Röda havet. Då haven I sjungit Herren en lovsång för denna stora nåd. Skullen I väl nu vända tillbaka, så att hedningarna finge anledning att försmäda eder och säga: "De kommo ej heller fram: vi gissade ju, att en sådan dårskap skulle få ett skamligt slut."

I Israels barn, som begivit eder åstad från hedningarnas land för att söka det fädernesland, där mjölk och honung flyter, huru tron I eder framkomma till edert fädernesland, då I för otålighets skull vandren fram och åter uti öknen, och varje gång någon motgång möter, ären I redo att säga: "Funnos icke gravar i Egypten"? önsken I nu vända tillbaka, att I fingen dö uti hedningarnas land? Nog finns det gravar där: men hedningarna har icke fått någon grav, då de omkommo i Röda havet. Ty de hedningar, som drevo Israels barn ut ur sina hus, omkommo i Röda havet. Om I vänden tillbaka, I Israels barn, så skall det gå med eder som med hedningarna: I skolen förgås uti Röda havets vågor. Edra ben skall icke vila i den döda trons grav, utan i det bottenlösa havets djup tillsammans med de oomskurna.

Försöken likväl sträva framåt, på det att I slutligen mån anlända till fäderneslandet. Då I bliven hungriga, så äten manna, då I bliven törstiga, så dricken ur klippan som är Kristus. Knorren icke mot Moses, utan bedjen hellre, att edra fäders Gud av sin stora nåd måtte ha tålmod med eder och skona eder intill den dag, då I slippn över Jordan. Hör, du Israels Gud, de bedrövade och trötta vandrarnas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Ps. 105: 3.

Loven Hans heliga namn: deras hjärta som Herren söka, glädje sig. Ps. 105: 3.

Då Konung David har sjungit Herren såväl sorgliga botpsalmer som och glada lovsånger, så borde vi för exemplars skull betrakta Davids leverne och begrundna:

1 :o Varför David stundom var så bedrövad:

2:o Varför han stundom var glad.

Det hörs av hans ord uti denna heliga text, att han har varit glad: men vid andra tillfällen och isynnerhet i sina botpsalmer har han varit bedrövad. Denna Davids bedrövelse och glädje har varit en andelig bedrövelse och andelig glädje, varom de säkra ej veta något. Väl har även dessa stackare stundom ledsamt, men denna saknad kommer ej därav, att de skulle längta efter Herrens nåd, utan de får ledsamt därav, att motgångar möta dem i världen, som tillexempel fyllhunden får ledsamt, då brännvinet tager slut, tjuven får ledsamt, då han blir gripen och satt i bojar, horkonan får ledsamt, då horkarlen övergiver henne och börjar bedriva hor med en annan, världsträlen får ledsamt, då han mister någon del av sina ägodelar, osv. Men Paulus skriver, att världens sorg kommer åstad döden. Någon världsträl blir bedrövad för avunds skull, som Esau, vilken grät för den välsignelses skull, som hans broder Jakob hade erhållit av sin fader. En elak kvinna gråter ormatårar, de hennes onda vilja ej blir uppfylld. Några den ondes trälur bliva bedrövade då deras onda avsikt ej blir uppfylld, såsom konung

Antiokus, vilken blev sjuk av sorg, då han ej förmådde förgöra alla kristna. Men jag tror, att denna världens gud är nådig mot sådana botfärdiga. Världens gud tager det illa upp, att hans tjänare ej orkar dräpa alla kristna. Och då denna synd mot denna världens gud börjar betunga deras samvete, så få de samvetsfrid såsnart någon kristen blir dräpen. Sålunda fick till exempel den kungliga skökan samvetsfrid såsnart Johannes döparens hals var avskuren. Världsguden förlåter sannerligen sådana botfärdiga deras synder, blott de tro. Jag tror att världsguden förlåter även dem deras synder, vilka gråta efter sin ära, då man oskyldigt anklagar dem. Dem förlåter även den onde deras synder, som ångra sig, att de ej bättre pryglade de kristna. Och sådana botfärdiga bliva utan tvivel saliga i helvetet, blott de tro.

Då nu världsträlens bedrövelse och ånger är sådan, att de äro denna världens gud behagliga, så är det väl troligt, att världsträlens glädje även behagar denna världens gud. Så är till exempel förhållandet med horkonans glädje i dansstugan, fyllhundens glädje i krogen och tjuvens glädje över en stulen sak. En sådan glädje är behaglig för denna världens gud: men isynnerhet har den onde glädje av en kristens fall. Även därav har den ondes träl stor glädje, att det går illa för de kristna. Om någon kristen får lida världens hat och förföljelse för kristendomens skull, så får den ondes träl stor glädje därav. Men isynnerhet får den ondes träl glädje av en kristens fall. Ty den ondes träl skulle ej unna, att en enda själ bleve salig. Men om alla vore som den onde, då först skulle den ondes träl vara nöjd. Nu har vi betraktat världsträlens sorg och världsträlens glädje. Vi borde även därmed jämföra en kristens sorg och glädje. Vi taga ett nyttigt och uppbyggligt exempel av David, vilken stundom var i samvetskval för sina synders skull och stundom hade stor glädje av Guds nåds kännedom, fastän världsmänniskorna säga, att David var en

dålig kristen, som först gjorde hor och sedan ännu dräpte en man. "Är det sådana de kristna nu äro? Är det sådana de kristnas frukter äro?" Så frågar dygdiga horkonor redliga tjuvar och nyktra fyllhundar. Nådetjuvarna taga av Davids fall sådan falsk tröst och tänka sålunda: "Om David fått nåd av Gud, varför skulle icke jag få, som varken är horkarl eller mördare?" Men vänta litet, nådetjuv, nog får du nåd av den onde, om du orkar riktigt försmäda de botfärdiga och se fel i de kristnas leverne. Du behöver ej göra bättre ånger än försmäda de kristna: och då du ser deras fel, så blir du själv kristen och de kristna bliva villoandar. Säkerligen var profeten Natan stadd uti andelig högfärd, då han kom och anklagade David för hor. Och profeten Elias var även stadd uti andelig högfärd, då han kom och skällde på konung Ahab sägande: "På det ställe, där hundar hava slickat Nabots blod, skola och hundar slicka ditt blod."

Men där rådde stor skillnad emellan den botfärdige och den obotfärdige. David fick strax styng i hjärtat av Natans förmaning, men den andre konungen kom ej till ånger, fastän Elias bestraffade honom. Han vredgades blott och sade: Haver du funnit mig för din fiende?" Denne obotfärdige konung tänkte likasom denna tidens förhärdade andar: "Har du då funnit mig för en fiende, då du ej unnar mig samvetsfrid? Och är du då Gud, då du kommer och dömer hederliga människor?" Så sade även Judarna, att Johannes döparen hade djävulen, och till Frälsaren: "Du är en Samarit och haver djävulen." Men denna tidens säkra förstå ännu icke, att deras skepnad är redan förut avmålad i skriften och att även deras ord äro uppskrivna till minnes. Som hedningarna och alla fiender till Jesu kors fordom har talat, så tala de säkra och nådetjuvarna ännu i dag. De inbilla sig, att man tillförne ej har så skällt och dömt som nu. Men en ännu strängare lag och dom har då blivit predikad. För detta skällande skull har även hedningarna och Judarna dräpt profeterna och de förra kristna:

och samma ormasäd rör sig ännu i hjärteroten, då Guds stränga rättfärdighet framställs för deras ögon.

Nu hava vi sådana exempel i skriften, att somliga vakna, då man bestraffar dem för synd, men somliga förhärdas. Davids samvete vaknade av Nathans bestraffning, men Ahab förhärdades av Elie bestraffning. Ahab gjorde sig botfärdig och gick lutande men denna ånger räckte icke länge. Säkert blev ett sådant liv besvärligt för gamla Adam, och därför övergav han hela ångern, liksom mången i dag gör och tänker: "Må en hund bära detta kors! Om jag ej med mindre möda blir salig, så får det bliva därvid." Men David fick en riktig ånger av denna Natans bestraffning. Och om Natan icke hade bestraffat honom, så skulle hans samvete ha sovit i evighet. Men av denna bestraffning kom David i stor ångest och samvetsqual, så att han själv nödgades klaga och göra botpsalmer, sägande: "Jag är så trött av suckande, jag väter mitt läger med mina tårar. Mitt ansikte är förfallet för vreden."

Här höra nu de säkra, huru en rätt ånger sker. Men de tänka säkerligen: "Vi behöver icke sucka, ty världsherrarna säger: dessa väckta sucka som kreatur." Men världsherrarna behöver icke sucka, ty de har ej något att sucka över. Men David, publiken och andra botfärdiga behöver sucka, och deras suckar har Herren hört och låtit dem förnimma glädje i deras bedrövelse. Paulus skriver även, att kreaturen sucka och förbida Guds barns uppenbarelse. Men en säker människa suckar icke. Och vad har hon väl att sucka över, då den naturliga dygden bär syndabördan i andra ändan och den onde i mitten? Hur blir väl en sådan börda tung? Om det funnes tiotusen pund uti denna börda, så behöver en säker människa fördenskull icke sucka, ty hon tror blott, att Jesus har allt betalt. Men Guds ord visar, att alla säkra och nådetjuvar få sucka i helvetet.

Andra betraktelsen: Varför var David stundom glad?

Vi höra David ropa ur djupet till höjden. Och vi hoppas, att Herren har hört hans suckan. Likaledes har Herren även hört publiken suckan. Och alla, som sucka så tungt, att suckarna höras ur djupet till höjden, skola erhålla vederkvickelse för sitt förkrossade hjärta. Guds ord visar, att Davids glädje har uppkommit av Guds nåds kännedom, så och jungfru Marias glädje, då hon sade: "Min ande gläds och fröjdar sig i Gud min Frälsare." En botfärdig och bedrövad själ längtar efter Jesu nådiga närvaro. Och när Jesus uppenbarar sig för de bedrövade lärjungarna, då blir de glada. Ty lärjungarna blev glada när de såg Herren. Därför skriver även Paulus till de kristna: "Fröjden eder i Herren". Men denna de kristnas glädje är icke alltid varaktig, ty fienden överfaller ofta de kristna med frestelser och vill frånröva dem deras tro. Men en kristens sorg är ofta nödvändigare än en kristens glädje. Ty den sorg som är efter Guds sinne, hon kommer åstad bättring till salighet, den man icke ångrar.

Sålunda måste alltså en kristen känna både glädje och sorg. Ock om ingen sorg finnes, så står det icke väl till, men om glädjen tager slut, så måste han ropa ur djupet till höjden. Han måste klappa på nådens dörr. Han måste krypa fram till nådastolen och bedja den store Korsbäraren, att Han av sin stora nåd ville vända sitt nådiga ansikte till den botfärdiga rövaren och giva honom ett nådigt svar, att Han med den korsfäste och törnekrönte Konungen skall vara uti Paradiset.

Var glad, du bedrövade Maria Magdalena, då den korsfäste Rabbi beter sig levande för dig. Varen glada, I bedrövade lärjungar, då I sen Herren. Denna glädje kommer då, när den blir given. Men världsbarnen taga själv glädjen, då de supa och tralla. De le åt sin dårskap, och löjligen fabler uppväcka skratt hos dem. Är detta nu den glädje, som väntar eder i helvetet, I världstrålar? Utan tvivel giver denna världens gud eder eldgift i helvetet, att I måtten få glädjas i helvetet.

Fåfäng är den tron, att det i himmelriket finnes vin och vackra flickor. Obotfärdiga horkonor tro, att de få ligga i Frälsarens famn: fyllhundarna tro, att de har sött vin i himmelriket: och krögarna tro att de bliva överste mästare i himmelriket. Men David och publiken, vilka här sucka som kreaturen, vart taga de vägen? Vart taga profeterna och Johannes döparen vägen vilka skälla på hederliga människor? Utan tvivel måste de knäböja inför horkonorna, fyllhundarna och krögarna och bedja om förlåtelse, att de har skällt på oskyldiga och hederliga människor. Petrus, som gick i förstugan för att gråta där, utan tvivel måste han stå i helvetets förstuga och skämmas, emedan han skällt judarna till Jesu mördare. Den kvinna som grät vid Jesu fötter och torkade tårarna med sitt huvudhår, utan tvivel måste hon jämra sig i helvetet. Men man har sett, att denna världens gud ej vill se dem som gråta och sucka. Han säger till dem som gråta: Vad är detta för ett tjutande? Och till dem som jämra sig som lärjungarna, säger den onde: "Det är kattläte." Och till dem, vilka sucka som David och publiken, säger han: Ännu sucka de som kreatur." Då nu den onde ej vill se sådana, vilka gråta och jämra sig, så är det troligt, att han måste driva dem

ut ifrån helvetet och säga: Gå din väg från att gråta och sucka, du din skenheliga villoande!"

Varthän skolen I fly I botfärdiga gråtande, jämrade och suckande? Varthän skolen I fly, då världsherrarna och världsguden driver eder ut ur helvetet och befalla eder att gå i himmelriket för att gråta och sucka? I nödgas gå till den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, vilken tillförne har hjälpt, upptagit och botat nödställda sjuka, spetälska, blinda, halta, ofärdiga och lama, och har med kärlek mottagit synderskan, vilken grät vid Hans fötter, och har i mildhet sett till den botfärdige rövaren på korset, på det att Han av sin stora nåd måtte hjälpa alla bedrövade, botfärdiga och suckande själar, och på det att benådade utvalda och ur bedrövelsen upplyftade måtte få hugsvalelse och vederkvickelse för sitt förkrossade hjärta och slutligen få glädjas över Hans nåd här i tiden och evinnerligen i himmelen. Glädjens och fröjden eder, I David, Petrus, Manasse och du bedrövade Maria Magdalena: Och du Maria, Jesu moder, gläds och fröjda dig sägande: "Min ande gläds och fröjdar sig i Gud, min Frälsare, nu och i evighet." Amen.

AP. G. 2: 38; JOH. 14: 23—31

GÖREN BÄTTRING, OCH VAR OCH EN AV EDER LÅTE SIG DÖPA I JESU KRISTI NAMN, TILL SYNDERNAS FÖRLÅTELSE, OCH I SKOLEN UNDFÅ DEN HELIGE ANDES GÅVA. AP.G. 2: 38.

Petrus predikade väldeligen på den första Pingstdagen för den stora och blinda hopen, som samlades av nyfikenhet, då ett dån vart hastigt av himmelen och den Heliga Andes gåva blev given åt de första kristna och de begynte alla tala med mångahanda tungomål. Då blev alla förskräckta och förundrade sig, vilken märkvärdig sak måste ha inträffat, när sådana olärda män begynte endast tala om Gud. Somliga av den stora hopen menade, att de människor, som hade undfått den Helige Andes hugsvalelse, var druckna. Men Petrus sade till dem: "Dessa äro icke druckna, som I menen, utan det är det, som sagt är genom profeten Joel, det som ska ske uti de yttersta dagarna: Jag ska utgjuta av min Ande över allt kött, och edra söner och edra döttrar skola profetera, och edra ynglingar skola se syner. Så skall nu hela Israels hus veta, att denne Jesus, som I korsfäst har, har Gud gjort till en Herre och Krist." Men då de hörde detta, fingo de ett stygn i hjärtat, och de sa till Petrus och till de andra apostlarna: "I män och bröder, vad skola vi göra?" Men Petrus sade till dem: "Gören bättring, och var och en av eder låter sig döpas i Jesu Kristi namn, till syndernas förlåtelse, och I skolen undfå den Helige Andes gåva." Helt säkert skulle det vara eller kännas ovant, om några människor, vilka förut talat om världen, plötsligt började tala endast om Gud och kristendomen. Förvisso skulle världsmänniskorna börja förundra sig och fråga, i vilken ursinnighet de måste ha fallit; deras förstånd är förvirrat, eller kanske är de druckna. Ettdera är enligt den stora världshopens mening orsaken. De kan ej fatta, att den Heliga Ande verkar så kraftigt på somliga människors hjärtan, att en likadan sjukdom kommer över dem, att de nämligen begynna profetera, som Herren har sagt

genom profeten Joel: "Edra söner skola profetera, och edra ynglingar skola se syner." Här betraktar man redan det som under, om någon händelsevis skulle börja skilja sig från andra fåfänga människors sällskap. Om någon med större andakt än förut börjar betrakta Guds ord, om någon sitter i ensamhet och suckar, om någon klagar att hjärtat är sjukt, eller om någon börjat tala till någon om den sanna kristendomen och varna världens säkra människor, att de icke ska leva så fritt; då håller man allt sådant för ett under. Somliga säga: "Hans förstånd är förvirrat." Andra mena, att det är idel vidskepelse och skrymteri. Men om människorna talar dårskaper i fyllan, då anser ingen det för underligt. När bespottarna är tillsammans, berätta de vidunderliga fabler för varandra och tala orättfärdighet, och andra skratta däråt. När världsbarnen utspy ur sin mun allslags orättfärdighet, och ondska, som sjuder i hjärtat, förbanna och begabba, så förundrar sig ingen däröver, det är så vanligt. Det är en förståndig människa, som handlar så. Men om någon börjar tala om Gud och kristendomen, honom anser man för en dåre. Månne då de första kristna voro dårar eller var de druckna, då de började omtala Guds stora och dråpeliga verk? Var väl deras förstånd förvirrat, då de började predika om den korsfäste Frälsaren och om Hans stora vedermöda, för att leda fattiga syndare till frälsning, dem som tro på Honom? Vi har ännu icke sett här sådana människor, som skulle ha blivit dårar av den Helige Andes rörelser. Vi har sett många bliva dårar av brännvin, världsliga omsorger och köttlig kärlek, men av den Helige Andes verkningar har ingen blivit en dåre, åtminstone icke här.

Den Helige Ande verkar nu icke mera så kraftigt som förut. Måne det kommer därav, att människorna är så visa och förnuftiga, att de alldeles icke behöver känna den Helige Andes verkningar, utan att de blir kristna utan den Helige Ande? Måne det icke snarare är ett tecken därtill, att den sanna kristendomen nu är försvunnen och den döda tron har kommit i stället.

Vi hörde Petrus predika för den stora hopen, som fick ett stygn i hjärtat av Petri predikan: Gören bättring och I skolen undfå den Helige Andes gåva. Här höra vi således, att den Helige Andes gåva ej förlänas åt andra än dem, som gjort en uppriktig bättring. Vi läsa, hur en förunderlig glädje och fröjd kom över de första kristna genom den Helige Andes gåva. De fick frimodighet att tala om Guds dråpeliga verk. Med fruktan och bävan var de församlade i böner och i bröds brytande. De brydde sig ej mer om världsliga rikedomar. De frågade icke efter ej heller fruktade de människors förföljelse. De var glada under alla vedermödor och till och med i döden. Härav fatta vi, att den Helige Andes gåva medförde en utomordentlig kraft, en mäktig rörelse i hjärtat, en märkvärdig förändring, som gör människan olik än hon förut varit. Av denna stora och märkvärdiga förändring vet denna tidens människor knappt något, utan i samma tillstånd, vari de blev födda, förblir de ända till den stund, då döden begynner krama deras hårda hjärtan. Av dessa kännetecken borde vi sluta, att den Helige Andes gåva bestod i en viss utomordentlig övernaturlig kraft och rörelse i hjärtat, som en oomvänd människa ej kan fatta annorlunda än som en dårskap.

Men varav kommer det, att sådana den Helige Andes kraftiga rörelser knappt någonstädes mer är synliga? Är den Helige Andes gåvor ej mer behövliga i kristendomen, eller var dessa kraftiga hjärtrörelser allenast för de första kristna nödvändiga, men alldeles icke för andra? Vi kunna icke avgöra, varför den Helige Andes kraftiga verkningar äro nästan slut. Men det är likväl icke den

Helige Andes fel, att människornas hjärtan är så hårt fästade vid världen och har blivit så styva, att den Helige Andes verkningar ej mer kan utöva något inflytande på dem. Huvudorsaken, som hindrar den Helige Ande från att komma i våra hjärtan och som avhåller oss från salighetens sanna kunskap, är otron eller den döda tron, varmed en oomvänd människa tillägnar sig nådelöftena, fastän hjärtat är vid sitt förra, oförändrat och oberört. Den sanna bättringen, varom Petrus talade, har ännu icke blivit gjord. Hjärtat har aldrig varit i någon nöd eller trångmål. Det är uppblåst av den naturliga högfärden, fullt av hat, girighet och ondska. Syndagiftet har gjort hjärtat hårt och känslolöst. Gamla Adam ligger där stilla med hull och hår. Den onde själv har gjort sig där en bädd. Hur ska den Helige Ande rymmas dit? Där bor den döda tron, den giftiga blandning, som är sammanblandad av nåd och den onde andens slem, som gamla Adam nedsväljer, då han nämligen tillägnar sig nådelöftena, oaktat ingen bättring någonsin blivit gjord. Hur går det för sig, att man sammanblandar nådens sötma med djävulens gift, är kristen med munnen och hedning i hjärtat?

Men just sådana är nu denna tidens människor. De är kristna med munnen och hedningar av hjärtat. Munkristna eller döpta hedningar är behagliga för ögonen, men svekfulla av hjärtat, mycket hederliga och obarmhertiga, vänliga och ondskefulla, rena och besmittade, dygdiga och skamlösa, redliga och tjuvaktiga, nyktra och drinkare — allt hur det passar sig. Stundom välsigna de och stundom förbanna de. Stundom prisa de och stundom begabba de, huru det alltid passar sig. Dessa dubbla kristna de är munkristna eller döpta hedningar, känna väl brännvinsandens verkningar, som uppliva deras naturliga böjelser, men ej den Helige Andes verkningar. Den får dem att gråta som berättar vidunderliga fabler. Den som klandrar deras dygdighet får dem att vredgas. Hur ska den Helige Ande slippa in i ett sådant hjärta, som är fästad vid världen liksom en

järnspik är fastslagen i väggen, och som är uppblåst av egenrättfärdighet som en lever. Där finns ej rum för den Helige Andes gåva förrän all egenrättfärdighet är bortrensad, all dygdighet utdriven, all egen ärbarhet tillintetgjord, all orenlighet bortrensad. Och denna märkvärdiga förändring måste ske på det sätt som Petrus säger: "Gören bättring, och I skolen undfå den Helige Andes gåva."

Ack att den Helige Ande kunde röra våra hjärtan i dag och uppmjuka våra hårda bröst, då vi försöka förklara, vad man förstår med den Helige Andes verkningar. Måtte den Helige Ande meddela oss ljus, på det att mörkrets dimma må förskingras genom den vindfläkt, som idag likt ett dån hördes från himmelen. Hör, du store hugsvälare, de bedrövade lärjungarnas suckan. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 14: 23—31.

I anledning av dagens heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta den Helige Andes verkningar. Men låtom oss dessförinnan sucka: o Helge And. Ditt ord, din röst, låt oss så fatta till vår tröst, att tålmod, tro, kärlek ren må växa till hos var och en.

Den Helige Ande uppenbarades på den första Pingstdagen som ett dån från himmelen, som ett mäktigt stort väder hade kommit, och uppfyllde hela huset, där de satt. Och detta dån från himmelen åstadkom en märkvärdig förändring uti deras hjärtan, vilka redan förut genom Frälsarens lärdomar hade mottagit den Helige Andes nådeverkningar. Och de uppfylldes alla av den Helige Ande, nämligen de Jesu lärjungar, vilka redan förut genom en sann bättring var därtill förberedda. Men hos den stora hopen, som stod omkring huset, verkade detta ej annat än förundran. Ty då de sågo denna märkvärdiga kraft, glädje och frimodighet, varav lärjungarnas hjärtan var uppfyllda, och hörde dem prisa och lova Gud med mångahanda tungomål, så förskräcktes de alla och förundrade sig, sägande sinsemellan:

"Vad månede detta vilja vara"? Och så sker det även nu. Då den stora blinda hopen hör och ser en sann kristens tal och förunderliga själskraft, så står den stora, blinda världshopen där av nyfikenhet och förundrar sig, vad detta månede vara. Ty världsmänniskorna förstå intet av de främmande tungomål, med vilka en kristen talar. Då han nämligen talar något om sin egen erfarenhet och om den Helige Andes nådeverkningar, så få världsmänniskorna stora ord och stora ögon och säga: "Dessa äro fulla med sött vin." De är kantänka druckna, och därför prata de sådana dårskaper. Vad är det för slags vin en kristen druckit, då han är så full av glädje och fröjd? Och de tala så underligt, att andra ej förstå deras tungomål än en annan kristen, som haft dylika erfarenheter. Så mycket förstår vi av de kännetecken, vilka omtalas som hörande till den Helige Ande, att det ej kan finnas fel i kristendomen, liksom den naturliga dygden, som även aktas högt i världen och varpå människorna ofta förlitar sig här i tiden. Och den sanna kristendomen torde ej vara detsamma som den yttre kristendomen, varmed somliga vilja lappa det håll, som med den naturliga dygden ej blir lappad. Denna yttre kristendom består däruti, att människan lär sig läsa Guds ord och att någor lunda förstå kristendomens lärostycken, går till Herrens nattvard, hör Guds ord och tillägnar sig Frälsarens nådelöften samt inbillar sig bliva salig, då hon lever dygdigt, gör ingen orätt och förhåller sig som alla andra dygdiga världsmänniskor. En sådan av naturen dygdig människa tager av Guds nåd till vad som fattas i dygden och tänker så: "Då jag lever efter mitt samvete dygdigt och ärbart som jag blivit undervisad i Guds ord gör ingen orätt, undflyr all ondska och förargelse samt håller mig fast vid Gud, så tror jag, att Gud ska vara mig nådelig. Och då mitt samvete ej anklagar mig för något, så tror och hoppas jag, att Gud ska se till min oskuld och ärbarhet. Och fastän jag är en syndare, så

hoppas jag likväl, att Gud är nådelig och förlåter vad jag brutit emot Honom.

Detta är nu den naturliga dygdens och den döda trons bekännelse. Och om det ej nu fordras annat till en sann kristendom än endast det, att människan lever dygdigt och förlitar sig på Guds nåd, så är det ej så stor konst att bliva salig. På detta sätt kunde nästan envar hoppas, att han blir salig.

Men hör nu, vad rätta kristna tänker om en sådan trosbekännelse. De säga, att den naturliga dygden ej är annat än egenrättfärdighet och ett fåfängt förlitande på Guds nåd. I ett sådant oomvänt tillstånd finnes ej annat än död tro eller inbillning och förmodan, som endast bor i förnuftet och förståndet och som människan kan tillägna sig. Hela denna kristendom består endast i en tom åminnelse och uppfattning, den har ej berört samvetet och hjärtat.

Men var är de egna erfarenheter, som sanna kristna har känt? Var är de den Helige Andes verkningar och de heliga hjärtrörelser, som åtföljde dånet från himmelen, som upptände ett andeligt ljus i lärjungarnas hjärtan, som upprörde alla själskrafter och verkade en sådan frimodighet, djärvhet, fruktan och bävan i förening med glädje och fröjd? Låt höra var dessa salighetens kännetecken är, du, som lever dygdigt, förlitar dig på Guds nåd och inbillar dig, att du blir salig då du dör. Är det så lätt du tror dig bliva salig? Skulle du utan ångest och vedermöda hoppa upp i himmelen? Jaså, Men Frälsaren har ej sagt så. Om jag minns rätt, så har Jesus sagt, att människan genom mycken ångest och vedermöda måste ingå i livet. Den porten är trång och den vägen är smal, som drager till livet, och få är de som finna honom. Hör nu, du i världens ögon lysande dygdighet, när har du gjort den bättring, som Petrus sade vara så nödvändig förrän den Helige Andes gåva blir given? Denna bättring torde ännu vara ogjord. När har väl ditt hjärta varit beklämt som Petri hjärta, då han måste gå ut i förstugan och gråta, eller som David, som

med sina tårar vätte sitt läger? "Jag har ju gråtit," svarade den döda tron, "jag har gråtit i kyrkan och hållit mitt huvud nedböjt inför altaret." Är det däruti din bättring bestod? Fort blev du fri från syndens plåga. Men likväl talar Jesus till sina lärjungar om nya födelsen sålunda: "När Kvinnan föder barn, haver hon sorg, och så skolen även I gråta och jämra eder," Här hör du, att det icke ännu är nog därmed, att du en och annan gång gråter i kyrkan och håller ditt huvud nedböjt, utan du ska gråta så, att gamla Adams hår börjar lossna. Du måste gråta, så att all din dygdighet smälter som bly, att din döda tro ej är annat än ett säkerhetens plåster, som börjar flyta ut från sinnet och förståndet. Då börja samvetssåren lukta och rinna var, hjärtat blir riktigt sjukt, gamla människan börjar klaga för den vedermödans skull, som kommer över kvinnan för barnsbördens skull och pressar så hårt att hon icke ens mer orkar sucka, då nya födelsens stund har kommit för henne.

Se, detta är den bättring, som Petrus sade vara nödvändig, förrän den Helige Andes gåva utlovades. Och detta är den sorg, som är efter Guds sinne och som åstadkommer bättring till salighet. Detta är den trånga port, där gamla Adam med sin dygdighet och döda tro måste vända tillbaka. Ty då gamla Adam kommer till detta trånga ställe, så tänker han så. "Om jag ej slipper med mindre ångest och vedermöda, så får det bliva därvid." Gamla Adam tänker så: "Ja, jag har försökt göra bättring, men jag kan icke." Men du kan likväl vara högfärdig, fastän du icke kan göra bättring. Du kan likväl bannas och kanske även supa och slåss, fastän du icke kan göra bättring. Du kan likväl vredgas och bära hat, du kan ju försmäda och baktala och bestämma ett gott pris för ditt besvär och din vara, du kan även skälla och driva brännvinshandel, fastän du icke kan göra bättring. Nog är du fördenskull en dygdig och hederlig man, fastän du icke kan göra bättring. Ännu finnes det i din dygdighet andra sådana synder, vilka du icke nämns

avsäga dig. Du är född uti den och uppfostrad med dem. De är sådana saker, vilka du icke lägger på ditt samvete. Du tror, att de äro hederliga gärningar inför hederliga människor. Vänta lite, gör du räkenskap med Gud som bonden gör räkenskap med köpmannen. Om jag tagit på skuld av någon, så har jag nog hämtat in varor däremot. Om jag också vore lite skyldig i den saken, så har jag nog däremot gjort mycket gott. Hur kan du göra bättring, som är så skicklig i att uppgöra räkenskap, att du får din skuld kvitterad i samvetet. Det finns inget som kväljer dig, du kan dö med gott samvete, och kan ännu förmana dina barn, att även de må leva dygdigt, som du har levt.

Men låt oss nu se, hur den Helige Ande gör med dem, som icke kan göra räkenskap med Gud därför, att deras syndaskuld har blivit stor och tryckande på deras samvete, varför de känner sig vara färdiga att sjunka under jorden. Och med dem, som för samvetsförebårens skull knappast förmå leva, gör den Helige Ande ett stort under, då Han kommer likt ett dån från himmelen och avplanar alla synder från samvetet som ett töcken, så att det ej mer återstår annat, än en ljuvlig nådekänsla i hjärtat. Då hela alla samvetssår. Alla hjärtessvullnader lägga sig. All ångest och plåga vändes i fröjd och glädje. Det förra tvivlet blir en förvissning och den förra räddhågan förvandlas till frimodighet. Alla själskrafter blir större och ädlare, den förut döve och stumme kan redan med nya tungor omtala Guds dråpeliga verk. Då en sådan plötslig förändring inträffar med någon människa, så kommer världsbarnen dit av nyfikenhet och undra, vad detta kan vara. De har utan tvivel supit mycket brännvin och är druckna. Men låt så vara. Ty fastän en kristen druckit sig full av det vin, som med dånet kom från himmelen, så vill han ej utbyta det mot brännvin, som är världens bästa mat. Någoting måste även en blind stackare nedsvälja i sina hungriga tarmar, då han ej vet något av Guds Andes verkningar. Jesus

sade till sina lärjungar: "Jag haver mat att äta, där I intet veten av." Den Helige Paulus som enligt den förståndige Festus uppfattning hade blivit galen av mycket läsning, önskade, att alla vore som han, lyckliga och saliga. Härav kunna vi sluta, vad den Helige Andes gåva är. Här krafsa och gräva vi i jorden och gå på alla fyra, då brännvinet stiger upp i huvudet. Och för bukens skull råder stor sorg. Vad vet vi väl blinda stackare göra annat, vi som är blindfödda och som blinda vandrat alltifrån barndomen, okunniga om de höga gåvor, som stå oss till buds? Ack, att vi blott visste, vad vår frid tillhör. Av de första kristnas leverne, tal och uppförande kunna vi förstå, att den levande kristendomen icke är en tom skugga eller utomordentlig vidskepelse, som den redan då syntes för några visa. Och den synes ännu som en utomordentlig vidskepelse för alla dem, som i sitt eget tycke är visa och förståndiga. Men den levande kristendomen den är ganska märkvärdig, som gör människan stor och ädel, som upphöjer henne över allting, över jord och himmel, som lyfter henne upp ur jordens stoft och lösgör hennes hjärta från de järnkedjor, med vilka satan bundit fast henne vid världen, såsom hon vore fastslagen i väggen med en järnspik. Vad är världsmänniskans strävan efter världsliga ägodelar och ära annat än satans järnkedjor, med vilka han fjättrat världsträlens tankar, hjärta och sinne, på det att han icke alls ska slippa lös från denna världsliga sorg och gytta, varuti han blivit född och uppfostrad? Där gräver han, där vältrar och skubbar han sig i smutsen. En är fången av girighet, en annan av köttets lusta, en tredje av dryckenskap, en fjärde av högfärd, en femte av prål, en sjätte av äregirighet. Sedan kommer strider, tråtor, slagsmål, rättgångar och söndringar. Var och en tillväller sig av den andra så mycket som ryms i famnen. Barnen rycka maten ur sina föräldrars mun. Har icke den onde fastbundit människorna med syndens kedjor? Och från dessa syndens kedjor kom Jesus att frigöra fångna själar,

men de vilja icke bli frigjorda. Den som är född i trälldom, han vill icke bli fri från sin trälldom. Israels barn vill vända igen till trälldomens land, varest de hade sina köttgrytor. Och de ville ej nöjas med den mat, som Gud gav dem i öknen. Den var i deras tycke alltför mager. Och så förhåller det sig ännu idag. Den dristiga världshopen tänker, då den hör, hur den levande kristendomen gör människan ädel, frimodig, stark, säll och glad genom den Helige Andes gåva — så tänker den blinda världshopen: "Det är gott för oss att vara sådana vi redan är. Vi har ju brännvin och fett, vi behöver ej heller bättre mat. Vi nämnas ej övergiva världen och den härlighet som finnes i världen. Om människan ej med mindre ångest och vedermöda slipper till himmelriket, så är det bättre att det förbliver därvid." Se, på detta sätt lägger den onde en snara för världsbarnen. På detta sätt tjuvar han dem först genom köttets begärelse, genom ägodelar och vällust genom vrede och girighet, genom prakt och prål, genom dryckenskap och horeri, genom ära och rikedom, på det att han slutligen måtte få bortföra, koka och steka deras själar i helvetets kittel. Och den han en gång fått i sitt ledband, honom lössläpper han ej mer så lätt. När en syndare genom den Helige Andes då märker, att den onde håller på att leda honom till avrättsplatsen, och av fruktan och bävan börjar hålla emot, ja, vill till och med vända tillbaka, då först uppstår en riktig strid med köttet. Syndaren vill ej nämnas övergiva sina förra vanor. Och den onde ingiver ännu mångahanda listiga tankar. Tvehågsenheten vill förringa synden, och han tänker så: "Det är utan tvivel ej så farligt, om jag gör detta, så har ju världens sedvänja varit, varför ska jag allena börja leva på annat sätt än andra? Men nu kommer åter en annan fara. Då den onde efter behag fått leda människan och den ena synden följer på den andra, så börjar även samvetet plåga henne. Och det är den Helige Ande, som verkar, en sådan tanke: "Nog ser jag, att detta levnadssätt ej duger

mer, jag måste redan börja strida emot." Sagt och gjort. Men när frestaren kommer, så faller denne modige stridsman i samma gyttjepöl. Han kan ej, om vad vore, avsäga sig den synd köttet vant sig vid. Men kan du gissa, syndare, varför du så ofta faller i samma synd, från vilken du så mången gång blivit befriad? Det kommer därav, att du strider med egna krafter. Du går förbi Jesu kors. Egenrättfärdigheten ligger därunder i hjärtebotten, som ej tillåter dig vara nedböjd och trycka dig i stoftet. Ryggen är ännu så styv, att du icke kan tigga om nåd, utan du tänker så: "Om jag blott kunde upphöra med den synden, så skulle jag nog på något sätt kunna komma till rätta." Än andra synder sedan? Vart gömmer du dem? Har du icke alls andra synder, utan allenast denna enda, från vilken du blivit befriad? Vänta litet. Försök gräva upp alltsammans från ditt kött. Du måste begynna göra räkenskap med Gud, alltifrån den tid, då du började komma ihåg något. All din ungdomsöverdåd, all barndomens olydnad, all sinnets högfärd, prål och onda tankar, alla svordomar, som du låtit gå ur din mun, all dryckenskap, ondska och girighet lägg med i räkningen och lägg ännu all din dygdighet, redlighet och ärbarhet, som finnes hos dig, på samma sida, där de medvetna synderna är. Däremot får du se, vad du har att giva. Ty sålänge du har något lite kvar, av dygdighet, redlighet och ärbarhet, så kommer du ingalunda till frid. Varför? Jo därför, att egenrättfärdigheten hindrar dig från att komma till Jesus, med din egenrättfärdighet går du förbi Jesu kors, du behöver ej få allt av nåd sålänge du har lite av egen förtjänst. Men gå och säg det för världsträlen, vilkens samvete är sovande och på vilken den onde har utstungit ögonen. Gå och säg honom, att all hans dygdighet är synd. Han vill icke ens höra det, utan säger: "Utan tvivel ser Gud min oskuld och känner min ärbarhet." Lev då utanför, du dygdiga människa. Gå till himmelen därmed om du kan.

Nu har vi talat om det, som enligt Petri lära ovillkorligen måste ske, förrän den Helige Andes gåva blir given. Men det är troligt, att en sådan bättring ej blir gjord med människans egen kraft. Gör ej försök att själv bättra dig, du tillintetgör genom detta ditt eget försök den Helige Andes nåde verkningar, Vänta till dess, att dånet kommer från himmelen, och lyssna till Petri predikan om Frälsarens mördande. Han anklagar även dig, att du är skyldig till Frälsarens mord. Låt denna Petri predikan genomtränga ditt

hjärta och gör ej några undanflykter, utan lägg även den synden på ditt samvete, att du har mördat Frälsaren. Ty för vems skull har Jesus blivit mördad? Kanske endast för tjuvar och mördares skull, men icke för dig, som är en dygdig människa. Om du gör undanflykter i denna sak och tänker, att om du än må ha gjort andra synder, så har du likväl icke mördat Guds son, då bedrager du dig själv, från vilket bedrägeri Gud bevare alla odödliga själar. Amen.

JOH. 3: 16—21

VÅR FRÄLSARE SÄGER UTI DAGENS EVANGELIUM: "ICKE HAR GUD SÄNT SIN SON I VÄRLDEN, ATT HAN SKALL DÖMA VÄRLDEN, UTAN PÅ DET ATT VÄRLDEN SKALL VARA SALIG GENOM HONOM."

Dessa Frälsarens ord gäller i synnerhet de botfärdiga, vilka icke förmå tro, att Gud är nådig, ehuru väl nådetjuvarna tillägna sig dessa ord och inbilla sig, att för dem är det skrivet, Men vi veta, att dessa ord är skrivna för tvivlande och botfärdiga själar, vilka icke förmå tro, att Gud är dem nådig. Frälsaren har visserligen talat dessa ord till Nikodemus, men icke har Han i den mening talat till Nikodemus, att Nikodemus för egen del eller i andeligt avseende hade varit stadd i någon nöd eller i brist på tro, som nådetjuvarna och egenrättfärdighetens tjänare inbilla sig, att Nikodemus var botfärdig och tvivlande eller dömd i sitt samvete. Frälsaren har fastmer för Nikodemus förklarat nådens ordning, på det att han måtte komma att förstå, varför Frälsaren har kommit i världen. Han har ej kommit för att döma de botfärdiga, utan för att frälsa dem. Om världen huru som helst skulle tillägna sig dessa ord och säga: "Det är världen Jesus kommit att frälsa, Han har icke kommit allenast för att frälsa de botfärdiga, utan världen," så måste vi för världens ögon framställa de ord, som uti samma evangelium är skrivna, nämligen: "Detta är domen, att ljuset är kommet i världen, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gärningar voro onda." Huru kan således världen tillägna sig hugsvalelse av dessa ord: "Icke har Gud sänt sin Son till världen, att Han skall döma världen," då domen strax med detsamma avkunnas för världen. Han säger nämligen: "Detta är domen, att ljuset är kommet i världen, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gärningar voro onda." Visserligen har Frälsaren kommit i världen för att frälsa syndare, vilka redan i sanning känna sig som syndare, men världen vredgas, då man bestraffar henne för synd, huru kan således

världen vara salig genom Honom? Världen behöver ej någon Frälsare, men de botfärdiga, bedrövade, betungade, av världen hatade och föraktade, de känna, att de behöva en Frälsare, och för deras skull sade Jesus till Nikodemus: "Så älskade Gud världen, att Han utgav sin ende Son, på det att var och en som tror på Honom, skall icke förgås utan få evinnerligt liv." Men en sådan nådesordning kände Nikodemus tillförne icke, fastän Nikodemi trosbröder vill påstå att det är till Nikodemus Frälsaren talat så. Han har icke talat så till de botfärdiga ej heller till sina egna lärjungar, utan till Nikodemus. Men Nikodemi trosbröder behöver ej tänka, att det i främsta rummet är dessa orden gälla "Icke har Gud sänt sin Son i världen, att han skall döma världen," Ty Nikodemus är en sådan dygdig man, att han icke tål höra någon dom, utan hans trosbröder inbilla sig, att Guds Son icke har kommit för att döma dem, utan endast publikaner och syndare. Men vi höra av andra Frälsarens ord, att Han icke har kommit för att kalla de rättfärdiga utan syndare till bättring. Nikodemus var en rättfärdig man, och alla, som är i Nikodemus tro, är även så rättfärdiga, att de ej har så mycket synd, att de behövde ångra sig. De är de nio och nittio rättfärdiga, som ingen bättring behöver. Sålunda får publikanerna och syndarna tillägna sig detta ordet: "Icke har Gud sänt sin son i världen, att Han skall döma världen." Sålänge botfärdiga publikaner och syndare orkar tillägna sig detta ordet, sålänge är de fria från dom. Men om de av otro och egenrättfärdighet icke kunna tillägna sig dessa nådens ord, så måste de tillägna sig de andra orden: "Dendär icke tror, han skall vara fördömd," och: "dendär icke tror han är redan dömd." Vilka ord tilläggen Inu eder, I bedrövade och botfärdiga

själar? Och I tvivlande, vilketdera ordet tilläggen I eder av dessa Frälsarens ord: "Icke har Gud sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, eller detta andra ordet: "Dendär icke tror, han är redan dömd." Jag tror att botfärdiga, bedrövade och tvivlande själar av egen erfarenhet har känt, hur sanna dessa ord är: "Dendär icke tror han skall vara dömd." De har i sanning erfarit, att otron trycker de botfärdiga i fördömelse, och å andra sidan har även de troende förnummit kraften av detta ordet: "Vilken som tror, han varder icke dömd."

Vilketdera ordet tillägna sig nu de botfärdiga och tvivlande? Jag tror, att då de ännu är många som tvivla, ehuru de väl känna, hur olycklig de är i detta tillstånd, och de åstundar likväl att för evigt bli saliga, att de göra Jesus bedrövad och fresta den Korsfäste, om de ännu låta Hans blod förgäves flyta, om de ännu vänder bort sina ögon från Hans sår och säger: "Guds Son har icke kommit för att frälsa oss, utan världen har Han kommit att saliggöra." Då Jesus sade till sina lärjungar: "I ären icke av världen," kunde de väl tänka så, att Jesus icke var deras Frälsare? Då Han sade till Nikodemus: "Icke har Gud sänt sin Son i världen, att Han ska döma världen," kunde väl Jesu lärjungar tänka så: "Guds Son har icke kommit för att frälsa oss, utan världen." Eller kunna väl nu de tvivlande tänka så: "Gud har icke sänt sin Son för att döma världen, utan Han har kommit för att döma de botfärdiga?" En sådan tro uppstår hos somliga tvivlande och otrosfångar, då egenrättfärdighetsdjävulen riktigt får börja råda över botfärdiga själar. Då uppkommer en sådan tro hos dem, att Guds Son kom för att döma dem, men världen kom Han att frälsa. Ty egenrättfärdighetsdjävulen är det som anklagar Guds barn, och de botfärdiga anklagar han beständigt och säger: "Du behöver ej tro, att Guds Son bryr sig om dig, sålänge du är sådan." Och han låtsar vara så sannfärdig, att de botfärdiga ej kunna tänka annat än att det är samvetet som dömer dem. Egenrättfärdighetsdjävulen fordrar ett rent

hjärta, innan han släpper de botfärdiga till Jesus. Varifrån får nu de botfärdiga ett rent hjärta annantsans än hos Jesus, vilken allena kan rena deras hjärtan? Fresten ej mera Jesu, I otrogna, utan kommen nu sådana I är och tron, att Gud icke har sänt sin Son för att döma eder som redan utan Honom voren dömda. Om I ännu fresten Jesus genom eder otro, så kan Jesus dö av sorg, och I kommen i döden till evig tid. Hör, du trons begynnare och fullkomnare, de bedrövades, botfärdigas och tvivlandes suckan: Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 3: 16—21.

Uti första delen av dagens evangelium finnes idel ljuvliga nådelöften, och den senare delen innehåller dom. Vi skola nu genom Guds nåd betrakta, vem som kan tillägna sig de nådelöften, som i detta evangelium är uppskrivna.

Första betraktelsen: Kan Nikodemus tillägna sig dessa nådelöften?

Andra betraktelsen: Kan nådetjuvarna tillägna sig dessa löften?

Tredje betraktelsen: Kan de botfärdiga tillägna sig dessa löften?

Vi veta att med världen förstås människorna, som är i världen, således turkar och hedningar, judar, skriftlärdar och fariséer, publikaner och syndare, och allehanda människor, som bo på jorden. Om nu alla dessa tillägnade sig dessa nådelöften, så skulle de alla utan tvivel bliva saliga. Men skriften visar att dessa nådelöften icke tillhöra alla, om också alla skulle tillägna sig dem. Det beror icke allenast på tillägandet, utan det beror därpå, i vilket själstillstånd de människor äro, som tillägna sig dessa nådelöften.

Första betraktelsen: Kan Nikodemus tillägna sig detta nådelöfte: "Icke haver Gud sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, utan på det att världen skall varda salig genom Honom?" Vi veta icke, hur Nikodemus fattar dessa Frälsarens ord, men

jag tror att Nikodemus och hans trosbröder tillägna sig dessa ljuvliga nådelöften, som vore de enkom talade till dem. Ty Nikodemus är icke så vred på Frälsaren som de skriftlärda och fariséerna. Nikodemus har om natten kommit till Jesus för att rådfråga Honom, huru han måtte bliva salig. Nikodemus bekänner sin tro, ehuru han inte tror, att Jesus är Messias eller Guds Son, men han tror likväl, att Jesus är en andelig lärare eller att Han är av Gud sänd till en lärare. Men det är värre, att Nikodemus ej har synd så mycket att han behövde ångra sig. Nikodemus känner icke, att han är under djävulens våld, han känner icke, att nyafödelsen är för honom nödvändig, och därför är Nikodemus fjärran från salighetens kunskap. Men nog tillägnar han sig fördenskull dessa nådelöften, att Gud icke har sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, ty Nikodemus har levat så dygdigt, att icke ens djävulen kan fördöma honom, än mindre Guds Son, som är så nådelig mot horkonor och tjuvar, mot publikaner och syndare, att Han icke ens dömer dem. Huru skulle väl Guds Son kunna döma dygdiga människor, vilken icke ens dömde den horkona som fariséerna ledde till Honom? Sålunda tillägna sig alla Nikodemus trosbröder alla dygdiga människor dessa ljuvliga nådelöften, ehuru dessa ljuvliga nådelöften ej gälla dem, utan endast de botfärdiga.

Andra betraktelsen: Kunna nådetjuvarna tillägna sig dessa löften? Ja, ty nådetjuvarna äro sådana människor, som utan ånger och utan bättring tillägna sig Guds nåd och syndernas förlåtelse, lika som de judar, vilka trodde på Jesus, sade till Jesus: "Vi har en Fader nämligen Gud, vi äro icke oäkta." När sådana oäkta, vilka gamla människan dräpt strax efter födelsen, höra ur Frälsarens egen mun, att Gud icke har sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, säga de: "Hören I nu, stränga domare, att Guds Son icke har kommit för att döma världen: varför kommen I således med dom över oss?" Om

ännu de kristna skulle säga till nådetjuvarna "Vilken som icke tror, han är redan dömd," så svara nådetjuvarna: "Vi tro på Jesus, vi ligga dagligen vid Jesu kors." Jaså, i liggen dagligen vid Jesu kors! Om samvetet vaknade för eder, så skullen I se, vid vems kors I liggen. Men huru kunna väl nådetjuvarna tillägna sig dessa nådelöften, då de hata Jesus och Hans lärjungar? Det sker på så sätt, att den onde har vänt deras ögon aviga så att de anse de kristna för falska profeter och villoandar, vilka icke unna nådetjuvarna samvetsfrid. Nådetjuvarna är av samma slag som den säkra hop, vilken följde Jesus och trodde på Honom, sålänge Han predikade om nåd, men när Han framkastade ett hårdare ord, så vände de ryggen och övergav Honom, sägande: "Detta är ett hårt tal, ho kan det höra?" Och då en blind stackare begynte ropa: "Jesu, Davids Son, varkunna dig över mig," så näpste den säkra hopen honom, att han skulle tiga. Sådana är nådetjuvarna, de tåla icke att någon ropar med hög röst efter Jesus. Detta ropande misshagar nådetjuvarna, och likväl säga de: Vi har en Fader, nämligen Gud, vi är icke oäkta," Men de borde tillägna sig dessa Frälsarens ord: "I ären av den fadern djävulen, och eder faders begär vill I efterfölja." Nog är det nu lätt för nådetjuvarna att tillägna sig dessa nådelöften, men vem vet, när samvetet vaknar, hur lätt det då är att tillägna sig nåden? Vi säger rent ut, att om nådetjuvarna tillägna sig dessa nådelöften, innan samvetet vaknar, innan en sann ånger uppstår, innan djävulen och världen börjar anklaga dem — om, säger jag, nådetjuvarna börjar tillägna sig dessa nådelöften, förrän de ropat i samvetskval, så tillägna de sig dem på orätt sätt och gå till helvetet, hur stark deras tro än må vara.

Nikodemus och hans trosbröder tillägna sig dessa nådelöften av den orsak att de har fört ett dygdigt leverne. Då deras salighetsgrund är egenrättfärdigheten så tänker de sålunda: "Guds Son har icke kommit för att döma oss, utan Han har kommit för att frälsa oss." Från

vilken nöd har Han kommit för att frälsa eder? Har I väl någon andelig nöd, har fienden plågat eder? Likadeles tillägna sig nådetjuvarna dessa nådelöften och säger: "Guds Son har icke kommit för att döma, utan för att hjälpa oss." Från vilken nöd har Han kommit för att hjälpa eder? Har I väl någon nöd? Plågar väl den onde eder? Har I samvetskval? Har I tvivel och brist på tro? Hysen I fruktan för döden och fördömsen? Intet sådant har man ännu hört ur nådetjuvens mun, utan allenast det, att han har tro och kärlek och goda gärningar. Och sådana behöver ej någon Frälsare. Ty varken djävulen eller världen anklagar dem, att de äro falska profeter, och villoandar, Men de kristna, de är falska profeter, de är villoandar, de är en förbannad hop, som djävulen och världen ej kan tåla, på dem har den onde och världen blivit vred. Dem har utan tvivel Guds Son kommit att döma, men ej de säkra, ej de dygdiga, ej nådetjuvarna. Varför sade Frälsaren till Judarna: "Icke dömer jag eder, men en är som dömer eder, nämligen Moses, på vilken I förliten eder?" Moses har framställt Guds lag för alla judar och nådetjuvar, och Mose lag skall döma dem emedan de säkra och nådetjuvarna trampa Guds lag under sina fötter. De tro och bedriva hor, de tro och stjäla, de tro och supa, de tro och hata de kristna, och djävulen själv förlåter sådana deras synder och stärker deras tro, att de skola bli saliga utan ånger, utan bättring, utan vedermöda, utan hjärtetrångsmål. Men nog skola de en gång få se, på vem de har trott.

Tredje betraktelsen: "Kunna väl de botfärdiga tillägna sig detta nådelöfte: Icke har Gud sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, utan på det att världen skall vara salig genom Honom." De botfärdiga gälla helt säkert dessa nådelöften, men de botfärdiga kunna icke alltid tillägna sig dessa nådelöften, ty på de botfärdiga är egenrättfärdighetsdjavulen så svårligen vredgad, att han kommer och anklagar dem, att de är uteslutna ur Guds nåd.

Egenrättfärdighetsdjavulen dömer dem och säger: "Guds Son emottager ej sådana, som är så stora syndare, de måste ha ett rent hjärta, vilka Guds Son kan upptaga i sin nåd, sådana behaga icke Guds Son, som har ett så ont hjärta och så många onda lustar och begärelser." Egenrättfärdighetsdjavulen uppväcker först andra djävlar till att fresta de botfärdiga, som hordomsdjavulen, vredesdjavulen och girighetsdjavulen, och sedan kommer han själv som en ljusets ängel och predikar för de botfärdiga: "Du är icke bättre än den onde, Guds Son måste döma dig." Så predikar egenrättfärdigheten för de botfärdiga, och därför kan och förmå de icke tillägna sig detta dyra nådelöfte: Icke har Gud sänt sin Son i världen, att Han skall döma världen, utan på det att världen skall vara salig genom Honom. Det ordet "värld" är även ett märkvärdigt ord, som de, vilka äro av världen bättre kunna tillägna sig än de vilka icke är av världen. Om Frälsaren hade sagt till Nikodemus, att Gud icke har sänt sin Son för att döma botfärdiga och tvivlande själar, så skulle bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar bättre ha kunnat tillägna sig dessa nådelöften. Men "världen" detta ord tillägna sig de som är av världen och säger: "världen är icke dömd, varför har Frälsaren sagt så till Nikodemus, att Gud icke har sänt sin Son för att döma världen?" Men de tvivlande vill ej orka tillägna sig detta nådelöfte, fastän världen tillägnar sig det. Obotfärdiga horor, obotfärdiga tjuvar, obotfärdiga krögare, obotfärdiga fyllhundar orka nog tillägna sig dessa nådelöften. Men botfärdiga, bedrövade och betungade själar kan icke alltid tillägna sig dessa nådelöften, därför att egenrättfärdighetsdjavulen anklagar så förskräckligen och fördömer de botfärdiga, att de sjunka i misströstan, ehuru hela skriften visar, att med världen på detta ställe förstås just sådana själar, som är stadda i bedrövelse, nöd, oro och svår ångest, vilka icke se annat, än död, dom och förtappelse för sig. För dem är sannerligen detta nådelöfte skrivet? "Icke har Gud sänt sin Son

i världen, att Han skall döma världen, utan på det att världen skall vara salig genom Honom." Men i en annan vers är strax domen skriven för de tvivlande: "Dendär icke tror, han är dömd." Nu känna väl botfärdiga och tvivlande själar denna dom som kommer över de otrogna, de känner i vilket olyckligt tillstånd de är, då de tvivla om Guds nåd, de känner, att de äro som i helvetet, Men likväl trycker egenrättfärdighetsdjävulen dem så svårt, att de stundom övergiver allt hopp, all tillförsikt, all kamp, allt ropande, och allt klappande på nådens dörr. Somliga blir alldeles kraftlösa till kropp och själ. Men hören nu, I tvivlande och till otro nedtryckta själar. Jesus har sagt: "Så älskade Gud världen, att Han utgav sin ende Son, på det att var och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få evinnerligt liv." I är nu den värld, för vilken skull Gud har utgivit sin ende Son. Icke sände Gud sin Son att döma världen. I tvivlande är den värld, som Guds Son har kommit att frälsa från synden, döden och djävulens våld. I är de enda själar i världen, över vilka Guds Son kan förbarma sig och vilka Han kan emottaga. I är de enda i världen, som känner eder olycksalighet, eder nöd, eder nakenhet. I är de enda själar i världen, för vilkas skull Guds Son har nedstigit från himmelen. I är de dödsfångar, vilka Guds Son har kommit att förlossa. Anammen nu Guds Son, då Han har kommit för att tillbjuda eder sig själv. Han har kommit i fängelse, på det att I mån slippa lös från dödens och djävulens bojar, Han har givit sig själv i döden, att I mån få leva, Han har nedstigit i helvetet, att I mån slippa upp därifrån, Han har varit i bojar, att I mån slippa fria. Anammen nu Guds Son, och fresten icke mer Honom med eder otro. Gör Honom icke mer bedrövad genom eder otrohet. Se, nu dör Guds Son av bedrövelse, om I icke kommer till Honom sådana I är, nakna, lemlytta, den onde lika. Låt icke Hans blod flyta förgäves för eder skull, utan anammen Guds Lamms blod, hur svart och orent edert hjärtas kär! än må vara. Nu håller kanske de sista dropparna på att

drypa från Hans sår. Anammen fort Guds Lamms blod, I bedrövade, botfärdiga, tvivlande och betungade själar, förrän blodet blir slut från Hans lekamen, förrän Josef och Nikodemus lägga Hans lekamen i den döda trons grav. Följ Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, och stå vid korset, beskådande Hans smärtor till dess, att I får förnimma Hans blods kraft uti edra hjärtan. Ropen I elända: "Jesu, Davids Son, förbarma dig över oss." Ropen I blinda, förrän, Jesus av Nasaret går förbi, och tron, att för eder skull har Guds Son kommit i världen, och för eder skull har Han varit i denna stora ångest och vedermöda. Tro att I är den värld, vilken Gud älskade så, att Han utgav sin ende Son, på det att var och en som tror på Honom skall icke förgås, utan få evinnerligt liv.

I botfärdiga själar, I bedrövade och tvivlande, I är den värld, som Guds Son icke har kommit att döma. Och I benådade själar, vilka den stora nåd är vederfaren, att I har orkat tro på Guds ende Son, I hören och förstån, att Guds Son icke har kommit, att Han skall döma världen, utan på det att världen skall vara salig genom Honom. I är tillika den värld, som Guds Son har kommit att förlossa från synden, döden och djävulens våld. I är den värld, som Guds Son icke kan döma. Bedjen för alla tvivlande, som sucka under dödens skugga, att alla otrosfångar måtte slippa fria, att alla otrogna måtte begynna tro, att alla bedrövade måtte komma till glädje, att alla nakna stackare måtte få bröllopskläder, att alla botfärdiga måtte fatta nåden, att alla som börjat följa Jesus, tillika med eder, måtte uppnå fäderneslandet. Vi hoppas, att Gud, som älskade världen så, att Han utgav sin ende Son, på det att var och en som tror på Honom, skall icke förgås, utan få evinnerligt liv — vi tro, att Han skall höra de botfärdigas, bedrövades och betungades suckar. Vi tro, att de skola se Guds Son förhärligad på Sions berg, de skola se den store korsbäraren och törnekrönte Konungen i blodröd dräkt trampande vinpressen och pressande röda

vinbär, på det att Han måtte få smaka sött vin,
som vuxit i Norden. Och då skall Lammets
bröllop hållas på Sions berg, och
brudtärnorna ska dansa på himmelens rena
golv, sjungande evigt och förutan ände tack

och lov åt Gud och Lammet för den stora och
oändliga kärlek, varmed Han har älskat oss.
Amen.

JOH. 3: 1—15

FÖRUNDRAS ICKE, ATT JAG SADE DIG, ATT I MÅSTEN FÖDAS PÅ NYTT. VÄDRET BLÅSER VART DET VILL, OCH DU HÖR DESS RÖST, OCH DU VET ICKE, VARIFRÅN DET KOMMER ELLER DET FAR, ALLTSÅ ÄR VAR OCH EN, SOM ÄR FÖDD AV ANDEN. JOH. 3:7, 8.

Då Frälsaren för Nikodemus ville förklara, hur nyafödelsen sker, tager Han liknelse av vädret, som blåser vart det vill, och fastän människan icke vet, varifrån det kommer, hör hon likväl, dess röst. Likaledes, då det andeliga vädret blåser, känner människan dess röst eller dess verkningar, ehuru människan icke vet, varifrån detta andeliga vädret kommer eller vart det far. Så mycket fatta vi av denna liknelse, att med vädret förstås den Helige Andes verkningar. Ty den Helige Ande kom på Pingstdagen som ett stort väder, och människorna hörde dess dån, men endast Jesu lärjungar kände dess verkningar i sina hjärtan, men de visste icke, varifrån detta andeliga vädret kom, endast så mycket fattade de, att det kom från himmelen. Men de säkra gjorde gäck av dessa den Helige Andes verkningar och sade: "Dessa äro fulla med sött vin." Denna tidens hedningar vill icke säga, att de kristna är fulla med sött vin, men de mena stundom, att den Helige Andes verkningar är en oren andes verkningar, och somliga inbilla sig, att de själva gör sig sådana. Men vi tro, att den Helige Andes väder blåser vart det vill, och du hör dess röst, nämligen den människa, som icke är döv, hör dess röst, men den döve hör icke vädrets röst. En människa, som icke har samvete, känner ej den Helige Andes verkningar. Men mången människa, som hör dånet av den Helige Andes väder, vet icke genast, varifrån det kommer. Mången tänker först, då den Helige Ande genom sin förekommande nåd blåser på honom en andelig sorg, som är efter Guds sinne, att det betyder eller förespår olycka. Men mången står även mot den Helige Andes verkningar, tänkande, att den Helige Andes väder för honom till otrons böljande hav och sänker honom i misströstans vågor.

Men frukta icke, du av den Helige Andes väder rörda människa, att detta väder för dig till förtappelsen. Världsvinden, för vilken du tillförne har utbrett dina segel, för dig till det ändlösa hav, varifrån du aldrig ska slippa till hamnen, om du ej börjar ro fortare mot världsvinden, isynnerhet nu, då den Helige Andes väder börjat blåsa så starkt att de stora fiskarna fly till havets djup, och svalorna blir upphöjda i luften, fastän de ej röra sina vingar, ty vädret bär dem. Och även de tjockare träden börjar avbrytas, då det starka vädret blåser på dem. Nu vore det bästa tiden för trötta vandrare, som förvillats så långt från fäderneslandet på denna världens böljande hav, att de skulle vända tillbaka till hamnen, förrän detta andeliga väder upphör att blåsa. Kanhända imorgon eller andra veckan om fredagen har detta väder vänt sig eller upphört att blåsa, och då går det efter Frälsarens ord: "Vädret blåser, vart det vill, och du hör dess röst och du vet icke varifrån det kommer eller vart det far, alltså är var och en som av Anden född är." Här bör vi tänka efter, vad det betyder, att vädret kommer och far. Ty mången i medvind mot evigheten seglande sjöman önskade väl, att vädret skulle komma, då han vänt tillbaka mot fäderneslandet. Han beder Gud, att detta andeliga väder må föra Honom till den efterlängtade hamnen. Men om vädret upphör att blåsa, då står även skeppet på ett ställe, och sjömannen, som väl skulle önska att vädret blåste, på det att han snart må komma fram till fäderneslandet, nödgas själv begynna ro, då vädret far, men detta roende blir så tungt för den late, att han måste begynna tvivla, huruvida han någonsin ska komma fram till fäderneslandet. I en sådan belägenhet måste han tänka efter, vart det väder for som först blåste. Men Frälsaren har

sagt: "Du vet icke, varifrån det kommer eller vart det far." Men om färden för en sjöman blir långsam, då han själv måste ro, huru ska det då gå, när han ännu nödgas ro i motvind? När världsvinden blåser så starkt emot, att misströstans vågor slår in, då kommer lärjungarna i nöd, och de nödgas slutligen väcka upp Jesus med sina böner och säga: "Herre fräls oss, vi förgås." Vi vet icke, Varför Jesus stundom låter sina lärjungar vara i stor nöd för misströstans skull. Men det torde vara dem nyttigt, att de stundom är i sådan belägenhet, ty de måste åtminstone begynna åkalla den store världsvindens stillare, att Han må stilla den starka vinden, och att Han ännu ville låta det väder blåsa, som förer mot målet. Om lärjungarna alltid hade medvind, då hade de ingen nöd, men då skulle de ej heller åkalla Jesus, utan de skulle alltid tänka, nu är det medvind, nog kommer vi snart fram till hamnen. Att på detta sätt färdas är väl lätt och trevligt, men Herren har ansett nödvändigt att lärjungarna för denna världens oväders skull ofta få vara i nöd och ropa: "Herre fräls oss, vi förgås." Denna världens Gud låter ett sådant oväder uppkomma på världens böljande hav, att misströstans vågor vill fördränka lärjungarna i det eviga havets djup. Och då nödgas de genom sina böner uppväcka den store Hjälden, som genom sitt ord stillar vädret, och det blir åter lugnt till en tid. Sådant är Jesu lärjungars resande på havet, de nödgas ofta kämpa med ovädret och segla i motvind. Därför blir även deras färd långsam, så att de ofta måste tvivla, huruvida de någonsin kommer fram till fäderneslandet. Men världsbarnen har alltid medvind, och de segla även med duktig fart mot evigheten, till dess, att deras skepp, stöter mot stenen och går i spillror. Och då ropa och svärja de, och somliga blir slutligen gudeliga och begynner åkalla den okände Guden, på vilken de aldrig har tänkt. Men det är försent att begynna söka den okände Guden, då skeppet stöter mot en så ofantlig stor sten. Det vore bättre, om även dessa stackare hade sett för sig, var

de farliga ställena äro. Ordspråket säger: "Nog finns det kloka på land, då någon olycka inträffar på havet." Men denna världens sjömän är dock icke kloka ens på land, ty då de stundom stiga i land, så supa och svärja de, slåss, bedriva hor och dansa och äro glada. Men då de åter i fyllan begiva sig ut till sjöss, så utbreda de alla segel för världsvinden. Och om de under denna fart möta något litet skepp, där Jesu lärjungar kämpa i motvind, då försmåda denna världens sjömän Jesu lärjungar och säga: "I har ju en så liten båt, samt kalla dem dårar, som segla så i motvind." Om någon av Jesu lärjungar ropa till denna världens sjömän: "Tagen eder till vara, en brusande fors är för eder, soven icke ovanför forsen," så svara de: "Låt gå bara, det är ingen nöd." Och om Jesu lärjungar ännu ropa: "Gån icke så dristigt till helvetet," så svara världsbarnen: "Då blir det ju varmt om stussen." Och så begiva de sig med god fart mot den brusande forsen.

Nu borde de få själar, som har hört det andeliga vädrets dån, bedja den store Härskaren över väder och vind, att Han måtte stilla denna världens oväder samt låta dem förstå, vadan detta andeliga väder kommit och vart det farit. Ty fastän Guds Ande icke är i det starka vädret, ej heller i elden, ej heller i jordbävningen, utan i ljudet av ett sakta väder (1. Kon. 19: 12), så är det likväl icke gott för Jesu lärjungar att färdas, om det andeliga vädret upphör att blåsa och stark motvind ännu uppstår på världens böljande hav. Då kommer Jesu lärjungar i nöd, och de måste med brinnande böner uppväcka Jesus och säga: "Herre, fräls oss, vi förgås." Kom Helge Ande, Herre god, besök vår hjärtan och giv oss mod. Du helga eld, hugnelig tröst, Låt brinna i vårt hjärta och bröst Guds kärlek, till att hålla Hans bud. Hjälp draga vårt kors med tålmod. Kyrie eleeson. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 3: 1—15.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta: Huru och på

vad sätt en gammal människa kan gå in i sin moders liv och födas på nytt.

Första betraktelsen: Det som är fött av kött, det är kött.

Andra betraktelsen: Det som är fött av Anden, det är ande.

Måtte den nya människans rätte Fader förläna sin nåd, att alla som är stadda i nyafödelsens vedermöda, må orka ropa med så hög röst, att rösten kommer till Förbarmarens öron och att den nya människan, som med mycken vedermöda blir född, må vara lik sin Fader, icke lik en oäkta ej heller lik en i förtid född. Må den gamla människan dö och den nya människan leva. Amen.

Första betraktelsen: Det som är fött av kött, det är kött. Med kött förstås, människans fördärvade natur och onda begärelse, icke allenast arvsynden, som blivit som arv efter Adam och Eva, utan även verksynden, som sker med tankar, ord och gärningar. Av köttet kommer genom hjärtat onda tankar, onda lustar och begärelser, hor, stöld, avund, girighet, vrede, ambition och egenrättfärdighet. Det är gamla människan eller gamla Adam som på detta ställe kallas kött, och denna gamla människa är i det naturliga tillståndet så stor, att hon knappast rymms in genom kyrkdörren, och så dygdig, att hon icke ens tål nämnas hor och stöld. Hon har så stor ambition, att hon måste fråga efter sin ära, då man oförskyllt skäller på henne. Ty om hon än hade bedrivit hor om natten, så får för den skull ingen anklaga henne om dagen. Om hon än hade stulit om natten, så får ingen anklaga henne om dagen för denna gärning. Med ett ord sagt: gamla Adam är en så stor herre, att mången ej är jämlik honom i makt och herravälde. Han är så dygdig att änglarna i himmelen ej har levt så dygdigt som han. Han är så hederlig, att Gud icke har så mycken heder som gamla Adam. Nog bekänner han fördenskull med munnen sig som syndare, ehuru han har så dåligt minne att han alldeles icke kommer

ihåg, vilka synder han hade gjort. Men denna syndabekännelse läser han endast inför Gud, ty han har fått en sådan upplysning ur Guds ord, att ingen behöver utropa sina synder för världen. Om han skulle behöva veta något i andeliga ting, så går han om natten till Jesus för att ådagalägga sin kristendom, på det att denna världens herrar ej må skälla honom till en Galilee. En gång sökte Nikodemus tala något likasom till Jesu försvar, men när de andra världsherrarna begynte smäda honom för hans kristendoms skull och säga: "Är du icke ock en Galilee," då tystnade Nikodemus och talade ej mer något om Jesus. Han lät herrarna tala lögn emot Jesus såväl inför kyrkorådet som ock för Pilatus. Om han icke har samtyckt till deras råd och gärning, så har han ej heller talat något till Jesu försvar eller uttalat ett enda ord, som hade länt till Frälsarens ära. Nog förtörnas likväl Nikodemi trosbröder svårligen, om någon tvivlar på Nikodemi salighet. De inbilla sig nämligen, att Nikodemus blev salig därför, att han var Josef behjälplig i att begrava Jesu lekamen. Men nu är frågan denna, vilken utgör likasom huvudsumman av Nikodemi tro: "Hur kan en människa födas, när hon är gammal? Icke kan hon på nytt gå in i sin moders liv och födas." Detta är nu huvudsumman av Nikodemi tro, att en gammal människa icke kan gå in i sin moders liv och födas. Och detta är även huvudsumman av deras tro som nu taga Nikodemus in i himmelriket, de har ej gått in i sin moders liv. Och hur skulle väl en så stor herre rymmas i sin moders liv? Måne han icke skulle förkvävas? Det är just det som Nikodemi trosbröder frukta, att gamla Adam ska förkvävas, om han skulle gå in i sin moders liv. Men dit måste du gå, min herre, och liten måste gamla Adam bliva, om han ska rymmas i sin moders liv. Annars kan ingen födas på nytt. Det som engång är fött av kött, det är kött. Men en så from man torde ej heller ha så mycket synd, att någon ånger vore av nöden. Jag tror att Nikodemus och hans trosbröder ej torde hava synd, ehuru väl även de för sedvänjans skull

bekänna sig till syndare. Men vilken synd har de då gjort? De torde ej känna det till synd, att de om natten gå till Jesus, då de för hederns skull icke vilja gå om dagen. Väl har Frälsaren engång sagt: "Den som icke bekänner mitt namn inför människorna, hans namn ska icke jag heller bekänna inför min Fader, som är i himmelen." Och det torde för Nikodemus och hans trosbröder icke bliva till synd, att han är en stum hund, då han ser, hur Jesus och Hans lärjungar blir plågade av denna världens herrar. Utan tvivel visar Nikodemus däruti bäst sin kärlek, då han lägger Jesu lekamen med heder i graven. Och nog omnämna helt säkert lärjungarna detta och anse det för gott, men Nikodemus rymdes ju icke mer därefter i de kristnas samfund, då han ej sedermera blivit omnämnd i Apostla Gärningarna. Och hur skulle väl en sådan herre rymmas i de kristnas församling, då han ej rymdes i sin moders liv, att han hade kunnat födas på nytt? Så synes det av alla omständigheter, att Nikodemus aldrig blev en kristen, ehuru han annars var en beskedlig gubbe. Och för den skull kan ej heller andra, som alltid hänga fast i Nikodemi rockskört, någonsin bli kristna, just av den orsak, att de icke som gamla, kan gå in i sin moders liv och födas på nytt. Sålunda tillskrivas dem detta viktiga ord: Det som är fött av kött, det är kött. Men om Nikodemus icke har blivit kristen, till vilket ställe komma då de andra, som äro uppenbara fiender till Jesu kors? Och till vilket ställe kommo Herodes och Pilatus, av vilka den ene gjorde gäck av Frälsaren och den andre dömde Honom emot sitt samvete? Alla dessa torde vara i himmelriket, ehuru vi icke tro det. Så mena de världsvisa, att om någon vore så olycklig, att han skulle falla ned i helvetet, så drager Gud utan tvivel upp honom därifrån. Gud vore ju icke allsmäktig, om Han icke förmådde draga de olyckliga själar upp ifrån helvetet, vilka nedfalla dit. Men somliga vill ej heller komma upp ifrån helvetet, isynnerhet sådana, som säger till de

kristna: "Låt oss gå i fred till helvetet, så får vi ju det varmt om stussen."

Andra betraktelsen: Det som är fött av Anden, det är ande.

Med ande förstås på detta ställe alla de den Helige Andes verkningar, som först blev uppenbara på Pingstdagen och sedermera verkat i de kristnas hjärtan allestädes, varest den sanna kristendomen funnits. Men likasom då den Helige Andes verkningar först blev smådade av världshopen och sedan hatade och förföljda, så sker det även nu. Anden verkade då kraft att tala med nya tungor, och så sker det ännu idag, de kristna talar ännu med nya tungor sådana ord, som en säker stackare icke kan fatta. Anden gav då Petrus kraft att bestraffa världshopen och döma dem som Frälsarens mördare. Och så giver Anden även nu kraft att bestraffa och döma de säkra. Men denna dom kan världen icke tåla, därför vredgas de på Jesu lärjungar och draga dem inför rätta. Anden verkade även då genom ordet en sann ånger hos somliga, så att de fingo ett stygn i hjärtat och begynte med hjärtlig bedrövelse fråga apostlarna: "I män och bröder, vad skola vi göra?" Ap. G. 2: 37 Så verkar ännu idag den Helige Ande en sann sorg och bedrövelse hos dem, som icke är förhärdade. Men den onde anden verkar så mycket smälek, vrede och hat i de säkras hjärtan, att de begynna hata och förfölja de kristna, och för detta hats och förföljelses skull får de en förskräcklig dom. Anden verkar även en brinnande kärlek emellan de kristna, så att de hade ett hjärta och en själ. Men den onde fick därefter förskingra fåren genom den inbördes strid för vilkens skull hedningarna blevo i tillfälle att anklaga de kristna och säga: "De kommer ju icke överens sinsemellan." Men all kristendom gick för den skull icke om intet, fastän hedningarna inbilla sig, att de kristna är falska profeter och villoandar, då de ej unna hederliga människor samvetsfrid. Men hedningarna strida för det mesta sinsemellan och även med de kristna inför rätta. Hedningarna supa, svärja och slåss,

bedriva hor och stjäla och sedan säga de till de kristna: "I är falska profeter och villoandar, men vi leva enligt Guds ord, och för oss står nådens dörr öppen likasom för eder." Om vi nu betrakta hur de leva, som är födda av kött, så se vi, att köttets gärningar är uppenbara, som är hor, boleti, orenlighet, lösaktighet, avguderi, trolldom, ovänskap, kiv, nit, vrede, tråtor, tvedräkt, parti, avund, mord, dryckenskap, frosseri, och sådant mer. Men Andens frukt är: kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet, godhet, tro, saktmodighet, kyskhet. Gal. 5: 19—23. Utan tvivel känner man av dessa kännetecken, vilka är födda av kött och vilka är födda av Anden. Men de få själar som äro födda av Anden och av oförgänglig säd, som han har sått i våra hjärtan, må bedja den rätte Fadern,

som givit dem liv, att denna sanningens Ande alltid måtte förbliva i deras hjärtan och den utkorade barns Ande, i vilken vi ropa: "Abba, käre Fader," den Ande som vittnar med vår Ande, att vi är Guds barn. O käre Fader, som har givit oss livet, bevara alla pånyttföddas svaga liv att fienden ej må bliva i tillfälle att dräpa dem eller världens kalla vind förkyla dem. Omlinda de pånyttfödda i rena linnekläder och låt dem dia dina nådedrypande bröst, att de må upphöra att jämra sig och le mot Honom som har fött dem, vilande i Hans sköte. Och då de begynna krypa efter sin Förbarmare och ropa Hans namn, hjälp dem, o käre Förbarmare, upp från denna världens kalla golv och bär dem till den eviga glädjen i himmelen. Amen.

KOL. 1: 21, KOL. 2: 6, 7

VOREN FORDOM FRÄMMANDE OCH FIENDER MED SINNET I ONDA GÄRNINGAR, MEN NU HAVER HAN FÖRSONAT EDER. KOL. 1: 21, 22.

Här skriver Paulus till sådana kristna, som från hedendomen hade omvänt sig till kristendomen. Han gör en stor åtskillnad mellan deras förra och nuvarande tillstånd. Paulus har ej predikat som nutidens predikanter, vilka predika evangelium allmänt för alla, men gör ingen åtskillnad mellan hedningar och kristna. Paulus påminner de kristna om deras förra tillstånd och skriver till dem uti sin epistel till de Kolosser: "I voren fordom främmande och fiender med sinnet." Och vi få av dessa Pauli ord anledning att tala om dem, som ännu idag är främmande och fiender till sinnet. Huru kunna de väl slippa förbi detta ställe? Fiender till sinnet är alla hedningar, som med sitt blinda förnuft strida mot kristendomen. Vad gjorde väl kolosserna annat än motsade, då Paulus först kom för att tillbjuda dem kristendomen. Icke kan ju en hedning göra annat, då han är fiende till sinnet, han måste stå emot med den kraft, som den onde giver honom. Då han är fiende till sinnet, måste han av alla krafter stå emot kristendomen, ty Paulus säger: "Den naturliga människan förnimmer intet av det Guds Ande tillhör." Men nog tror han sig för den skull förstå, ty alla hedningar säger: "Nog ser vi själva från boken." Vad såg Paulus från boken då, när han förföljde Guds församling? Så mycket såg han, att de kristnas onda parti under sken av laglighet måste dräpas. Likväl måste han slutligen bekänna, att han gjort det av fåkunnighet och otro, ty han kunde ej tro vad de kristna sa honom, ehuru han var en lärman och hade genomläst hela bibeln.

Må hedningarna därav taga exempel, huru även de strida mot den gudomliga sanningen, då de till sinnet är fiender. Paulus tillägger detta ord, på det att de må känna, varför de voro till sinnet fiender, nämligen i onda gärningar, vilka de älskade, som Salomo

säger: "Deras ondska har gjort dem blinda." Men det finns ännu ett annat ställe, där Paulus menar detsamma, att nämligen hedningarna uppfatta intet av det som tillhör Guds Ande. Han skriver nämligen uti Efeserbrevets andra kapitel: "Gud uppväckte också eder, då I döda voren genom överträdelser och synder, däruti i fordom vandrade efter denna världens lopp, efter den fursten, som makt har i vädret, nämligen efter den andan, som nu verkar uti otrons barn." Här hör nu hedningarna, hur Paulus påminner Efesierna om deras förra leverne, då de vandrade efter denna världens lopp, som den naturliga människans sedvänja är att leva, nämligen i dryckenskap, otukt, vållust, trätör, strid och slagsmål.

Sådant är nu denna världens lopp. Och de hedningar, som så leva, vandrar efter den fursten, som härskar i vädret. Världsvinden blåser på dem, och med denna vind segla de mot evigheten och säga till Jesu lärjungar, som varna de säkra: "Låt gå." De som fara med världsvinden försmäda de Jesu lärjungar, som ro i motvind. Till dem säger världsbarnen: "I har ju ett så litet skepp, och vad är det att I ron i motvind?" Men lärjungarna kan icke fara med världsvinden, ty de vet, att det är världsfursten, som har makt i denna världens väder. Men densamme fursten är den ande, som nu verkar uti otrons barn. Och vad denne ande verkar uti otrons barn, det har man tillförne sett och det ser man ännu idag. Vad verkar denne ande? Jo, dryckenskap, svordom, horeri, vrede, girighet, världsfåfånga, olydnad, lösaktighet, mened, och förakt för gudstjänsten. Allt detta verkar den onde i otrons barn. Och det samma har fienden tillförne verkat i de kristna, då de till sinnet voro fiender, som Paulus skriver till kolosserna och Efesierna. Han skriver

sålunda: "Tänken därpå, att I fordom efter köttet har varit hedningar och utan Kristus, I voren utan Israels borgareskap och främmande ifrån löftets testamente, intet hopp havande, och voro utan Gud i världen." Och hur skulle väl hedningarna ha haft något hopp om ett bättre liv, då de icke ens vilja komma till ett bättre liv? Under Pauli tid hade somliga hedningar omvänt sig till kristendomen, då Paulus predikat för dem två eller tre år. Och dem påminner han nu, hurudant deras leverne fordom hade varit och hurudant det nu var, då en sådan förändring inträffat. Men vad bry sig väl hedningarna därom, att man skäller dem till fiender efter sinnet, de behålla sitt gamla levnadssätt. Som förhållandet var i Pauli tid, så är det ännu idag, att nämligen hedningarna icke ens tro, att deras leverne är sådant det i skriften blivit avmålade, utan de inbilla sig, att de kristna är villoandar, som i Pauli tid så ock nu. Och med den tron mena sig hedningarna bliva saliga, att de döma de kristna som falska profeter och villoandar. Det är för hedningarna den saliggörande tron. Men nu säger somliga hedningar sålunda: "Vi tro icke, att de kristna är falska profeter och villoandar, men vi hysa den fruktan, att de blir det, om de ej upphör att skälla och döma oss." Ty denna tidens hedningar säger: "Vi är döpta till Kristus, såväl som andra, vilka nu leva i kristenheten, men vi är icke mer till sinnet fiender, utan vi förstå väl, att ånger och bättring är behöfliga, och vi har redan delvis gjort bättring, vi har övergivit vårt förra leverne, som fylleri, svordom, slagsmål, horeri, brännvinshandel och girighet, och vi hoppas, att vi skola slippa till samma ställe, där de rätta kristna äro."

Så tala de dygdesammare hedningarna, vilka så att säga med egen bättring begivit sig åstad och förlita sig därpå, att de därmed behaga Gud. Men denna självgjorda bättring har ej länge varit bestående. De är nu många vilka i första väckelsen samtyckte till ett bättre leverne, men gamla Adam höll ej länge ut, innan de måste vända igen till sitt

förra leverne. En och annan övergav fylleriet, men den onde kom med sanningens piska och sade till sin träl: "Vartill tjänar väl din skrymtaktiga bättring, tag och smaka en tår, Guds håvor är ju icke förbjudna, då de njutas med tacksägelse, och allting är ju rent för de rena." Och nådetjuven gör som den onde bjuder och börjar suppa. Nog är för nådetjuven till och med giftet rent. Han klandrar ej, om också dunsten av giftet uppfyller hela detta hus. En vacker kristen hade övergivit brännvinshandeln och fåfängliga gästabud, som gravöl och barnsöl. Men gamla Adam höll ej länge ut, förrän en sådan girighet började taga på åran, och den ödmjuka kristne nödgades snart börja hålla gästabud på gammalt vis. En annan skön kristen övergav sin förra skörlevnad och började leva dygdigt. Men hordomsdjävulen gav ej samvetsfrid. Så måste den dygdiga kristna börja bedriva hor och föda oäkta barn. Och sedan frågar den förra nykterhetsvännen, liksom andra fyllhundar, på vilket ställe i skriften det är förbjudet att man ej får smaka brännvin. Och den förra dygdiga horkonan frågar helt säkert, på vilket ställe i skriften det är förbjudet att man ej får ligga med gossar, blott de ligga beskedligt. Ser I icke nu, I övare av egen bättring, att eder bättring är fåfång och att egna krafter ej hjälper något emot den onde? Ännu ären I till sinnet fiender, och samvetet är ej rätt väckt, då I utöven uppsåtliga synder. Bästa rådet för alla övare av egen bättring är, att de upphör med sin egen bättring och gå in i sin moders liv och födas på nytt. Och då Paulus på många ställen påminner de kristna om deras förra hedniska leverne, så tror jag det var hans avsikt, att de kristna må ihågkomma, från vilken olycksalighet de blivit befriade, på det att de bättre må minnas tacka för den nåd, som vederfarits dem. I detta avseende är de kristna ännu alltför otacksamma, då de likasom de nio spetälska männen gå till världen och ej mer komma ihåg att återvända till Jesus.

Och då nu den levande kristendomen blir så nedtrampad och föraktad för de munkristnas skull, vilka återgå till sitt förra leverne, så borde de få själar, som förbliva beståndande i deras allrakosteligaste tro, bedja den store Troshjälten, som icke sparat en enda blodsdroppe, som Han ej skulle ha låtit flyta för dem, att Han ville bevara dem för den listige frestaren och människosjälarnas mördare, på det att han ej mer för andra gången måtte få trycka dem ned i den olycksaliga och bottenlösa gropen. Hör oss, käre Fader. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Kol. 2: 6—7.

Text: Koloserbrevets 2: 6, 7.

Såsom I nu anammat haven Herren Kristus Jesus, så vandren i Honom och varen rotade och uppbyggda i Honom och varen fasta i tron, såsom I lärda är, och varen i henne rikligen tacksamma.

Paulus har skrivit textens ord till de kristna d. ä. till sådana människor, som från hedendomen omvänt sig till kristendomen. Och vi kunna av alla omständigheter sluta, att de har en levande tro. Men vi vet, att Paulus på annat sätt predikat för kristna och på annat sätt för hedningar. Om även i detta Herrens hus vore endast kristna församlade, så kunde vi predika för dem som Paulus predikat för kristna, nämligen om tron, om Kristus, om Hans förtjänst och kärlek och huru de kristna borde vara fästade vid Frälsaren. Men här är många döpta hedningar, som alls icke bryr sig om den sanna kristendomen, som är fiender till sinnet. Det finns även nådetjuvar, som utan sann ånger och bättring tro sig behaga Gud och säga sig dagligen ligga vid Jesu kors, fastän de ligga vid drakens kors och är renade i drakens svarta blod, men ej i Jesu blod. Det finns även övare av egen bättring, vilka egenrättfärdigheten har drivit till övande av yttre bättring, men hjärtats bättring har blivit ogjord. Det finns även tvivlande själar, vilka egenrättfärdigheten har lagt ned i den dy, där ingen botten finnes. Det finns även några

troende, vilka i sanning söka och finna sin Frälsare. Därför måste vi predika:

1 :o. **För säkra, som icke bry sig om Frälsaren.**

2:o. **För munkristna eller nådetjuvar, som med död tro och falskt hopp bedraga sig själva.**

3 :o. **För botfärdiga som för egenrättfärdighets skull ej förmå tro.**

4:o. **För troende, som har en levande tro på Kristus.**

Vad är det nu var och en bör tillägna sig av denna böndagens text?

Första betraktelsen: Vad får de säkra tillägna sig av dessa Pauli ord: "Såsom I nu anammat har Herren Kristus Jesus, så vandren i Honom, och varen rotade och uppbyggda i Honom, och varen fasta i tron, som I lärda ären och varen i henne rikligen tacksamma." Detta ord passar alldeles icke för de säkra, ty de har aldrig anammat Jesus, utan världens gud har de anammat, som har makt i denna världens väder, nämligen den ande, som nu verkar i otrons barn, för dem kunde man hellre predika såhär: "Såsom I har anammat den store fursten, denna världens gud, som har makt i världsvinden, och som förblindat de otrognas sinnen, att de skola tro lögnen, så förbliven i honom och varen rotade i honom och strid modigt för eder konung och avfallen icke från eder tro, som världen har stadfäst, och rätten edert leverne efter världens sed. Tagen någon krögare till präst, som för eder predikar evangelium så ljuvligt, att alla dygdiga horkonor börja utgjuta draktårar. En sådan präst hindrar eder icke från att svärja och slåss, han skriftar eder med drakgift utan rannsaking, och dygdiga horkonor kyrktager han oprövade, de må sedan vara botfärdiga eller obotfärdiga och deras tro sådan, att det går an att supa, stjäla och göra hor utan fara för själen." För sådana borde man enligt deras tro predika: "Supen, svärjen och öven slagsmål väl, så blir I saliga, löpen efter horkonor, så fån I förnimma

nådemärken, driv brännvinshandel, så fån I dricka rött vin i himmelriket." En sådan predikan skulle passa väl för de säkras tillstånd, ty de lever som världsguden befallt dem. Denna ande verkar nu i otrons barn de naturliga begären, som dryckenskap, girighet, stöld, skörlevnad, tvist, trätor, partier, slagsmål, vrede, fiendskap och förakt för Guds ord, såsom det är uppenbart för alla att de förakta Herrens hus och går ut ur Herrens hus, då nådevalparna gnälla, och till sin tros styrka skrifton de sig ur giftbägaren hos brännvinsspatronen. De hava intet av denna dagens text. Ty de har aldrig anammat Jesus i sina hjärtan, utan snarare har de anammat denna världens gud, vilkens befallningar de efterleva.

Andra betraktelsen: Vad får nådetjuvarna av denna dagens text, där Paulus säger: "Såsom I nu har anammat Herren Kristus Jesus, så vandren i Honom?" De tillägna sig dock dessa orden, såsom vore de skrivna för dem. De säger även: "Vi ligger dagligen vid Jesu kors, och vi har redan för länge sedan anammat Honom." Jag har hört, huru nådetjuvarna sade till Frälsaren: "Vi har en Fader, nämligen Gud, vi är icke oäkta." Och likväl hatade de Jesus och Hans lärljungar.

Jag tror, att denna tidens nådetjuvar har samma natur. De säger att Gud är deras Fader, men de hata likväl sanna Jesu lärljungar. De säger, att de är renade i Jesu blod, men i drakens blod är de renade, ty de hata de kristna och anse de kristna för falska profeter. I vilken annans blod torde de väl vara renade, än i drakens blod? Dessa nådetjuvar, skrymtare och munkristna har med egen bättring litet förbättrat eller polerat sitt leverne, och däri består allt. Hos somliga har samvetet lite rört sig, och därav har de tillägnat sig ett visst mått av kristendom. Men djävulen tillåter dem att i yttre måtto bättra sig blott han får hjärtat i sitt våld. Dävulen låter somliga ofta gå till Herrens nattvard för att likt Judas kyssa Frälsaren, blott de förråda Jesus. Somliga åter gör djävulen ovärdiga att gå till Herrens

nattvard, på det att begåendet av Herrens nattvard icke tilläventyrs må bliva liksom en knut i samvetet, ty de känner, att det ej går an att gå till Herrens nattvard med ett så ogudaktigt leverne, som de likväl icke vill avsäga sig. Med ett ord sagt: skrymtare och munkristna tillägna sig väl mycket av denna dagens text, men med rätta har de intet fått därav, ty de har ej anammat Jesus Kristus i sina hjärtan, utan det är en tom inbillning och självbedrägeri, som deras leverne utvisar, att de småningom måste återgå till världen och börja suppa, kröga och bedriva hor, som tillförne.

Tredje betraktelsen: "Vad får de botfärdiga och tvivlande av denna dagens text, då Paulus säger: Såsom I nu har anammat Herren Kristus Jesus så vandren i Honom och varen rotade i Honom" De kunna ej tillägna sig mycket av dessa ord, då de ej har kunnat anamma Kristus på det sätt som deras hjärtliga åstundan vore. Ty rätteligen botfärdiga har så mycken synd, att de ej orka stjäla nåd som skrymtare och munkristna, vilka icke känna sina synder. Den onde vredgas alls icke på dem, den onde frestar icke dem, som lever i sämja med honom. Nog unnar fienden dem tro och kärlek, blott han får vara den härskande i hjärtat. Men på de botfärdiga har fienden blivit vred och det därför, att de ej låta hans trälar vara ifred. Botfärdiga själar söker fienden plåga och fresta, stundom genom starka frestelser, stundom genom världens hat och förföljelse, och stundom, om han ej får dem att samtycka till någon synd, uppväcker han hat och förföljelse mot dem. I synnerhet reser sig egenrättfärdighetsdävulen och oroar botfärdiga själar, på det att de ej må slippa till Frälsaren så arma och eländiga de är. Och sålunda trycker egenrättfärdighetsdävulen de botfärdiga ned i den dy, där ingen botten finnes. Ofta faller de även i så stor misströstan, att de ej har kraft att sträva upp därifrån, de har ej kraft att klappa på himmelens dörr, de har ej kraft att ropa ur djupet, mot höjden. I detta eländiga tillstånd

har mången arm vandrare tröttnat. Fiendens avsikt är att uttrötta väckta själar, på det att de må upphöra att söka och sträva, att de alls icke må slippa till Kristus, utan i dess ställe återgå till världen. Men lyssna ej därtill, I botfärdiga själar, vad fienden predikar för eder, utan vinnläggen eder alltid om att genom tron söka så mycket det är möjligt, på det att I slutligen mån komma fram till den store Korsbäraren, som har burit edra synder och betalat en fullkomlig lösen för edra själar.

Jag säger eder, I tvivlande själar, att I skolen tro av hela hjärtat på Herren Jesus Kristus, på det att I mån orka söka, löpa, anamma, längta, bedja och ropa, som Herren Jesus själv gjorde, då Han på sina knän i Getsemane örtagård bad: "Abba, käre Fader, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån mig." När Han svettades blod för eder skull, då nedsteg Han till helvetet och fick lida där alla helvetets kval.

I, som är nedtyngda av tvivel, gå till örtagården och räkna de blodsdroppar som I har frampressat ur Hans lekamen. Om I ej förmån vaka i örtagården, så gå till Golgata berg och träden fram till Jesu kors. Kanhända någon droppe faller där på edert hjärta, ty Jesu blod flyter ej på en kvarts mils avstånd. Om I står så långt ifrån korset, att såren och hålen efter spikarna, och törnekronan icke synas, vad hjälper då eder ånger om I icke anammen Guds Lamms blod, utan låter det flyta på marken?

Ve, ve eder, I otrogna, vilken stor plåga I förorsaken den törnekrönte Konungen, då I ej kommen närmare och skåden, hur Gud dör, om möjligt av detta beskådande en större sorg och större andakt skulle komma över eder, om det hårda hjärtat en gång skulle bliva förkrossat. Så är det likväl vårt hopp, att de bedrövade och i misströstan försjunkna lärjungar ännu en gång få se den korsfäste och törnekrönte Konungen levande, om de blott orkade vänta och kämpa. Maria Magdalena gick åtminstone bort för att gråta på Hans grav, fastän Frälsaren ej mer var i

graven, men Han uppenbarade sig för dem, då det var slut med allt hopp.

Fjärde betraktelsen: Vad kunna de troende tillägna sig av denna dagens text, då Paulus skriver till de kristna: "Såsom I nu haven anammat Herren Kristus Jesus, så vandren i Honom och varen rotade och uppbyggda i Honom och varen fasta i tron, såsom I lärda ären, och varen i henne rikligen tacksamma?" Denna Pauli förmaning till de kristna är helt säkert tacknämlig för de få själar, som med hela sitt hjärta har anammat Jesus Kristus. Ty Paulus skriver även till de kristna: "Skaffen med fruktan och bävan, att I saliga varden." Och Petrus säger: "Eder fiende djävulen går omkring som ett rytande lejon, och söker vem han må uppsluka." I följd av ovaksamhet har fienden blivit i tillfälle att stjäla mången kristens hjärta och har börjat sålla deras själar som vete. Och den ondes änglar får glädje av de kristnas fall. Men ej har ännu alla kristna blivit sådana som fienderna hoppas. Ej har ännu alla ånyo börjat suppa och bedriva hor, som fienderna hoppas. Och fastän fienderna därigenom ej vinner något annat än vad djävulen vunnit av människans fall, nämligen den djävulska glädje, som satan har, då han kan fördärva Guds händers verk, så är det likväl nödvändigt för de kristna att giva akt på Pauli ord och förmaningar, på det att de må förbliva stadiga i sin allra kosteligaste tro och vara rotade i Kristus, att fienden ej må bliva i tillfälle att genom världskärlek och ovaksamhet bortstjäla deras hjärtan. Och såsom människan ej har kraft att strida mot djävulen, världen och det egna köttet, med mindre den store Stridshjälten är med henne, så är det just därför Paulus uppmanar de kristna att vandra i Kristus och vara rotade i Honom, emedan kämpandet med egna krafter emot den förskräckliga fienden icke hjälper.

Vi har nu sett många exempel, hur de skändligen har fallit i gyttjan, som ej har hållit sig fast vid Frälsaren. De har kämpat sin tid vad de förmått, och likväl har den onde stått

på sin kant. Den onde har nödgat dem att återgå till världen och drivit dem med stor makt till helvetet. Detta ordet har just avseende på dem som öva egen bättring och som kämpa likasom den förlorade sonen med svinen, och likväl icke få samvetsfrid. I synnerhet nådetjuvarna, som tro sig vara i nådaståndet och likväl icke är det, isynnerhet de skratta jämte de säkra, då någon kristen faller. Men de kristna får icke ringakta den onde, ty det är de som bäst känna, hur grym och förskräcklig fienden är. De kristna får nog alla tider vara vaksamma och på sin vakt. Om någon tänker, att en kristen ej kan falla, så är han alltför djärv, han håller redan på att utmana fienden till strid. Därför måste en kristen vandra med fruktan och bävan. Han får icke förlita sig därpå, att han nu är fri från fiendens frestelser, utan just där, varest nådeförnimmelserna är som störst, där är även fienden närmast. De kristna kan icke säga som de säkra och nådetjuvarna som ständigt prata och säga: "Vi har ej något med den onde att skaffa." Nej, en kristen måste känna, att han med den onde har en stor strid dagligen. Och för den skull måste en kristen vara mycket vaksam. Han måste vandra med fruktan och bävan, ty fienderna kommer från alla håll. Och när Gud ej giver sin ära åt främmande så måste även en kristen leva så allvarligt att Kristi namn ej må bli försmädat ibland hedningarna.

Och nu, I få utvalda, som har anammat Jesus Kristus. Vandren i Honom och förliten eder icke på egna krafter. Utan då fienden överfaller eder, med förskräcklig grymhet genom allehanda frestelser, så flyn till den store Segervinnaren och Troshjälten, som övervunnit den starke beväpnade och skiftat hans byte. Och tänken även på den tid, då I voren fiender med sinnet och vandraden

efter denna världen uti edra lustar efter den fursten, som har makt i världsvinden, efter den anden, som nu verkar i otrons barn. Och betänken, att I har varit hedningar och utanför Israels borgareskap, och voren utan Gud i världen, icke havande något hopp. Huru tygellösa fiender till Jesu kors voren I icke då, Men nu är I kanske största delen otacksamma och förgäten att återvända till Jesus för att tacka Honom för det lilla ljus, som nu kommit i världen genom denna kristendom och varav I dock vet, var vägen går till himmelen, om I blott vill följa densamma, väl vetande, att edert liv är kort och mödosamt, att kampens tid snart slutas och att dödsängeln snart kommer för att avhämta eder och tager eder sådana han finner eder. Kämpen så, att I mån vinna kronan, och vandren skyndsamt mot fäderneslandet, förrän mörkret upphinner eder. Ty det synes som om ljuset höll på att gå förbi till en annan ort, varest det bättre blir emottaget. Ihågkommen dock den stora ångest och vedermöda den himmelske Förbarmaren har lidit för edra själar, och varen icke allenast ordets hörare utan och dess görare.

Vi hysa det hopp, att de få själar, som förbliva stadiga i sin allra kosteligaste tro intill änden, skola framkomma till Sions berg. I skolen där sjunga den nya sången Gudi och Lammet, sägande: "Amen, Halleluja." Lov, pris och ära vare den ende odödlige Guden och Lammet, som varit ifrån världens begynnelse och återlöst de själar, som anammade Honom och som är redo att efterfölja Hans blodiga fotspår och bära Hans kors upp till Golgata berg. Dem giver Han livets krona och låter dem äta av livets träd, som är mitt i Paradiset. Amen.

AFTONSÅNGSPREDIKAN 1856

JOH. 14 2; LUK. 16: 19—31

MIN FADERS HUS ÄRO MÅNGA BONINGAR: OM SÅ ICKE VORE, SÄGER JAG DOCK EDER, ATT JAG GÅR BORT TILL ATT BEREDA EDER RUM. JOH. 14: 2.

Med dessa ord hugsvalade vår Frälsare sina bedrövade lärjungar, då de hörde, att Jesus bortgår och lämnar dem allena. Lärjungarnas tro skulle ej ha uthärdat i den stora striden och kampen med djävulen och världen, om de icke hade haft det saliga hoppet, att en bättre jord och himmel finnes på andra sidan graven, där de troende skola få bo, sedan detta mödosamma liv slutats. Till detta förlovade land sträva alla rätta Israeliter, till det land, där mjölk och honung flyter. Dit ila alla, som med hela sitt hjärta begivit sig på flykt från Egyptens hedniska land och ut ur trälldoms hus. Dit ila de få själar, som här för hedningarnas skull äro i trälldom. Dit sträva Jesu bedrövade lärjungar, nämligen till fadershuset, dit Jesus gått förut för att bereda dem rum. Men om de icke hade det saliga hoppet, att de snart skola slippa till de evinnerliga hyddorna, så skulle de väl tröttna, liksom Israels barn dogo och förgingos på vägen. Till följd av resans besvärligheter blevo de otåliga. Fastän de hade sjungit lovsång på andra sidan havet, så tröttnade de likväl på vägen och orkade ej följa sina medvandrare.

I få själar, som ännu hållen på att sträva framåt. I sen, hur många av edra medvandrare har tröttnat och dött på vägen. I sen, att det ej mer finnes många, som orka följa med. I sen, att även de få lust att vända tillbaka, som sjungit Herren lovsång på andra sidan havet. Och varför har de tröttnat? Därför, att de ej genast sluppo till det förlovade landet, då de sluppo över Röda havet. Om de då genast hade sluppit till det förlovade landet, när de sluppo på andra sidan havet, så hade de kunnat vara nöjda. Men för sin otålighets skull nödgades de vandra omkring hit och dit uti denna världens öken. Och ännu vid Sinai berg fingo

de höra Gud uttala lagens förbannelse, och då uppstod hos dem en stor fruktan för Guds vrede. Men denna fruktan försvann snart, och nu håller de på att dansa kring den gyllene kalven. Endast Mose, Josua och Kaleb, vilka av nitälskan för Gud: lugna folket och förmana dem att tro, att Gud kan förgöra fienderna — dessa få själar få se det förlovade landet. Josua och Kaleb skola få komma och bo i det land, där mjölk och honung flyter.

Bedjen, I Israels barn, I vandrare mot evigheten, att Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, som hittills hjälpt eder, så att I torrskodda sluppit över Röda havet, och som givit eder vatten ur klippan, som är Kristus — bedjen, att Han ville föra eder utan knorr till det förlovade land, där mjölk och honung flyter. Snart skolen I torrskodda slippa över floden Jordan. Hör, du Israels Herde, de fattiga vandrares suckan. Amen! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 16: 19—31.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta, **Varför den fattige Lasarus av änglarna blev förd uti Abrahams sköte.**

Första betraktelsen: Blev Lasarus salig för sin fattigdoms skull? Mången fattig inbillar sig att han blir salig. Då Gud ej givit honom ägodelar i världen, så tror mången fattig, att han får en skatt i himmelen. Lekamligen fattiga inbilla sig, att Gud gjort dem fattiga, då de säga: "Gud har icke gjort oss rika". Men i kristendomens ljus se och förstå vi väl, att Gud icke har gjort många fattiga, utan det är den onde som gjorde dem fattiga. Fördens skull säger Frälsaren: **"I haven alltid fattiga när eder, men mig haven I icke alltid"**.

Om vi alltså betrakta Lasari lekamliga fattigdom, så kunna vi med visshet säga, att Lasarus icke för sin lekamliga fattigdoms skull blivit salig. Men den andeliga fattigdomen är en annan sak. Det är möjligt, att Lasarus genom den lekamliga fattigdomen kom att känna sin andeliga fattigdom, som stundom, fastän sällan inträffat. Ty denna tidens fattiga äro så högfärdiga, att de icke bliva ödmjuka, varken inför Gud eller människor, hur de än må vara trängda av lekamlig nöd. Denna tidens fattiga se endast på de kristnas fel, och mäta kristendomen efter sina egna behov. Den som ej orkar fylla deras buk, han är ingen kristen. Sådana människor bliva ej fattiga i anden, varken i denna eller den tillkommande världen. Men Lasarus har blivit andeligen fattig och för sådana fattiga varder predikat evangelium.

Finnes här nu någon andeligen fattig, som begär släcka sin hunger av de smulor, som falla från den rike mannens bord? Finnes här nu någon andeligen fattig, som begär släcka sin hunger av de smulor, som falla från den rike mannens bord? Finnes här någon fattig, som är full med svullnader, vilkens sår hundarna måste slicka? Jag tänker, att här finnes hundar, som slicka såren, om här finnes någon andeligen fattig i sina sår, om någon ligger för den rike mannens dörr. När för de andeligen fattiga predikas evangelium, då bliva sådana fattiga saliga, icke för sin fattigdoms och sitt armods skull, utan för den mannens skull som för dem predikat evangelium, nämligen för Kristi skull, som har gjort dem rika. Hundarna slicka även deras sår av medömkan och deltagande. När samvettsåren begynna lukta och blöda, då komma hundarna och slicka såren.

Men, bättre Gud, i dessa tider finnes ej många fattiga, som ligga för den rike

mannens dörr och begär släcka sin hunger med de smulor, som falla från den rikes bord. Men även de, som varit i fattigdom och legat i sina sår för den rike mannens dörr, har nu upphört att tigga, har börjat stjäla, liksom de olyckliga stackare, vilka nu förlita sig på en kommande ånger, i det de avfölo från ångerns nåd, och begynte stjäla, sup och bedriva hor, alla Guds barn till fasa, alla den ondes änglar till glädje, alla föräldrar till grämselse och alla djävlar till köttets förlustelse.

Men vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att de andeligen fattiga som fortfarande tigga av de smulor, som falla från den rike mannens bord, och ligga i sina sår framför den rike mannens dörr, vilkas sår medlidsamma hundar slicka — vi hysa det hopp, att deras själar ej äro tunga att bära uti Abrahams sköte. Vi hysa det hopp, att änglarna bär deras själar med glädje och fröjd, sjungande och prisande Gud. Lasarus, vänta ännu en liten tid. Snart skola änglarna komma och avhämta dig. Snart skola gäster komma från himmelen. Snart slipper du från denna fattigdom, från denna hunger och nakenhet. Snart slipper du uti Abrahams sköte och får sitta till bords med Isak och Jakob i himmelriket. Snart slipper du från fattigdom till rikedom, från sjukhet till hälsa och från nakenhet till prydnad. Snart skall du få se de troendes Fader och de tjugofyra äldste, som har krona på huvudet och vita kläder. Om du här lidit hunger, så skall du där bespisas med manna. Om du här lidit törst, så får du där dricka ur den levande vattenkällan och av det levande vinträdets frukter, som är i Guds Paradis. Amen.

LUK. 15: 11—24; LUK. 14: 16—24

NÄR DEN FÖRLORADE SONEN HADE TRÖTTNAT ATT VALLA SVIN, STOD HAN UPP, KOM TILL SIN FADER OCH SADE: "FADER, JAG HAVER SYNDAT I HIMMELEN OCH FÖR DIG, OCH ÄR ICKE VÄRD HÄREFTER KALLAS DIN SON. DÅ SADE FADERN TILL SINA TJÄNARE: BÄREN FRAM DEN YPPERSTA KLÄDNINGEN OCH KLÄDEN HONOM DÄRUTI, OCH FÅN HONOM EN RING PÅ HANS HAND OCH SKOR PÅ HANS FÖTTER. OCH HAVEN HIT DEN GÖDDA KALVEN OCH SLAKTEN HONOM, VI VILJA ÄTA OCH GÖRA OSS GLADA. TY DENNE MIN SON VAR DÖD OCH HAVER FÅTT LIV IGEN, HAN VAR BORTTAPPAD OCH ÄR FUNNEN IGEN. OCH DE BEGYNTE GÖRA SIG GLADA". LUK. 15: 21—24.

Denna Frälsarens skildring om den förlorade sonen är en härlig liknelse för alla dem, som har bortslösat nådens dyrbara skatter, och genom detta bortslösande råkat i ett så olyckligt tillstånd, att de nödgas valla svin. Den himmelske Fadern mottager även dem med glädje och fröjd, då de stå upp ur det elände, där de ligga nedtryckta under egenrättfärdighetens börda, och komma till den himmelske Fadern, trasiga, av världen föraktade och med syndens börda på axlarna. Fadern gör bröllop åt denne förlorade son och befäller sina tjänare hämta åt honom de yppersta högtidskläderna och giva honom en ring på hans hand och skor på hans fötter.

Vi fatta väl, att varje botfärdig är den förlorade son, som förfarit nådens dyrbara skatter och genom detta förfarande råkat först i fattigdom, otro och svåra tvivel. Och sedan, då den falska ovärdigheten avhåller dem från att genast gå till Fadern, råka de i fångenskap under otron och börja underhandla med egenrättfärdighetsborgaren, vilken sänder dem bort att sköta hans svin d.ä. att kämpa med egna onda tankar, lustar och begärelser. Men av denna kamp blir intet: otrosfångarna komma ej till samvetsfrid, sålänge de med egna krafter kämpa med de andeliga svinen. Fastän de begära släcka sin hunger med egenrättfärdighetens drav, som de andeliga svinen förtära, så varken kan eller vill egenrättfärdigheten skänka frid åt deras samveten.

Nutidens bibeltolkare har orätt uppfattat den förlorade sonens levnadsbeskrivning, då

de tro, att den förlorade sonen gick till världen, då han åtog sig en herdes arbete. Men en väckt människa återfaller ej i säkerhet sålänge hon har ett dömande och gnagande samvete. Den förlorade sonens samvete var vaket, då han begynte lida nöd. Men en väckt människa kan ej undvika egenrättfärdighetsborgaren, som sänder henne att vakta svin och låter henne strida och kämpa med egna onda tankar.

Den falska ovärdigheten faller så tungt över de väckta, att de ej genast orka stå upp och gå till Fadern, då de bliva fattiga i anden, utan de försöka genom egen bättring förtjäna nåd. Och när de med egen bättring ej få samvetsfrid, då vänder sig egenrättfärdigheten på andra sidan och ingiver den väckta sådana tankar: "Hur undfår du nåd, du har ju icke en rätt ånger"? Då börjar den eländiga människan tillönska sig en bättre ånger. Men varifrån får den botfärdige en bättre ånger, då egenrättfärdigheten är så sträng och hård i att fordra ett rent hjärta, förrän hon låter honom gå till Fadern.

Här ser du, förlorade son, hur olycklig du är i den stränga egenrättfärdighetens tjänst. Du må hur som helst valla svinen, du må hur som helst med din egen kraft kämpa med de onda och orena tankarna, därigenom får du likväl icke samvetsfrid. Du måste dock förgås i hunger, fjärran från fäderneslandet, fjärran från Faderns hus. Du måste, olyckliga förlorade son, du måste dö av hunger i egenrättfärdighetens tjänst. Denne borgare är så girig, att han ej ens låter äta drav. Han

fruktar att svinen bliva åsidosatta om du skulle äta med dem. Betänk nu, olyckliga stackare, hur många tjänare i fadershuset har bättre ställning än du. Tänk, du förlorade son, om du skulle stå upp från den otro, varuti du legat, om du skulle gå till Fadern och säga till Honom: "Fader jag haver syndat i himmelen och för dig. Jag är icke nu värd kallas ditt barn: gör mig såsom en av dina ringaste legodrängar". Kanske skulle Fadern varkunna sig över dig och förlåta din orättfärdighet. Sela.

Jag har hört, att Fadern saknar sin son, om vilken Han ej fått underrättelser på många år. Fadershjärtat är bedrövat. Fadershjärtat saknar dig, olyckliga stackare, som är nära att förgås av hunger i det främmande landet, i den svarta djävulens tjänst, fjärran från fäderneslandet, fjärran från Faderns hus. Stå upp, stå upp förlorade son, och gå till Fadern. Kanhända Han mottager dig med glädje och giver dig nya kläder, lägger ring på din hand och gör bröllop för din skull. Och alla tjänare begynna glädjas och fröjda sig för din skull. Ack, om du visste, hur Fadern väntar dig, hur Hans hjärta brinner av kärlek. Såsom Han avmålade fadershjärtat för dina ögon genom denna sköna liknelse, så är även Förbarmarens hjärta sådant, fullt av nåd och kärlek.

Hören nu, alla den förlorade sonens gelikar, bedrövade, botfärdiga, tvivlande, under egenrättfärdigheten nedtryckta och otrosfångar: Vakten ej mera svin i det främmande landet. I dör av hunger i den svarta djävulens, i egenrättfärdighetens tjänst. I dör av hunger fjärran från Faderns hus, fjärran från fäderneslandet. I dör av hunger utan Faderns välsignelse. Stån upp och gå till den himmelske Förbarmaren så usla och eländiga I ären, nakna, av världen föraktade, som trasdjävlar. Fadern väntar eder, Förbarmarens hjärta saknar eder. Han har stor sorg för eder skull.

Om I kommen till Fadern sådana I ären, så mottager Han eder med glädje och giver

eder den yppersta klädnaden och en ring på er hand, tillreder bröllop, och I fån dö uti Faderns sköte. O hur ljuvligt vore det ej att dö i Faderns sköte. Kommen alla den förlorade sonens gelikar och bekänner: "Fader jag har syndat i himmelen och för dig. Jag är icke nu värd kallas ditt barn, gör mig såsom en av dina ringaste legodrängar". Hör, o himmelske Fader, den förlorade sonens ödmjuka bön: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 14: 16—24.

Då de bjudna gästerna ej har velat komma till det himmelska bröllopet, nämligen sådana gäster, som för världskärlekens skull ej har tid att komma, så skola vi nu genom Guds nåd betrakta; de gäster som komma, nämligen fattiga, krymplingar, halta och blinda.

För det första: Vilka äro dessa fattiga?

För det andra: Vilka äro dessa krymplingar?

För det tredje: Vilka äro de halta? För det fjärde: Vilka äro dessa blinda gäster?

Herren, den store nattvardshållaren och tillredaren, förläne alla sin nåd att de må komma till bröllopet, då Konungens tjänare komma för att kalla dem, och att bröllophuset må bliva fullt av gäster.

Första betraktelsen: Vilka äro dessa fattiga gäster? Jag tror att de äro sådana fattiga, som annars kallas fattiga i anden och för vilka nu predikas evangelium. Förut har man endast för de rika predikat evangelium, men nu predikas för de fattiga evangelium, såsom Frälsaren sade till Johannes lärjungar: "Gån och sägen Johannes igen, vad I haven hört och sett: de halta gå, de blinda se, de spetälska göras rena och de fattiga varder predikat evangelium". Förut har man endast för de rika predikat evangelium, men nu predikas evangelium för de fattiga, just sådana fattiga, om vilka Jesus sagt i sin bergspredikan: "Saliga äro de, som äro andeligen fattiga, ty himmelriket hörer dem till". Den är icke fattig i anden, som har tro, hopp, kärlek, goda gärningar och vackra

böner, såsom nådetjuvarna säga: "Vi hava tro, vi hava hopp, vi hava kärlek, vi hava goda gärningar". Men den är först fattig som ej har tro, ej hopp, ej kärlek, utan endast suckar och synder. För sådana fattiga predikas nu evangelium, och de komma utan tvivel till den stora nattvarden. De komma till glädje då evangelium så predikas för dem, att en levande tro upptändes i deras hjärtan.

Fordom när det fanns brännvin i varje gård, då rådde ej fattigdom i församlingen. Då hade man råd att supa och bära granna kläder, man hade råd att följa världens fåfänga. Då predikades evangelium för alla rika, för obotfärdiga horkonor, tjuvar och krögare. Alla lovades salighet i himmelriket. I den tiden hade även alla tro, hopp,, kärlek och vackra böner, men nu har ej mången så fast tro, som nådetjuvarna ha; nu ha alla icke ens hopp, och kärlek fattas alldeles. Jag tänker, att de äro rätteligen fattiga i anden och arma, som kommit i det tillstånd, att de icke förmå tro, icke kunna hoppas, ej heller känna kärlek. För sådana predikas nu evangelium, och de bliva kallade till bröllopet. För sådana har även Jesus predikat evangelium. Icke har Han för fariséerna ej heller för de judar som sade: "vi hava en Fader nämligen Gud", ej heller för Nikodemus predikat evangelium, utan idel dom. Men för de i anden fattiga har Jesus predikat evangelium d.ä. för sådana som tvivla om sin salighet. Johannes hade genom sin lagpredikan fått många att tvivla om sin salighet, men en sådan lagpredikan var även för nådetjuvarna högst nödvändig, ty de skulle alla med sin döda tro ha gått till helvetet, om icke Johannes genom sträng lag och dom hade fått några själar att vakna. Men sedan några genom denna stränga dom hade blivit fattiga i anden, då sade Jesus till Johannes lärjungar: "De fattiga varder predikat evangelium". Och så har även vårt hopp varit, att för de fattiga borde predikas evangelium, på det att de må begynna tro och med levande tro fly till Jesus. Då få de fattiga sätta sig vid bröllopsbordet, när de

genom levande tro komma till glädje och bliva druckna av den Helige Andes vin.

För det andra står det skrivet uti vårt evangelium, att **Konungens tjänare kalla krymplingar till bröllopet**. I andelig mening äro krymplingarna sådana människor, som i anseende till hjärtat eller själen äro så förkrossade, att de ej mer med egen kraft orka röras någonstades på livets väg, antingen de sedan har fallit ned från tempeltinnarna och sålunda brutit benen av sig, eller har fienden slagit dem så, att hjärtats och själens ben har alla blivit krossade. Somliga krymplingar anklaga väl de kristna och säga, att den och den stränga kristna kom och slog honom och pressade så hårt, att till och med benen blevo krossade. Men det är icke alls så, utan fienden eller i synnerhet egenrättfärdighetsdjävulen är det som så svårt tuktar somliga, att alla lemmar och ben bliva krossade. Och hur skulle väl denna arma krympling mer orka vandra på livets väg, då han icke ens orkar röra sig från sitt läger. Icke orkar en sådan arm stackare komma till den stora nattvarden, fastän han blivit kallad. Jag tror, att det behöves bärare för sådana arma varelser, som ej själva förmå komma.

Vi veta icke vilka den lame mannen hade fått till bärare, men han hade helt säkert några bekanta, som sågo, att denne man aldrig kommer fram till Jesus med mindre man bär honom. De varkunnade sig över honom och begynte bära honom. Och så snart han buren kom fram till Jesus, fick han höra dessa nådens ord: "Dina synder förlåtas dig". Helt säkert behöva alla krymplingar bärare, som föra dem till bröllophuset och till Jesus. Ty annars komma de stackare, vilkas ben egenrättfärdighetsdjävulen har krossat och gjort dem vanföra, icke till bröllophuset, utan dö på stället. Jag tänker och tror även att alla de kristna, som själva har förnummit, hur olycklig den själ är, som ligger vanför och ej slipper någonstans, förbarma sig över krymplingarna och börja bära dem, hur mycken möda det än må medföra. Tung är en

sådan människa att bära, som ligger vanför och vilkens ben egenrättfärdighetsdjävulen har sönderkrossat och pryglat honom så, att han blivit en krympling. Men det hjälper ej att lämna honom där på stället att dö, utan man måste bära honom.

Bärare. Krymplingen beder eder och säger: "Kära vänner, bären mig fram till Jesus, bären mig till brölloppshuset, på det att även jag liksom Lasarus måtte få ligga för den rike mannens dörr och tigga de smulor, som falla från den rike mannens bord".

För det tredje: En del av de gäster, som blevo kallade till den stora nattvarden, äro halta. De utgöra en sådan hop, som icke är så alldeles vanför och lemytt, men haltar likväl på båda sidor, liksom Israels barn, till vilka profeten Elias sade: "Huru länge viljen I halta på båda sidor? Är Baal Gud, så tjänen honom, men är Herren Gud, så tjänen Honom". En haltande kristendom är visserligen en dålig kristendom, fastän den är litet bättre än en tennartad kristendom, som helt och hållet smälter uti prövningens eld. En haltande kristen är väl kallad till bröllopet, men han förmår icke komma dit fram. För det första skulle han genast behöva ett träben, varpå han kunde stödja sig, att han ej må ragla hit och dit. För det andra skulle han behöva tvenne stavar, mot vilka han kunde stödja sig, då han flyttar ena foten framåt. Då han haltar på båda sidor, så lutar han än mot höger än mot vänster, än är han en kristen och än en sorglös, än försvarande de kristna och än emot dem. På vad sätt skall en sådan komma fram till den stora nattvarden i rättan tid, då den, som är en krympling alltid finner nåd inför människor och får någon bärare, men den halte mannen bryr sig ej någon om att bära? Ty dels har den halte så mycket kraft av sig själv och så stor ambition, att han säger till bäraren: "Nog tror jag mig slippa fram även utan bärare", dels har han så trög gång, att han icke kan hinna fram till brölloppshuset, innan solen går ned. Ofta gå andra förbi honom, till och med den som är vanför går förbi den halte mannen, då

bärarna bära den vanföra. Men den där halte mannen, vem vill väl bära honom? Vi kunna icke säga att han ej blivit kallad till bröllopet, men det säga vi: hur skall han komma fram då han haltar på båda sidor? Stundom är han kristen och stundom hedning. Om vi skulle fråga den halte: "hur har du blivit halt?" så svarar han ofta, att det är föräldrarnas fel. Än har han fallit och stött sig, än vet han icke ens själv, hur han blivit halt.

Vad tänker du nu, du på båda sidor haltande människa? Tror du dig slippa fram till den stora nattvarden? Tror du, att du skall få smaka av de läckerheter, som där givas åt de fattiga och krymplingarna? Jag tänker, att om du ej genast går till den stora läkaren, vilken har sagt till Johannes lärjungar: "de halta gå", så kommer du ej i rättan tid fram till brölloppssalen, utan blir stående utanför. Men om du först skulle gå till den store Läkaren, bedjande, att Han måtte göra dina fötter helbrägda, så vore det möjligt, att även du skulle slippa fram till den stora nattvarden, innan dörren till brölloppshuset tillslutes.

För det fjärde: Även de blinda äro kallade till bröllopet eller till denna stora nattvard, och de komma utan tvivel dit såsnart deras ögon bliva öppnade. De blinda äro sådana människor, för vilka blindheten blivit en stor plåga, och dessa har stor lust att komma till ljuset. Men de behöva först en ledare, som leder dem till den stora ögonläkaren. Somliga har blivit blinda, liksom Tobias, vilkas ögon svalorna har förblindat. Dem, som äro blindfödda, kan ingen människa hjälpa. Antingen nu den blindas föräldrar har syndat eller han själv, såsom lärjungarna menade, eller huruvida båda har syndat, det veta vi icke. Men det veta vi förvisso, att ingen människa kan bota en sådan människas blindhet, utan den Herren allena, som har gjort alla ögon och öron. Om nu den blinda stackaren skulle få någon ledare, som skulle leda honom till Jesus, så att Herren Jesus själv skulle komma och se honom, så skulle Han helt säkert varkunna sig över honom, som I sen och veten I Jesu lärjungar, att

Herren har sett denna blinda stackare och gjort honom seende, varöver nu alla förundra sig. Men fariséerna bliva misslynta, ja, de till och med vredgas icke allenast på den stora ögonläkaren, som har öppnat den blinda stackarens ögon, utan även på den mannen, som var blindfödd och nu kom för att lära fariséerna, vilka trodde sig se och frågade Jesus: "Äro också vi blinda?" Dessa fariséer, skriftlärdade och äldste bland folket förtörnades på denne mannen, som var blindfödd. Ty fastän Jesus är okänd för honom, så har han likväl, sålänge han får se med öppna ögon, ett sådant sinne, att han vittnar, att den okände öppnaren av den blindes ögon är från Gud, fastän Fariséerna säga Honom vara en syndare. En sådan människa, som är blindfödd och genom Jesu kraft har fått sina ögon öppna, skulle helt säkert begynna följa Jesus och Hans lärjungar, så snart han kommer att känna, vad för en man Jesus är. Han börjar tro på Guds Son och kommer förvisso till den stora nattvarden, dit även alla blinda äro kallade, så och den blinde stackare, som sitter vid vägen och ropar: "Jesus, Davids Son, varkunna dig över mig." För honom har blindheten blivit en stor plåga. Han har hört talas om Jesu stora kraft, vilken har kommit för att hjälpa de eländiga, och därför ropar han av alla krafter. Fastän det säkra folket näpser honom och befaller att tiga, likväl ropar han så mycket hans mun förmår: "Jesu, Davids Son, förbarma dig över mig, att jag måtte få min syn." Slutligen måste Jesus stanna och öppna den blinda stackarens ögon.

Denna människa följer även Jesus och Hans lärjungar och kommer till den stora nattvarden. Men Tobias, vilkens ögon svalorna förblindat, som klagar, att han har ledsamt och säger till Guds ängel: "Vad skall jag hava för glädje, som i mörkret sitta måste och icke kan se himmelens ljus?" — männe icke Herren skall förbarma sig över honom och sända sin ängel för att hjälpa honom från hans blindhet? Mången har visserligen blivit blind av den orsak, att svalorna har

förblindat hans ögon, men det är icke svalans fel, utan det är deras eget fel, då de lägga sig rätt under svalboet. Svalorna förblinda icke en vakande människas ögon, men sovande människors ögon förblinda de nog, och därigenom har mången blivit blind. En sådan människas ögon öppnas icke förrän man lägger galla i ögonen, som svider mycket. Och sedan den blindes ögon blivit öppnade, så får även han börja lova Gud och kommer utan tvivel till den stora nattvarden, som nu är tillredd för fattiga, krymplingar, halta och blinda, såsom Jesus sade till Johannes lärjungar: "De blinda se, de halta gå, de spetälska göras rena, de döda resas upp och de fattiga varder predikat evangelium".

Nu är visserligen alla kallade till den stora nattvarden. Och vi hysa det hopp, att de komma fram, fastän de vandra långsamt. Och nattvarden stora tillredare får nog vänta några stunder, innan de komma. Dålig är väl en sådan bröllopskara i världens ögon. Husbonden har samlat det sämsta slag av människor som finnes på jorden, idel föraktade människor, vilka en hederlig bonde säkert icke skulle kalla till bröllop. Men varför hava de hederliga bönderna och världsherrarna gjort sin ursäkt? Varför kommo de hederliga gästerna icke till den stora nattvarden? Hava de därigenom föraktat husbonden som tillrett nattvarden?

Icke kan husbonden kasta sina läckerheter för getter och svin. Någon måste utan tvivel komma och njuta av de läckerheter som husbonden har tillrett. Då de förnäma och hederliga gästerna förakta husbonden, så få nu de ringare njuta dessa läckerheter.

Kommen nu, I fattiga som ej haven något annat att lägga i munnen, än vad I genom tiggande erhållen. Kommen till den stora nattvarden och njuten med tacksamhet, vad husbonden genom sina tjänare tilldelar eder. De framlägga för envar hans del allteftersom var och en har behov och nöd. Kommen även I krymplingar, som vem vet hur lång tid hava legat på eder sjukbädd och på långliga tider

ej hava smakat Guds håvor. Kommen I halta, vilkas vandring är långsam sålänge i halten på båda sidor. Bedjen, skynden och vandren fort, innan dörrarna tillslutas. Och i blinda, som rättan tid en ledare, på det att I mån slippa till den store ögonläkaren, som öppnar blinda stackares ögon, att I mån se, var vägen går till himmelen, kommen till den stora nattvarden. Vem vet, hur länge denna nattvardsstund varar? Kanske aftonen snart tillstundar och dörrarna tillslutas, så att ingen mer slipper in. De sent kommande få ej smaka de läckerheter husbonden har tillrett. Då få även de, som blivit kallade, stå utanför, och få visserligen höra, vilken glädje är i bröllophuset. De sent kommande skola ej få smaka eller deltaga uti deras glädje. De, som äro utanför, skola ej få titta och skåda, hur skön Frälsarens fattiga brud är, hur hon är smyckad med guld, hur hon är krönt, hur hon är vacker och strålande, hur hon sitter i Brudgummens famn och är dejlig, och skiner såsom solen. På hennes huvud är en krona, som har tolv stjärnor, och en vacker korsstjärna på bröstet, som är gjord av rent guld, om vilken det talas i Johannes Uppenbarelsebok, hon har morgonstjärnan

och en gyllene ring på fingret, nämligen den trolovningsring, som är den blodröde Konungens kärlekstecken, som han givit sin fattiga brud, då Han begav sig för att friköpa och förlossa sin fattiga brud utur fångenskapen. Redan då gav han bruden kärlekstecken. Utan tvivel ihågkommer du, Frälsarens brud, att du är trolovad med en man, som med sitt eget blod har friköpt dig och förlossat dig utur fångenskapen. Kom även ihåg, att du nu är kallad till den stora nattvarden där de blinda se, de halta gå, de krymplingar hoppa, de döva höra, de stumma tala. Kom ihåg, att vid denna stora nattvard gästerna bespisas med läckerheter. Där få de smör och honung, vin och mjölk utan penningar och för intet. Men de fattiga, som ej hinna fram till den stora nattvarden, få stanna utanför, och fastän de då klappa, så finnes ingen som upplåter, fastän de ropa, så finnes ingen som svarar, fastän de gråta, så finnes ingen som hugsvalar. Ty för de sent kommande äro dörrarna tillslutna till evig tid, och ingen finnes, som mer kan upplåta, emedan I ej har klappat på, när dörrarna ännu stodo öppna. Nu är det för sent och evigt för sent. Amen.

ANDRA PREDIKAN

VISH. 2: 6—9; LUK. 14: 16—24

SÅ KOMMEN NU OCH LÅT OM OSS LEVA VÄL, MEDAN VI KUNNA, OCH BRUKA OSS, MEDAN VI UNGA ÄRO. VI VILJA FYLLA OSS MED BÄSTA VIN OCH SALVA. LÅT INGEN AV OSS VARA LOTTLÖS I VÅRT BRASKANDE, ATT MAN ALLESTÄDES MÅ SPÖRJA, HURU VI HAR VARIT GLADA. VISH. 2: 6—9.

Salomo förtäljer på detta ställe de obotfärdigas förhinder, då han efterhärmar en obotfärdig människas ord. Och fastän ej mången sorglös människa i dessa tider vill tala alldeles såsom hon tänker, så utvisa likväl hennes gärningar, att hon hyser dylika tankar, dylika lustar och begärelser som de människor, vilkas ord Salomo på detta ställe upprepar. Vad äro väl den obotfärdigas förhinder annat än just dessa ting, som intaga den obotfärdigas sinne, nämligen att de vilja först njuta av världens glädje och köttets förlustelser. De nännas ej övergiva världens glädje. De frukta att det blir slut med all glädje, om de måste börja ångra och bättra sig. Och av denna orsak fika de efter all slags glädjeämnen, såsom dans, dryckenskap, skörlevnad, vållust, goda dagar osv. Då nu de kristna börja bestraffa dem för orättfärdighet och ogudaktigt leverne, så säga de hånande till sina förlustesekamrater: „Låt ingen av oss vara lottlös i vårt braskande, att man allestädes må spörja, hur vi har varit glada."

Man har ofta sett, att världsträlarna även försöka samla åt sig trosförvanter med brännvin och locka dem på allt sätt, på det att den onde ej må mista någon av sin skara. De ha samlat sin hop till dans, kortspel och gästabud, på det att ingen må övergiva deras följe. Detta är nu det som Salomon framställer, då han efterhärmar deras ord: "Låt ingen av oss vara lottlös i vårt braskande, att man allestädes må spörja, hur vi glada varit hava." Somliga ha supit av harm, då man bestraffat dem för fylleri. Och världsfurstarna har enkom med brännvin sökt beveka sina trosbröder, på det att den onde ej må mista någon av sin skara, Men

när de kristna alltid bestraffa världsbarnen för synd och ej unna dem samvetsfrid, då säga världsbarnen, såsom Salomo efterhärmar deras ord uti ovannämnda kapitel. Och i 12 versen säger han: "Så låtom oss nu vakta efter den rättfärdige, ty han gör oss mycken olust och sätter sig emot våra gärningar och straffar oss, att vi synda emot lagen, och utropar vårt väsende för synd." Av dessa Salomos ord höra vi, vad de säkra i den tiden har menat, då de kristna bestraffat och förmanat dem till bättring. De har redan då misstyckt det och sagt, att de kristna göra sig själva goda, då de vilja föra de säkra till ånger. Ty så lyda deras ord: "Han giver före, att han känner Gud, och berömmar sig att han är Guds barn." Det är misshagligt för de säkra, då en kristen säger eller bekänner sig vara Guds barn. Ty världshopen tål ej höra, att någon själ är befriad från den ondes klor. Avunden är så stor hos världsträlarna, att de ej unna andra bättre lycka än de själva ha. Och det är märkvärdigt, att fastän en säker människa tror sig bliva salig, hon det oaktat skall så svårligen vredgas av ett enda ord. Hon är vida värre än den rike mannen, som icke hade önskat sina bröder så ont, att de borde komma i pinorummet, fast han själv var där. Men en säker människa här på jorden skulle alls icke unna, att andra komme till ett bättre ställe än där hon själv är. En väckt människa gläds över andra bättre kristnas salighet. Hon ser nog gärna, att alla bleve Guds barn. Men av de säkras ord, vilka Salomo upptecknat, hör man tydligen, att det ej behagar dem väl, då en rättfärdig säger, att hon är Guds barn. Slutligen börja de säkra förfölja de kristna och säga sedan likasom Judarna, då de hade korsfäst Frälsaren: "Är

han sannerligen Guds Son, så hjälpe och frie sig själv från motståndarnes hand." Dessa ord har Salomo skrivit tusen år förrän de blevo uttalade, Men ej förstår den blinda stackaren fördenskull, att hans tankar, ord och gärningar redan förut äro upptecknade i skriften på det att han må lära känna sig själv av de skriftställen, där gamla Adams skepnad är avmålad. Förgäves ställer man spegeln för den blinde, han ser likväl icke sitt ansikte. Och om någons gamla Adam skulle höra, att man nu håller på att avmåla honom, så skulle gamla Adam genast börja morra som en katt, då han ser sin skepnad i spegeln.

Dessa den obotfärdigas förhinder har Salomo nog riktigt kunnat utlägga. Och vi veta alla att dessa saker ha inträffat här och inträffa ännu allestädes där kristendomen uppenbaras. Men värre är den människa, som erfarit något av kristendomen.

När hon återfaller i död tro och ånyo blir de säkras trosförvant, då blir den onde i tillfälle att förvandla sig till en ljusets ängel. Deras själstillstånd har Frälsaren avmålat uti evangelium på tredje Söndagen i Fastan, nämligen sådana människors själstillstånd, från vilka den onde anden en gång höll på att gå ut, men kom åter tillbaka till sin förra hemvist. Sådana, säger jag, bliva oäkta barn, då de efter den första väckelsen få stjäla nåd och sedan bliva heliga och syndfria och ej mer känna frestelser, utan tala blott om nåd och Kristi kärlek och isynnerhet om sin egen kärlek, som är så stor, att de åt alla hundar och svin lova himmelriket. Sådana människor hör de säkra gärna, som smörja deras lever och mjälte med den stulna nådens sirap och på intet vis stöta gamla Adam genom syndens bestraffande. Av sådana uppkommer snart en annan påve, såsom Paulus säger: "Av eder själva skola ulvar uppkomma, dedär hjorden icke spara skola." Ty de döma Guds barn såsom falska profeter, och för nådetjuvarna upplåta de himmelriket. Då nu även här börja synas sådana väckta, som skräna i skymningen, så är det vår avsikt att omständigare känna på deras hjärteådror

och salta deras lever, som är smord med sirap. Men de få själar, som se, hur fienden åter begynt oroa Guds församling och förskingra hjorden, då de säkra, skrymtare och nådetjuvarna börja stänga fåren — de få själar, säger jag, som inse, hur farligt det är, att en väckt människa faller i andlig högfärd, borde nu bedja Gud och den store Korsbäraren, att Han ville bevara alla troende själar från påvedömet och den andliga högfärd, som följer därmed. Om sådana ulvar uppkomma av de kristnas hop, som icke spara hjorden, vad skola vi då tänka om dem som ännu äro stadda i fullkomlig blindhet och aldrig har sett ljuset? Bedjen, alla Guds barn, för de blinda stackare, som vandra i mörkret och vilka fienden fått i sina klor, att den store Korsbäraren måtte bevara dem för djävulens list och hjälpa bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar, att de må komma till en rätt och saliggörande tro. Hör, nådige Frälsare, deras suckan, som bedja i anda och sanning! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 14: 16—24.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi på denna heliga stund tala om den stora nattvarden, för vilka den är tillredd och vilka som bliva delaktiga därav.

Första betraktelsen: Hurudana gäster äro de, som ej ville komma, då de blevo kallade, och vad är deras ursäkt?

Andra betraktelsen: Hurudana äro de, som komma?

Den store Herren, som har tillrett denna nattvard, göre alla blinda, halta och krymplingar villiga att komma och njuta av de läckerheter, som Herren tillrett dem, på det att ingen av dessa fattiga må bliva lottlös, emedan de stormodiga gästerna ej vilja komma.

Första betraktelsen: Vilka och hurudana gäster äro de, som ej vilja komma till den stora nattvarden, och vad har hindrat dem? Vi förstå väl, att det är de säkra världsbarnen,

som så helt och hållet vant sig vid världen, att de ej slippa från världen, fastän budet kom, att det nu är tid att börja vaka över sin själs eviga välfärd. Världen är dem så kär, att de ej har tid att mycket tänka på annat än sina världsliga bestyr. Oxar, åkerbruk och giftermål upptager deras sinne. Och därför, då någon påminnelse kommer ovanifrån, att de borde komma till den stora nattvarden eller till en sann kristendom och frälsningens kunskap, så säga de sin ursäkt, att de icke kunna komma. Och då världen alltid ligger dem i hågen, så tager fienden och uppskjuter därigenom deras bättring, så att de ej har tid därtill för de världsliga bestyrens skull, för världskärlekens skull, för denna världens ägodelars och äras skull. Fienden ingiver dem i sinnet att de skulle bliva fattiga, om de begynte ångra och bättra sig. De ha ej ledig tid att tänka på det som evigt är för den timliga omsorgens skull. Och om ännu en sådan tanke skulle uppkomma, att de borde sträva efter det eviga livet, så borttager fienden genom omsorgen om den timliga nödtorften denna nödvändiga tanke, och sålunda blir den saken uppskjuten till sist som borde vara den första. Hästar, oxar, åkerbruk och giftermål äro i världsträlens tycke nödiga föremål för vår tanke och omsorg, men en sann ånger och bättring äro ej någonting behöfligt. Hur skall således världsträlen slippa lös från denna världens ägodelar och vällust, då fienden fängslat honom och med så starka band bundit vid världen, att icke ens döden får dessa band att brista? Men det är icke allenast världsliga ägodelar, ära och vällust som hindrar världsträlarna från att komma till den stora nattvarden, till kännedom av den utesägliga salighet, som Gud genom kristendomen berett för dem, utan det naturliga förnuftet är även till hinder, som fått den upplysningen från helvetet, att denna kristendom är en förunderlig vidskepelse och verkan av den onde. Då Johannes döparen begynte straffa människorna för synd, kommo Judarna till den övertygelsen, att han hade djävulen.

Likaså Frälsaren själv, då Han bestraffade den tidens människor för skrymteri och ett ogudaktigt leverne, blev ansedd för en falsk profet och folkförörare. Denna världens herrar sade till Honom: "Du är en Samarit och haver djävulen."

Varifrån hade nu Judarna fått den upplysningen, att Johannes och Frälsaren hade djävulen? Den upplysningen hade de helt säkert erhållit från helvetet. Då det naturliga förnuftet hämtar eld från helvetet, så får människan den upplysningen, att kristendomen är en förunderlig vidskepelse eller verkan av den onde. Det naturliga förnuftet har vant sig vid att hålla bröllop på krogen eller i dansstugan. Då nu Frälsaren sänder sina tjänare för att kalla världsbarnen till det himmelske bröllopet, svara de: "Vi har bättre glädje i världen, vi veta icke vad vi få i stället, om vi övergiva denna gäldje." Det naturliga förnuftet har även fått den upplysningen från helvetet, att det förra levernet är ett rätt leverne och den förra gamla döda tron är den rätta tron. Då hade alla samvetsfrid. Ingen klagade den tiden i samvetskval eller suckade såsom publiken: "Gud misskunda dig över mig syndare."

När nu genom kristendomen uppkommit många syndare och publikaner, vilka sucka likasom publiken, gråta såsom Petrus och Maria Magdalena och bedja såsom David och Manasse, då tänker det naturliga förnuftet: "Detta leverne går alldeles icke an, det är just tydligen hundsjuka, jag vill ej bliva en sådan dåre, att jag skulle börja fantisera på det där sättet. Jag har köpt fem par oxar, och jag måste gå bort och försöka dem; jag beder dig, gör min ursäkt." Och en annan säger: "Jag har köpt ett jordagods, och jag måste gå ut och bese det; jag beder dig, gör min ursäkt." En tredje säger: "Jag har tagit mig hustru, och därför kan jag icke komma." Det är ej under, att de stocksäkra säga så, då de se den Helige Andes verkningar. Men så göra även de, som en gång besökt bröllophuset, där den stora nattvarden är tillredd, och åtminstone sett om icke smakat

de läckerheter, som där erbjudes åt de botfärdiga, halta, blinda och krymplingar. Men nådetjuvarna nappa en stor smörklimp från bordet och gå bort med den såsom en hund och äta den tillika med gamla Adams träck. Och om någon frågar: "Varifrån har du fått så mycket smör?" så svarar han: "Av husbonden, gån även I och tagen där, nog räcker det till." Sådana nådetjuvar börja, sedan de fått nog, hata nådevalparna, som gnälla under bordet och äta smulor. Nådetjuvarna, säger jag, börja hata nådevalparna och säga: "I ären galna, som liggen under bordet och gnällen. Hoppen upp på bordet och nappen hela klimpen, så bliven i snart mättade. Men I liggen under bordet och gnällen. Tagen då så mycket på en gång, att I aldrig bliven hungriga." Nog vore ju denna konst bra för gamla Adam, att äta på en gång så mycket, att man aldrig mer bleve hungrig. Sedan skulle gamla Adam få lägga sig ned och sova på den stulna nåden samt säga till valparna, som gnälla: "Gnällen icke, jag behöver få sova, jag biter eder om I gnäl len." "Vad är detta för ett gnällande?" säger nådetjuven. "Jag har en gång ätit mig mätt och behöver ej mer vara i nöd för matens skull." Nådetjuven tager ännu några ställen ur skriften som passa bra för honom, såsom t. ex, då Frälsaren säger till samaritiskan: "Vilken som dricker av det vattnet, han skall icke törsta till evig tid." Men nådetjuven säger till botfärdiga själar: "I törsten ständigt, därför ären I alltid stadda i nöd." Och då Frälsaren säger: "Saliga äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola bliva mättade," så säger nådetjuven till botfärdiga själar: "I har ännu icke blivit mättade, och därför gnällen och tjuten I liksom voren I alltid hungriga." Då nådetjuven ser någon botfärdig själ gråta, säger han: "Vad är detta för ett tjutande?" Men vänta litet, nådetjuv! Nog gör du nu gäck av de botfärdigas tårar, men bara de icke en gång bränna på ditt samvete ännu värre i evigheten, än vad de här har bränt, du sitter redan här likasom på glödan de kol, då

de botfärdigas tårar börja flyta. Men vet du det, att de tårar äro räknade i himmelen, som här flyta ur de botfärdigas ögon? Och fastän du kallar den botfärdiga kvinnans och Maria Magdalenas gråtande för tjut, så se till, att du icke själv får tjuta värre i helvetet, då den stulna nåd, som du här sammanblandat med syndens gift, slutligen börjar svida i din buk.

Andra betraktelsen: Hurudana gäster äro de, som komma till den stora nattvarden?

Äro de väl se nyssnämnda nådetjuvarna, som komma in i brölloppshuset, förrän gästerna har anlänt, och alldeles mitt under tillredelsearbetet nappa smörklimpen från bordet och gå bort för att äta det tillika med gamla Adams träck? Dessa män se icke efter, hur och på vad sätt de kunna namma nåden, blott de hastigt kunna nedsvälja läckerheter, på det att buken må bliva full. "Men de komma dock," säger nådetjuven. Ja, set är sant, de komma till bröllopet. Men med hurudana bröllopskläder komma de? Med egenrättfärdighetens trasor! Och de vänta ei tills man giver dem, utan de nappa själva smörklimpen från bordet och springa ut med den och säga sedan till de blinda, halta och krymplingar, som ej komma fram så fort som nådetjuvarna: "I ären usla gäster, som ej anammen nåden, då man tillbjuder eder." Men de halta, blinda och krymplingar taga likväl icke något med eget lov. Men när man giver dem, då anamma de med tacksamhet vad de få. Om man giver dem endast smulor, så nöjas de därmed, taga även mera, ifall de få. Men de halta, blinda och krymplingar komma ej så fort som nådetjuvarna. Men detta ordet gäller endast nådetjuvarna; det angår icke dem, som gått ut att bese oxar och åkrar, de har redan för länge sedan gjort sin ursäkt. Men de halta har ej gjort någon ursäkt. De äro stadda på väg, men det går ofta trögt. De blinda, nämligen de som känna sin blindhet, äro även på väg, fast de icke se förrän ögonen öppnas. Krymplingarna vilja alls icke komma fram, men krypa dock. Vi hysa det hopp, att alla dessa slutligen

komma fram till målet, isynnerhet de fattiga och tiggare, som ej har en enda trasa på sin bara kropp. Nakna horkonor, avklädda tjuvar, fattiga Lasari bröder, vilkas sår hundarna slicka, alla dessa arma och av världen föraktade människor komma en i sänder och efter varandra; ty livets väg är icke så bred, att de har rum att vandra i bredd. Men dessa äro icke så djärva som de nyssnämnda nådetjuvarna, som rusa upp på bordet och nappa smörklampen; utan de klappa först på dörren. De klappa med tårar och suckar. Då upplåter dörrvaktaren dörren, vilken har himmelrikets nycklar, och han frågar: "Vem är du?" Han svarar: "En blind, halt och krympling, en usel och arm syndare." Dörrvaktaren säger: "Kom in, du är kallad till den stora nattvarden, som husbonden tillrett för bättre gäster, men de har ej velat komma." Men denna blinda, halt och krympling sätter sig ned på lägsta platsen. Ty han känner sig ovärdig. Då kommer den som

kallat honom och säger: "Min vän, sätt dig högre upp." Men fastän man plaserar honom högre upp, så tager han likväl icke en enda bit från bordet, innan man giver honom.

Vi hysa det hopp, att de blinda, halta och krymplingar skola få sin del och de skola bliva mättade.

Man skall ännu låta dem dricka av det bästa vin, som finnes i huset. Då få världsborna anledning att försmäda dem och säga: "De äro fulla med sött vin." Men varje dag är icke bröllopsdag. Och fastän nådetjuvarna säga till botfärdiga och benådade själar: "I ären icke mättade, I ären ju alltid stadda i nöd," så må nu var och en kallad, som kommit till den stora nattvarden, bekänna, huruvida han icke blivit bespisad. Men Frälsaren säger: "Icke kan bröllopsfolket fasta, så länge Brudgummen är med dem; men se, de dagar skola komma, då Brudgummen skall tagas ifrån dem, och då skola de fasta." Amen.

AFTONSÅNGSPREDIKAN 1856

HES. 34: 12; LUK. 15: 1—10

LIKASOM EN HERDE BESÖKER SINA FÅR, DÅ DE IFRÅN SIN HJORD FÖRVILLADE ÄRO, ALLTSÅ SKALL JAG BESÖKA MINA FÅR OCH SKALL FÖRLOSSA DEM IFRÅN ALLA RUM, DIT DE HAVA FÖRSTRÖDDA VARIT, PÅ DEN TIDEN DÅ MULET OCH MÖRKT VAR. HES. 34: 12.

Herren uppenbarade genom profeten Hesekiel sin kärlek till människobarnen under en hemlighetsfull liknelse, som är tagen av herden och fåren. Denna liknelse är uppbygglig, ty den visar, hur högt Gud älskar syndare, fast vi icke kunna fatta djupet, bredden och längden av Guds kärlek. En naturlig herde älskar sina får därför, att han av dem får sin näring. Men den store Israels Herde behöver ej för den skull besöka de borttappade fåren, att Han av dem skulle få sig någon hjälp.

Vi äro stadda i sådant töcken och mörker, att vi med vårt förnuft icke kunna fatta, varför Gud skulle behöva besöka människorna. Men emedan Gud kallas Fader, så förstå vi så mycket, att den himmelske Fadern har ett fadershjärta. Och ingen fader önskade, att hans barn skulle förgås. Därför, då Gud så högt älskar sina barn, att Han ej önskade att en enda själ måtte förgås, därför framställer Han sig genom härliga liknelser för människornas ögon, på det att människohjärtat må röras och bliva bevekt till det, som gott är.

Då således Gud liknas vid en herde, så förstå vi så mycket av denna liknelse, att Herden älskar och söker sina får, då de äro borttappade. Men fåren förstå icke, att ulven är i skogen och att Herden bevarar dem för ulvarna. I följd av detta oförstånd förskingras fåren och gå var och en efter sina lustar bort till skogen, varest ulvarna uppehålla sig. Därför måste Herden söka dem ifrån alla rum, dit de blivit förströdda. Med de orden: "på den tiden då mulet och mörkt var" avbildas säkerhetens tid, som var den mörka och mulna tid, då människorna intet visste varken om himmelen eller helvetet, då alla voro stadda i blindhet och mörker, och ingen

var klokare än den andra, ingen förstod, var vägen går till himmelen. Då voro människorna liksom vilsegående får, som icke veta var de äro. Då söp och svor man, slogs och bedrev hor, och ingen sade till den andra: "Ett sådant leverne duger icke, vi förgås, om ej bättring sker." I minnets väl, hur mulet och mörkt det då var, när Herren begynte söka sina får. Då levde man liksom det icke ens hade funnits någon Gud. Och då döden nalkades, så funnos icke många, som hade frågat den andra: "Vad skall jag göra, att jag må få evinnerligt liv?" Största delen av de döende gick blind och i mörker till evigheten. Om en och annan själ hade funnits, som skulle ha känt andligt bekymmer om sin själ och till och med nådeförnimmelser, så visste han icke ens själv vad det var, ej heller uppenbarade han det för någon; ty alla höllo sådant för dårskap. Ett sådant töcken var då rådande på Israels berg, att ingen frågade sin broder, då denne begav sig till evigheten: "Vart går du?" Det var då likgiltigt om han gick till himmelen eller helvetet. Ingen frågade, vilka förmåner väntar själen i ett annat liv. Gravöl höll man, söp och stred om himmelen.

Men hur förhåller det sig nu, då Herren begynte söka de borttappade fåren, som voro förströdda omkring på bergen? Nu har många själar med glatt mod sagt världen farväl, i det saliga hoppet, att de i tid och evighet äro saliga. Nu kan ej en enda säker människa dö i sin säkerhet, utan alla komma i nöd på dödsbädden och alla åstunda de då bliva saliga. Men alla har icke ens då kraft att ropa och klappa på himmelens dörr. Mången går nu ej blind till helvetet; men däri ligger felet, att mången ej vill följa den smala vägen, som är framställd för dem, utan största delen

blir förd till världen och det ännu nästan med våld, då de ej orka avsäga sig världen. På detta sätt nalkas döden de oförberedda; och därför blir döden tung och besvärlig, då mången döende känner, att han icke har hopp om himmelen ej heller kraft att ropa med så hög röst, att den himmelske Förbarmaren skulle höra det. Han har ej så stor kraft att klappa på himmelens dörr, att dörrvaktaren skulle höra det. Och därför nödgas mången döende säga: "Gud hör ej mer mina böner." Men likväl har Gud av sin stora nåd hört deras böner, som av alla krafter kämpat i sin allra kosteligaste tro, nämligen de få själar, som genom denna kristendom rätteligen vaknat och blivit benådade, om de blott orka vaka, strida och kämpa mot världen, djävulen och köttet, fast väl många själar på denna tid vilja bliva sömnaktiga.

Kommen nu ihåg, I Jesu får, I dyrt återlösta själar, hur den store Israels Herde besökt eder ifrån alla rum, dit I förströdda voro på den tiden då mulet och mörkt var, då I icke såg ens två alnar för eder. Kommen ihåg, med vilken stor möda Israels store Herde har besökt eder. Han har vandrat tunga och mödosamma steg, ropande på Sinai berg, på Röda havets strand, vid floden Jordan, uti örtagården och på Golgata berg. Han har slutligen ropat på korset: Min Gud, min Gud, vi haver du övergivit mig?" då Han såg, hur många människor gå förlorade, fastän Han lidit så stor vedermöda. Församlens, I Jesu lamm, församlens kring den store Herden, att Han får bära eder in i sitt fårahus.

De få själar, vilka Jesus har funnit i världens öken och syndens ödemark, bevisa sin kärlek genom slickande. Och då de börja hungra efter rättfärdigheten, så bräka de. Vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att den store Israels Herde skall föra de får, som Han i dessa tider funnit i världens öken och syndens ödemark, och leda dem på det bästa bete och till levande vatten, där de få släcka sin törst. Hör, du Israels Herde, de hungrandes och törstandes jämmerliga

klagorop, och kom snart och hjälp dem, innan ulven kommer för att slita och sarga de svaga lammen! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 15: 1—10.

Jesus visar sin kärlek till syndare uti dagens evangelium, då Han kallar sig själv en herde, som lämnar nio och nittio i öknen och går efter det, som borta är. I följd därav skola vi på denna nådestund eftertänka och betrakta, **huru den store Israels Herde går efter och söker sina borttappade får och lägger på sina axlar dem, vilka Han finner, och bär dem till sin hjord.** Han söker sina borttappade får:

För det första på Sinai berg;

För det andra på Röda havets strand;

För det tredje vid floden Jordan;

För det fjärde söker han dem uti örtagården och på Golgata berg.

Ack, att alla vilsegående och borttappade får ville svara, då Herden ropar efter dem! Ack, att de måtte löpa emot Honom, så snart de höra Hans röst!

Första betraktelsen: Var skall den store Israels Herde finna sina borttappade får? Månne Han skall finna några får på Sinai berg? Jag tänker, att somliga får visserligen har klättrat upp på Sinai höga berg, där Moses vallade får. Men hur sluppo fåren dit? Hyste de icke stor fruktan för den lagens basun och det tordön, som dånar där? Hur våga fåren gå dit? det är en fråga, som ej är så lätt att besvara. Vi har sett, att somliga klättra upp på Sinai berg och söka där efter svalare luft. Somliga äro betagna av fruktan för ulvar, och därför ha de stigit upp på Sinai berg, i den förmodan, att ulven ej slipper dit. Men jag tror, att någon stor ulv enkom drivit fåren dit, på det att han bättre må kunna nödgas dem att fälla sig ned för branten, att de måtte bryta nacken av sig.

Väl har Herren i sanning sökt sina borttappade får på Sinai berg, men han har

ej funnit många där. Då Israels barn hörde Gud med tordöns röst tala på Sinai berg, kom en stor fruktan över dem, men den stannade ej länge i minnet. De begynte snart dansa kring den gyllene kalven. Mången har av lagen blivit väckt och har därigenom fått en stor fruktan för Gud och har genom egen bättring sökt behaga Gud. Men denna självgjorda bättring höll ej länge ut innan trötthet kom över dem, och de nödgas övergiva hela bättringsarbetet och börja syssla med världen liksom förut. Somliga begynte klättra upp på Sinai bergs höjd, då egenrättfärdigheten började upphöja dem; och där började de förakta de kristna. Själviskheten och egenrättfärdigheten steg upp i huvudet och Sinai bergs ofantliga höjd började förorsaka svindel. Och då de skulle stiga ned från denna stora höjd, stupade de och föllo i gyttjan. Och i denna gyttja vältra de nu sig. Vem vet, om någon orkar draga dem upp? Icke har således Israels store Herde funnit många själar på Sinai berg. Väl har Han ropat även där, men mången har ej svarat.

Andra betraktelsen: Den store Israels Herde håller på att söka sina borttappade får på Röda havets strand. Och där äro Israels barn stadda i stort trångmål, ty fienderna överfalla dem, då de begiva sig bort utur trälldomens hus för att tjäna Israels Gud. Och de begiva sig bort med sådant sinne, att de måtte komma fram till Kanans utlovade land, där mjölk och honung flyter. Men hedningarna begynna då redan jaga efter dem. De begynna hata dem, som ämna skilja sig från världens hop. Hedningarna driva sådana utur sitt hus, som skilja sig från hedningarnas hop och begiva sig bort att tjäna Abrahams, Isaks och Jakobs Gud. Och ännu jaga de efter Israels barn ända till havet. Där äro Israels barn stadda i stort trångmål för dessa fienders skull. Där bliva de även otåliga och de begynna knorra mot Moses och Gud. Men Moses höjer sin stav över Röda havet. Då delar sig Röda havet, och Israels barn slippa torrskodda över havet. Då

få de första gången sjunga lovsång åt Gud. Den store Israels Herde fann då borttappade får på Röda havets strand, och de begynte med sin röst prisa Herden.

Dessa voro de första nådemärkena. Röda havet betecknar Jesu blod, varigenom bedrövade, botfärdiga och av världen betränga själar bliva frälsta från fiendens frestelser. Men först sedan begynner den mödosamma vandringen i öknen. Då uppstår otålighet och knorr; då vaknar begäret att vända tillbaka till världen. Mången har i denna öken funnit sin undergång. För otålighetens skull blev det slut med den tron, att de skola slippa till det utlovade land, där mjölk och honung flyter. Är Gud skulden därtill att så många dött på vägen av dem, vilka likväl sjungit lovsång åt Gud för segern, och nu ha blivit sådana, att de ej slippa tillbaka till världen eller till säkerhet, ej heller till himmelen, utan där på stället mitt emellan världen marschera de fram och åter. Stundom gå de framåt och stundom åter vända de tillbaka till världen. Ack, ack, hur mödosamt är det icke att vara här i denna världens öken! Men det är edert eget fel, att I så har råkat emellan världen och himmelen, liksom Israels barn vandrade fram och tillbaka i öknen.

Sådan är även de kristnas vandring uti denna världens öken. Men tron likväl, att I slippa till det utlovade landet. Om gamla människan dör på vägen, så skall nya människan komma fram till målet, liksom Israels barns nya släkte slapp till Kanans utlovade land.

Tredje betraktelsen: Den stora Israels Herde söker de borttappade fåren vid floden Jordan. Och Han finner även där några själar. Ty vid floden Jordan ha Israels barn först fått seger över hedningarna på det sätt, då Gud lät Jordans ström stanna, så att Israels barn åter fingo torrskodda vandra därigenom. Det betyder i andligt avseende, att de kristna få en stor seger över de andliga fienderna, då de begynna fastare tro, att Gud sannerligen

skall hjälpa dem, om de blott kämpa den dyra troskampen till dess, att de komma fram till den flod, över vilken ingen bro finnes och från vilken det utlovade himmelriket synes. Denna flod utan bro är döden, genom vilken de troende slippa till det nya Jerusalem, där Lammets bröllop hålles. Och när de slippa däröver, då falla alla fiendernas murar. Egenrättfärdigheten har uppfört otrons murar kring hjärtat, och på detta sätt vill fienden bevara sin borg, att Sions Konung ej må slippa in i hjärtat. Men när Israels barn sluppo över Jordan, eller när de kristna slippa över den flod, som ej har någon bro, då falla alla fiendens murar, då få de taga i besittning det land, där mjölk och honung flyter.

Stigen dristeligen ned i floden Jordan, I Israels barn! Den store Israels Herde skall låta strömmen stanna, så att den ej kan fara fram. Stigen dristeligen ned! Om I blott tron stadeligen, så skolen I torrskodda ännu slippa över till andra stranden av den flod, över vilken ingen bro finnes. Och då skall den mödosamma vandringen genom öknen slutas, och på andra sidan av floden Jordan skola alla fiendens murar falla, och I fån taga i besittning den jord och himmel, som blivit eder utlovad från världens begynnelse.

Uti floden Jordan har även Johannes döparen döpt de borttappade får av Israels hus, som begynte göra sann bättring, och vid samma flod har Johannes för botfärdiga själar visat Guds Lamm, som borttager världens synder. Och där har några människor vaknat och kommit till Jesus, och ha även blivit döpta med den Helige Ande och med eld. Alltså har den store Israels Herde funnit några borttappade får även vid floden Jordan.

Fjärde betraktelsen: Den store Israels Herde har sökt sina borttappade får uti örtagården och på Golgata berg. Men i örtagården, där Han har svettats blod och förskräckligen stridit med draken och varit bedrövad intill döden, där har sömnen velat tränga sig över

de stackare, för vilkas liv den store Fåraherden har stridit. Dessa stackare ha ej orkat vaka och bedja, då den store Fåraherden hade behövt höra några suckar uppstiga mot höjden ur deras hjärtan, för vilkas liv Han höll på att strida med den stora draken. Denna blodiga kamp har de med sömnen kämpande lärjungarna skådat, men dessa stackare har för sömnens skull ej orkat vaka och bedja med den himmelske Förbarmaren, då Han eländig och såsom en mask satt uti blodbadet och svettades blod för sina ogudaktiga barns skull. Blunden ej i örtagården, I få själar, som från denna usla värld äro utvalda till att skåda Förbarmarens smärtor. Ty den förhärdade världen vill icke se på den, som gråter blodsdroppar och fuktar den förbannade jorden. Men de få själar, som ifrån världens begynnelse äro utvalda, borde skåda, hur den store Korsbäraren och Israels gode Herde strider med draken, då Han vill förlossa deras själar från drakens och ulvens tänder. Och under denna stora strid och kamp beder Han för de stackars barn, som sova syndens sömn. Där söker Han sina borttappade får; där ropar Han med ousägliga suckar, där ser Han med stor hjärtebedrövelse hur många själar gå förlorade; där känner Han helvetets ångest och plåga; där förskräckes Han över människornas gärningar och skälver av bedrövelse, då Hans barn skulle bliva så olyckliga. Men det hjälper icke; Han måste dricka den kalken, som Fadern bestämt för Honom. Han måste tömma Guds vredes skål ända till botten.

Slutligen söker Han sina borttappade får på Golgata berg. Och där finner Han bäst deras hjärtan, då de omsider vakna upp ur sömnen, och få se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, naken, fastnaglad på korssets träd, övergiven av Gud och människor, trängd av blodhundar på alla sidor, och slutligen dö i en rövkula. Där få de förlorade fåren se, vad Guds Son lider för dem. Och om de skulle förstå, vad Förbarmarens hjärta får lida för deras skull,

förvisso skulle de slå sig för sitt bröst och bliva bedrövade. Men de säkra fatta det icke; utan endast några bedrövade lärjungar har efteråt kommit att förstå, att för deras synders skull, för deras gensträvighets skull, för deras sömnaktighets skull och för deras ovaksamhets skull, är denna förskräckliga ångest och plåga skedd.

Beslutet.

På detta sätt har den store Israels Herde och våra själars Biskop sökt sina borttappade får. Han har vandrat tunga och mödosamma steg på Sinai berg, på Röda havets strand, vid floden Jordan, uti örtagården och på Golgata berg, sökande och ropande allestädes. Men ej mången har svarat.

Borttappade får, var ären I? Har icke den store Israels Herde lämnat nio och nittio i öknen och begivit sig att söka det, som borta var? Har Han icke lagt på sina axlar den elända Han slutligen fann och burit till sin hjord? Har han icke fört eder på bästa bete

och låtit eder dricka ur den levande vattukällan, då I voro törstiga? Och likväl har I lust till skogs d. ä. till världen. Rymmen ej mer bort från den hjord, som den store Israels Herde har funnit från syndens ödemark, utan förbliven tillhopa, I Jesu får!

I få själar, som ären funna, församlens omkring Herden! Då I ären hungriga, så kommen till Herden; då I ären törstiga, så skall Han giva eder sköna källor att dricka och leda eder till floden Jordan. Där skall Han två eder, att eder ull måtte bliva snövit, på det att Herden måtte få kläder av dem, då Han blivit avklädd. Och slutligen skall Han leda sina får till Sions berg, där lammen hoppa av glädje såsom hjortar på det glädjefulla berget uti den stad, där den gode Herden bor och där vilddjur ej finnes, som skulle sarga Jesu får. Där skolen I få gå på det bästa bete på evighetens härliga strand och vara i fred och ro. Där skolen I ej mer hungra eller törsta till evig tid. Amen.

LUK. 6: 36—49

GIVEN, SÅ VARDER EDER GIVET; FÖRLÅTEN, SÅ VARDER EDER FÖRLÅTET. LUK. 6: 37, 38.

Vår Frälsare har uti dagens evangelium jämte andra lärdomar och förmaningar uttalat dessa ord, som har avseende på andliga ting, då de rätteligen fattas.

Första lärdomen: "**given, så varder eder givet,**" hör även till den timliga givmildheten eller hjälpan det av nästan, som nog i sig själv är nödigt. Men då givmildheten ej duger till salighetens grund, emedan de kristna har så litet kärlek, att de ej av kärlek kunna giva, utan av sitt samvetes krav, så är gamla människan motsträvig till detta hjälpan de, isynnerhet av den orsak, att de ej med detta hjälpan de förtjäna något. Vål har de fattiga ofta en sådan tro, att Gud tusenfallt vedergäller, vad man giver dem, ehuru vål denna tidens säkra fattiga äro samvetlösa och otacksamma så att de känna varken gott eller ont. Dessa mäta kristendomen efter tarmarna; de mäta efter måttet av sina egna tarmar. Och den är en god kristen, som hjälper fattiga, och de fråga ej efter, om någon har råd att hjälpa eller icke, utan de vilja taga nästan med våld, liksom hade de rättighet att få. Därför är det tungt att giva åt sådana, som aldrig äro nöjda, utan ju mer de få desto mer vill de ha. För den skull kunna sådana behövande icke betyga, att de kristna ådagalagt trosfrukter. Men de kristna hjälpa likväl eftersom de har råd, fastän säkra fattiga ej mer säga såsom fordom i säkerhetens tid: "Gud löne," "mycken tack," "Gud vedergälle tusenfallt," De kristna inom den lutherska församlingen kunna icke tro, att Gud fördenskull upptager dem i evinnerliga hyddor, att de har hjälpt fattiga. Men de påviska bygga nog mycket sin salighet därpå, att de har hjälpt fattiga. Likaledes även de säkra här på orten bygga sin salighet därpå, att de har hjälpt fattiga. Ty

sådana människor säga ofta till de kristna: "Mer har jag hjälpt fattiga än du."

Det andra ordet: "**Förlåten, så varder eder förlåtet,**" hör sannerligen till den rätta kristendomen. Ty de säkra kunna icke förlåta av hjärtat, fastän de säga: "Jag har redan för länge sedan förlåtit." Rätta kristna kunna förlåta av hjärtat, och därför är dem förlåtelse utlovad, då de med ett botfärdigt och troende hjärta krypa fram till nådastolen. Dem, som av hjärtat förlåta människorna deras brott, är förlåtelse utlovad. Och om ännu människorna icke förlåta, så förlåter likväl Gud de botfärdiga deras brott, då de komma med ett ödmjukt och förkrossat hjärta, åkalla, bedja och tigga Honom om nåd. Men om egenrättfärdighetsdjävulen predikar för de botfärdiga, att Gud icke förlåter dem deras synder, då de synda dagligen med tankar, lustar och begärelser — om de botfärdiga tro, vad egenrättfärdigheten predikar för dem, så förbli de utom nåden och utom saligheten. Tron nu, I botfärdiga och tvivlande själar, att Gud förlåter edra synder och brott. I har dock ej annorstädes skydd än hos den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, som icke har sparat en enda blodsdroppe, som Han ej låtit rinna till edra själar förlossning. Hör, o du store Förlåtare och evige Förbarmare, de botfärdigas, bedrövades och tvivlandes suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 6: 36—72.

Med ledning av vårt upplästa heliga evangelium vilja vi genom Guds nåd på denna nådestund för de botfärdiga framställa dessa Jesu ord: "förlåten, så varder eder förlåtet," om de skulle kunna tillämpa dessa orden på sig själva och med troende hjärtan anamma dem.

Första betraktelsen: Huru ofta skall en kristen förlåta sin broder? Petrus frågade en gång: "Huru ofta skall jag förlåta min broder? Är det icke nog, då jag förlåter sju resor?" Petrus hade då sådana erfarenheter, att en människa icke alltid orkar förlåta. Men det är den naturliga människans erfarenhet. Om människan prövar sin natur, så känner hon nog, att hon icke alltid orkar förlåta. Men Frälsaren sade till Petrus, att det icke ännu är nog, att människan sju resor förlåter sin broder, utan sjuttio sinom sju resor skall hon förlåta honom. Detta var ett hårt svar, och icke allenast för Petrus, utan det är givet åt alla kristna; och må nu de kristna pröva sig själva, om de tro, att de så ofta orka förlåta sin broder. Först gäller det att pröva, om de kristna orka tro den till en kristen, som så ofta bryter emot dem. Ty det ordet "broder" betyder trosbroder, såsom Petrus fattade det, att de äro trosbröder, som äro födda av Abrahams säd och har likadan tro som Abraham. Petrus hade åhört de skriftlärdas bibelförklaringar, och av dem hade han tagit den frågan: "Hur ofta skall jag förlåta min broder? Är det icke nog, att jag förlåter sju resor?" De skriftlärda hyste nämligen den tron, att en kristen ej behöver förlåta hedningarna. Men när nu Petrus erhöll ett sådant svar, att han sjuttio sinom sju resor skall förlåta sin broder, då fick Petrus en sådan stöt, att även förnuftet bävade. Och nu framställdes denna prövning för de kristna, huruvida de mena sig orka tro, att en sådan människa är kristen, som så ofta gör dem illa, och för det andra, om de tro sig kunna så ofta förlåta. Jag tänker, att därtill sannerligen erfordras en sådan tro, att gamla Adam dagligen blir korsfäst och dödad, annars kan ingen vara så tålig. Nu få således de kristna genom daglig ånger och bättring begynna döda gamla Adam, att de må orka så mycket förlåta sin broder, som Gud orkar förlåta dem och bära deras synder. Ty de kristna måste själva erfara, att de nog bryta mot Gud sjuttio sinom sju resor om dagen. Om de kristna rätt känna sig själva, så måste de

bekänna, att de bryta så ofta om dagen emot Gud, som nu sagt är.

Andra betraktelsen: Förlåten, så varder eder förlåtet." Om det för de kristna är svårt att förlåta dem, som alltid med vett och vilja göra ont, så torde de därav kunna sluta, hur mycket mer Gud får ha fördragsamhet med de kristnas svaghet, och även Han måste orka förlåta, vad de kristna bryta mot Honom med tankar, lustar och begärelser, icke allenast sju resor om dagen. Om vaksamma kristna icke göra uppsåtliga synder, så har likväl även de så många svaghetssynder, att om de kristna bleve dömda efter förtjänst så skulle ej en enda kristen själ bli salig. Men Gud måste ha fördragsamhet med de kristnas svaghet och förlåta så ofta de tigga, anropa och bedja Honom, oaktat åklagaren ständigt står inför Guds tron och anklagar de kristna, att de synda allt vad de hinna, och anklagar den himmelske Fadern för Hans barns skull sägande: "Sköna barn har du, horkonor och tjuvar!" Men vad kan Han väl göra därtill, då Han själv givit sitt liv för dem och svettats blod för dem och lidit helvetets ångest och plåga för dem? Han kan ej säga annat till åklagaren, än vad Han sagt strax efter syndafallet, nämligen att kvinnans säd har söndertrampat ormens huvud. Visserligen äro Guds barn horkonor och tjuvar, de äro även mördare, men för sådana horkonors och tjuvars och mördares skull har Guds Son lidit helvetets ångest och plåga. Han har icke kommit för att frälsa rättfärdiga, utan syndare. Så länge som botfärdiga horkonor och botfärdiga tjuvar taga Guds Son till sin Försvarare när Fadern, så länge kan ej åklagaren förebrå Fadern, hur mycket än åklagaren må anklaga dem. Men så snart de botfärdiga själva begynna svara för sig, så äro de förlorade. När åklagaren framställer för de botfärdiga genom förnuftet, att Guds Son icke kan svara för dem, utan att människan själv måste svara för sig, då har fienden vunnit sitt ändamål. När han vänder deras ögon liksom mot världen, visande dem all världens härlighet, då har åklagaren

vunnit sitt syfte. Då predikar han för de troende genom förnuftet: "Du blir ej salig, hur du än må sträva; se hellre på världen, så får du samvetsfrid." Först gör han för de unga lättfärdigheten lovlig, varigenom sorgen slutas, nämligen den sorg, som är efter Guds sinne; därpå bliva prål och världsligt sinne lovliga, och slutligen blir horeri lovligt. Då de på detta sätt har bedrövat Guds Ande, så flyr Han ifrån dem; och slutligen bliva de sjufallt värre, än de voro i sitt säkra tillstånd. Därav se vi, att det icke är så lätt att bliva salig. Men vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att de få själar, som ännu kämpa i sin allra kosteligaste tro, skola få den förvisningen, att Gud förlåter de svaghets synd, som de begå med tankar, lustar och begärelser, om de orka tro så mycket, att de övervinna frestelserna. Så länge fienden anklagar dem, att de äro horkonor och tjuvar, eller så länge de har självkänedom, så länge synden kännes som synd, så länge känna de botfärdiga och troende, att de icke kunna svara för sig; men så snart syndakänndomen slutas, få de en sådan kraft av den onde, att de själva förmå svara för sig. Men bedjen nu, I evighetsvandrare, att Herren av sin stora nåd ville förlåta eder, vad I dagligen bryten emot Honom, och kommen ihåg, att kampens tid ej mer är lång.

För dem är den lång, som icke vandra medan ljuset är tillstädes. Men de har ej lång väg, som vandra om dagen och kämpa med alla vilddjur, som komma på vägen emot vandrarna för att förskräcka och plåga dem. Guds Son har lovat vara de botfärdigas och troendes Försvare, vilka icke själva kunna svara för sig. Har I nu tagit Honom till eder Försvare? Har I framburit gåvor till domaren? I veten, att åklagaren är förskräcklig i att anklaga eder, I botfärdiga och troende. Men varen vid god tröst! Den högste Domaren tager gåvor och vänder rätten så, att horkonor och tjuvar och mördare slippa fria. Och den gode Försvaren när Fadern, vilken åtagit sig deras sak, tillstoppa munnen på åklagaren, då de sakägande själva äro så oförståndiga, att de ej kunna svara något. Frambären gåvor till Domaren, I oförståndiga sakägande, och bedjen den store Försvaren, att Han ej må tröttna att utföra eder sak, till dess domen avkunnas. Kanske utslaget snart skall fällas. Snart skall domen avkunnas. Snart skolen I komma till frid och glädje, då åklagaren varder utkastad, och då skola alla sakägande i evighet få tacka Försvaren, som frälst och befriat dem från all ansvarighet nu och till evig tid. Amen.

VALPREDIKAN I KENGIS KYRKA ÅR 1848

MATT. 13: 47, 48; LUK. 5: 1—11

HIMMELRIKET ÄR LIKT EN NOT, SOM KASTADES I HAVET OCH FÖRSAMLADE ALLAHANDA FISKAR. OCH NÄR HON VAR FULL, DROGO DE HENNE TILL LANDS, OCH SUTTO SÅ OCH HÄMTADE UT DE GODA I SINA KÄRIL, MEN DE ONDA KASTADE DE BORT. MATT. 13: 47, 48.

Då den naturliga människan ej vet, vad kristendomen är, måste Frälsaren genom liknelse förklara, vad den är. Den naturliga människan uppfattar likväl icke dessa liknelser, innan hon själv kommit att känna något av kristendomens kraft.

Om vi nu ville uttyda denna liknelse om noten, som kastades i havet, så lyder uttydningen sålunda: Noten är Guds ord; havet där noten kastas, är världen; fiskarena äro lärarna, och fiskarna äro människorna. Denna liknelse betecknar således, att lärarna fånga människor till kristendomen genom Guds ord. De onda fiskarna äro skrymtare och munkristna, vilka icke behaga Gud. Och dessa kastas bort, om nämligen fiskarena förstå sig på att avskilja dem. Men om fiskarena äro blinda och icke känna på lukten, vilka fiskar äro förskämda och vilka färska, så är det troligt, att de samla både färska och skämda fiskar i sina kärl, fast det är ovisst, vem som köper av dem dessa skämda fiskar. Då nämligen de blinda fiskarena lägga skämda fiskar och färska fiskar i samma kärl, så skämma de skämda fiskarna de färska fiskarna. Och då fiskarna sålunda börja förskämmas, så fördärvas de och känna ej mer saltet, hur mycket man än må lägga salt på dessa fiskar, som äro skämda och således ej bliva ätbara. Därför, den som köper sådana fiskar, han måste tömma hela fiskfjärdingen ut på marken, till spis åt vargar och rävungar. Det kännes nu nästan så, som hölle hela fiskfjärdingen på att förskämmas. Och det torde komma därav, att fiskarena först och främst äro lata att vittja sina nät. De kasta väl efter Frälsarens befallning sina nät i havet; men de äro lata att vittja näten. Om någon fisk fastnar i nätet, så dör den dit. Då fiskaren

ej är flitig att vittja näten, så skämmas den döda fisken snart i det varma vattnet.

För det andra äro fiskarena även blinda. Då de skola lägga fiskar i sina kärl, så förstå de sig ej på att åtskilja dem och kasta bort de skämda fiskarna, utan de lägga både de färska och skämda fiskarna om varandra i kärilen, fastän Frälsaren sagt, att de skämda fiskarna kastas bort. Frälsaren har i Matt. 13 kap., där denna liknelse står att läsas, uttytt denna liknelse om noten och fiskarna så, att änglarna på domedagen skola skilja skrymtare och munkristna från de rätta kristna. Men vi veta, att med änglar på många ställen i skriften förstås andliga lärare, vilka nog kunna åtskilja de skämda fiskarna, om de giva akt på Frälsarens ord till Petrus: "Allt det du löser på jorden, det skall vara löst i himmelen; och allt det du binder på jorden, det skall vara bundet i himmelen."

För det tredje äro denna tidens fiskare utan salt, eller deras salt är utan sälta, det har mist sin smak, såsom Frälsaren har sagt till sina lärjungar: "I ären jordens salt, men om saltet mister sin sälta, varmed skall man då salta?" Nog förskämmas fiskarna snart, hur mycket man än må salta dem, då saltet är odugligt. Det är således ej underligt, att fiskarna skämmas, då de först ruttna i nätet, och sedan ännu saltas med dåligt salt. Det är ej så stort under, att kristendomen har förvandlats till död tro och skrymteri, då det sällan predikas om en rätt ånger. Och vidare är den tro man packar i människornas hjärtan en död tro. De gamla finnarna voro hedningar; deras gudar voro Väinämöinen och Ilmarinen. Därtill tjänade de ännu trästubbar; de hade även heliga pilträd och annat sådant. Men för 700 år sedan kommo

svenskarna och predikade evangelium för innebyggarna, icke medelst Guds ord, utan med svärd och spjut, knytnävar och stavar. Och det är troligt att den, som predikar evangelium med svärd, spjut, knytnävar och stavar, gör människorna till kristna. Men hurudana kristna de bliva, det är en annan fråga. Åtminstone hyste den tidens predikanter ej den tron, att de bliva saliga, då de predikade evangelium med knytnävar och stavar. Men de gamle finnarna gjorde motstånd, fastän svenskarna predikade evangelium så våldeligen, att blodet dröp ur näsa och mun. Finnarna ville likväl icke ändra sin gamla tro eller göra om intet sin gudaktighet, ty de hyste den tron, att finnarna bliva saliga genom sin tro lika väl som svenskarna genom påvens tro. Emellertid segrade svenskarna, och finnarna tvingades med våld att bekänna Kristus som sin Frälsare. Men de gamla gudarna stannade likväl kvar i hjärtat, av vilka somliga ännu äro i livet, såsom vättarna, vålnaderna, häxorna, trollkarlarna o. a., på vilka somliga ännu tro. Och vi må väl fråga, varför man berövade finnarna deras gamla tro. Varför läto ej svenskarna dem leva och dö i den tron att Väinämöinen och Ilmarinen frälser dem ifrån helvetet? Vi ha hört, att dessa gamla finnar voro mycket andäktiga i sin religion, och att de voro så ödmjuka, att de började krypa på alla fyra, så snart deras gud blev synlig. Om denna tidens säkra människor skulle börja krypa för den sanne Guden eller gråta och åkalla Jesus med så stor andakt och ödmjukhet som man då ådagalade för avgudarna, så skulle världsmänniskorna säga: "Det är vidskepelse, det är tom skenhelighet." Ty denna tidens finnar, som borde ha den rätta kristliga tron i munnen, fast det är en annan mans tro de flesta har i hjärtat, denna tidens finnar och svenskar böja sina knän inför brännvinstunnan. De krypa på alla fyra, då brännvinet verkar så mycket, att de ej mer orka stå på två ben. De gråta även Gud till ära, då brännvinet stiger upp i huvudet. Men det är ett oförskämt tal

och en stor "lögn" — så säga genast denna tidens hederliga män och kvinnor — "vi ha varit kristna alltifrån barndomen, vi ha levat dygdigt intill denna dag, ingen har stämplat oss som fyllhundar, horkonor och tjuvar, och vi har ej heller gjort oss förtjänta av en sådan tillvitelse; ty vi har älskat rättvisa och handlat redligt mot var man. Och vi hoppas, att om vi härefter leva såsom vi hittills levat, så borde vi komma väl tillrätta både med Gud och människor." Det kan vara möjligt, att I själva ären dygdiga horkonor, redliga tjuvar, hederliga krögare, nyktra fyllhundar och barmhärtiga Judar. Men det kan även vara möjligt, att eder dygdighet, redlighet, nykterhet och barmhärtighet, likaledes eder tro och kärlek icke hjälper eder ifrån helvetet, hur dygdigt, redligt och hederligt I än mån ha levat. Ty Luthers lära, varuti I ären undervisade och uppfostrade, fordrar en rätt ånger och hjärtats förändring, den fordrar en rätt omvändelse och bättring, som i skriften kallas nyfödelse.

När har denna hjärtats och sinnets förändring försiggått hos eder? Frälsaren säger: "Utan en varder född av vatten och Anda, kan han icke ingå i Guds rike." När har I blivit födda av vatten och Anda? Utan tvivel i dopet. Har döpelseförbundet aldrig blivit brutet? Frälsaren har sagt: "Den porten är trång och den vägen smal, som drager till livet, och få äro de, som finna honom." När har I varit vid den trånga porten? Frälsaren har sagt: "Genom mycken vedermöda måste människan ingå i livet." När har I varit stadda i sådan vedermöda? De få själar, som varit i samvetskval, kallen I dårar. Apostelen Paulus säger: "Den sorg, som är efter Guds sinne, kommer åstad bättring till salighet." När har I haft denna andliga sorg, som är efter Guds sinne? De få själar, som ha varit stadda uti denna sorg, kallen I skrymtare och fariséer. Förliten eder alls icke på eder dygdighet, ty edra hedniska förfäder levde vida dygdigare än I och likväl krypa de i helvetet, emedan de hade åskan till sin Gud. De hade ej en enda droppe brännvin, när Väinämöinen och

Ilmarinen voro deras gudar. Den tiden visste man ej av dryckenskap, slagsmål, horeri och svordom, såsom nu. Då funnos ej heller tjuvar; ty den tiden höll man ej bodar, stugor och kistor låsta. Men nu gömmer man alla ägodelar bakom lås och likväl kan mången ej bevara sin egendom för tjuvar. Då funnos varken domare eller lagar, och likväl levde människorna i sämja. Men nu gå människorna för ro skull till doms med varandra. De strida om horor, om heder och ära.

Nu hörde I, hur edra hedniska förfäder har levat. I hörden, att eder dygdighet ej betyder något i bredd med deras dygdighet. Fördens skull skola de uppstå på domedagen, anklaga eder och säga: "Om man hade så mycket predikat för oss som för eder, så skulle vi för länge sedan i säck och aska gjort ånger och bättring. Om vi hade haft så många andliga böcker som I, så skulle vi redan för länge sedan ha upphört att öva dryckenskap, svordom, slagsmål, hor och girighet." Men I sägen så: "Vi tjäna icke avgudar, såsom våra hedniska förfäder gjorde. Vi äro kristna, vi känna Gud och Frälsaren, vi gå i kyrkan och till Herrens nattvard, vi läsa och sjunga även hemma, vi hålla huvudet nedböjt inför altaret, vi gråta även i kyrkan, då Guds ord rätteligen predikas, och vi tro, att Gud är oss nådig. Nog ser Gud vår oskuld och känner vår redlighet, fast man oförskyllt skäller på oss, och örontasslarna ljuga på oss att vi äro dygdiga horkonor och redliga tjuvar, fastän Gud vet hur vi i allan tid äro ivriga att bedja Gud och åkalla Hans namn. Då vi äro stadda i nöd och känna att döden nalkas, så kalla vi på prästen för att skrifton oss. Månne icke Gud skall känna dessa kristendomens tecken och bevara oss för helvetets fördärv, då vi så stadeligen tro på Honom, och med sådan andakt bedja till Honom," Men jag säger, att Gud icke hör den obotfärdiges bön. Gud fordrar ett ödmjukt och förkrossat hjärta. Men när har edert hjärta blivit förkrossat? När har I rätteligen ångrat eder? Väl ser Gud

hur dygdiga horkonorna äro, då de i barnsnöd ropa Faderns namn och göra det löftet, att om Gud ännu skulle hjälpa dem från barnsnöden, så skulle de aldrig mer hängiva sig åt horeri; och likväl ha de efter ett eller par år framfött ett annat oäkta barn. Gud ser även, hur redliga tjuvarna äro, då de stå vid pålen och åkalla Hans namn samt göra det löftet, att om Gud ville hjälpa dem från detta straff, så skulle de ej mer stjäla; och dock efter två eller tre dagar äro de åter i färd att stjäla. Gud ser även, hur gudfruktig och from krögaren är, då han inför rätta tager Gud till vittne att han aldrig sålt brännvin och svär sig dristeligen fri från brännvinsböter. Gud ser även fyllhundarna hur nyktra de äro då de inför rätta svärja, att de icke varit druckna; men samma dag, då de ha vänt altaret ryggen, blanda de djävulens kalk med Herrens kalk och utspy ännu Herrens lekamen och blod tillika med brännvinet. Gud ser även det, hur barmhärtiga spannmålsjudarna äro, vilka spara sin säd för hungersårs behov; och då missväxt inträffar, skänka de sin säd åt de fattiga och taga ej mer än tjuvu riksdaler för tunnan. Även det ser Gud, hur ödmjuka och kristliga denna tidens unga och tjänstehjon äro. Då de av lättja och naturlig högfärd ej bry sig om att tjäna mot skälig lön, hängiva de sig åt horeri och då de sedan bliva fattiga, säga de: "Gud har utan tvivel gjort oss fattiga; nog får nu kommunen föda oss." Allt detta ser Gud, och Gud måste bära allas synder. Fadern är just rätta mannen att lida för sina ogudaktiga barns skull. De spotta ännu på Honom, smäda Hans tårar och säga: "Du är det ju, som skall föda oss" Förbarme sig Gud! dessa blinda stackare, som ännu äro liksom nyss födda valpar, äro födda i blindhet och i sin blindhet har de gjort gäck av Förbarmarens tårar.

På dina ord, min käre Frälsare, vill jag i dag kasta ditt heliga ords nät ut till fångst. Var du själv min rådgivare, hur jag skall kasta ut och draga noten, på det att åtminstone någon fisk må slippa lös från satans nät och genom

ditt heliga ord bliva innesluten i den Helige Andes not. Hör alla de bedrövade själars suckan, vilka redan har erfarenhet av Guds ords kraft, på det att för den stora hopens skull av fiskar alla de måtte förskräckas, som strida emot. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 5: 1—11.

Vi höra av vårt heliga evengelium, att Petrus började känna sina synder, då han såg den mäktiga stora hop av fiskar, som genom Jesu gudomliga kraft kom i noten. Men Frälsaren bad honom fånga människor till kristendomen, med dessa ord: "Härefter skall du taga människor." Med anledning av dessa ord vilja vi på denna heliga stund betrakta, **hur de andliga fiskarena draga den Helige Andes not, då de fånga människor till kristendomen.**

Första betraktelsen: Med hurudan not fånga de andeliga fiskarena människor till kristendomen?

Andra betraktelsen: Hurudana fiskar få de?

Tredje betraktelsen: Huru skilja fiskarena fiskarna och bortkasta de onda?

Måtte Herren Jesus giva alla andliga fiskare framgång, medan de fånga människosjälar till himmelriket! Må satans nät gå sönder, och må en mäktiga stor hop fiskar inneslutas i den Helige Andes nät, då vi lägga ut på djupet och kasta våra nät ut till fångst. Amen.

Första betraktelsen: Med hurudana nät fånga de andeliga fiskarena människor till kristendomen? Det höra vi av Petri predikan på den första Pingstdagen. Vi höra av Johannes döparens predikan, likaså av Frälsarens sista predikningar till fariséerna, att det garn, varav den Helige Andes nät är bundet, icke är så fint och mjukt som den silkestråd, varmed satan under lektiden fångar sina fiskar.

Satans nät äro så fina och mjuka som spindelnät, på det att syndaren ej måtte känna, hur och när han blivit insnärjd i dem. Själv vaktar han i mitten, då han med sina nät fångar människosjälar, liksom en stor och

förskräcklig spindel fångar myggor. Då denna världens förste begiver sig på fiskfångst, tager han mycket folk med sig. Och alla fiskar, som äro inneslutna i hans not, få tillbringa sin tid i köttets lustar och vällust. De få suppa, de få svärja, de få slåss, de få bedriva hor, de få stjåla och de få dräpa människor. Men den Helige Andes nät är gjort av grovt garn. Det är så hårt, att fjällen lösslitas från den fisk, som simmar mot detta nät. Därför frukta högfärdiga fiskar för den Helige Andes nät. De känna redan av naturen, att detta nät nog håller, hur stora fiskar än må fastna däruti. Men fiskarna gå just icke gärna i den Helige Andes nät. Fisken fastnar först alls icke, fastän fiskarena draga noten.

Somliga fiskar, som äro riktigt högfärdiga, gå över noten, hoppa ännu utanför och visa sin stjärt åt fiskarena. Somliga fiskar trycka sig in i gyttjan och låta noten gå över sig. Ofta få fiskarena arbeta hela natten utan att få något. Somliga fiskare, som ej mycket bry sig om att fånga människosjälar till himmelriket, i synnerhet de som fånga för dagspenning, låna silkestråd av denna världens förste, binda därav sina nät, lägga brännvinet till dess övre kant, världsäran till nedre kanten, de naturliga drifterna och käringtårar lägga de till kil. En sådan not är väl mycket lätt att draga, men man får ej något därmed. Deras not är väl full med fiskar, men då kilen blir dragen till stranden, så är den tom.

Så går det med dem, som för världsärans skull predika för sin egen vinning. De predika så modigt, att det höres alldeles som om stenar hölle på att falla eller regna ned på kyrktaket, och så ljuvligt, att de naturliga drifterna vakna och det börjar rinna från ögon och näsa. Och naturliga människor inbilla sig, att de naturliga drifternas tårar äro ångerns tårar. Men de äro ej annat än ormatårar, som ofta rinna i templet från de säkras ögon, och den döda trons slem, som flyter från naturliga människors mun, då man predikar så, att vägen till himmelen blir mycket bred, så att dygdiga horkonor, redliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga

brännvinsspatroner slippa rakt till himmelen, utan oro, utan ånger och bättring. Vad betyda de tårar, som människorna gråta i kyrkan, då de likväl skratta bakom kyrkan; de sjunga i kyrkan och tjuta bakom kyrkan; välsigna i kyrkan och förbanna bakom kyrkan; kyssa Jesus inför altaret och slåss bakom kyrkan; äro rediga i kyrkan och druckna bakom kyrkan; gudeliga i kyrkan och gudlösa bakom kyrkan? Se, sådana kristna finnas nu allestädes och från sådana människors ögon falla draktårar såsom hagel på glatt is. En sådan säker hop är lik fiskar, som hoppa inom noten. Fiskarena tro, att noten är full med fiskar, fastän kilen kommer tom till stranden. När människorna ha den naturliga dygden till sin salighetsgrund och den döda tron ligger liksom bomull kring hjärtat, då kunna de både gråta och skratta, välsigna och förbanna, älska och hata, kyssa och slåss.

Och de fiskare, som av denna världens förste låna silkestråd och därav binda sina nät, med vilka de kantänka fånga människosjälur till himmelriket, kunna få grisar, grodor, ödlor, maskar och spiggar, men icke duglig fisk.

Den Helige Andes nät, med vilka andliga fiskare fånga människosjälur till himmelriket, äro bundna av tjockaste hampgarn, då däremot satans nät äro så fina och mjuka som spindelnät. Syndaren känner icke, hur och när han skulle ha blivit insnärjd uti dessa nät. Men den Helige Andes nät kännes nog ända till hjärtat. Den människa, som fastnar i den Helige Andes nät blir genast vanmäktig. Hjärtat blir sjukt, hon får så ledsamt, att hjärtat ville brista. Hon orkar ej mer simma i synden, hon orkar ej mer suppa, hon orkar ej svärja hon orkar ej slåss. Och det är just den Helige Andes mening, att den sorg, som är efter Guds sinne, skall åstadkomma bättring till salighet, genom sann ånger, bättring, omvändelse och nyfödelse.

Simmen ej allför fort, I högfärdiga fiskar! I fastnen i den Helige Andes nät och misten edra fjäll.

Andra betraktelsen: Hurudana fiskar få de, som draga den Helige Andes not? Frälsaren säger Matt. 13. kap. att de fingo allehanda fiskar d. ä. laxar, gäddor, sikar, harrar, abborrar osv. Men lake få de ej med not, ty laken är hal. Laken trycker sig in i gyttjan, men laxen simmar modigt uppför strömmen. Gäddan nedsväljer ännu fiskyngel, fastän han redan är inne i noten. Siken vill gå över noten.

Vi sade redan nyss, att fisken ej vill hållas i den Helige Andes not. Först då han finner att man har för avsikt att fånga honom, simmar han snabbt fram och åter och vill komma ut. En och annan människa, som är dristig till naturen, blir mycket upphetsad, då hon ser den Helige Andes verkningar. Den stora folkmängd, som var församlad på den första Pingstdagen, då dönet hördes från himmelen, häpnade, då de sågo den Helige Andes verkningar och hörde Jesu lärjungar omtala Guds dråpliga verk. Somliga menade, att lärjungarna voro druckna.

Så gör ännu i dag den blinda världshopen. När den Helige Andes verkningar visa sig på någon ort och enfaldiga människor, som förut voro drinkare horkonor, fåfänga och lösaktiga, svärjare, slagsbultar och stridshjältar, helt plötsligt börja tala om ånger, bättring, tro och kristendom, då häpnar den stora blinda hopen och säger: "Dessa människor äro icke på det klara; de vilja att vi skola övergiva horeri, tjuvnad, svordom, fylleri och krögeri; de vilja att vi skola göra sann ånger och bättring och börja leva liksom de. De unna en ej mer samvetsfrid. De lära vara de falska profeter, om vilka det är förutsagt, att de uppvigla folket och förvillra människorna genom falsk lära. Vi måste klaga inför Herren och höra oss för, huruvida vi icke borde få vara i fred för dessa falska profeter, som begynte vända upp och ned med vår gamla tro, eller förbjuda brännvinshandel." Men vänta litet!

Fastän den stora världshopen häpnade vid åsynen av den Helige Andes verkningar och

begynte göra gäck av de första kristna, att de voro fulla med sött vin, så fingo ju likväl somliga ett styng i hjärtat, då Petrus stod upp och begynte anklaga dem såsom mördare. Petrus vann den dagen tretusen själar för himmelriket. Fast de först voro gensträviga och ivrigt stodo emot, nödgades de likväl giva efter, då en högre kraft begynte röras i deras hjärtan. Ty den Helige Andes not är bunden av sådant garn, som håller, oaktat denna världens herrar, dessa stora gäddor, som ha mycket förnuft, djävulsk kraft i peruken, anse kristendomen för en dårskap och vidskepelse, sparka genast emot; de bita samma sina tänder av vrede och vilja suga de kristnas blod. Gallan spricker, och ormaynglet börjar röra sig i hjärtegroppen, då de se de kristna gråta och sucka. De botfärdigas tårar bränna på deras samvete. De räcka åt de kristna ättika blandad med galla. Och då de se oskyldigt blod flyta, säga de: "Hans blod komme över oss och över våra barn."

Över denna världens herrar, som sugit de kristnas blod och med onda exempel föregått menige man, skall hämden komma. De lära människorna att bedriva hor, att supa, svärja, slåss, driva brännvinshandel, slå dank, bära grannlåter, spela kort och skriva falska intyg. Den onde har sluppit lös i världen och börjat bära sig åt ibland människorna liksom katten med mössen. Om nu ej någon själ börjar vakna upp ur syndens sömn och taga reda på, vad tiden lider och vad klockan är slagen, så lärer domen komma över oss just midnattstiden, då alla människor som bäst hålla på att sova och snarka.

Stån upp från sömnen och sen efter, på vad sätt denna mörka tid lider. Den gamla lutherska tron avskaffas från världen, och människoförnuftet sättes i stället till husbonde. Herrarna anfalla konungarna, de fattiga anfalla de rika, bönderna anfalla herrarna, tjänarna anfalla husbönderna och barnen anfalla föräldrarna med svärd och stavar, och alla ropa de med full hals: "Vi äro upplysta, vi behöva ej överhet, vi vilja själva

vara herrar, Vi äro dygdiga och hederliga människor, och förnuftet visar oss vägen till himmelen bättre än prästerna; vi behöva ej några präster. Bort med överheten, bort med prästerna, bort med all världslig lag, bort med allt som hindrar oss att leva efter vår fria vilja! De rika böra utdela sin egendom åt de fattiga. Om de ej göra det så råna vi dem, vi dräpa dem."

Hören nu, hurudant liv är rådande i världen. I soven här, I har omsorg om världsliga ting, I supen, svärjen, öven slagsmål, driven brännvinshandel, dansen, leven i otukt, löpen efter horkonor, oaktat den onde sluppit lös i världen och har redan börjat dräpa människor som myggor, och alla himmelens tecken utvisa, att nu är midnattstid, Men vad bryr I väl därom, som ären rika, hederliga, dygdiga, visa och sköna samt beredda att emottaga Frälsaren, Vem vet, hur färdiga I ändock skullen vara att emottaga Frälsaren, om Han nu skulle fråga eder: "Var är det pund jag givit eder, var är den rätta ånger och bättring jag väntat av eder? I trehundra år har man redan predikat evangelium för eder, var äro nu kristendomens frukter? I jorden äro de utan tvivel gömda, i boden, kistan och brännvinstunnan ligga edra ägodelar.

Tredje betraktelsen: Huru bliva fiskarna delade och de onda bortkastade? Nu är den tid för handen, då fiskarna skola delas. Frälsaren har sagt, att de goda d. ä. de färska fiskarna skola samlas i kärnen, men de onda bortkastas till spis åt varg — och rävungarna. Vi förstå väl att de färska fiskarna äro nyss fångade, men de skämde fiskarna ha utan tvivel redan för länge sedan fastnat i nätet. Men då fiskarena äro lata att vittja näten, så dö fiskarna i nätet och skämmas. Varifrån skulle väl annars de skämde fiskarna ha kommit? I andligt avseende äro de skämde fiskarna sådana människor, som ha död tro i peruken, som tillägna sig Guds nådelöften och förlita sig på Frälsarens förtjänst, fast sann ånger och bättring aldrig inträffat. Men på vilket ställe i skriften står det skrivet, att

de obotfärdiga skola få nåd? Emellertid äro de flesta människor i dessa tider nådetjuvar, som ej veta något av den saken, att ångern är behöflig. Och då de ej veta något av ångern, så ha de död tro, som ej har med sig någon hjärtats eller sinnets förändring ej heller levernets förbättring. Nådetjuvarna äro blinda såsom nyss födda hundvalpar, och de veta ej något av ångern och den Helige Andes verkningar. De bedraga sig själva. De inbilla sig, att de älska Gud, fastän de älska världen. Därför göra de uppsåtliga synder på den stulna nåden. Och då den onde har vänt deras ögon aviga, så betrakta de alla andliga saker på ett förvänt sätt. Den döda tron är i deras tycke levande tro, världskärleken är Guds kärlek, den rätta ångern är vidskepelse, den levande kristendomen är skrymteri. Dessa äro just de onda fiskar, som fiskarena skilja bort. Men om fiskarena själva äro blinda och icke ens av lukten känna vilka fiskar äro skämda, så lägga de färska och skämda fiskar om vartannat i ett kärl och de skämda fiskarna skämma ännu bort de färska fiskarna, vilka bliva bortkastade till spis åt varg- och rävungarna. Men ännu mera torde det finnas sådana som äro utanför noten och hoppa där.

De ha redan för länge sedan fastnat i satans nät, fastän de själva äro i okunnighet därom, hur och när de ha fastnat i dem. De få fiskar, som äro nyss fångade, samlas i kärl och saltas, på det att de må hållas friska och dugliga intill den dag, då Gud, vår Herre Jesu Kristi Fader behöver dem.

Vi hoppas, så som vi och prisa vår himmelske Fader för det lilla fiskafänge, som redan är beslutat, att fiskarena bliva flitigare att vittja näten och söka sig sådan salt, som ej har mistat sin sälta. Vi hoppas att icke många fiskar skola skämmas av dem, som redan ha fastnat i den Helige Andes nät. Och vi hoppas även, att härefter skall fångas mera fisk, då fiskarena på Jesu befallning kasta ut sina nät på högra sidan om båten. Petrus förskräcktes av den stora myckenhet fisk han fick på en dag och med en enda dragning. När han på Jesu befallning kastade sina nät ut till fångst, bekände han sig som en syndig människa och blev sålunda en större syndare, ju mera han såg Guds välsignelse följa av hans arbete. Han blev desto ödmjukare ju mera han fick känna Guds nåd. O att nu alla de, som äro stadda på samma väg som Petrus och som själva förnummit något av Guds nåd och förbarmande kärlek, måtte förena sig i böner till vår Herre Jesus Kristus, att alla andliga fiskare må ha framgång i sin fångst, då de börjat fånga själar från världen och från djävulens våld. Vi bedja även vår Herre Jesu Kristi Fader, att Han ville bevara de få själar från förruttnelse eller avfall från nådeförbundet, vilka genom Faderns dragande ha lärt känna Jesu Kristi stora makt, härlighet och starkhet. Vi bedja Honom, att Han ville hjälpa de nödställda, bedrövade, gråtande, törstande och tiggande. Han, som begynt ett gott verk, förmår även bevara oss intill den dagen, då alla frestelser slutas och alla denna världens hundar upphöra att skälla på oss för Jesu kärleks skull. Amen.

MATT. 5: 20—26

UTAN EDER RÄTTFÄRDIGHET ÖVERGÅR DE SKRIFTLÄRDAS OCH DE FARISÉERS, DÅ SKOLEN I ICKE KOMMA I HIMMELRIKET".

Dessa Frälsarens ord finnas uti dagens evangelium. De äro hårda och ganska märkliga ord, och de orden äro talade till Jesu lärjungar och gälla således de kristna. Och jag tror, att de kristna borde känna vikten av dessa ord. Men då de kristna känna så mycket orättfärdighet hos sig, så måste de tillägna sig Kristi rättfärdighet och tro, att deras orättfärdighet räknas för rättfärdighet, emedan Kristus har betalt deras orättfärdighet. Och då de kristna ej har någon egen rättfärdighet, utan endast Kristi rättfärdighet, som de måste tillägna sig, d. v. s. då de kristna känna, att deras egen rättfärdighet ej är något annat än brist på rättfärdighet, på vad sätt skall då deras rättfärdighet övergå de skriftlärdas och fariséers rättfärdighet, då det av dessa Frälsarens ord synes, som om lärjungarnas egen rättfärdighet borde övergå fariséernas egen rättfärdighet? Papisterna säga, att kärleken måste vara den levande trons grund och att en kristen i sig själv bör vara helig och rättfärdig. Således, om en kristen har brist på kärlek, så har han ej en levande tro. Så säga papisterna. Om en kristen känner ondska i sitt hjärta, så har han ej en saliggörande tro, och om en kristen känner otålighet i sitt hjärta, så äro djävlna då icke utdrivna ur hans hjärta, utan han är ännu under djävulens våld — så säga papisterna. Om en kristen i sin vilja känner onda lustar och begärelser, såsom köttsliga lustar, benägenhet till girighet och annat sådant, så äro i sådant fall icke heliga lustar och begärelser rådande i viljan, och en sådan människa är ännu icke genom nåden helgad — så säga papisterna. Om en kristen i sitt sinne känner onda tankar, så äro ej goda och gudeliga tankar rådande i en sådan människas sinne, och hon är ännu icke rätt from och syndfri, såsom en kristen borde

vara — så säga papisterna. Och så säga även bekännare av den döda tron, vilka med munnen bekänna den lutherska religionen och äro liksom förvissade därom, att de har den rätta lutherska tron. De säga sålunda: "Heliga begärelser och lustar måste en kristen ha, och han måste bli lik en ängel förrän han kan komma i himmelriket." Hur skall det nu gå med de kristna? Måne de slippa in i himmelriket med den rättfärdighet de nu har, nämligen med Kristi rättfärdighet, genom tron tillägnad, såsom Luther har lärt? Förnuftet säger så: "Kristi rättfärdighet är icke din egen, utan du bör ha egenrättfärdighet så mycket, att Gud icke kan döma dig. Du måste bli rättfärdig och helig i dig själv, och icke med en annans, nämligen Kristi rättfärdighet, som icke är din egen, utan med din egen rättfärdighet, måste du komma till domen: du måste i dig själv bli helig och rättfärdig, förrän du kan behaga Gud". Och så fordrar även papisterna och den döda trons bekännare inom den lutherska församlingen. Dessa nådetjuvar säga så: "Människan måste bli lik en ängel förrän hon kan komma i himmelriket". Och för denna lära taga de bevis ur dagens evangelium, där Jesus säger till sina lärjungar: "Utan eder rättfärdighet övergår de skriftlärdas och fariséers, då skolen I icke komma i himmelriket". "Hören I nu, falska profeter och villoandar, som alltid berömmen eder av Kristi rättfärdighet och själva ären så fula och svarta som den onde själv — hören I nu vad Kristus säger: "Utan eder rättfärdighet övergår de skriftlärdas och fariséers, då skolen I icke komma i himmelriket". Så säga fariséerna som har egenrättfärdighet så mycket, att de kunna säga: "Jag tackar dig Gud, att jag icke är som denne publikan", eller som denna tidens fariséer säga: "Jag har gjort mera gott än ont,

jag har icke gjort någon orätt, utan jag har gjort var man rätt och mitt samvete bestraffar mig icke för synd". Sådana människor kunna säga till de kristna: "I ären så fula och svarta som tattare, ehuru I sägen eder vara renade genom Kristi blod". Och de kristna slippa ingenstans undan denna tillvitelse, utan de nödgas bekänna sig till horkonor och tjuvar och skyldiga till alla synder, men de förlita sig därpå, att Kristus har allt betalt. De tillägna sig Kristi rättfärdighet och tro, att den gäller inför Gud Fader. De ikläda sig Kristi blodiga skepnad, då de träda fram för Gud. De efterfölja Jesu blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, de stå med ett bedrövat och förkrossat hjärta vid korset och beskåda den korsfäste och törnekrönte Konungens sår. De församlas i ett rum, och där gråta och jämra de sig, då Jesus är död. Och om denna världens präster se, att Jesu bedrövade lärjungar gråta och jämra sig, så säga de: "Vad är detta för ett tjutande"? Jesu lärjungar går ännu för andra gången till Golgata och gråta på Jesu grav. Där är nu de bedrövade lärjungarnas rättfärdighet. Och då Jesus blir levande, så bliva lärjungarna glada: där är deras rättfärdighet. Och då de undfå den Helige Andes gåva, begynna de döma och skälla på världen: där är deras rättfärdighet. Vad tron I, bedrövade lärjungar, viljen I med denna rättfärdighet komma inför Guds åsyn? Viljen I, botfärdiga syndare, komma inför Guds nådastol, då I i anseende till eder inre människa ären så svarta som tattare och så fula som den onde själ? Jag tänker att I ej annorstädes kunna finna skydd, utan med den rättfärdighet, som Jesus förvärvat eder, nödgens I träda fram, ropa och sucka: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 5: 20—26.

Uti denna dagens evangelium har vår Frälsare framställt för oss sådana ting, att lärjungarna och de kristna gemensamt få blygas, om deras rättfärdighet icke övergår de skriftlärdas och fariséers. Vi måste nu till uppbyggelse för bedrövade och tvivlande

själar förklara, såvitt vi förstå, vad dessa Frälsarens ord innebära och hur de rätteligen böra fatta Jesu ord: "**Utan eder rättfärdighet övergår de skriftlärdas och fariséers, då skolen I icke komma i himmelriket**".

Första betraktelsen: Hurudan är de skriftlärdas och fariséers rättfärdighet?

Andra betraktelsen: Hurudan är lärjungarnas rättfärdighet?

Första betraktelsen. De skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet är inför världen lysande, isynnerhet genom utvärtes dygdighet, prål och skönhet, samt består i yttre ödmjukhet, men icke i hjärtats förändring eller sann bättring och syndabekännelse, utan däruti, att de annars äro åtskilda från den stora hopen genom sin utvärtes dygdighet. De äro icke som den råa, sorglösa hopen, som ej har någon ära, så att de inför världens ögon skulle kunna överskylla sina missgärningar. Och de skriftlärdas och fariséerna äro icke sådana som denna tidens halvherrar, som supa och spela kort till och med under gudstjänsten, utan rätta fariséer äro ganska gudeliga, de komma till kyrkan för att bedja, och deras böner äro vackrare än publikanens suckar. De uppbygga profeternas gravar, hjälpa de fattiga, bevisa varandra heder, buga sig och bedja om förlåtelse, ifall rummen ej äro städade, då en gäst kommer. Men om Jesu lärjungar gnugga några ax mellan händerna på sabbaten, så bestraffa fariséerna dem för sabbatsbrott, de äro skarpsynta till att se de kristnas fel. Och när en levande kristendom uppenbaras på någon ort, då säga fariséerna: "Detta är ej annat än förvillelse", och sedan begynna de förfölja de kristna. Och fastän de annars vilja göra alla rätt, lära de likväl sina barn att säga: "Korban", d.ä. föräldrarnas del skall givas åt Gud — på det att under sken av lag och gudaktighet de kyrkliga måtte få inkomster. Frälsaren bestraffar dem även, att de svälja kameler och sila mygg, och att de uppäta änkors hus, och Han befäller dem att kasta första stenen på en horkona, om de äro

fria från henne. Sådan är de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet. Den är mycket lysande inför världen, och därför kunna de säga: "Mera har jag gjort gott än ont, jag har gjort rätt åt alla människor, och jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom denne publikan". Och då fariséerna eller de skriftlärdade förklara skriften, så säga de i utläggningen av femte budet: "Du skall icke dräpa, men vilken som dräper, han skall vara skyldig under domen": men om vrede eller hjärtats dräpande tala de skriftlärdade intet. Eller om någon i vrede och bitterhet säger till sin nästa: "Rakha" d.ä. odugling, så tala de skriftlärdade intet därom. Med ett ord sagt: vad yttre grova synder angår, dem fördöma de skriftlärdade och fariséerna; men om hjärtats ondska veta de intet, ej heller känna de hjärtat det ringaste, ty det är förborgat för dem. Nikodemus känner ej heller hjärtats ondska, och därför anser han ej hjärtats förändring och nyfödelser för någonting nödvändigt. De skriftlärdas rättfärdighetslära strider alldeles mot Guds ord och nådens ordning, emedan de vilja föreställa för folket deras yttre leverne, men det inre fördärvet och hjärtats ondska lämna de oförklarade. Och för dem själva äro somliga synder lovliga, t. ex. svordom, prål, världslighet, vrede och gamla Adam. Med ett ord sagt: de skriftlärdas och fariséernas dygdiga leverne går ej synnerligen långt, och deras lära är alldeles förvänd, emedan de i utläggningen av buden bortlämna de viktigaste ställen av lagen, nämligen rättfärdigheten och domen.

Andra betraktelsen: Hurudan rättfärdighet borde lärjungarna hava, att den må övergå de skriftlärdas och fariséers rättfärdighet?

Det första som angår denna rättfärdighet höra vi strax av förklaringen över femte budet, att lärjungarna måtte lära känna människornas inre fördärv och hjärtats ondska och att även små synder måtte bliva till synd. Detta ställe lämna de skriftlärdade och fariséerna oförklarade. Fariséerna tror icke, att även en liten synd förtjänar helvetet. Frälsaren visar, att nästans förolämpande i

vrede och bitterhet är förtjänt av lika stort straff och dom som uppenbart mord. Detta är det första som angår, lärjungarnas rättfärdighet, att de skola så fatta och uttyda Guds lag att även en liten synd blir så tung och viktig som en stor synd. Hjärtats vrede är en lika stor synd inför Gud som uppenbart mord, fastän lärjungarna nu icke kunna undfly detta inre fördärv, men denna lagens rättfärdighet borde tränga dem så att synden må kännas som synd och att ingen synd må bliva lovlig och under sken av lovlighet fullbordad. Detta är det tyngsta stället i lagen, som de skriftlärdade och fariséerna har bortlämnat, och somliga lärjungar har icke heller ännu fattat denna sakens vikt. Somliga förstå icke att en liten synd är dödlig. Då till exempel litet prål blir lovligt, så förstå alla lärjungar ännu icke, att en sådan synd är fördömlig, icke allenast för det onda exemplets skull, utan även för den lovlighets skull varunder den ringa synden förövas. Då synden mister sin kraft, så har även samvetet mist sin kraft, men en sådan synd som ej kommer på samvetet är fördömlig därför, att människan ej ångrar den synd, som hon ej fattar eller känner som synd. Lärjungarnas rättfärdighet igenkännes även därav, att de förlikas med sin trätobroder. Detta är åter ett tungt ställe i lagen, som de skriftlärdade och fariséerna lämna oförklarade och ogjorda. Om rummet är ostädat, då gäster komma, så säga de: "Förlåt, detta rum är ej städat". Men om de i vrede och bitterhet säga till sin nästa: "rakha", det anse de icke för synd ej heller bedja de om förlåtelse. Om de ännu skulle giva den andra en örfil, det anse de icke för synd ej heller bedja de om förlåtelse. Detta förlikande av trätobrodern har för de väckta och kristna till en viss grad blivit en samvetssak, men icke så tillräckligt har detta viktiga ställe i lagen blivit en samvetssak, att det icke vore nödvändigt att bliva ännu viktigare. Dessa äro de viktigaste ställen i lagen, vilka de skriftlärdade och fariséerna lämna oförklarade och ogjorda. Men lärjungarnas rättfärdighet måste vida övergå

de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet, ifall de vilja inkomma i himmelriket. För det första måste de så fatta och uttyda Guds lag, att även små synder måtte bliva synder och såsom sådana fördömliga: för det andra måste de förlikas med sin nästa. Vad lärjungarnas rättfärdighet för övrigt angår, så inneslutes det däruti, vad vår Frälsare talat i sitt heliga evangelium, nämligen: då Guds bud rätteligen förstås och förklaras, så bliva lärjungarna stora syndare: all egen rättfärdighet och egen godhet uteslutes, alla tankar, lustar och begärelser, som icke äro verkade av Guds Ande, bliva synd, varigenom lärjungarna komma till en rätt syndakänedom. De bliva ångerfulla och måste tigga om nåd. Däruti består nu lärjungarnas rättfärdighet, som vida övergår de skriftlärdas och fariséernas egen rättfärdighet och egen helighet, att lärjungarnas egen rättfärdighet skall så alldeles taga slut, på det att de på ett levande sätt må komma att känna, att de nedsjunka i helvetet och hemfalla under evig dom, om icke Kristus giver dem sin rättfärdighet och gör dem så rättfärdiga, att Gud icke mer kan

döma dem. Hur är det nu med eder, I Jesu lärjungar, övergår nu eder rättfärdighet de skriftlärdas och fariséers rättfärdighet? Hava I nu avklätt eder egenrättfärdighetens trasor och anammat Kristi rättfärdighet, varmed I kunnen beröma eder på domedagen och säga: "Vår rättfärdighet övergår vida de skriftlärdas och fariséernas egen rättfärdighet, ty vi hava Kristi rättfärdighet". Kunnen I nu säga: "Kristi rättfärdighet är vår"? Kunnen I nu berömma eder av Kristi rättfärdighet, då egenrättfärdighetsdjävulen, som är Guds barns åklagare, kommer och anklagar eder som horkonor och tjuvar? Kunnen I berömma eder av eder rättfärdighet och säga: "Vi hava en större och ädlare rättfärdighet än de skriftlärdas och fariséerna. Vi hava Kristi rättfärdighet, vilken är vår egen rättfärdighet, som Fadern anser för en riktig rättfärdighet, varför Fadern ej kan döma oss"? Jag tror, att de rättfärdiggjorda kunna berömma sig av sin rättfärdighet och säga till åklagaren: "Vi äro rättfärdiggjorda genom Kristi rättfärdighet". Amen.

VISITATIONSPREDIKAN I VITTANGI ÅR 1856

ROM. 6: 6; MATT. 11: 30

APOSTELN PAULUS SKRIVER SÅLUNDA: "VÅR GAMLA MÄNNISKA ÄR KORSFÄST MED HONOM, PÅ DET ATT SYNDAKROPPEN SKALL VARDA OM INTET, ATT VI ICKE HÄREFTER SKOLA TJÄNA SYNDEN". ROM. 6: 6.

Av dessa ord höra vi Pauli mening vara, att vår gamla människa är korsfäst med Kristus, på det att syndakroppen skall varda om intet, att vi icke skola härefter tjäna synden. Vi måste nu förklara för eder, hur vi har fattat dessa Pauli ord. Med gamla människan förstås icke allenast gamla Adam som är otålighet och vrede, utan även girighet eller världskärlek, som under sken av mångahanda friheter vill framträda, likaså lättsinnighet, som uppenbarar sig bland ungt folk, och världsära, som yttrar sig icke allenast i världslikställighet utan även däruti, att de kristna icke tala sanningen, utan äro stumma och att de predika mycket om världen. Därtill kommer även horeri, som uppenbarar sig bland ungt folk genom prål, och köttslig frihet, som yttrar sig däruti, att ingen skulle vilja vara under annan mans våld. Alla dessa synder, som småningom vilja framträda i denna kristendom, som nu är för handen, kallas gamla människan, som skall korsfästas med Kristus. Ty Paulus visar även på många ställen, att han ej håller dem för kristna, som ännu tjäna synden. Och jag måste även uttala min åsikt, att jag icke kan hålla dem för rätta kristna, som genom många friheter ådagalägga gamla människans vanor. Varest nämligen synden utbryter i ord och gärningar, där är ej gamla människan korsfäst. Om gamla Adams svans svänger mellan tänderna eller om otåliga ord fritt få utbryta, så är där ej strid emot synden. Om horeriet yttrar sig i prål, där har man ej av sagt sig världen: eller om köttslig frihet blir så lovlig, att alla vilja vara friherrar, så är det ej någon självförsakelse. Om lättsinnigheten blir lovlig, varigenom fienden redan har dödat den sorg, som är efter Guds sinne, då är avfallet från nådaståndet alldeles nära.

Jag måste således påminna eder med Pauli ord, Att gamla människan måste korsfästas med Kristus, ty syndakroppen måste varda om intet, att vi icke härefter skola tjäna synden.

Vi har med Guds stränga dom och rättfärdighet begynt väcka edra samveten, då I vandrade i säkerhet efter denna världens sed, då I hade tjänat fienden med dryckenskap, svordom, krögeri, svek, stöld och Guds ords förakt, som I väl minnens, hurudana I varit förrän denna väckelse kom. Men om vi se, att somliga synder bliva lovliga under kristendomens täckmantel, som t. ex. prål, lättfärdighet, världskärlek, köttslig frihet och lystnad efter befrielse från annan mans våld, då måste vi ställa Guds stränga rättfärdighet i bredd med evangelium emot tron och med Pauli ord visa, att gamla människan måste korsfästas och syndakroppen varda om intet, att vi icke härefter skola tjäna synden.

Huru och på vad sätt skall syndakroppen varda om intet? Icke på det sättet som papisterna, vilka plåga sin kropp med gisslande och icke giva sin kropp behöflig näring, varigenom de tro sig förtjäna någon salighet, utan på det sättet skall syndakroppen varda om intet, att vi icke giva synden välde, att vi icke överlämna våra dödliga lemmar i syndens tjänst. Då uppstår snart av den levande tron död tro, om vi icke äro i ständig vaksamhet och strid emot synden. Vi äro icke rätta kristna, om vi äro en gång i rörelse och en annan gång bedriva hor, eller om vi stundom äro i tron och rörda av den Helige Ande, och stundom åter äro rörda av gamla Adam, eller om vi äro i brinnande kärlek och än i girighet och världskärlek. Emot detta dubbla leverne har vi redan i tio

år förut predikat och predikar ännu, att en kristen icke får ha ett dubbelt leverne, såsom dubbelhet i sinne och tal, annan mening i handel och annan mening i kyrkan, annat tal bakom de kristnas rygg och annat tal inför deras ögon. Nej, utan en kristen bör ha ett och samma mål för ögonen, antingen han är på mötet eller på marknaden, antingen han är vakande eller sovande, antingen han är på vandring eller vilar sig, antingen han är tjänare eller husbonde. Och icke predikar jag eder en sådan lära, att I nu skolen upphöra att tro och endast efterkomma lagen till rättfärdighet. Nej, utan jag predikar eder en sådan lära, att I skolen tro så mycket på Kristus, att I förmån strida emot synden, på det att Kristus icke för eder skull må bliva smäddad bland hedningarna. Ty lagen kan visserligen icke levandegöra, men Guds rättfärdighet och Guds kärlek äro lika kraftiga vardera, så att Gud icke för sin kärleks skull förgäter sin rättfärdighet ej heller för sin rättfärdighets skull sin kärlek. Ty Guds kärlek och Guds rättfärdighet äro lika kraftiga vardera. När Han säger: "Jag kan såväl vred vara som jag barmhärtig är", så betyder det att Guds rättfärdighet icke kan göra kärleken om intet ej heller kan kärleken göra Hans rättfärdighet om intet.

Så vandren nu, mina älskade, varligen på livets väg denna korta tid och skaffen med fruktan och bävan, genom tro och vaksamhet, Att I saliga varden, på det att I icke mån förvillas på högra eller på vänstra sidan. Hör, du Israels store Herde, de botfärdigas och klenmodigas böner och suckar. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 11: 30.

Jag har denna gång knappt något att säga till de säkra. Ty jag vet, att de redan äro överlämnade i satans våld, liksom den forna världens människor, vilka Gud gav hundra-tjugo år till bättringstid och de gjorde likväl icke bättring, fastän rättfärdighetens predikare Noa varnade dem för det tillkommande ansvaret. I mer än tio års tid

har man redan, även här, för de otrogna predikat bättring, men de hava ännu icke tagit vara på denna korta och dyrbara nådatid. De få nu skylla sig själva, om döden kommer över dem så oförberedda de äro och avklipper deras levnadstråd, innan de ens själva tro det. Men vi borde tala till de väckta vilka sitta i egenrättfärdighetens järnbur som otrosfångar och aldrig slippa lös från dessa satans bojor, med vilka egenrättfärdighetsdjävulen fångslat dem och fjättrat så hårt, att de icke kunna se på den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen utan förskräckelse, och därför vända de sitt hopp till helvetet, att de icke kunna se på den store Korsbäraren utan att bäva. I haven en tung och tryckande börda på ryggen, vilken börda I icke förmån bära långt, Om I icke snart kommen med eder börda till Golgata berg, där de första och de sista korsbärarna har sluppit sitt kors, då den store Korsbäraren själv tog korset på sig. Jag säger eder, I bärare av egenrättfärdighetens kors, som ej slippa med ens till världen och helvetet ej heller slippa med ens till himmelen: Veten I, varför eder börda är så tung att bära, och varför edert liv är så mödosamt, att I ingenstädes har frid, varken i himmelen eller på jorden eller under jorden? I haven större tyngd av djävulens kors än av Jesu kors. Ty Jesus har sagt: "Mitt ok är ljuvligt och min börda är lätt". Men egenrättfärdighetens kors är tungt att bära, och därför slippa I icke med ens till himmelen ej heller med ens till helvetet. Ty den onde pålägger sådana korsbärare en tung börda. Men kasten redan djävulens kors ifrån eder och bären endast Jesu kors, så får I känna, att Hans ok är ljuvligt och Hans börda lätt.

Benådade själar. Jag säger eder så: Tänken icke, att den onde sover många minuter, såsom I ofta soven i örtagården och liggen tilllika med de fåvitska jungfrurna. Vem vet, om I haven så mycket olja i lamporna att I haven råd att giva åt de fåvitska jungfrurna av eder olja, om nu ropet skulle höras: "Se,

brudgummen kommer, gån ut emot Honom". Jag tänker, att I icke har att utdela så mycket olja, då även I soven tillika med de fåvitska. Därför vaken och bedjen, att I icke mån falla i frestelse. Vem vet, om icke ropet snart skall höras, om icke Brudgummen snart skall komma. Snart skall änden komma, snart skall dödsängeln komma och avskära vinträdet grenar. Om bären äro mogna, om åkern är färdig, om vetekornen har vitnat, så skall dödsängeln snart komma och skära den vitnade åkern. Vi hoppas, att de få halvmogna korn, som grönska på Herrens

åker, skola växa och mogna, om Herren ville giva mera regn från himmelen och låta på detta regn sin nådiga sol skina. Vi hoppas, att sädens Herre får samla några vetekorn i sin lada. Men medan vi vänta detta, låtom oss bedja sädens Herre, att Han måtte bevara denna åkerlapp för snöstorm, hagel, oväder och frost, på det att även de få halvmogna kornen, må hinna mogna till skördemånaden, när, Han då sänder trogna arbetare till sin åker, vilka binda ogräset i knippor, men vetet samla de i Hans lada, säger Herren. Amen.

MATT. 19: 27, 28; MATT. 17: 1—8

PETRUS SADE TILL FRÄLSAREN: **SE VI HAVA ÖVERGIVIT ALLTING OCH FÖLJT DIG, VAD SKOLA VI FÅ DÄRFÖR? DÅ SADE JESUS TILL DEM: SANNERLIGEN SÄGER JAG EDER, ATT I, SOM MIG HAVEN EFTERFÖLJT, I DEN NYA FÖDELSEN, NÄR MÄNNISKONES SON VARDER SITTANDE PÅ SITT MAJESTÄTS SÄTE, DÅ SKOLEN OCH I SITTA PÅ TOLV SÄTEN, DÖMANDE DE TOLV ISRAELS SLÄKTEN."** MATT. 19: 27, 28.

Vi höra Matteus omtala i evangelium, huru Petrus liksom de övriga lärjungarna, vilka ännu då voro fästade vid världen, frågade av Frälsaren, vad han skulle få för det att han övergivit all timlig näring och begynt följa Jesus. Då nämligen den rike ynglingen, som nyss hade frågat av Frälsaren: "Vad skall jag göra, att jag må få evinnerligt liv?" ej kunde giva sina ägodelar åt de fattiga och följa Jesus, ty denna yngling ville ej begynna göra bättring från sin girighet, så tänkte Petrus, att han nu skall få en stor skatt och ära uti Messie rike, när Frälsaren blir konung. I den avsikt hade Petrus och de övriga lärjungarna övergivit sin timliga näring, att de skulle bliva världens herrar, när Frälsaren blir konung. Men Frälsaren hade lovat dem ett andeligt domareämbete, ehuru de då ännu ej förstodo det. Petrus trodde, att han skall bliva en världslig domare, när Frälsaren blir konung, och inbillade sig därigenom vinna en stor skatt och ära i världen. Han trodde sig bliva en världslig herre, och i denna avsikt gjorde han denna fråga. Men om han då hade vetat, att han skall bliva världens avskrap och att han för kristendomens skull skall bliva försmäddad och hatad i världen, och att man slutligen skall dräpa honom, så hade han helt säkert övergivit Jesus och begivit sig åter till sitt fiskafänge. Vad gör väl en människa som är fästad vid världen? Hon upphör att följa Jesus och begiver sig till världen. Mången säker människa frågar ännu i dag liksom Petrus: "Vad gagnar det, att jag övergiver världen och följer Kristus?" Ingen har fordrat, att, i skolen övergiva allt lekamligt arbete och ligga lata, liksom ej heller Petrus hade alldeles övergivit allt lekamligt arbete, så att han ej mer skulle ha

fiskat, men det har Jesus fordrat att en kristen ej skall älska världen och för denna kärleks skull förgäta det som tillhör himmelen. Emellertid tänker mången säker människa liksom Petrus: "Vad gagnar det, att jag övergiver världen och följer Kristus? Vad blir det därav, att jag nu börjar bete mig alldeles som en dåre och åsidosätter lekamligt arbete? Världsträlen fruktar, att han genast skall bliva fattig, om han börjar göra sann ånger och bättring. Krögaren fruktar, att han blir fattig, om han upphör med brännvinsförsäljning. Även tjuven fruktar, att han blir fattig om han upphör att stjäla, ehuru man har sett, att en tjuv blir allt fattigare huru mycket han än må stjäla. Alla frukta nu, att de bli fattiga för kristendomens skull. Men mången har ej kommit till den övertygelsen, att den onde har gjort dem fattiga. Man har ej ännu hört, att människorna för kristendomens skull hade blivit fattiga, fastän världsherrarna inbillar sig så. Och somliga blinda bönder tro, att de väckta genom denna kristendom, har blivit fattiga. Men den onde har vänt deras ögon aviga, så att de se faran där, varest ingen fara är förhanden. Om de kristna skulle börja ligga alldeles lata och leva på färdigt, då skulle de nog bliva allt fattigare. Men jag ser, att de kristna icke äro så lata som somliga världsträlar, vilka icke ens bry sig om att tjäna mot skälig lön, utan hellre vandra omkring i byn och supa. Det är ej heller avsikten med kristendomen, att människorna skola ligga lata och upphöra med lekamligt arbete, utan det har varit avsikten med denna kristendom, att hjärtat ej bör vara fäst vid världen, oaktat kroppen arbetar. Men det är att befara, att icke världskärleken tilläventyrs

redan intagit mångens hjärta, då sömnen tränger sig i lärjungarnas ögon och ljumhet i kristendomen. Då börja de tänka som Petrus: "Vi har övergivit allting och följt Kristus, vad gott har vi därför?" Om världen blir kär, så börja de kristna tänka: "Vad gagnar det, att vi skulle börja bete oss som dårar?" Men kommen ihåg, I sömnaktiga lärjungar, vad Frälsaren sade till Petrus, då denne begynte tänka och fråga, huruvida han har något gott därav, att han hade övergivit allting och följt Kristus. Frälsaren sade då: "I, som mig haven efterföljt, i den nya födelsen, när människones Son varder sittande på sitt majestäts säte, då skolen ock I sitta på tolv säten, dömande de tolv Israels slakten." Mången har redan då följt Jesus av nyfikenhet någon tid och i det hopp, att de med Honom skola få äta och dricka för intet. Men så snart Frälsaren framkastade ett hårdare ord, övergav de Frälsaren och vände Honom ryggen. Men I få Guds barn, som har efterföljt Frälsaren i den nya födelsen. I skolen sitta på säten och döma de tolv Israels slakten. Vi kan för den skull icke draga den slutsatsen, att lärjungarna då vore pånyttfödda. Ty vi se, att nya födelsen inträffade först efter Frälsarens död, då det blev slut med den döda tron. Men Han sade dem det fördenskull, att de måtte ihågkomma Hans ord, då nyafödelsens smärtor begynte kännas. Och det skedde först efter Frälsarens död, att de begynte gråta och jämra sig. Vi se, att Frälsaren talade mycket angående kristendomen, som lärjungarna icke förstod förrän först därefter, då saken hade inträffat. Väl läsa även de säkra och opånyttfödda mycket om nya födelsen, men de förstår likväl intet därav, och så voro även lärjungarna i död tro, då Frälsaren talade till dem om nyafödelsen. Men de kom efter Frälsarens död i det tillstånd, att de kunde födas på nytt. Och om denna nya födelsen talade Frälsaren, då Han sade: "I, som mig haven efterföljt, i den nya födelsen," osv. Nu har mången i död tro efterföljt Jesus intill denna dag, men ej har

mången efterföljt Honom i den nyafödelsen. Därför fly nådetjuvarna undan, då sanningen kommer fram. När världen begynner förfölja Jesus och Hans lärjungar, då gå nådetjuvarna på fiendernas sida och börja ropa "korsfäst", såsom världsherrarna och översteprästerne befalla. Och därtill går ännu en av de tolv genast efter Herrens nattvard på fiendernas sida för att förråda sin Frälsare. Det finnes ej mer andra, än de elva, vilka gråta och jämra sig vid beskådandet av Jesu död, och några kvinnor finns även, vilka gråta och jämra sig, då de se den store Korsbäraren sargad och blödande bära sitt kors till Golgata.

Nu torde det bliva slut med all kristendom, då även de som tillförne efterföljt Jesus i död tro, övergiva Honom och återgå till världen. Om inte Maria Magdalena och Salome och Johanna uppväcka Honom med sina tårar och suckar, så övergiva alla de förra lärjungarna Honom. Och de, som ännu kvarstå, dö av misströstans sorg däröver, att Jesus är död för dem.

Bedjen fördenskull, I elva och du bedrövade Maria Magdalena, att den himmelske Förbarmaren, som nu är död, snart må uppstå från de döda och giva oss sin Helige Ande, att kristendomen och Guds rike åter må kunna utbreda sig förrän ljungelden av kristendomens klarhet slocknar. Amen. Fader vår som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Matt. 17: 1—8.

Kristi förklaring inför lärjungarnas ögon är det första nådemärke, varigenom de fingo känna himmelrikets försmak. Och för, detta nådemärkes skull hyste Petrus det hopp, att den eviga salighet, som av Frälsaren blivit utlovad åt Hans namns bekännare, ej är fåfång. Petrus framställde denna sak för de kristna, på det att de ej må uppgivas under vandrigen på livets väg. Men Petrus hade många gånger därefter visat sin svaghet i kristendomen i det han föll i synd och förnekade sin Frälsare. Därav ser man, att det ej går väl för de kristna, om de alltid bygga sitt salighetshopp på det första

nådemärket och därav taga anledning till säkerhet, tänkande att då de har sett Frälsaren förklarad eller korsfäst, de nu kantänka äro befriade från all andelig fara. Ty vår erfarenhet är, att fienden riktigt förskräckligen vredgas, då någon kristen har kommit till nådaståndet. Han skjuter då sina pilar och försöker på allt sätt förvillade kristna från Frälsaren, på det att, om möjligt vore, han måtte få sålla deras själar såsom vete. Så gick det då med Petrus, att han, som den tiden ansåg sig som den bästa kristen, först föll i synd, då han inför världen begynte förneka sin Frälsare. För övrigt visar Petri leverne, att han ännu då var stadd i död tro, ehuru han hade sett ett sådant nådemärke. Han begynte alltför tidigt tillägna sig barnarätt inför Gud. Men samvetet var likväl sovande och vaksamheten var långt ifrån honom, då han uppenbarligen började ljuga, att han ej känner Jesus.

Vi måste nu för nådetjuvarna framställa Petri leverne, på det att den döda trons bekännare må se sin egen bild i honom. Ty nådetjuvarna inbilla sig att Petrus hade levande tro redan förrän Frälsaren dog. Men hans leverne utvisar, att han ej hade den levande trons frukter, ehuru han hade sett ett nådemärke på förklaringsberget. Likväl var hans tro död, och hans kärlek var blandad med egenkärlek, hans frimodighet förbyttes till fruktan i försökelsens hetta. Han älskade sitt eget liv mer än Frälsaren. Och fastän han trodde, att Jesus var Kristus, Guds Son och världens Frälsare, så kände han ju dock intet av kristendomen. Han trodde ej sådana ord, som stodo i strid med hans lustar, alldeles såsom nådetjuvarna ännu idag tro endast sådana ställen i skriften, som överensstämmer med deras onda vilja. Men sådana bibelställen, som stå i strid med deras köttsliga vilja, gå de förbi. Oaktat nu Petrus trodde, att Jesus var Guds Son, trodde han likväl icke Frälsarens ord om hans död. Fastän Frälsaren talade om Petri fall, så trodde han likväl icke, att han skulle förargas i Jesus och förneka Honom. Oaktat Petrus

låtsade vara en stor troshjälte, så visste han likväl ännu intet om andeliga saker, som äro viktiga i kristendomen., men däremot hade den onde honom att tro sådant som är behagligt för gamla Adam. Petrus trodde t. ex. att Kristus blir en värdselig konung, och han trodde sig genom Frälsaren bliva en värdselig herre. Han trodde sig ännu se en ande, då Frälsaren gick på vattnet, och då han var uppstånden ifrån de döda.

Sålunda tro även somliga på trollkonster. Somliga sätta tro till trollkarlar, men de tro icke det, som skriften talar om Kristi död och uppståndelse. De tro icke, säger jag, att Frälsaren måste uppstå från den döda trons grav och vara levande i de kristnas hjärtan. Och fastän Petrus hade fått den upplysningen ovanifrån, att Jesus är Guds Son, så trodde han likväl icke, att Frälsaren måste dö för hans synders skull. Ty Petrus höll ännu i hemlighet dygden som salighetsgrund. Han kände sig ännu icke så dålig och förbannad, att Guds Son måste lida helvetets kval för hans skull. Ehuru Petrus en gång föll till Jesu fötter och sade: "Gå bort ifrån mig ty jag är en syndig människa," så var likväl denna syndabekännelse icke ett kännetecken på rätt ånger ej heller kände han då rätteligen sina synder, då världsäran medförde den falska ovärdigheten, att han icke kände sig värdig att stå vid Jesu sida, då den falska ovärdigheten förmådde honom att motsäga Frälsaren eller att göra mot Hans vilja. Under den falska ovärdigheten låg ohörsamhetens och högfärdens djävul, som ofta fallet är med nådetjuvarna, att de inför världen äro ödmjuka och saktmodiga och bekänna sin ovärdighet inför Gud och människor, men när någon levande kristen börjar rannsaka dem, då träder den under den yttre ödmjukheten och ovärdigheten dolda högfärdsdjävulen fram, som det gick med Petrus, då Frälsaren ville två hans fötter. Ty vad är det annat, än högfärdsdjävulen som gör människan ohörsam och gensträvig, så att han icke vill underkasta sig Guds vilja, utan hon lever efter sin egen onda vilja.

Mången nådetjuv tänker, att Petrus då var en ödmjuk kristen, när han kände sin ovärdighet och för denna ovärdighets skull ej ville låta två sina fötter. Men under denna falska ovärdighet låg en förskräcklig högfärd och själviskhet, som verkade i honom så mycket att han började motsäga Frälsaren och göra tvärtemot Hans vilja.

Eller var det väl ett kännetecken på hörsamhet, att Petrus begynte strida emot Frälsarens vilja, då han sade till Frälsaren: "Aldrig skall du två mina fötter." Och var det ett tecken till ödmjukhet, då Petrus började bruka svärdet till Frälsarens försvar? Han tyckte sig då vara i strid, men så gör även andra nådetjuvar, då någon kristen börjar smäda deras Gud. De strider för sin gud med knytnävar och stavar, med svärd och spjut. De nitälska för sanningen, och i denna nitälskan drar de de kristna ut ur deras hus och gissla dem. Sådana äro nu de ödmjuka kristna, som för ovärdighets skull handla tvärtemot Frälsarens vilja. För ovärdighets skull försumma de utan tvivel att taga böndagarna i akt, för ovärdighets skull förakta de ordet och sakramenterna, för ovärdighets skull är det utan tvivel de supa drakgift och förakta gudstjänsten, för ovärdighets skull är det utan tvivel de fly bort ifrån de kristnas sällskap, som Judas. Men nog diskutera alltid nådetjuvarna, att Petrus då var en ödmjuk kristen, när han kände sin ovärdighet och under känslan av denna ovärdighet ej ville låta två sina fötter. Visserligen hade Petrus en falsk ovärdighet, men under denna ovärdighet låg ännu förborgad högfärdens ande, som förmådde honom att bevisa olydnad mot Frälsaren och att motsäga Honom. Fördens skull säger jag, att Petrus då hade död tro, fastän han hade sett det första nådetecknet på förklaringsberget och därvid känt en försmak av himmelriket. Kanhända Petrus byggde sin kristendom på det första nådetecknet och tänkte: "Då jag aktades värdig att se en sådan klarhet, så är jag utan tvivel kristen och ett Guds barn." Men om du åter blivit fästad vid

världen och för världskärlekens skull förnekat din Frälsare, så är du väl då en kristen? Och om du också då var uti ett saligt tillstånd, när du var på förklaringsberget och kände en försmak av himmelriket, så huru har du sedan levat? Förlita dig icke på det nådemärket, som då vederfors dig, utan se nu efter, hurudant ditt tillstånd för närvarande är, då du skall visa din tro med gärningar. Bygger du allt fortfarande på det första nådemärket, då gamla Adam slinter fram ur munnen och världskärleken är så stor, att du förnekar kristendomens kraft inför världen? Du känner väl din ovärdighet, men låter icke Frälsaren två dina fötter, är kantänka Jesu bästa vän, men förnekar likväl Hans kraft inför världen av dödsfruktan, låtsar vara en stor troshjälte och är likväl utan tro, då frestelsen kommer, älskar Jesus så högt, att du vore redo att dö med Honom, och förnekar likväl Honom av egenkärlek. Din tro, stackars Petrus, är ingenstans satt på prov, förrän världen börjar göra anfall på din kristendom, förrän världsbarnen börjar smäda dig som en galilee, och en Guds försmädares lärjunge. Men Petrus hade ej heller mod att gå i döden med Jesus, ehuru han hade ämnat det. Och andra torde ej heller hava mod därtill, innan de undfå den Helige Andes kraft till att manligen bestå i den kamp och strid, som förestår Jesu lärjungar, förrän de slippa igenom denna onda värld. Huru olika blev icke Petri leverne efter Pingstdagen, då han hade undfått den Helige Andes kraft till att strida för Frälsaren med Andens svärd. Han fruktade ej mer för världens hotelser, utan prisade sig salig, att han var värdig lida något för Jesu namns skull.

Egentliga orsaken, varför nådetjuvarna vilja påstå, att Petrus och de övriga lärjungarna hade levande tro innan de undfingo den Helige Ande, är den, att nådetjuvarna även mena sig med lärjungarnas tro slippa till himmelen, nämligen med en sådan tro, som låtsas vara stark, sålänge djävulen och världen ännu icke hade vredgats. Men i frestelsens stund tager denna deras starka

tro slut och förbytes till otro, som det skedde med lärjungarna, att det efter Frälsarens död helt och hållet blev slut med deras tro och istället framträdde en så stor otro, att de ej mer trodde något. Så säger även nådetjuvarna; "Vem skola vi tro, då en säger si och en annan så?" Slutligen säger nådetjuvarna: "Vi tro ej något annat än Guds ord." Vål trodde även lärjungarna Guds ord, fastän de stundom hade så stor otro, att de trodde sig förgås, då Jesus sov i skeppet. Stundom ville de, att eld måtte nedfalla från himmelen och uppbränna de människor som ej gav dem mat för penningar. Stundom stred de sinsemellan om värdsilig ära, vilken av dem som skulle bliva den största herre i världen. Hade de väl då en sann och levande kristendom, när de på detta sätt umgingos med världen? Ingalunda hade de då ännu annat än värdsilig ära och lystnad efter oberoende i sinnet och död tro i peruken. Tre av dem, nämligen Petrus, Jakob och Johannes, hade sett ett nådemärke på förklaringsberget, och de hade utan tvivel lagt sig att vila därpå.

Sen till, I Jesu lärjungar, som har sett Kristus på förklaringsberget, nämligen Petrus, Jakob och Johannes, — sen till, att icke sömnen må förtynga edra ögon, när I skåden, huru den himmelske Förbarmaren svettas uti örtagården. Vad hjälper det förra nådemärket eder, om I för sömnaktighets skull soven och endast i sömnrörelsen sen blodet drypa från den himmelske Förbarmarens panna, men likväl icke känna, för vilken orsaks skull detta blod flyter. Och fastän Förbarmaren väcker eder tre gånger, så vaknen I likväl icke upp från eder sömnaktighet, förrän Judas tillika med fienderna kommer med svärd och stavar, för att gripa Jesus. Han har redan två eller tre gånger kommit och väckt eder. Varje gång Han kom, fann Han eder sovande för bedrövelses skull. Var det andelig sorg, som medförde en så svår sömnaktighet, eller var det värdsilig sorg, som kom eder att sova? Jag fruktar, att det var värdsilig sorg som sträckte

eder till marken. Har väl Frälsaren till den änden visat eder sin härlighet på Tabors berg, att I skulle sova, då Han för eder ville visa sitt blodsvett, eller har I fördenskull sett de första nådemärkena, att I skullen vila på dem uti örtagården, där den himmelske Förbarmaren är på sina knän och beder för eder, att fienden ej måtte få sålla edra själar som vete. Ve, ve eder, I olyckliga lärjungar, som nu begynten kämpa med sömnen, då I hade bort vaka och bedja, att I icke må falla i frestelse. I förmådden ej vaka en stund med Jesus, att I hade sett, huru Han allena trampade Guds vredes vinpress, så att blodsvetten dröp från Hans panna, och huru Han kämpade med döden och avgrundsfursten, så att Han inför den himmelske Fadern nödgades ropa: "Är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån mig." — "Soven ännu och vilen eder, det är nog, se, den är här, som mig förråder," — jämte fiendernas hop, med svärd och stavar, för att gripa och dräpa eder Frälsare och föra Honom till översteprästerna, som är kristendomens bittraste fiender, som döma Honom till döden och sedan klaga inför Pontius Pilatus, att Han är en folkförförare och falsk profet, som förvillar folket genom falsk lära. Och nog finna alltid världsherrarna fel hos Honom, då de få Judas till kamrat och ledare. Och även denna blinda stackare inbillade sig bliva rik, då han går till denna världens herrar och tillkännagiver, var Jesus vistas om natten, Och då han kommer till Jesus, sin lärare, låtsas han vara kristen och hälsar Honom med kyssande, som om han vore Jesu bästa vän. Men vänta litet, stackars Judas, nog skall du en gång få se, vad du vinner därigenom, att du gick till denna världens herrar och uppviglade dem mot Honom. Och I med sömnen kämpande lärjungar. I har som i sömnrörelsen sett eder Herre och Mästare kämpa med döden och svettas blod uti örtagården, men I har ej förmått vaka och bedja med Honom, I har ej kunnat räkna de blodsdroppar, som fallit på jorden från Hans panna. Nu, när Judas

kommer med skaran, då blir det även slut med eder sömn. Men I kunnen icke då göra något för Frälsaren utan I nödgens ömkligt klagande och med blödande hjärta följa Honom till Golgata berg, då Han är dömd till döden, törnekrönt, korsfäst och slutligen död på korset. Då måsten I vaka för bedrövelse och misströstans skull. I måsten gråta och

jämra eder sålänge Han är i den döda trons grav. Bedjen den store Korsbäraren, att Han ville uppenbara sig för dessa lärjungar och för dem uttyda skrifterna samt följa de trötta vandrarna till evigheten. Var med oss, nådige Herre Jesus, ty aftonen är kommen och solen är nedgången. Amen.

LUK. 13: 6—9; MATT. 7: 15—21

JESUS SADE DENNA LIKNELSE: EN MAN HADE ETT FIKONTRÄD PLANTERAT I SIN VINGÅRD, OCH HAN KOM OCH SÖKTE FRUKT DÄRPÅ, OCH FANN INGEN. DÅ SADE HAN TILL VINGÅRDSMANNEN: "SE, NU I TRE ÅR HAVER JAG KOMMIT OCH SÖKT FRUKT PÅ DETTA FIKONTRÄD, OCH JAG FINNER INGEN, HUGG BORT DET, VAREFTER SKALL DET FÖRHINDRA JORDEN? HAN SVARADE OCH SADE TILL HONOM: HERRE, LÅT DET STÅ ÄNNU I DETTA ÅRET, SÅLÄNGE JAG GRÄVER OMKRING DET OCH GÖDER DET, OM DE SÅ KUNDE BÄRA FRUKT, VAR OCK ICKE, SÅ HUGG DET SEDAN BORT. LUK. 13: 6—9.

Denna liknelse framställde Frälsaren för de otrogna judar, för vilka Han i tre år hade predikat evangelium men hos vilka ej syntes uppkomma någon frukt av Hans predikan. Ingen synbarlig väckelse uppstod bland folket, ehuru Frälsaren redan i tre år hade predikat evangelium om Guds rike. Ut i denna liknelse är Gud Fader vingårdens husbonde, men vingårdsmannen är Frälsaren. Vingårdens husbonde sade till vingårdsmannen: "Se, nu i tre år haver jag kommit och sökt frukt på detta fikonsträd, och jag finner ingen, hugg bort det, varefter skall det förhindra jorden?" Men den nådige vingårdsmannen begynte bedja vingårdens husbonde, att han ännu ett år ville skona detta ofrukt samma fikonsträd, sålänge han grävde dike däromkring och gödde det vid roten, om det ens sedan skulle bära frukt. Men vem vet, om detta ofruktbara fikonsträd ens sedan blir fruktbar, fastän man gräver dike däromkring. Nu har redan vingårdsmannen arbetat därpå, att detta ofruktbara fikonsträd måtte bli fruktbar. Vingårdens husbonde har i tre år vandrat ut i vingården och sökt frukt på detta träd, men ej funnit. Huru länge tror du, ofruktbara fikonsträd, att Herren skall låta dig stå ofruktbar i sin vingård och förhindra jorden? Hör du icke, vad vingårdens husbonde säger till vingårdsmannen: "Hugg bort det, varefter skall det förhindra jorden? Kanske tänker du, ofruktbara fikonsträd, att vingårdsmannen alltid skall bedja för dig och att du ännu icke så snart skall bli avhuggen. Men tänk icke, du ofruktbara fikonsträd, att du får stå ofruktbar uti vingården. Du förhindrar jorden,

och om du icke blir fruktbar, då vingårdsmannen gräver dike omkring dig och göder dig vid roten, så skall du utan förbarmande avhuggas och kastas i elden. Ty så lyder orden uti dagens evangelium: "Vart och ett träd som icke bär god frukt skall avhuggas och kastas i elden." Nu hör du, ofruktbara träd, vilken dom väntar dig, om du icke snart blir fruktbar. Du tror utan tvivel, att det är nog därmed, att du förblir färsk, att det på dig finnes några löv, att du icke helt och hållet blivit ett torrt träd. Men du hör nu ur vingårdshusbondens egen mun, att du skall avhuggas och kastas i elden, om du icke snart blir fruktbar. Ty så säger vingårdens husbonde till vingårdsmannen: "Se, nu i tre år har jag kommit och sökt frukt på detta fikonsträd, och jag finner ingen, hugg bort det, varefter skall det förhindra jorden?" Ett ofruktbart träd förhindrar jorden huru färskt det än må förbliva och oaktat det årligen bär blad och till och med blommor. Sålänge detta fikonsträd förblir ofruktbart förhindrar det jorden, suger väl must och kraft ur jorden, men blir ej fruktbar. Vingårdens husbonde får ej smaka någon frukt från ett sådant träd, ehuru han redan i tre år sökt frukt. Akta dig, du ofruktbara träd, att det icke går med dig som det gick med det fikonsträd, på vilket Frälsaren sökte frukt och fann ingen. Han förbannade då det ofruktbara fikonsträdet och sade: "Må ingen frukt mer växa på dig." Ve dig, du ofruktbara fikonsträd, om du ännu är ofruktbar, då Jesus kommer till dig och söker frukt ifrån dig. Nu är Jesus hungrig, nu åstundar Han smaka på fikonsträdets frukt. Finnes här ett enda träd,

varifrån Han kunde få smaka på god frukt? Det torde ej finnas många träd, med vilkas frukt Han kunde släcka sin hunger. Men torra träd finnes det i mängd, som duga till bränsle åt den onde, och ruttna träd, som bära onda frukter, vilkas bär smaka bra i den ondes mun, emedan de äro mycket bittra och beska. Vad har nu den onde för nöd, då han vandrar genom torra platser, söker efter vila och finner ingen? Om han stannar över natten i den skog eller öken, där en ropandes röst ropar: "Gören, I ofruktbara träd, sådan frukt som bättring tillhörer," så finner den onde uti denna öken icke allenast bränsle, varav han kan göra en duktig brasa, framför vilken han får steka sin stuss, utan den onde finner uti denna öken även många ruttna träd, som bära onda frukter, och de äro så bittra och beska, att vingårdens husbonde ej kan taga dem i munnen, såsom han klagat Es. 5: 2—7. "Min vän har en vingård på ett fett rum. Och han gärdade omkring honom, och med stenhopar bevarade och satte ädla vinträd däruti, han byggde ock ett torn däruti, och grävde där en press, och väntade efter att han skulle bära vindruvor, men han bar vilddruvor. Vad skulle man dock mer göra min vingård, det jag icke har gjort honom? Varför har han burit vilddruvor, då jag väntade efter, att han skulle burit druvor?" Men dessa onda bär, de smaka bra i fiendens mun. Dem äter han gärna, så att tänderna skallra, och djävlaträck kommer av dem, då de falla från den ondes stuss. Vi bör nu märka, vilken skillnad råder emellan det torra trädet och det färska trädet och det ruttna trädet, likaså emellan det höga och det låga trädet, det fruktbara och det ofruktbara trädet, vilka alla äro omnämnda i skriften. Men icke alla är trädforskare, emellertid säger Frälsaren uti dagens evangelium, att man av frukten känner trädet, Här är nämligen fråga om sådana träd, som planteras i vingårdar eller trädgårdar, som vinträd, fikonsträd och äppelträd. Men den store vingårdsmannen, som bäst känner de ruttna träden, han avskiljer dem från de fruktbara träden. Och

de ofruktbara träden, vilka ännu icke givit någon frukt, utan burit endast blad och blommor, måtte den store och nådige vingårdsmannen bedja för dem, att vingårdens husbonde ännu i ett år ville skona dessa ofruktbara träd, sålänge han gräver dike omkring dem och göder dem vid roten, och att han ville bevara de färska träd, på vilka ännu finnas blad och blommor, för köld, snöstorm och oväder, på det att frosten ej må skada de små bär, som ännu ej mognat. Och du förbannade träd, som aldrig blivit fruktbarande, må ingen frukt någonsin växa på dig till evig tid. Och du odugliga träd, som är ruttet inifrån, från dig skall aldrig komma tjänlig frukt. Och du höga träd, se till, att världsvinden ej bryter av dig, och kom ihåg, vad Herren har sagt: "Jag Herren haver det höga trädet förnedrat och det låga trädet upphöjt, och det gröna trädet förtorkat och det torra trädet grönskande gjort, jag Herren talar det och gör det också." Hes. 17: 24. Men du nådige vingårdsmann, som arbetat så mycket på denna otacksamma jord och planterat så många träd uti din vingård, av vilka få träd torde bliva så fruktbarande, att du skulle få smaka det träds frukt, som vuxit i nord: tröttna icke att ännu bedja för det ofruktbara trädet, som förblir färskt och bär blad. Gräv alltför framgent dike däromkring och göd det vid roten, kanhända det slutligen blir fruktbarande genom mycken vedermöda. Du har trampat vinpressen allena. Hör alltså, du store och mäktige vingårdsmann, de bedrövades och betungades suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 7: 15—21.

Uti denna dagens evangelium talar Frälsaren om de goda träden och de onda träden, varför vi genom Guds nåd skola betrakta: Vilka äro de goda träden och vilka äro de onda träden? Och om vi, under det vi betrakta dem, skulle varsebliva något färskt träd, något högt och lågt träd, så skola vi bese även dem. Men vingårdsmannen, som bäst känner träden av deras frukt, Han giver oss en rätt upplysning, att vi rätteligen må

kunna urskilja de onda träden och de goda träden. Ty av frukten känner man trädet, men frukterna åter känner man bäst på smaken.

Första betraktelsen: Hurudana äro de onda träden? Var och en, som icke är alldeles blind, kan nog skilja de torra träden från de färska träden. Ty det färska trädet brinner ej så bra som det torra trädet, ty det torra trädet antändes genast, om någon lägger det i elden. Och som I veten, så kommer den onde här omkring kyrkan ej i förlägenhet vad bränsle beträffar. Så ofta han färdas här förbi, finner han nog så mycket bränsle, att han får steka sin stuss. Och om någon skulle säga till honom: "Bränn icke ännu dem," så svarar den onde: "så blir det ju varmt om stussen." Men det färska trädet brinner ej så bra, och knappast skulle den onde bry sig om att nedhugga de färska träden, om de ej vore i vägen, då han skall släpa bort de torra ruskorna. Emellertid hade Frälsaren sagt: "Vart och ett träd, som icke bär god frukt, skall avhuggas och kastas i elden." Vare sig det är ett färskt träd, som endast bär blad men ej bär frukt, eller ett ruttet träd, som bär onda frukter, nämligen sådana bittra och beska bär, som vingårdens husbonde ej kan taga i munnen, huru hungrig och törstig han än må vara. Men den onde tycker nog mycket om de bär, som äro rätt bittra och sura, dem äter han så begärligt, att tänderna skallra. Den ondes tänder har ej för den skull blivit ömma, fastän han ätit och fortfarande äter dessa bittra bär. Men i Israel hade uppstått ett sådant ordspråk, som icke alldeles behagade Herren, nämligen detta ordspråk: "Fäderna har ätit sura vindruvor, och barnens tänder har blivit ömma." Nu avhuggas således alla sådana träd, som ej bära god frukt, och kastas i elden. Ty då de färska träden ej blir fruktbara, utan bära endast löv och blommor, så förhindra de jorden, de taga stort rum i vingården eller trädgården, men husbonden har av sådana ofruktbara träd intet gagn. Betänken nu, I ofruktbara träd, när gäster kommer från

himmelen, vad vingårdens husbonde skall lägga för dem till smaklig mat, då han från sin vingård icke finner vindruvor ej heller fikon från fikonsträden? Han kan dock icke lägga de sura bären på bordet, när gäster kommer från himmelen. Han nödgas då begynna klagas: "Vad skulle man dock mer göra min vingård, det jag honom icke gjort haver? Varför haver han burit vilddruvor, då jag väntade efter att han skulle burit druvor?" Jag tror, att det onda trädet är ett sådant träd, som är ruttet innantill, så att det ej kan bliva fruktbarande, eller har det väl frukter, men de äro onda frukter. Dessa torde således vara de falska profeter, som komma i fårakläder men invärtes äro glupande ulvar. Vilka äro alltså de falska profeterna? Alla säkra och nådetjuvar ropa, att de kristna är falska profeter och villoandar, vilka icke unna hederliga människor samvetsro. Men jag tror att det är de säkra som är falska profeter och villoandar. Ty åtminstone fanns i den hopen ej en enda kristen som då begynte profetera, när Judarna gjorde uppror mot överheten. Då funnos många sådana, som predikade för det blindas folk: "Nu kommer Messias, nu kommer Kristus för att hjälpa oss från den hedniska överhetens våld." Och det blindas folk trodde vad dessa falska profeter och villoandar predikade, men i den hopen fanns ej någon kristen. De falska profeternas kännetecken är det, att de visserligen predika om Messie rike, men i vrång mening. De predika så, att Guds folk ej behöver vara den hedniska överheten underdånigt, de behöver ej betala skatt åt den hedniska överheten. De falska profeterna uppviglade då Judafolket till uppror mot överheten. Och det var folkets olycka och undergång, att de begynte sätta tro till dem som på detta sätt uppviglade folket mot överheten. Men icke har ju de kristna någonsin predikat så som de falska profeterna då har predikat. Och vad är det nu denna tidens falska profeter predika? Jo, det predika de, att det forna gamla gudlösa levernet är ett rätt leverne. Och det predika denna tidens falska profeter, att

brännvinet är lovligt, att en sup ej gör någonting, att bestjälandet av kronan är lovligt, och även svordom är lovligt. Äro då de falska profeter som predika, att ånger och bättring bör inträffa, fylleri, svordom, slagsmål och horeri böra övergivas, likaså världslig glädje? De som så predika äro i världens tycke falska profeter. Men de som predika sålunda: litet brännvin är lovligt, svordom är lovligt, horeri är lovligt, tulltjuvnad är lovligt, dans och kortspel äro lovliga — de, som så predika och leva, äro rätta profeter, tron blott vad sådana profeter predika, så bliven I saliga. Men här har i dessa tider uppkommit sådana profeter, som ur Luthers skrifter tro sig ha funnit bevis därpå, att denna kristendom är falsk. Sådana människor kommer nu i fårakläder, ty de kommer under sken av den Lutherska religionen, de vilja försvara den gamla lutherska tron, som kantänka dessa väckta vilja kullhäva. Så kommo även de, vilka diskuterade med Stefanus, de kommo med Guds ord och ville beskydda den gamla mosaiska religionen, som de kristnas parti kantänka ville tillintetgöra. Ty så vittnade de, som diskuterade med Stefanus; "Vi hörde honom säga: Jesus av Nasaret skall kullslå detta rummet och skall förvandla de stadgar, som Moses har givit oss." Emellertid har Jesus av Nasaret icke kommit på det Han skall förvandla de stadgar och rätter, som Moses givit. Men den onde har fått dem att tro, att Stefanus hade talat så. Och samma skolmästare har utan tvivel fått några s. k. troende lutheraner att tro att dessa väckta vilja tillintetgöra den lutherska religionen. Det är utan tvivel den onde som givit dem en sådan upplysning, att dessa väckta vilja tillintetgöra den lutherska religionen. Men som den onde läser skriften på ett förvänt sätt, så kan han även läsa Luther förvänt. Om Luther talar emot papisterna, så tillämpa de säkra det på dessa väckta och Säg: "så predikar Luther." Men om ett sådant ställe möter dem som helt och hållet kullhäver den säkras tro och avmålar hans leverne sådant

det är, då säger de säkra: "detta passar icke, vi vilja icke vara i den lutherska tron." De, som sålunda med Luther vilja beskydda sin gamla döda tro, de kommer utan tvivel i fårakläder eller i skepnad av en gammal kristen och vill med Luthers ord beskydda de ställen av gamla Adam, som annars bleve sjuka, om Luther ej skulle vara som skydd. De äro utan tvivel en del av de falska profeter, om vilka Frälsaren säger: "De komma till eder i fårakläder, men invärtes äro de glupande ulvar." Och varför kommer de i fårakläder eller i skepnad av en gammal kristen för att beskydda den gamla lutherska tron, som de inbilla sig att dessa väckta förvända? Jo därför, att de har ett sjukt ställe i hjärtat, som de med den lutherska tron vill hela. Det är en stackars liten gammal Adam, som av Luthers säd, får ande och genom den lutherska tron kommer till livs, nämligen ett dolt andeligt hat till de kristna, som gör, att sådana hederliga troende lutheraner, förbanna de kristna och undvika de kristnas möten, på det att man ej tilläventyrs må sticka i detta ställe på gamla Adam som är mycket ömtåligt. Men vad hjälper väl detta kringgående? Om de är kristna, så har de utan tvivel mod att komma i ljuset och uppenbara sitt hjärta, som håller på att ruttna. Tuonis hund gnager på deras samvete och ormaynglet tär på hjärteroten. Därför undviker sådana troende lutheraner de kristnas möten och lever som andra nådetjuvar i mörkret. De vilja icke komma till ljuset, ty deras gärningar äro onda.

Andra betraktelsen: Vilket är det goda trädet, som bär goda frukter? Ehuru det ej mångenstädes finnes goda träd, så är det likväl vårt hopp, att sådana träd finnas, som frambringa god frukt. Men varav igenkännas de? Frälsaren säger, att man av frukten känner trädet, och frukten känner man bäst på smaken. Om trädets frukt smakar bra i munnen, så är det ett gott träd, men om det har bitter smak, så är trädet ruttet. Utan tvivel talar Frälsaren uti detta evangelium om den levande trons frukt, som icke består allenast i rörelser och höga

nådeförnimmelser, utan även i vaksamhet, i bekännande av sanningen och i ett kristligt leverne. Om en kristen som en gång fått förvisning om Guds nåd och syndernas förlåtelse, stundom är allvarlig och bedrövad och stundom lättfärdig, så kan vi tvivla om hans kristendom, då han ej är rätt vaksam över sitt hjärta och sina tankar. Om han stundom har en brinnande kärlek och stundom åter hyser kärlek till världen, så kunna vi tvivla om hans kristendom. Om han stundom är brinnande i kärleken och tager de kristna om halsen, stundom åter är så fästad vid världen, att han ej har råd att hjälpa den behövande, så kan vi säga, att en sådan människa icke har den rätta trons frukt. Vad hjälper det dig om du idag är kristen och i morgon hedning, om du idag är brinnande i kärleken, och i morgon fast i världen. Jag tänker, att den rätta trons frukt icke borde vara idag vit och i morgon svart, utan den rätta trons frukt bör vara som Frälsaren framställt den Mark. 4: 28: "Jorden bär utav sig själv, först brodd, sedan ax, sedan fullbordat vete i axen." Detta fullbordade vete i axen är icke föränderligt, är icke idag vitt och i morgon svart, utan det är likadant. Och då denna frukt har mognat och blivit fullväxt så blir den ej mer större eller mindre. Jag tror, att Frälsaren på detta ställe avmålar en sådan trosfrukt, som uppenbarar sig i sådan kärlek som uppoffrar sig själv icke allenast för de kristna utan även för de säkra. Ty Kristus har offrat sig icke allenast för troende utan även för syndare. Att de kristna vilja hänga varandra om halsen, det är väl i sig själv ett tecken till brinnande kärlek, men där är även egenkärlek, som tillägnar sig förnöjelse därav. Men om de plötsligen borde skiljas och gå bort till hedningarna samt uppoffra själens och kroppens krafter till hedningarnas upprättelse, se där vill egenkärleken stå emot. Guds Son övergav den salighet Han hade hos Fadern av evighet och kom till denna otacksamma värld, varest syndarna pinade och plågade Honom, och detta var den kärlek som offrade sig för

syndare. Denna självförgåtande kärlek synes ännu vara fjärran. Om de kristna borde övergiva sin saliga umgängelse med andra kristna och begiva sig långt bort till hednaländer, varest ingen kristen mer skulle tilltala dem, de skulle icke ens få höra underrättelser från andra kristna, då skulle de få ledsamt, isynnerhet på en sådan ort, där ingen skulle hålla dem för kristna, utan för falska profeter och villoandar. Där skulle först den kärlek bliva prövad som uppoffrar sig själv och giver sig ut för syndare och lider brist för deras skull som hata Honom. En sådan kärlek har Guds Son bevisat eder. Han har övergivit sin saliga umgängelse med Gud och de heliga änglarna. Han har kommit till rövare och mördare, Han har offrat sig själv för dem, som hatade och förföljde Honom. Och en sådan kärlek fodrar Han av de kristna som uppoffrar sig själv för hedningarna. Men denna självuppoffrande kärlek finnes ej ännu mångenstädes. Nu har man sett på träden uti trädgården. Där finnes det färska trädet och det torra trädet, där finnes det fruktbara trädet och det ofruktbara trädet, där finnes det goda trädet och det onda trädet, där det välsignade trädet och det förbannade trädet, där det höga trädet och det låga trädet, där fikonträdet och vinträdet. Och i detta avseende höres även en ropandes röst som säger: "Nu är ock yxan satt till roten på träden, därför vart och ett träd, som icke gör god frukt, bliver avhugget och kastad i elden." Finnes det nu uti Herrens vingård sådana frukter, som duga att ätas när gäster kommer från himmelen? Vi tro, att där borde finnas några röda vinbär, som behaga Herren. Men Herren torde ej finna just många sådana fruktbara träd, på vilka det finnes välsmakande och mogna bär, oaktat Herren med skäl kan fråga: "Vad skulle man dock mer göra min vingård det jag honom icke har gjort? Varför har han burit vilddruvor?" Nog har Herren uti denna vingård arbetat mycket. Han har grävt diken. Han gärdade omkring honom och med stenhopar bevarade, satte ädla vinträd däruti, byggde ock ett torn

däruti och grävde där en press och väntade efter att han skulle bära vindruvor, men han bar vilddruvor. Es. 5: 2. Uti denna vingård finnes ännu sådana träd, på vilka Herren i tre år sökt frukt och ingen funnit. Här finnes även sådana träd, som väl är färska, de har blad och blommor, men ingen frukt. Här finnes även ruttna träd, som bär idel bittra och beska bär, vilka Herren eller vingårdens husbonde icke kan taga i munnen. Men den onde tycker nog mycket om dem, han äter av dessa beska bär så att tänderna skallra. Det finnes vidare uti denna vingård några förbannade träd, vilka Herren måste förbanna, då Han kom för att söka frukt på dem men fann ingen. Och vem vet på huru många träd Han nu finner riktig frukt, då Han hungrande och törstande kommer för att söka efter sådana bär som släcker hunger och törst? Och vad skall nu vingårdsmannen lägga på bordet, när gäster kommer från himmelen? Icke kan han framlägga hästbär till mat för dessa gäster, utan han söker fikon och röda vindruvor, och dem lägger han på bordet, när gäster kommer från himmelen.

Men de är ej många, som mognat, ty somliga vinträdsgränar har ej blivit fruktbarande. Somliga bär har frosten skadat, somliga träd har redan fällt sina blad och blommor, och dessa träd torde snart förtorkas. Men de få träd, som ännu är fruktbara, stå uti Guds vingård vid en rinnande källa. Och om Herren giver mera regn, från himmelen och låter sin nådiga sol skina på dem, som håller på att göra frukt, så är det vårt hopp, att de mogna till den tid då Herren behöver dem, när Han sänder sina änglar för att med lien avskära de fruktbara grenar, som är inplantade i det sanna och levande vinträdet och som har vita och röda vindruvor, vilka han lägger på bordet, när gäster kommer från himmelen. Mognen alltså, I röda vinbär, förrän frosten infinner sig, tillväxen och mognen. Kanhända dödsängeln snart skall komma och avskära eder. Snart skola gäster komma från himmelen, som vill smaka på de vinbär, som vuxit i norden. Tillväxen och mognen, på det att vingårdens husbonde måtte få något för sin vedermöda, som Han fått lida, när Han allena trampade vinpressen. Amen.

LUK. 14: 28—30; LUK. 16: 1—9

VILKEN ÄR DEN AV EDER, SOM VILL BYGGA ETT TORN, OCH ICKE FÖRST SITTER OCH ÖVERLÄGGER BEKOSTNINGEN, OM HAN HAVER DET HAN BEHÖVER, TILL ATT FULLBORDA DET MED? ATT, DÅ HAN HAVER LAGT GRUNDVALEN, OCH ICKE KAN FULLBORDA DET, ALLA DE, SOM FÅ SE DET, ICKE SKOLA BEGYNNA GÖRA SPE AV HONOM, OCH SÄGA: DENNE MANNEN, HAVER BEGYNT BYGGA, OCH FÖRMÅDDE ICKE FULLBORDA DET. LUK. 14: 28—30.

Frälsaren talar på detta ställe om kristendomens byggnad och huru en kristen, som begynt i anden bygga på den grund som är lagd, även skall fullborda det, på det att man icke må göra spe av honom och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det." Kristendomens byggnad är ett stort och högt torn, vars spets berör himmelen, om det blir färdigt. Men om denna stora byggnad ej blir färdig, så blir tornets byggningsmän hängande mellan himmel och jord.

Vi har hört ur skriften, huru de människor, som begynte bygga det stora Babels torn, ej fingo denna byggnad färdig, emedan Gud tog och förbistrade deras tungomål, så att tornets byggningsmän icke förstodo varandras tal. Den tidens människor hade begynt bygga ett torn, som skulle räcka upp till himmelen. Och de hade begynt denna stora byggnad i den avsikt att de måtte få klättra upp till himmelen, ifall syndaflo den ännu en gång skulle komma på jorden. Men de hade börjat denna byggnad med egen kraft och egen vilja, och därför tillstodde Gud dem icke mer bygga, emedan de stod i strid med Guds vilja. Men den människa, som enligt Guds vilja begynt bygga kristendomens torn, borde även fullborda det, om hon först sitter och överlägger bekostningen eller tänker efter, huru mycket ämnen därtill behöves. Ty om hon icke sitter och överlägger bekostningen, utan på måfå börjar bygga kristendomens torn, blir hon begabbad emedan hon av medellöshet måste upphöra med byggandet innan det blir färdigt. Och sedan säger man: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det."

Det torn, varom även Frälsaren på ovannämnda ställe har talat, är sannerligen en stor och märkvärdig byggnad, vars spets berör himmelen, om den blir färdig. Och längs detta torn kunna människorna klättra upp till himmelen, när syndaflo den kommer, för vilken vi alltid borde frukta, och stiger allt högre och högre. Frälsaren, som är grundvalen för denna byggnad, har även berett byggnadsämnen, vilka även den helige Paulus uppräknar 1 Kor. 3: 12, då han säger: "Var nu någon bygger på denna grund guld, silver, ädla stenar, trä, hö, strå." Men han tillägger även det, att alla byggnadsämnen, som ej uthärda elden, äro odugliga ämnen. Och vi veta väl, att hö och strå brinner upp i eld och duga sålunda icke att byggas med. Fördenskull blev den byggnad icke färdig, som människorna efter syndaflo den begynte bygga, då de sade: "Kommen, låtom oss bygga en stad och ett torn, vilkens höjd skall räcka upp i himmelen. Låtom oss göra oss ett namn." Detta byggande hade världslig ära till ändamål. Därför tog Gud och förbistrade deras tungomål. Men det torn, varom Frälsaren talar, har ej världslig ära till syfte, utan avsikten med denna byggnad är, att byggningsmännen måtte slippa upp till himmelen när syndaflo den börjar komma. Men av de ämnen, som Paulus uppräknar, duga ej andra än guld, silver och ädla stenar, som uthärda elden. Ty trä, hö och strå, som somliga byggnadsmän taga till byggnadsämnen, de brinner upp i eld. Då således denna stora byggnad skall uppföras av så kostbara ämnen, nämligen av guld silver och ädla stenar, att den må bestå uti prövningens eld, så säger Frälsaren; att den

människa som tänker bygga ett sådant torn, först sitter och överlägger bekostningen. Hon sitter och begrundar, huruvida hon har råd att bekosta en så stor byggnad. Annars, säger Frälsaren, skall man begynna göra spe av henne, om hon börjar bygga och icke kan fullborda det. Alla, som se det, begynna göra spe av henne och säga: "Denna människa har begynt bygga och förmådde icke fullborda det." Och nog finnes det alltid begabbar, som äro färdiga att begabba, om de få själar, som begynt bygga detta tornet, icke förmå fullborda det. Den ondes änglar som glädjas över de kristnas fall, bevaka dem, vilka hålla på att bygga, på det att, ifall denna stora byggnad icke skulle bliva färdig, de må bliva i tillfälle att försmäda och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det." Det vänta de illvilliga, att kristendomens byggnad måtte ramla. Det kommer nu därpå an, om byggningsmännen har suttit och överlagt bekostningen. De, som bygga torn av trä, hö och strå, sitta icke och överlägga bekostningen, ty de finner byggnadsämnen från världen, och deras byggnad blir snart färdig och brinner även snart. Men de, som på rätt sätt bygga torn av guld silver och ädla stenar, måtte sitta och överlägga bekostningen, på det att byggnaden ej må bliva halvgjord. Ty dessa byggnadsämnen är kostbara, och det finnes ej mångenstädes av dem. Därför vore det nödvändigt, att de byggningsmän, som begynt bygga torn på den grund, som redan är lagd, skulle sitta och överlägga bekostningen. De måste tänka, varifrån de skola få så mycket byggnadsämnen, att byggnaden må bliva färdig. Om de begynte bygga innan de överlägga bekostningen, huru mycket ämnen det behöves till en sådan byggnad, så skulle denna byggnad bliva halvfärdig, och fienden skulle få tillfälle att göra spe av byggningsmännen och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det."

När någon människa begynner bygga ett torn, som är så högt, att det räcker upp till

himmelen, och längs vilket de slippa upp till himmelen, då syndaflo den börjar svälla på jorden, så får hon ej vara lat och vårdslös i sina göromål, utan måste arbeta natt och dag. Ty fastän den store Skaparen har färdigt anskaffat byggnadsämnen, nämligen guld, silver och ädla stenar, som byggningsmannen ingalunda själv kan göra, så måste han likväl söka eller köpa dem.

I har begynt bygga torn på den grund, som är Jesus Kristus, längs vilket torn I få klättra upp till himmelen, när syndaflo den stiger på jorden. Men har I suttit och överlagt huru mycket ämnen det behöves till denna byggnad, huru mycket därtill åtgår guld, silver och ädla stenar? Om I icke ären flitiga att söka byggnadsämnen, så är edert byggande förgäves. Och envar, som ser det, börjar göra spe av eder och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det."

Vi veta, att med detta torn förstås kristendomens byggnad, vartill Frälsaren har berett färdigt alla byggnadsämnen. Men om nu en människa av dessa ämnen börjar bygga sin kristendom och icke tänker, vilka stycken höra till en sann kristendom, så blir det i förtid slut med hennes kristendom, och människorna, som se det, bliva i tillfälle, att smäda henne sägande: "Denna människa gjorde väl försök att bliva en kristen, men det gick ej för sig." Hon kunde icke fullborda det. Hon var först mycket andäktig, men världskärleken tog överhand. Detta kom därav, att hon icke satt och overlade bekostningen, när hon började bygga tornet. Hon tänkte icke rätteligen, vilka stycken höra till den sanna kristendomen. Att detta sittande och överläggande av bekostningen icke skett från början, att mången begynt bygga torn och lägga grund, innan han överlagt bekostningen, det har man beklagligtvis iakttagit om många. Det är således ej under, att det för mången blir avbrott i hans kristendoms byggnad. Vi bör sitta och överlägga bekostningen, att vårt byggande ej må bliva på hälft och att illvilliga

människor ej må bliva i tillfälle att göra spe av oss och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det." Hör, du store uppbyggare av Sions murar, deras suckan, som vinnlägga sig om att bygga på den rätta grundstenen. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 16: 1—9.

Vi taga nu ovansagda ord till betraktelseämne, vilka ord återfinnas Luk. 14 kap. där det talas om tornbyggnaden, och tillämpa dem på det som Paulus 1 Kor. 3 kap. skriver om byggnadsämnena, i det att vi sitta och överlägga bekostningen och tänka, vilka stycken behövas till en sann kristendom, på det att det icke må gå med oss som med världsbarnen, som bygga kristendomens torn av hö och strå eller av den naturliga dygden och av död tro, samt lägga ännu agnar därtill. Att mången, som med stor andäktighet begynt bygga kristendomens torn, avstannar uti detta byggande, det kommer helt säkert därav, att han icke suttit och överlagt bekostningen ej heller har då besinnat, att dessa första kraftiga rörelser icke alltid förbliva. Om människan icke från början besinnat, att dessa mäktiga rörelser eller den första nitälskan efter någon tid slutas, då uppkommer hos den trötte vandraren andelig fattigdom och hemligt tvivel, att han ej torde vara på rätt väg, då hjärtat blir kallt och ljumt. När den första andakten tager slut, uppstår hos somliga tvivel. De börjar frukta, att det är slut med deras kristendom. Och somliga återgå till världen och tala ej mer något om kristendomen, såsom de helt och hållet hade förgätit den första andakten. Somliga åter, som i början av sin ånger nappade nåden, gå tillbaka i säkerhet och låtsas icke mer veta därav, att de en gång har lagt en god grund, och de begynte bära trä, hö och strå, och sålunda begynte de bygga sin kristendom av sådana ämnen, som är mycket billiga men tillika strax brinner upp i prövningens eld. På dem, som begynt bygga kristendomens torn av guld, silver och ädla stenar, blir fienden

vred. Men när dessa kostbara byggnadsämnena börja taga slut och byggningsmannen ej mer vet, varifrån han skall få sådana, så blir fienden i tillfälle att göra spe av honom och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det." Men det kommer därav, att tornets byggningsman icke suttit och överlagt bekostningen. Han trodde helt säkert, att han alltid skall få skära guld av trä. Han besinnade icke, med vilken stor möda man ur klippan gräver guld, silver och ädla stenar. När således byggnadsämnena taga slut, när den första andakten tager slut, då falla somliga i tvivel och tänka, att allt är förlorat. Somliga gå tillbaka till världen, och bry sig icke vidare om att söka mera byggnadsämnena. Någon tager hö och strå och bygger av dem ett torn. Men all denna vankelmodighet, kommer därav, att byggningsmännen icke suttit och överlagt bekostningen. De har icke förstått eller tänkt, huru mycket ämnen behöves och med vilken stor möda de måste uthugga guld, silver och ädla stenar, innan tornet blir högt, så att det räcker upp till himmelen. Man har allestädes sett, att när den första andakten slutas, när hjärtat blir kallt och ljumt, då blir människan utfattig och tror sig redan för länge sedan stå utom salighetens kunskap. Men det är icke ett dåligt tecken, att människan litet tvivlar om sitt tillstånd, när hon blir andeligen fattig. Ty den, som tvivlar, måste alltid försöka något. Den Helige ande leder även alltid henne uti sin skola, så att hon stundom måste bliva så fattig, att hon ej har något, på det att hon icke må börja bygga sin salighet på kraftiga rörelser, på sina tårar, på sitt hjärtas känslor, på sin ånger eller på sin bättring. Ty fastän dessa höga rörelser i och för sig äro goda och nödvändiga till själens befästade och till kristendomens uppbyggelse, så utgör de för den skull icke salighetens grund, varom aposteln Paulus talar, då han säger: En annan grund kan ingen lägga, än den som lagd är, vilken är Jesus Kristus." Därför anser även den Helige Ande

det nödvändigt, att människan skall bliva så fattig och tom, att hon ej har något, ej andakt, ej ånger, ej suckar, ej tårar, ej tro ej heller böns kraft. Och att människan en gång skall komma till ett sådant själstillstånd, det kunde hon icke tänka, då hon begynte bygga kristendomens torn. Ty människan är så ostadig och vankelmodig i uppbyggandet av kristendomens torn, att hon icke vill nöjas med det som den Helige Ande anser vara bäst för henne. När hon har stor bedrövelse, så vill hon snart slippa fri därifrån, när hon har glädje, så skulle hon utan återvändo vilja vara i denna glädje, när hon varken har glädje eller bedrövelse, så saknar hon efter vardera. Detta utgör ett exempel därpå, att människan gärna skulle vilja bygga sin salighet på någon annan grund, som icke är salighetens grund. Om nu glädjen blir slut, tron blir slut och bönerna blir slut, då tänker mången: Nu är allt förlorat, Frälsaren bryr sig ej mer om mig, jag har förlorat allt." Varav vet du att Frälsaren ej bryr sig om dig så tom du nu är? Just då är det ju Frälsaren bättre mottager dig, då du blivit fattig. Men giv icke egenrättfärdigheten så mycket rum, att hon får tränga dig bort från Frälsarens sköte. Ty egenrättfärdigheten är det som inskjuter sådana tankar, att Frälsaren ej bryr sig om sådana, som är fattiga i anden. Egenrättfärdigheten skulle ej som fattig, vilja komma till Frälsaren. Egenrättfärdigheten borde ha någon gåva i handen, som hon erbjuder åt Frälsaren, innan hon vågar komma inför Hans ögon. Så har hon vant sig att umgås med denna världens herrar, att man utan förtjänst ej får något. Om hon har ärende till domaren eller någon av denna världens herrar, så måste hon ha en gåva i handen eller någon ärebetygelse. Och så vill hon även leva med Frälsaren. En gåva skall hon ha i handen, innan hon täcks komma inför Hans ögon. Frälsaren har sagt till dem, för vilka det nya Jerusalems byggnadsämnen tagit slut: "Köp guld av mig, att du må bliva rik." Vi sade rätt, att det icke är det sämsta tecken, om tvivel uppkommer hos dem, som

blivit så fattig, att han ej mer har ämnen till kristendomens byggnad. Ty alltid måste den söka och företaga sig något, som saknar forna kristendomsämnen eller kännetecken.

Men det är värre, om någon kristendomens byggningsman börjar söka trä, hö och strå till då guld och ädla stenar taga slut. Detta inträffar med dem, som först med stor nit begynte bygga kristendomens torn. När den första andakten tager slut för dem och hjärtat blir kallt och ljust, så börja de känna sig goda. De börja hysa den känslan, att de alltid hålla på att gå framåt, oaktagat de styra bakåt. Ty en rätt kristen känner alltid, då den första andakten tager slut, att han är stadd i stor fattigdom. Och därför fruktar han, att han har gått bakåt. Han hyser den känslan om sig, att han förlorat allt och att fienden likväl för hans själ, och att den förra andakten ej återvänder. Men den, som blivit i tillfälle, att stjäla nåd efter den första väckelsen, klandrar alls icke sitt själstillstånd ej heller fruktar han, att han håller på att gå bakåt, utan han känner och säger även, att han går framåt, fastän alla kännetecken utvisa, att han håller på att gå bakåt. Första kännetecknet är det, att han blir stum. Han skäller ej på någon, ej heller talar han stort något om kristendomen. Andra kännetecknet är det, att gamla Adam börjar resa sig, då någon kristen vill pröva hans själstillstånd. Det är ej gott tecken, om gamla Adam reser sig, då andra kristna vill känna på hjärteådrorna. För sådana blir även världen kär, som förstås därav, att de gärna tala om världen, men sällan om kristendomen. Sådana kristendomens byggningsmän äro de som har begynt i anden och lykta i köttet.

Sen nu efter, mina vänner, huru denna världen vänder sig. Om I har begynt bygga ett torn, längs vilket I slippen till himmelen, om syndaflo den börjar svälla och I icke överlagt bekostningen ej heller tänkt, varifrån I skolen få guld, silver och ädla stenar, när dessa byggnadsämnen tager slut, så går det tilläventyrs med eder som med de forna tornbyggarna, att Gud förbistrar tungomålen

och den stora byggnaden blir halvfärdig. Och envar, som ser det, börjar smäda och säga: "Denne mannen har begynt bygga och förmådde icke fullborda det," Ty den första andakten tog slut. Man har redan förut erfarit, att en till himmelen strävande själ stundom blir fattig. Men om människan själv börjar nöjas med detta tillstånd och känna sig god, då är det fienden som gjort henne

god, och han plågar ej mer henne med så stora frestelser. Nog får den människan vara ifred för fiendens pilar som i sitt eget tycke är god. Ty den onde är även i sitt eget tycke god, och han vill sålunda icke bekänna, att han är elak och ond. Men den människa, som icke är fiendens vän, henne frestar han natt och dag. Amen.

2 SAM. 18: 33; LUK. 19: 41—47

NÄR KONUNG DAVID HÖRDE, ATT HANS SON ABSALOM VAR DÖD, BEGYNTE HAN GRÅTA OCH SADE: "O, MIN SON ABSALOM, GIVE GUD ATT JAG MÅTTE DÖTT FÖR DIG. 2 SAM. 18: 33.

Av denna Davids bedrövelse kunna vi någorlunda sluta, vilken sorg uppkommer hos fadern, då barnen förvillas på orätt väg och dö i sin säkerhet. Absalom var till kroppen en skön yngling, men hans hjärta var just icke skönt. Ty äredjävulen hade fått så stort välde över honom, att han började trakta efter sin faders liv, på det han snarare må bliva rikets konung. Hurudan son är den som vill dräpa sin fader, på det han må vinna världsliga ägodelar och ära? I fadershjärtat finnes mycken kärlek, men ett sådan barn har ej nåd, som traktar efter faderns liv och försmädar hans tårar. Emellertid fick David för den vanartiga sonens skull en tung sorg. Han begynte gråta och sucka: "O, min son Absalom, give Gud att jag måtte dött för dig." Vad måtte ha varit orsaken därtill, att en så tung sorg kom över David, för den ogudaktiga sonens döds skull, som ville dräpa sin fader, på det att han med faderns blod må kunna köpa sig världslig ära? Jag har hört, att säkra föräldrar gärna önskade att sådana barn måtte dö, som med föräldrars blod vill köpa sig världslik ära. Men David ville själv dö för den ogudaktige sonen, på det att den förhärdade måtte få förlängning i nådatiden, på det att den blinda stackarens ögon måtte öppnas. Det gjorde ont i fadershjärtat, att den blinda stackaren, som så storligen hade förvillats på orätt väg, ännu skulle dö i säkerhet och stenblind gå till helvetet, och att fadern ej fick förmana honom att ångra sig och bedja om förlåtelse för sina brott, förrän de sista suckarna täppte hans anda.

Vilken är den fader, som gärna skulle se sitt barn gå till helvetet? Vilken är den fader, som icke upptager det mycket illa, att barnen förvillas på orätt väg och blir olyckliga i tid och evighet? Var och en, som har ett

fadershjärta och som själv har åtminstone något hopp att han engång får se ljuset skulle nog gärna önska, att alla barnen bleve Guds barn. Och om barnen gentemot faderns vilja blir horkonor och tjuvar, så rör helt säkert en sådan sak djupt fadershjärtat, så att den bedrövade fadern börjar som David gråta och beklaga sin son, vilken dog i säkerhet och gjorde sig själv olycklig i tid och evighet. Men det finnes ännu även sådana föräldrar, som visa sina barn till skogs. När den onde har vänt deras ögon aviga, börja de ännu hata sina egna barn för kristendomens skull som den onde och förhärdade konung Saul, vilken började hata sin egen son för Davids skull. Sauls son Jonatan hade begynt följa och älska David, som var kristen, och för denna kärleks skull vredgades Saul på sin egen son, vilken älskade David för kristendomens skull. Saul vredgades så svårligen på sin egen son för de kristnas kärlek skull, att han en gång var i begrepp att dräpa sin egen son. Vad hade då Jonatan brutit mot sin fader? Intet annat, än att Jonatan älskade David, som var kristen. Ty Jonatan bad sin fader för David och ville sålunda avhålla sin fader från att utgjuta en kristens blod. För denna sak vredgades Saul så svårligen på sin son att han ville dräpa honom.

Här har vi nu ett exempel, huru blinda föräldrar hata sina barn för kristendomens skull. Och varför dräpte Kain sin broder? Jo, därför, att Abel var kristen, och sålunda behagligare för Gud än Kain, som var en hedning. Kain vredgades på sin broder därför, att Abels offer bättre behagade Gud än Kains offer. Den ogudaktige Esau, som sålde sin förstfödslorett åt sin broder för en grynvälling, begynte därefter hata sin broder därför, att Jakob fick en bättre välsignelse av sin fader än han. Paulus skriver: "Abraham

hade två söner. Men såsom den, som då född var efter köttet, förföljde honom, som född var efter Anden, så går det ock nu." De, som är födda efter köttet, förfölja dem som är födda av Anden.

Om nu David för oss utgör ett exempel, huru en kristen fader gråter, när hans blinda barn förvillas på orätt väg och förgås, så är även den onde konung Saul ett exempel därpå, huru en säker och förhärdad fader hatar sina egna barn för kristendomens skull. Och detta andeliga hat, varigenom den onde vänder de förhärdades ögon aviga, uppeggar världsbarnen att visa sina barn till skogs. De begynna bedja sin Gud, vilken de tjäna natt och dag med dryckenskap, svordomar och ett fåfängligt leverne. De bedja, säger jag, sin gud, att han måtte bevara dem och deras barn från att bliva sådana dårar, att de skulle börja älska de kristna. De bedja, säger jag, sin gud, att han måtte bevara dem från att bliva sådana dårar, att de skulle börja yra som dessa väckta, vilka stundom gråta över sina synder, då de äro stadda i ånger, stundom sucka för sitt hjärtas trångmål, då synderna börja plåga deras samvete, som den botfärdiga publiken, stundom glädjas de av Guds nåds förnimmelse, som Maria, Jesu moder, då hon kom till sin fränka Elisabet och sade: "Min själ gläds och fröjdar sig i Gud min Frälsare." Världsmänniskorna bedja: "Bevare oss Gud från att bliva sådana dårar, att även vi skulle börja ångra våra synder." När de kristna göra ånger med tårar och suckar, så säger världsbarnen: "Nog kunde även vi göra ånger och bättring, om vi blott hade tid därtill, för våra världsliga bestyr, men icke på det sättet som dessa väckta göra, nämligen med tårar och suckar, "Utan huru?" Kanske med brännvinståren och svordom, När de kristna förmana människorna till bättring, så säga världsträlarna: "Nog kunna även vi förmana människorna till bättring, men icke på det sättet som dessa väckta förmana, nämligen genom tillvitelser. "Utan huru?" Kanske med rom och punch, och om man ej lyder det, med brännvin och draggift. Vi veta,

att draggift är ett gott läkemedel för dem, som har hjärtåkomma. Om någon världsträl svårligen vredgas på de kristna och han därav får dåligt lynne, så kvacksalvar man hjärtat med draggift. Om något ont ord skulle ha träffat levern och mjälten, så helnar detta sår strax då några droppar draggift droppas därpå. Ärestället är för gamla människan mycket ömtåligt, fastän hon redan för länge sedan blivit ärelös. Då nämligen människan misste sin oskuld miste hon även sin ära. Hon blyges och vågar ej mer naken träda inför Guds ögon. Icke har således människan mer ära än en hund. Men väl giver den onde åt horkonor och tjuvar ära. Men en blind stackare förstår icke, att han redan för länge sedan blivit ärelös genom synden, utan han inbillar sig, att Gud givit honom ära. Vi har sett, att världsäran förbytt till skam, såsnart samvetet vaknat. Och det som är en stor skam inför världen är en stor ära inför Gud. Frälsaren har burit ärans krona på korsets träd, som räknas för stor skam inför världen. Och samma törnekrona har förbytt till ärans krona inför Gud och alla änglar, och en rätt kristen kan ej se ett bättre äretecken på Frälsarens huvud, än denna törnekrona, som var satt till skam på Hans huvud. Så förbytes även världens skam och smälek till ära för den kristen, som utan förargelse kan bära denna skam. Ty kristendomen har alltid blivit ansedd för en stor skam i världen. De kristna har fått hundnamnet av turkarna för det de skällt på dem. De kristna har blivit kallade villoandar av hedningarna, för rörelsernas skull. De har fått namn av Guds försmädare av Judarna. Hedningarna har sagt, att de kristna äro besatta av onda andar. Men denna världens smälek är en kristens ära, Detta förstår ej en blind stackare, vilkens ögon den onde vänt aviga. Och därför är gamla människans äreställe så ömtåligt, att det ej tål vidröras. Och om något ord berör det, så kvacksalvar man det med draggift.

Men I få själar, som blivit ärelösa inför världen, sen på den store Korsbäraren, som bar ärans krona. Sen på Honom, som för eder

skull blev ärelös i världen, vilken stor ära Han nu bär i himmelen. Skåden, huru Han idag gråter och ömkar sig över de stackare, som med Förbarmarens blod köpa sig världens fåfängliga ära, som den förhärdade Absalom. Skåden, huru Han ömkar sig över de olyckliga själar, som förvillats på orätt väg och med Förbarmarens blod köpt sig ära i världen. Dessa Förbarmarens heta tårar har här i nådatiden bränt på deras samvete, på vilkas sår andeliga kvacksalvare ej har lagt säkerhetens plåster. Men dessa Förbarmarens tårar utgöra tillika ett himmelskt läkemedel för dem, uti vilkas samvete uppkommit ett hål och stinkande sår. Ty Förbarmarens tårar bränner på den säkres samvete, när det vaknar, och hela även samvetssåren, när dessa svårligen börja värka och blöda. Ack, att nu Förbarmarens tårar måtte bränna på något hårt och förhärdat samvete, på det att där må uppkomma ett hål. Ack, att Förbarmarens tårar måtte falla just på det ställe, varest samvetet icke är så hårt som en garvad oxhud. Kanhända därigenom någon blind stackares ögon skulle öppnas och han skulle börja se och känna huru han smädat Förbarmarens tårar.

Måtte den himmelske Förbarmaren fälla någon droppe av sin kärleks tårar på de hjärtan, vilkas sår blöda, på det att dessa sår må upphöra att värka och blöda — för din pinas och döds skull. Fader vår, som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Luk. 19: 41—47.

Av dagens heliga evangelium höra vi, hur den himmelske Förbarmaren gråter och ömkar sig över de förhärdade själar, som icke hör samma Hans kärleksfullaste förmaningar till bättring, utan försmäda Hans tårar och förtrampa Hans blod. Och fastän mången säker människa inbillar sig, att det endast är staden Jerusalems innevånare Han beklagar, vilka voro så ohör samma och gensträviga, att de icke brydde sig om att höra Hans himmelska lärdomar om Guds rike, likväl om

den himmelske Förbarmaren vandrade här in för våra ögon och såg vårt leverne, som Han ser det dagligen intill världens ände, så skulle Han helt säkert även här finna många sådana förhärdade människor, som hade orsak att gråta, om de hade ögonen så pass öppna, att de skulle se Hans tårar och höra Hans suckar. Men det torde vara fördolt för deras ögon, emedan de är blindfödda och har suttit döva intill denna dag.

Till uppbyggelse för de själar, som ännu icke är alldeles förhärdade, vilja vi denna gång betrakta, **varför Jesus gråter.**

Första betraktelsen: Varav komma Förbarmarens tårar?

Andra betraktelsen: Vad verka Förbarmarens tårar?

Måtte Herren Jesus av himmelen giva sin nåd, att icke alla Hans tårar förgäves må drypa på jorden, utan att någon tår må falla i god jord och bära frukt för himmelriket.

Första betraktelsen: Varav kommer Förbarmarens tårar?

Detta fråga vi som är jordiska föräldrar och ännu icke veta, varav den himmelske Förbarmarens tårar uppkomma. Om från jordiska föräldrars ögon tårarna rinna, när ett barn dör, så hjälpa dessa tårar icke dem, emedan det endast är den naturliga kärlekens tårar. Ingalunda är den naturliga människans tårar rätta tårar, fastän de ofta är bittra och saltiga. Stundom rinna tårarna utan orsak, från den naturliga människans ögon, ehuru man just icke vet vad hon gråter. Någon gråter över sin ondska, en annan över sin heder, och människorna inbilla sig, att det är ångerns tårar, Men icke äro sådana tårar annat än ormatårar. Horkonorna gråta, då deras horkamrater gå till en annan horkona. Men sådana tårar borde de spara sålänge tills de bättre behövas. Frälsaren sade till de kvinnor, som ömkade sig över Honom: "Gråten icke över mig, utan gråten över eder själva och över edra barn. Ty se de dagar varda kommande, i vilka de skola säga: Saliga

äro de ofruktsamma och de kveder, som icke hava fött, och de spenar som icke hava givit di." Har I, jordiska föräldrar, tänkt, när en sådan tid skall komma? Om I skullen gråta över eder själva och över edra barn, som David grät över sin son, vilken dog i säkerhet, så kunde dessa tårar verka något. Men I gråten ofta sådana tårar, som väl är bittra och saltiga, men de torde komma från gallan och icke från hjärtat. När en fader ser sina barn förvillas på orätt väg och göra sig själva olyckliga i tid och evighet, då somliga bliva horkonor och somliga tjuvar, då somliga förbanna och somliga göra spe av sina föräldrars tårar, somliga misshandla sina föräldrar och somliga grina åt dem, somliga springa litet längre bort, hoppa inför sina föräldrars ögon och säga: "Aha, kom och slå, om du vågar." Vad skullen I föräldrar göra, om I hade sådana barn? Jag har sett en ogudaktig man, som har haft sådana barn, vilka först gjorde illa och plågade honom på allt sätt, och sedan hoppade för sin faders näsa och sade: "Aha, kom och slå oss, om du vågar." Jag har sett denna olyckliga faders hjärta förhärdas. Det har ej mer funnits en smula kärlek i faderns hjärta. Vad skullen I göra, om I hade sådana barn? Jag tänker, att I skullen dö av sorg och säga, som den gamle Israel sade till sina söner: "I varden drivande mina grå hår med sorg neder i graven." Men vem är det som har så elaka barn? I mån väl fråga, vem det är som fött, livnärt och uppfostrat sådana vargungar? Jag tror icke att den mannen är fjärran, som livnärt och uppfostrat sådana barn. Ut i detta rum finnes han. Och jag ser ännu idag heta tårar flyta från hans ögon. Och då jag frågar: "Käre fader, vad gråter du?" Så svarar han: "Jag har uppfött barn, men de har blivit ohörsamma, de taga ej emot tuktan." Barnen har allesamman förvillats på orätt väg. Och till och med de, som ännu rymmas i Förbarmarens famn, bita Förbarmarens bröst. Förbarmaren har ej fått glädje av dessa barn, utan sorg och grämselse. Ty somliga är horkonor, somliga tjuvar, somliga

drinkare, somliga mördare och somliga stå vid pålen och förbanna sin Skapare. Det förundrar mig, att Förbarmaren icke redan för länge sedan förgjort sådana vargungar och drivit dem bort från sitt hus. Men Förbarmarens hjärta giver ej med sig, förr lider Han själv ångest och vedermöda, än Han kan driva bort dem från sitt hus. Ty Han väntar alltid på deras bättring. Men då dessa vackra barn bliva fullväxta, så förhärdas de och säga till den döende Förbarmaren: "Det är naturligtvis du som livnär oss. Nog finner vi rum även annorstädes." Sådana förhärdade barn förlita sig därpå, att de finna rum i helvetet, om den himmelske Förbarmaren driver bort dem från sitt hus.

Se, du kära Förbarmare, där har du lön för det du livnärt dessa otacksamma barn. Där har du tack för det du med mycken vedermöda och blodsutgjutelse fött dessa vargungar. De spotta dig i ansiktet, de försmäda dina tårar och le åt den döende Förbarmarens sista suckar. Nu har dessa vargungar börjat strida på Förbarmarens grav. Fastän Förbarmaren varnat dem och sagt: "utgjuten icke blod på min grav," så tvista de likväl över Förbarmarens arv och säga: "Förbarmaren har själv ätit allt." Vad bryr de sig därom, som uttappat blod ur Förbarmarens ådror, nog kunna de läppja sin broders blod. Den sköne ynglingen Absalom, som var så skön och hederlig inför världen, att han stod vid dörren och kysste alla män, som hade ärende, och stal genom sin listighet folkets hjärtan — densamma sköne ynglingen, efter vilken hela folket begynte löpa, han dräpte först sin broder och därefter var han beredd att dräpa sin fader. Sådana män finnas nu allestädes, och de behaga världen bäst. Men likväl uppkom hos fadern sorg över denna son. Fadern har ej önskat, att han skulle dö i säkerhetens tillstånd.

Där sen I nu en kristlig faders hjärta, och därav kunna vi någorlunda, men icke fullkomligt, sluta, hurudant den himmelske Förbarmarens hjärta är. Han kan icke se, att alla barn gå till förtappelsen. Fördens skull

måste Han även idag utgjuta tårar över de förhårdade barnen och säga: "Om du ock visste, vad din frid tillhör, så vore du det visserligen i denna din dag betänkande, men nu är det fördolt för dina ögon." Fördolt är för de säkra folkens ögon såväl Förbarmarens kärlek som Förbarmarens vedermödor, fördolt är för dina ögon både det förflutna och det yttersta, såväl ditt förskräckliga leverne, du sorglösa land, som och Förbarmarens tårar. Endast de få själar, som med ett bedrövat och förkrossat hjärta skåda, huru tårarna flyta från Förbarmarens ögon, kunna sluta, vilken stor kärlek finnes uti Förbarmarens hjärta.

Andra betraktelsen: Vad verka dessa Förbarmarens tårar? De ogudaktiga barnen ser tårar flyta från Förbarmarens ögon och höra Honom i den sista dödskampen ropa? "Fader, förlåt dem, ty de veta icke vad de göra." Men dessa tårar verkar ej något i de förhårdades hjärtan. Förbarmarens tårar flyta därför, att alla barnen förvillats på orätt väg och gjort sig olyckliga i tid och evighet. Vi inse väl, att dessa tårar är heta tårar och att de komma alldeles från hjärtebottnen. De förhårdade förstå icke, varför Förbarmaren så gråter och varför Han är stadd i så stor bedrövelse. Största delen av dessa tårar faller som hagel på glatt is. Det uppstår ej något hål i samvetet, huru än Förbarmarens heta tårar falla därpå. Det kan likväl finnas en och annan själ, på vilkas samvete dessa heta tårar falla tungt. Om, säger jag, en och annan tår skulle falla på samvetet så är det troligt att Förbarmarens heta tårar bränna, ty Förbarmarens tårar är heta. Förbarmarens tårar är icke så bittra och saltiga som en dygdig horkonas tårar, vilka komma från gallan, ty hon gråter över förlusten av sin ära. Men Förbarmarens tårar är så heta, att de bränna på den obotfärdiges samvete i helvetet. Men de förhårdades samvete är här så tjockt som en garvad oxhud, så att det ej röres av Förbarmarens tårar. Förbarmarens tårar verka där intet. Fastän således Förbarmaren gråtit för alla

ogudaktiga barns skull, så verka likväl icke Förbarmarens tårar hos många uppriktig sorg och bedrövelse, hos många uppstår ej hål i samvetet, fastän Förbarmarens heta tårar falla därpå.

Förgäves har du, käre Förbarmare, gråtit för de förhårdades skull, förgäves har dina heta tårar runnit för de förhårdades skull. Förbarmarens tårar bränna ej på deras samvete, förrän först i evigheten. Det förhårdade barnet säger till den bedrövade Förbarmaren: "Bry dig icke om mig, själv skall jag svara för mig." En annan, som med egen bättring vill bliva kristen, säger till den bedrövade Förbarmaren: "Jag lovar göra bättring och leva dygdigt." Nådetjuven säger: "Vad gråter du mer över mig, utan tvivel har du redan för länge sedan förlåtit mig." En fjärde, som är botfärdig, säger till den bedrövade Förbarmaren: "Dina tårar bränna fasligen på mitt samvete, jag måste fly bort från ditt ansikte." En femte säger till den bedrövade Förbarmaren: "Dina tårar är heta, de bränna på mitt samvete som brinnande kol, jag måste fly bort, jag dör, om du icke förlåter min orättfärdighet."

Nu hören I, vad Förbarmarens tårar verka, då de falla på den botfärdigas samvete. De bränna som glödande kol. Förbarmarens tårar bestå av två slags ämnen. Den ena delen utgöres av sträng rättfärdighet och den andra av brinnande kärlek. Den ena delen är Guds vrede och den andra delen översvinnelig nåd. Om det nu finnes hål i samvetet och sår i hjärtat, så verkar en tår från Förbarmarens öga så mycket, att samvetet börjar blöda och hjärtat börjar förkrossas. Men då skiljer sig Guds stränga rättfärdighet från nåden. Guds vrede och ångerns tårar blandas, nåden förblir i hjärtat och helar samvetessåren. Utan tvivel har I ofta hört, huru Guds kraft dånar och dundrar i molnen, som hölle Gud på att bestraffa människorna på Sinai berg. Detta dundrande är Guds stränga rättfärdighet. Men när Han sin tid med detta förskräckliga ljud dundrat, börjar Han gråta, och vattendropparna

nedfalla från himmelen likt ett regn, varigenom jorden blir fruktbar. Denna stora kraft i naturens rike verkar så mycket, att åkerfälten och allehanda blommor på marken ävensom allehanda träd blir fruktbara. Men i nådens rike, är Guds förskräckliga röst på Sinai berg. Den åska eller Guds stränga rättfärdighet, som förskräckligen dånar i den väckta människans samvete, är lagens hammare, varmed Han bultar på det hårda hjärtat. Gud har på Sinai berg blott varit vred och bestraffat, men i nya testamentet begynte Han gråta, som I hören uti dagens evangelium. Dessa Förbarmarens tårar är som ett nådens regn, som gör jorden fruktbar, Och av detta regn, det är av Frälsarens tårar, blir jorden fruktbar. Guds åker börjar växa, och alla färska träd blir fruktbarande.

Käre Förbarmare, vad gråter du? Vad ser du i den stora fördärvets stad, som rör ditt hjärta ända till tårar? Du ser där många tusende själar, som kunde bliva frälsta från evig olycksalighet, om de hade känt sin besökelsestid. Du ser där förhårdade, du ser där överstepräster, de skriftlärdade och fariséer, vilka i sin förmenta visdom är kristendomens bittraste fiender. Du ser lagkloka, som fresta dig och döma de kristna efter värdslig lag. Där finnas även köpmän, som församlats kring templet och vilkas växlarebord du har kullstött. Där torde även Herodes med sin horkona finnas, för vilkens skull Johannes döparen misste sin hals. Där i fördärvets stad ser du även krigsnektar, som korsfäste dig, och landshövdingen Pontius Pilatus, som dömer en rättfärdig man till döden rakt emot sitt samvete. Där ser du även andra förhårdade i fördärvets stad, vilka ropa "korsfäst". Du ser där drinkare, horkonor, tjuvar, krögare, slagsbultar svärjare och överstepräster tjänare, som komma med svärd och stavar för att gripa dig. Så äro där nu alla förhårdade samlade, över dessa själar gråter du, över dem ömkar du dig. Men förgäves torde dina tårar flyta. Förgäves flyta Förbarmarens tårar över de

förhårdade. Förgäves har du gråtit, och dina tårar falla som hagel på glatt is. Förbarmarens tårar verka ej något på de förhårdades samvete.

I få själar, som har mottagit Guds nådeliga tuktan och har kysst fadersriset, och som efter denna nådeliga tuktan har sluppit i Förbarmarens famn, genom den försoning, som är i Jesus Kristus — skåden, benådade själar, huru tårarna flyta från Förbarmarens ögon för de barns skull, som genom sin ohörsamhet förorsakat Förbarmaren sorg och grämelse. I har även varit i den stora stad, för vars skull Förbarmaren utgjuter medömkans tårar. Om I ännu en annan gång given edra hjärtan åt världen och den onde till boning, då uppstår hos Förbarmaren så stor sorg att Han dör av denna sorg. Vem skall då livnära eder med mjölk, om Förbarmaren dör av sorg? Vem skall vaka över eder? Vem skall ropa eder tillbaka från förtappeisens breda väg? Vem skall åter hämta eder från fiendens hus, dit I har lust att löpa? Vem skall föra eder hem, förrän det eviga mörkret inbryter? Om Förbarmaren dör av sorg, vem skall då bedja för eder?

Barn! Gören ej Förbarmaren mer bedrövad! Nog har Han redan gråtit för eder skull: nog har Han redan suttit i blodbadet för eder skull: nog har Han redan ropat i dödskampen för eder skull. Förbliven alltså i Förbarmarens hus, så att Han må få glädje av några om och få själar, att, Hans vedermoda ej må gå helt och hållet förgäves. Och I få själar, som är så små, att I rymmens i Förbarmarens famn, gråten och jämren eder, om Förbarmaren dör. Sitten med Maria Magdalena vid graven och titten ned i graven. Om I ej finnen Herrns lekamen där, så sen eder om och kännen, att det är den store Korsbäraren, den korsfäste och törnekrönte Konungen som står levande bredvid eder. Och när I omsider kommen till Sions berg, till det nya Jerusalem, till den heliga staden, vars gator äro av guld, varest solen skiner ovan huvudet, så minnens ännu då, att den himmelske Förbarmarens tåraren och annan gång flutit och verkat uti eder ett

ödmjukt och förkrossat hjärta. Ihågkommen även då, att I med Hans blod äro köpta och förlossade för att i evighet med Honom njuta den glädje och fröjd, som intet öga sett och

intet öra hört och i ingen människas hjärta uppstigen är. Amen. Och räknen ännu Förbarmarens tårar sålänge I är stadd på vandring till evigheten. Amen.

ORDS. 30: 12; LUK. 18: 9—14

DET ÄR ETT SLÄKTE, SOM TYCKER SIG REN VARA OCH ÄRO DOCK ICKE IFRÅN SIN TRÄCK REN TVAGNA. ORDS. 30: 12.

Så säger Salomo, att det är ett släkte, att det finns sådana skrymtare och munkristna, som tycka sig vara rena, och äro dock icke rentvagna från sin träck. Men vem igenkänner dem? Hedningarna inbilla sig, att kristendomen är skrymteri fariseen inbillar sig, att publikanen är en skrymtare: och var och en, som lever lika dristigt i världen, inbillar sig, att dessa väckta äro skrymtare och att de göra sig själva gudfruktiga. Vi medgiva, att alla djävlar icke äro skrymtaktiga. Sålunda låtsas somliga djävlar vara sannfärdiga och tåla ej skrymteri, t. ex. vredesdjävulen, som ej kan vara skrymtaktig, och hans broder högfärdsdjävulen, som ej heller kan vara en skrymtare. Och då bägge bo i en säker människas hjärta, så vill de uppenbarligen visa för världen, att de äro sannfärdiga och modiga, ty de gå dristigt till helvetet och anse andra för skrymtare vilka ej så dristeligen som de kan vandra på förtappeisens breda väg. Sådana män säger sig ej heller vara kristna, och de har ej någon gudaktighetsövning. De gå ej som fariseen upp i templet för att bedja, de kommer ej heller dit som publikanen för att sucka. Och sådana män, som lever så dristeligen i synden, bry sig icke stort om att gå till skrift. De känner utan tvivel att det ej lönar sig för dem att gå dit, då de så dristeligen hädar Gud. De tro, att ansvaret är lättare i evigheten, då de förakta nådemedlen. Men icke är alla djävlar så sannfärdiga som vredesdjävulen och högfärdsdjävulen. Icke vandra alla så dristeligen på förtappeisens breda väg som dessa två, nämligen vredesdjävulen och högfärdsdjävulen. Somliga djävlar är så dygdiga och så gudeliga, att ingen kan vara så gudelig som de, och de tycker sig vara rena, fastän de icke är rentvagna från sin träck. En av dem är den dygdiga djävul, som ingen orätt gjort, åtminstone kommer han ej ihåg,

att han skulle ha gjort orätt, varken mot Gud eller människor. Denna dygdige djävul är en farisee, som tackar Gud därför, att han icke är sa ond som andra människor. Och fastän det ljunder i fariseens öron såsom hans bön hade varit vackrare än publikanens, isynnerhet som fariseen tackade Gud för det att Gud hade bevarat honom för synd, så är likväl denna fariseens bön en styggelse inför Gud, ty det är världsäran och egenrättfärdigheten, varav dygdedjävulen är hopsatt, som bevarat fariseen för dessa grova synder, som för krögeri och hor. Fastän nu världsträlarna och fariséernas trosbröder éj tro, att djävulen bevarar människan för somliga synder, så är likväl det en orubblig sanning, att det var dygdedjävulen som bevarat fariseen för de krassaste och grövsta synder. Densamma dygdiga djävulen bevarar ännu idag somliga människor för grova synder, såsom för stöld, dryckenskap, svordom, slagsmål och andra grova synder. Och sådana män borde tacka djävulen och säga: "Jag tackar dig, kära dygdedjävul, att du bevarat mig för hor, stöld och slagsmål." Men det naturliga förnuftet tager här så hårt emot, att det fasar och säger: "Bevarar djävulen för synd? Uppeggar han icke till synd?" Men icke är dygdedjävulen sådan, att han uppeggar till synd, utan fastmer bevarar han människan för de synder, som tager på äran. Men dygdedjävulen bevarar sina trälarna även för ånger, icke kan fariseen komma till sann ånger, ty han har ej så mycket synd, att han behövde ångra sig. Vad åter fariseens goda gärningar vidkommer, så är det troligt, att samma dygdedjävul, som bevarar honom för grova synder, även förmår honom att öva goda gärningar, vilka han även uppräknar, ty de utgör hans salighetsgrund. För övrigt har fariséerna klara ögon att se de kristnas fel. Då nämligen fariséer ej finner orättfärdighet

hos sig själv, så måste han vaka över andras fel. — Andra parten av dem, som tycka sig vara rena kallas nådetjuvar, vilka ej kan komma överens med publiken, ty de hyser en falsk förtröstan på Guds nåd. Visserligen är alla säkra nådetjuvar därför, att de tillägna sig mycket av Guds nåd, emedan de har en sådan tro, att Gud bevarar dem, icke allenast från timlig utan även från andelig olycka. Och om de genom sitt eget oförstånd, och av den ondes retelse begå någon dåraktig gärning, varav skada uppkommer, så får Gud bära skulden för alltsammans, och man säger: "Gud gjorde mig fattig, Gud lade detta kors på mig, Gud berövade mig hälsan." På detta sätt tillägna de sig alldeles falskeligen Guds välsignelse, då de kunna tillskriva Gud skulden för allt vad den onde gjort. Om krögaren blir rik, så är det Gud som gjort detta, Han har givit krögaren skatter och ägodelar. Om fyllhunden, horkonan eller tjuven blir fattiga, så är det Gud som gjort även detta. Ingalunda får den tron rum i den säkra människans skalle att den onde har så stor makt, att han kan göra somliga fattiga och somliga rika. Men riktiga nådetjuvar är sådana, som tycker sig vara rena och är dock icke rentvagna ifrån sin träck. För somliga har nämligen samvetet blivit litet berört, men icke därhän, att äredjävulen hade fått ett dödssår. Sådana nådetjuvar tål ej dom, de vill ej utropa sina synder för världen, de vill ej försona sina missgärningar, de stå bakom ruskgärdet, och där tillägna de sig Guds nådefulla löften, fastän hjärtat aldrig blivit förkrossat. Somliga av dessa nådetjuvar har kommit till de första nådemärkena och på dem har de lagt sig att sova. Sådana nådetjuvar vill ej veta något av Guds stränga rättfärdighet, och de tycker sig vara rena, men är dock icke rentvagna ifrån sin träck. Ty vissa gamla synder hänger fast vid dem. Och isynnerhet igenkännes deras genvördighet därav, att de frukta för och undvika de kristna. De vilja ej vara på möten med andra kristna, de hysa ett hemligt hat till de kristna. Om de hade kärlek till de kristna, så skulle de ha

umgänge med de kristna, och de skulle gärna höra andra kristnas tankar om det enda nödvändiga. Men just den omständigheten, att de skiljer sig från Guds församling, visar tydligen, att de ej har kärlek, utan de har fel i hjärtat. Och huru skulle väl sådana mer rymmas genom den trånga porten, vilkas gamla Adam svält till så stor, att de ej mer får rum i de kristnas hjärtan ej heller på de kristnas sammankomster.

Uti dagens evangelium framställer Frälsaren för våra ögon två män, som hade kommit upp i templet för att bedja. Den ena var en farisee och den andra en publiken, och vi tro, att de båda är här för att bedja, ehuru med något olika sinne. Vi skola genom Guds nåd betrakta, i vilken avsikt envar kommit och vad envar uti detta tempel verkar med sin bön. Men vi bedja den högste Konungen, att Han ville höra publikenens suckar, som kommer ur ett förkrossat hjärta, ehuru fariseen föraktar honom och försmädar hans tårar. Se, Herre, nådeligen till publiken och låt hans suckar höras till himmelen, så tro vi, att han går hem igen mer rättfärdigad än fariseen. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 18: 9—14.

Fariseén och publiken är två märkliga män, som kommit upp i templet för att bedja. Den ena är en dygdig och hederlig man och högt aktad i världen. Han är även gudfruktig och är tillika någorlunda tålig, då han icke går ut ur kyrkan, fastän publiken står där och suckar. Icke är denna tidens fariseer så tåliga, ty de fly ut ur kyrkan, såsnart publiken börjar sucka, och klaga, att publiken stör deras andakt. Men publiken är en av världen föraktad människa och en ganska dålig människa, som ingalunda levt dygdigt, men han känner även, att han icke gjort sig förtjänt av någon ära eller berömmelse. Syndabördan har blivit tung på hans samvete, och då han slår sig för sitt bröst, så kan man därav med säkerhet sluta, att han har hjärtat sjukt. Vi skola nu genom Guds nåd betrakta **fariseén och publiken.**

Första betraktelsen: Varför har fariseen kommit i kyrkan för att bedja?

Andra betraktelsen: Varför har publikanen kommit hit för att sucka?

Vi hysa det hopp, att publikanen går hem igen rättfärdigad mer än den andra, huru han än må vara föraktad och försmådd av fariseén.

Första betraktelsen: Varför har fariseén kommit hit för att bedja? Vi vet det icke, men kommit har han likväl, bara han skulle hållas i kyrkan, att han ej må bliva urinträngd innan bönen är avslutad. Vi se, att fariseén står och beder så vid sig själv: "Jag tackar dig Gud, att jag icke är som andra människor, rövare, orättfärdiga, horkarlar, eller ock som denna publikan." Av denna fariseéns bön höra vi, att fariseén har en sådan tro, att Gud bevarat honom för synd. Och vi kunna väl sluta, att fariseéns trosbröder har samma tro, att det är Gud som bevarat dem för synd, emedan de säga: "Jag har ej stulit Gud ske lov. Jag är ej en horkarl, Guds ske lov. Jag är ej en drinkare, Guds ske lov." Med dessa ord tacka de sin Gud för det han bevarat dem för synd. Men det är ovisst, vilken Gud det är som bevarat dem för synd. Jag tror, att denna gud är i den nedersta himmelen som bevarat fariseén och hans bröder för synd. Det är en dygdig djävul som bevarar somliga för de grova synderna, såsom för hor, stöld, dryckenskap och slagsmål. Och denna dygdiga djävul är hopsatt av världslig ära och egenrättfärdighet. De fariseer, vilka denna dygdiga djävul bevarar för synd, avhåller sig från de grova och krassa synder, som tager på ambitionen, men för de finare synderna kan hedersdjävulen ej bevara dem. Att supå måttligt är för fariseerna lovligt, prål är för dem lovligt, girighet i handel är lovligt, världslig glädje och världslig fåfänga är lovliga. Denna tidens fariseer hålla barnsöl, bröllop och gravöl, och det är för dem ett hederligt bruk. Och allt vad världslig ära medgiver, det medgiva och efterfölja fariseerna. Men fariseerna har en så fast tro

till Gud, att publikanerna ingalunda har så mycket tro som ett senapskorn i jämförelse med vad fariseerna har. Ty fariseerna inbillar sig, att det är Gud som bevarat dem för synd, och säger ännu: "Ingalunda bevarar djävulen för synd, snarare uppeggar han därtill." Men nu skolen I veta, alla goda fariseer som här är, att hedersdjävulen och egenrättfärdighetsdjävulen har bevarat eder för synd, såväl för uppenbar stöld som för hor, även för fylleri och slagsmål. Och tacken nu eder gud, som bevarat eder för synd, sägande: "Jag tackar dig gud, att jag ej är som andra människor, rövare orättfärdiga, horkarlar, eller och som denna publikanen. Jag har ej stulit, gud ske lov. Jag är ej en horkarl, gud ske lov. Jag är ej en drinkare, gud ske lov." Så säger denna tidens fariseer. Men om de trodde, att det är djävulen som bevarat dem för synd, så skulle de mindre tacka honom. Finnes det någon synd på fariseéns samvete, för vilken denna världens gud icke kunnat bevara honom? Man har ej ännu hört, att synderna skulle börja oroa fariseéns samvete. Varför säger fariseén, att han icke är så dålig som denna publikanen? Utan tvivel vet fariseén, att denna publikanen är en dålig människa, en horkarl, och tjuv, som nu kom hit för att sucka just invid fariseéns öron. Kanhända blir ännu fariseéns andakt störd genom publikanens suckar. Vi har hört, att fariseerna funno många fel uti Frälsarens leverne. Och lärjungarna voro sabbatsbrytare redan i Frälsarens tid, och efter Hans död funnos ej någonstans så onda människor som den store folkuppviglarens lärjungar. Sålunda hade fariseerna kommit till den övertygelsen, att Nasareernas parti, som sade sig vara kristna, var det sämsta slag av människor, vilka man måste tillintetgöra med eld och svärd. Månne icke fariseerna ännu idag hysa den tron, att de kristna är en djävulens hop, då de ej unna hederliga människor samvetsfrid? Men väl tacka fariseerna fördenskull sin gud, fastän de bär andeligt hat till de kristna och förakta publikanerna.

Kom nu, goda farisee, och tacka din gud, som bevarat dig för synd, och böj alls icke dina knän, när du beder, utan stå som världsherrarna bruka. Så gör även fariseen, han står och beder så vid sig själv? "Jag tackar dig gud," osv. Och när du sålunda beder, så gå till den krögaren, som bor vid nedersta fallet av den brusande forsen, och bed att han ville giva dig flytande djävlaträck till ditt hjärtas smörjelse, på det att publikanens suckar ej må evinnerligen bränna på ditt samvete.

Men låtom oss nu se, varför fariseén icke är som denna publikanen. Vi hör honom tacka sin Gud, att han icke är som denna publikanen d. v. s. att han icke är så dålig som denna publikan. Fariseén är i världens tycke många tusende gånger bättre än publikanen. Ty först och främst har fariseén fört ett dygdigt leverne och undflytt synden, varför han ock tackar sin Gud. Men publikanen kan icke tacka Gud därför, att Han hade bevarat publikanen för synd, Publikanen känner att han icke då tagit vara på Gud, när han levde som ett kreatur i säkerhet. Publikanen känner, att han är en horkarl och tjuv, och därför kan han icke tacka Gud därför, att Gud har bevarat honom för synd. Men det finnes ännu en orsak, varför fariseén så högeligen föraktar denna publikanen. Det är publikanens suckar som verkar obehag hos fariseén. Fariseén vill nämligen icke se sådana, som gråter och suckar. Om nu fariseén icke vore uti Herrens tempel, så skulle han säga till publikanen: "Gå bort från att sucka här, du din skrymtare. Förr har du bedrivit hor och stulit, och nu kommer du hit för att sucka som ett kreatur." Men då fariseén är uti Herrens tempel, så bryr han sig icke om att tala där, snarare går fariseén själv ut ur kyrkan, på det att han må slippa att se och höra sådana. Och om satan själv vore i kyrkan, såsom hans sedvänja är, så måste han gå ut så snart publikanens suckar börjar höras. Själva dygdedjävulen måste gå ut så snart publikanens suckar begynna höras. Och nådetjuven, som säger sig ligga

dagligen vid Jesu kors, står hastigt upp och flyr ut från kyrkan, såsnart publikanens suckar börjar höras. Är det icke märkvärdigt, att djävulen och hans trälar alls icke tål höra de botfärdigas suckar? Redan då upptogo fariséerna det illa, att en kvinna kom för att gråta vid Jesu fötter i den spetälske Simons hus. Utan tvivel blev deras andakt störd därav. Det var i deras tycke så vämjeligt att se, att en eländig horkona kom och tvådde Jesu fötter med sina tårar. Fariséerna torde utan tvivel ha tänkt, huru Jesus som ansågs som en profet, kunde tåla en sådan horkona. Varför drev icke Jesus ifrån sig den botfärdiga, gråtande och tjutande horkonan? Sådan är fariséens natur, att han icke vill se sådana, som gråter och suckar. Han föraktar dem så högeligen, att han tackar Gud därför, att han icke är så dålig som denna publikan. Mången farisee har i dessa tider bett sin Gud, att han aldrig må bliva så dålig och så dåraktig som denna publikan som började sucka där. Men då redan här de botfärdigas tårar bränner på fariséernas samvete, vem vet vad dessa suckar sedan verka i evigheten, när fariseen börjar sucka och tjuta? Där torde publikanens suckar bränna på fariseens samvete evinnerligen. Där måste fariseén förbanna sig själv, när publikanens suckar rinner i hågen, att han icke här i nådatiden gråtit som den botfärdiga horkonan uti Simons hus, ej heller suckat som publikanen. Han har ej slagit sig för sitt bröst och suckat: "Gud, misskunna dig över mig syndare." Där får han först evinnerligen ångra sig, att han föraktat publikanen, att han försmädat hans böner, att han lett då han bort gråta, att han hyst andeligt hat till publikanen, då han bort älska. Och fastän fariseén här föraktar publikanens suckar och säger: "Ännu sucka de som kreatur", så torde snart den tid komma, att den ondes änglar försmäda fariséens tårar. När även han börjar utgjuta ormatårar, då torde den ondes änglar fråga honom: "Vad är detta för ett tjutande? Då du ej förut tjutit och ej förut suckat, så låt nu bli att sucka." Den onde torde väl börja avtorka

ormatårarna, då fariséen begynner tjuta i helvetet. Den onde torde väl vara beredvillig att kvacksalva fariséens hjärta med flytande djävlaträck, som han här är beredvillig att kvacksalva om någon fariséé skulle komma i samvetskval. Den onde torde väl i helvetet stoppa sina bröst i fariséens mun och säga: "Dia nu, min vän, den ondes spenar, som du tillförne diat." Här har nog fariséen vant sig att dia den ondes spenar, som han stundom, då den onde ej alltid släpper sin mjölk, blivit van att slicka den flytande djävlaträck som dryper från den ondes bakända, som ett andeligt svin plägar göra. Men där i helvetet torde ej mer mjölk komma från den ondes spenar ej heller torde djävlaträck drypa från hans bakända, som vi hör den rike mannen klaga i helvetet, att där ej finnes en droppe vatten att droppa på hans tunga. Betänk nu, gode fariséé, i denna din tid, vad din frid tillhör, och stå icke mer och bed: "Jag tackar dig Gud, att jag icke är som andra människor, rövare, orättfärdiga, horkarlar, eller ock som denna publikan," utan se nu på den botfärdige publikanen, huru han går hem igen mer rättfärdigad än du, ehuru han icke har så vackra böner som du.

Andra betraktelsen: Varför har publikanen kommit hit för att sucka? Vi vet det icke, men utan orsak har han icke kommit, ehuru fariseen säger: "Vad är det som denne skrymtare suckar?" Men det vet vi, att suckarna icke kommer av intet. Någon anledning måste förefinnas, innan suckar kunna uppkomma. Vi hör av evangelium, att publikanen slog sig för sitt bröst. Varför slog han sig för sitt bröst? Måne det icke var smärta och trångmål? Då nämligen publikanens samvete vaknade, började synden och den onde gnaga hans samvete och tränga hans bröst. Guds Ande begynte genom samvete bestraffa honom för hor, stöld dryckenskap, svordom, girighet, krögeri, värdslik fåfänga, kronostöld och alla synder, som han tillförne i sin säkerhet hade förövat. Av denna den Helige Andes bestraffning blev publikanen bedrövad och tungsint, han kom

därigenom att lida samvetskval. Och icke allenast det som ängslan över synden medför, som samvetsförebåelser och hjärteoro, utan den andeliga fienden begynte även förskräckligen anfalla och anklaga honom natt och dag. Fariseen begynte förakta och försmäda honom, världen begynte hysa hat till honom. Huru skall det nu gå, då du tillsammans med fariseen kommit upp för att bedja? Måne du skall våga skälla på fariseen för hans skrymteri? Den botfärdiga rövaren på korset bestraffade den andra för synd, ehuru han själv var i samma fördömelse. Vi kunna väl sluta, att fariseen så högeligen föraktar denna publikan, som suckar, att han åter börjar tacka sin Gud, att han icke är så dålig som denna publikan. Fariseen säger: "Jag har ej stulit, Gud ske lov. Jag har ej bedrivit hor, Gud ske lov. Jag är ej en drinkare, Gud ske lov." Men huru dålig publikanen än må vara, nämligen en horkarl, tjuv, drinkare, svärjare och slagsbult, så hysa vi likväl det hopp att han går hem igen rättfärdigad mer än den andra, ty han är botfärdig, han slår sig för sitt bröst och suckar: "Gud, misskunda dig över mig syndare." Men sådana vill fariseen icke se. Och själva djävulen, som är en stor världsherre och en rättvis man, kan icke tåla sådana, som gråter och suckar, han vredgas på dem och säger: "Gå bort från att sucka här, du din skrymtare, jag vill icke se sådana, som för ro skull gråter och suckar, gå och sucka i himmelriket, här i helvetet finnes ej rum för sådana." Varthän skall du gå, du botfärdiga publikan, då alla världsherrar driver dig ut från sina hus och själva helvetes furste driver bort dig från helvetet? Är det icke det bästa råd, att du går ända till himmelens port för att ropa och klappa på nådens dörr? Är det icke det bästa råd, att du med Maria går i den spetälska Simons hus, där Jesus av Nasaret sitter till bords, och begynner två Hans fötter med ångerns tårar? Bry dig icke om fariséernas yttranden, utan två du den store Korsbärarens, den blodbestänkte och törnekrönte Konungens fötter med ångerns tårar. Kanhända Han nådeligen ser till dig och

giver dig den saliga försäkran, att du i tid och evighet är salig, då du tror, att dina synder varda dig förlåtna. Men ve dig, arma publikan, om du förslösar Hans nåd och ånyo går bort och korsfäster din Frälsare. Ve dig, arma publikan, om du åter gör Hans Ande bedrövad genom ovaksamhet, lättfärdighet och världskärlek. Du har nu erhållit det svar på din suckan, att du går hem igen rättfärdigad mer än fariseen. Men se till, huru du brukar denna stora nåd, på det att du icke må bliva lik den förlorade sonen, som förskingrade de stora skatter och ägodelar han fått av sin fader, och nu slutligen måste begynna vakta svin. Ty de stackare, som vakta svin uti denna världens öken och tro sig förtjäna samvetsfrid därigenom att de kämpa med svinen, de få nog hungra, så försmäkta fjärran ifrån fadershuset. Om du

botfärdige publikan förskingrar och förslösar de dyra nådeskatter du nu erhållit, så blir du en svinaherde och förgås uti världens öken. Men när du nu går hem igen rättfärdigad mer än fariseen, så vandra nu varligen på livets väg och hav Gud för ögonen. Se noga till, att fienden ej må få dig i samma usla belägenhet som tillförne, på det att fariseen, som nu föraktar dig och anser dig sämre än andra, ej må få glädje av ditt fall och bliva i tillfälle att med skäl anklaga dig. Vandra så varligen på livets väg, att icke Kristi namn för din skull må bliva försmädat ibland hedningarna. Och när du slutligen kommer in i det tempel, där du evinnerligen får bedja och tjäna Gud, så stå på det yttersta rummet till dess att den store Herren, som kallat dig till sitt underbara ljus, säger till dig: "Min vän, sitt upp bättre." Och så sker dig heder uti himmelriket. Amen.

2 MOS. 4: 11; MARK. 7: 31—37

HERREN SADE TILL MOSES: VEM HAVER SKAPAT MÄNNISKAN MUNNEN? ELLER VEM HAVER GJORT DEN STUMME ELLER DEN DÖVE ELLER DEN SEENDE ELLER DEN BLINDE? HAVER ICKE JAG HERREN GJORT DEM? 2 MOS. 4: 11.

Så sade Gud till Moses, då Moses klagade, att han icke orkar tala till Israels barn med så hög röst, att de hör det. Moses sade till Herren: "Jag har ett tungt mål och en svår tunga." Moses lade detta till hinder, då Gud befälde honom att gå ock leda Israels barn utur träldomens hus. Och detta var för Moses en motbjudande resa, ty han förutsåg, att en hundtjänst icke är något trevligt, då han måste strida med de säkra. Då lade Moses det till hinder, att han hade ett tungt mål och en svår tunga. Men Herren frågade honom: "Vem haver skapat människan munnen? Eller vem haver gjort den stumme eller den döve eller den seende eller den blinde? Haver icke jag Herren gjort dem?" På detta ställe höres det, såsom Gud hade gjort somliga stumma och döva. Men i andra bibelställen höres det, att det icke är Gud utan den onde som gjort somliga stumma och döva. Om vi nu medgiva, att den naturligen stumme och döve uti skapelsen fått sitt lyte genom Guds tillstädjelse, som t. ex. Moses i skapelsen hade fått ett tungt mål och en svår tunga, ehuru icke heller denna ofullkomlighet var till stort hinder, då han fick kraft av Gud att tala sanningen, så kan likväl icke den andeligen stumme och döve beskylla Gud, att han blivit stum och döv, ifall vi icke till skydd för gamla Adam tar det bibelställe, där Gud säger till profeten Hesekiel kp. 3: 25: "Jag skall låta din tunga låda vid din gom, så att du skall varda stum och icke mer kunna straffa dem, ty det är ett ohörsamt folk." Där höres det nog såsom Gud hade lagt även det till straff åt det säkra folket, att profeten skall bliva stum, så att han icke mer kan bestraffa de säkra folket, emedan det är ohörsamt och icke vill höra bestraffning. Men likväl bestraffar Herren å andra sidan Moses vid trätovattnet, att han

icke hade rätt nit om Gud till att säga det ogudaktiga folket sanningen. Om vi taga alla dessa bibelställen riktigt till betraktelse, så finner vi, att den naturligen stumme och döve har kunnat få detta lyte i skapelsen, kanske till straff, påminnelse och varning för föräldrarna, vilka varit stumma och döva även där de hade bort uttala sanningen. Men en andeligen stum och döv kan icke lägga på Gud skulden därför, utan det är den onde som gör även de kristna döva och stumma, där de borde uttala den gudomliga sanningen. Jesus suckar idag över den döve och stumme, som de hade framför Honom, och de kristna få nog akta sig, att Jesus icke må ha orsak att sucka över dem, om de blir döva och stumma och icke mer förmår uttala sanningen för världen. Då blir de säkra i tillfälle att säga: "Nog få vi nu i fred gå till helvetet för de kristnas skull, de skäller ej mer på någon, de kristna har nu sansat sig."

O Herre Jesus, öppna alla dövas öron till att höra och lossa alla stummas tunga, på det att du icke härefter, må behöva sucka över de stumma och döva. Hör, du de dövas och stummas helbregdagörare, de bedrövades och botfärdigas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Mark. 7: 31—37.

Med ledning av vårt heliga evangelium och i följd av vad ovan är talat skola vi genom Guds nåd på denna nådestund betrakta, huru den döves öron öppnas och huru den stumme börjar tala på annat sätt.

Första betraktelsen: Huru öppnas den döves öron? Vi har i det naturliga tillståndet alla varit döva och stumma, som I vet och väl kommer ihåg den tid, då Guds ord likt ett sus gick över huvudet, in från det ena örat och ut genom det andra, och i den tiden träffades

hjärtat aldrig av något Guds ord. Men när man begynte predika Guds ord i rätt ordning och Jesus med högre röst ropade: "Hefata", då öppnades några dövas öron till att höra och lyssna till Guds ord med andra öron än tillförne, och då verkade Guds ord stor andäktighet. Då hade man även stor åstundan att höra och lära. Men sedan den första andakten begynte avsvälva, blev det slut med denna andakt och denna åstundan att få höra Guds ord. Världen begynte mer och mer få rum i de kristnas hjärtan, de hade ej mer så mycken tid att komma och höra Guds ord. Orsaken till detta upphörande med den första andakten torde ej ligga i läran eller i förändring av orden, utan skulden ligger i de kristnas egen lättja och vårdslöshet, i brist på kärlek, i ovaksamhet och kanske i andelig sömn, som kommer över lärjungarna uti örtagården, varest Jesus svettas blod. Och fastän Han tre gånger kommer och väcker dem, likväl tränger sig syndens sömn på dem, så att de se den himmelske Förbarmarens smärtor som i sömnrörelsen och slutligen icke vet, varav dessa förskräckliga smärtor kommer eller vad de verka. Sen efter, I Jesu lärjungar, och lyssnen, om icke Jesus tilläventyrs även idag suckar över oss. Han suckar icke allenast över de säkra, vilka är döva och stumma, utan Han suckar även över dem, vilkas öron en gång öppnades, då Han ropade: "Hefata," men vilka åter håller på att bli döva, som kommer därav att de kristna icke aktar sina öron för världsvinden. Om blott världens kalla vind får blåsa i öronen, isynnerhet under sömnen, så uppstår nog snart dövhet. Given ej Jesus anledning att sucka över eder, ty nog har Jesus engång förut tungt suckat över eder, att Han ej mer en annan gång må behöva sucka.

Andra betraktelsen: Huru får den stumme förmågan att tala? Som I vet har vi uti säkerhetens tillstånd alla varit stumma, en broder har ej sagt till sin broder: "Känn Herren." Ingen har frågat av vandringsmännen till evigheten: "Vart går

du?" Fastmer gingo alla vandringsmän döva och stumma mot evigheten, och alla på dödlighetens strand stadda människor stodo där döva och stumma, så att knappt en enda sade farväl till vandringsmännen ej heller lämnade en vandringsman hälsningar till de efterlevande. Men sedan Jesus tog på den stummes tunga genom denna väckelse, lossades den stummes tunga och han talade redigt. Då kunde mången tacka Gud för den stora nåd, att den store Skaparen nådeligen öppnat den döves öron och lossat den stummes tungas band. Då sprungo krymplingarna som hjortar på Sions berg, och de stummas tunga begynte lovsjunga. Men nu har åter de flesta blivit döva och det höres som ingen orsak funnes till tacksägelse. Orsaken till denna stumhet torde ej ligga i läran, vilken, såvitt jag vet, i intet avseende bundit de kristnas tunga eller tillstoppat munnen på dem. Orsaken ligger i de kristnas egen lättja, och vårdslöshet som kommit av världskärlek, ovaksamhet och andelig lättja. Sen till, I Jesu lärjungar, att I icke till äventyrs mån bliva döva och stumma, så att Jesus måste sucka över eder och se upp mot himmelen. Vi hysa väl ännu det hopp, att den himmelske Fadern skall höra sin Sons suckar och giva Honom kraft att ropa: "Hefata," det är: upplåt dig, så att den döves öron ännu öppnas och den stummes tunga utbrister i lovsång. Men det är icke trevligt för mig att höra Jesu suckar över de döva och stumma, vilkas öron engång öppnades och vilkas tunga tillförne utbrast i lovsång.

Förundren eder icke, käre bröder, att jag förebrår eder för andelig lättja och tröghet i att löpa uti kampen, som edert samvete väl vittnar, att tröghet förefinnes, det finnes fel såväl i hörandet som i talandet. Och jag kan icke säga mig vara bättre, men det synes såsom Gud ville begynna uppväcka och skynda på oss, på det att vi icke av andelig lättja må förtröttas att löpa mot det stora mål, som oss förelagt är. Ty vi hör nu, att hårda tider förestå oss och att Gud vill pröva vår tro. Herren har sagt: "Jag skall slå herden,

och fåren av hjorden skola vara förskingrade." När de stora och mäktiga i världen reser sig upp mot Kristus, då är lärjungarna tillsammans i böner, och jag tror förvisso, att Gud ännu kan förskingra och omintetgöra Akitofels rådslag. Men den store Israels Herde, som själv med stor vedermöda samlat sina får på den tid, då mulet var, då fåren voro förskingrade som getter på Sions berg denne store Israels Herde, som vandrat de tunga och mödosamma stegen och sökt borttappade får på Sinai berg, vid Röda havets strand och vid floden Jordan, och som själv vallar, sköter och vårdar sina får och för dem på det bästa bete och leder till levande vatten, Han beskydde, styrke och bevare sina egna får för köld, snöstorm och oväder, på det att de må

bliva bevarade för ulvens tänder, lejonets klor och drakens käftar, och att bävande och elända Israels får snart må slippa till evighetens sälla strand och till Sions berg, där de få springa som hjortar och varest ingen ulv mer skall slita eller sarga Jesu får, där lejonets rytande ej mer skall höras. Och den stora draken och gamla ormen, som kallas djävul och satan, vilken förförer hela jordens krets, han är nu utkastad från himmelen. Glädjens I himlar. Men ve dem som bo på jorden och havet, ty draken skall komma och hava stor vrede, vetande att han icke lång tid har. Varen nu vid god tröst, I trastar och domherrar. Snart skolen I få sitta på det levande vinträdet grenar och lovsjunga den store Skaparen, som givit eder livet. Amen, halleluja, amen.

ORDS. 14: 31; LUK. 10: 23—37

DEN SOM FÖRSMÄDAR DEN FATTIGE, HAN LASTAR HANS SKAPARE, MEN DEN SOM FÖRBARMAR SIG ÖVER DEN FATTIGE, HAN ÄRAR GUD. ORDS. 14: 31.

Vi hör av dessa ord, vad Salomo säger till dem, som föraktar de fattiga och av förakt försmäda de fattiga. Detta ord gäller isynnerhet dem, som tar av de fattiga och uppoffra på de rika. Så har hittills världens sed varit, att de rika och mäktiga har föraktat de fattiga. De har med eget lov tillägnat sig de fattigas näring. Och då den fattige icke haft råd att genom rättegång återfå sitt eget, så har de rika och mäktiga på jorden utan fruktan för straff kunnat öva våld mot de fattiga och förtära deras egendom.

Men Salomo visar nu, att den som försmädar den fattiga, han lastar hans Skapare. Den som föraktar de fattiga, han föraktar Gud. Men krögarna säger, att de icke har föraktat de fattiga, eller förtärt deras egendom, fastän de med falsk och skadlig vara förtärt de fattigas svett och möda. De har tagit av de fattiga och uppoffrat på de rika. Vad denna världens herrar förspilla på de rika, då de av ärelystnad håller gästabud, den uppoffringen måste tagas ut av de fattiga. Och vad krögare lägger ut av ärelystnad, då de utan ersättning trattar in i sina likar, den förlusten måste fattiga fyllhundar ersätta. Men icke har denna världens herrar och krögare fördenskull gjort synd, fastän de tar av de fattiga och uppoffra på de rika, utan de har i sitt tycke hjälpt de fattiga, då de av en fattig fyllhund tar den sista styvern för en sup brännvin.

Men fattiga fyllhundar har ej heller sparat sin egendom sina nakna barn till skydd och föda, utan dessa fattiga fyllhundar voro så kärleksfulla mot krögarna att de läto avkläda sig för en eller två supar brännvin. Men fyllhundarna och krögarna tänkte ej på hustrur och barn som gräto av hunger. Nu torde således krögarna säga på domedagen: "Jag har förbarmat mig över fattiga drinkare och givit dem livets vatten, då de voro stadda

i nöd." En fattig fyllhund kan utan tvivel med gott samvete säga: "Gud gjorde mig fattig, därför är de kristna skyldiga att föda mig." Men jag har ofta hört sägas till fattiga fyllhundar, när dessa kommer till en annan gård för att begära mat: "Gå och ät där man givit dig dricka."

Härpå kan utan tvivel tillämpas, vad Syrak säger: "Gör de elända gott, och giv de ogudaktiga intet, ty du skall väl få dubbelt så mycket ont av honom, som du honom gott gjort haver," Syr. 12: 5, 7. Men detta bibelställe länder även girigheten till försvar, om girighetsdjävulen får förklara skriften. Vi måste således från ett annat bibelställe taga sådana bevis, som ej giver girigheten rum. Paulus säger: "Om din ovän hungrar, så giv honom mat, törstar han, så giv honom dricka, när du det gör, så församlar du glödande kol på hans huvud." På detta ställe finnes ej rum för girigheten och hämndlystnaden. Ty om den onde skulle förvränga detta bibelställe huru som helst, så skulle han likväl icke finna försvar för sig. Han kunde kanske fråga, om Paulus befallt de kristna församla glödande kol på sina ovännens huvud och påstå, att detta bibelställe icke är rätt. Men vi säger dristeligen, att de kristna församla glödande kol på ovännens huvud, då de först giver en sorglös fattig lekamlig hjälp vad han behöver, och sedan ännu riktigt, skälla på honom för fylleri, lättja och horeri, ävensom för högfärd och prål, på det att den sorglösa fattiga må lära känna, av vilken orsak han blivit fattig. Säkra fattiga säger: "Gud gjorde oss fattiga." Men dessa blinda stackare vet icke, vilken gud det är som gjort dem fattiga. De tro icke att den onde har gjort dem fattiga genom fylleri, lättja, horeri och högfärd, förrän samvetet vaknar. Men den ondes träl vredgas svårligen å de fattigas vägnar och säger: "Är det väl en rätt lära, att man skäller

på de fattiga?" Har icke Syrak sagt: "Hör den fattiga gärna och svara honom ljuvligen och saktmodeligen. Ett bedrövat hjärta bedröva icke ännu mer." Syr. 4: 8, 3. "Hör du nu?" — säger den onde, när han kommer för att uttyda skriften — "Hör du nu, vad Syrak säger? Nog kan den ondes träl ännu säga till en kristen: "Mera har jag hjälpt de fattiga än du, och har ej skällt på dem, utan jag har, som Syrak säger, tilltalat dem saktmodeligen och ljuvligen. Och var finnes det ställe i skriften, att man skall skälla på de fattiga? Fördenskull skäller de utan tvivel på de fattiga, på det att de fattiga ej mer må våga komma och tigga hjälp av dem." Ja, säger den onde, det är rätt förklarad, är de sådana de kristna äro? Men vem angå dessa skriftens ord: "Den fattige har ej annat än en bit bröd, och den som fråntager honom det, han är en mördare." Vilkendera är nu således en mördare: en kristen, som bedrövar de fattigas hjärtan, eller världstrålen, som berövar de fattiga brödet och kastar det för hundarna? Ty så gör denna världens herrar och krögare. De fråntaga de fattiga deras bröd och kasta för hundarna, då de tar av de fattiga och uppoffra på de rika. De bry sig icke därom, att de fattigas brännvinstårar bränner dem evinnerligen. När de hederliga krögarna och de fattiga fyllhundarna kommer till ett och samma ställe, då börjar alla trasdjävlar skälla på krögaren och säga; "Du har genom din girighet och ditt krögeri bragt oss till detta fasansfulla ställe. Du har först berövat oss vår egendom, och därtill har du ännu före den bestämda tiden dräpt våra kroppar, och slutligen har du fördärvat våra själar med flytande drakgift. Ansvara nu mördare, för våra själar." Men krögaren förevisar åter fyllhunden och säger: "Är jag din själamördare? Själv har du ju köpt, själv har du nödgat mig att även om natten stå upp och giva dig brännvin. Må nu fan svara för din själ, han som upptände brännvinsbegäret hos dig". Sådana sköna tingsärenden torde slutligen uppkomma i helvetet mellan krögaren och den fattiga

fyllhunden, och den onde själv får döma dem, ifall här ej uppstår ånger och bättring såväl hos fyllhunden som krögaren. Fastän nu nästan alla fattiga och elända inbillar sig, att det är Gud som gjorde dem fattiga, (fast det är synbart för alla att det är djävulen som har gjort dem fattiga) genom dryckenskap, hordom, lättja och högfärd, så måste en kristen likväl hjälpa dem, först lekamligen såvitt möjligt är, men isynnerhet andeligen, visande för denna världens fattiga, huru den onde gjort dem fattiga genom dryckenskap, genom lättja ävensom genom prål, högfärd och horeri, på det att sorglösa fattiga må lära känna, varifrån deras fattigdom härleder sig. Ty mången fattig inbillar sig, att det är Gud som gjort honom fattig, ehuru det är uppenbart, att den onde gjort honom fattig. En och annan säker stackare förlitar sig ännu på sin fattigdom och inbillar sig, att han blir salig i en annan värld, emedan han här varit fattig. Även förlitar sig mången rik på sin rikedom och tänker: "Då Gud så rikeligen välsignat mitt arbete och min möda här i världen, så älskar Han helt säkert mig, men om Gud älskar mig, så skall Han visserligen minnas mig i en annan värld. Och även Abraham var ju ett Guds barn, ehuru han var rik, David var ju ett Guds barn, ehuru han var rik." Men den rike mannen, till vilket ställe kom han? Tillhör detta ställe alls denna världens rika? Men en sorglös fattig tänker: "Då Gud gjort oss fattiga här i världen, så skall Han säkerligen även göra oss rika uti en annan värld. Och den fattige beder ju ofta Gud, men den rika aldrig. Den fattige Lasarus blev ju salig, varför skulle icke jag bliva det?" Se så lär den onde rika och fattiga att lita på en falsk grund. Och slutligen faller de båda i samma grop, om bättring och en bättre salighetsgrund ej uppkommer.

Uti dagens heliga evangelium visar Frälsaren för den lagkloke fariseen, vilken var hans nästa. Och då det ännu idag finnes många sådana, som ej rätt vet, vem som är deras nästa, så måste vi genom något exempel visa dem vem som är deras nästa. Men den

barmhärtige Samaritanen, som utan att fråga kände, vilken var Hans nästa, Han läre prästerna, leviterna och alla herrar och bönder, som gå förbi, att igenkänna sin nästa uti den mannen, som kommit i rövarehänder. Må den barmhärtige Samaritanen ingjuta olja och vin i den mannens sår, som halvdöd ligger vid vägen, upplyfta honom på sitt ök och föra honom till härberget, på det att han må bliva vederkvickt och ännu få se nådens sol skina innan den sista aftonen kommer. Om du, barmhärtige Samaritan, icke tager och hjälper denna elända man, som nu halvdöd ligger vid vägen, så skall han helt säkert dö evinnerligen. Och hundarna och alla skogens vilddjur blir i tillfälle att slita och sarga honom. Skatorna och skogsdjävlarne få glädjas och skratta, sägande: "Den människan, som från fördärvets stad begav sig på vandring mot evigheten, dog på vägen." Men vi hysa likväl det hopp, att ehuru denna elända människa nu ligger halvdöd på vägen och ej vet något av denna eller den tillkommande världen, så skall likväl den barmhärtige Samaritanen varkunna sig över honom och lyfta honom på sitt ök och föra honom till härberget, på det att han åter må bliva vederkvickt och få vara i solskenet. Hör, o barmhärtige Samaritan, denna elända, betungade och sårade människas bön? Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 10: 23—37.

Denna dagens evangelium uttyder man på mångahanda sätt. Somliga tro, att denna sak, varom i evangelium talas, i verkligheten skett. Somliga mena, att det endast är en liknelse för dem, som icke vet, vilken är deras nästa. Somliga förmoda, att med denne barmhärtige Samaritanen förstås Frälsaren själv, som varkunnar sig över de botfärdiga d. ä. av andeliga rövare sårade själar och för dem till härberget.

Låt oss nu genom Jesu nåd betrakta **den barmhärtige Samaritanen**.

Första betraktelsen: Hurudan människa är denne barmhärtige Samaritan?

Andra betraktelsen: Vad för en människa är den som fallit i rövarehänder?

Måtte Gud förlåna sin nåd, att alla, som kommit i rövarehänder, bleve saliga förrän de dö på vägen. Amen.

Första betraktelsen: Hurudan man är denne barmhärtige Samaritan?

Han är en dålig människa i världens tycke. För det första är Han född av dålig släkt och för det andra har Han en så olika tro, att fariséer och gamla kristna icke vill ha umgänge med Samaritanen. Fariséerna och gamla kristna besöker alls icke Samaritanens hus, ty de frukta, att de orena sig, om de har umgänge med Honom. Alla dygdiga och hederliga människor gå förbi Hans hus, ty Han har en falsk tro. De frukta att villosjukan smittar, om de hade umgänge med Honom. Samaritanen vet väl, att Han är föraktad och försmådd av Judarna, som är undervisade i den rätta mosaiska religionen och varit kristna allt ifrån barndomen. Judarna vill icke ens dricka vatten ur den brunn, varifrån Samaritanen hade öst. Fördenskull sade samaritiskan av vilken Frälsaren begärde vatten: "Huru kommer du, som är en Jude, och begär vatten av mig? Hon visste, att alla i Samaritanens tro varande människor voro så högeligen föraktade och så försmådda av Judarna, att dessa icke ville ha något umgänge med Samaritanen. Och det var det värsta öknamn man gav en människa, då man kallade henne en Samaritan. Judarna kunde ej med ett värre öknamn skälla på Frälsaren, än med namnet Samaritan, då de sade: "Du är en Samaritan och haver djävulen. Du är en villoande, du är icke en riktig människa, då du ej giver hederliga människor samvetsfrid." I fariseens och en gammal kristens tycke är Samaritanen ännu värre än en hedning. Fariseen är i sitt tycke en gammal kristen, som alltifrån barndomen varit kristen, ehuru han icke vet, huru och på vad sätt han skulle ha blivit kristen. Fariseens kristendom består däruti, att han är omskuren eller döpt, att han är född av Abrahams säd eller av kristna föräldrar, att

han är uppfostrad i den mosaiska eller den lutherska religionen, att han ätit påskalammet eller begått nattvarden, att han levtt dygdigt och ärbart, att han ej blivit bötfälld för fylleri, krögeri eller sabbatsbrott. På denna gamla kristendom förlitar sig nu fariseen och den lagkloke. Men han vet fördenskull icke, vem som är hans nästa, fastän han efter katekesen läser lagens summa. Han håller ej andra för sin nästa än de gamla kristna, som har samma tro som han. Samaritanen, som har en olika tro och är högeligen försmådd för det han skäller så ock hatad av fariséerna, han är ännu värre än en hedning. Han är icke fariseens nästa. Om Samaritanen skulle unna sin nästa samvetsfrid, så skulle han någorlunda kunna fördraga Hans åsyn, men när Samaritanen är så svår att skälla fariseen till en skrymtare och munkristen, till ett horiskt släkte, och huggormars avföda, och därtill dömer denna dygdiga och hederliga man till helvetet, då börjar ormaynglet röra sig i hjärtegroppen. De sju djävlar, som fariseén bär i sitt hjärta, börjar sparka, då de ej mer få sova ifred. Nu tager den gamla kristna från marken en sten, käpp eller ett vedträ och ämnar med dem lära Samaritanen, som icke giver honom samvetsfrid. Den gamla kristna vredgas svårligen av nitälskan för sanningen, så att till och med gallan spricker. Egenrättfärdighetens svarta blod dryper tillika med gallan från levern, och ambitionen dryper från mjälten, girigheten börjar även röra sig, då Samaritanen fordrar, att fariseen skall försona sina gamla brott och kasta från sig sitt prål. Ambitionen var hos fariseén så stor, att han icke alls ville bekänna sina missgärningar. Alla dessa den ondes änglar, som bo i fariséens kött, nämligen det andeliga hatet i gallan, egenrättfärdigheten i levern och äredjävulen i mjälten, stiga endräktigt upp i fariséens skalle och göra honom så blind, att han ej mer vet, vilken är hans nästa. Men Samaritanen, som ej unnar honom samvetsfrid, skall dräpas och utrotas

från jorden, ty Han åstadkommer ofrid i landet och tillintetgör fariséens kristendom.

Vet du nu, goda farisé, vilken är din nästa? Samaritanen är åtminstone inte din nästa, som fördömer och skäller på dig: utan de äro fariséens medmänniskor och trosbröder, som gå granna och hålla gästabud, barnsöl och gravöl, som anse brännvin för lovligt, som välsigna i kyrkan och förbanna på krogen, äro gudeliga i kyrkan och ogudaktiga bakom kyrkan, äro dygdiga i kyrkan och bedriva hor bakom kyrkan, äro nyktra i kyrkan och berusade bakom kyrkan. Se sådana människor äro fariseens medmänniskor och trosbröder. Men Samaritanen, som blott är en villoande, en falsk profet och stadd i andeligt högmod, som därtill skäller på fariseen och icke ger honom samvetsfrid, han är ej fariseens nästa utan han är en riktigt dålig och stygg människa, den ondes ängel, en fiende till Gud och människor, en som borde dräpas och utrotas från jorden: ty Han har sagt: "Guds Son är jag." Känner du nu, goda farisee, vilken är din nästa. Är väl Samaritanen din nästa? Nej, nej: utan dygdiga horkonor, som kyssa dig, redliga tjuvar som överskylda din missgärning, barmhärtiga krögare, som svalka din tunga med draggift, nyktra fyllhundar, som bjuda dig på bröllop, denna världens herrar och hederliga bönder, som giva dig samvetsfrid — de äro fariseens medmänniskor. Men Samaritanen, som skäller, tillvitar och dömer hederliga människor, han torde vara djävulens nästa. "Du är en Samaritan och haver djävulen", sade fariséerna till Frälsaren, då Han begynte tillvita dem som skrymtare, huggormars avföda och ett horiskt släkte. Om denne Samaritan hade prisat och lovat dem, så hade de kanske erkänt Honom för sin nästa: men när Han begynte anklaga och fördöma dem, då fick Han höra Samaritan-namnet. Och denne var nu i andeligt avseende den barmhärtige Samaritanen, som varkunnade sig över den elända mannen, som fallit i rövarehänder.

Andra betraktelsen: Vad är det för en människa, som har fallit i rövarehänder?

Låtom oss nu se på denne man, i vilket eländigt tillstånd han är, förrän Samaritanen kommer och varkunnar sig över honom. Frälsaren har ej omtalat, av vilken orsak denna människa alldeles allena begav sig på vandring på en sådan väg, varest rövare uppehålla sig. Andra människor vänta vanligen på resällskap, då de höra, att rövare äro på vägen: men denna stackare nödgades allena begiva sig från staden Jerusalem eller fördärvets stad för att söka det rätta fäderneslandet. Vi vet icke, hurvida han ens var utrustad med stridsvapen. Han vandrade kanske som en kontryss, var endast stadd på handelsresa. Nog hade den ensliga vandraren penningar eller varor i renseln, ty rövorna kunna icke råna en tom man. Då nu rövorna begynte frånta honom hans varor, gjorde han utan tvivel motstånd, men hans krafter stodo ej bi, då de voro många, som misshandlade honom, så att han var halvdöd. Först pryglade de helt säkert honom och fråntogo sedan hans vägkost, varmed han försett sig för resan, och sedan berövade de honom hans handelsvaror. Och då han var så misshandlad, att han låg halvdöd på vägen, så orkade han icke ens ropa mera som först, när rövorna överfölo honom. Nu hände sig så, att en präst, levit och Samaritan råkade färdas samma väg, dock inte i samma sällskap, utan var för sig: ty prästerna ville inte då, ej heller vill de ännu i dag vandra i sällskap med Samaritanen, som är en partisinnad man. Och leviten, som då förrättade klockarens tjänst, skilde sig även från Samaritanens sällskap, på det att hundsjukan icke må smitta på honom. Nu låg denna elända människa, som råkat i rövarehänder, vid vägen, naken, med blödande sår och halvdöd. Prästen kom först, såg på honom och gick fram om honom: sammalunda leviten, han såg på honom och gick fram om honom. Ingendera igenkände denne man som sin nästa ens då, när han var

en levande människa, mycket mindre nu, när han låg halvdöd och man ej med säkerhet visste om han mer tillkvecknar. Mången torde till och med vara glad däröver, att det gick så med denna elända människa. Fariséerna säga: "Det har jag ju anat, att så skall det gå," Men prästen och leviten vill ej taga på sig det besväret, att de skulle börja hjälpa den mannen, som ligger halvdöd. Och de torde ej ha råd att hjälpa, då de ej har lust därtill. De äro båda hederliga män och ännu på köpet sådana kristna, som i världen anses för kristna: icke sådana falska profeter som den Samaritanen, som hade djävulen. Prästen och leviten hade genom dopet blivit kristna och alltifrån dopet förblivit i den mosaiska eller lutherska religionen. Med ett ord sagt: denna präst och denna levit voro bägge ärliga kristna, som giva hederliga människor samvetsfrid och unna även dödsfrid åt den människan, som nu halvdöd ligger vid vägen. Ingalunda börjar en sådan präst att röra på en sådan människa, som är nära att dö, fastän denna präst annars lägger säkerhetens plåster på samvetssåren, då ett litet hål uppkommit uti någon människas samvete. Men så stora och så blodiga sår som denna mannen har, dem kunna prästen och leviten icke läka. Ty de frukta, att det blod, som flyter från dessa sår, ännu kan fastna även i dem och fördärva deras rena och helbrädda samvete. De se sålunda på den elända mannen, som förr var en levande människa men nu ligger halvdöd, och låta honom dö i fred. Inte börjar denna präst och denna levit röra på denna elända människa, som nu ligger halvdöd. De börja icke ingjuta vin och olja i den mannens sår, ty de känna ej honom som sin nästa och trosbroder.

Men den barmhärtige Samaritanen kunde icke allenast se på den elända mannen vilken rövorna så ömkligen hade sårat, utan Han varkunnade sig även över honom. Fast denna halvdöda man ej mer kan tala, ej mer ens stort kan sucka, så att prästen, leviten och även andra ärliga kristna anse honom nästan död, likväl är han, Gud ske lov, ännu icke

alldeles död, som fariséerna inbilla sig, utan han har ännu litet liv i sig, åtminstone så mycket, att livet är förnimbart i honom. Men om den barmhärtige Samaritanen ej kommer snart och ingjuter vin och olja uti hans sår, så kan han snart dö på vägen: och då få alla fariséer och denna världens dygdiga horkonor dricka hans gravöl och säga: Han kommer ej mer och skäller på oss. Denna mannen begav sig först med stor fart åstad, men döden upphann honom på vägen. Detta har vi även anat." Hållen ej allt för tidigt gravöl, I världsherrar. Sålänge livet är förnimbart i honom hyser vi det hopp, att han ännu kvicknar. Den barmhärtige Samaritanen nalkas, densamme Samaritan, vilken fariséerna anse för partigångare och en falsk profet. Men han har den tron, att kärleken till nästan ej blir uppfylld endast därigenom, att människan ser på den, som håller på att dö. Kärleken till nästan blir ej uppfylld därigenom, att människan ömkar sig över fattiga och nödlidande, utan människan måste ha något besvär, för de fattigas underhåll. Prästen och leviten hyste den tron, att kärleken till nästan blir uppfylld därigenom, då människan ser på de fattiga, ömkar sig över dem och går sedan förbi. Men den barmhärtige Samaritanen kunde icke tänka så, utan Hans samvete fordrade, att Han skall hjälpa den mannen, som kommit i rövarehänder. Denna elända man hade förlorat allt som är nödvändigt för en resande. De penningar eller det pund, varmed han skulle driva handel, är borttrövat, den vägkost, varmed han skulle leva evinnerligen, är borttagen, och av den levande ande, som fanns i honom, är kvar endast så mycket, att det ej är alldeles slut därmed. Men denna ande är ej mer mäktig i honom, ty han ligger halvdöd vid vägen, med blodiga sår men död till känslan, så att han icke mer vet stort något av denna eller den tillkommande världen.

Kom snart, o barmhärtige Samaritan, och hjälp denna elända man, innan livet flyr. Kom

snart och ingjut vin och olja uti hans sår, innan de börjar ruttna. Lyfta honom upp från vägen, där han ligger halvdöd, och för honom till härberget innan solen går ned. Vi hyser det hopp, att denna elända man ännu kvicknar, fastän han är stadd i ett eländigt tillstånd, då han ej mer ens förmår tala, han förmår ej bedja, han förmår ej sucka mycket, han kan ej själv förklara, hurudan han varit då, när han begav sig ut på vandring längs denna väg, och på vilket ställe rövorna kom för att frånröva honom hans handelsvaror, och varmed dessa rövare pryglade honom till halvdöd. Vi vet, att dessa rövare äro först och främst världen, som kommer smygande över människan, och hon pryglar livet av en levande människa genom sin djärvhet. En annan rövare är andelig lättja eller ovaksamhet, som pryglar en levande människa genom ligkiltighet. När blott dessa rövare pryglat en levande människa till döds, då är den andeliga döden helt nära. Den människa, som blivit pryglad halvdöd, orkar icke tala, hon orkar icke vandra på livets väg, hon orkar icke bedja. Om nu den barmhärtige Samaritanen ej kommer snart och ingjuter vin och olja uti hennes sår, så kommer den andeliga döden och gör slut på hennes andeliga liv. Då få fariséerna hålla gravöl efter en kristen och säga: "Denna människa begav sig med stor fart åstad, men dog på vägen." O, barmhärtige Samaritan, låt icke denna elända man dö på vägen, utan varkunna dig över honom, och ingjut vin och olja uti de sår, som rövorna slitit och sargat. Lyfta honom upp från vägen, och för honom till härberget, på det att han åter må kvickna, att han ännu måtte få se nådens sol skina. Och betala även kostnaderna för honom åt värden, emedan han själv blivit så fattig, att han ej äger en enda penning. Skyl även hans nakenhet med din egen kjortel. Och då du kommer igen, o barmhärtige Samaritan, som du lovat, så tag då honom med dig i evinnerliga hyddor, varest inga rövare mer finnas. Amen.

LUK. 4: 27; LUK. 17: 11—19

MÅNGA SPETÄLSKA VORO I ISRAEL I ELISEI PROFETENS TID, OCH INGEN AV DEM VART RENGJORD, FÖRUTAN NAEMAN AV SYRIEN. LUK. 4: 27.

Evangelisten Lukas omtalar, huru Jesus på en sabbat gick in i synagogan eller kyrkan i Nasaret och huru man där gav Honom bibeln i handen. Vi har även sett, att de säkra giver de kristna bibeln i handen, då de kristna tala till dem om ånger. Säkerligen är deras avsikt den, att dendär hunden måste uppehålla sig med bibeln och icke skälla på dem med Guds ord. Men det medlet hjälper ej, att man giver bibeln i handen på en sådan man, som ur bibeln tager sådana ställen, som är riktade mot bröstet. De säkra vill nämligen icke höra sådana skriftställen, uti vilka deras ogudaktiga leverne avmålas för deras ögon. Men ljuvliga nådens ord tillägna de sig nog. Och så skedde det även i kyrkan uti Nasaret, att de säkra prästerna gav åt Jesus bibeln i handen. Det var utan tvivel deras mening, att Jesus av Nasaret, som icke varit vid någon akademi och med eget lov börjat vandra omkring i byarna för att skälla på folk — att Han noggrannare må betrakta skriften, där även säkra människor tro sig finna mycken spis för sin själ. Och då de hysa den tron, att sådana kringvandrande pörtpräster icke förstå skriften, utan avvika från Guds ord, så bjuder de att man skall läsa skriften, i den falska inbillningen, att man där skall finna en bättre lära än vad de kringvandrande pörtprästerna predika. Men i denna falska tro blev de besvikna. Då nämligen Jesus av Nasaret tog bibeln i sin hand, så trodde dessa säkra präster och denna sorglösa församling, att Han, som var en olärd man, icke kan förklara den. Men Han utlade detta skriftställe, vilket som av sig självt öppnade sig för Honom, så att alla buro Honom vittnesbörd och förundrade sig på de nådefulla ord, som gingo av Hans mun. Och de sade: "Är icke denna Josefs son?"

Här är nu ett märkligt exempel för alla säkra. Sålänge Jesus av Nasaret predikade för dem

om Guds nåd, tyckte de mycket om Hans förklaring, men så snart Han ur skriften tog ett sådant ställe, som träffade de säkra i bröstet, så vredgades hela församlingen. Lukas skriver: "Alla de som i synagogan voro, uppfylldes med vrede, då de hörde detta, och uppreste sig emot Honom och drevo Honom ut ur staden och ledde Honom ut överst av klinten av berget, där deras stad var byggd på, och ville störta Honom där utför, men Han gick mitt igenom dem sin väg." Gissa väl nu denna tidens säkra, av vilket ord gamla Adam reser sig hos dem? Jo, just av det ord då Han sade: "Många spetälska voro i Israel i Elisei profetens tid, och ingen av dem vart rengjord, förutan Naeman av Syrien." Men av detta ordet vredgas ännu i dag de spetälska, som ännu icke är rengjorda. Om någon kristen säger till dem: "Många spetälska har funnits i profeten Elisei tid, men andra har ej blivit rengjorda än hedningen Naeman," så säger alla hederliga medlemmar av församlingen i Nasaret: "Jaså, är icke heller andra rengjorda i den Nasaretiska församlingen?" De tro som Kora, Datan och Abiram, att hela folket är renat. De menar, att allt det övriga folket är heligt, utom den där fattiga arbetarsonen som icke varit vid någon akademi. Huru vågar nu en sådan säga, att andra ej är rengjorda än endast en hedning, Naeman? Gamla Adam måste nog resa sig i den Nasaretiska församlingen, då den där Nasareen predikar sådant. Och om ännu idag Jesus av Nasaret begynte predika sådant för denna församling, så skulle gamla Adam resa sig och de skulle säga till Nasareen: "Jaså, är icke heller andra rengjorda än endast dessa, som nu stå långt borta och ropa?" Sådant är Nasareens tal, att andra icke är rengjorda än endast de som ropa: "Jesus, Davids Son, varkunna dig över oss." Men församlingen i Nasaret, som prisar

Jesus sålänge Han predikar blott ljuvligen om nåden, vredgas på Nasareen, så snart Han börjar mena att icke alla i Israel är rengjorda.

Där har nu alla säkra ett exempel, huru satans parti gör åt Frälsaren och de kristna. Då Frälsaren tager något ställe ur skriften, som angår dem, så vredgas ormaynglet och börjar röra sig i hjärtegroppen. Ormagiftet sjuder i deras blodådror. De börjar törsta efter Kristi blod och få ej samvetsfrid innan de fått bereda korv därav. Se sådana är de hederliga män och kvinnor, inför vilkas ögon Kristus levte och vuxit. De vill störta Honom ned i den bottenlösa avgrunden.

Vi skola nu genom Guds nåd betrakta, huru många är nu rengjorda i Israel. Men det rena Guds Lamm, som allena renar de orena och spetälska, som stå långt ifrån och ropa: "Jesus, Davids Son, varkunna dig över oss." Han hör deras suckar och renar dem med sitt blod, på det att de må vara rena inför Hans ansikte. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 17: 11—19.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta, **Huru många är nu rengjorda i Israel.**

Första betraktelsen: Är någon rengjord uti synagogan i Nasaret?

Andra betraktelsen: Äro i Israel många rengjorda?

Vårt hopp och förtröstan är, att alla, som ur djupet av sitt hjärta ropa: "Jesus, Davids Son, varkunna dig över oss, blir rengjorda, när de gå och visar sig för prästerna. Huru kunna de då emottaga denna rening?

Första betraktelsen: Äro uti församlingen i Nasaret många rengjorda? Där torde ej finnas någon enda, som vore rengjord, ty de tyckas ha mord i sinnet. De vill driva Kristus ut ur kyrkan och har även redan utdrivit Honom, ty de tar anstöt av Hans tal. De vill störta Honom utför berget varpå deras stad var byggd, och skulle redan för länge sedan

nedstörtat Honom, om Han icke hade undvikit dem. Därav synes, att de hederliga männen i Nasaret voro mycket mordlystna. De vredgades av ett bibelord så förskräckligen, att de börja törsta efter de kristnas blod. Huru kunna sådana vara renhjärtade, som icke allenast tänka det onda, utan gör även efter sitt onda uppsåt? Och fastän de har mord i sinnet, så är de kantänka likväl rena och heliga. De inbillar sig, att de redan för länge sedan blivit rengjorda. Och varför är de så förskräckligen vreda? Varför bär de ett så förskräckligt hat i sitt hjärta? Jo, för det ordets skull, då Jesus sade till dem: "Många spetälska voro i Israel i Elisei profetens tid, och ingen av dem vart rengjord, förutan Naeman av Syrien." Av detta ordet togo de ett sådant hat, ty de fattade väl, att Jesus icke ansåg dem värdiga att Han för dem hade bort predika evangelium om försoning och rening, emedan de hyste ett sådant gift i hjärtat. Lukas skriver tydligen, att de höllo mycket av Hans predikan sålänge Han predikade för dem ett ljuvligt nådens år, men såsnart Han tog ett sådant ställe ur skriften, som icke passade för deras tankar, då reste sig gamla Adam och sedan uppreste sig hela Nasaretiska församlingen och drev Honom ut ur kyrkan och ämnade störta ned Honom i avgrunden.

Här har nu de säkra ett exempel, här i Nasaret har de en spegel, där de få skåda sin bild. Ty alla säkra hyser samma andeliga hat i hjärtat som männen och kvinnorna i Nasaret. De har samma ormgift i blodådrorna som Frälsarens mördare hade. De har så stor galla, att den spricker och börjar drypa av varje ord, som träffar levern och mjälten. Isynnerhet sväller hjärtat av det ordet då man säger, att andra ej är rengjorda än en hedning av Syrien. Det ordet om reningen träffar dem i bröstet. De tänker genast: "Jaså, är icke heller andra rengjorda än Naeman av Syrien?" Den Nasaretiska församlingens män hyser nämligen den falska inbillningen om sig själv, att de redan för länge sedan blivit rengjorda. Och samma

tro har denna tidens nådetjuvar, De inbillar sig, att de redan för länge sedan blivit rengjorda. Om nu någon Nasaree, någon kringvandrande skolmästare, som de förakta och anse för en falsk profet, om Han eller någon av Hans lärjungar kommer och omtalar ur skriften för nådetjuvarna, att andra ej är rengjorda än den hedningen Naeman, så träffar det ordet genast gallan. Ty nådetjuven tänker: "Jaså, är icke heller andra rengjorda. Jaså." Och det synes av nådetjuvens skepnad och beteende, att hans hjärta är ett riktigt björnidé och en lejonkula. Det ser man uti synagogan i Nasaret, huru gamla Adam framträder med hull och hår. Han förvandlar sin skepnad som en annan skogsdjävul, och sedan uppreser han sig och vredgas av nitälskan för sanningen och störtar sin Skapare ned i avgrunden.

Skåden nu eder bild, alla nådetjuvar. Skåden eder bild uti synagogan i Nasaret. Skåden, huru rena de är från all ondska, som störta Jesus ned i djupet. Skåden eder bild i dem, som genast går bort för att mörda Jesus för ett enda ords skull. Skåden nu alla nådetjuvar, om I icke annars tron, att I har samma ormgift i hjärtat, emedan I gör samma gärningar som dessa Nasareer. I har nu drivit Kristus ut ur eder synagoga, ur edra hus, ur edra hyddor och ur edra hjärtan. I är rengjorda i drakblod som Nasareerna. I har därigenom blivit svarta inför Gud som tattare. Har I visat eder för prästerna? Ja visserligen, Sedan I först har druckit ur Herrens kalk, så går I till krögaren för att dricka ur djävulens kalk. Han är en sådan präst, som droppar drakgift i eder mun. Han är det som giver eder det vittnesbördet, att I är rena från all ondska, från all orenhet, från all hordom, från all stöld, från all svordom, från allt hat och från all lögn. Ett sådant vittnesbörd giver eder den frestare, som droppar drakgift i eder mun, att I är rena inför Gud och människor. Tagen ännu på eder klädesrock och sidenduk på huvudet, så blir I rätt skinande. Det skall ej mer finnas en enda svart fläck på edert samvete, en enda ond

tanke i edert hjärta. Och såsom I bär ett hjärta av guld i eder barm och gyllene kedjor på halsen, så lägg även sidenband kring livet och kängor på foten, och gå sedan och dansa på världsfurstens bröllop. Nog skall denna världens furste kyssa eder, med ena handen tager han om halsen och den andra stoppar han i barmen. Det är redan förut skrivet i bibeln, huru den andeliga skökan låter de egyptiska horkarlarna trycka och klappa sina bröst, De känner utan tvivel på hennes bröst, om det finnes kärlek där. Så beprydd, nämligen med ett gyllene hjärta i barmen, med guldkedjor på halsen, sidenduk på huvudet och kängor på foten, anstår det nu den ondes horkona att komma i kyrkan och i Herrens hus, som en Frälsarens brud, för att visa sin prydnad och renhet. Med rent hjärta kommer den ondes horkona utan tvivel i kyrkan och med ren mun smakar hon utan tvivel ur Herrens kalk.

Ve dig, sorglösa stackare, Om du visste, hur ryslig du ser ut inför Gud, så skulle du strax gå i fähuset och kasta sidenduken i lären och giva guldhjärtat åt turkiska kejsaren och lägga guldkedjorna på getens hals, och skulle själv göra bättring i säck och aska, då skulle du vara tusenfalt skönare inför Frälsarens ögon. Nu torde det ej finnas en enda rengjord i hela den Nasaretiska synagogan, emedan alla vredgas för det enda ordets skull, som Jesus av Nasaret har talat: "Många spetälska voro i Israel i Elisei profetens tid, och ingen av dem vart rengjord, förutan Naeman av Syrien.

Andra betraktelsen: Är nu flera rengjorda än den hedningen Naeman? Vi hoppas, att det i hela Israel skall finnas några, som blivit rengjorda, sedan Guds Son börjat predika ett nådeligt år, som profeten Esaias förutsagt. Åtminstone står det skrivet uti denna dagens evangelium, att tio spetälska blivit rengjorda. Men de är icke så dristiga som den säkra hopen, vilken tränger sig närmare kring Frälsaren och knuffar Honom med armbågen. De känna i sitt hjärta, att de är orena, att de är besmittade av en sådan förskräcklig

sjukdom, som gjort dem skorviga och förfärliga inför Gud och människor. Fördenskull står de långt ifrån och ropa med hög röst: "Jesus, Davids Son, varkunna dig över oss." Vad menar I nasareer, som av andeligt hat har drivit Jesus ut ur eder synagoga för ett enda ords skull? Hör du, Jesus, de tio spetälska människens röst, som stå långt ifrån och ropa: "Jesus, Davids son, varkunna dig över oss." Jag tror likväl, att Jesus hört deras bön, fastän Nasareerna icke tro det, isynnerhet av den orsak att de nio icke återvända för att tacka Jesus, Men Nasareerna tro sig likväl segra, ehuru dessa icke återvända, de är dock en gång rengjorda, säger de, ty Jesus säger: "Voro icke tio rengjorda? Var är då de nio?" Det är icke rengörarens ej heller den rengjordes fel, att de nio gå till världen. Men det är de säkras fel, att de glädjas över de kristnas fall. Den ondes änglar blir glada däröver, att de nio gå till världen, Dessa stackare förstå icke, ty ju mer de rengjorda gå till världen, desto hetare blir helvetet även för dem, som aldrig blivit rengjorda, ty de försöker på allt sätt, huru de kunde få de kristna att falla. De bjuder dem draggift, de fresta de kristna till horeri, de fresta de kristna till lättfärdighet, de berätta för dem gamla fabler och försöker på allt sätt, huru de kunde orena de kristnas samvete. Och om ej annat medel hjälper, anklaga de, de kristna och uppegga överstepräster att hålla rannsaking inför kyrkolagen.

Utan tvivel är det nu för alla människor bekant, huru Judarna gjorde med Stefanus. Först disputerade de med honom om kristendomen, och då Judarna icke stodo på sin kant i disputerande, hade de Stefanus inför kyrkorådet och sade: "Denne mannen vänder icke igen att tala hädiska ord emot detta heliga rummet och emot lagen." Alla dessa saker har redan tillförne skett i Stefani tid. Vad för under är det således nu, att den onde förmår sina Judar ännu idag att göra samma gärningar, fastän de säger: "Vi vill icke läppja de kristnas blod," och läppja likväl så mycket de kunna. Utan tvivel skola denna

tidens Judar uppfylla sitt mått, som de forna Judarna uppfyllt det. De upphör icke att läppja de kristnas blod förrän fienden kommer och gräver guldmynt från deras tarmar. Girighetsdjävulen förmådde några att svälja guldmynt. Så nödgas utan tvivel även denna tidens Judar göra. Girighetsdjävulen förmår dem först att anklaga de kristna, att dessa vill förändra de stadgar och rätter, som Moses givit dem, och sedan ljuger de på Stefanus inför kyrkorådet och säger: "Denne mannen vänder icke igen att tala hädiska ord emot detta heliga rummet och emot lagen." Slutligen, då deras krögeri ej har framgång, nödgas de nedsvälja i sin buk de penningar, som de med orätt och svek samlat. Och troligt är, att fienden slutligen gräver dessa penningar ut ur deras tarmar. Det är sant, att fienden gräver dessa penningar ut ur deras tarmar, vilka de med orätt och krögeri svält i sig. Men dessa stackare tro icke, att fienden börjar rengöra just tarmarna hos judarna. Om det är sant, vad en skicklig läkare omtalat, att dranken bränner svinens tarmar, så är det även sant, vad samma läkare erfarit, att brännvinet så har bränt fyllhundens tarmar, att de blivit sköra. Är det väl under, att draggiftet förorsakar sådant i människans tarmar. Visserligen har fyllhunden ej många guldmynt kvar, då fienden kommer för att hämta hans själ, men krögaren har nog några guldmynt, och dem gräver fienden ut ur hans tarmar. Och då måste krögaren börja vråla, O vilket fasansfullt exempel för alla Judar, som hitintills har hatat de kristna och förföljt Guds församling. Om Judarna i tid hade tagit vara på Kristi och Hans apostlars förmaningar, om de hade anammat Kristus, så hade det ej gått dem så illa. Men de uppfylldes med vrede, då Kristus talade till dem ett ord uti synagogan i Nasaret, och denna vrede gjorde dem blinda. Samma vrede bor ännu idag i Judarnas hjärta och gör dem blinda, så att de löpa med öppna ögon till förtappelsen. Ve eder, I olyckliga själar, som ännu ej upphört att hata och förfölja Guds församling. Om I

såg, vilken bottenlös grav är under edra
fötter, så skullen I idag begynna bäva och
ropa: "Jesus, käre Mästare, varkunna dig

över oss. Men det är fördolt för edra ögon.
Amen.

2 KOR. 7: 10; MATT. 6: 24—34

DEN HELIGE PAULUS SKRIVER TILL KORINTERNA: DEN SORG SOM ÄR EFTER GUDS SINNE, HON KOMMER ÅSTAD BÄTTRING TILL SALIGHET, DEN MAN ICKE ÅNGRAR, MEN VÄRLDENS SORG, HON KOMMER ÅSTAD DÖDEN. 2 KOR. 7: 10.

Utan tvivel hade Paulus erfarit såväl den sorg, som är efter Guds sinne, som ock världens sorg, som kommer åstad döden. Så har även de kristna med Paulus erfarit, att den sorg, som är efter Guds sinne, kommer åstad bättring till salighet, den man icke ångrar. Men en säker människa vet intet av den sorg, som är efter Guds sinne. Den sorg, som stundom uppstår hos den säkra, är efter världens guds sinne, Ty Paulus betygar, att världens sorg kommer åstad döden. Ty världens sorg dräper den andeliga sorgen, som är efter Guds sinne. Ingen människa kan bära tvenne kors. En säker människa, som har största sorgen om sin buk, kan icke ha rätt bekymmer om sin själ. Ty hennes tankar är ständigt i världen, ehuru hon i sin sorglöshet icke förstår, varest tankarna flyga. Nådetjuvarna inbilla sig, att tankarna alltid är riktade på Frälsaren, men den väckta människan känner, att tankarna flyger runt omkring i världen, hon kan ej sammanhålla sina tankar, icke ens i kyrkan. Men den säkra giver ej akt på sina tankar. Därför inbillar han sig, att tankarna hållas tillsammans och att de alltid är fästade vid Frälsaren. Frälsaren säger; att tankarna gå ut ur hjärtat. "Om nu världen bor i hjärtat och sinnet, så flyger även tankarna runt omkring världen, men om Frälsaren alltid vore i hjärtat och sinnet, så skulle helt säkert även tankarna vara där. Men nådetjuvarna säger att de icke har världssorg. De säger sig alltid älska Frälsaren och att deras tankar alltid förblir fästade vid Frälsaren. Men den onde har vänt deras ögon aviga, så att de varken se eller känner, vem de älska. Världsguden är dem så kär, att han förvandlas till Frälsaren i deras sinne, och då de älska denna världens gud, så tro de sig älska den sanna Guden. Petrus trodde sig älska Frälsaren över allting, då han sade:

"Om jag skulle dö med dig, skall jag likväl icke förneka dig." Men Petrus kände icke, vad han älskade. Ty då han kom i frestelse, begynte han förneka Jesus. Och så gör även somliga nådetjuvar, de tro sig älska Jesus, men världsguden torde vara dem kärare. Om de lever i självbedrägeri — som troligt är, att de lever i självbedrägeri — emedan de icke känner, vad de älska, så blir de helt säkert bedragna även i andra kristendomsstycken och icke allenast i kärleken. När t. ex. en säker människa säger, att hon har största bekymmer om sin själs salighet, då tror hon, att det så förhåller sig, när hon säger, att hon icke har världssorg, så tror hon även själv, att hon är lös ifrån världen, och när hon säger, att Frälsaren alltid ligger henne i hågen, så tror hon även själv, att fallet är så. Och detta bedrägeri är avmålet för våra ögon i Petri leverne, på det att vi må lära oss förstå, huru listig den onde är i att vända människans ögon aviga. När nämligen den onde får människan att tro, att hon icke har världskärlek, då är hon helt och hållet fäst vid världen. Ty däruti består självbedrägeriet, att den säkra människan icke känner, varvid hon är fäst, Paulus säger, att världens sorg kommer åstad döden, nämligen först den andeliga döden och sedan ännu den eviga döden, om andelig sorg ej uppkommer här i nådatiden. Men den sorg, som är efter Guds sinne, hon kommer åstad bättring till salighet. Men varifrån kommer denna andeliga sorg hos den säkra, som inbillar sig och även säger, att han icke har omsorg om världen, och han har likväl omsorg om världen? En sådan säker människa har största sorg om sin buk, huru den må bliva uppfylld. Den som har en rätt andelig sorg, han har redan blivit en korsbärare, men om denna världens sorg blir större än den

andeliga sorgen, då har en sådan människa blivit en bärare av djävulens kors, ty den heliga Paulus betygar på ovannämnda ställe, att världens sorg kommer åstad döden. Måne då icke världens sorg är av djävulen, då den bringar död över människan? Men detta Pauli ord om världens sorg har även i naturligt avseende besannat sig, därför nämligen, att världens sorg förkortar människans liv, så att en världsträl, som varken har ro om natten eller frid om dagen, har dragit döden över sig före den bestämda tiden. Ty mången världsträl har till följd av världslig sorg blivit så orolig, att han ej fått sömn om natten, och somliga har avlivat sig själva blott av världslig sorg, isynnerhet de, hos vilka uppstått stor fruktan för fattigdom. Somliga har skjutit sig i det hopp, att de slipper lös ifrån världens sorg, då de kommer till helvetet, somliga har skurit halsen av sig för världsliq sorg, somliga har hoppat i forsen för samma sorg skull, och somliga har hängt sig för densamma sorgens skull. Men världsträlarna har för den skull icke vredgats på världen och sagt till andra världsträlar: "Sen, I världsträlar, vad den onde förmår eder att göra." Denna världens herrars befäller, att man helt tyst skall begrava deras lik, vilka sålunda för världsliq sorgs skull avlivat sig själva. Men om en Judas hänger sig för det onda och gnagande samvetets skull, att han förrätt menlöst blod, då skulle världsherrarna vara helt färdiga att ropa för världen: "Sen, gott folk, vad den falska profetens och folkuppviglarens lärjungar gör. Icke nog därmed, att de gå lata omkring och predika i byarna, utan de gå även och hänger sig?" Är det väl en rätt lära, som gör somliga så dåraktiga att de hänger sig?" Andra världsträlar blir därigenom styrkta i sin tro, att denna Nasareens lära icke är av Gud utan av djävulen, emedan somliga av Hans lärjungar hänger sig.

Vad Paulus talar om världens sorg, att den kommer åstad döden, det går således i fullbordad på mångahanda sätt, icke allenast på det sättet, att somliga för världsliq sorg

skull avliva sig, utan isynnerhet på andligt sätt åstadkommer världens sorg döden, nämligen först den andeliga döden, om annan sorg ej uppstår här i nådatiden. Visserligen åstadkommer världslig glädje döden hos många, men världslig sorg tycks vara svårare att tränga sig in i de väcktas hjärtan, så att den andeliga sorg, som är efter Guds sinne, redan mångenstädes blivit slut och skall kanske helt och hållet bliva slut, om världen med sin sorg får tillfälle att stjäla de kristnas hjärtan och buksorgen går före den andeliga sorgen. Det går ej an för de väckta att säga som nådetjuvarna säger: "Vi har icke världssorg, vi är lösa från världen." Om samvetet ej är helt och hållet sovande, så vittnar det, att världen med våld tränger sig framför Frälsaren, så att mången redan har kastat Jesu kors i backen och tagit på sig världens och djävulens kors, som djävulens korsbärare får bära ända till helvetets port och blir icke ens sedan kvitt från detsamma.

Jag säger icke detta därför, att alla väckta redan skulle ha bortkastat Jesu kors och tagit djävulens kors på sig, utan jag säger det endast därför, att djävulen och världen erbjuder även åt de väckta sitt kors och säger: "Mitt kors är lättare och mitt ok är ljuvligare, vad är det att I bären Jesu kors?" Det tjänar till intet." Men jag säger eder, I bärare av Jesu kors, att om I ännu påtager eder världens kors, så måste I bortkasta Jesu kors och påtaga eder djävulens kors. Ty I förmån ingalunda bära tvenne kors, endera måste I kasta bort. Och då Frälsaren sagt till sina lärjungar: "Den som icke tager korset på sig och bär efter mig, han är mig icke värd," så bedjen den store Korsbäraren, att I mån vara värdiga att bära Hans kors från fördärvets stad till Golgata, på det att edra namn må vara skrivna i livets bok, som Simon av Cyrene namn är nämnt i livets bok. Bedjen, säger jag, den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, som icke sparat en enda blodsdroppe, som Han icke utgjutit till de bedrövades, botfärdigas och förkrossades förlösning, att Han ville bevara eder från att

bära djävulens kors, som trycker bärarna av djävulens och världens kors ned i helvetet. Och om Herren Jesus skulle ha ansett eder värdiga att bära Hans kors och lida något för Hans namns skull, så kom ihåg, att I ej har mer än en kvarts mil av vägen, på vilken I nödgens bära Jesu kors, och då tager Han själv sitt kors ifrån eder. Då fån I skåda den korsfäste och törnekrönte Konungen bedjande Fadern för eder och ropande med hög röst: Eli, Eli, lamma sabaktani. Fader vår, som är i himmelen o.s.v.

Evangelium: Matt. 6: 24—34

Frälsaren säger uti dagens evangelium: **"Vilken ibland eder är, som med sin omsorg förmår sätta en aln till sin längd?"** Och åter säger Han: **"Så skolen i nu icke hava omsorg sägande: Vad skola vi äta, eller vad skola vi dricka, eller vad skola vi kläda oss oss med? ty allt sådant söka hedningarna?"** I följd därav skola vi denna gång betrakta:

1: o **Hedningarnas sorg** och

2: o **De kristnas sorg.**

Frälsaren säger, att hedningarna söker allt sådant, nämligen vad vi skola äta, vad vi skola dricka, och vad vi skola kläda oss med, ehuru somliga hedningar säger: "Vi har icke världssorg, och vad skola vi väl ha omsorg om världen?" Men somliga hedningar vet icke ens själva, vad de älska. De tro sig älska Gud, ehuru hjärtat helt och hållet är fästad vid världen, Somliga hedningar plåga ömkligen sig själva med otidig världssorg. Först har de omsorg därom, huru de kunde få ihop mycket skatter och ägodelar, och sedan tänker de därpå, huru de må kunna förvara det som samlat är. Somliga åter förslösa sina ägodelar i fåfängliga gästbud, i prål och otukt, och när de genom dryckenskap, hordom, lättja och högfärd blir fattiga, då säger de: Gud gjorde oss fattiga, nog få nu de kristna föda oss." Somliga hedningar äter väl, då de har, och då maten blir slut säger de: "Gud gjorde oss fattiga, nog få de kristna föda oss." Somliga äro så giriga, att de icke ens nämnas äta. De frukta, att deras

ägodelar minskas, om de måttligt skulle njuta därav. Och det har ofta inträffat, att rika hedningar dött av hunger på sina skatter. Således har girighetsdävulen dräpt några med hunger, somliga har girighetsdävulen dräpt med otidig sorg. Ty då en hedning får buksorg, så börjar han tänka, huru han nu skall komma tillrätta, när all egendom är slut. Han får ej mer ens sömn om natten, ty girighetsdävulen kör upp honom vid midnattstiden för att arbeta. Och när han med tungt arbete så sargat sin kropp, att han fördärvat sin hälsa, då får han det riktigt ledsamt och han klagar, att han ej mer orkar arbeta. Men det är icke allenast girighetsdävulen, som förorsakar världsträlen sorg, utan äredjävulen är ännu värre att plåga honom. Ty vad girighetsdävulen inbringar såväl med rätt som med orätt, det för äredjävulen ut. När världsträlen samlat skatter, och ägodelar genom orättvisa, girighet och krögeri, då vill han av ärelystnad hålla barnsöl och gravöl, bröllop och kalaser. Han bygger präktiga byggnader och köper med orättfärdighetens penningar ståtliga hästar och granna kläder. Han giver åt sina gelikar brännvin, rom och punsch varje gång de kommer i hans hus. Han tillreder åt världsherrarna kräslig och dyr mat, på det att världen må berömma honom och man må anse honom för en hederlig man. När nu äredjävulen förmår honom att uppoffra så mycket, då uppstår hos honom åter bekymmer därom, var han nu kunde vinna i dess ställe, vad han uppoffrat på denna världens gäster. Girighetsdävulen förmår honom att taga av de fattiga och uppoffra på de rika. Världsherrarna isynnerhet förslösa sin egendom av ärelystnad, och då deras ägodelar ej vill räcka till, tar de lån här och där, ehuru det ej är känt, huru de kunna återbetala det, och sålunda blir de bedragare och skälmar. Men nog är de fördenskull dygdiga och hederliga människor i världen. Hordomsdävulen är en fiende, som hos somliga åstadkommer stor värdsorg. Ty

dess tjänare lägger all sin förtjänst till prål, på det att det må behaga denna världens horkonor och horbockar. Därpå föder de oäkta barn, och därav uppkommer slutligen stor buksorg varifrån de kunde få mat och kläder åt sig själv och sina horungar. De säger: "Gud gjorde oss fattiga, nog kunna de kristna föda oss." Horkonan har nämligen ej den tron, att hordomsdjävulen gjorde henne fattig, fyllhunden tror ej, att dryckenskapsdjävulen gjorde honom till en trasdjävul, och den late tror ej, att lättjedävulen gjorde honom fattig, utan alla hedningar hyser den tron, att det är Gud som gjort somliga fattiga och somliga rika. Det torde vara den Gud, som bor i levern och mjälten, som gjort somliga rika och somliga fattiga. Då nu denna världens gud, som bor i levern och mjälten ävensom i gallan och köttet, gör somliga fattiga och somliga rika, och båda, nämligen rikedom och fattigdomen, för världens sorg med sig, så är det troligt, att det är hedningarna som söker och frågar därefter, vad de skola äta och vad de skola dricka och vad de skola kläda sig med. Ty först och främst har de ända från ungdomen levt på det sättet, att världens sorg måste komma över dem, och för det andra är de så hårt fästade vid världen, att de ej kunna ha omsorg om annat än allenast om kläder, mat och dryck, det är, korteligen sagt, buksorgen, som mest plågar dem. Den gud som bor i buken, uppenbarar sig t. ex. som äktenskapsdjävulen äkta makar emellan. Då mannen är drinkare, så lägger han sina hungriga barns bröd i sin buk, Därav uppkommer sedan hat, strid och slagsmål mellan man och hustru. Hustrun träter och gråter ormatårar, hon får bittert sinne av mannens fylleri. Ingalunda gråter en berusad mans sorglösa hustru Gud till ära, utan hennes tårar äro ormatårar, som flyta ur hennes ögon, och deras ursprung är i buken. Och vad är väl horkonans tårar, då avundsdjävulen kommer henne att sörja däröver, att den förra horkamraten börjat bedriva hor med andra? Av denna orsak har

somliga horkonor till och med avlivat sig, säkert i den tron, att de bli saliga i helvetet. Och hurudan är fyllhundens sorg, då han ångrar sig, att han supit upp sin egendom och att han genom dryckenskap blivit fattig, och kan likväl icke låta bli att supa, då brännvinslukten sticker i näsan. Och hurudan sorg är även det, då en dygdig horkona gråter över sin ära därför, att man oskyldigt skäller på henne? Vi se, att denna världens gud gör hedningarna bedrövade av många orsaker. Hos somliga uppstår bitter sorg därav, att deras ogudaktiga leverne och uppsåt icke haft framgång. Stundom ångra de sig, att de icke kunnat göra så mycket illa som deras vilja fordrade. Hos somliga uppkommer sorg därav, att de icke kunde hämnas på sina fiender: och somliga gråta ömkligen då man oskyldigt skäller på dem.

Fastän nu denna framställning gäller isynnerhet hedningarna, vilka denna världens gud ömkligen plågar, då han gör dem bedrövade och pressar ur deras spenar ormatårar, vilka stundom även i kyrkan falla liksom hagel på glatt is, då andeliga kvacksalvare begynna mjölka getmjölk ur deras spenar, så angår likväl denna världens sorg även de kristna, som känna, huru världslig sorg kraftigt tränger sig på dem, varför även Frälsaren varnat sina lärjungar för otidig världssorg. Ty Paulus betygar, att världens sorg kommer åstad döden, först den andeliga döden och sedan den eviga döden, om en kristen ej slipper fri från världens sorg, förrän den naturliga döden upphinner honom. Alla väckta och benådade själar känna, huru kraftigt världssorgen tränger sig på dem och skingrar deras tankar, som vill flyga runt omkring världen. Och denna världsliga sorg är ingalunda efter Guds sinne, utan den är alldeles från den onde, vilken genom denna orätta sorg vill omintetgöra deras tro och skingra deras tankar, på det att de icke må tänka på det som tillhör de andeliga tingen. Denna orätta sorg tillbjuder fienden alla väckta och även de benådade: och var och en som har

samvetet vaket, känner, att fienden tillbjuder honom orätt världssorg och därigenom skingrar hans tankar runt omkring världen. Men nådetjuven känner icke orätt världssorg. Därför säger han: Jag har sluppit lös från världen, jag har ej världssorg: vad bryr jag mig väl om världen?" Du är ju en lycklig man, som sluppit lös från världen! Ingalunda plågar världens sorg, dig, då du är lös från världen. Men en kristen, vilkens samvete är vaket, måste bekänna, att han blott sällan är från världen så lös, att världens orätta sorg ej mer skulle plåga honom. Men denna världssorg blir för den kristna till stor plåga och väcker hos honom sådant tvivel, att han icke kan vara kristen så länge världen och frestelserna så kraftigt tränga sig på honom. Och denna den kristnes räddhåga och tvivel verkar hos honom andelig sorg som är efter Guds sinne. Därför skola vi nu betrakta.

2:o En kristens sorg.

Då Frälsaren har sagt, att människan genom stor vedermöda måste ingå i livet, så inbilla sig världsbarnen, att Frälsaren på detta ställe har avseende på livets vedermodor, som ju mången säker har världskors, som den onde vänder till Jesu kors i den säkras sinne, t. ex. sjukdom och motgångar i världen, fattigdom, olyckligt äktenskap, vanfört barn eller annan sådan timlig plåga, som vanligen kallas huskors. Men detta är icke det Jesu kors eller den stora vedermöda, genom vilken en kristen måste ingå i livet, utan Jesu kors är en stor andelig sorg eller samvetsoro, som kommer över de botfärdiga, icke allenast i den första samvetsväckelsen utan även sedermera. När den onde plågar Guds barn med förskräckliga frestelser, varigenom egenrättfärdighetsdjävulen vill beröva dem deras tro och oroa dem med tvivel, då uppstår hos de kristna stor andelig sorg och tvivel om sig själv. Då människan känner sig själv lik den onde, så får egenrättfärdigheten henne att tänka, huru hon kan vara en kristen och Guds barn, som känner så mycket ont hos sig. Och visserligen är en kristen till sitt inre väsende värre än en hedning, ty en

hedning har icke så förskräckliga tankar som en kristen ej heller har en hedning så starka lustar och begärelser som en kristen. Men det kommer därav, att djävulen ligger i fred i hedningens kött. Den sorglösa bär sju djävlar i sitt hjärta, men känner dem ej så länge samvetet är sovande, och den onde frestar alldeles icke dem, som troget tjäna honom, nog giver han dem vackert fred på kyrkvägen, ty han vet, att de säkra gör allt vad den onde befäller. Om brännvinsdjävulen säger till den säkra: "Gå nu och sup brännvin." Så går den säkra, om hordomsdjävulen säger till den säkra: "gå nu och sök flickor," så går den säkra, om vredesdjävulen säger till den säkra: "gå nu och försmäda de kristna," så går han, om girighetsdjävulen säger till den säkra: "driv brännvinshandel," så gör han så. Och den säkra har till skrifttolkare den, som gör dessa synder lovliga och säger: "Det är icke synd att du smakar lite brännvin, det är icke synd, att du går hos flickor, blott du tror." Därför frukta nådetjuvarna lagen, som uppväcker all begärelse, som Paulus vittnar om sig själv: "Lagen uppväckte i mig all begärelse." Lagen uppväckte de djävlar, som tillförne voro sovande. Och när djävlarne icke få sova ifred, då vredgas de först däröver, att man väcker upp dem, för det andra vredgas de däröver, att en väckt människa icke mera gör vad de fordrar, och för det tredje vredgas de däröver, att de nödgas gå ut från människan, då Jesus kommer och driver ut dem. Men såsnart Guds lag uppväcker djävlarne, får människan stort besvär med att kämpa med dem natt och dag. De åstadkommer stor ofrid i människans kött, skjuter därifrån mot hjärtat sina glödande pilar, uppväcker allehanda onda lustar och begärelser i människans vilja och ingiver förskräckliga tankar i sinnet. Och sålunda sarga de hennes samvete, så att tron sviker och tvivel uppstår därom, att det icke lärer vara möjligt att bliva frälst från den ondes våld. Där uppstår nu hos en kristen sådan sorg, som är efter Guds sinne, som kommer åstad bättring till salighet. Och detta är nu

det inre Jesu kors, som en kristen måste bära. Om detta kors faller av, så är säkerheten helt nära. Men nådetjuven vill icke höra lagen, som uppväcker i honom all begärelse, varigenom han skulle bliva en syndare och nödgas tigga om nåd. Nådetjuven tänker, då någon kommer och bestraffar honom; "Uppväck icke djävlar i mitt hjärta, låt dem sova ifred, jag går med dem till Kristus." Nådetjuven har hört av Guds ord, att en botfärdig själ skall fly till Frälsaren så usel hon är. I detta Ord tager nu nådetjuven fatt och säger: "Jag går till Frälsaren så usel jag är." Och sedan står han upp och tager sju djävlar med sig, vilka han bär i sitt hjärta, och de sover där ifred. Då han nu kommer med dem till Jesus säger han: "Må nu Herren Jesus droppa nådesdroppar i dessas mun." Men det är omöjligt att tro, att Frälsaren skall droppa nådesdroppar i djävulens mun. Men nådetjuven kommer till foten av Beelsebubs kors och inbillar sig, att det är Frälsarens kors. Där visar nu den stora draken sina sår, vilka han erhållit i striden med Mikael och hans änglar. Kvinnans säd har krossat ormens huvud, och detta sår visar han nu åt dem av ormens säd som hata kvinnosäden, och

säger till nådetjuven: "Tag för all del och slicka dessa mina sår, ty jag har stor smärta i skallen, vilken kvinnans säd har söndertrampat och krossat." Och nog är nådetjuven beredvillig att slicka drakens svarta blod, som han tror vara Frälsarens blod. Och när nådetjuven slickat drakens sår, får han samvetsfrid. Men gå du icke väckta människa, för att slicka drakens sår, utan gå så usel och arm du är med sex djävlar, vilka av Guds lag blivit uppväckta, fastän den sjunde djävulen står som en stor hund på vägen och tränger dig till världen. Han ingiver sådana tankar i den botfärdigas sinne: "Icke behöver du gå till Frälsaren sådan du är, ingalunda undfår ändock Frälsaren dig, då du är lik den onde själv. Då du har sex djävlar i köttet, huru kan du som sådan vara en kristen?" Sådant ingiver egenrättfärdigheten i sinnet, och det är den sjunde djävulen, som förvandlar sig till en ljusets ängel. Men du slipper likväl icke fri från djävulens våld, innan du kommer till den store Hjälten, som har krossat ormens huvud. Han skall utdriva djävlar ur ditt hjärta, och du skall prisa Hans höga namn ifrån evighet till evighet. Amen. Halleluja. I Jesu namn. Amen.

SYR. 41: 1; LUK. 7: 11—17

O DÖD HURU BITTER DU ÄR, NÄR EN MÄNNISKA TÄNKER UPPÅ DIG, SOM GODA DAGAR OCH NOG HAVER OCH UTAN SORG LEVER. SYR. 41: 1.

Detta är ett erinringsord om vår dödlighet, isynnerhet för dem, som leva utan sorg. Och vilka andra äro de, som leva utan sorg, än de säkra, som icke tänka på döden, innan döden kommer? Syrak säger, att döden är bitter isynnerhet för dem som har nog och goda dagar, ty de äro mest fästade vid världen. De skulle på inga villkor vilja skilja sig från denna kära värld. Men Syrak känner, att döden är lättare för de fattiga, om man också ej har någon kännedom om deras saliga död. Ty Syrak säger sålunda: "O död, hur väl du gör emot den torftiga, den där svag och gammal är, den i all sorg ligger och haver dock intet bättre till att hoppas eller vänta." Detta är sagt efter den naturliga människans mening; ty även alla säkra säga, att Gud gjorde väl, som tog bort den fattiga. Men i andligt avseende är den rikas död ej bättre än den fattigas död, då båda dö i säkerhet. Och den fattigas död är icke saligare än den rikas död, om båda äro stadda i den ondes våld. Det är endast den naturliga människans tanke och mening, att döden gör väl emot den torftiga, som är svag och gammal och ligger i all sorg och har dock intet bättre att hoppas eller vänta här i världen. Så inbilla sig alla naturliga människor, att döden är lättare för de fattiga därför, att de fattiga och elända kantänka icke äro så fästade vid världen som de rika. Men den som betraktar denna sak i kristendomens ljus fattar ganska väl, att sorglösa fattiga och elända tillönska sig döden därför, att de må slippa denna världens kors. Och vi ha sett sådana människor, som önskat sig döden, fast de icke haft annan kunskap om ett bättre liv efter detta olyckliga leverne, än vad de med död tro föreställt sig, att de genom döden slippa fria från världens kors och bliva sålunda saliga.

Men varifrån har denna världens sorglösa fattiga tagit det falska hoppet, att de genom döden slippa till ett bättre liv? Ingalunda annorstädes än från sin egen hjärna ha de fått detta falska hopp, och av naturen dygdiga människor stadfästa ännu denna falska tro.

Syrak var en av naturen dygdig människa, vilken aldrig såsom profeterna kände den Helige Andes övernaturliga verkningar. Och därför har Syraks bok ej blivit läst i de kristnas församling, men för denna världens säkra är det en god bok därför, att Syrak mycket forskat den naturliga människans dygd och byggt sin salighet på densamma. Om nu alla säkra trodde, vad Syrak skrivit, så skulle de kunna därefter begynna rätta sitt leverne; icke därför, att de därigenom skulle bliva saliga, men i detta timliga liv skulle de vara litet bättre än oskäliga kreatur. Men de säkra tro ej annat ur Syrak än att han anser brännvin för lovligt, varav de tro sig få ögonsalva för gamla Adam.

Hören nu, I denna världens rika, vad den av naturen dygdiga och världsligt visa Syrak har skrivit! Helt säkert tron I, vad en sådan man skrivit, då han säger: "O död, huru bitter du är, när en människa tänker uppå dig, som goda dagar och nog haver och utan sorg lever." Vad menen I denna världens rika, angår detta ord eder? Jag tänker, att Syrak har sett, hur bitter döden är för denna världens barn, som leva utan sorg. Syrak har sett deras sorgliga skilsmässa från världen. Han har sett, hur de jämra sig, då de skola lämna denna kära värld. Han har sett, hur motvilligt de skulle övergiva ägodelar och vällust. Men denna tidens säkra frukta likväl icke döden, fastän de stundom se en säker människas sorgliga skilsmässa, utan de inbilla sig, att de icke skola få en sådan osalig död. Utan tvivel inbilla sig de säkra, att detta

Syraks ord gäller dem, då han 41: 5 säger: "Frukta icke döden; kom ihåg, att detta är alltså skickat av Herren över allt kött, både deras som före dig varit hava och efter dig komma skola." Om detta Syraks ord tillhör de säkra, så är hela världen vänd upp och ned, och alla världsträlar kunna vara utan fruktan, ty Syrak har sagt: "Frukta icke döden." Men vi tro, att Syrak ej har skrivit så dåraktigt åt de säkra, att de icke skola frukta döden; ty de äro utan tvivel redan utan att frukta, så att den bibliska författaren ej behöver uppmana dem till sorglöshet. Men det ordet: "frukta icke döden," passar icke heller för de väckta, ty dessa frukta döden, och för denna fruktans skull måste de göra ånger och bättring. Om de väckta icke hade dödsfruktan, så skulle de snart återfalla i säkerhet. Endast på de själar, som äro stadda i Guds nåds levande kännedom, kan detta ordet någorlunda tillämpas, emedan även andra bibliska författare, vilka den Helige Ande har upplyst, hava vittnat, att döden icke är fruktansvärd för dem, som äro Herrens egna. Men om en kristen skulle begynna frukta döden och någon annan kristen skulle säga till honom: "Frukta icke döden," så vore detta alldeles orätt sagt. Ty dödsfruktan, då den uppstår hos en kristen, är ett säkert tecken därpå, att han ej har trosfrimodighet. Han har ej då den Helige Andes vittnesbörd om barnskapet. Och i ett sådant tillstånd är fruktan för döden alldeles nödvändig till och med för en kristen, ty den medför större flit och bättre ihärdighet, på det att han må komma till det saliga och levande tillstånd, varuti en kristen med Paulus kan säga: Jag åstundar skiljas hädan och vara när Kristus, vilket och mycket bättre vore. Hur går det således an att säga till en kristen, som ej kommit till detta saliga tillstånd och just därför fruktar döden — hur går det an att säga till honom: "frukta icke döden," då likväl dödsfruktan även för honom är en påminnelse ovanifrån och en uppmaning att söka Kristus, vilken allena kan övervinna dödsfruktan. Men den onde vill

nog, att all dödsfruktan skall borttagas, på det att ingen mer må frukta döden, domen och evigheten. Av detta enda ord hör man väl, att Syrak icke är bättre än en annan världsvis, som med sitt naturliga förnuft sätter ihop all slags förnuftsblandning, som alldeles icke duger till rättesnöre för en kristen, såsom t. ex. detta ordet: "frukta icke döden," länder ingen till kristendomens uppbyggelse, utan till stor skada blir det ordet isynnerhet för de säkra, vilka av sådana bibelställen nappa åt sig ämne till säkerhet och andlig död. De äro utan tvivel utan att frukta, och de få ännu av Syrak det falska rådet, att de ej behöva frukta döden. Ett sådant ord: "frukta icke döden," är alldeles en falsk lära. Det är ingen annan än den onde som så predikar: "frukta icke döden." Och så predika ännu i dag den ondes lärjungar för de döende: "frukta icke döden." De världsvisa och andliga kvacksalvare predika: "frukta icke döden, nog lever du ännu en lång tid i världen." Denna världens kvacksalvare predika: "frukta icke döden;" fast dessa kvacksalvare stundom se, att döden icke är fjärran, likväl giva de den sjuka en falsk hugsvalelse och tillsäga den döende denna falska tröst: "frukta icke döden, du dör icke ännu så snart." Är icke en sådan lära av den fadern djävulen? Ty sanningen fordrar av var och en, som samvete har, att han säger den döende sanningen, liksom profeten Esaias sade till Konung Hiskia: "Beställ om ditt hus, ty du måste dö!" Detta var ett sanningens ord. Och detta enda genom profeten till Hiskia sagda ord verkade hos honom stor andäktighet och bödens kraft, att Gud måste återtaga sitt ord och sin hotelse, då Hiskia bad av allt hjärta i sin dödsfruktan, ty han kände utan tvivel, att han ännu icke var redo att dö. Fast denna konung Hiskia å Guds vägnar hade återupprättat den sanna gudstjänsten och även hade erhållit vittnesbörd av Gud om Hans nåd, hade han utan tvivel fallit i ljumhet, och fördenskull var han icke redo att dö. Men ett sanningens ord ur profeten Esaie mun verkade så mycket, att

hos Hiskia uppstod dödsfruktan och med denna fruktan bödens kraft och stor andäktighet, varför Gud måste återtaga sitt ord. Liksom Israel övervann den okände hjälten genom sin bön, så övervann även Hiskia genom sin bön, Gud, och Gud måste återtaga sitt ord. Och för Konung Hiskia förlängdes ännu nådatiden, på det att han bättre må bereda sig till döden.

Se detta ordet ur profeten Esaie mun: "beställ om ditt hus, ty du måste dö!" det var ett sanningens ord och annorlunda än det nyss nämnda ordet av Syrak: "frukta icke döden," varmed världsliga och andliga kvacksalvare giva de döende en falsk tröst. Esaie ord: "beställ om ditt hus!" kan tillämpas på alla. Det passar för de säkra, vilka alls icke beställa om sitt hus innan döden kommer, ty de förlita sig alltid därpå, att nådatiden ännu räcker och att de nog ännu ha tid att beställa om sitt hus. Det ordet: "beställ om ditt hus," passar även för de väckta, vilka ännu icke kommit till nådaståndet. Ty konung Hiskias exempel visar, att detta sanningens ord: "beställ om ditt hus" verkade hos honom andäktighet, ihärdighet, kamp och bödens kraft, så att Gud måste höra hans bön och förlänga hans nådatid. Men det ordet: "beställ om ditt hus," passar även för de kristna, som fallit i ljumhet, på det att även hos dem må uppkomma större fruktan för döden, domen och evigheten, att de med bättre allvar må börja beställa om sitt hus och vaka över sin själs sak, på det att döden icke hastigt må komma över dem såsom oförberedda. Till och med för benådade kristna passar detta profeten Esaie ord: "beställ om ditt hus, ty du måste dö," fastän rätta kristna alltid komma ihåg döden och bereda sig dagligen till döden. Emellertid vill världskärleken så hemligen komma över dem, att de icke märka, förrän de hålla på att sova tillika med de fåvitska jungfrurna. Då Brudgummen dröjer, bliva de alla sömniga. De kristna slippa icke heller förbi detta bibelställe. Vem annan väcker

dem än detta dödsrop: "Se Brudgummen kommer, gå ut emot Honom!"

Då nu döden höres vandra hit och dit i världen och skonar varken ung eller gammal, så borde vi ropa såsom profeten Esaias ropat: "Beställ om ditt hus, ty du måste dö!" Beställ om ditt hus, du dödliga människa, och bered dig till döden; ty döden bevakar dig vid varje steg. Förlita dig icke på din manlighet, du yngling, ty döden skonar dig icke, om du än vore din moders enda son. Beställ alltså om ditt hus och bed, att Jesus måtte komma emot dig, då likbärarna bära dig till den andliga dödens grav. Hör, du livets och dödens Herre, den dödliges suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 7: 11—17.

En ny påminnelse av vår dödlighet gives oss i dag, då en yngling såsom död utbäres ur sin moders hus. Och de, som följa honom, torde litet tänka, hur, när och i vilken skepnad döden kommer över dem.

Vi skola med ledning av vårt heliga evangelium efterfråga, **vem som nu vore redo att dö**, i det vi genom Guds nåd följa denna yngling till graven.

Första betraktelsen: Äro likbärarna redo att dö? Jesus sade en gång till en yngling: "Låt de döda begrava sina döda; kom du och följ mig!" Av detta ordet höra vi, att de döda kunna begrava de döda. Äro väl nu dessa likbärare själva döda? Det synes så som om dessa likbärare själva vore stadda uti andlig död, ty de komma emot Jesus och följa icke Honom. Och hur vore de väl redo att dö, som själva äro stadda i andlig död och äro sålunda långt skilda ifrån Gud genom synden? Ty den andliga döden är sålunda förklarad i katekesen: "Den andeliga döden är den, då själen genom synden skiljes ifrån Gud." Äro väl nu likbärarna redo att dö, då de genom synden äro skilda från Gud? De äro icke redo att dö, men gravöl äro de redo att hålla. Man har sett allestädes, där andligen döda begrava sina döda, att man där håller gravöl, där super, där svär, där slåss man även

stundom. På detta sätt bereda sig de säkra till döden. De bereda sig till döden med drakgift, svordomar och stundom även med slagsmål. Då ha de berett sig till döden, när de spy på den dödes grav. De gråta icke, utan de supa och svärja på graven. Sådana äro likbärarna. Då de döda begrava sina döda, måste de för världsärens skull tjäna sin buk, på det att den ej må komma att lida brist, fast man ännu icke hört, att gamla testamentets likbärare skulle ha hållit gravöl. Men säkerligen har bukuden lärt dem att tjäna sin buk efter Frälsarens död. Då de ej ha annan sorg, måste de ha buksorg, på det att alla tankar på döden må förkvävas. Så har den onde vänt deras ögon aviga, att då man i gamla testamentet grät på graven, så supa de nu på graven i nya testamentet. Och då begravningsfolket i gamla testamentet hade sorg, så är begravningsfolket uti nya testamentet i brännvinsdimman, på det att alla dödlighetstankar må bliva begravna i drakgift.

Helt säkert finnes där någon falsk profet, som predikar till brännvinets förmån och säger: "Låtom oss supa, låtom oss supa, på det att liklukten må försvinna!" Ingalunda börjar en säker präst predika för begravningsfolket: "Dricken eder icke druckna av vin, utan tänken på eder dödlighet!" Ty en säker präst håller en vacker likpredikan för fyllhundar och krögare, då de dö; om de än hade dött av brännvin eller börjat brinna av brännvin, nog bedyrar likväl en säker präst, att den fyllpråmen blev salig. Och om krögaren än hade avklätt rocken på en fyllhund, nog försäkrar likväl en säker präst alla krögare att fyllhunden blev salig. Han var så dygdig och hederlig och även god mot de fattiga, så att hela socknen saknar honom. Men vart hjälper han dem? Jo, till helvetet förhjälpes han dem i förtid.

Sådana äro de likbärare, som bära ynglingar i den döda trons grav. De prisa dem, som genom sina gifter föra människor i graven i förtid. Krögarna föra människornas kroppar i

graven i förtid; och säkra präster föra även människosjälur i den döda trons grav.

Andra betraktelsen: Äro väl de bättre, som följa den döda till graven? Det står ingenstans skrivet, att dessa vore redo att dö, men till helvetet äro de redo att nedstiga efter döden. Ty då de, som följa bärarna i den andliga döden, när bärarna gå före, så följa de efter och falla i samma grop.

Månne här finnes någon änka, som följt sin enda son till graven? Då hon med onda exempel föregått sin son, så får hon slutligen följa honom till den grav, från vilken ingen återvänder, om icke Jesus möter honom, förrän kroppen övertäcks med mull. En och annan moder är så blind, att hon själv är behjälplig att dräpa sin enda son, då hon lär sin son att fara efter denna världens fåfänglighet, varav följer andlig död, och även låter sin son följa sin egen vilja och icke hindrar honom från att löpa på förtappeisens väg, varav slutligen den lekamliga döden i förtid följer. Sedan börjar denna olyckliga moder anklaga Gud, att Han tog bort hennes ålderdomsstöd. Vem vet, om icke modern själv ofta är skulden till sonens död, då hon ej ser efter, hur sonen fördärvar sin hälsa. Högfärdsdjävulen och äredjävulen förmå gossar att klättra, brottas, lyfta, löpa i kapp eller på annat sätt fördärva sin kropp, varav slutligen följer dödlig sjukdom. Är det Guds fel, att ynglingar dö och lämna sina föräldrar värnlösa, då den onde får regera dem? Varav vet du, olyckliga moder, om du icke själv är skulden till din sons död? Har du väl undervisat din son i kristendom, så att han hade undvikit faror? Har du bestraffat honom för högfärd, har du gråtit över dig själv och över din son, enligt Frälsarens uppmaning, då han säger: "I Jerusalems döttrar, gråten över eder själva och över edra barn?"

Nog gråter du nu, när sonen är död, men varför grät du icke då, när sonen var vid liv? Varför grät du icke, då du såg honom löpa på förtappeisens väg? Vem vet, vad dessa

moderstårar hade verkat? Nu gråter du, när sonen är död. Säkerligen är Gud skulden, som borttog ditt ålderdomsstöd. Varav vet du, olyckliga moder, om du icke själv är skulden till din sons död, då du ej bättre sett efter, hur han levat i världen? Mången blind moder älskar sin son och låter honom leva efter hans egen onda vilja, varigenom döden kommer över sonen i förtid. Och sedan anklagar denna blinda moder Gud, att Gud tog bort hennes ålderdomsstöd.

Här sätter åter det naturliga förnuftet emot och säger: "Om denna änka själv hade varit skulden till sonens död, månne Jesus hade kommit för att hugsvala henne? Helt säkert hade Jesus bestraffat henne, om Han hade vetat, att denna änka själv är skulden till sonens död." Men jag säger eder, att Jesus ömkade sig över alla olyckliga själar, icke allenast över andligen utan över lekamligen olyckliga. Han ömkade sig över dem vilka synden och den onde hade dräpt. Denna änka kunde vara en sorglös hedning såväl som andra sjuka, vilka Jesus hjälpte. Men Han ömkade sig likväl över dem och ville därigenom väcka deras samvete. Han ville genom sin nåd draga dem till sig. Men de säkra bry sig icke mycket om Guds välgärningar. Nog kunna de försmäda Frälsarens tårar, hur synbarligen Han än hade hjälpt dem från dödens bojar.

Finnes väl här många personer, vilka icke stundom fått erfara Guds hjälpsamhet i livsfaror. Men hur länge haven I ihågkommit Guds välgärningar mot eder? Hur länge haven I ihågkommit, hur Gud hjälpte eder från en uppenbar livsfara? Haven I tänkt, hur Guds långmodighets rikedom drager eder till bättring? Vi ha sett, hur säkra hedningar handla mot de kristna. Om en kristen gjorde hur mycket gott som helst mot hedningarna,

så upptaga hedningarna det ej såsom någon godhet, utan snarare förhärdas de. Och fattiga hedningar äro färdiga att förtära frukterna av de kristnas besvär. Men nog kunna de likväl prygla de kristna, då gamla Adam reser sig.

Sådan är hedningarnas kristendom. De mottaga hjälp med ena handen, och med den andra prygla de de kristna, Och så göra de även med Gud. Då de vilja bliva hjälpta i lekamlig nöd, och när Gud hjälpt dem, äro de färdiga att försmäda Frälsarens tårar. Genom ett sådant leverne blir deras själ snart en mogen mat för satan. Först sållar satan deras själar såsom vete, och sedan han fått deras själar målade, bereder han gröt av dem.

Finnes här nu någon yngling, som tager exempel av denna änkas enda sons död? Finnes här någon änka, som gråter över sin enda son, vilken dog såsom ung, och likbärarna föra nu den döda trons as i den eviga dödens grav? Finnes här någon likbärare, som hade stannat i syndaloppet, då Jesus tagit på bären? Skola vi hoppas, att Jesus ännu en gång kommer och trycker på bären, på det att bärarna ej mer må orka bära ynglingar i den döda trons grav? Vi skola hoppas, hur omöjligt det än må vara, då Herren Jesus redan gått förbi att uppväcka andra ynglingar, vilka dött såsom unga, och hugsvala andra änkor, vilkas enda söner såsom unga dött — vi skola hoppas, så länge det är möjligt, att Jesus kommer för att ännu en gång ropa till ynglingar: Jag säger dig, unge man, stå upp! och att Han kommer för att ännu engång säga till bedrövade och gråtande änkor: "Gråt icke!" Vi skola hoppas, att Herren Jesus kommer, förrän likbärarna bära ynglingar till den eviga dödens grav, varifrån ingen återvänder. Och på detta hopp säga vi: Amen.

JOH. 8: 53; LUK. 14: 1—11

EVANGELISTEN JOHANNES HAR SKRIVIT, HUR JUDARNA SADE TILL FRÄLSAREN, DÅ DEM EMELLAN UPPSTOD TVIST OM TRON: ÄR DU MER ÄN VÅR FADER ABRAHAM, SOM DÖD ÄR? PROFETERNA ÄRO OCH DÖDA; VEM GÖR DU DIG SJÄLV? JOH. 8: 53.

Av dessa ord fattar man, vad en säker människa har i sinnet, då man beskyller henne för orättfärdighet och ett ogudaktigt leverne. Hon tror nämligen, att den människa, som tilltalar henne och förmanar till bättring, gör sig själv god. Judarna ville ofta veta, med vems lov Frälsaren dömde dem. De sade till Honom: "Är du mer än vår fader Abraham, som död är? Vem gör du dig till? Det betyder detsamma som de säkras ord i denna tid, vilket ord man nuförtiden ofta hört, då de säga: "Är du väl nu redan färdig? Är du väl Guds Son, då du kommer och anklagar oss?" I den säkra människans hjärta ligger nämligen egenrättfärdighetsdämonen, som alls icke unnar, att någon annan vore bättre än han. Om man blott bestraffar de säkra för synd, om man förkunnar Guds stränga rättfärdighet, så stiger strax egenrättfärdigheten upp i huvudet och säger: "Är du väl mer än vår fader Abraham, som död är? Vem gör du dig till? Är du Guds Son, då du kommer och anklagar mig? Och med vems lov gör du detta? Är du väl nu redan färdig?"

Så tala icke allenast Judarna, utan varje säker människa, som icke känner sin synd. Hon inbillar sig, att den gör sig själv god, som påminner henne om döden, evigheten och den tillkommande domen. Liksom den onde icke skulle önska, att en enda vore bättre än han, så kunna icke heller hans tjänare unna, att någon vore bättre än de. Men om alla äro horkonor och tjuvar, så är ingen bättre än den andra, alla äro av naturen vredens barn, alla äro förtjänta av helvetet. Likväl fick den rike mannen stor lust att förmana sina bröder, fast han själv vändades i helvetets kval. Den rike mannen hade ej önskat sina bröder så mycket ont, att de skulle komma i samma

pinorum, där han själv var; men den onde och hans tjänare skulle nog önska, att alla måtte komma till helvetet. Fördenskull säga de: "Om jag skall fara till helvetet, nog kommer du efter." Men ingalunda tro den rike mannens bröder, att de komma till helvetet, utan de hysa den tron, att de bliva saliga, om en gång andra bliva det. Om således någon människa, som har erfärit helvetets kval, vill varna de säkra för samma fasansfulla ställe, så reser sig strax gamla Adam hos den säkra. Han inbillar sig, att denne gör sig själv god, som varnar honom för den tillkommande domen, och därför säger han: "Är du mer än vår fader Abraham, som död är? Vem gör du dig till? Är du väl Guds Son, då du kommer och anklagar mig?" Bakom dessa ord gömmer sig en förskräcklig högfärd och egenrättfärdighet, som den blinda stackaren icke ser eller känner hos sig, emedan han är blind. Den onde har vänt hans ögon aviga, så att han anser det för högfärd, som är en kristens plikt att göra. Judarna inbillade sig, att Frälsaren hade dämonen, då Han började bestraffa dem. De sade till Honom: "Du är en Samarit och haver dämonen!" Så tänker varje säker människa, då de kristna förmana henne till bättring: "Du är en Samarit, och du har högfärdsdämonen, då du ej giver hederliga människor samvetsfrid." Den säkra själv hyser inom sig högfärds- och vredesdämonen, men densamma förvandlar sig för honom till en ljusets ängel. Den onde vänder hans ögon aviga; han ser i andra den dämon, som finnes i hans eget hjärta. Judarna höllo före, att Frälsaren hade dämonen, fastän de själva hade dämonen. Judarna höllo sig själva för Guds barn, då de sade till Frälsaren: "Vi hava en Fader, nämligen Gud!" På samma sätt inbillar sig varje säker människa, att Gud är

hennes Fader, men Frälsaren sade till Judarna: "I ären av den fadern djävulen." Månne Han var Guds Son, som så förskräckligen skällde på hederliga människor? Om Frälsaren nu skulle komma och skälla så på denna tidens Judar, så skulle de genast taga en kniv, yxa eller spjut, och skulle dräpa Honom.

Judarna vredgades så svårligen av nitälskan för sanningen, att de inför landshövdingen Pontius Pilatus nödgades klaga på den falska profeten och folkuppviglararen, som skällde på hederligt folk. Om Judarna kände, att de äro av den fadern djävulen, så skulle de ej så svårligen hota Frälsarens och de kristnas liv. Men de inbilla sig, att Gud är deras Fader, fast de likväl icke kunna bekänna sig till Guds barn. Men de bekänna icke heller, att de äro djävulens barn. Om de kände sig vara djävulens barn, så skulle de helt säkert tro på Frälsaren, eller sträva därefter, att de måtte bliva Guds barn. Men Judarna känna icke, att de äro av den fadern djävulen, utan de inbilla sig, att Gud är deras Fader. Då nu Frälsaren säger till dem, att de äro av den fadern djävulen, så stiger genast egenrättfärdighetens svarta blod upp i huvudet, gallan spricker av andligt hat, de börja fråga, med vems lov Han dömer hederliga människor till djävulens barn. De säger: "Är du mer än vår fader Abraham? Vem gör du dig till?" Eller såsom denna tidens Judar säga: "Är du väl redan färdig?" Judarna våga icke säga, att de äro färdiga, men likväl inbilla de sig, att Gud är deras Fader. Är icke den färdig, som bekänner Gud till sin Fader? Judarna bekänna väl, att Gud är deras fader; men de äro fördenskull icke redo att dö, men redo äro de att vredgas och anklaga Frälsaren, att Han är en folkuppviglar och falsk profet, som måste dö, ty Han gör sig själv till Guds Son. Först sedan spricker gallan på Judarna, när Frälsaren, vilken de anse för en falsk profet, bekänner sig till Guds Son. Denna bekännelse träffar både levern och mjälten. Det andliga hatet dryper från levern och

ambitionen från mjälten, avunden gör deras skepnad svart, då någon kristen bekänner sig till Guds barn. De få ej samvetsfrid, innan de få suga de kristnas blod.

Men om egenrättfärdigheten gör fienderna till Jesu kors blinda, så plågar han nog även de väckta med sådana tankar, att en människa, som är lik den onde, icke kan behaga Gud, innan hon blir bättre. I naturligt avseende har egenrättfärdigheten uppenbarat sig under dygdens namn. Då den naturliga människan icke känner sina synder så tänker hon, att hon har levat dygdigt. Men då samvetet vaknar, förbytes denna förra dygdighet till egenrättfärdighet. Hon förlitar sig ej mer på sin dygdighet. Och hur kan hon väl mer lita på sin dygd, då lagen uppväckte i henne all begärelse och gjorde henne lik den onde? Men egenrättfärdigheten uppenbarar sig sålunda, att hon ingiver i sinnet sådana tankar, att en ond och djävlalik människa alldeles icke behagar Frälsaren, innan hon blir bättre. Egenrättfärdigheten berövar de väckta tron. Det är nämligen ej svårt för de säkra att tro, emedan den onde överskyler synderna och gör dem dygdiga.

Men de väckta kunna icke tro, att de den onde lika behaga Frälsaren. Slutligen reser sig även egenrättfärdigheten hos somliga som har förnummit nåden; och om egenrättfärdigheten får upphöja benådade, då bliva sådana de bästa kristna; de börja då förakta väckta och benådade själar och bliva i sitt eget tycke de största i himmelriket. Sådana oäkta äro i själva verket stadda i andligt högmod, fastän de säkra inbilla sig, att de väckta äro i andligt högmod.

Uti dagens evangelium gives oss tillkänna, hur egen godhet och egenrättfärdigheten upphöjer somliga, vilka äredjävulen förmår att sätta sig främst, då den blinda stackaren, som anser sig vara ganska förnäm och en aktningsvärd man, sitter främst vid bröllopfesten. Men detta är fallet även i andligt avseende, då egenrättfärdigheten upphöjer somliga, som till det andliga

bröllopet äro bjudna, så att de sätta sig främst i himmelriket. På det att högfärdens och egenrättfärdighetens svarta ande ej måtte få upphöja de kristna, är det nödigt att bedja den store Korsbäraren, som icke räknade för rov att Gudi jämlik vara, utan ödmjukade sig själv och vart lydig intill korsets död, att Han måtte anvisa var och en bröllopgäst den plats, där han skall sitta, då han är bjuden till den stora nattvarden, där Frälsaren själv är värden. Den lärjungen, som Jesus älskar, sitter uti Jesu sköte vid nattvarden, men Judas sitter på andra sidan bordet, och åt honom giver man den indoppade betan mer än åt andra. Men efter den indoppade betan for djävulen in i honom; och han gick ut från nattvardsrummet i den mörka världen och väntade icke på Herrens välsignelse. Judas gick bort från Herrens nattvard innan lovsången var sjungen. Nog skall du se, hur det går med dig. Men I nattvardsgäster, som ären med Jesus ända till slutet, bedjen, begären och tigger av Herren en rätt kristlig ödmjukhet, på det att emellan eder ej må uppkomma träta på vägen till örtagården, där sömnen svårigen tränger sig på eder, fast Jesus bjuder, att I skolen vaka och bedja.

Simon, sover du, fastän du erhållit himmelrikets nycklar? Och du Johannes, som legat uti Jesu sköte, sov icke, då Jesus svettas blod. Och du bedrövde Maria Magdalena, som sett det första nådemärket, är du väl vakande, då solen går upp? Har du tillrett välluktande kryddor, på det att du må gå till graven för att smörja Jesu lekamen? Vi hoppas, att den från de döda uppståndne store Korsbäraren och törnekrönte Konungen skall höra din suckan, då du gråter och saknar Honom. Hör oss, Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 14: 1—11. Till uppbyggelse för de själar, som bliva bjudna till bröllopet, skola vi genom Guds nåd giva akt på Frälsarens ord och betrakta, **vad det betyder att sitta i främsta eller i yttersta rummet.**

Första betraktelsen: Högfärden sätter sig alltid i främsta rummet.

Andra betraktelsen: ödmjukheten sätter sig i yttersta rummet.

Give den store Herren, som bjudit dem båda, att högfärden måtte bliva förödmjukad och ödmjukheten upphöjd.

Första betraktelsen: Högfärden sätter sig alltid i främsta rummet. När högfärden blivit bjuden till bröllopet, sätter hon sig i främsta rummet. Hon utväljer åt sig den bästa platsen. Hon har sådana höga och äregiriga tankar om sig själv, att hon är bättre än andra. Hon känner sig värdig att sitta i främsta rummet, emedan alla andra i hennes tycke äro av ringare anseende än hon. Men vi veta, att hedern icke är människans egen, utan det beror därpå, om andra bevisa människan heder. Icke kan människan själv tillägna sig heder. Men om den onde givit människan heder, då tillägnar hon sig den och tänker: "Ingen är bättre än jag; jag är den bästa av alla de gäster, som äro bjudna; fördenskull är jag värdig att sitta i främsta rummet." Då således någon gäst, som blir bjuden till bröllopet, sätter sig i främsta rummet, så är det troligt, att han önskar tillägna sig själv denna ära. Han har sådana höga tankar om sig själv, att han är bättre än andra, och att ingen är hans jämlike. Vem har givit honom den äran, att han har rättighet att sätta sig i främsta rummet vid bröllopfesten? Ty då han objuden väljer åt sig den bästa platsen, så är det troligt, att värden icke givit honom denna ära.

Vi se av dagens evangelium, att värden har makt att bestämma, på vilken plats bröllopgästerna skola sitta, Frälsaren säger sålunda: "När du bliver bjuden av någon till bröllopet, så sätt dig icke i främsta rummet, att icke till äventyrs någon kommer, som bjuden är av honom och är ärligare än du, och då kommer han, som både dig och honom bjudit haver, och säger till dig: Giv denne rum, och då måste du med skam begynna sitta längre ned."

Du hör nu, hederliga bröllopsgäst, att du icke har makt att objuden gå och sätta dig i främsta rummet. Du får icke tillägna dig den ära, som är bestämd åt andra; utan vänta till dess, att värden leder dig främst. Värden är det som giver bröllopsgästerna denna ära; bröllopsgästerna själva ha icke rättighet att tillvälla sig hedersplatser. Ty om någon mera ansedd är bjuden, så beror det därpå, vem värden anser ärligare. Men den onde har givit åt somliga så stor ärelystnad, att de sätta sig i främsta rummet; de inbilla sig, att ingen kan vara bättre än de, De tillägna sig själva den ära, som den onde givit dem. Och vi veta med visshet, att människans ära icke är i hennes makt. Om vem som helst skulle anse sig ärlig och värdig att sitta främst, så har han likväl icke förvärvat sig själv ära, utan det beror därpå, om värden, som bjudit honom, bevisar honom denna ära. Mången gäst tänker, att han har ära av sig själv. Men människan har icke ära av sig själv, utan om någon bevisar henne ära. Och vi veta med säkerhet, att det är den onde som givit de gäster ära som objudna sätta sig i främsta rummet vid bröllopfesten. Somliga ha så stora anspråk på ärebetygelser, att de icke komma till bröllop, fastän de blivit bjudna. Därom har Frälsaren talat annorstädes då Han säger: "En man hade tillrett en stor nattvard och bjöd många. Men de bjudna gästerna begynte ursäktas sig. Den första sade: Jag haver köpt ett jordagods. Den andra sade: Jag haver köpt fem par oxar. Den tredje sade: Jag haver tagit mig hustru, och därför kan jag icke komma." De ha så stor ärelystnad, att de förakta värden, som tillrett bröllopet. Och sådana gäster har ej tid att komma för sina världsliga bestyrers skull.

Vi tala för denna gång icke om dem, som ej komma till bröllopet, fastän de blivit bjudna, utan vi tala om dem, som kommit till bröllopet, nämligen blinda, halta och krymplingar. Men somliga äro så ärelystna, att de sätta sig i främsta rummet, fastän de borde sätta sig i det yttersta. Frälsarens lärjungar stredo ofta sinsemellan om sin ära.

Och Sebedei söner hade så stor ärelystnad, att de ville sitta den ena på den högra och den andra på den vänstra sidan uti Hans rike. Men Frälsaren sade till dem: "Kunnen I dricka den kalken, som jag skall dricka?" Vi höra av dessa ord, att den, som vill sitta främst i himmelriket, han skall dricka den kalken, som Frälsaren druckit. Och fastän Sebedei söner trodde sig kunna dricka denna kalken, så kunde Frälsaren likväl icke bestämma, vilken av dem får sitta på den högra och vilken på den vänstra sidan uti Hans rike, utan Han sade, att det stod i Faderns makt.

Och i dagens evangelium visar Han, att värden, som tillrett bröllopet, har makt att sätta bröllopsgästerna på den plats, dit Han vill. Men en sådan gäst, som själv tillägnar sig den ära, som den onde givit honom, han sätter sig objuden i främsta rummet. Då kommer värden och säger: "Giv denne rum!" Och så måste han med skam begynna sitta längre ned. Så gick det även med Petrus, som höll sig själv bättre än andra. Han måste med skam gå och sätta sig i yttersta rummet, då han gjorde det stora fallets felsteg.

Denna lärjungarnas tvist om äran är ännu icke helt och hållet slutad; men vi hoppas, att den blir slut, så snart de gå och sätta sig i yttersta rummet. Vi veta nämligen, att mångahanda gäster äro bjudna till bröllopet. Om uti andligt avseende t. ex. en rå bonde är bjuden, som icke lärt sig folkseder, så tager han ej bröllopskläder på sig, utan stiger in i brölloppsalen i sina egna svarta överplagg. Och om man skulle plasera en sådan gäst vid bröllopbordet, så vore han genast färdig att nappa smörklampen med sina svarta händer. Men en sådan gäst, som icke tagit bröllopskläder på sig, skall kastas i det yttersta mörkret. Ty en sådan gäst är icke värdig att sitta vid bröllopbordet, som kommer in i brölloppsalen i högfärdens och egenrättfärdighetens överplagg med dygdighetens tjäriga mössa på huvudet. Om man skulle låta en sådan rå bonde komma till bröllopbordet, så skulle han skämma bort

all mat, då han ej skulle ha tålmod att vänta till dess man giver honom hans del, utan skulle med sina svarta fingrar nappa hela smörklampen och taga de fetaste styckena ur fatet, ja, han skulle till och med nedsöla alla bordsdukar. Är det möjligt, att en sådan gäst, som skämmer bort alla rätter och dukar på bordet, får sitta där i högfärdens överplagg, från vilka egenrättfärdighetens hår flyga omkring bröllopsbordet? En sådan gäst har ännu icke lärt sig folkseder; han har ej gått i den Helige Andes skola; han har ej blivit så mycket tuktad att han hade skilt sig från högfärden. Han föraktar såväl husbonden som gästerna, då han ej tager bröllopskläder på sig. Högfärden och egenrättfärdigheten gör honom så högmodig, att han tror sig vara värdig att sitta vid bröllopsbordet. Ty han tänker helt säkert: "Nog har jag betygat Herren så pass mycken ära, att jag är värdig att sitta vid bröllopsbordet; vad göra väl de blinda, halta och krymplingar där, de ha ju icke betalat något för sig, men jag betalar hederligt för mig?" Men Herren säger: "Min vän, huru kom du hit och haver icke bröllopskläder?" Du har icke blivit bjuden för betalning, ty Herren giver dessa läckerheter för intet. Men Han låter visserligen icke heller sådana komma till bröllopsbordet, som ej ha bröllopskläder, fastän de tränga sig dit, utan de varda bundna om händer och fötter och kastade i det yttersta mörkret; där skall vara gråt och tandagnisslan.

Andra betraktelsen: ödmjukheten sätter sig i yttersta rummet. "När du varder bjuden, gack och sätt dig i yttersta rummet, att då han kommer, som dig bjudit haver, må han säga till dig; Min vän, sitt upp bättre; och då sker dig heder för dem, som där med dig till bords sitta."

Av dessa Frälsarens ord hör du, i vilket rum du skall sätta dig, då du blir bjuden till bröllop. Du skall sätta dig i yttersta rummet. Till de gäster åt vilka den onde givit så stor ära, att de känna sig värdiga att sitta främst, säger värden: "Giv denne rum!" och de måste med skam begynna sitta längre ned men till den

gäst, som sätter sig i yttersta rummet, säger värden: "Sitt upp bättre!" Frälsaren har på ett annat ställe omnämnt vilka gäster de äro som icke anse sig värdiga att sitta främst. De äro blinda, halta, fattiga och krymplingar, vilka denna världens herrar och hederliga bönder ej bry sig om att bjuda till bröllop, ty de äro båda föraktade och fattiga; de ha ej något att giva vid bröllopsbordet. De ha icke heller anseende, att de fördenskull skulle bliva bjudna, men de ha hunger och törst. De ha icke njutit Guds håvor kanske på lång tid. Men sådana gäster äro blyga. De ha ej mod att sätta sig i främsta rummet, utan de sätta sig i yttersta rummet. De sitta i vrån, där de fattigas plats är. Dessa fattiga våga ej med eget lov taga något från bröllopsbordet, utan de vänta till dess man giver dem. Men den store Herren, som har bjudit dem, säger: "Min vän, sitt upp bättre!" Därför sker dem heder, som med dem till bords sitta.

Var ären I nu, I fattiga, som ej haven något att giva vid bröllopsbordet? Var ären I blinda, som ej haven någon ledare, som leder eder till brölloppsalen? Var ären I halta och krymplingar, som utan stav ej hinner någonstans på helgelsens väg? Haven I ätit Guds håvor på lång tid? I lär vara hungriga och törstiga. Nu haven I blivit bjudna till bröllop, där man tillrett allehanda läckerheter för de behövande. Sitten i vrån och vänten till dess man giver eder några smulor, som falla från Herrrens bord. Tagen ej något med eget lov, utan vänten tills man giver eder, Var ären I fattiga, som ej haven smakat Guds håvor på lång tid? Värden har bjudit eder till bröllop: han har lovat bespisa eder för intet. Äten ej så glupskt, att I storknen, utan äten vackert vad man giver eder. Var ären I blinda, som utan ledare ej slippen någonstans? Den store Herren, som bjudit eder till bröllop, väntar på eder. Räcken ej ut eder hand efter smörklampen, utan vänten tills man giver eder i munnen. Var ären I halta och krymplingar? Herren väntar även på eder, men I ären så långsamma i eder vandring, att I ej kunnen

hinna fram. Maten svalnar på bröllopsbordet förrän I hinnen till bröllopsalen. I halta och krymplingar!

Med tvenne stavar vandren I och halten på båda sidor. Är väl Herren skulden därtill, att I haven blivit halta och krymplingar?

Månne I icke vid födseln hade friska lemmar, men genom egen oförsiktighet haven I blivit halta och krymplingar. Nu väntar Herren på eder och klagar, att maten svalnar på bröllopsbordet, innan I hinnen till bröllopsalen. Var ären I fattiga, som ej på lång tid smakat Guds håvor? Helt säkert ären I mycket hungriga och törstiga. Men är väl Gud skulden därtill, att I har blivit fattiga? Är det icke eder egen lättja som gjort eder fattiga? I har vakat illa, I har sovit ända till middagen. Nödvändigt arbete har därigenom blivit försummat, och av denna lättja och sömnaktighet har fattigdomen kommit över eder. Sägen icke så, att I icke haft något i början. Ty Gud, som har givit livet, har även givit eder allehanda byggnads- och livsförnödenheter, vilka utan besvär växa upp ur jorden. Men I har varit lata och oförståndiga i att bruka jorden och därav har fattigdomen kommit över eder. Nu har Herren bjudit eder till bröllop. Han måste nu bespisa eder för intet, då I av eder själva ej har något att lägga i munnen. Sätten eder fördenskull blott icke i främsta rummet uti bröllophuset, utan sitt i vrån där de fattiga

alltid ha för sed att sitta, och vänta till dess man giver eder andel i eder hand, fastän I visserligen icke förtjänt något, utan om Herren av sin nåd giver eder. Ty I ären förtjänta av att få stryk med kvastkappen, men icke av några bröllopsläckerheter. Emellertid är jag övertygad därom, att Herren icke skall giva eder benknotor och fiskben, då Han bjudit eder till bröllop, utan helt säkert skall Han giva eder smör och honung alltefter som Han känner eder behöva det. Om I alltid skullen sätta eder i yttersta rummet, då man bjuder eder till bröllop, så skulle Herren säga till eder: "Min vän, sitt upp bättre;" och så skulle eder ske heder för dem som där med eder till bords sitta. Men tänken icke, I halta, blinda och krymplingar, tänken icke I fattiga, att I var dag har bröllopsdag. Ty Herren har själv sagt: "Icke kan bröllopsfolket fasta så länge Brudgummen är med dem, men när de dagar komma, att Brudgummen varder borttagen, då skall bröllopsfolket fasta. När således bröllopsdagarna bliva slut och Brudgummen varder borttagen, då är fastandet för handen. Och de fattiga äro utan tvivel vana att lida hunger. För dem är ej var dag bröllopsdag. Betänken noga, I fattiga, då I ären på bröllop, att Brudgummen icke alltid är med eder. När således hunger uppstår genom fastandet, så sitten i vrån, I fattiga, och tiggen några nådesmulor, som falla från den rikes bord. Amen.

Os. 8: 12; MATT. 22: 34—46

OM JAG ÄN MYCKET PREDIKAR DEM OM MIN LAG, SÅ KALLA DE DET KÄTTERI. OS. 8: 12.

Gud säger genom profeten Osea, att de säkra i Israel kalla Hans lag kätteri. Så har man sett även här, att de säkra och nådetjuvarna anse Guds lag för en främmande lära. Den är ej behaglig efter deras köttsliga sinne, och gamla Adam tager hårt emot, då Guds lag träffar bröstet. Han tror, att det är en främmande och falsk lära, som förbjuder människan att göra hor, att supa, svärja och göra orätt. En sådan lära är i gamla människans tycke ej annat än påvelära. Men om man för hedningarna predikar idel ljuvligt evangelium och lovar alla säkra och förhårdade himmelriket utan ånger och sinnesändring, det är en ljuvlig lära. Liksom i profeten Osea tid Guds lag, som för de säkra framställt Guds stränga rättfärdighet, av dem blivit anedd för kätteri, så anse även nu alla säkra och nådetjuvar Guds lag för en främmande och falsk lära, som är motbudande för gamla Adam. Därför skriver profeten Osea: "Om jag än mycket predikar dem om min lag, så kalla de det kätteri." Nu få de säkra höra, hur deras trosbröder i gamla testamentet ha ansett Guds lag för en främmande lära. De säkra i gamla testamentet ha tagit anstöt av lagens predikan, det har icke behagat dem. Utan tvivel gjorde lagen dem ont, då den kom emot bröstet. Lagen åstadkommer nämligen först ont samvete och sedan ännu förhårdar hjärtat, så att alla nådetjuvar ej mer stjäla nåd d. ä. utan ånger och utan levernets förbättring tillägna sig Guds nådelöften och tro, att gamla Adam utan bedrövelse och utan vedermöda slipper in i himmelriket. Gamla människan vill med hull och hår inträda i himmelriket. Hon vill icke känna någon vedermöda, utan hon vill helt lätt bliva salig, utan sorg och utan bedrövelse, fast Jesus har sagt: "Genom mycken vedermöda måste människan ingå i livet.

Den porten är trång och den vägen smal, som drager till livet, och få äro de som finna honom." Men nådetjuven tror, att han med ett sådant leverne blir salig.

Fastän man nu här så mycket predikat lag, att mången ej mer förmår tro, att han utan ånger blir salig, så syndar han likväl med ont samvete och säger sig gå till helvetet, men gör ej bättring, utan försmädar de kristna och bär ont samvete. Somliga säga sig hänga fast vid Kristus, och komma likväl icke överens med de kristna.

De torde vara riktiga nådetjuvar, som ej komma överens med de kristna, fastän de bekänna tron. Vi måste säga sanningen, att oaktat de säkra och nådetjuvarna såväl i gamla som nya testamentet anse Guds lag för en främmande lära, då den predikas så, att den träffar dem själva i bröstet, så skall man likväl predika Guds lag så länge det finnes säkra, som trampa Guds lag med sina fötter, på det att dessa måtte känna, på vilken väg de äro, att ingen må behöva blind gå till helvetet. Men för de botfärdiga skall man predika evangelium, på det att de må tro, att Guds Son betalat en fullgiltig lösepennning för dem. Hör, du de botfärdigas store Förbarmare, allas deras suckar, som känna sin blindhet och vilja bliva fria därifrån! Öppna deras hjärtan till att förlita sig på dig! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 22: 34—46.

Nu borde alla evighetsvandrare börja hasta att ropa och klappa på nådens dörr, medan dörrvaktaren ännu hör. Ty vi se, att hårda tider förestå oss. Gud i himmelen ser, hur de säkra försmäda Honom genom sitt ogudaktiga leverne. Sömnen tränger sig över de väckta, så att de ej orka vaka och tillropa bättring åt de olyckliga själar, vilka vandra, somliga blinda, somliga med öppna ögon på

förtappeisens breda väg. Gud i himmelen nödgas börja straffa de förhärdade för Guds ords förakt och de väckta för sömnaktighet; ty Han ser, att förmaning, lärdom och bättringsrop ej mera hjälper. Fördenskull måste Han taga riset i sin hand och börja aga de ohörsamma och elaka barn, som ej mer lyda ordet, utan somliga försmäda redan Förbarmarens tårar. Den himmelske Förbarmaren har i sin hand tvänne ris, med vilka Han försöker aga de elaka. Det ena av dem är timlig aga, varigenom Han drager syndare till sig. Men i gamla testamentet har ej många själar kommit till bättring genom denna aga. Högfärdiga andar förnedras icke därför fast missväxtår kommer, de blott vredgas på Gud och söka tröst i brännvinet, då världssorgen kommer över dem. De besinna icke, att detta straff hava de väl förtjänt, på det att de må göra bättring och omvända sig till Gud. Ett annat ris har Gud även i sin hand, varmed Han försöker lära de elaka. Det är det andliga riset, varigenom Han fått några att vända sig till Honom. Men icke heller detta ris förmår verka något, ty människorna äro förhärdade. Hos mången uppkommer ej mer ånger, och somliga börja redan ångra sig att de alltför tidigt vaknat. Somliga förhärdade har tröttnat på vägen och störtat i skogen, där ulvar och lejon tjuta. De har blivit till spis för alla vilddjur. De begynte följa de kristna, som flydde från fördärvets stad, och begåvo sig att söka ett fädernesland i himmelen, men de tröttnade på vägen, och somliga av dem har redan blivit så långt, att de icke mer höra ens ett gny av Jesus av Nasaret, som gick här fram.

Finnes det mer många själar kvar som sträva framåt på den smala vägen? Finnes det många som kämpa den dyra troskampen? Jag tror, att det ännu finnes några, som vilja kämpa intill änden. Och de få själar, som äro stadda på vandring uppå livets väg, borde tänka efter, att denna mödosamma färd snart slutas, att de snart skola slippa till vila, om de ännu en liten tid förmådde vandra och kämpa. Men de borde även se på solen, hur

tiden lider. Ty jag ser, att nådens sol håller på att gå ned och Jesus av Nasaret går förbi. Snart kommer mörker över jorden, och då ser ingen den smala vägen. Vandren således skyndsamt så länge ljuset är, på det att mörkret icke må upphinna eder. Den som vandrar i mörkret ser icke varthän han går. Sen, mina vänner, hur många av edra medvandrare tröttnat på vägen och hur den ondes änglar fått glädje av de kristnas fall! Sen, vilken olycksalig död de få som hava begynt i anden och lyckta i köttet! Sen, hur denna olyckliga förlorade son nu blivit en svinherde och får icke ens äta drav! Stå upp, stå upp, olyckliga förlorade son, och gå till din Fader innan du dör. Kanske skall Fadern med glädje mottaga dig och giva dig högtidskläder och ring på handen, hur än den äldre brodern eller egenrättfärdigheten må avundas dig. Sen på deras död som smakat den tillkommande världens kraft och ha åter förslösat dessa dyra skatter och ägodelar i vilken stor nöd de äro! De har icke uti döden något skydd i himmelen eller på jorden, ej heller ha de skydd i helvetet, fastän samvetet dömer dem dit och denna dom icke kan ändras i evigheten. Och då denna nådatid så snart slutas, hur skola vi bestå inför Guds domstol, om vi icke äro utrustade med Guds kraft och andliga stridsvapen emot denna värld, som är full av fiender och där den ena fienden värre än den andra vill förgöra de kristna. Icke allenast världen frestar, smädar och föraktar de kristna, utan även själafienden i köttet anfaller på ett förskräckligt sätt de kristna och söker först få dem att synda. Och då han ej får de kristna att synda, så börjar han sarga hjärtat och vill tillintetgöra den tro varigenom en kristen allenast kan övervinna alla dödens och djävulens förskräckelser och fador. Hur skola vi uti alla dessa frestelser vara beståndande, om vi icke äro på vår vakt och vaka, då djävulen går omkring såsom ett rytande lejon och söker vem han uppsluka må? Uti alla dessa frestelser, strider och försökelse ha de kristna icke skydd i världen, fastän

denna erbjuder sig till kamrat även åt de kristna. Men en kristen nödgas fly till den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, som övervunnit alla frestelser och uppfarit i himmelen, där Han även beder Fadern för oss och väntar, tills alla bedrövade lärjungar samlas kring Honom till den stora nattvarden, där Johannes lutar sitt huvud emot Jesu bröst. Dit skola även vi arma sträva, ila och längta, om vi skulle så orka kämpa den dyra troskampen, att vi må vinna det eviga livets krona. Varen alltså modiga i att strida och kämpa, på det att I mån orka vandra genom denna mödosamma värld i all nöd, ångest och tvivel, i alla vedermödor och frestelser, i all världens hat, smälek och förakt, i alla fiendens anfall och hotelser och i all världens fattigdom och motgång, alltid förlitande eder på den Hjalten, som övervunnit alla djävulens och världens frestelser och gått före oss för att bereda de troende rum. Viken därför icke från Honom,

I få utvalda! Tröttnen icke att ropa och klappa på himmelens dörr, till dess att dörrvaktaren hör. Upphören ej att sucka och bedja så länge livet är kvar. Det finnes dock ej annorstädes skydd än hos den himmelske Förbarmaren, som givit oss livet, som med mycken vedermöda och blodsutgjutelse fött oss och icke sparat en enda blodsdroppe som Han icke skulle ha utgjutit till syndares förlossning, på det att vi, renade genom Hans blod, måtte få träda inför Hans stora nåd i det nya Jerusalem och på Sions berg, där de etthundrafyrtiofyra tusen tecknade sjunga Gud och Lammet den nya sången. Och fast vi icke kunna följa med den himmelska melodin, så vore det likväl ljuvt att höra den himmelska tonen, som de sjunga, ur vilkas mun intet svek är funnet. Dit måste vi på allt sätt sträva, och låtom oss kämpa, att vi må vinna det stora målet och att vi icke i evighet må behöva ångra vår födelsedag. Amen.

ANDRA PREDIKAN

PS. 110: 1; MATT. 22: 34—46

HERREN SADE TILL MIN HERRE: SÄTT DIG PÅ MIN HÖGRA HAND TILL DESS JAG LÄGGER DINA FIENDER TILL DIN FOTAPALL. Ps. 110: 1.

Frälsaren har förklarat, att dessa Davids ord gälla Honom själv, och visat, att Davids ord ha avseende på Kristi gudomliga natur. Då Judarna förstodo orätt skriftens ord och förvände profeternas löften om den kommande Frälsaren, så inbillade de sig, att Kristus skulle bliva en världslig konung. Så fattar människan alltid orätt Guds ord, då hennes hjärta är fäst vid världen; hon vill då alldeles förvända de andliga tingen. De stycken, som höra till det andliga livet, tillämpar hon på det timliga livet, och det som gäller människans själ, det vill den naturliga människan tillämpa på kroppen. Så hade Judarna orätt fattat profeternas löften om Messias.

Då profeterna förutsagt, att Messias eller Kristus skall sitta på Davids stol och att på Hans rike skall ingen ände vara, så trodde Judarna, att Kristus skall bliva en världslig konung och underlägga sig hela världen. Och denna falska inbillning var även i lärjungarnas skalle ända till den dag, då Frälsaren uppfor till himmelen. Så har den ärelystna människans hjärta fäst sig vid världen, att hon icke kan vänta någon annan Frälsare än allenast en jordisk Frälsare som skulle göra henne lycklig här i världen. Nu ville Kristus vända Judarnas tankar bort från den jordiska Frälsaren och få dem att tro, att Kristus eller den Frälsaren, som i skriften var utlovad åt människosläktet, icke kan vara endast en jordisk konung eller en sådan Frälsare, som hjälper ur timlig nöd, utan isynnerhet en andlig Konung och själarnas Frälsare, då även David av den Helige Andes drift hade talat om Kristus i den 110 Psalmen och sagt: Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra hand till dess jag lägger dina fiender till din fotapall. Det betyder: Gud Fader sade till Frälsaren: Sätt dig på min

högra hand, tills alla kristendomens fiender måste böja sig i stoftet inför dig. Men Judarna förstodo icke dessa Davids ord, av vilka Frälsaren tog vittnesbörd för Kristi gudomliga natur. Och så torde det ännu i dag ske, att alla Judar, som tro på en världslig Frälsare, icke fatta, hur Kristus är Davids Herre och Davids son. Judarna tro alltid på en världslig Frälsare, de tro, att Frälsaren uppehåller deras timliga liv, att Han gör dem rika och till herrar i världen; de tro, att de genom Frälsaren skola vinna rikedom, ära och goda dagar. Judarna tro även att de efter döden skola slippa i Abrahams sköte, fastän de supa, svärja och slåss, driva brännvinshandel och hålla strängt efter världen, taga stor vinst för sitt besvär och sin vara samt hata de kristna, som i Judarnas tycke äro falska profeter och besatta av onda andar. Judarna disputerar emot, då någon med skriftens ord vill visa, att Jesus, vilken de genom synd, otro och orättrådighet dräpt, sitter på Guds högra hand till dess att alla kristendomens fiender bliva Frälsarens fotapall. En del av de Judar som hata de kristna, bliva slutligen övervunna då de själva få samvetsoro, och då måste de böja sina knän i Jesu namn och bliva på det sättet Frälsarens fotapall. En del av Judarna förhårdas mer genom kristendomen och falla ännu djupare i helvetet än de av naturen äro, då bliva de även Frälsarens fotapall, när de falla under Hans fötter i helvetet. På detta sätt bliva slutligen alla övervunna, såväl Judarna som hedningarna, vilka äro Frälsarens fiender. Somliga nödgas böja sin nacke under Frälsarens ok, då ett andligt tvång eller samvetets krav driver dem att tigga nåd. Somliga åter, som äro förhårdade, bliva liksom en fotapall av Frälsaren trampade ned i helvetet, då deras samvete

börjar vittna, att de skulle ha blivit frälsta, om det andliga hatet till de kristna icke hade förhärdat deras hjärtan. Då nämligen de kristna säga Judarna sanningen, liksom Stefanus sade: "I stån emot den Helige Ande," så vredgas Judarna så svårligen, att de bita samman tänderna. Dessa blinda stackare förstå icke, att de i följd av detta andliga hat till de kristna sjunka så djupt ned i helvetet, att Gud icke förmår draga dem upp därifrån.

Det finns ännu många Judar och hedningar, som äro fiender till Jesu kors, fast de i dessa tider äro förskingrade, nämligen de Judar, vilkas välde är nästan slut. De nödgas nu såsom skamliga hundar undvika de kristnas åsyn; och de hysa ännu sin gamla tro, att denna kristendom som genom Jesus blivit utbredd i världen, att denna kristendom icke är annat än vidskepelse och djävulens bedrägeri. Judarna äro misslynta däröver, att de nödgas bo såsom främlingar ibland de kristna och att deras forna makt blivit slut. Men de hysa det hopp, att de bliva i tillfälle att hämnas på de kristna, då den Frälsaren kommer vilkens tillkommelse de förbida; då tro de sig komma på väldet. De hedningar, som bo bland de kristna, äro även ganska vreda på de kristna; men hedningarnas tro är, att de bliva saliga genom sin dygdighet. Hedningarna stjåla icke så mycket nåd som Judarna men de äro likväl fiender till Jesu kors, och livet i hedningarnas land, där idel hedningar bo, utgöres av ett dylikt leverne som här förut varit rådande. Där supa de, svärja de, där slåss de; om söndagen supa, spela och dansa de, och därigenom väckes slutligen hordomslustan; men likväl tro de sig bliva saliga. Hedningarna veta intet om Frälsaren; de ha endast hört Frälsarens namn, men där är också allt. Och hur kunna hedningarna tro på Frälsaren då de förlita sig på sin dygdighet, fast deras leverne är ett ogudaktigt leverne. Men de känna icke sina synder och de veta intet av ånger och bättring. Vem har väl predikat för dem om den sanna ångern och bättringen? Ingalunda

predikar hednaprästen ej heller judeprästen så att människorna skulle vakna. Då hedningarnas präster själva hysa den tron att kristendomen är en vidskepelse och verkan av en ond ande, hur kunna de väl så predika, att människorna skulle känna sig själv. Hedningarnas präster predika mycket om dygd och kärlek, men om sann ånger, bättring och nyfödelse predika de aldrig. Emedan det ännu finnes så mycket hedningar i världen, såväl döpta som odöpta, vilka icke känna Frälsaren, så måste vi predika så, att de i sin hedniskhet vandra på orätt väg. — Vi hoppas och bedja, att Davids son vilken tillika är Davids Herre, ville giva såväl Judar som hedningar genom sitt ord den upplysningen, att de måtte lära sig förstå, hur Davids son tillika är Davids Herre, vilken giver alla botfärdiga nåd och glädje och frid och kraft och starkhet att vandra, sträva och längta, ropa och klappa, sucka och bedja, att Jesus Davids son måtte varkunna sig över dem och hjälpa dem i den stora striden och dödskampen, på det att djävulen, världen och det egna köttet icke må kunna besvika dem. Hör alla ödmjukas och nödställdas bön, Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 22: 34—46.

Uti senare delen av vårt heliga evangelium talar Frälsaren om sitt gudomliga väsende, varav vi få lämplig anledning att eftertänka: **huru Davids son är Davids Herre.**

Första betraktelsen: Varför tro icke Judarna och hedningarna, att Davids son är Davids Herre?

Andra betraktelsen: Varför tro alla de som äro stadda i nöd, att Davids son är Davids Herre?

Give Gud sin nåd, att alla Judar och hedningar måtte vända sig till Davids son, på det att även de må lära känna, att Davids son tillika är Davids Herre och att alla som ropa: "Jesus, Davids son, förbarma dig över oss," måtte få förnimma Hans gudomliga kraft att hjälpa och upplyfta från helvetet!

Första betraktelsen: Varför tro icke Judarna och hedningarna, att Davids son är Davids Herre? Efter den naturliga födelsen är Frälsaren född av Davids släkt. Detta veta alla Judar och några evangelister hava i den avsikt uppräknat Frälsarens släkte led för led, på det att Judarna måtte tro, att Marias son är sannerligen Davids son, såsom profeterna för dem skrivit. Nu tro väl Judarna, att Jesus är Davids son eller att Han efter köttet är född av Davids släkt, såsom profeterna ha vittnat. Men hur denne Davids son tillika är Davids Herre, det förstå icke Judarna, såsom vi hörde av dagens evangelium. Då nu Judarna icke förstå hur Davids son är Davids Herre, så tro de ej heller att Davids son är Davids Herre. Denna Judarnas otro kommer därav, att de vänta en världslig Frälsare som skulle föda dem för intet. De känna lekamlig hunger och lekamlig fattigdom, men själens hunger känna de icke. Därför skulle de gärna tro på en sådan Frälsare, som hade stora världsliga ägodelar, så att han skulle kunna göra alla rika. Till en sådan rik och hederlig herre skulle alla världens fattiga komma för att bedja om hjälp; alla världens herrar skulle gå till honom för att äta och dricka färdigt. Alla, som genom fylleri och lättja bortslösat sin egendom, skulle gå till honom för att bedja penningar till låns. Med ett ord sagt: alla, som behöva äta och dricka men fördenskull icke bry sig om att arbeta för sitt uppehälle, skulle gärna taga en sådan man till frälsare som för intet skulle föda dem. Och till en sådan frälsare skulle nog Davids son duga, om han nämligen underkuvade hela världen och bleve en konung för Judarna. Men en sådan Frälsare som icke har något annat att giva än Guds ord, duger icke åt Judarna ej heller åt hedningarna till Frälsare. Och detta är egentliga orsaken, varför Judarna icke kunna tro, att Davids son är Davids Herre. Då människan är fästad vid världen väntar hon en sådan Frälsare som för intet föder henne. En sådan Frälsare saknar hon, som kan hjälpa henne från all timlig nöd. Men en sådan Frälsare, som hjälper från

andlig nöd, är i den naturliga människans tycke icke behövlig. Då den naturliga människan ej är stadd i någon andlig nöd, så förstår hon icke sakna en andlig Frälsare. Hon känner sig icke behöva en sådan Frälsare, som hjälper hennes själ utur helvetets kval. Om Judarna vore stadda uti andlig nöd eller i samvetskval, så skulle de snarare tro, att Davids son tillika är Davids Herre eller Gud. Ty Davids son kan som en världslig konung hjälpa de fattiga från timlig nöd men från andlig nöd eller samvetskval, kan ej någon annan än Gud hjälpa, därför måste även Davids son vara Davids Herre. Han måste vara större och mäktigare än David. David kallade Honom i anden Herre, emedan David, som ofta var i samvetskval, kände, att hans son icke hade dugt till syndares Frälsare, om Han hade varit blott en människa. Men Judarna, vilkas bästa skatt är i världen och vilka icke komma i samvetskval därför att de äro nådetjuvar, sakna icke ej heller känna behovet av en andlig Frälsare, som skulle frälsa deras själar utur helvetets kval. De förstå sålunda icke, att Davids son eller Kristus, som av profeterna är utlovad till en Frälsare, skall vara Davids Herre eller större och mäktigare än David. Judarnas skötesynd är girighet eller världskärlek. Frälsaren och alla profeter beskylla Judarna för girighet; de förtära änkors och värnlösas rätt, lära barnen att stjäla föräldrarnas näring och försöka på allt sätt att vinna världsliga ägodelar, genom oredlighet, svek, krögeri. De bestämma så högt pris för sitt besvär och sin vara som det är möjligt att få. Om de skola växla penningar, tå taga de även därför betalning. Sådana behövande äro de goda att hjälpa, av vilka de tro sig erhålla dubbel vinst. Men om de skola hjälpa sådana fattiga, av vilka man ej får någonting, så säga de: "Gå till de kristna!" Nog äro Judarna fördenskull hederliga i att uppoffra för kyrkan och att bjuda gäster till dryckeslag. De bjuda brännvin åt alla resande, som äro av samma tro och samma släkte som Judarna. Därtill kommer ännu egenrättfärdighet, och yttre dygdighet, prål i

klädedräkt, prakt i levnadsvanor. De äro skenheliga, de ha höga och stora tankar om sig själva, de anse sig så heliga, att de icke ha umgänge med hedningarna, och de kristna tåla de alls icke för sina ögon. Judarna äro även nådetjuvar, då de tillägna sig Guds nådelöften, fast de äro oomskurna till hjärtat. De bära den yttre kristendomens eller den döda trons märke på köttet; men då hjärtat aldrig blivit omskuret så äro de skrymtare, i peruken finnes kristendom, hjärtat huser hedendom. Därför kunna Judarna icke tro, att Davids son är Davids Herre. Då de nämligen äro fästade vid världen, så kunna de icke tro, att en andlig Frälsare är behöfligare än en lekamlig.

Judarna tro väl på en världslig frälsare, men hedningarna, som grunda sin salighet på dygden, veta intet av Frälsaren. De ha åter den tron, att människans dygdighet borde behaga Gud. Hedningarna behöva icke stjäla så mycket nåd som Judarna. Då nämligen hedningarna hysa den tron, att människans dygd icke borde vara förgäves, så försöka de även leva dygdigt; bättra sitt leverne och med denna bättring tro de sig behaga Gud. De mindre synderna hålla de icke för synd. De anse de mindre synderna lovliga; måttligt supande, måttligt svärjande, måttligt hat, måttlig girighet — allt detta göres av hedningarna lovligt. Och då den naturliga dygden för hedningarna utgör salighetens grund, så gå de förbi Frälsaren och tro sålunda icke att Davids son är Davids Herre, Nog lita hedningarna fördenskull på Frälsaren i naturligt avseende; de tro, att Frälsaren uppehåller deras timliga liv, och så tro även Judarna, Men vad hjälper dem denna tro då de intet veta av det andliga livet. Nu höra vi således, varför Judarna och hedningarna icke kunna tro, att Davids son är Davids Herre, eller varför de icke tro, att den man, som vandrade i Judalandet, är den himmelske Förbarmaren, som har skapat oss. Judarna tro det icke därför, att de älska världen och vänta alltid en världslig Frälsare, genom vilken de skulle bliva rika och herrar i

världen. Alla Judar tro sannerligen, att den Frälsare de vänta skall hjälpa dem utur all timlig nöd. Och genom den döda tro, som de ha i peruken, tro de sig även vara Guds barn, då de äro omskurna och äta påskalammets, fast de till hjärtat äro oomskurna. Hedningarna veta intet av Frälsaren, ty de förlita sig på sin dygd och känna sålunda icke, att de behöva en Frälsare. Hur kunna väl Judarna och hedningarna sakna en andlig Frälsare, då de aldrig ha andlig nöd eller samvetskval? När har väl Judarna samvetskval? De hysa andligt hat, men ånger och samvetsoro ha de icke.

Andra betraktelsen: Varför ropa alla, som äro stadda i andlig nöd: Jesus Davids son, förbarma dig över oss?

Såväl Judarna som hedningarna ropade, då de voro stadda i nöd. Jesus, Davids son, förbarma dig över oss. Om dessa nödställda hade hyst tvivel, att Davids son icke har Guds kraft till att hjälpa, så hade de icke så ömkligen ropat efter Honom. Men nöden tvang dem att ropa, och nöden lärde dem även att tro, att Davids son har Guds kraft till att hjälpa. Så förhåller det sig även i andligt avseende. Så länge människan icke har andlig nöd, så länge kommer hon till rätta utan Frälsaren. Då hjärtat ännu icke är rätt förkrossat och förödmjukat, så söker även den väckta människan många omvägar och vill gå förbi Frälsaren. Egenrättfärdigheten inskjuter i hjärtat sådana tankar, att hon icke är värdig att komma till Frälsaren i ett sådant uselt och eländigt tillstånd, innan hon förbättrat sitt hjärta. Men när syndabördan blir så tung, att syndaren icke mer orkar bära sin börda, då måste han börja ropa: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig och tag bort denna syndabörda, som trycker mig ned i helvetet." Men männe väl en botfärdig syndare skulle gå till Jesus, om han icke hade den tron och förvissningen, att Davids son tillika är Davids Herre. Om en botfärdig själ icke hade den förvissningen, att denne Jesus, vilken i så stor fattigdom föddes av Davids släkt, är Skaparen själv, den himmelske

Förbarmaren, som givit oss livet, — om en botfärdig syndare skulle börja tänka såsom de världsvisa, som säga, att Jesus icke är Gud, utan Han är en märkvärdig människa, åt vilken Gud givit mera förstånd än åt andra människor — om, säger jag, en botfärdig själ skulle börja tänka så, att Frälsaren icke heller är Gud själv, utan endast Gud lik, så skulle en botfärdig själ ingalunda gå till Honom, utan hon skulle gå rakt till Fadern och förbi Frälsaren. Så göra alla världsvisa, de gå förbi Frälsaren rakt till Gud. De kunna icke tro, att Frälsaren är Gud själv, skaparen själv, oaktat Frälsaren sagt, att förbi Honom slipper ingen till Fadern, att Fadern och Frälsaren äro ett, och att den som ser Frälsaren han ser Fadern. Det måste en botfärdig själ känna, att Davids son tillika är Davids Herre, att ingen är större, högre eller mäktigare än Han, och att förbi Honom slipper ingen till Fadern. Om, säger jag, en botfärdig själ icke har den fasta tron och tillförsikten att Jesus är Davids Herre och Gud över allting, Skaparen och Förbarmaren som givit henne livet, så har en botfärdig själ ej annat råd än att gå till förtappelsen. Men då en botfärdig själ har den fasta övertygelsen, att hennes Skapare, Förbarmare och födare lidit så stor smärta och vedermöda i det Han fött henne och andra otacksamma barn, som genom sitt ogudaktiga leverne förorsakat Honom så stor ångest och vedermöda och försmädat sin Förbarmares tårar, så hyser en botfärdig själ ej tvivel därom, att den himmelske Förbarmaren icke har lust och makt att hjälpa botfärdiga själar utur deras vedermödor. Men de botfärdiga se sig själva ovärdiga att komma inför den himmelske Förbarmarens ögon, de frukta, att den himmelske Förbarmaren icke mer skall bry sig om dem, då de blivit så orena. Egenrättfärdighetsdjävulen anklagar dem, att de äro horkonor och tjuvar och mördare, och samvetet vittnar även, att de äro sådana.

Hur våga de således bliva Frälsarens fotapall, då egenrättfärdigheten fordrar att de skola bliva änglalika, innan de nalkas Gud. Om hordomsdjävulen och girighetsdjävulen och vredesdjävulen skulle upphöra att fresta dem, så skulle de bättre kunna tro, att Frälsaren undfår dem. Men dessa den ondes änglar upphöra icke att fresta de väckta, så länge de ha liv i sig; och då säger egenrättfärdigheten: Frälsaren bryr sig icke om sådana, som ha sju djävlar i köttet; bättre måste människan bliva, innan hon är värdig att komma till Jesus. Men om du väckta människa icke går till Frälsaren sådan du är, i ett med djävlar, så slipper du aldrig fri från djävulens våld. Då djävulen börjar plåga dig, så gå till Jesus och ropa liksom den Kananeiska kvinnan: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig, min själ plågas jämmerligen av djävulen!" Gå till Jesus, du av orena andar besatta människa, och ropa efter Honom! Han skall utdriva legionen från dig, och skall låta djävlarne fara i svinhjorden; och den svinhjord, som går här på bete, är ägnad att bära djävlarne i den brinnande sjön. Men de få, som plågas av djävlarne och på allt sätt frestas av dem, skola bliva befriade från dem, då Jesus med sin nåd och sitt ord kommer för att utdriva de onda änglar, som fresta dem. Och vi hysa det hopp, att Han skall utdriva sju djävlar ur Maria Magdalenas hjärta, då hon med ett förkrossat hjärta beder den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, att Han måtte utdriva alla djävlar, som plåga henne. Hon skall sedermera betyga sin tacksamhet mot Jesus och utgjuta kostelig nardussmörjelse på Hans huvud. Och slutligen, då Jesus dör, skall hon utgjuta kärlekens och saknadens tårar på Hans grav, och den store Korsbäraren skall åter framträda levande för hennes ögon, och hon skall taga Honom om fötterna och omfamna Honom. Amen.

MATT. 16: 19; MATT. 9: 1—8

JAG SKALL GIVA DIG HIMMELRIKETS NYCKLAR: ALLT DET DU BINDER PÅ JORDEN, DET SKALL VARA BUNDET I HIMMELEN, OCH ALLT DET DU LÖSER PÅ JORDEN, DET SKALL VARA LÖST I HIMMELEN. MATT. 16: 19.

Vi höra av dessa Frälsarens ord, att himmelrikets nycklar blevo givna åt Petrus, fast han var blott en syndig människa och felade i många stycken. Och vi ha även hört, hur Petrus brukade dessa himmelrikets nycklar. Han insläppte botfärdiga och tvivlande i himmelriket, men uteslöt obotfärdiga och skrymtare, som trängde sig in i himmelriket. De botfärdiga och troende förlät han synderna, men skrymtarna, som icke hade sann ånger ej heller levande tro, till dem sade han sålunda: "Du haver varken del eller lott i detta ordet, ty ditt hjärta är icke rätt för Gud, därför bättra dig av denna din ondska och bed Gud, att dig ditt hjärtas tankar må förlåtna varda." Ap. G. 8: 21, 22.

Men fariséerna, som följde det naturliga förnuftets visdom, hyste alltid den tron att ingen annan än Gud kan förlåta synder. Och samma tro synes denna tidens fariséer ha. De säga, att den kraften eller makten är ingen given, att han kan förlåta synder. Emellertid har den yttre tron varit rådande i församlingen, att himmelrikets nycklar äro givna åt predikoämbetet, som å Guds vägnar tillsäger syndernas förlåtelse åt nattvardsgästerna och även dem, som äro dömda till kyrkostraff. Men kyrkostraffet har i dessa tider förbytt till skrymteri och sker endast av vana. Ty nu förlåter man en horkona eller en tjuv deras synder, fast man hos dem ej finner någon ånger eller bättrings uppsåt. Och det finnes ej många som kunna tro, att en tjuv blivit kristen därför, att han har lidit kyrkostraff. Det betecknar emellertid kyrkostraffet, att den blivit kristen som har utstått detta straff. Ty i den första kristna församlingen ansågs kyrkostraffet för den största nåd, då en botfärdig syndare fick lida kyrkostraff eller ansågs värdig att få sina

synders förlåtelse och bliva tagen till medlem i den kristna församlingen. Men nu anser man för en skam och straff den sak som då utgjorde en stor nåd och välgärning mot syndaren. Om nu den sak anses för skam och straff som i den första kristna församlingen var en stor Guds nåd, om det nu är en stor skam som då var en stor ära, kunna vi då icke sluta, att någon förvillelse försiggått i vår religion, då himmelrikets nycklar, vilka Frälsaren gav åt Petrus och de övriga lärjungarna och vilka då utgjorde stora nådegåvor, nu betraktas som skam och straff? En missdådare anser det för skam och straff, att himmelriket upplåtes för honom; men han anser ej det för skam och straff, att man upplåter för honom djävulens rike i kraft av den skamliga gärning, för vars skull han är dömd att utstå kyrkostraff.; Då tackade de botfärdiga av hjärtat Gud, att dem blivit förunnad den stora Guds nåd, att de ansågos värdiga att upptagas till medlemmar i den kristna församlingen.

De tackade Gud för det att de kristna ansågo dem värdiga att bliva erkända för deras bröder. Men nu skulle mången tacka Gud, om han skulle slippa att utstå kyrkostraff. Måne icke trollkonstnären åter vänt våra ögon aviga, då vi anse det för ont, som är gott. Vi anse den kyrktagning för ett straff, som är en stor Guds nåd, vi inbilla oss att det är en stor skam, som är en stor ära. Om fienden så förmått vända människornas ögon aviga, att en stor Guds nåd anses för ett straff, så äro nog ögonen vända aviga även i många andra fall. När fienden vänt människans ögon aviga, då anses den sak för Guds försmädelse som sker till Guds ära. Detta höra vi av dagens evangelium, då Jesus sade till en lam man: "Dina synder förlåtas dig." Då sade fariséerna: "Denne hädar Gud." Så hade

fienden vänt deras ögon, att de av alla saker hade en förvänd uppfattning. Syndernas förlåtelse var i deras tycke Guds hädelse. Enligt deras uppfattning var Jesus en Samaritan och hade djävulen, lärjungarna voro djävulens apostlar, de kristna voro besatta av onda andar. När människan själv är under djävulens våld, då har hon av alla andliga ting en förvänd uppfattning. Då blir det sorglösa tillståndet ett nådastånd. Den naturliga människan håller sig själv för kristen och de kristna anser hon för falska profeter. När således de kristna taga himmelrikets nycklar ur Frälsarens hand och insläppa en botfärdig och tvivlande själ i himmelriket genom den nåd Jesus i kraft av sitt blod förvärvat åt botfärdiga syndare, då säga fariséerna och skrymtarna, att detta är att häda Gud. Men när fariséerna själva få himmelrikets nycklar i sina händer, då upplåta de himmelriket för de säkra, för nådetjuvarna och de av naturen dygdiga; men för rätt botfärdiga och bedrövade själar tillsluta de himmelriket. Ha icke de stulit himmelrikets nycklar, som döma de kristna såsom falska profeter, skrymtare och fariséer? De som själva äro falska profeter, skrymtare och fariséer, inbilla sig alltid, att rätta kristna äro falska profeter och skrymtare men själva de säkra och fariséerna anse sig för kristna och Guds barn. Skrymtarna och den döda trons bekännare inbilla sig, att de ha en rätt tro, men de kristna ha kantänka en falsk tro. När nu skrymtare och den döda trons bekännare ävensom andra säkra människor inbilla sig, att de ha en rätt tro men de kristna en falsk tro, då ha de med eget lov tagit sig den makten, att de hata de kristna och döma dem på grund av falska antaganden, de döma de kristna av hat men icke av kärlek. Men detta världsmänniskornas hat, det är ett säkert exempel därav, att de ha fått mörkrets rikes nycklar, men ej himmelrikets nycklar. De som hysa ett synbart hat i hjärtat och som i följd av detta andliga hat döma de kristna, liksom Judarna dömdo Jesus och Hans lärjungar, de ha ej andra än mörkrets

rikes nycklar, fastän trollkonstnären gjort dem så blinda, att de ha en orätt uppfattning av alla andliga ting. De inbilla sig att nycklarna till mörkrets rike äro himmelrikets nycklar, de inbilla sig, att de göra Gud en tjänst, då de hata de kristna, fastän de genom detta hat göra djävulen en tjänst. De inbilla sig själva och andra, att de kristna äro falska profeter, skrymtare och fariséer.

Och alla de, som själva äro stadda i blindhet och tro sig vara kristna, inbilla även andra att de kristna ha en falsk tro. Dessa ha nycklarna till mörkrets rike, med vilka de upplåta avgrunden för sig själva och sina barn, och alla andra, som sätta tro till deras lära. Vi borde i dag betrakta och fråga, vem som har makt att upplåta himmelriket och vem som icke har det. Men den himmelske värden, som fordom upplät himmelriket för botfärdiga och bedrövade själar i kraft av den försoning, som är beredd uti Hans eget blod, Han vände de sorglösas sinnen och röre de bedrövades hjärtan med ett levande trosinsegel och förvissning därom att Han har himmelrikets nycklar, vilka Han kan giva vem Han vill. Hör vår suckan, du fridens Gud! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 9: 1—8.

Vi höra av dagens evangelium att de skriftlärda ansågo det för hädelse, då Jesus sade till en lam man: "Dina synder förlåtas dig." I följd därav skola vi betrakta, **Varför världsmänniskorna alltid anklaga Jesus och Hans namns bekännare, att de äro Guds försmädare, då de å Guds vägnar försäkra botfärdiga syndare om Guds nåd, men åt säkra och obotfärdiga icke kunna utlova Guds nåd.**

Det förhåller sig i korthet sagt sålunda: Världsmänniskorna tåla icke, att man åt botfärdiga själar utlovar nåden, och icke utlovar nåd åt världsmänniskorna. Om man skulle utlova nåden utan urskillning eller på må få, både åt botfärdiga och obotfärdiga, så vore även världsbarnen nöjda därmed; ty de säkra och obotfärdiga skulle tycka mycket

därom, om man även åt dem utlovade nåden och icke allenast åt de botfärdiga. Men Guds nåd utlovas åt de botfärdiga och icke åt de säkra. Då vredgas denna världens säkra människor svårligen och säga: "Denne hädar Gud! Vem har givit dig lov därtill? Är du väl en förlåtare av synderna?" Judarna hyste den tron, att Gud ej giver någon himmelrikets nycklar. Men de, som äro uppfostrade i den kristna religionen, hava mycket disputerat däröver, huruvida en människa har makt att förlåta och behålla synder. Påven säger sålunda: "Frälsaren gav himmelrikets nycklar åt Petrus, och Petrus var den förste biskop i staden Rom. Och då Petrus led martyrdöden för sin tros skull gav han himmelrikets nycklar åt biskopen i Rom. Sålunda har alltid den efterföljande romerska biskopen erhållit himmelrikets nycklar av den som före honom varit biskop.

På detta sätt ha himmelrikets nycklar liksom genom arv från en romersk biskop övergått till den sista." På detta sätt äro nu kantänka himmelrikets nycklar i påvens våld, och påven djärves även tillägna sig den makten, att ingen slipper i himmelriket förbi honom, han insläpper nu vem han vill och utesluter vem han vill. Men vi veta, att husbonden ej giver nycklarna åt tjuvar. Påven är en nådetjuv, han har stulit himmelrikets nycklar. Och det finnes ett gammalt ordspråk som säger, att tjuvar för lågt pris sälja sitt stulna gods, emedan det med ringa möda är förvärvat. Papisterna tillbjuda sin stulna nåd åt alla, såväl åt botfärdiga som obotfärdiga. De insläppa får och getter, lamm och ulvar om vartannat i fårkätten. Det är ej i påvedömet fråga om sann ånger, utan vilken som helst som kommer till en katolsk präst och bekänner sina synder, honom är prästen skyldig att meddela syndernas förlåtelse, fast ej ett tecken till ånger förefinnes. Ja, man förlåter även sådana synder, som människan ännu icke gjort, men framdeles ämnar göra. Om således någon ämnar begå ett mord eller stjäla eller göra hor, så går han först till prästen och säger så: "Får jag förlåtelse för

den synden, om jag begår den?" "Ja," säger prästen, "det får du nog! Vad skulle väl hindra det, vilken synd du än må begå?" Se då är först Guds nåd riktigt värdelös! Där går det an för människan att leva, då Guds nåd är av så ringa värde. Där behöver ingen besvära sig med ånger; ingen behöver vara bedrövad och tvivlande; ingen behöver vara i andlig strid och tigga, utan var och en, som ämnar föröva något ont, behöver endast gå till prästen och fråga: "Får jag förlåtelse för den synden, om jag begår den?" "Ja, det får du nog!" Gån även I till påvedömet som med lätthet viljen komma i himmelriket! Gån dit, I nådetjuvar och sägen till påven: "Få vi förlåtelse, om vi supa, svärja och slåss, hålla krogrörelse, älska världen osv?" "Ja, det fån I nog! Vad hindrar väl det?" då säger påven till prästen: "Släpp in dessa själar i himmelen, de ha ej begått så stora brott". Men Luther, som själv varit stadd i rätt ånger och i den Helige Andes skola hade lärt, att Guds nåd är så dyrbar och kostelig, att människan icke kan tillägna sig den, om hon än skulle giva alla sina ägodelar åt de fattiga, om hon skulle prygla sig i stycken eller låta bränna sig, Luther, säger jag, började först disputeras med papisterna om Guds nåd och syndernas förlåtelse, och han började riktigt med allvar fråga, med vems lov papisterna insläppte svin, bockar och getter i fårkätten — han började riktigt med allvar fråga, varifrån påven erhållit makten att insläppa obotfärdiga, säkra och förhärdade i himmelriket. Jju mera Luther begrundade denna sak, desto mera blev han övertygad därom, att påven var en stor tjuv, som hade stulit himmelrikets nycklar och att han med dessa nycklar vred på ett orätt lås och öppnade en orätt dörr. Han upplät nämligen avgrunden för de säkra men ej himmelriket. Och av denna Luthers strid med papisterna uppkom för oss begynnelsen till den lutherska religionen, vilken vi kantänka med munnen bekänna, men påvens tro torde ännu vara i hjärtat så länge vi förbi ångern vilja intränga i fårkätten. Luther hyste den

tron, att Guds nåd ej tillhör andra än endast botfärdiga och förkrossade hjärtan. Men nu, då den lutherska tron redan för länge sedan dött i människornas hjärtan och kvarstått såsom en annan sidenduk kring hjärnan eller såsom bomull kring hjärtat på gamla Adam — nu disputera alla den döda trons bekännare, att ingen kan veta vem som är botfärdig och vem säker. Och därför måste prästen, i vilkens händer himmelrikets nycklar äro givna, vrida dessa nycklar såväl åt höger som vänster, i det han på detta sätt begynner upplåta dörren vid skriftermålet eller avlösningen: "Om eder syndabekännelse är redlig, eder ånger uppriktig och eder tro oskrymtad," osv. Men detta vridande åt höger och vänster är i mitt tycke icke ett rätt vridande. Botfärdiga själar frukta, att de icke slippa in, då himmelrikets nycklar så vridas, att samtidigt bliva upplåtna båda dörrarna såväl mörkrets som ljusets, såväl avgrundens som himmelrikets. Även den tron har inrotat sig i människornas skalle, att himmelrikets nycklar ej gälla annars utom vid ämbetets förvaltning. När predikoämbetet har kappan, då förmår det upplåta himmelriket och tillsluta det, men annars har det ingen makt att upplåta eller tillsluta. Sålunda finnes det i kläderna större kraft än i hjärtat, och den yttre ämbetsförrättningen har större värde än hjärtats inre erfarenheter! Är det väl troligt, att himmelrikets nycklar falla från prästens hand med detsamma han avkläder sig kappan? Är det icke snarare troligt, att en andlig präst bär himmelrikets nycklar på sig överallt; men en säker präst kan icke handhava dessa nycklar utom vid ämbetets förvaltning? Luthers lära om den sanna ångern och bättringen lyder sålunda: "Guds församling skall försäkra de botfärdiga om syndernas förlåtelse. En rätt syndaånger igenkännes därav, om människan har en rätt hjärtlig bedrövelse samt förskräckelse i samvetet, och om människan rätteligen känner sina synder (C. Aug. XII art.)" Av dessa ord höra vi, att vilken som helst get och bock

icke slipper in i himmelriket, utan en botfärdig syndare måste ha en rätt hjärtlig sorg och förskräckelse i samvetet. Varifrån tager en säker människa dessa ångerns kännetecken? Sorgen och bedrövelsen kommer ej från luften. Jag tror, att det är det bästa rådet för alla säkra, som frukta för samvetsoro, att de begiva sig till påvedömet och lägga ett öre i papisternas tiggarpung, så slippa de utan sorg och utan oro i himmelriket. Vad ha de säkra att uträtta i den lutherska församlingen? Luther fordrade en rätt ånger och förskräckelse i samvetet; han fordrade, att de botfärdiga skola rätteligen känna sina synder, och sedan fordrade han en rätt, levande och saliggörande tro. Varifrån få de säkra allt detta? De kunna icke själva betvinga sina hjärtan eller beveka dem till syndaånger. Och den åter, som har en rätt hjärtlig sorg och förskräckelse i samvetet, han kan ej heller med egen kraft döda och tillintetgöra denna sorg innan Gud giver honom den kraften, att han kan tro. För sådana botfärdiga själar skall Guds församling göra kunnigt, att Gud är dem nådelig. Till det ändamålet äro himmelrikets nycklar givna åt Guds församling, att församlingen skall upplåta dörren för botfärdiga själar. Men för de säkra skall hon tillsluta himmelen. Detta är den lutherska tron.

Men denna lära duger alldeles icke för denna världens visa och dygdiga ej heller för den döda trons bekännare. Då man gör skillnad mellan botfärdiga och säkra, så säga de världsvisa sålunda: "Gud har ej givit någon makt att utesluta människor från den gemensamma nåden." Och dessutom säga de världsvisa; "Gud fordrar ej sorg och bedrövelse, utan Han fordrar endast levernets förbättring, och den som ej här hunnit eller kunnat bättra sitt leverne, han kommer utan tvivel att ha något råd i en annan värld." Och vidare säga de världsvisa; "Gud är icke så sträng, att Han fördärvar människor i helvetet." Är icke de världsvisas lära så söt som socker för denna världens

säkra och köttets trälar, som känna, att de icke förmå kämpa med gamla Adam och för vilka det blir besvärligt att lida den Helige Andes tuktan. De som av blygsel ej vilja gå till påvedömet för att igenlösa sina själar från helvetet med ett öre, de kunna gå till de världsvisa och fråga, hur de skola göra. De världsvisa tala ej något om ånger och tro, men väl fordra de levernets förbättring; och den som ej här förmår bättra sitt leverne, han har utan tvivel något råd i helvetet. Är det icke ett gott råd? Utan tvivel ha de världsvisa besökt helvetet och sett, hur människorna där komma tillrätta, då de redan veta det, att där blir något råd. Papisterna åter säga sålunda: Om du för påven bekänner alla de synder, vilka du begått, och även de synder du ännu icke utövat men härefter tänker utöva, så förlåter prästen dig allt." Detta hörs även vara ett gott råd för de säkra; ty de behöva icke i påvedömet ångra sina synder, utan allenast bekänna dem, och då gå de fria. Men Luther, som själv varit stadd i djup ånger, han fordrade en rätt ånger och levande tro. Men emedan en botfärdig själ icke själv kan verka tron hos sig, så fordrade Luther ännu det, att Guds församling skall försäkra henne om Guds nåd och syndernas förlåtelse.

När nu Guds församling genom prästen eller genom någon annan kristen säger till en botfärdig själ; "dina synder förlåtas dig," då vredgas först de skriftlärdade eller världsvisa och säga: "denne hädar Gud; du har ingen makt att förlåta synder; Gud har ej givit himmelrikets nycklar åt dig." Av naturen dygdiga människor vredgas även och säga: "Gud och mitt samvete vittna, att jag är oskyldig; jag behöver ej någon nåd av församlingen." Vidare vredgas även de, som har död tro i peruken, och säga: "Nog vet Gud, att jag har ånkrat mig, ingen behöver pröva mitt hjärta." Och varför vredgas alla dessa? Fördenskull vredgas de, att Guds församling eller rätta kristna ej vilja erkänna hedningar för sina bröder i tron. Rätta kristna kunna icke utlova nåden åt natur ligen

dygdiga människor; ty de behöva ingen nåd, varken av Gud eller människor. Ej heller kunna de kristna utlova nåden åt den döda trons bekännare; ty dessa ha tro av sig själva, de kunna själva tro när de vilja. Och den som förlitat sig på död tro, han vet ej huru han kommit till tron; han vet ej heller det när han hade ånkrat sina synder; han inbillar sig, att han har ånkrat sina synder, men detta har inträffat så hastigt, att han ej märkt det. Stundom inbillar han sig, att det skett i sömnen; stundom menar han, att det skett i barndomen. Månne då Luther farit vilse? Eller skulle han väl ha drömt, då han fordrar sådana kännetecken på ånger, vilka ingen annan kan känna såsom nödvändiga än endast de, som själva varit stadda i ånger? Han fordrar hjärtlig sorg och samvetets förskräckelse. Kan väl detta inträffa obemärkt, så att människan själv ej skulle veta därav. Men vi äro övertygade därom, att Luther icke farit vilse ej heller drömt, utan att han rätt förstått skriften, då han framställde en rätt ånger såsom nödvändig för alla människor. Och vi äro även övertygade därom att Luther rätt förstått skriften då han fordrade en rätt och levande tro. Men himmelrikets nycklar har han icke stulit ej heller rövat, då han upplät dörren för botfärdiga och bedrövade själar, men tillslöt densamma för de obotfärdiga. Visserligen vredgas alla världsvisa, alla av naturen dygdiga och bekännare av den döda tron, då man ej inläpper dem. De få nog vara i den tron, att det är att häda Gud då man säger till de botfärdiga: "Dina synder förlåtas dig." Botfärdiga själar ha dock ingen annan tillflykt än den Guds nåd som Jesus åt själarna förvärvat. Om fienden endast skulle löslassa dem så mycket, att de finge fly i Jesu sköte, så skulle de världsvisa få leva med sin visdom, av naturen dygdiga människor skulle få leva med sin dygdighet och den döda trons bekännare skulle få leva av sin tro, om de kunna det. Det står skrivet i den heliga skrift, att den rättfärdige skall leva av sin tro och den som har en levande tro, han kan leva

och dö därpå, att Människans Son har makt att förlåta synder, icke allenast genom predikoämbetet, utan genom varje människa, som själv är benådad. Detta är en orubblig sanning, fariséerna må tro det eller ej.

Och nu, I lama, som med andra människors tillhjälp bliven burna till Jesus, då I ej har den kraft, att I själva orken gå? När Människans Son av eder skepnad och blick ser, att I haven ett bedrövat och förkrossat hjärta, då säger Människans Son till eder: "Dina synder förlåtas dig!" Och tag nu din säng, du lame, stå upp och gå! Om de skriftlärda och fariséerna ännu knorra och säga: "Denne hädar Gud," så finnes det likväl någon i hopen som prisar Gud, vilken givit människorna den makten, att den lame människan fått sina synders förlåtelse, att

hon blivit befriad ifrån sin förlamning. Och du lame, som själv ej kunnat vandra på kristendomens väg allt sedan förlamningens sjukdom kom över dig! Tag nu dina gamla egenrättfärdighets sängkläder och bär dem ut och kom ihåg, att du fått dina synders förlåtelse just då, när du fick höra detta ljuvliga nådes ord utur Jesu mun: "Dina synder förlåtas dig." Och gå och synda icke härefter, att dig icke må vederfaras något värre. Du lame! Då Människans Son sagt till dig: "Dina synder förlåtas dig" så skall du ej mer tvivla om dina synders förlåtelse, fastän fariséerna tvivla, ty med detsamma du tror får du även kraft att stå upp och vandra på kristendomens väg. Ty Jesus har icke sagt så till andra, utan endast till den lame har Han sagt: "Dina synder förlåtas dig!" Så tro nu, du lame, att dina synder äro dig förlåtna. Amen.

AFTONSÅNGSPREDIKAN

1 MOS. 45: 22; MATT. 22: 1—14

NÄR JOSEFS BRÖDER SKULLE BEGIVA SIG HEM TILL SIN FADER, GAV JOSEF ÅT VAR OCH EN NYA KLÄDER, PÅ DET ATT DERAS FADER MÅTTE SE, HURU MYCKEN KÄRLEK JOSEF HADE TILL SINA BRÖDER. 1 MOS. 45: 22.

Av detta bibelställe skola vi taga ett tröstefullt och uppbyggligt exempel. Ty Josefs bröder hade förut velat dräpa honom, fast detta den ondes rådslag ej gick i fullbordan. Men Josef hade likväl för deras skull blivit en fånge och träl uti hedningarnas land, liksom Guds Son för vår skull blivit fängslad. Josef lämnade sin faders hus för sina bröders skull och blev en träl för deras skull, liksom Guds Son lämnade sin himmelske Faders hus för vår skull och kom till denna syndiga värld för att förlösa fiendens trålar. Josef blev slutligen sina bröders frälsare, då han frälsade dem från att dö av hunger, oaktat de handlat så illa mot honom. Så har även Guds Son på det högsta blivit misshandlad i världen och har likväl blivit sina bröders Frälsare, fastän dessa handlat så illa mot Honom och med all sin ondska plågat Honom. Josef bjöd sina bröder till en måltid, på det att de bättre måtte se och känna hans kärlek och välgärningar. Guds Son har även bjudit oss till den stora nattvarden eller till den levande kristendomen på det att vi bättre måtte känna Hans kärlek emot oss. Och liksom Josef gav sina bröder högtidskläder eller bröllopskläder, vilka de skulle visa åt sin fader, så har även Guds Son givit sina trogna bröllopskläder, med vilka de skola träda inför den himmelske Faderns ansikte. Josefs bröder nödgades bedja sin broder om förlåtelse för sin orättvisa. Så fordras även av de botfärdiga, att de skola bedja om förlåtelse för sin orättfärdighet, ty Josefs bröder har ej fått samvetsfrid, innan de bett om förlåtelse för sin orättvisa.

Josef har således blivit satt oss till ett exempel, hur vi skola få bröllopskläder utan egen förtjänst. Josefs bröder inbillade sig

först, att Josef var högfärdig, då han omtalade för dem vad Herren uppenbarat honom i drömmen. Likaledes inbilla sig även de säkra, att de kristna äro högfärdiga, då de tala om det andliga prästadömet. Och liksom Josefs bröder anklaga honom för högfärd, att han ville upphöja sig själv, då han blott omtalade, vad Herren uppenbarat honom i drömmen, så inbilla sig ännu i dag de säkra, att de kristna äro högfärdiga, om de blott omtala, vad Herren uppenbarat dem. Josefs bröder begynte hata honom för hans kristendoms skull, likaledes hata de säkra ännu i dag de kristna för kristendomens skull. Men Gud har många gånger visat sådana exempel, att liksom Josefs bröder nödgades bedja om förlåtelse för deras orättvisa, så nödgas ännu i dag de säkra bedja de kristna om förlåtelse för vad de försmädat och motstått dem. Sålunda visar Herren, att Han upphöjt sina tjänare redan i denna världen, då den rättfärdige Josefs bröder måste bedja om förlåtelse för deras orättvisa.

Emedan det nu uti dagens evangelium talas om bröllopskläder, vilka Konungen giver åt de gäster, som äro bjudna till den stora nattvarden, så skola vi taga ett nyttigt och uppbyggligt exempel av Josef, vilken även gav sina bröder högtidskläder, sedan han först bjudit dem till en måltid. Men då, när Josefs bröder voro bjudna till denna måltid, visste de icke, att den store herre, vid vilkens bord man lät dem sätta sig, var deras broder, vilken de bevisat så mycken orättvisa, vilkens lära de föraktat och vilken de sålt till träl. Så vet icke heller en säker människa, då hon blir bjuden till den stora nattvarden, att Jesus, vilkens lära de säkra hata, är deras broder, som de förföljt liksom Saulus förföljde de kristna. Ack att nu i dag alla bjudna gäster

ville påtaga sig bröllopskläder, att ingen så storligen må förakta Konungen, att han ej mottager Hans gåvor; ty förakt och stor högfärd är i hjärtat, då en fattig människa och trasdjävul ej påtager sig bättre kläder, fast Konungen erbjuder henne bättre kläder för intet. Mången nattvardsgäst är sannerligen så högfärdig, att då Konungen erbjuder bröllopskläder för intet, så säger han till Konungen: "Mycket tack, Herre, detta blir för mycket; icke orkar jag fattige man betala detta." Vad säger Konungen till dem, som icke mottaga Hans gåvor? Han frågar av sådana: "Min vän, huru kom du här in och haver icke bröllopskläder?" Konungen måste vredgas på alla dem, som så storligen förakta Hans gåvor, att de ej mottaga vad Han erbjuder. Förakten fördenskull icke Konungens gåvor, I bjudna gäster, utan påtagan eder högtidskläder, då I går in i brölloppsalen. Avkläden eder de gamla trasor som I själva i rökportet av gethår har vävt och sytt. Icke duga sådana egenrättfärdighetstrasor vid Konungens bröllop, utan endast sådana bröllopskläder duga vid Konungens bröllop, som Konungen ur Hans eget påklädningshus giver såsom gåva och utan betalning. Ty på sådana tiggare, som komma i egna trasor och vilkas trasor slarva kring knäna, äro gårdens hundar arga. Då egenrättfärdighetens trasor slarva kring knäna, så skälla gårdens hundar argt på sådana tiggare. Avkläden eder egenrättfärdighetens trasor och gån först i klädselhuset, där Konungens klädselrum är, och tagen därifrån de bästa bröllopskläder d. ä. Kristi rättfärdighets kjortel, om vilken krigsknektarna kastat lott, ty I har förut varit sådana krigsknektar. I har korsfäst härlighetens Herre. Nu måste I kasta lott om Hans kjortel. Eder del är Kristi kjortel. Salig är den, på vilken lotten faller. Han får bära Kristi kjortel nu och i evighet. Nu är Kristus naken på korset. Och Hans kjortel är eder egen. I forna krigsknektar, I Kristi korsfästare! Kristi kjortel är eder del. Den har blivit eder till skydd, I nakna stackare. Efter den Korsfäste

har ej blivit kvar någon annan egendom än denne kjortel, som nog duger till skydd för nakna trasdjävlar. Kasten lott därom och skären den icke sönder, utan den, på vilken lotten fallit, behålle den ostyckad. Den utgör för trasdjävlarna ett sådant skydd, som överskyler all deras nakenhet och beskyddar dem mot köld, snöstorm och oväder. Hör alltså, du store Korsbärare, de nakna stackarnas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 22: 1—14.

Då vi förut förklarat, vilka gäster de äro, som icke komma till bröllopet, så borde vi nu genom Guds nåd betrakta, huru olycklig den gäst är, som kommer i brölloppsalen utan bröllopskläder. Några bibeltolkare säga, att den gäst, som kom till bröllopet utan bröllopskläder, är en sådan människa, som hör till den yttre församlingen, fast han ej har några inre erfarenheter. Det betecknar således en oberörd människa, vilkens samvete aldrig vaknat. Men då man djupare betraktar dagens evangelium, så måste man förstå detta skriftställe så att den människa, som på detta sätt tränger sig in i brölloppshuset, oaktat hon ej har bröllopskläder, ej är en alldeles oberörd hedning, utan hon har en gång vaknat, fast hon icke fattar Guds rättfärdighet, utan vill upprätta sin egenrättfärdighet. Vi måste nu göra den slutsatsen, att en oberörd hedning alldeles icke inkommer i brölloppshuset, ty en sådan människa bär hat i sitt hjärta till Konungens tjänare. En sådan människa inkommer alls icke i brölloppshuset eller till det tillstånd, att hon sannerligen skulle vilja bli salig. Men en väckt människa, som kämpar med egenrättfärdigheten, är ofta stadd i bedrövelse och tvivel och vill sannerligen bli salig. Men den falska ovärdigheten är så stor och mäktig i henne, att hon ej vill avkläda sig naken och taga bröllopskläder på sig! Ty hon arbetar alltid därpå, att hon måtte bli bättre. Hon vill bli en ängel, och sedan såsom en botfärdig ängel vill hon komma till Jesus, och vill

således icke vara en botfärdig djävul. Egenrättfärdigheten ingiver i sinnet sådana tankar: "Det är omöjligt, att jag skulle kunna bliva kristen, då jag är sådan. Litet bättre borde jag bliva förrän jag kunde behaga Gud." De väckta ha nämligen en stark åtrå, som egenrättfärdighetsdjävulen uppväckt, att de skulle vilja bliva goda, men icke på det sättet som Guds ord fordrar, nämligen genom nåden och Kristi rättfärdighet, utan genom egenrättfärdigheten skulle de vilja bliva hjälpta utur djävulens våld. Men den väckta blir ej genom egenrättfärdigheten frälst ifrån djävulens våld ty han känner alltid djävulens frestelser, hur noga hans vaksamhet än må vara. Och ju noggrannare vaksamheten är, desto större äro frestelserna. Men den säkra känner ej något av djävulens frestelser, ty den onde låter de ogudaktiga vara alldeles i fred. Men på de väckta, har den onde blivit förskräckligt vred, och därför frestar han de väckta natt och dag. För dessa frestelsers skull måste människan bliva en stor syndare, då hon känner, att människonaturen är helt och hållet fördärvad. Men då reser sig även egenrättfärdigheten på två ben, förskapar sig till en ljusets ängel och anklagar de väckta natt och dag samt predikar i de väcktas förnuft, att det är omöjligt att bliva förlossad ifrån djävulens våld, då fienden alltid skjuter sina pilar och uppeggar till synd. Men egenrättfärdighetsdjävulen är så sannfärdig, att han alls icke uppeggar till synd, utan han förmanar de väckta att göra bättring. Egenrättfärdighetsdjävulen är så helig, att han fordrar ett rent hjärta, innan han släpper de väckta till Jesus.

I ett sådant tillstånd var utan tvivel den människa som inkom i bröllophuset utan bröllopskläder. Ty om hon hade varit en nådetjuv så skulle hon ha svarat: "Jag har bröllopskläder. Jag har iklätt mig Kristi rättfärdighets kjortel." Om hon hade varit en sådan egenrättfärdighetstjänare, som genom egen bättring blivit kristen, så skulle hon utan tvivel ha svarat: "Jag har gjort

bättring från alla synder och tror mig vara behaglig uti denna dygdighetens klädnad." "Min vän, hur kom du här in och har icke bröllopskläder?" Denna stumma natur betyder, att den människan var väckt, att hon även själv kände, att hon icke har bröllopskläder. Men då konungarna uti gamla testamentet hade för sed att åt var och en gäst giva nya bröllopskläder innan dessa inträdde i bröllophuset, så kunde denna stumma gäst ej lägga det till hinder, att en fattig man ej förmår köpa så kosteliga kläder. Om den stumma gästen hade sagt: "Jag är så fattig att jag icke förmår skaffa mig sådana bröllopskläder, som duga för Konungen," så hade Konungen genast frågat: "Har man då icke erbjudit dig bröllopskläder till skänks?" Det var denna andra fråga som den stumma gästen fruktade för och därför kunde han ej tala något. Vi veta förvisso, att för denna stumma sannerligen stått till buds tillåtelsen att först komma uti Konungens klädselkammare och byta på sig nya kläder; men han hade så stor ambition, att han ej ville avkläda sig sina egna kläder och påtaga sig bröllopskläder. Han hade nämligen sagt till Konungens tjänare, som bjöd honom att påtaga sig bröllopskläder: "Mycken tack, detta blir för mycket! Jag förmår ej betala dessa kläder!" Och till skänks vill han icke taga bröllopskläder.

Sen nu, I stumma gäster, som alltid inträngen eder i bröllophuset utan bröllopskläder, hur I likväl förakten Guds nåd och ej viljen för intet anamma Hans gåvor, utan mot framtida betalning skullen I taga på skuld hur mycket som helst av Konungen. Sen I icke, hur krögaren förskräckligen vredgas på de väckta, som ej mottaga hans gåvor, då han av kärlek och välvilja erbjuder dem sina gifter? Vad skall då himmelens Konung göra åt dem, som ej mottaga Hans gåvor, som ej själva känna, att de förakta Guds nåd, utan predika om sin ovärdighet och säga: "Jag är icke värdig att anamma Guds nåd i ett så uselt tillstånd. Bättre borde jag bliva." Detta är den egenrättfärdiges bekännelse; och de egna

kläder, som den stumma gästen bär på sig, är just denna tanke: "Bättre borde man bliva!" Den förlorade sonen ville icke gå till sin fader i synnerhet sedan han blev en trasdjävul, utan till den där borgaren gick han för att vakta svin, på det att han därigenom må förtjäna något. Och av samma fel besväras även den människa, som med egna kläder inkommer i bröllophuset. Hon vill icke avkläda sig egenrättfärdighetens trasor och ikläda sig bröllopskläder, fast man för intet erbjuder henne dem. Men däruti ligger ett förskräckligt högmod, som kommer henne att förakta Konungens gåvor. Och om krögaren vredgas på dem, som förakta hans gåvor, då han av kärlek och välvilja erbjuder de väckta sina gifter vad skall då den himmelske Konungen göra åt den stumma gästen, som så storligen föraktar Hans gåvor, att han ej vill mottaga det som Konungen av kärlek och välvilja erbjuder. Det är troligt, att den himmelske Konungen vredgas på sådana trasdjävlar och säger till sina tjänare: "Binden hans händer och fötter och kasten honom i det yttersta mörkret."

Uti bröllophuset finnes ännu många sådana gäster, som icke vilja ingå i Konungens klädselrum för att avkläda sig egenrättfärdighetens trasor och ikläda sig bröllopskläder. Det finnes ännu många sådana, som i egna trasor tränga sig in i bröllophuset och skulle vilja bliva saliga. Men de vilja icke anamma nåd för nåd, utan

vilja förtjäna den genom egen bättring och bättre ånger.

Hur är det nu med eder, I trasdjävlar? Viljen I icke påtaga eder bröllopskläder? Viljen I ännu förakta Konungens gåvor? Hur länge orken I vakta svin och äta drav tillika med svinen? Avkläden eder nu egenrättfärdighetens trasor, alla tiggare, och ikläden eder Kristi rättfärdighet genom tron. Skåden den nakne Guds Son, som är upphängd på korset. För eder skull är Guds Son avklädd, på det att I mån få Hans kjortel till skydd. Kasten nu lott om Hans kjortel, I krigsknektar, då I haven korsfäst Honom. I Sions döttrar, som alltid viljen vara granna, påkläden eder Kristi kjortel, så bliven I rätt granna. Då I inkommen i bröllophuset, så skola alla himmelens änglar se på eder och förundra sig, hur sköna kläder Frälsarens fattiga brud nu är iklädd. De undra, varifrån hon erhållit en sådan prydnad. Men hon svarar dem som förundra sig och säger: "Jag har ej själv gjort denna kjortel, utan Konungen har givit den åt sin fattiga brud, och denna kjortel är icke sömmad utan virkad från överst och allt igenom." En sådan klädnad har ej mången i dessa tider. Men Jesu fattiga brud får bära Kristi rättfärdighets kjortel, som nog är skön och skinande och duger för bruden att bära på hennes härlighets dag vid det himmelska bröllopet. Det duger nog för henne att då sitta bredvid Brudgummen nu och i evighet. Amen.

1 JOH. 3: 18—21; JOH. 4: 46—53

MINA BARN, ÄLSKEN ICKE MED ORD ELLER MED TUNGAN, UTAN MED GÄRNING OCH SANNING. DÄRAV VETA VI, ATT VI ÄRO AV SANNINGEN OCH KUNNA STILLA VÅRT HJÄRTA FÖR HONOM; ATT OM VÅRT HJÄRTA FÖRDÖMER OSS, DÅ ÄR GUD STÖRRE ÄN VÅRT HJÄRTA OCH VET ALLTING. MINA KÄRASTE, OM VÅRT HJÄRTA FÖRDÖMER OSS ICKE, DÅ HAVA VI EN FÖRTRÖSTNING TILL GUD. 1. JOH. 3: 18—21.

Aposteln Johannes vittnar på detta ställe för de kristna, att de icke skola älska endast med ord eller med tungan, utan med gärning och sanning. För det andra visar han även, att vi skola stilla vårt hjärta för Honom. För det tredje visar han även för dem, som äro stadda i tvivel, att Gud är större än människans hjärta, varav följer, att en kristen skall mera tro Guds ord än sitt eget hjärtas känslor.

Dessa Johannes lärdomar skola vi närmare betrakta. Och vad nu först kärleken angår, så synes det vara apostelns mening, att älskandet med munnen och tungan icke är ett så säkert tecken till kärlek som den kärlek, som visar sig i gärning och sanning. Älskandet med munnen och tungan blir liksom ett skrymteri, om människan ej älskar med gärning och sanning. Somliga naturliga människor äro mycket kärleksfulla sinsemellan, isynnerhet då brännvinet stiger upp i huvudet. Då kyssa de varandra. Men om det blir fråga om att hjälpa de fattiga, varigenom kärleken skulle uppenbara sig i gärning, så säga de: "Vi ha ej råd." De betyga sålunda sin kärlek endast med munnen och tungan, men icke med gärning och sanning, fast en kristens kärlek är helt och hållet annorlunda än en naturlig människas kärlek. Så höra vi av denna

Johannes lärdom, att en kristens kärlek icke består allenast däruti, att vi älska med munnen och tungan, utan den bör även uppenbara sig i gärningar, så att om vi se en medbroder i tron lida brist till kropp eller själ, vi kyssa honom och omfamna honom, men likväl icke giva honom något vad han behöver, så är det att älska med munnen och tungan, men icke med gärning och sanning. Eller om

vi se en kristen stadd i någon villfarelse och icke säga honom, var han farit vilse, så älska vi åter med munnen och tungan, men icke med gärning och sanning. Eller om vi skulle älska endast dem som hålla oss för kristna, men hata dem, som anse oss för falska profeter, så skulle detta strida emot Frälsarens bud, som säger: "Älsken edra ovänner, välsignen dem som eder banna."

Vi veta, att aposteln Johannes, som var en av Jesu älskad lärjunge, har största omsorg om dem, som hade fallit från nåden. Och fastän han icke är så nitisk som Petrus att predika evangelium, så var han likväl mycket ödmjuk och saktmodig, varför han även var skicklig att stilla tvister i församlingarna. Då höll det redan på att uppstå tvist isynnerhet av den orsak, att somliga kristna väntade, att Frälsaren genast skulle komma för att regera på jorden i tusende år. Men så länge Johannes var i livet, blev fienden ej i tillfälle att splittra församlingen i många partier. Vad Johannes säger om hjärtats stillande är ganska märkvärdigt. Han bjuder nämligen de kristna att stilla sitt hjärta inför Gud, på det att människans hjärta ej må slippa förbi Guds ord. Detta inträffar helt säkert, om en kristen icke befilitar sig om att stilla sitt hjärta enligt Guds ord, utan endast följer sitt hjärtas rörelser och icke tager Guds ord till rättesnöre för sig såväl i tro som i leverne. Människohjärtat är nämligen i många stycken svekfullt. Och om människan endast tror det som hon känner i sitt hjärta, så stillar hon då icke sitt hjärta för Gud. Därav uppkomma tråtor och partier. En säger: "Så har jag prövat mitt hjärta;" en annan säger: "Så har jag erfärit." Och så uppstår därav en liten skillnad i erfarenheter och tvist däröver,

vilka erfarenheter äro de rätta. Men om Guds ord tages till domare, så blir frågan den, hur Frälsaren erfarit det och äro mina erfarenheter rätta erfarenheter, om de ej överensstämma med de erfarenheter, som äro upptecknade i skriften. Hur somliga erfarenheter kunna vara oriktiga, därpå tager Johannes exempel av dem, som äro stadda i det själstillstånd, att deras eget hjärta fördömer dem; de äro stadda i tvivel och ha sålunda icke den tron att Guds nåd tillhör dem. Ty då deras eget hjärta fördömer dem, så tro de, att de äro överlämnade åt förtappelsen. De tro endast vad hjärtat säger. Men Gud är större än människans hjärta. Om nu människans hjärta känner eller erfar endast Guds dom, men ej förnimmer nåden, så vill en sådan människa göra Gud till en lögnare, fast Paulus säger: "Vare Gud sannfärdig och var och en människa lögnaktig."

Väl känner helt säkert den människa rätt vars hjärta fördömer henne, men hon känner orätt däruti, att hon icke har nåd. Nu säger aposteln Johannes: "Om vårt hjärta fördömer oss, då är Gud större." Gud är större än människans hjärta. Hjärtat känner således icke rätt, då det endast fördömer oss och icke befriar oss från domen. Men Gud är större än människans hjärta. Gud fördömer de obotfärdiga, men frälsar de botfärdiga genom nåden. Detta gör icke människans hjärta. Om vi börja endast tro det som hjärtat känner, så bliva vi bedragna. Den obotfärdigas hjärta fördömer honom aldrig, och han tänker, att Gud icke är heller vred på säkra människor, då hjärtat ej fördömer dem. Den botfärdigas eget hjärta fördömer honom, och han tänker, att Gud icke är heller honom nådelig, då hans eget hjärta ej giver honom nåd. Men båda ha orätt; ty ingendera tror mer än vad hans eget hjärta känner. De obotfärdiga göra Guds lag och evangelium till lögn då de tvivla. Detta kommer däraf, att var och en tager sitt eget hjärtas känslor och erfarenheter till rättesnöre, och icke Guds ord. Men nu höra vi, att Gud är större än

människans hjärta, att det icke hjälper att förlita sig endast på sitt eget hjärta. Men då äro det egna hjärtats erfarenheter riktiga, om de överensstämma med Guds ord.

Vi höra av dagens heliga evangelium, att Frälsaren icke upptager det väl att en botfärdig människa är så tvivlande, att hon ej vill tro med mindre hon ser tecken och under. Då människan ej kan stilla sitt hjärta för Gud, så går hon förbi Guds ord. Och då det egna hjärtat fördömer henne så att hon icke tror, att Gud är större än människans hjärta, så faller hon i misströstan och tror icke att Gud är nådig, förrän hon ser tecken. Att Gud och vår Frälsare likväl betar sin nåd för människorna, till och med dem, som icke tro förrän de se tecken, det gives oss tillkänna uti dagens evangelium, som vi skola vidlyftigare betrakta, sedan vi först åkallat Hans höga namn och med bön anropat Honom, att Han i nåder ville se till alla bedrövade, botfärdiga, tvivlande, betungade och nödställda, på det att de må bliva upplyftade från deras nöd och elände, så länge nådens sol ännu skiner på dem. Hör, du store Korsbärare, alla bedrövades och tvivlandes suckar: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 4: 46—53.

Frälsaren förebrår i dagens evangelium de människor, som ej vilja tro på Honom med mindre de se tecken och under. I följd därav skola vi denna gång genom Guds nåd betänka och betrakta, **Varför människorna icke tro, förrän de se tecken och under.**

Första betraktelsen: Varför vilja de säkra icke tro, att de äro dömda till förtappelsen, förrän de se under?

Andra betraktelsen: Varför vilja icke heller de botfärdiga, som äro stadda i otro, tro, att Gud är dem nådig, förrän de se under och tecken?

Sen, I otrogna, på trons begynnare och fullkomnare, och stån ej mer emot den Helige Andes verkningar. Vem vet om

Frälsaren alltid är tillstädes för att visa eder under och tecken!

Första betraktelsen: Varför vilja de säkra icke tro, att de äro dömda till förtappelsen förrän de se under och tecken? Fast Guds ord visar, att detta naturliga leverne icke behagar Honom, och samma Gud vittnar att hjärtats och sinnets förändring måste ske, och fast somliga till och med tro, att det ej står rätt till med dem, likväl, då man bestraffar dem för orättfärdighet och deras ogudaktiga leverne avmålas för deras ögon, ropa de åt den store Rådgivaren och säga: "Är du väl själv bättre? Eller, såsom Judarna sade till Frälsaren? "Vem gör du dig till?" Säkra och oomvända människor tro icke att de äro vredens barn, att de uti detta själstillstånd äro dömda till förtappelsen. Ty för det första överskyler den onde deras hjärta; för det andra ha de en viss falsk salighetsgrund, varpå de bygga, för det tredje har trollkonstnären vänt deras ögon så att de få en falsk föreställning om alla andliga ting. Vi sade, att den onde överskylt deras hjärta med den naturliga dygden och dödat deras tro, på det att samvetssären ej må börja lukta och rinna var förrän i evigheten. Fienden gör somliga synder lovlige, såsom t. ex. måttligt supande, varigenom samvetet insöves. Även om någon förnimmelse av ånger hade uppstått genom den Helige Andes verkan, så blir genom ett måttligt supande den Helige Andes frukt förkvävd. En annan åter, som har död tro i peruken, anser för lovligt att stjäla så mycken nåd, att Guds lag icke förmår anklaga honom. Då den onde på detta sätt överskyler synderna med dygdighet och död tro, så tänker den blinda stackaren, att han ej är värre än andra. Och om han litet felat, så är Gud nådig. En annan blind stackare tänker, att om han måste gå till helvetet, så komma nog andra efter. Egenrättfärdigheten gör honom god, så att han icke kan känna sig sämre och värre än andra. Avunden gör även det, att en säker människa ej skulle unna att andra bleve saliga, om hon själv skall gå till förtappelsen.

Och då den onde överskylt hennes hjärta och vänt hennes ögon aviga, så anser hon kristendomen för vidskepelse eller en verkan av djävulen, men sitt eget säkra tillstånd anser hon för kristendom. De kristna äro i hennes tycke falska profeter, men drinkarna äro Guds barn. Fastän nu de kristna visa henne genom Guds ord, att hennes tro är en falsk tro och att hon med ett sådant leverne går till förtappelsen om bättring ej sker, så tror en säker människa det likväl icke förrän hon ser under och tecken. En måttlig fyllhund tror icke, att ett måttligt supande dödar den Helige Andes verkan förrän han ser under; han tror alls icke, vad de kristna tala till honom om brännvinets styggelser, utan han vill själv se brännvinets styggelser. En måttlig fyllhund anser det ej för något, om en fyllhund förut och en annan efter får se brännvinets favor. Han anser det ej för något under, att så många stora fyllhundar förhärdas genom brännvinets styggelser, som de ha sett. Men en måttlig fyllhund vill själv se brännvinets favor, innan han tror. Den som är så fast i sin falska tro, att han alls icke tror ej heller ser under och tecken, han säges fresta Gud. Är väl Gud pliktig att för alla säkra visa helvetet och fördömsen innan de tro, att ett helvete och en fördömselse finnes? Är det icke nog därmed, att Gud uppenbarat såväl himmelriket som helvetet i sitt heliga ord och visat, att de, som leva i säkerhet, bliva förtappade, om ändring ej sker? Varför tro de säkra icke vad Gud sagt genom sina heliga profeter, genom sina apostlar och lärare, utan vilja först se tecken och under? De vilje se sig själva i helvetet, innan de tro, att de äro där, de vilja se brännvinets favor, innan de tro, att brännvinet är någonting fasligt. Vore det icke bättre, om de trodde utan under och tecken? Varför bestraffar Frälsaren uti dagens evangelium och säger: "Utän I sen tecken och under, tron I icke?" Då säkra människor riktigt förhärdas, så tro de icke, vad helst de än må se. Åtminstone trodde icke Judarna, fast de sågo många tecken och under. Sådana torde även andra

blinda stackare bliva, att de slutligen ej tro något, hurudana under de än må se. Skulle icke den säkra däruti ha ett exempel, då fyllhundar upphöra att supa, krögare styggas vid sitt förra krögeri och hålla sitt brännvin på marken, svärjare upphöra att svärja, tjuvar bekänna sina stölder och återbära stulet gods, oeniga äkta makar förlikas, och de som förut gjort orätt bedja sin nästa om förlåtelse. Men de säkra och nådetjuvarna äro ännu icke ens därmed nöjda. De säga blott, att sådana tecken kunde även de göra, om de ville det. Varför gören I icke sådana tecken, då I sägen eder kunna det? Följen nu först efter, då I sägen eder kunna det. Men jag fruktar, att I icke kunnen göra sådana tecken förrän i helvetet. I vänten alltid större tecken och gören ej bättring, förrän jorden rämnar, avgrunden öppnas och det regnar eld från himmelen. Så gjorde männen i Sodom och Gomorra. De väntade så länge, till dess det begynte regna eld från himmelen. Men då torde det vara för sent att begynna göra bättring, om den förut ej blivit gjord.

Andra betraktelsen: Varför vilja icke botfärdiga själar, som äro stadda i tvivel, tro, förrän de se under och tecken? Att de säkra världsbarnen och nådetjuvarna icke vilja tro, att de äro vredens barn, det är icke så storligen förundransvärt; men att även de botfärdiga, som äro stadda i tvivel, icke kunna tro att Gud är dem nådig innan de se under, det är märkvärdigare. Då de säkra, isynnerhet nådetjuvarna, icke vilja tro, att Gud är vred på dem eller att de i ett sådant obotfärdigt tillstånd äro vredens barn, så har fienden vänt deras ögon aviga, så att de icke se eller känna sina synder. Men då botfärdiga själar ej mer förmå tro, att Gud är dem nådig, så har fienden genom egenrättfärdigheten vänt även deras ögon aviga, så att de icke se annat än dom, helvete och förtappelse för sina ögon. Den säkra tror icke, förrän han ser under, att han är ett vredens barn; och den tvivlande vill icke tro, förrän han ser under, att han är ett nådebarn genom Guds dyra försoning i Kristus Jesus. Men denna

Frälsarens förebråelse: "utan I sen tecken och under, tron I icke," gäller vardera såväl de säkra som de tvivlande. Ty om Gud icke är, pliktig att för de säkra visa under, då Han i sitt ord kallar dem till bättring, så är Han ej heller pliktig att visa under, då Han i sitt ord på så många ställen försäkrat botfärdiga själar om sin nåd. Nådetjuvarna tvivla aldrig om Guds nåd; men botfärdiga själar tvivla ofta om Guds nåd. Och fastän tvivlet icke är en verkan av den Helige Ande, så bevisar likväl erfarenheten, att det finnes få själar, som ej tvivla om Guds nåd och huruvida de ha en rätt ånger. Fiendens avsikt är, att de säkra alltid måtte förbliva i sin säkerhet, men om någon människa vaknar, så försöker fienden på all sätt hindra den botfärdiga själen från att bekänna sig till Frälsaren. Då han ej mer kan behålla människans själ genom säkerhet, så vill han behålla henne genom tvivel. Han unnar gärna, att obotfärdiga själar tillägna sig Guds nåd, fast Guds nåd ej tillhör dem; men han försöker på allt sätt hindra de botfärdiga från att tro och tillägna sig Guds nåd. Fienden frestar icke med otro dem, som äro stadda i säkerhet, han låter dem sova i fred; men de väckta försöker han riktigt fresta. Han sliter och sargar deras samvete genom tvivel, han driver dem till skogs, att de icke skola slippa närmare Frälsaren. Stundom ställer han ovärdigheten i vägen; stundom säger han, att en rätt ånger ännu icke försiggått. Men nådetjuven tvivlar aldrig på Guds nåd, oaktat den onde regerar hela hans hjärta. Men nådetjuven känner icke, att det är den onde som regerar hans hjärta. Nådetjuven inbillar sig, då han ligger i den ondes famn, att det är i Frälsarens famn han ligger. Då den säkra vredgas på de kristna, så tager han Gud till vittne, att han icke har vredgats.

Då det således förhåller sig så med nådesordningen, att nådetjuvarna aldrig tvivla på Guds nåd, men botfärdiga själar däremot tvivla, så borde icke en människa, som själv erfarit något av nådesordningen, hjälpa nådetjuvarna att stjåla nåd, då den

onde även annars för dem till tvivel. Men de tvivlande begynna fresta Gud genom sin otro, varför Frälsaren uti dagens evangelium bestraffar dem och säger: "Utan I sen tecken och under, tron I icke." Men den troende skall erhålla ett nådemärke, såsom Frälsaren själv genom eget exempel visat, att varest Han fann ens ett litet mått av ånger, där bevisade Han sin nåd; varest han fann villighet, där förmanade

Han till uthållig flit; varest Han fann förhärdade, där dömde Han; varest Han fann tvivlande, där förkunnade Han syndernas förlåtelse.

Vi hysa alltid det hopp och förtröstan till Gud, att de tvivlande skola bliva upplyftade från deras olyckliga tillstånd, hur usla, fattiga och elända de än må vara, om de blott med tålmod förbida förlossningens stund och se på trons begynnare och fullkomnare. Den som begynt ett gott verk, Han förmår även fullborda det. Alltid blir det något råd med dem, som äro tvivlande. Men de olyckliga själar, som ännu ligga i säkerhet och varit vittnen till en så stor förändring hos andra människor och hava hört så mycket predikas om den sanna ångern och bättringen och

likväl icke tro, förrän de se under och tecken, om dem veta vi icke, vilket slut de till sist skola få. Man har ofta sett, att de människor, som en längre tid stå emot den Helige Andes verkan, slutligen förhärdas så, att intet annat biter på dem än svavel. De hava ej tillflykt annorstädes än till förtappelsen. Sen till, I benådade själar att icke egenkärleken får utsläcka det bekymmer, som I ären skyldiga att ha om de själar, som ännu i säkerhet vandra mot evigheten. Fastän I själva haven det ljuvligt genom förnimmelsen av den översvinnerliga nåd, som tillflödat eder, så kommen likväl ihåg, att mången av edra bröder och systrar ännu suckar under stor ångest och oro. Paulus säger: "Glädjens med dem som glada äro och gråten med dem som gråta," sörjen med de sorgsna, hjälpen varandra så i andlig som i timlig nöd. Uppmuntren de betryckta, talen ljuvligen med dem, som äro stadda i tvivel, styrken de trötta, bedjen för dem som sitta i fångenskap och mörker, på det att även de en gång må slippa fria från fiendens snaror och få känna den glädje, som är bestämd för de troende. Och om möjligt är, så hållen frid med alla människor, och bedjen för dem, som äro svaga. Amen.

ROM. 10: 3; MATT. 18: 23—35

SOMLIGA FÖRSTÅ ICKE GUDS RÄTTFÄRDIGHET, UTAN FARA EFTER ATT UPPRÄTTA SIN EGEN RÄTTFÄRDIGHET OCH ÄRO SÅ ICKE GUDS RÄTTFÄRDIGHET UNDERGIVNA.

Den helige Paulus har på många ställen visat, att för Gud är ingen levande rättfärdig och att ingen genom lagens gärningar blir salig. Denna Pauli lära stod isynnerhet i strid med Judarnas lära, vilka inbillade sig, att de kunde uppfylla Guds lag och därigenom bliva rättfärdiga inför Gud. Denna Judarnas tro hyses ännu av många, isynnerhet av naturen dygdiga människor, som icke känna människans fördärv ej heller känna Guds stränga rättfärdighet. Sådana människor inbilla sig, att dygden belönar sig själv och blir ytterligare belönad; de hysa den falska tron, att människans dygd borde behaga Gud. Denna tro ha även hedningarna, vilka icke veta av någon annan salighetsgrund än endast den naturliga dygden. Fördens skull tvådde Pilatus sig ren från all orättfärdighet, innan han avkunnade en orätt dom. Han ville på detta sätt rena sitt samvete, på det att Gud icke må kunna bestraffa honom för orättfärdighet, då han av världsära och människofruktan emot sitt samvete dömde en rättfärdig man till döden. Sådan är den naturliga dygdens grund, att människorna kunna under sken av lag och rätt döma en oskyldig man till döden, fast samvetet strider emot. Pilatus inbillade sig, att han renat sitt samvete, då han hade tvagit sina händer och sagt: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mannens död." Denna hedniska tro, att människans dygd borde behaga Gud, hyste även Judarna, som foro efter att upprätta sin egen rättfärdighet och bliva saliga genom lagens gärningar. Men Judarnas rättfärdighet är icke bättre än hedningarnas dygd. Men i vilka stycken fordrar Judarnas egen rättfärdighet mer än Guds lag fordrar? Judarnas egen rättfärdighet fordrar med avseende å vilodagens helgande så mycket, att ingen kristen kan fullgöra det. Judarna ansågo det för en stor synd, att Frälsaren

helade på sabbaten och att lärjungarna gnuggade några ax mellan händerna. Och Judarna äro så noga uti sabbatens helgande, att de ej snyta ett ljus på söndagen, men å andra sidan äro de så blinda, att de hata och förfölja de kristna. De bita samman tänderna och hålla för sina öron, då en kristen bestraffar dem för orättfärdighet och ett ogudaktigt leverne. För denna egenrättfärdighets skull har den onde givit åt Judarna skarpa ögon att se fel i de kristnas leverne. Frälsaren säger att de sila myggor och svälja kameler, se nog små fel hos de kristna, men bortlämna de viktigaste stycken, nämligen rättfärdigheten och domen; och sålunda fara de efter att upprätta sin egenrättfärdighet. Och detta är en orsak varför Judarna icke kunna erkänna att kristendomen är rätt, emedan de se så många fel i de kristnas leverne, den onde har satt dem till de kristnas vaktstolpar. Om någon snyter ett ljus på söndagen så anse de det för sabbatsbrott; men om Judarna göra vilodagen till en dag för dryckenskap och slagsmål, detta är icke sabbatsbrott, fast den kungliga lagen dömer dryckenskap om söndagen som sabbatsbrott. Judarna lyda likväl icke den kungliga lagen.

Men Paulus skriver dessa ord till de kristna, bland vilka somliga finnas, som icke förstå Guds rättfärdighet, utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet och äro sålunda icke Guds rättfärdighet undergivna. Detta är en farlig sak, ty om de kristna begynna upprätta sin egen rättfärdighet, så sänka de svaga själar ned i förtvivlan och trycka dem så djupt i lagen, att det ej mer är lätt att slippa upp. Vi veta, att egenrättfärdigheten är den djävul, som förskapar sig till en ljusets ängel. Han låtsas vara så sannfärdig, att människan icke kan fatta hans svekfullhet; han är en hemlig

djävul, som kommer över de botfärdiga i sanningens skepnad och verkar så mycket, att somliga botfärdiga med egen bättring söka behaga Gud. Somliga vilja med större ångest och samvetsqual förtjäna nåd. Somliga rena själva sitt samvete genom egen rättfärdighet, men ej med Kristi rättfärdighet. Och om egenrättfärdigheten slipper före nåden, så blir människan en förfärlig kristen, som stiger upp på Sinai berg eller på tinnarna av templet och ser med förakt på alla andra, som äro lägre ner. Och då egenrättfärdigheten stiger upp på tempeltinnarna, så blir hon den bästa kristen. Hon blir alltför rik på kärlek, och hon förlitar sig helt och hållet på rörelser och höga känslor och tager därav den inbillningen, att då andra ej ha så höga känslor, så äro de ännu fjärran från Frälsaren. En och annan förlitar sig helt och hållet på sitt samvetes rening, som han själv med egen bättring renat och på det sättet lugnat, att då han betalt alla orättrådigheter och försonat allt, så är han ej mer i behov av samvetets eller hjärtats rening uti Frälsarens blod. De som på detta sätt genom egen rättfärdighet renat sitt samvete, de förakta hjärtats rörelser och äro fientliga mot de nådevalpar som gnälla, och de inbilla sig, att alla hjärterörelser äro den ondes verkningar eller eget verk. Somliga åter, som genom egenrättfärdigheten blivit kristna sålunda, att egenrättfärdigheten själv blivit benådad genom nådens tillägnande i det halvväckta tillståndet, de tåla ej mer höra lag utan allenast evangelii löften. Ty egenrättfärdigheten är sådan, att hon ej själv vill höra dom, fast hon dömer andra. Men de, som tillägnat nåden, fast hjärtat aldrig blivit förkrossat, äro så känslolösa att varken lagen eller evangelium rör hjärtat. De fly långt från det ställe, varest nådevalparna gnälla, de vredgas om man predikar sträng lag. Sådana nådetjuvar äro så blinda, att de ej känna det andliga hat, som härskar i hjärtat. Och då egenrättfärdigheten är så hemlig och så okänd, att hon förskapar sig till en ljusets

ängel, på ett så fint sätt att ej mången märker det, så är det därför nödvändigt att ihågkomma vad Paulus skrivit till de kristna: "Somliga förstå icke Guds rättfärdighet utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och äro så icke Guds rättfärdighet undergivna." Paulus vill säga, att somliga icke förstå, hur sträng Guds rättfärdighet är, att ingen människa genom egen rättfärdighet kan behaga Gud, utan även alla heliga äro bristfulla och skyldiga inför Honom. Men egenrättfärdigheten är så inrotad hos mången, att de genom densamma vilja bliva saliga; egenrättfärdigheten förmår även de väckta att på något sätt förtjäna nåd. Men vi se av Judas' exempel, att han ej fick samvetsfrid, fast han kastade bort orättfärdighetens penningar; men det var samvetet som tvang honom att göra så. På samma sätt måste varje människa göra, som har vakat samvete, hon måste bortkasta orättfärdighetens penningar; men därigenom får hon ännu icke samvetsfrid, ty Gud är ännu oförsonad. Orättfärdighetens penningar måste hon väl kasta tillbaka, men därmed förtjänar hon intet, ty synden blir ej med penningar betald, och sålunda kan människan icke själv rena sitt samvete. Och om någon inbillar sig, att han nu har rent samvete, då han försonat allt, och är likväl icke försonad med Gud, han har genom egenrättfärdigheten blivit kristen; och en sådan människa blir en förfärlig kristen, som själv renat sitt samvete genom sin egen rättfärdighet. Men det är en ännu förfärligare kristen, där själva egenrättfärdigheten blivit kristen genom nådens tillägnande. En sådan kristen är själv känslolös och vred på nådevalparna som gnälla; och en sådan nådetjuv tål icke höra någon dom. Dessa äro icke Guds rättfärdighet undergivna. Men även de fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, vilka icke såsom botfärdiga djävlar vilja komma och tigga nåd. Sådana människor driver och trycker egenrättfärdigheten i förtvivlan, och slutligen gå de tillbaka till världen.

Och då nu egenrättfärdigheten liksom en damm inträngt i kristendomen, så att härlighetens Herre ej mer kan fara fram såsom i den första väckelsen, så vore det behöfligt, att de få själar, som ha ett ödmjukt och förkrossat hjärta, skulle bedja den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen att Han ville borttaga denna egenrättfärdighetens damm och lära oss, på vilken sida om båten vi skola kasta ut noten och i vilken hand vi skola hålla Andens svärd, vid vilket träds rot yxan skall sättas, på vad sätt åkern skall bebrukas och hur denna egenrättfärdighetens damm kunde nedrivs, på det att härlighetens Herre må kunna färdas fram. Hör o nådige Konung, den tjänarens bön, som kommit i stor skuld. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 18: 23—35.

Betraktelse över egenrättfärdigheten.

Första betraktelsen: Vad verkar egenrättfärdigheten i det säkra tillståndet?

Andra betraktelsen: Vad verkar egenrättfärdigheten i det väckta tillståndet?

Tredje betraktelsen: Vad verkar egenrättfärdigheten i nådaståndet?

Första betraktelsen: Vad verkar egenrättfärdigheten i det säkra tillståndet?

Den verkar så mycket, att en sorglös syndare tager av konungen på skuld många tusen pund. Men i säkerhetens tillstånd har han ej omsorg om betalningen. Somliga tänka att det ej är uppskrivet i skuldsedeln, somliga komma alls icke ihåg, vad de skulle ha tagit på skuld och somliga bestrida helt och hållet att de hade tagit något på skuld. Somliga taga av konungen på skuld och lova, att de betala vid första tillfälle, men ha ingalunda omsorg därom, hur denna skuld bleve betald. Somliga äro sådana skälmar, att de taga många tusen pund skuld hos konungen, men föra sin vara till andra, nämligen till konungens fiender.

Sådana äro nu de flesta av Konungens gäldenärer. De taga skuld många tusen pund

hos Konungen och föra sina varor till Konungens fiender samt säga slutligen till Konungen: "Må djävulen betala dig!" Somliga taga väl skuld på eget ansvar, och om någon medtjänare frågar dem: "hur mycket är du min Herre skyldig?" så svara de högfärdigt: "Vad angår det dig? Själv skall jag svara för mig. Du betalar dock ej för mig, och betala först din egen skuld." I detta svar ligger en förskräcklig högfärd och egenrättfärdighet, som den onde givit åt alla av naturen dygdiga människor. Ty hos den onde är högfärden och egenrättfärdigheten så stor, att han ej tager någon synd på sig utan beskyller Gud för orättvisa, som dömer en sådan dygdig och from man. Och av samma natur synas alla den ondes trälar vara, att de ej taga någon synd på sig. Ty egenrättfärdigheten, som ligger till grund för den naturliga dygden, giver fyllhunden den upplysningen, att flytande drakgift är en Guds välsignelse; och därför blir ett måttligt supande ej till synd. Samma egenrättfärdighetsdjävul har givit horkonorna den upplysningen, att hordom är kärlek. Och krögarna har den onde givit den förvissningen, att krögeriet är en ärbär handel. Om nu en kristen beskyller en fyllhund för dryckenskap, så svarar han: "Du är icke Gud, om jag supit, så är det icke på ditt ansvar, jag har ej stulit brännvin, på hederligt sätt har jag köpt eller fått det." Om man säger till krögaren: "Du har genom krögeri störtat många själar i helvetet före bestämd tid, du har gjort många fattiga, du har utsugit de fattigas svett och möda, för din skull ha fattiga kvinnor och barn fått gråta i hunger och nakenhet, och alla dessa tårar skola bränna dig i helvetet," så svarar krögaren: "Det är ej på mitt ansvar, själv ha de köpt, själv ha de supit." Och sålunda blir krögeriet ett nådeverk och en kärleksbevisning, men icke synd. Det är kärlek mot nästan, det är ej till skada. Av nåd och kärlek har krögaren utmätt drakgift åt människorna. Så har även en dygdig horkona bevisat sin nåd och kärlek mot sina

horkamrater, hon har ej därigenom gjort någon orätt, och om en kristen bestraffar henne för hor, så visar hon snart sitt pass, varmed hon får fritt inträda i hordomens rike, och säger till den som bestraffar henne: "Se hit! om jag är grann, så har jag på hederligt sätt erhållit mina grannlåter, åtminstone har jag ej stulit; och om jag legat med gossar, så är du ej ansvarig därför; själv skall jag ansvara, om det blir skada till själen." Så har egenrättfärdighetsdjävulen gjort hordom, dryckenskap och krögeri lovlige. Han har gjort fyllhunden nykter, krögare hederlig och horkonan dygdig, så att de icke ha synd så mycket att de behövde ångra sig. Hur kunna väl sådana bekänna, att de äro tiotusen pund skyldiga? Somliga gäldenärer bekänna för den orätta gårdsfogden, att de äro skyldiga. Då nämligen den orätta gårdsfogden frågar: "hur mycket är du min Herre skyldig?" så svarar en: "hundra tunnor olja," en annan säger: "hundra pund vete." Men den orätta gårdsfogden lär dem att skriva syndaskulden mindre då han säger: "tag ditt brev, sätt dig snart ned och skriv femtio." Denna konst har egenrättfärdigheten uppfunnit. Då samvetet vaknar, säger det till gäldenärerna riktigt hur stor skulden är; men den orätta gårdsfogden, som förslösat sin Herres ägodelar och därigenom själv kommit i stor skuld, lär även de väckta att skriva syndaskulden mindre, på det att samvetetsåren ej må lukta och blöda förrän i evigheten. Och vi veta, att egenrättfärdighetsdjävulen ej ökar utan minskar syndaskulden så mycket möjligt är. Men om samvetet riktigt vaknar och i detta tillstånd visar syndaren, hur stor syndaskulden är, då lägger egenrättfärdighetsdjävulen sten på börda och säger till den botfärdiga: "Dina synder bliva varken i denna eller den tillkommande världen förlåtna." Men i säkerhetens tillstånd bär egenrättfärdighetsdjävulen syndabördan så lätt som en fjädersäck dvs. den naturliga dygden bär från ena ändan, den döda tron från den andra och den onde från mitten. Hur blir väl syndabördan tung

för en sådan människa? För henne är syndabördan så lätt som en fjädersäck, och med denna syndabörda löper hon helt hastigt till helvetet.

Andra betraktelsen: Vad verkar egenrättfärdigheten i det väckta tillståndet?

Den verkar så mycket, att en väckt människa ämnar själv betala sin syndaskuld. Vi höra av dagens evangelium, att den tjänaren, som var tiotusen pund skyldig, bad konungen och sade: "Herre, hav tålmod med mig, och jag vill betala dig allt." Varmed ämnade han då betala sin skuld? Med tjära naturligtvis! Varmed betala de väl sin skuld som på egen risk taga mycket på skuld hos borgaren? De förlita sig därpå, att de ha ett stort tjärbruk i skogen. Men det är osäkert, huruvida konungen bryr sig om tjära. Krögarens skuld kan bliva betald med tjära, men syndaskulden kan ej bliva med tjära betald. Emellertid hade denna tjänare en sådan förtröstan och tillit till sig själv, att han förmår betala den stora syndaskulden, ifall han får förlängning på tiden. Ty det inträffar ofta, att en säker människa uppskjuter sin bättring från dag till dag, tills döden börjar krama hennes hjärta. Då infinner sig dödsfruktan, när samvetets bok öppnas. Hon känner då, att hon åsamkat sig en skuld av tiotusen pund. Men egenrättfärdigheten lär henne att bedja alldeles orätt, hon beder nämligen, att nådatiden måtte förlängas för henne. Hon gör sådana löften på sjukbädden, att om Herren skulle låta henne ännu leva en längre tid i världen, så skulle hon ångra och bättra sig. Men det har även oftast skett, att sådana människor, som på sin sjukbädd avgiva löften om ånger och bättring, ej mer ihågkomma sina löften, då de tillfriskna. I dödsfruktan ropa de: "Herre, hav tålmod med mig, och jag vill betala dig allt." Men då de äro vid hälsa ropa de: "Må djävulen betala dig; jag behöver dig icke."

Sen nu, goda och onda, vad egenrättfärdigheten verkar hos eder. Den verkar så mycket, att även väckta människor tro sig kunna betala sin syndaskuld, blott de

av Herren skulle få förlängning på tiden. Och på denna framtida betalning liten I nu utan tvivel alla väckta och halvväckta, som nu i många år haven plågats med ett ont och gnagande samvete. I haven redan många år hållit på att göra räkenskap med Konungen. I haven väl delvis erkänt eder skuld, men syndaskulden är ännu icke utstruken från skuldebrevet. Varmed tänken I betala eder skuld? Haven I så mycket tjärved, att I tron eder få skulden betald, ifall Herren giver eder förlängning på tiden? I haven redan många gånger bett: "Herre, hav tålmod med mig, och jag vill betala dig allt." Varmed tänken I nu betala eder skuld? Männe med egen bättring eller med bättre ånger? Jag fruktar, att man skall sälja edra och edra hustrurs och edra barns själar på auktion, om I icke snart fallen till eder Herres fötter bedjande: "Nådige Herre Jesus, du korsfäste och törnekrönte Konung, jag har intet, varmed jag kunde betala min stora syndaskuld; om du icke varkunnar dig över mig och utplånar denna stora syndaskuld, så måste jag dö evinnerligen."

Om I på detta sätt skullen bedja, så skullen I bättre komma tillrätta med edra medtjänare än den tjänaren, som för en ringa skuld tog sin medtjänare vid strupen. Men egenrättfärdigheten tillåter eder icke att så bedja, utan hon säger: "Det är omöjligt, att du skulle få en så stor skuld förlåten; bättre blir den skulden betald, om du först beder om förlängning i tiden och sedan betalar litet i sänder." Se på detta sätt lär egenrättfärdighetsdjävulen även de väckta att bedja alldeles orätt, på det att han slutligen måtte få dem att bliva ense med världen och förgäta sina löften. Man skall ej förlita sig därpå, att denna tjänaren fick sin skuld tillgiven, fastän han bad orätt, ty Herren såg till hans hjärtliga bön och förlät honom hans skuld, emedan han bad därom. Herren såg, att det var omöjligt, att den tjänaren hade kunnat betala denna skuld fast han själv trodde sig kunna det. Men ingen väckt människa behöver följa hans exempel i

denna vilseförande gärning; utan det är satt oss till varning, att andra tjänare ej må förvillas på en falsk egenrättfärdighetsväg. Densamma tjänaren hade nämligen blivit väckt ur syndens sömn, och av dödsfruktan begynte han bedja, att Herren ännu ville förlänga hans nådatid och vänta, till dess han genom egen bättring skulle betala sin syndaskuld. Men egenrättfärdigheten förmådde honom att så bedja, varigenom han förvillades från den rätta nådesordningen; emellertid förlät Herren honom denna stora skuld, emedan han bad därom. Och vi måste således tro, att han fick sina synders förlåtelse och blev därigenom ett Guds barn. Men vad var det nu för en tro, han hade, då han hade fått sina synders förlåtelse? Det är omöjligt att tro, att han hade död tro, ty med död tro kan ingen få sina synders förlåtelse. Han hade således denna gång en levande tro: men den levande tron förbytes snart till död tro, om samvetet ej hålles vaket.

Tredje betraktelsen. Denna tjänare hade nu fått sin stora syndaskuld förlåten, hade således kommit till nådaståndet. Han hade då en levande tro och barnarätt hos Gud. Men han förblev ej länge i detta tillstånd. Ty då han blev befriad från den första dödsfruktan och blev helbrädda, begynte världen bortstjäla hans hjärta. Samvetet begynte bliva sömnaktigt, den levande tron förbyttes till död tro, fast han själv icke visste, hur och när hans tro skulle ha förändrats, ty han byggde alltid på sin förra kristendom och tänkte, att han ännu är i nådaståndet, och att han alltid är ståndaktig i sin tro. Men vi fatta nu av hans gärningar, att han icke hade den levande trons frukter, då han kom ut och råkade en medtjänare och tog honom vid strupen för en ringa skuld.

Och denna stora förändring hade egenrättfärdigheten verkat i honom. Ty i det naturliga tillståndet låter ej egenrättfärdigheten hedningarna tro, att de äro dömda. Egenrättfärdigheten medgiver icke, att de kristna ha makt att döma

hedningarna och att de kristna hava barnarätt hos Gud.

I det väckta tillståndet, då samvetet dömer människan för den stora syndaskuld, som trycker henne ned i förtappelsen, låter egenrättfärdigheten ej bedja om syndernas förlåtelse, utan hon förmår de väckta att bedja om förlängning i tiden, på det att de kantänka genom egen bättring må bliva i tillfälle att förtjäna nåd. Men i nådaståndet åter stiger egenrättfärdigheten hos somliga upp i huvudet och gör å andra sidan att de falla genom otro. Ty då sex djävlar kindpusta de kristna genom förskräckliga frestelser, så förskapar sig den sjunde, som är egenrättfärdigheten, till en ljusets ängel och predikar där i peruken, att en sådan icke är kristen, som känner så mycken ondska hos sig och som har så många onda tankar, lustar och begärelser; liksom skulle kristendomen bestå däruti; att de kristna äro änglalika.

Men å andra sidan åter lyfter egenrättfärdigheten somliga på tempeltinnarna eller på ett högt berg, och därifrån visar han all världens härlighet och upphöjer några till de bästa kristna och till fäder i kristendomen. Och då fatta de för en ringa skuld sina medtjänare vid strupen, en del naturligen genom lagens stränghet, en del andligen genom ett obarmhärtigt dömande. Ty då egenrättfärdigheten själv blir kristen så blir hon en förfärlig kristen, hon unnar ej mer nåd åt andra än sig själv. Vad egenrättfärdigheten verkade redan hos de första kristna, det se vi av Pauli epistel till Korintierna, där han bestraffar dem för inbördes söndring. Den ena sade: jag är Paulus; den andra sade: jag är Apollos; den tredje sade: jag är Kefas; den fjärde sade: jag är Kristus. Här hade redan egenrättfärdigheten upphöjt somliga till de bästa kristna. Ingen av dessa ville vara den sämsta bland apostlarna. Och denna inbördes strid förblev inom kristenheten så länge kristendomen var levande. Men det var icke ett verk av den Helige Ande denna inbördes strid utan det var

egenrättfärdighetens, ambitionens och egenkärlekens djävlar, vilka redan då trängde sig in bland de kristna, Och hedningarna togo därav anledning att trampa kristendomen under sina fötter. Ty den tidens hedningar sade då liksom denna tidens hedningar nu påstå: "De kristna komma ju icke heller överens, även de förfölja ju varandra." Och denna tidens hedningar måste få höra, hur forntidens hedningar talat, på det att de bättre må tro, att kristendomen är en förvillelse och märkvärdig vidskepelse.

Men fastän nu hedningarna genom denna söndring bliva i tillfälle att förtrampa kristendomen, så bära även de kristna skuld därför, ty Paulus säger: "För eder skall försmädas Kristi namn ibland hedningarna." Vi tro likväl icke, att kristendomen är en märkvärdig vidskepelse, fast hedningarna säga så, utan vi hysa det hopp, att kristendomen skall ha medgång och framgång, fast än Judarna må bita samman tänderna och hålla för sina öron. Men vi måste bedja den store korsbäraren och törnekrönte Konungen, vilken är kommen för att uppväcka strid på jorden mellan hedningarna och de kristna och vilken utdrev egenrättfärdighetens, själviskhetens, ambitionens, girighetens, avundens, vredens och hordomens djävlar ur deras hjärtan, på det att de må varda ett hjärta och en själ, liksom de första kristna voro, att de må vara enstämmiga i tron och kärleken, att de må bliva befästade i sin allra kosteligaste tro och förbliva vakande intill änden, att de må giva sitt liv för Kristi skull, om den nådige Frälsaren i sin visdom så förutsett, att vi måste lida hat och förföljelse för Hans namns skull. Ty Han har icke sparat en enda blodsdroppe, som Han ej utgjutit för vår skull. Så skola och vi, om Hans kärlek så fordrar, vara redo att giva vårt liv och blod för Hans namns skull, på det att vi må vinna livets krona och få glädjas med Honom uti det nya Jerusalem och på Sions berg, där de hundrade och fyrtiofyra tusen tecknade sjunga den nya sången. Fast vi icke ännu

kunna följa med deras sång, så vore det dock ljuvligt att höra den himmelska melodin, som är härligare än änglarnas röst. Där är det mål, dit vi skola sträva, ila och längta under all vår

kamp och tvång, om vi slutligen vilja komma fram till den himmelska boningen, där alla förlossade själar nu glädjas och fröjdjas tills den stora Herrens dag kommer. Amen.

ROM. 13: 7; MATT. 22: 15—22

SÅ GIVEN NU VAR OCH EN DET I PLIKTIGA ÄREN: DEM SKATT SOM SKATT BÖR, DEM TULL SOM TULL BÖR, DEM RÄDSLÅ SOM RÄDSLÅ TILLHÖRER, DEM HEDER SOM HEDER TILLHÖRER. ROM. 13: 7.

Den helige Paulus förmanar de kristna, att de skola vara överheten underdåniga, och betala skatt och tull dem det bör. Likaledes förmanar Petrus de kristna, att de skola vara underdåniga all mänsklig ordning för Herrens skull. Men samme Petrus sade även, att man måste mera lyda Gud än människor, nämligen i andliga ting.

Om överheten fordrar sådant, som strider emot Guds lag, då måste en kristen mera lyda Gud än människor. Men i alla andra saker är en kristen pliktig att lyda överheten. Därför säger Paulus, att överheten är förordnad av Gud till människornas hjälp. Och Paulus förmanar de kristna, att de skola vara underdåniga icke allenast för straffets skull, utan och för samvetets skull. Ty samvetet fordrar, att vi skola lyda överheten, som vakar över vårt timliga väl och förhindrar onda människor från att öva våld. Om fruktan för överheten ej skulle finnas, så skulle fiendens trälar först dräpa de kristna; fördenskull få de kristna mycket skydd genom överheten, överheten bjuder ej människorna att göra det onda, utan har satt böter för fylleri, svordom, slagsmål, stöld, hor och allehanda synder, som i världen pläga övas. Men de säkra lyda ej överheten, utan överträda konungens lag alldeles inför överhetens ögon. Redliga tjuvar stjäla under sken av lag och rätt, t. ex. de, som taga en annans egendom genom rättegång. Sådana tjuvar bry sig icke om samvetets förbud; då de kunna kringgå den kungliga lagen, så göra de illa så mycket de hinna. Horkonorna bedriva även hor och krögarna sälja av sin vara, oaktat konungen förbjudit det. Vad bry de väl sig om den kungliga lagen, som trampa Guds bud under sina fötter. Somliga, som ej kunna neka sina missgärningar, vilja utan ånger och utan bättring vara hederliga

människor; de vilja genom uppenbar lögn bliva upptagna i de kristnas gemenskap. Och fastän alla gjort mycket ont emot Gud och nästan, så att de enligt de kristnas rätt borde lida offentligt kyrkostraff, så har likväl den kungliga lagen ej kunnat döma andra till detta straff än dem, som äro uppenbara horkonor eller tjuvar och vilkas hordom eller tjuvnad blivit uppenbar. Och dessa åter äro så förhärdade, att de ljuga inför Gud och församlingen att de ångra sina synder, fast ej ett tecken till ånger finnes. De ljuga även det inför Gud och församlingen, att de ämna bättra sig, fast de ej ha ett allvarligt uppsåt. Och då de på detta sätt uppenbart ljugit i kyrkan, inbilla de sig, att Gud redan förlåtit dem alla deras synder, och att församlingen är pliktig att erkänna dem för kristna; och då de få tid, begynna de åter bedriva hor och stjäla liksom förut. På detta villkor vore även den onde beredvillig att lida kyrkostraff, om de kristna kantänka skulle erkänna honom som sin trosbröder, emedan han bekänt i kyrkan, att han är en horkarl, och därtill ännu ljuger inför församlingen, att han ämnar bättra sig. Icke är den onde så dåraktig, att han förhindrar horkonor och tjuvar från att bekänna sin hordom och tjuvnad i kyrkan, då hordomen och tjuvnaden blivit uppenbara; ty genom en sådan bekännelse blir Gud väl smäddad, då horkonorna och tjuvarna ljuga i kyrkan.

Han tillstädjer nog, att horkonorna och tjuvarna lova göra bättring; men det tillstädjer han icke, att horkonor och tjuvar komma till sann ånger, varigenom de skulle bliva befriade från hans klor. Men om hordomen och tjuvnaden ej blivit uppenbara, då lär den onde dem att neka och överskylla sin synd. Alla obotfärdiga horkonor och obotfärdiga tjuvar säga sålunda: "Vi behöva

icke utbasuna det för världen; nog ser Gud vår skuld och känner vår redbarhet." Så göra även fyllhundarna och krögarna, då man stämmer dem inför rätta; de neka sina missgärningar och svärja ännu sig till helvetet; de giva sin själ i pant åt den onde, på det att de genom mened må kunna lösa sig fria från brännvinsböter. Det är bättre, att själen brinner i helvetet, än att man här bekänner sin hordom, tjuvnad, dryckenskap och krögeri. Hedersdjävulen och girighetsdjävulen viska i örat och säga: "Lägg två fingrar på boken och svär vid Gud och Hans evangelium, att du är oskyldig; vad behöver du utropa för världen, att du är en horkarl och tjuv; du blir ärelös, om du icke kan svärja." "Bekänn icke" — så viskar girighetsdjävulen — "bekänn alls icke att du varit berusad eller sålt brännvin; vad behöver du bekänna sådant? Lägg två fingrar på boken och svär, att du icke varit berusad eller sålt brännvin; om du svär så slipper du fri från brännvinsböter." Och vad bryr sig väl denna syndaträl om sin själ? Den ondes träl måste göra såsom husbonden befäller. Han bryr sig icke om sin själ, blott han här ej behöver betala böter; må satan förmala hans själ till mjöl, blott han här ej blir ärelös. Se sådana undersåtar äro denna världens träl! Så lydiga äro de mot överheten, att de förneka den kungliga lagen och trampa konungens bud under sina fötter samt hata de ämbetsmän, som vilja lära denna världens människor att leva enligt lagen.

För denna saks skull ha alla apostlar förmanat de kristna att leva enligt den kungliga lagen och vara överheten underdåniga för Herrens skull, vilken förordnat överheten människorna till ömsesidig välgång. Ty om överheten ej funnes, så skulle den ondes träl till först dräpa de kristna. Och vi veta, att konungen ej bjuder någon att göra det ont är. Men fienden, som icke kan fördraga de kristna på jorden, har ofta uppeggat överheten att förfölja de kristna. Denna världens visa och hedniska präster, som äro fiendens bästa

vänner, de ha fått överheten att tro, att de kristnas tro är en märkvärdig vidskepelse. De ha ljugit, att kristendomen är skadlig för staten. Och därigenom har överheten blivit bedragen, och har börjat förfölja de kristna, då hedniska präster ha ljugit, att de kristna äro villoandar. Men man har sedermera funnit att hedningarna själva äro villoandar, som så ofta göra uppror mot överheten. Man har ännu aldrig i världen hört, att rätta kristna skulle ha gjort uppror. Men det har man ofta hört, att hedningarna, både döpta och odöpta, ha gjort uppror emot överheten, liksom det även i dessa tider skett, vadan inbördes krig och mycken blodsutgjutelse inom riket uppstått. Därav får fienden anledning att glädjas och bereda korv av de kristnas blod. Ty han är en mandråpare av begynnelsen (Joh. 8: 44). Ja, när människorna bliva så dåraktiga, att de börja dräpa varandra, då får fienden anledning att le.

Ack att nu alla goda kristna ville bedja Gud, att Han måtte giva överheten den rätta upplysningen, att den levande kristendomen icke är skadlig för staten, såsom hedniska präster och de världsvisa ljugit, utan att överheten däremot skulle komma att känna, att rätta kristna tillika äro trogna undersåtar och att ingen är så benägen att göra uppror som ett hedniskt folk, som ej har någon kunskap om den sanna kristendomen, och isynnerhet detta hedniska folk, som har den lutherska tron i peruken, men djävulens tro i hjärtat. Sådana hedningar äro dygdiga horkonor, som svärja inför rätta att de äro fria från horeri, likaså redliga tjuvar som svärja sig fria från all skuld, nyktra fyllhundar, som inför rätta svärja att de icke varit berusade, och hederliga krögare som inför domstolen svärja sig fria från brännvinsböter; likaledes kronotjuvar som stjäla tull. Finnes här många personer, som icke vore värda att fällas för böter till och med efter världslig lag, om deras förra leverne skulle ransakas inför domstolen? Månne icke alla skulle bliva skyldiga att erlægga böter, en för horeri, en

annan för kronostöld, en annan för slagsmål, en annan för svordom, en annan för fylleri, en annan för krögeri, en annan för böndagens vanhelgande, en annan för sabbatsbrott. Men fastän var och en är värd böter även inför världslig domstol, så är likväl ingen horkona eller tjuv eller fyllhund, utan de äro alla dygdiga, hederliga, fromma och berömvärda, redbara och rättskaffens gamla kristna som öva daglig bot — de där dagligen söla sig i uppsåtliga synder. Men sådana konungens och kejsarens undersåtar borde ännu bliva bötfällda, att de må ihågkomma, hur de förbrutit sig mot den kungliga eden. — Vi bedja nu alla konungars Konung, att Han ville bevara vår överhet för det hedniska folk, som först trampar konungens påbud under sina fötter och sedan ännu gör uppror, då alla rackare och skälmar ej få leva som dem lyster. Alla rätta kristna ha alltid, enligt apostelns förmaning, bevisat lydnad mot överheten och gärna betalat skatt och tull dem det bör; och vi hoppas, att de även framdeles skola göra så. Alla konungars Konung förläne överheten visdom, att alla trogna undersåtar måtte bliva bevarade från onda människors övervåld och intriger och att kristendomen genom överheten måtte bliva befrämjad; såsom vi och hoppas, att de kristnas Konung skall höra deras böner och bevara dem från det onda. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 22: 15—22.

Frälsaren säger till Judarna uti dagens evangelium: "**Given kejsaren det kejsaren tillhör och Gud det Gud tillhör.**" Med ledning av dessa ord skola vi genom Guds nåd betrakta, **vad en kristen är överheten och Gud skyldig.**

Första betraktelsen: Given kejsaren det kejsaren tillhör.

Andra betraktelsen: Given Gud det Gud tillhör.

Första betraktelsen: Given kejsaren det kejsaren tillhör. Fastän Judarna sade till Pilatus: "vi har ingen konung utan kejsare" så

ville de likväl icke vara kejsarens undersåtar, emedan de därefter gjorde uppror och ville lösslita sig från kejsarens välde. Och vi kunna av alla omständigheter sluta, att om Judarna hade omvänt sig till kristendomen, så hade de ingalunda gjort uppror emot kejsaren. Men Judarna ville vara självhärskare. Det var i deras tycke en stor skam, att de måste vara en hednisk överhet underdånig och åt en hednisk överhet betala skatt. Judarna voro så heliga, att de ej gingo i den hedniska domarens hus; de fruktade, att de bliva besmittade av hedendomen, om de ingå genom porten i Pilati hus, och därför stodo de ute, då Pilatus rannsokade Jesus. |pastän nu Judarna voro så heliga, att de fruktade, att hedendomen smittar i dem, om de gå in i en hednisk mans hus, så voro de å andra sidan sådana självhärskare, att de icke ville betala skatt åt en hednisk överhet. Därför ville de fånga Jesus i snaran, då de framställde för Honom denna fråga: "Är det rätt, att man giver kejsaren skatt eller ej?" De visste nämligen, att Judafolket icke ville betala kejsaren skatt. Om Frälsaren hade förbjudit dem att betala kejsaren skatt, så skulle överstepräster ha klagat på Honom inför landshövdingen, att Han är emot överheten. Om åter Frälsaren hade befallt dem att betala kejsaren skatt, så hade folket vredgats på Honom. Med så stor svekfullhet var denna fråga uttänkt, att de trodde sig få Honom i snaran, hur Han än må ha svarat.

Men vi veta förvisso, att Judarna själva voro motsträviga såväl mot kejsaren som mot Gud. Och denna Judarnas gensträvighet har tyvärr smittat i alla världsträlar. Liksom Judarna sade till Frälsaren: "vi äro födda fria och ha ej varit någons trälar," så tänka alla världsträlar, att de äro fria, och för denna frihets skull vilja de leva efter sin egen vilja. De kunna ej gärna fördraga att den världsliga överheten genom lagen förhindrar deras självsvåld. De klaga alla, att lagen är sträng och skattebördan tung. Så t. ex. blir krögaren storligen misslynt, då man bötfäller honom för brännvinsförsäljning, han tänker, att det är

en orätt lag som förhindrar honom att bruka sin egen vara hur han själv vill. Fyllhunden upptager det även illa, då man bötfäller honom för fylleri; det är i hans tycke en orätt lag, som hindrar honom att njuta av dessa "Guds håvor." Horkonorna upptaga det även illa, att de måste betala böter till kyrkan "för kärlek" och därtill ännu lida det skamliga kyrkostraffet. Och även kronotjuvarna, som stjäla tull, de anse alls icke för synd en sådan tjuvnad, utan de tänka, att det är en orätt lag och att "kronan är rik." Alla dessa vredgas isynnerhet på angivaren och åklagaren, vilka "av avund bringa skada över sin nästa." "Är det icke en stor synd," säga lagöverträdarna, "att åklagarna bringa skada över sin nästa?" Genom dem komma fyllhundarna, krögarna och kronotjuvarna att erlægga böter och "förlora sin välfångna egendom." Är icke detta en stor synd och orättvisa? Ja visserligen! Så tänka isynnerhet krögarna, som först av idel kärlek giva fyllhunden en avskedssup, på det att hjärtat må bliva uppvärmt; och då fyllhundens brännvinslusta genom den första supen blivit upptänd, blir fyllhundens hjärta så kärleksfullt, att han giver krögaren sista styvern för den andra och tredje supen. Är det icke således en stor synd och orättvisa, att medlidsamma krögare ännu skola bliva bötfällda för det de göra gott åt fyllhundarna, som äro stadda i stor nöd för sin brännvinslustas skull? Men fastän krögarna och kronotjuvarna hysa den övertygelsen, att kronans åklagare bringa skada över sin nästa, så äro de utan tvivel även övertygade därom, att alla fyllhundar skola tacka dem i evigheten för det att de upptänt deras brännvinslusta och därigenom i förtid förhjälpit dem till helvetet. För denna kärleksfulla gärnings skull skola de tacka krögaren och säga: "Mycket tack, käre broder, för det du med ditt brännvin förhjälpit mig till helvetet i förtid!" Och även horkonorna skola tacka sina horkarlar och säga: "Mycket tack, käre broder, att du förlett mig till horeri och därigenom förhjälpit mig till helvetet!" Och

lagens väktare, som ej bringat skada över lagöverträdarna, skola få tacksägelse av alla fyllhundar, krögare och kronotjuvar, de där skola säga: "Mycket tack, käre lagväktare, att du icke bringat skada över oss, icke genom lagen hindrat oss att löpa till helvetet!" Och säkra präster skola även få tacksägelse och pris. Dygdiga horkonor, redliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga krögare skola tacka dem och säga: "Mycket tack, goda lärare, att du åt alla obotfärdiga lovat himmelriket; du har låtit oss i fred fara till helvetet!"

När nu alla få leva efter sin fria vilja, när krögarna avkläda fyllhundarna nakna, horkonorna få oäkta barn och falla slutligen församlingen till last, kronotjuvarna få stjäla kronan så mycket de vilja — då blir utan tvivel konungens lag uppfylld. När fattiga fyllhundar och fattiga horkonor falla församlingen till last, då ha de utan tvivel levat efter den kungliga lagen; och när kronotjuvarna stjäla tull, då ha de utan tvivel betalat skatt till kronan. Ingalunda vill konungen annat av sina undersåtar än att de måtte supa och slåss, bedriva hor och stjäla, koka och sälja brännvin, väl vetande, att horkonor och fyllhundar äro duktiga soldater, krögare giva dem mod att strida, och kronotjuvarna bära skatt till kronan, varmed en sådan krigshär blir lejd. Given nu kejsaren det kejsaren tillhör.

Andra betraktelsen: Given Gud det Gud tillhör. Judarna ville icke giva kejsaren skatt, utan de ville själv äta och dricka sin skattepenning. Men åt Gud trodde de sig giva den tacksägelse och ära, som Honom tillkom, då de sade till Frälsaren: "Giv Gud äran och säg oss, om du är Guds Son." Och det var enligt deras uppfattning att häda Gud, då Jesus bekände, att Han var Guds Son. Men Judarna höllo sig likväl för Guds barn. Ty de sade en gång till Frälsaren: "Vi ha en Fader, nämligen Gud." Likväl hade fienden vänt deras ögon aviga, ty de ansågo Frälsaren för en falsk profet, som stod i förbund med djävulen. Frälsaren var i deras tycke en folkuppviolare, som förvillade folket genom

falsk lära och undervisade människorna på orätt väg. Den onde hade givit dem den förvissningen, att Jesus av Nasaret var en skadlig människa, som borde förgöras; och de trodde sig sålunda bevisa Gud ära, då de begynte klaga på Honom inför landshövdingen Pontius Pilatus. Det andliga hatet blev för dem en samvetssak; och därför sade de till Pilatus: "Vi ha lag och efter vår lag skall Han dö, ty Han har gjort sig själv till Guds Son." Denna sak, att Frälsaren bekände sig till Guds Son, gjorde Judarna så ont, att de nödgades svara för Guds ära och giva Gud den äran, att Hans Son vart smäddad, begabbad och föraktad, lik en tjuv gisslad och lik en rövare korsfäst.

Och detta är ännu i dag den bästa ära, som Judarna kunna giva Gud, nämligen att hata och förfölja de kristna. Frälsaren har själv sagt, att de tro sig göra Gud en tjänst, då de dräpa Jesu lärjungar. Men vilken gud är det som de göra denna tjänst? Aposteln Paulus vittnar, att denna världens gud har förblindat de otrognas sinnen. Och på ett annat ställe säger samma apostel: "Gud skall sända dem kraftig villfarelse, så att de skola tro lögnen, på det de skola alla dömda varda, som icke hava trott sanningen." 2 Tes. 2: 11, 12. Om denna världens gud icke hade förblindat de otrognas sinnen, så skulle de utan tvivel taga nådatiden i akt. Men då denna världens Gud förblindat de otrognas sinnen, så har även himmelens Gud sänt dem kraftig villfarelse, så att de tro lögnen; de tro hellre vad djävulen, världen och deras eget kött ingiver dem, än vad Guds ord visar. De tro således lögnen och förneka sanningen. De tro, att deras förra leverne borde behaga Gud, fast Guds ord visar, att det förra, gamla levernet alldeles icke är välbehagligt för Gud. De tro även, att den förra döda tron borde göra dem saliga, men de förstå icke, att tro utan gärningar är död. De tro liksom Judarna att Gud är deras Fader, emedan de äro födda av kristliga föräldrar, äro även rätteligen döpta, ha lärt sig att förstå den kristna lärans huvudstycken, kunna läsa, besöka en och

annan gång kyrkan och begå någon gång Herrens nattvard, hålla böner om söndagarna, och mera sådant. De tro, att denna yttre gudstjänst borde behaga Gud, men de ha icke trott, att denna yttre gudstjänst trycker dem ned i helvetet, då därigenom ej någon ånger och bättring inträffat hos dem, ej någon hjärtats och sinnets förändring, ej någon sann omvändelse och nyfödelse. De ha således givit Gud tacksägelse och ära med munnen, men med hjärtat och levernet eller med tankar, ord och gärningar, ha de givit ära åt denna världens gud, som förblindat deras sinnen eller vänt deras ögon aviga, så att de anse den sanna kristendomen för en falsk lära, vidskepelse och villosjuka, men deras naturliga tillstånd anse de för den rätta kristendomen. Då den onde givit dem den förvissningen, att de kristna äro falska profeter och villoandar, så har han helt säkert även givit världsbornen den förvissningen, att de äro rätta kristna, och Guds barn. Judarna kände icke heller, att de voro djävulens barn, utan de trodde sig vara Guds barn, emedan de sade: "Vi ha en Fader, nämligen Gud." Men Frälsaren sade till dem: "I ären av den fadern djävulen; I gören, vad I haven sett eder fader göra." Och aposteln Johannes säger: Därav känner man Guds barn och djävulens barn: var och en, som icke gör rätt han är icke av Gud; den som gör synd, han är av djävulen! Om vi efter detta kännetecken vilja skilja Guds barn ifrån djävulens barn, så bliva alla de djävulens barn, som leva i uppsåtliga synder; såsom i dryckenskap, otukt, avund, hat och svordomar. Och ett sådant leverne passar för dem, som stå emot kristendomen, som hata de kristna och tro sig göra Gud en tjänst, då de dräpa Jesu lärjungar. Sådana gamla kristna äro väl gudfruktiga i kyrkan men ogudaktiga bakom kyrkan; de sjunga i kyrkan och tjuta bakom kyrkan, välsigna i kyrkan och förbanna bakom kyrkan, äro dygdiga i kyrkan och bedriva hor bakom kyrkan, äro nyktra i kyrkan och drinkare bakom kyrkan, äro

redliga i kyrkan och stjäla bakom kyrkan; de dricka i kyrkan av Herrens kalk och bakom kyrkan dricka de av djävulens kalk. Sådana äro de "gamla kristna", som tjäna Gud med munnen, men med hjärtat tjäna de den onde.

Given således Gud äran I få själar, som haven förnummit Guds stora kraft i edra hjärtan. Bekännen eder till Guds barn inför världen liksom eder Frälsare bekände sig till Guds Son inför kyrkorådet. Given ej den onde den äran, att I av fruktan för världen förneken vår Herre Jesu Kristi stora kraft att hjälpa syndare från djävulens våld. Världsträlarna anse det väl för hädelse och ett tecken till högfärd, att en horkona och tjuv bekänner sig till Guds barn. Men Frälsaren har själv sagt, att publikaner och skökor gå före i himmelriket, men rikets barn skola kastas i det yttersta mörkret. Världsbarnen ha ej fått den förvissningen ovanifrån, att de äro Guds barn,

men de inbilla sig, att de bliva saliga, då de dö. Och denna inbillning har den onde själv givit dem, på det att de må förbliva i sin säkerhet.

Given även I, väckta själar, Gud äran och bekännen utan fruktan inför världen, vad Guds förekommande nåd verkar uti edra hjärtan genom sann bättring och ånger. Och du botfärdiga rövare, bestraffa den andra, fastän du själv ännu icke erhållit löftet; förkunna för denna världens obotfärdiga rövare sanningen, och vänd dig sedan till den korsfäste och törnekrönte Konungen sägande: "Herre Jesus, tänk på mig, då du kommer i ditt rike!" Kanhända Han giver dig det stora, dyra och viktiga löftet: "Sannerligen säger jag dig; i dag skall du vara med mig i paradiset." På detta nådelöfte kan du saligen dö. Amen.

TOB. 12:7; MATT. 9: 18—26

ÄNGELN SADE TILL TOBIAS: KONUNGARS OCH FURSTARS RÅD OCH HEMLIGHET SKALL MAN FÖRTIGA; MEN GUDS VERK SKALL MAN HÄRLIGEN PRISA OCH UPPEBARA. TOB. 12: 7.

Dessa ord finnes upptecknade i Tobie Bok. Och vi höra av dem, att människorna skola förtiga konungars råd, men Guds verk skall man uppenbara. Emellertid handla människorna tvärt emot detta bud. Om konungen säger någon, vad han ämnar göra, så är ej mången man så trogen, att han kan förtiga denna hemlighet, så att han icke uppenbarar den för någon, fastän det länder riket till skada, om någon uppenbarar konungens hemliga rådslag. Men Guds nådeverk vill ej mången uppenbara. Ty det är den onde till stor skada och vanära, om någon börjar utropa för världen, vad Gud har verkat i honom. Om t. ex. en kristen skulle börja omtala för världen, hur Guds Ande hos honom verkat hjärtats och sinnets förändring och hur hon förnummit Guds nådeverkningar, så skulle fienden genast vredgas och säga: "Du berömmar dig över din egen godhet." Fienden vill icke giva Gud den äran, att Gud skulle ha gjort något gott. Fienden vill finna mycken orättvisa i Guds styrelse. Gud är i fiendens tycke en orättvis Gud, som dömdo till helvetet en så from och hederlig man; och därför givar han icke Gud den äran, att Gud skulle ha verkat något gott. Denna världens gud vill tillmäta sig den äran, att han gjort det, som Gud har gjort. Väl unnar fienden, att man uppenbarar sådana Guds verk, som fienden fördärvat, såsom t. ex. skapelsens verk. Fienden tillstodjer nog, att hans trälarna säga, att de äro skapade till Guds beläte. Ty han vet väl, att Guds beläte ej mer finnes hos dem, då fienden efter skapelsen fördärvat detta Guds beläte och målat Guds beläte svart eller förvandlat Guds beläte till likhet med den onde. Nog låter den onde sina trälarna bekänna, att Gud är deras Fader så länge de göra den svarte faderns gärningar. Men det tillstodjer fienden icke, att människorna uppenbara sådana Guds

verk, som fienden ej kan fördärva, såsom t. ex. Guds nådeverkningar. Dem kan fienden icke fördärva då, när människan förnimmer dem; men han vill göra dem om intet och försöker ännu inbilla sina trälarna, att de äro av den onde, såsom t. ex. väckelsen och samvetsoron." De äro ej annat än den ondes verkningar; likaså nådemärkena och den andliga glädjen, det är den onde som verkat dem." Så säga fiendens trälarna. Likaså: "den andliga bedrövelsen, den är ej annat än fiendens konst." Allt vad Gud gör och som fienden icke kan ändra, fördärva eller omintetgöra, det tager fienden och tillägnar sig själv eller inbillar sina trälarna, att de äro hans verk. Men fienden tillstodjer icke, att hans gärningar bliva uppenbara, varigenom han själv får lida vanära, såsom t. ex. horeri, tjuvnad, lögn osv. Den onde har så stor ambition, att han förnekar syndabekännelsen och säger: "Man behöver ej utropa sådant för världen." Han vill alltid överskylla och hemlighålla sina synder, på det att världen icke måtte veta, vad han i mörkret utövat. Då världen anser honom för en dygdig och hederlig man, så vill han alltid tillägna sig den äran, att han är en dygdig, redlig och hederlig man. Om någon bekänner synder såsom verkade av honom, så förnekar han dem och säger: "Du ljuger." Han tager ej på några villkor synd på sig. När den första kvinnan bekände hans synder, då vredgades han på kvinnosäden och vill nu förgöra dem, som frambära i ljuset hans gärningar. Med ett ord sagt: den onde har så stor ambition, att han förnekar och överskyller sina egna missgärningar, på det att världen alltid må tänka gott om honom. Men de Guds verk, som han icke kan fördärva, ändra eller omintetgöra, dem tillägnar han sig själv och ingiver sina trälarna den tron, att Guds Andes verkningar äro av den onde. Och fastän han

ej får de väckta till den tron, att Guds Andes verkningar äro av den onde, så kommer han likväl de väckta att blygas vid dem, att de icke måtte uppenbara Guds Andes verkningar. Om nämligen väckta själar begynte utropa för världen, vad de förnummit av Guds Andes verkningar, så skulle Gud få ära därav. Men den onde är så avundsjuk, att han alldeles icke skulle unna, att någon själ på jorden giver Gud äran och uppenbarligen bekänner, att Guds Ande verkat i honom. Fördenskull förmår fienden de nyväckta att blygas vid den Helige Andes verk, så att de ej för någon våga uppenbara, vad Guds Ande verkat uti deras hjärtan. Om de nämligen skulle uppenbara Guds Andes verkningar för världen, så skulle världsbarnen begynna smäda de nyväckta och säga: "I berömmen eder själva, I gören eder själva goda." Eller såsom Mose broder Aron och syster Mirjam sade: "Är det endast genom Moses som Gud talar?" De blevo avundsjuka, och avundsdjävulen förmådde dem att smäda Moses, att han gjorde sig själv god. Andra världsträlar vredgades på Moses och sade: "I gören alltför mycket, ty hela menigheten är helig; vi upphäven I eder över Herrens menighet?" 4 Mos. 16: 3. De ville beskylla Moses för högfärd, då de själva voro stadda i högfärd. Om åter en väckt människa icke kan förborga Guds Andes verkningar, så säga den ondes trälar: "Även han har blivit en dåre," "hundsjukan har smittat i honom," "även han blev en villoande." För denna världens smädelsers och förföljelses skull förmår fienden somliga nyväckta att skämmas vid Guds verk och förtiga Guds Andes verkningar, på det att Gud icke må få äran, utan den onde. Men vi höra nu av ovannämnda ord, som finnes upptecknade Tob. 12: 7, att ängeln bad Tobias förkunna Guds verk, i det han sade: "Konungars och furstars råd och hemlighet skall man förtiga; men Guds verk skall man härligen prisa och uppenbara." Var då ängeln stadd uti andlig högfärd, då han bad Tobias utropa för världen, vilken stor nåd honom vederfarits? Nu medgiva somliga

nådetjuvar, att den icke är stadd uti andlig högfärd, som talar om Guds nåd; ty de kunna även själva bekänna, att de dagligen ligga vid foten av Frälsarens blodiga kors. Och nog tillstädjer fienden, att de utropa detta för världen, ty han vet, att nådetjuvarna äro hemliga fiender till Jesu kors, fast de själva tro sig vara vid foten av Hans kors. Men syndabekännelsen förneka de helt och hållet och säga: "Ingen behöver utropa sina synder för världen." Genom denna syndabekännelse blir nämligen den onde vanärad, och därför tillstädjer han icke, att hans trälar bekänna sina synder. Men vad betyda de ord, som finnas upptecknade 4 Mos. 5:7: "De skola bekänna deras synd, som de gjort hava, och skola försona deras skuld med lika värde." Men nådetjuvarna vilja förklara detta ställe så, att människan skall bekänna sina överträdelser endast för sin nästa, mot vilken hon brutit, men icke för andra. Vi skola således söka andra bibelställen, som utvisa, att Gud fordrar en uppenbar syndabekännelse.

Men då vi uti dagens evangelium ha ett exempel därpå, hur världsäran hindrar en nådesökande själ från att inför världen bekänna det dåliga och usla tillstånd, varuti hon känner sig vara, och hur den samma äredjävulen förmår somliga nådebehövande att stjäla nåd av Frälsaren; så vore det behöfligt att bedja Gud och den store Korsbäraren, att Han ville öppna alla blinda ynglingars ögon, att de måtte se, hur fienden för världslig äras skull vilseför även dem, som känna sitt elände, och förmår dessa nådebehövande själar att förtiga det dåliga tillstånd, varuti de äro stadda, och att stjäla nåd av Frälsaren. O att nu alla, som lida blodgång, ville uppenbarligen kungöra för världen i vilket dåligt och eländigt tillstånd de äro, på det att hela världen må veta, vad det är som tvungit dem att tigga nåd. Måtte den store och högtlovade himmelske Konungen höra alla eländas, bedrövades och betungades suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 9: 18—26.

Uti dagens evangelium finnas upptecknade tvenne underverk, som Jesus gjorde. Först botade Han en kvinna, som hade lidit blodgång i tolv år, och för det andra uppväckte Han en överstes dotter från de döda. Vi taga till föremål för vår betraktelse den första händelsen, som utvisar, huru de, som hemligen söka stjäla nåd av Frälsaren, slutligen nödgas uppenbarligen bekänna, huru de hava gjort.

Vi måste först giva akt därpå, att evangelisterna Markus och Lukas ha vidlyftigare skrivit om denna kvinna, som i tolv år hade lidit blodgång. Av dem ha vi fått veta, att denna kvinna, som genom folkmängden smög sig fram och även slapp så nära Frälsaren, att hon fick röra vid Hans kläder, hade ämnat utan att säga ett ord begiva sig hem. Men då Frälsaren begynte fråga efter, vem det var som hade kommit vid Honom, nödgades denna kvinna skälvande bekänna, hur hon hade gjort. Därav finna vi, att nådetjuvarna icke få så utan rannsaking begiva sig bort med den stulna nåden. Men fastän nu denna kvinna lyckades stjäla nåd på det sätt som i evangelium är beskrivet, så följer icke därav, att alla nådetjuvar slippa så nära Frälsaren, att de verkligen kunna stjäla Hans nåd. Ty somliga ha aldrig lidit blodgång, och likväl inbilla de sig, att Frälsaren är dem nådig.

Den stora folkmängd, som då av nyfikenhet följde Jesus och trängde sig närmast Honom, bestod av idel sysslolösa människor, vilka endast av nyfikenhet hade församlat sig. Dessa trängde och packade sig närmast Frälsaren, ty de inbillade sig utan tvivel, att de voro värdiga att vidröra Honom. Och så göra ännu i dag de säkra. De tränga och packa sig närmast Frälsaren, fast de ej ha någon nöd; och då det sedan blir fråga om vem som kommit vid Honom, så neka alla. Denna sysslolösa säkra hop är efter en kort tid färdig att ropa: "korsfäst!" Sådan är nu det säkra folkets kärlek till Frälsaren, fast de

inbilla sig, att de ligga i Frälsarens sköte. Stundom ropa de: "Hosianna Davids son," och stundom åter: "Tag bort, korsfäst Honom."

Men det är ännu märkvärdigare, att de få själar, som lida blodgång, kunna ännu stjäla nåd, såsom fallet var med denna kvinna, vilken av blygsel eller världsära ej förmådde komma för Frälsarens ögon och uppenbarligen bekänna, hurudan sjukdom hon hade. Hon förmådde ej knäböja och bedja, att Herren Jesus måtte hjälpa henne. Hon vågade ej ropa: "Jesus, Davids son, varkunna dig över mig!" Hedersdjävulen förmådde henne fastmer att smyga sig fram och genom folkmängden tränga sig, på det att hon må slippa så nära Frälsaren, att hon finge komma vid Hans klädesfäll. Denna kvinna hade således fullt uppsåt att stjäla. Och de otrogna stackare, som säga, att människan icke kan stjäla nåd, få nu av denna kvinnas exempel se, vilken mästare nådetjuven är att smyga sig bakom Frälsarens rygg. Andra i nöd stadda människor pläga alltid komma för Frälsarens ögon och beklaga sig över sin nöd; de falla på knä och bedja, och de, som för sin blindhets skull icke kunna komma helt nära Frälsaren, ropa likväl långtifrån: "Jesus, Davids son, varkunna dig över oss!" Men denna kvinna begynte helt vackert stjäla nåd. Men det var märkvärdigt, att detta stjälande gick någorlunda för sig. Men då det blev fråga vem som kommit vid Honom, så nekade alla, och denna kvinna vågade ej genast uppenbara sig. Världsäran var hos henne så stor, att hon nog, lik en tjuvaktig hund och utan att säga ett ord hade begivit sig bort, om icke Jesus med större stränghet börjat utforska, vem det var som tagit på Honom. Nog visste Frälsaren helt säkert vem det var, men Han ville pröva denna kvinna, om världsäran skulle tillåta henne att bekänna sin stöld. Nu skriva evangelisterna Markus och Lukas om denna kvinna, att hon slutligen nödgades bekänna sin stöld; då nämligen denna kvinna såg, att denna sak icke var

hemlig, så råkade hon i nöd. Markus säger, att denna kvinna fruktade och bävade, emedan hon visste, vad som hade skett med henne; och Lukas säger, att hon kom skälvande och föll ned för Hans fötter och förkunnade för allt folket, för vad saks skull hon hade tagit på Honom. Härav ser du, nådetjuv, att Jesus icke utan rannsaking låter nådetjuvarna gå ifrån sig. Vidare ser du, vilken fruktan och bävan kommer över nådetjuvarna, då samvetet begynner anklaga, att de utan lov ha kommit vid Frälsaren heliga person. För det tredje ser du, att nådetjuvarna slutligen måste bekänna inför hela världen, för vilken orsaks skull de lönnligen och utan lov tagit på Honom. Denna tidens nådetjuvar säga väl: "Ingen behöver utropa för världen, av vilken orsak han börjat stjäla nåd." Men denna kvinna måste åtminstone bekänna icke allenast för Frälsaren, utan för hela folket, hur hon lidit blodgång i tolv år och hur hon hade tänkt, då hon begav sig för att stjäla nåd av Frälsaren. Blodgång är nämligen en skamlig sjukdom, fastän den var av Gud pålagd; men inför världen anses denna sjukdom för skamlig, och därför förmådde nådetjuven icke bekänna, innan hon kom i nöd, att hon hade en sådan sjukdom.

Hedersdjävulen förmådde henne att förtiga det. Och så förmår ännu i dag hedersdjävulen somliga att förtiga, att de äro besmittade av blodgång. De vilja icke uppenbara det för världen, ty de frukta, att man skall smäda den. Det är en skam för världen, att de ha blivit sådana. De förtära mycket på läkare, men blodgång är ej en sådan sjukdom, som läkare kunna bota. Evangelisterna omtala att sjukdomen blev värre men ej bättre, sedan hon varit hos läkare. Andliga kvacksalvare kunna nämligen icke bota dem som lida blodgång. Och det finnes ej någon annan läkare än allenast en Frälsare, som kan bota denna sjukdom. Men det är värre, att sådana sjuka icke genast gå till Frälsaren, och ännu värre är det, att de komma lönnligen och tränga sig genom den

sorglösa folkmängden, och komma icke uppenbarligen för att inför Frälsarens och hela världens ögon bekänna, gråta och bedja den store Korsbäraren, att Han av sin stora nåd ville hjälpa dem, utan de smyga sig bakom Frälsarens rygg, på det de må stjäla nåd av Honom.

Sådana äro nu de nådetjuvar, som lida blodgång. De äro sannerligen nådebehövande; men de ha så stor världsära, att de icke våga uppenbara sig för världen ej heller för Frälsaren, innan det blir rannsaking därom, vem det är som kommit vid Honom. Och den säkra hop, som för ro skull och av nyfikenhet packa sig nära Frälsaren, tränga Honom på alla håll och nästan trampa Honom med sina fötter — denna hop nekar enhälligt, att de ej kommit vid Honom. Nog kunna de ljuga, att de icke trängt Honom, fastän de med syndens armbågar knuffat Honom, med sina fötter trampat och med sin kropp trängt Hans heliga person, likväl neka och ljuga de, att de icke rört vid Honom. Detta säkra och sysslolösa följe är i själva verket så dristigt att tränga och packa sig på Frälsaren, att Petrus måste säga till Honom: "Mästare, folket tränger dig och omakar dig!" Petrus förvånades över detta oförstånd och klandrade det, att dessa sysslolösa människor icke högre aktade Frälsaren ej heller alls blygdes att tränga och packa sig på Honom. Vad bry de väl sig om, som äro liksom spefåglar och skogsdjävlar? De förstå sig icke ens på att frukta för Guds Son. Men vänta litet, när domen kommer! Då skola de få se, vem de ha trampat och trängt. Nog skola de då begynna anklaga Frälsaren såsom Han redan på förhand förkunnat: "Herre, du har predikat på våra gator och vi ha predikat i ditt namn, vi ha ätit och druckit med dig." Det vill säga: "Vi ha varit väl kända." Men Han skall säga: "Gån bort, I ogärningsmän, jag känner eder icke!"

Given nu akt, I av blodgång lidande människor, given akt på denna kvinna, som av ambition tänkte stjäla nåd. Tagen vara på

edra själar, att I icke mån gå och stjäla nåd, utan kommen uppenbarligen och beklagen eder nöd och brist och bekännen inför Honom, om än hela världen skulle höra, hurudan sjukdom I haven. Väl säga nådetjuvarna: man behöver ej utropa för världen" och giva med detta ord den onde äran, men icke Frälsaren, vilken ej låter nådetjuvarna utan rannsaking gå ifrån sig, utan Hans vilja är, att alla hemliga saker skola uppenbarligen förkunnas. Må ingen förlita sig därpå, att denna kvinna fick behålla den stulna nåd, som hon hade stulit. Det kom av Frälsarens stora kärlek, att Han begynte rannsaka, vem det var som hade kommit vid Honom. Men om frälsaren hade låtit henne gå med den stulna nåden utan rannsaking, så skulle den onde fått den glädjen av henne,

att hon icke hade tackat Frälsaren för den nåd, som henne vederfarits. Hedersdjävulen, som hindrade henne från att bekänna sin nöd, hade även avhållit henne från att tacka Frälsaren. Och detta hade varit emot skriften, som säger: "Guds verk skall man härligen uppenbara." Om Guds nådeverk ej bliva uppenbara, så blir Gud förgäten, och den onde får all ära, Då barnen begynte ropa: "Hosianna Davids son," så började herrarna bliva misslynta att barnen prisade Frälsaren. Men Frälsaren sade till dem: "Om dessa tiga, så skola stenarna ropa." Men bättre Gud! få äro de som tacka Gud. Till och med de som ha förnummit Guds nåd, äro så otacksamma, att de icke länge ihågkomma, från vilken förskräcklig sjukdom de blivit befriade genom Frälsarens nåd. Amen.

MATT. 24: 15—28

DÄR SOM ÅTELN ÄR, DIT FÖRSAMLAS SIG OCH ÖRNARNA.

Dessa Frälsarens ord, som finnas upptecknade uti denna dagens heliga evangelium, beteckna i andligt avseende, att det Judiska folket var ett riktigt as — de hade ej något liv, utan endast det naturliga livet, som finnes allmänt hos alla hedningar, skrymtare och hos kreaturen. Kreaturet motsvarar väl sin Skapares bestämmelse, men en naturlig människa, som icke har den sanna och levande tron, lever värre än ett kreatur.

Ty kreaturet går dit människan vill driva det; men människan går icke dit Gud vill, om man skulle dräpa henne, men dit går hon som fienden vill. När fienden fått så stort välde över henne, måste hon gå dit husbonden befäller. Ty den naturliga människan är en syndens träl, och hon slipper ej fri från denna trälldom, förrän Guds Son gör henne fri. Nu voro Judarna i andligt avseende ett dött as, som ej hade något liv i sig, ty det andliga livet hade i dem helt och hållet slocknat. Men de hade likväl död tro i huvudet, varmed de kantänka tillägnade sig Guds nåd. Ty de sade till Frälsaren: "Vi äro icke oäkta födda, vi hava en Fader, nämligen Gud." Och nog tillägnar sig varje nådetjuv de löften, som Gud givit åt botfärdiga själar. Och så tillägna sig nådetjuvarna ännu i dag de nådelöften, som endast tillhöra botfärdiga själar. De säga liksom Judarna: "Vi äro icke oäkta födda, vi hava en Fader, nämligen Gud." Djävulen hade givit Judarna den förvisningen, att de voro Guds barn. Men de hade alldeles med död tro tillägnat sig barnskapet, och blevo därför kallade ett as, där intet liv finnes, Djävulen hade dräpt dem, han hade fråntagit dem livet.

Nu säger Frälsaren: "Där som åteln är, dit församla sig och örnarna." Dessa örnar voro de hedningar som förstörde staden Jerusalem — de voro Romarna, som kallades örnar, först därför, att de hade örnens bild på

sin vapensköld, och för det andra därför att de voro rovgiriga av naturen. De förstörde alla städer och dräpte alla människor, som icke underkastade sig dem. Men Judarna voro så högfärdiga, att de icke hade velat vara hedningarna underdåniga. De ville vara självhärskare. Det låg dem alltid i hågen, att Guds barn ej skulle behöva betala hedningarna skatt. Judarna ansågo sig själva så heliga, att de kantänka icke kunde gå in i hedningarnas hus, icke äta med dem ej heller ha någon umgängelse med dem. det var i deras tycke en stor skam, att Guds folk betalar hedningarna skatt. De gjorde därför uppror emot den hedniska romerska överheten, som därav förskräckligen förbittrades och förstörde deras rike samt dräpte på ett fasansfullt sätt Judarna, säljande en stor del av dem till trälar. Men om Judarna hade anammat evangelium, om de hade omvänt sig till kristendomen, så skulle de ha varit den hedniska överheten undergivna och skulle gärna ha betalat överheten skatt och skulle icke ha gjort uppror mot överheten, och så skulle deras välde ha varat en längre tid. Ty de kristna börja ej krig av ärelystnad och för tunga skatters skull, men hedningarna, de låta sig uppeggas till uppror. Hedningarna vilja vara självhärskare, de vilja icke betala överheten skatt. De klaga, att styrelsen är sträng och orättvis, de vilja sålunda leva efter eget huvud. De vilja icke lyda överhetens påbud. Det kommer därav, att högfärden och girigheten äro härskande synder i deras hjärtan. Och när undersåtarna göra uppror mot överheten, då straffar överheten upprorsstiftarna på ett förskräckligt sätt. Nu sade således Frälsaren: "Där som åteln är, dit församla sig och örnarna." Det betyder, att varest ett andligen dött rike finnes, som ej vet något om den sanna kristendomen, dit församla sig de andliga örnarna och göra slut

på hela riket. Och man har allestädes sett att varest åteln är, dit församla sig och örnarna. Detsamma romerska riket, som i den tiden var det största och viktigaste bland alla andra riken på jorden, förstörde de övriga hedningarna femhundra år efter Kristi död. Det romerska kejsardömet emottog kristendomen trehundra år efter Kristi födelse. Men deras kristendom övergick snart till död kristendom; och då församlade sig örnarna för att äta detta as. Hedningarna församlade sig från alla världens kanter och förstörde hela det stora riket.

Vi kunna se i en liten församling, att varest åteln är, dit församla sig och örnarna. När någon församling ligger i död tro och förruttelse, i hordom, dryckenskap, tjuvnad, girighet, prål, högfärd eller andra synder, då komma förförare och krögare likt örnar, från alla håll och bortföra den sista styvern från församlingen. Och ett sådant dött as hatar ej dem, som äta av dess kött och dricka av dess blod. Men hur vore det, om man skulle väl salta detta döda as? Hur skulle det då gå med örnarna? Jag tror, att detta as icke skulle duga örnarna till mat, som skulle vara väl saltat. Ty så länge aset är väl saltat, ruttnar det icke. Men av förruttnelsens stank känna örnarna aset och komma dit, varest aset är. örnen säges ha så god lukt, att den uppvädrar på en mils avstånd. Men om örnarna börja förtära av ett väl saltat as, så tror jag, att de måste uppkasta allt vad de slukat, och alla skulle ännu bliva så törstiga, att de nödgades gå för att söka vatten. Men nog avhålla sig denna tidens örnar från en sådan åtel, som är väl saltad. Så länge i åteln finnes något ställe som icke är tillräckligt saltat, försöka de smaka, om de icke i alla fall kunde äta någon bit därav. Vi hysa det hopp, att så länge saltet räcker till, så skall det icke finnas mycket för örnarna att äta uti detta as, om det också ännu finnes sådana skämda ställen, som ej ha salt i sig. Men aset skall väl förbliva oskämt då det är väl saltat, så att det icke då skall bli skämt ej heller duga örnarna till spis, så länge aset är oskämt. Men aset

blir ej därigenom levande, utan därtill erfordras en större och mäktigare kraft, som blåser på de dödas ben.

Liksom profeten Hesekiel såg ben liggande på fältet, men kunde icke inblåsa liv i dem, så ser jag även de dödas ben liggande mångenstädes, men jag arma varelse kan ej inblåsa liv i dem, utan Herren allena kan giva dem liv och kraft, så att de kvickna till.

Stån nu upp, I döda ben och du döda as, som håller på att ruttna, då Herrens Ande ännu blåser på dig! Börjen vandra tillika med dem, som redan äro stadda på vandring mot evigheten, innan örnarna komma och förtära edert kött. Och du höge Ande, som hitintills uppväckt de döda och lärt dem att vandra på evighetens väg, lär ännu dessa döende att bedja i anda och sanning, att de måtte kunna ropa så högt, att hela världen och helvetet må höra att de sluppit fria från örnens klor genom den stora kraft, som uppväckt dem från den andliga döden. Hör, du högtlovade himmelske Konung, de botfärdigas suckar! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 24: 15—28.

Vår Frälsare talar uti dagens heliga evangelium om den stora vedermöda, som skall komma i den yttersta tiden, då förödelsens styggelse börjar synas. Han talar även om de falska profeter, som då skola uppstå för att förleda de enfaldiga, Dessa saker ha visserligen en gång inträffat, då staden Jerusalem blev förstörd. Men vi se av Uppenbarelseboken och andra skriftställen, att sådana förskräckliga vedermodor ännu skola uppkomma, föran denna världens ände kommer. — Låtom oss därför genom Guds nåd betrakta Förödelsens styggelse och vad den betecknar, och vilka de falska profeter äro, som då skola bliva uppenbara. — Bevara, Herre Jesus, alla trogna själar för förödelsens styggelse och för de falska profeter, som vilja förvillan enfaldiga själar. Vi se, att de kristna ej förgingos genom förödelsens styggelse, då de i tid flydde bort från detta land och rike, innan örnarna kommo att förtära aset eller

förstöra staden. Men från dessa falska profeter ha de första kristna ej sluppit alldeles fria; emellertid kunde ingen förvilla dem så länge apostlarna voro i livet. Men efter deras död blevo många även av de utvalda vilseförda genom falska profeter. Men Frälsaren giver på ett annat ställe ett säkert kännetecken på dem, som komma i fårakläder, fast de invärtes äro glupande ulvar. Han säger: "Kännen dem av deras frukter." Vi veta, att världsträlarna anse de kristna för falska profeter, och de falska profeterna äro i deras tycke rätta kristna.

Judarna och hedningarna ha alltid sagt, att de kristna äro falska profeter och villoandar. Denna deras falska inbillning kommer därav, att djävulen vänt deras ögon aviga och givit dem den upplysningen, att de kristna äro falska profeter och villoandar, som ej giva hederliga människor samvetsfrid. Hedningarna säga, att de kristna äro besatta av djävulen och att kristendomen är blott en förunderlig vidskepelse. Då hedningarna se Andens verkningar hos de kristna, så ingiver djävulen hedningarna den tron, att detta är en verkan av djävulen. Judarna vredgades svårligen, då Frälsaren bekände, att Han var Guds Son. översteprästen rev sönder sina kläder av vrede och förundran, och alla sade: "Han hädar Gud." Och när Stefanus sade sig se Guds Son stående på Guds högra hand, då först började ormaynglet riktigt röras i hjärtegropen. Judarna beto samman tänderna och höllo för sina öron, att de måtte slippa att höra sådana hädiska ord. Varken Judarna eller hedningarna fingo samvetsfrid förrän de fingo suga de kristnas blod. Och samma tro hysa världsbarnen ännu i dag, nämligen att de kristna äro falska profeter och villoandar, som ej giva hederliga människor samvetsfrid. Världsbarnen bliva förskräckligen vreda, då de kristna skälla dem och döma hederliga människor till helvetet. Världsträlarna bliva förskräckligen vreda, då de kristna bekänna, att de äro Guds barn. De säga: "Du berömmar dig själv, och över andra faller du domar: du anser dig själv

god och andra föraktar du." Men dessa blinda stackare förstå icke, för vilken orsaks skull de kristna bestraffa de säkra. De säkra tåla alls icke dom, så länge egenrättfärdigheten behärskar dem. Ty djävulen tål ej dom, han tager ej skuld på sig, hur man än må döma honom. Fienden finner mera orättfärdighet hos Gud än hos sig själv. Varför dömer Gud en så hederlig och from man till helvetet? Däruti handlade Gud orätt, att Han utan orsak dömde en sådan from och hederlig man. Så tänker fienden, ärkeängelen. Han är i samvetet densamma onda ängeln som då, när Gud skapade honom. Därför skulle han ha mycket, varför han ville bestraffa Gud. Och samma egenrättfärdiga natur har besmittat alla människor, så att de i säkerhetens tillstånd se många fel hos de kristna. Och den största synd, som de kristna begå, är att de skälla, bestraffa och döma. För denna anklagelses skull ha alla världsbarn vredgats på profeterna och för samma anklagelses skull misste Johannes döparen sitt huvud, och för denna anklagelses skull vredgades alla denna världens herrar på Frälsaren. Och för detta samma fels skull ha alla kristna fått hundnamnet av turkarna. Alla hundturkar säga till de kristna: "Du kristna hund kom och skällde mig till horkona och tjuv; är du väl själv bättre?"

Sådan tro hysa alla hundturkar, att de kristna äro falska profeter och villoandar, som ej giva hederliga människor samvetsfrid; men de, som sannerligen äro falska profeter, äro i högt anseende och till dem sätta världsbarnen tro. Sådana lärare, som åt säkra möss och råttor lova himmelriket, äro i världens tycke rätta profeter, som lova himmelen åt obotfärdiga, utan bättring och världsförsakelse. Se de äro rätta kristna, som predika så ljuvligen, att gamla Adams hjärta blir mjukt. Det är i världens tycke en rätt profet. Vad ha sådana profeter åstadkommit som säga: "Frid, frid, där ingen frid är?" Så ha de förra falska profeterna inbillat det blinda folket, att Gud är så nådig, att Han aldrig kan

vredgas. När den förödelsens styggelse kom över Judarna, varom uti dagens evangelium talas, då uppstodo falska profeter, de där lovade det ogudaktiga folket, att Gud skulle uppenbara sig, att Han skulle komma och hjälpa dem utur fiendens hand.

Och nog tro nådetjuvarna, att Gud hjälper dem ur all timlig nöd, och hur ogudaktigt de än må leva, hur de än må smäda den himmelske Förbarmarens tårar genom hordom, tjuvnad, dryckenskap, svordom, högfärd och svek, nog förmå de likväl tro, att Gud är dem nådig. Judarna hade dräpt Frälsaren och sugit de kristnas blod, och likväl hyste de den fasta tron, att Gud nu på ett underbart sätt kommer och hjälper dem. Varifrån få nådetjuvarna en så fast eller stadig tro på Gud, fast de ej ha tecken till ånger? Ett vaket samvete orkar icke tro, att Gud är nådig. I den tron blevo Judarna bedragna, då de falska profeterna inbillade dem, att de äro Guds folk och att Kristus kommer ned från himmelen och hjälper dem från den timliga nöd, vari de ängslas. Men de kristna satte ej tro därtill, att Kristus nu kommer ned från himmelen för att hjälpa Judarna. De kristna sågo redan på förhand, att Guds straffdom skall komma över Judarna, och därför flydde de kristna bort från hela landet; de hade tagit vara såväl på Frälsarens förutsägelser som på tidens tecken. Johannes döparen såg även, att Guds straffdom var alldeles nära, då han sade till Judarna: "Yxan är och redan satt till roten på träden." Det betyder, att detta rike icke länge skall vara bestående. Och Frälsaren själv hade även sagt till dem: "Himmelens tecken förstån I, men tidens tecken förstån I icke." Och varav förstå blinda stackare tidens tecken? Tidens tecken äro sådana, att då människan ser, hur folket lever i säkerhet och uppenbar gudlöshet, så sluter man därav, att Guds straffdom icke är fjärran. Ett ogudaktigt leverne för i och för sig straff med sig. Så t. ex. medför horeri, dryckenskap, och stöld fattigdom. Och när uti ett rike högfärden stiger så högt, att undersåtarna ej mer lyda

överheten, då utvisa tidens tecken, att uppror och krig skall komma, om också icke yttre fiender skulle finnas, så bliva de likväl dräpta och förgöra varandra. Nu ser man även av alla tidens tecken, att ifall förändring ej sker i världsmänniskornas tro och leverne, så blir världen ej mer länge bestående. Den första förödelsens styggelse var endast ett exempel, hur Gud straffar ogudaktiga människor, då de uppenbarligen börja smäda Gud och förakta de kristna. Nu inser mången, hur det skulle ha gått uti denna församling, om det förra fasliga levernet hade fått fortfara ännu i några tiotal år. Skulle väl mången ha kunnat leva på en sådan ort, varest horkonor, tjuvar och fyllhundar förökades dag efter dag, varest svordom och slagsmål lät sig höras långt bort. Månne icke horkonorna, tjuvarna och fyllhundarna slutligen hade börjat råna bönderna, såsom mångenstädes inträffat, där denna världens gud gjort några skälmar rika och största delen fattiga genom fylleri, otukt, högfärd, lättja, och prål?

Då har även det fattigare folket börjat röva sin näring av de rika; och i denna strid har överheten sluppit mellan för att styra våld. Vad uppstår annat än krig och blodsutgjutelse av ett sådant ont och ogudaktigt leverne, då rövaren säger: "Gud gjorde mig rik," och en annan: "Gud gjorde mig fattig?" — Så fast tro på Gud ha kronotjuvar och krögare, då de säga: "Gud gjorde mig fattig," Och de tro icke, att denna världens gud gör somliga fattiga, somliga rika.

Vi borde nu betrakta, vilka de utvalda äro, för vilkas skull vedermödans dagar varda förkortade. Vi höra i skriften, att Herren ämnade skona städerna Sodom och Gomorra, om Han där finner tio rättfärdiga själar. Men där fanns ej mer än en, nämligen Lot, vilken Herrens ängel ledde ut ur staden Sodom och räddade från den ogudaktiga hopen, då dessa städer blevo förstörda. Så hade även de kristna flytt från den ogudaktiga staden Jerusalem, Men där hade likväl kvarstannat några själar, som ej voro i

tillfälle att fly, och för deras skull förkortades vedermödans dagar. Nog är det för världsbarnen ganska svårt att tro, att det är för de utvaldas skull de få leva. Men varför skulle Gud skona denna världen, om det icke skedde för de få själers skull, som Herren har utvalt? Och dessa utvalda kunna ännu vara i det tillstånd att de då icke veta något om den sanna kristendomen, när straffdomen kommer över det ogudaktiga folket.

Men Herren har utvalt sina egna, vilka Han förutsett, att de bliva kristna. Så hade Herren utvalt några profeter alltifrån moderlivet till att predika för det säkra folket, fast de själva voro säkra en lång tid innan Herrens befallning kom till dem. Johannes döparen var utvald förrän han ens var född. Och många andra kristna ha blivit utvalda redan långt innan de blivit väckta till välsignade redskap i Herrens vingård. Och för dessa utvaldas skull varda vedermödans dagar förkortade. Men de världsträlar, vilka Herren i sin visdom förutsett, att de förbliva förhårdade intill änden, dem har Herren icke utvalt; ty de förakta alla råd och förmaningar till bättring. De förhårdas blott ju mer man undervisar dem; ty den gamle Simeon sade till Maria, Jesu moder: "Se, denne är satt till ett fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken, vilket emotsagt varder." Det betyder, att de, som ej genom kristendomen bliva upplyftade från helvetet, förhårdas allt mer och mer, och genom denna förhårdelse falla de ännu djupare ned i helvetet än de av naturen voro.

Här finnas ännu många själar, som genom kristendomen blivit förhårdade och som för de utvaldes skull ännu få leva, ty Herren väntar bättring av dem. Men snart torde den tid komma, att nådens dörr tillslutes, och då skola de få ropa evinnerligen: "Ve, ve oss blinda stackare, som sågo de kristnas ljus, men ej togo vara på dem! Vi sågo de utvalda fly bort från fördärvets stad och sträva till foten av Jesu kors, men vi följde dem icke; vi

sågo de borfärdiga gråta, men vi smådade deras tårar; vi sågo dem krypa till foten av Jesu kors och följde icke deras exempel; vi hörde dem ropa: Jesus, Davids son, varkunna dig över oss — och vi bjödo dem att de skulle tiga; vi hörde dem sucka medan de buro Jesu kors, men vi gjorde gäck av deras suckar. Ve, ve oss arma stackare!" Så ropa de säkra i fördömsen, då de botfärdigas tårar börja bränna på deras samvete. "Ve, ve oss blinda stackare, som ej togo vara på nådatiden, ej brydde oss om bättringen, vartill vi blevo kallade, och trodde icke, att de utvalda sucka för vår skull och har bett för våra själar." Nu I få själar, som begivit eder på flykt från fördärvets stad, på det I mån slippa att se förödelsens styggelse, bedjen även för dem, som ännu blivit kvar, att även de måtte hinna på färd innan fienden uppbränner hela staden, och att falska profeter ej måtte kunna förvilla de utvalda, som nödgas vara uti denna stad mitt ibland den stora världshopen.

I denna stad kan ännu finnas några utvalda; men där finnes även falska profeter, vilka söka döda det kristendomsfrö, som de utvalda hava. Men om de säga till eder: Här är Kristus, så tron icke. Och om de säger: Han är i kammaren, så tron icke ej heller gån där in. Ty människans Son skall komma såsom en ljungeld. Han skall snart uppenbaras för deras hjärtan och ögon, som tro på Honom nu och till evig tid. Bevara, Herre Jesus, dem som begivit sig bort från fördärvets stad, för alla falska stigar och för den rovgiriga örnens klor, på det att de icke må råka i livsfara och att ingen må börja övergå till förruttnelse. Det är visserligen ett sant ord, att om förruttnelse får insteg på något ställe, förskämmer den slutligen alla ställen på människan; därför borde man salta. Hör nådeligen dina barns suckar och hjälp dem, att de måtte slippa in i den himmelska staden dit varken örnar eller glupande ulvar få inkomma. För ditt heliga namns skull! Amen.

UPP. 14: 13; MATT. 25: 31—46

SALIGA ÄRO DE DÖDA, SOM I HERREN DÖ HÄREFTER; JA, ANDEN SÄGER, ATT DE SKOLA VILA SIG FRÅN SITT ARBETE, TY DERAS GÄRNINGAR FÖLJA DEM EFTER. UPP. 14: 13.

Då döden är veterlig för oss alla, och varje steg, varmed vi trampa denna syndiga jord, för oss ett steg närmare graven, så är det för vandringsmännen uppbyggligt och tröstefullt att höra att de döda, som härefter i Herren dö, snart få vila sig ifrån sitt arbete. Och såsom jag tror, så är det deras saliga och glada hopp, att de efter all strid och kamp snart få komma till vila. Det är för alla trötta vandrare glädjande och giver liksom ny kraft att sträva, ila och med större skyndsamhet vandra, på det att de snart må anlända dit, där de trötta benen få vila. Somliga har ej längre väg kvar än en fjärdedels mil, och somliga hava ingalunda mer än en halv fjärdedel, innan de komma fram till vilostället.

Vi måste nu börja räkna hur lång väg det ännu är till evigheten, emedan somliga vandrare börja tröttna och vandra efteråt. Om vi sade till dem, att vi äro först på halva vägen mellan himmel och jord, så skulle de genast säga: "Vi orka icke följa eder längre, vi nödgas stanna här på halva vägen". Somliga har redan tröttnat och stannat. För dessa trötta vandrare är det nödvändigt att höra, att det ej mer är lång väg kvar. Snart skola även de komma fram till det rum, där de trötta benen få vila. Men vägen blir lång för dem, som tröttna under vandringen och bliva efter från sina övriga reskamrater: mörkret upphinner dem, och de bliva slutligen ett byte för alla vilddjur. Till dessa trötta vandrare skriver himmelens Konung: "Saliga äro de döda, som i Herren dö härefter: ja, Anden säger, att de skola vila sig ifrån sitt arbete, ty deras gärningar följa dem efter". Hören I nu, trötta vandrare, vad livets och dödens Herre skriver till eder: "I skolen vila eder från ert arbete"? Snart skola de trötta benen slippa till vila, om I vandrare ännu skulle orka vandra denna sista halva

fjärdedel. Alla arbetare i Herrens vingård, som burit dagens tunga och hetta, vänta att få komma till vila och få sin dagspenning. Alla vandrare har hyst en sådan tanke, då de begåvo sig på väg, att vandringen snart skall slutas. Och ju mer de vandra, desto större blir deras längtan, att denna mödosamma vandring snart må slutas och de må slippa till det förlovade land, där mjölk och honung flyter.

Men det ordet: "deras gärningar följa dem efter" det är ett märkvärdigt ord. Då saligheten annars i skriften utlovas de troende av nåd, men icke av förtjänst, vilka gärningar följa således efter dem, som i Herren dö? Om onda gärningar följa efter dem, så hava de ej att vänta något gott, men om de kristnas goda gärningar efterfölja dem till en annan värld, så är det svårt att förstå, hur de troende kunna säga, att de icke sett Jesus vara i nöd, och likväl har de hjälpt Hans fattiga bröder här i världen, fastän de ej minnas det på domedagen, Alla de troendes goda gärningar har försvunnit ur minnet. Hur efterfölja således deras gärningar dem? Jag kan icke förstå denna sak. Men det vet jag, att arbetarna i vingården få sin lön av nåd, men icke efter förtjänst. Om de således icke minnas, vad gott de har gjort åt Jesus, så är det Domarens egen sak, om Han ihågkommer dem, såsom jag tror för åklagarens skull, som alltid vidhåller det, att alla skola dömas efter förtjänst, men icke efter nåd. Åklagaren får nu höra, att de troende har hjälpt Domaren, då Han var stadd i nöd; och Han återbetalar dem nu lånet. Guds barns åklagare får nu stå som en skamlig hund inför Domarens stol och säga: "Har jag hört orätt, att Domaren för mutors skull har frigivit några dödsf ångar? Nu först hör jag, att de hjälpt Domaren i nöd, och att Han nu måste enligt rättvisa belöna dem för

denna välgärning. Där finnes således förtjänst".

"Det är icke orätt att goda gärningar bliva belönade" säger vidare åklagaren, "men det är orätt, att deras missgärningar alldeles icke bliva ihågkomna, fast de voro upptagna i protokollet. Men mina undersåtar bliva blott anklagade för deras onda gärningar, och deras goda verk bliva alldeles förgättna: detta var ett oriktigt moment i domen". Nu får Guds barns åklagare med sin hop gå till helvetet, men Guds barn slippa till himmelriket för att hålla glädjefest. Där har Gud tillrett bröllop åt den förlorade sonen, där springa krymplingarna såsom hjortar: där dansa brudtärnorna på det gyllene golvet. Och I vandrare till evigheten och på dödlighetens strand stående människor. Snart skall denna nådetid taga en ände. Bedjen därför, att I snart genom en salig död må slippa över den flod, som ingen bro har. Ty Anden säger: "De skola vila sig ifrån sitt arbete". Hör, nådige Domare, de botfärdigas och troendes suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 25: 31 46.

Då de som stå på den högste Domarens högra sida, icke ihågkomma när de skulle ha sett Honom vara i nöd och likväl hjälpt Honom, som de själva icke veta av, så skola vi på denna nådestund betrakta, varför sanna kristna icke minnas dessa kärleksverk. Fördens skull minnas de dem icke, emedan de känna, att det icke är något, att bygga på dem. Ty då de borde hjälpa Jesu fattiga bröder, så känna de sådan motsträvighet, att de icke kunna minnas, när de av kärlek hade hjälpt Jesu fattiga bröder. Om de kristna ännu har kvar så mycket samvete att de hjälpa av samvetskrav, så har de fördens skull icke uppfyllt lagen. De kristna ha således ingenting att ihågkomma eller anteckna till minnes. Men fariséerna lägga på minnet sina goda gärningar och hålla räkenskap med Gud. De kunna således säga till de kristna: "Mera har jag hjälpt fattiga än du". Detsamma säga

papisterna, som grundar sin salighet därpå, att de antagit sig de fattiga och hjälpt dem mer än Luthers trosbröder. De hava nämligen en trosartikel, som helt och hållet strider emot Luthers troslära, nämligen att kärleken är den levande trons grund och kännetecken. Men Luther som kände, hur litet kärlek de kristna har, gjorde en märklig skillnad mellan tron och kärleken, då han sade: "Kärleken är icke trons grund, utan tron själv eller blotta tron skall vara i rättfärdiggörelsen. Och där får man icke tillägga kärleken, utan tron allena, den saliggörande, där den är rätt." Kärleken utgör således icke kännetecknet på den levande tron, men nådens förnimmelse och den Helige Andes vittnesbörd är den levande trons kännetecken. Och om Luther icke hade gjort sådan åtskillnad emellan tron och kärleken, så skulle alla själar gå förlorade, so in först i dödsstunden komma till nådens förnimmelse. De skulle icke kunna förlita sig på denna förnimmelse, emedan deras kärleksverk förblivit ofullkomligt. Men Nikodemus och hans trosbröder hava även bevisat godhet mot Jesu lekamen, som Jesu lärjungar för bedrövelses och otros skull icke förmått göra.

Höres det uti dagens evangelium att den högsta Domaren ihågkommer deras goda verk? säger Han väl: "Jag dog, och I skaffade min lekamen i graven. I har köpt svepning med egna penningar"? Det höres ej av något sådant, utan de, som ha hjälpt Honom i livet, dem omnämner Han. Det finnes många sådana på denna tid, som hjälpa den döde Kristus och skaffa Honom i graven, fastän de hata den levande Kristus. De kosta mycket på den döda Kristus, men den levande Kristus och kristendomen anse de för förvillelse. Emedan således de, som stå på den högra sidan, icke ihågkomma, när de hade hjälpt Domaren, så kommer denna minneslöshet därav, att de icke lagt på minnet sina goda gärningar ej heller byggt något på dem som fariséerna, papisterna, nådetjuvarna och Nikodemi trosbröder. Alla dessa kunna säga: "Mera har jag hjälpt de fattiga än du". Dem

kan den lägste domaren ihågkomma ännu på domedagen och hur mycket de hjälpt de fattiga och få dock ingen lön.

Men varför påminner den överste Domaren de kristna om deras goda gärningar, då de ej lagt dem på minnet? Ha de aldrig haft den tron, att de genom dessa gärningar förtjänat något, då de i samvetet har det vittnesbördet, att de mer sargat än hjälpt Jesus? Jag tror, att den högste Domaren efter lagens bokstav vill döma alla, på det att åklagaren ej må ha något att säga, att Han är en orätt domare. Om Han skulle säga till de kristna: "Mera haven I plågat än hjälpt mig, men av nåd förlåter jag eder," så skulle åklagaren säga: "Domaren måste dömma enligt lag och rätt. Rättvisan medgiver icke att lagen trampas under fötterna. Själv har du stiftat och kungjort en sådan lag på Sinai berg och har sagt: Förbannad vare var och en, som ej gör det som i lagboken är skrivet". Dessa väckta som du ställt på högra sida, äro horkonor, tjuvar och mördare. Om du släpper dem fri, så är du icke en rätt Domare: du handlar emot lagen". För denna åklagares skull måste den högste Domaren döma de kristna efter förtjänst, nämligen efter de goda gärningar de bevisat Honom. Sedan kan Han fritt döma de otrogna efter förtjänst, nämligen för den hjärtats hårdhets skull, att de icke hjälpt Jesu fattiga bröder, då dessa varit förföljda.

Ären I nu nöjda, I utvalda, vilka den högste Domaren ställt på sin högra sida? Ären I nöjda med den dom, som Domaren faller över eder, då Han dömer eder efter den lag, som finnes i Hans eget hjärta, nämligen efter nådens, kärlekens och barmhertighetens lag, som ännu aldrig blivit skriven på stentavlor ej

heller i lagböcker, som Guds barns åklagare läser, och är den sålunda skriven: "Jag gör barmhertighet intill många tusende på dem som hålla mina bud". Men I utvalda har icke kunnat hålla dessa bud. I alla ären lagöverträdare. Hur kan således Domaren frigiva eder? Ja, på den grund kan Han frigöra eder från lagens förbannelse, att I har hjälpt Honom, men I kommen icke ihåg, när I har hjälpt Honom. Månne således Domaren ljög däri, att I har gjort Honom gott, som åklagaren ej visste och I veten icke själva heller, när I skulle ha gjort Domaren gott. Hur kan väl åklagaren veta, att Domaren kan döma dem efter förtjänst? Och sedan säger Domaren till djävulen: "Efter förtjänst äro de utvalda dömda". De utvalda kunna ännu icke förstå annat än att det är av nåd och icke efter förtjänst de äro frigjorda från lagens förbannelse. Ären I väl nu nöjda med denna dom, I utvalda? Jag tror, att Barrabas icke frågar, hur Pilatus kunde vända rätten så, att rövaren och mördaren slapp fri och den oskyldige Guds Son måste dö. Guds Son hade icke kunnat vända det orätta till rättvisa, om Han icke själv hade lidit straffet. Men då den onde förvänt rätten till orättvisa i Pilati tid, så har Guds Son genom sig själv vänt eder orättfärdighet till rättvisa, eder ondska till godhet, eder vrede till kärlek, eder bedrövelse till glädje. Besitten nu det riket, som eder är tillrett ifrån världens begynnelse, och regeren över hedningarna med järnris, liksom Kristus själv, iklädda vita kläder och såsom ett andelig prästerskap, och ropen: "Hosianna, Davids son, som ändrat rätter och stadgar, den onde till harm och grämsel". De orättfärdiga räknas nu för rättfärdiga och de rättfärdiga räknas för orättfärdiga. Amen.

UPP. 12: 1, 2; MATT. 25: 1—13

OCH I HIMMELEN SYNTES ETT STORT TECKEN: EN KVINNA BEKLÄDD MED SOLEN, OCH MÅNEN UNDER HENNES FÖTTER, OCH PÅ HENNES HUVUD EN KRONA AV TOLV STJÄRNOR. OCH HON VAR HAVANDE, ROPADE OCH PINTES MED BARN, OCH HADE STORT KVAL TILL ATT FÖDA. UPP. 12: 1, 2.

Denna kvinna såg Johannes i himmelen, fast han kroppsligen var på jorden, såväl Johannes som och den kvinna, vilken han såg ropande i födslovånda. Denna kvinna är icke allenast den första kristna församlingen, som ropade i nya födelsens kval, utan även varje kristen, som ropar i samvetskval, då nya människan skall födas. Hon var beklädd med solen dvs. kristendomens ljus kringsten henne, och månen under hennes fötter, d. ä. det naturliga förnuftet, som en botfärdig människa måste nedtrampa: och på huvudet en krona av tolv stjärnor, som betyder de tolv apostlar, vilka hava utbrett den sanna kristendomen. Här har en botfärdig människas bild blivit avmålad för våra ögon. Hon har blivit havande genom den Helige Andes kraft, som gjort henne bedrövad och tungsint. Hon ropar i samvetskval, då nya människan skall födas. Jesus har öppnat hennes sinne till att förstå skrifterna, och detta andeliga ljus är den sol, varmed hon är beklädd. Men det naturliga förnuftet vill vara till stort hinder på livets väg. Om en botfärdig människa följer det naturliga förnuftets ljus, så blir Gud förskjuten och världen härlig, och Guds ord uppfattas på ett förvänt sätt. Den rätta ångern blir en dårskap och den levande kristendomen en förvillelse i deras ögon, som följa förnuftets ljus. Fördenskull måste en botfärdig själ trampa förnuftet under sina fötter. Ty livets väg är så smal, ingen ser den vid månsken, utan fullt ljus måste det vara och solen måste skina, förrän människan ser, var vägen går till himmelen.

Mången har nu genom ovaksamhet borttappat denna smala väg, och mången har börjat ragla längs väggarna och finner icke dörren: mången har förlorat det ljus som först sken klart, om också något fjärran;

mången har blivit så blind, att han icke mer ser, var vägen går till himmelen. Mången har i början av väckelsen varit beklädd med solen, och månen under hennes fötter, och på hennes huvud en krona av tolv stjärnor. Var är nu din krona, du Frälsarens brud, vilken Johannes såg i himmelen ropande i födslovånda? Har du redan så förgätit de förra tiderna, att du ej kommer ihåg, hur grann och skön du då var, när du hade en krona på huvudet, och tolv stjärnor strålande i kronan. Fastän du då ropade i födslovånda, så hade du likväl det hopp och den fasta tillförsikt till Gud, att den nya människan, som skulle födas av dig, skulle vara lik sin Fader och att du skulle kyrktagas såsom en brud. Kom nu ihåg din ungdomstid, du Sions dotter, och var icke blyg. Sitt icke såsom den ondes brudar sitta med böjd hals, med huvudet på sned, vilkas nacke äredjävulen böjer, utan upplyft ditt huvud, se upp till himmelen, varifrån du väntar att ärans Konung skall komma. Se åt det håll, där solen uppgår, och kom ihåg, att du en gång var beklädd med solen, då du ropade i födslovånda. Då var Guds Son skön, i röda kläder, bärande purpurkåpa och törnekrona: då kunde du se, hur härlig Guds Son var i sin blodiga skepnad. Men nu ser du på världen och har börjat älska människors söner. Vem vet, hur länge du älskar dem, förrän du låter djävulen kyssa dig? Ty han småler och slickar sig om läpparna, då han får kyssa Guds Sons brud, väl vetande, att han skall vinna hjärtat och sinnet, sedan han lockat henne till världen. Vad hjälpa dig dina förra födslosmärutor, då du ej mer har på ditt huvud den krona, som hade tolv stjärnor? Vad hjälper dig den förra glädjen däröver att nya människan var född till världen, om denna

nya människa dött som var lik sin Fader, skön och fullväxt, vilken Herren upptog, då hon låg i sitt blod och jämrade sig, vilken hade fått utkorade barns anda, i vilken hon ropade: Abba, käre Fader? I den tiden hörde man alltid nya människans röst, då någon gäst kom in i huset. Då var det liksom efter barnsbörd i ditt hus. Nya människan jämrade sig så mycket, att den onde ej fick sova i fred, varken i templet eller i stugan eller i kammaren: men nu börjar den onde få vara i fred nästan i varje gård. Månne nya människan redan är död? Eller har hon blivit så stor, att hon icke mer kan jämla sig, hur mycket än Hagars son må göra henne illa? Det hörs ej någon röst, hur än Fadern må ropa hennes namn. Bara nya människan icke redan sprungit bort till fiendens gård, där man lär henne till allt ont. Jag hör den himmelske Fadern ropa och klaga: "Jag har uppfött barn åt mig, men de hava lupit ifrån mig och blivit gensträviga". Jag ser Israels Herde söka sina får på Sinai berg, vid Röda havets strand och vid floden Jordan. Han tager tunga och mödosamma steg och ropar så, att berg och höjder svarar på Hans rop: men Han har ej erhållit av många svar i dessa tider. Se nu, dotter Sion, hur Herren ömkar sig över dig och söker dig med faderligt, bedrövat hjärta.

Med en brudgums kärlek klappar Han på ditt hjärtas dörr och säger: "Den som upplåter för mig, till Honom vill jag ingå och hålla nattvard med honom". Tillred nu din lampa och se efter, om du har olja. Snart skall anskriet höras: "Se, Brudgummen kommer, gå ut emot Honom". Och kom ihåg, hur du böjde dina knän i Jesu namn då du i födslovånda ropade. Knäböj ännu en gång i Jesu namn och bed, att Han må upptända i dig den första kärleken, på det att din lampa må börja brinna. Hör, du himmelske Brudgum, din fattiga bruds suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 25: 1—13.

Dagens evangelium förstås på två sätt. Somliga bibeltolkare säga, att de säkra äro de fåvitska jungfrurna, och somliga säga, att från nåden fallna människor äro dessa fåvitska. Därför vilja vi denna gång betrakta:

1:a **Vilka äro de fåvitska jungfrurna?**

2:a **Varför hava de ingen olja?**

3:e **Varför hava de visa ingen olja att giva åt de fåvitska?**

Första betraktelsen: Vilka äro de fåvitska jungfrurna? Äro de sådana säkra, som aldrig har vaknat? Eller äro de sådana väckta, som äro i förtid födda, eller sådana kristna som bekänna tron och komma likväl icke överens med de kristna? Eller äro de från nåden fallna, som börjat emotstå och hata de kristna? Jag tänker, att de fåvitska jungfrurna äro sådana nådetjuvar som blivit så pass väckta, att de börjat öva utvärtes bättring. De upphöra att suppa, svärja, slåss och bedriva hor. Men prål är lovligt, småsupar äro lovliga, världsligt sinne är lovligt. Och då de i detta halvveckta tillstånd tillägna sig nya födelsens nåd av Guds förekommande nådeverkningar så ha de fått en orätt uppfattning av nådesordningen. Den onde har förskapat sig till en ljusetets ängel i deras samvete, och därför anse de rätta kristna för falska och sig själva för rätta. De säga sig dagligen ligga vid foten av Jesu kors, fast de ligga vid djävulens kors. Egenrättfärdigheten är deras salighetsgrund, fast det är fördolt för dem. Dessa nådetjuvars bästa kännetecken är, att de bära agg emot de kristna: förakta Guds stränga rättfärdighet, hava ej umgänge med de kristna och disputerar med de kristna. Visserligen kunna de avfallna råka i samma själstillstånd, men dessa avfallna har likväl ett ont samvete, som bestraffar och dömer dem, fastän de väl mot sitt samvete motsäga och smäda de kristna. Men riktiga nådetjuvar har samvetet alldeles sovande. De hava ej mer tvivel om sin salighet: de säga liksom Judarna, vilka trodde på Kristus: "Vi hava en Fader, nämligen Gud, nådens dörr står öppen för oss". Om man för

dem predikar Guds lag, så tåla de icke höra det: om man predikar evangelium, så rör ej heller detta hjärtat. Det är ej under, att oljan fattas för dem, då döden eller domen kommer. Först då känna de, att de ej ha olja i lampan: de ha ej en tro, som består i döden. Det finns många i denna nådatid, som äro stadda i detta olyckliga självsbedrägeri, alldeles som förhållandet var med Petrus före hans fall. Den listiga fienden hade bedragit även honom och vänt hans ögon aviga. Men hur gick det? Den döda tron höll ej ut i en riktig prövning.

Andra betraktelsen: Varför hava de fåvitska jungfrurna ingen olja i lamporna? Därför att den runnit ut, om den annars från början funnits. Vi kunna stundom tvivla, huruvida somliga ens haft olja i sina lampor, då de begynte göra sig redo att emottaga Brudgummen. Men då evangelium ej talar något därom, huruvida de haft olja eller ej, så måste vi lämna detta ställe orannsakat och endast eftertänka, varför de fåvitska ingen olja hade, då anskriet hördes. Orsaken var den, att de fåvitska ej togo olja med sig, då de gingo ut för att invänta Brudgummens ankomst. Bibeltolkare hava även tagit i betraktande den plägsed, som var rådande i Kanans land. Brudgummen kom för att hämta sin brud och förde henne till sitt eget hus. Brudtärnorna befunno sig jämte bruden i hennes hem, och de skulle mottaga brudgummen med brinnande lampor. Och på det att icke alla obehöriga narrar måtte bliva i tillfälle att tillfredsställa sin nyfikenhet och tränga sig in i brölloppshuset, så hölls brölloppet om natten, under den mörka tiden, så att bröllopsgästerna fingo njuta sin glädje i fred. Nu är det således troligt, att de fåvitska jungfrurna hade endast så pass mycket olja i sina lampor som hade varit nödvändigt för att mottaga brudgummen, om brudgummen genast hade kommit: men då brudgummen dröjde, så blev oljan slut för dem. Därav förstå vi nu, hur det förhåller sig med denna lampa. De fåvitska jungfrurna äro sådana, som haft olja i sina lampor efter det första

nådemärket: och om Brudgummen genast hade kommit, då när nådemärket förnams, så hade de varit redo att emottaga Brudgummen.

Det vill säga: om domen eller döden hade kommit strax då de hade förnimmelse av nåden, så hade de kunnat dö med glädje. Men då Brudgummen dröjde, då döden ej kom strax efter det första nådemärket, så började det bliva slut med den första nitälskan. Bärandet av korset blev mödosamt. Hondjävulen, världen, började för dem visa sin skönhet. Likasom denna världens horkonor blotta sina bröst för horkarlarna, alltså blottar denna hondjävul, nämligen världen, hordomens bröst för de kristna och tjusar dem med sin skönhet. Må nu de fallna själva säga, om det icke gått så för dem. Mången skulle efter det första nådemärket ha varit redo att dö, om döden genast hade kommit. Men när Brudgummen dröjde, ve ve dig olyckliga stackare! — när Brudgummen dröjde, då kom trötthet över dig. "Så förmadden I icke en stund vaka och bedja", sade Jesus till de med sömnen kämpande lärjungarna. Om Israels barn genast hade sluppit till Kanaans förlovade land när de sluppo över Röda havet, nog hade de förblivit i nådeförbundet, knorr och otålighet hade ej uppstått ibland dem. Men vandringen genom världens öken, den mödosamma färden, det var det som gjorde slut på deras tro, det verkade hos dem otålighet, det förmådde dem att förtörnas på Moses. Otålighet kom över dem till följd av vandringens besvärlighet, och av denna otålighet, uppkom lusten att återvända till det hedniska landet. Har väl Moses fördärvat deras tro, han som var så sträng i sina domar? Har Josua och Kaleb förtärt deras kristendom, dessa män som sökte stilla folket och förmana dem att sätta tro till Gud? Så inbillade sig Israels barn, att dessa stränga kristna ville leda folket i fördärvet. Men Gud gav dessa män det vittnesbördet, att de talat rätt.

Sen nu, I fåvitska jungfrur, vad som är rätta orsaken därtill att edra lampor slockna. I haven sovit, och under den tiden har oljan runnit ur edra lampor. I haven genom sömnaktighet förlorat eder tro. I hade en tid tro, och då hade I med glädje kunnat dö. Men när Brudgummen dröjde och icke genast kom för att hämta sin brud, då blev syndasönnen ljuvlig, samvetet begynte sova och världen blev kär och skön. Somliga började älska människors söner, och för dem blev prål lovligt. Somliga blevo otrogna i följd av världssorg. Somliga miste sin tro för otålighets skull. Somliga åter gingo miste om sin tro genom ovaksamhet, och somliga genom liknöjdhet och lättja. Men när anskriet höres, då blir det brådska, då uppstår dödsfruktan, då uppstår en ny väckelse. Men då märka dessa fåvitska jungfrur, att deras lampor slockna. När döden kommer i ett oförberett tillstånd, då finnes ej börens kraft, ej trosfrimodighet, det finnes ej kraft att klappa på nådens dörr. Då säga de fåvitska till de visa: "Given oss av eder olja, ty våra lampor slockna". De låta hämta kristna till sig. De fordra, att de kristna borde tilltala dem, de giva akt, om de kristna kunde få dem att tro. Men dessa stackare hava ej heller för mycket tro, då de sovit tillika med de fåvitska.

Tredje betraktelsen. Låt om oss nu se, Varför de visa jungfrurna ej giva av sin olja åt de fåvitska. Somliga bibeltolkare tro, att de visa ej äro skyldiga att giva olja, och de säga, att var och en måste hava tro för sin egen del. Om detta ord fattas rätt, så är det riktigt, att var och en måste hava tro. Men de säkra tillägga ännu härtill ett ord, nämligen att den tro, som uppstår genom någon kristens tilltal och förmaning, icke är behaglig inför Gud. Men detta ord hava de säkra fått av den onde till skydd och försvar för gamle Adam, på det att de kristna må unna dem samvetsfrid. Ty om vi betrakta skriften, på vad sätt den rätta och saliggörande tron först uppkommit i världen, så finna vi, att det är alldeles genom människor som tron uppkommit även hos de

första kristna, alldeles genom människor d. ä. genom apostlarna: och då apostlarna dogo, så utbreddes åter tron alldeles genom människor. Men det är icke en av människor given tro, utan Guds Ande, som har talat genom de kristnas mun, Han är trons givare. Det är således icke rätt sagt, att de visa jungfrurna icke äro skyldiga att giva av sin olja åt andra, utan det är sagt dem till skam, att de ej hava något att giva, då de sova tillika med de fåvitska. De hava ej heller själva för mycket tro. Är icke detta nu ögonskenligt bland alla kristna, att de kristna ej mer har förmåga att utgjuta trons olja i de otrognas hjärtan? De äro få, som ha en sådan den Helige Andes gåva att deras tal verkar troskraft hos somliga. Det synes som hade den Helige Ande tröttnat i de kristnas hjärtan. Väl var förhållandet sådant även under den första kristendomens eller i apostlarnas tid, så att Petri första predikan på Pingstdagen verkade mera än Petri sista predikningar. Men detta är ej sagt de kristna till ära utan till skam och förebråelse, nämligen att de visa ej hade något att giva åt de fåvitska. Ty varför sova de tillika med de fåvitska? Om de visa hade vakat, så hade ej de fåvitska fått sova i fred. Det är nämligen omöjligt att tänka att en vakande kristen låter de sovande vara i fred. Men de sova. Där torde nu vara rätta orsaken, varför de ej hade något att giva åt andra. Den Helige Ande hade tröttnat att bestraffa, såsom det är skrivet i första Moseboken: "Min Ande skall icke straffa människan till evig tid, ty hon är kött". Men om den Helige Ande upphör att bestraffa genom de kristnas mun, då få alla fåvitska jungfrur sova i fred. Men orsaken ligger däri, att även de visa sova tillika med de fåvitska: därför hava de ej olja att giva åt de fåvitska. Då en sådan kristen, som själv håller på att sova, skall förmana andra att tro, så råkar han själv i tvivel därom att hans tal ej mer verkar. Och därför sade de visa: "Ingalunda giva vi eder av vår olja, på det att icke eder och oss skall fattas". De visa kände att det för dem själva skall fattas tro, då deras

tal icke verkar. Och det brister sannerligen något i deras tro, emedan deras tal ej verkar.

Nu skulle alla jungfrur, såväl de visa som de fåvitska, få börja reda sina lampor: ty nu torde snart anskriet höras: "Se Brudgummen kommer, gån ut emot Honom". Då nämligen Brudgummen litet dröjt, begynte de visa och fåvitska jungfrurna sova i den nordliga landsändan, och där sova de tilldess att anskriet höres. Vem vet, hur mycket olja det då finnes i lamporna? Vem vet det? De visa torde ej hava något att giva åt de fåvitska, då de allesamman sova. — Men I få själar, som Herren finner vakande, när Han kommer, I brudtärnor? Haven I olja i edra lampor? Haven I så pass mycket olja, att I med glädje kunnen emottaga Brudgummen, när Han kommer? Väl vet jag, att I ej har att giva åt

andra: men har I själva så mycket olja, att lampan börjar brinna, när Brudgummen kommer? Undersöken och sen efter eder lampa, om där finnes så mycket olja, att I med glädje och fröjd kunnen emottaga Brudgummen. Ty snart torde anskriet höras: "Se, Brudgummen kommer, gån ut emot Honom". Snart skall den himmelske Brudgummen komma och hämta sin fattiga brud. Snart skola gäster komma från himmelen. Snart skola brudtärnorna få dansa och hoppa på himmelens rena golv. Den som har rena fötter, den som har vita kläder, den som har ringar och ännespänn, den som har gyllene krona på huvudet, den som har korsstjärna på bröstet hon är bruden, hon är den utvalda, som skall sitta vid Brudgummen nu och i evighet. Amen.

JOB. 19: 25, 26; LUK. 2: 22—32

JAG VET, ATT MIN FÖRLOSSARE LEVER, OCH HAN SKALL PÅ SISTONE UPPVÄCKA MIG AV JORDEN. OCH JAG SKALL SEDAN MED DENNA MIN HUD OMKLÄDD VARDA, OCH SKALL I MITT KÖTT FÅ SE GUD. JOB. 19: 25—26.

När den helige mannen Job var stadd i stor ångest och plåga för sin tros beprövelses skull, ville Jobs vänner beskylla Job för ett ogudaktigt leverne, fast han i det yttre hade bevisat sig som en from och gudfruktig man. Och så hava egenrättfärdighetens tjänare vanligen den tron, att Gud icke på detta sätt utan orsak oroar sina barn. Egenrättfärdighetens tjänare ha en sådan tro, att om en kristen får lida något här i världen, så har hon väl förtjänt det. En sådan tro hyste Jobs vänner, att Job var en hemlig missdådare, fast han till sitt utvärtes leverne var from och sveklös. Men Job hade ett rent samvete. Han kunde icke taga på sitt samvete sådana falska anklagelser av egenrättfärdighetens tjänare utan tog sin tillflykt till Gud, väl vetande, att de, som vilja gudeligen leva i denna världen, få lida mycket av världsbarnen för rättfärdighetens skull. Och med detsamma blev Job stadfäst i sin tro, då även hans bästa vänner kommo med falsk anklagelse över honom. Däruti stadfästes Jobs tro, att fastän Gud även stundom låter sina barn bliva frestade av djävulen till trons beprövelse och stadfästelse, så finnes det likväl en Gud i himmelen, som ser och känner de kristnas vedermodor, då de för rättfärdighetens skull bliva förföljda. På denna fasta tillförsikt sade Job: "Jag vet, att min Förlossare lever, och Han skall på sistone uppväcka mig av jorden. Och jag skall sedan med denna min hud omklädd varda, och skall i mitt kött få se Gud;" Denna stora nåd vederfors även Job, att han i sitt kött fick se Gud. Härav höra vi för det första, att egenrättfärdighetens tjänare vilja beskylla de kristna för sådana synder som de själva utöva, ehuru egenrättfärdighetens tjänare i sitt eget tycke äro fromma: för det andra, då Gud pålägger de kristna ångest och

vedermöda till deras tros beprövelse och till ett föredöme av tålmod, så inbilla sig egenrättfärdighetens tjänare, att de kristna hava gjort sig väl förtjänta av ett sådant straff. Somliga bliva ännu glada av de kristnas skada, då de kristna få lida för sin tros skull och för samvetets skull. En sådan tro hyste även Jobs vänner, att Job var en hemlig missdådare, att Gud icke annars låtit Job bliva så fasligen frestad och plågad av djävulen, om han icke varit en stor syndare och ogärningsman.

Men vi höra såväl av Jobs bok som av andra bibelställen, att Job är satt alla heliga till exempel av tålmod och att Gud tillstått, att denna man blev frestad av djävulen på det Han må ådagalägga för djävulen och världen, att ett Guds barn ej viker från sin tro, hur han än må bliva frestad av världen och djävulen, utan ännu mer blir de kristnas tro stadfäst genom en sådan prövning dels därigenom, att en kristen genom en sådan prövning bättre lär känna sig själv, och dels därigenom, att en kristens tro genom prövningen stadfästes. Den egenrättfärdighetsdjävul som sade: "hud för hud och allt det en man haver låter han för sitt liv" — denna satan trodde, att Job ännu giver honom sin tro, då han får lida något för rättfärdighetens skull. Den djävul, som är Guds barns åklagare, tänkte så, att Job till äventyrs avfaller från sin tro och välsignar Gud inför ögonen d. ä. smädar Gud, då han blir hårdare frestad och plågad för sin tros skull. Och så tro ännu i dag alla den ondes änglar, att denna kristendom endast är en vidskepelse och självgjord helighet. Den ondes änglar hysa samma mening som ärkedjävulen, vilken frestade Job, nämligen att om även dessa väckta, som göra och säga sig vara kristna, om de skulle bliva frestade och få lida någon vedermöda för sin kristendoms skull, nog skulle de snart

upphöra att tjuta och skälla på människor och bli lika som andra världsmänniskor.

Men den onde hade samma tanke om Job, att han avfaller från sin tro och blir lik den onde. Vad vann den onde på Job? Har väl den onde rätteligen känt Jobs hjärta? Har den onde gissat rätt, då han trodde, att Job för löns skull fruktade Gud och att Job är en skrymtare och ett verkhelgon. Den onde torde i detta fall ha blivit bedragen och en lögnare. Vem vet, hur det skall gå med de den ondes änglar, som i dessa tider glädjas av de kristnas fall och de kristnas skada och säga: hud för hud? Härliga bli dessa falska profeter, som säga sig vara kristna. Låt dem bli litet frestade, nog får du se, att de begynna smäda Gud inför ögonen. Men gläds icke för tidigt, du den ondes ängel. Det blir ej drägligare för dig, om än alla kristna skulle dräpas. Din plåga blir ej drägligare i helvetet, om än alla kristna skulle falla och bli sådana som du. Men den ondes glädje över de kristnas fall är så förbannad som ormatårarna äro förbannade. Den onde har ej ofta blivit ertappad för lögn, men i denna Jobs sak blev den onde en lögnare, han trodde att Job skulle avfalla från sin tro och bli lik den onde: men den onde blev en lögnare.

Nog hoppas fördenskull alla den ondes änglar detsamma som satan själv hoppas angående Job, nämligen att de kristna bli likadana som de äro. De hava ej ännu upphört att hoppas, fast de veta att deras fader djävulen har i Jobs tid blivit en lögnare. Men de kristna få nu ett tröstefullt och uppbyggligt exempel av Jobs tro och tålmod, då de se, att en kristen icke fördenskull avfaller från sin tro, fastän han blir frestad av djävulen och plågad till kroppen. En rätt kristens tro stadfästes därigenom, då han blir förföljd för rättfärdighetens skull. Han kan då med bättre tillförsikt än tidigare säga till egenrättfärdighetens tjänare: "Jag vet att min förlossare lever, och Han skall på sistone uppväcka mig av jorden. Och jag skall sedan med denna min hud omklädd varda, och skall

i mitt kött få se Gud". Och liksom den helige Job hade fått den saliga förvisningen, att han i sitt kött skall få se Gud, så hade även den gamle Simeon fått den förvisningen av den Helige Ande, att han icke skulle smaka döden förrän han först hade sett Herren Krist. Och samma förvisning gives ännu åt alla bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar, som vänta efter Israels tröst och att de skola få se Herrens Krist förrän de begiva sig bort från världen. Men till detta seende erfordras samma slags tålmod i nöden som Job hade, samma slags längtan och trängtan efter Herrens Krist som fanns hos den gamle Simeon. Ty ingen får av den Helige Ande den förvisningen, att han i sitt kött skall se Gud, om han ej i bedrövelse, ånger och tro väntar efter Israels tröst. Och de få själar, som i andens fattigdom vänta efter Israels tröst och som hysa en hjärtlig åstundan, att de måtte få se Kristus före sin död, de få snart den saliga förvisningen av den Helige Ande, att de icke skola smaka döden förrän de i sitt kött sett Herrens Krist. De skola även genom Andens tillskyndelse komma i templet till det förbund, då Herren Kristus frambäres dit. I bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar, hava I väl nu uti andens fattigdom länge väntat efter Israels tröst? Haven I fått förvisning av den Helige Ande, att I skolen få se Kristus? Och I få själar, som haven sett Kristus och burit Honom i eder famn, bedjen liksom den gamle Simeon: "Herre, nu låter du din tjänare fara i frid, efter som du sagt haver ty mina ögon har sett din salighet, vilken du berett haver för alla folk, ett ljus till hedningarnas upplysning och ditt folk Israel till pris". Hör, du Israels tröst, alla bedrövades, botfärdigas, tvivlandes och troendes suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 2: 22—32.

Evangelisten Lukas har skrivit uti dagens evangelium, att den gamle Simeon var redo att dö, då han hade sett Herrens Krist.

I följd därav skola vi genom Guds nåd betrakta, huru en kristen med glädje begiver

sig bort från världen, då han fått se världens Frälsare.

Vi höra att den gamle Simeon var redo att dö då han hade sett världens Frälsare, Men han var en av de få, som väntade efter Israels tröst. Mången väntade i den tiden efter Israels tröst, men de väntade efter en världslig Frälsare, som skulle hjälpa dem från all timlig nöd. Denna världens herrar, fariséerna, de skriftlärdade och folkets äldsta väntade efter ändring i styrelsen, ty de hade råkat under en hednisk överhet, och det var i deras tycke en stor skam, att Guds folk skulle ha en hednisk överhet. Deras makt och deras ära blev därigenom förminskad, då de måste vara under en hednisk överhet. Denna världens rika väntade efter en världslig frälsare, som skulle bliva deras konung på det att även de må bliva i tillfälle att äta och föra bud vid konungens bord. Men i synnerhet de fattiga i världen väntade, att en världslig frälsare snart måtte komma, som för intet skulle föda dem. Alla väntade de sålunda den utlovade Frälsarens tillkommelse, icke därför, att de skulle hyst fruktan för helvetet, ej heller hade de ett sådant sinne, att de utan en Frälsare förgås evinnerligen, utan de hyste en sådan mening, att de alla bliva herrar och rika i Messie rike. De hyste ett sådant hopp, att de slippa fria från all skatt och börda i Messie rike. De hade en sådan tillförsikt, att de alla kunna bliva rika och vinna världslig ära, när Messias kommer. Judarna tänkte icke, att en andlig Frälsare hade varit mera behövlig än en världslig. Och varav visste de vänta en andlig Frälsare, som även annars voro heliga och fromma. De hade ej tvivel om sin salighet såsom de botfärdiga, de hade ej fruktan för döden, domen och den eviga förtappelsen, såsom fallet vanligen är med de tvivlande, ty de hyste en sådan tanke att hela folket är heligt och att alla få komma i Abrahams sköte. Men Simeon var en av dem, som väntade efter hugsvalelse i andligt avseende. Han väntade en andelig Frälsare, som skulle frälsa sitt folk ifrån synden, dödens och djävulens

våld. Han kände sig behöva en andlig Frälsare och såg även, att hela riket var försjunket i syndens fördärv. Han väntade efter en sådan Frälsare, som kan frälsa människornas själar. Han såg, att folket förde ett förskräckligt och gudlöst leverne, och om det ej snart bleve ändring i folkets tro och leverne, så skulle varenda själ gå förlorad. Av denna orsak väntade han efter en andlig Frälsare, som skulle hava andelig kraft att uppväcka det ogudaktiga folket från deras säkerhet och åstadkomma en förändring i folkets tro och leverne.

Varifrån hade den gamle Simeon fått den upplysningen att en andlig Frälsare var behövligare än en världslig frälsare? Och varav gjorde han den slutsatsen, att Messias var en andlig Frälsare, då alla andra väntade en världslig frälsare? Denna upplysning hade han fått av den Helige Ande. Liksom Judarna, då väntade en världslig frälsare, som skulle göra dem rika och till herrar, så vänta de säkra ännu i dag en världslig frälsare, som skulle göra dem rika och till herrar, ty de säkra känna icke, att de behöva en andlig Frälsare. Den säkra människans frälsare är i världen, där är hennes gud. Men en botfärdig människa skulle snart råka i tvivel, om det icke blivit henne sagt, att en Frälsare finnes, och fastän hon alltid väntar efter Frälsarens uppenbarelse, behöver hon likväl den Helige Andes försäkningar därom att hon icke skall smaka döden, förrän hon först sett Herrens Krist. Den som icke fått en sådan försäkran av den Helige Ande han kan ej av andens tillskyndelse komma i templet, just den stund Kristus frambäres i templet. Ehuru alla säkra säga sig ha fått en sådan försäkran, att även de skola se Kristus förrän de dö, så måste de likväl, då döden nalkas, bekänna, att de måste gå till helvetet. Varifrån hade då den förvissningen kommit, att de skola se Kristus förrän de dö, då de på sin dödsbädd nödgas bekänna, att de icke sett Kristus? Så hava alla säkra på sin dödsbädd bekänt, att Kristus är fjärran ifrån dem och att de utan att se Kristus nödgas ingå i evigheten. Det

torde ha varit en falsk ande, som förut uppenbarat för dem, att de icke skola smaka döden förrän de se Herren Krist. Lögnens ande predikar väl för de säkra sålunda: "Gud har icke skapat oss för förtappelsen: nog bliva även vi saliga, om det är Guds vilja att vi skola bliva saliga". En viss präst har skrivit så, att Gud icke vore allsmäktig, om Han icke skulle förmå draga dem upp ur helvetet som falla dit: och alla säkra tro, att det först är en andelig präst, som predikar så, att alla som nedfalla i helvetet, slippa upp därifrån. Om han hade skrivit så, att Gud icke vore allsmäktig, om Han ej skulle förmå draga dem upp ur helvetet, som falla dit här under nådatiden, så vore det möjligare att tro hans lära, fastän skriften visar, att Gud icke förmått draga upp alla dem, som här i nådatiden fallit ned i helvetet. Judas hade nämligen redan här i nådatiden fallit ned i helvetet, då samvetet vaknade, men Judas var så tung att Gud ej förmådde draga honom upp fastän det är omöjligt för förnuftet att tro, att Gud ej förmått draga Judas upp ur helvetet: men så har det likväl skett. Men Petrus förmådde Gud draga upp ur helvetet. Somliga säkra tro, att även Judas är i himmelriket, men icke alla säkra kunna tro det. Emedan det nu förhåller sig så, att de säkra tro sig få den förvissningen av den Helige Ande, att de icke skola se döden förrän de sett Herrens Krist, så är det nödvändigt att pröva andarna. Ty därpå grunda de flesta säkra sin salighet, att de har fått en sådan förvissning, att de icke skola smaka döden förrän de se Kristus. Och den onde som giver dem en sådan förvissning, har varit lögnens ande. Då de på sin dödsbädd nödgas bekänna, att de icke sett Kristus och att de utan att se Kristus måste ingå i evigheten, så är det nödvändigt att begrunda, på vad sätt den gamle Simeon av den Helige Ande hade fått en sådan försäkran, att han skulle se Kristus förrän han dör. Först säger evangelisten, att han väntade efter Israels tröst. Helt säkert var den mannen bedrövad, då han väntade efter

hugsvalelse. Och han var så bedrövad, att han ej mer finner hugsvalelse i världen. Men de säkra hava aldrig blivit så bedrövade, att de skulle ha tvivlat om sin salighet, ty de ha alltid funnit någon tröst i världen. Somliga har funnit tröst i brännvinsflaskan, somliga ha funnit tröst i otukten, somliga i girigheten eller penningkistan, somliga i prål, somliga i världsäran, och de säkra ha aldrig blivit så nödställda, att all tröst i världen skulle ha blivit slut. Men den gamle Simeon har ej funnit hugsvalelse i världen, då han började vänta efter hugsvalelse ovanifrån, där är nu orsaken, varför de säkra icke få se Kristus. De få aldrig en sådan sorg, att all hugsvalelse i världen skulle bli slut. De vänta alltid liksom Judarna efter en världslig frälsare, och en sådan kunna de finna i världen. Men de botfärdiga, som äro stadda i så tung sorg, att de ej mer finna någon hugsvalelse på jorden, de begynna vänta efter Israels tröst ifrån himmelen, och under denna väntan, under denna tunga suckan få de stundom den försäkran av den Helige Ande, att de icke skola se döden förrän de sett Herrens Krist. Och jag tror, att var och en, som fått en sådan försäkran av den Helige Ande, även genom Andens tillskyndelse skall inkomma i Guds tempel just samma stund, då Kristus blir framburen. Där får han taga Guds Son i sin famn, och Hans moder unnar även gärna att sådana, som under bedrövelse och andelig fattigdom vänta efter Israels tröst, taga hennes Son i sin famn och betrakta Hans klara ögon, Hans ljuva mun, Hans snövita och menlösa händer. Men de säkra skulle ej bry sig om att taga Guds Son i sin famn, ty de anse Honom för en horunge. Finnes väl här nu någon gammal Simeon eller någon profetissa Hanna, som ville taga Guds Son i sin famn? Finnes här någon jungfru Maria, som så med kärlek och moderligt hjärta skulle kunna antaga sig den ljuvliga Guds Son, som ler i sin moders famn, då hon tilltalar Honom. Guds moder skulle väl ej våga giva sin son åt sådana, som vilja dräpa Honom, ej heller åt sådana, som för otros skull så

högeligen knorra, att de fälla hennes son till marken. Guds moder skulle väl ej våga giva sin son åt sådana som har händerna kalla som is. Guds Son skulle spritta till, om Han råkade i händerna på en sådan människa, som har händerna kalla som is. Ej heller skulle Guds moder väl våga giva sin son åt sådana människor, som hava hårda händer, som icke ens kunna hålla sina egna barn. Men åt sådana skulle Guds moder gärna giva sin son, som med ett bedrövat och botfärdigt hjärta vänta efter Israels tröst och hava redan förut fått en sådan försäkran av den Helige Ande, att de icke skola smaka döden,

förrän de sett Herrens Krist. Kom nu gamle Simeon, om du åstundar se Kristus före din död. Kom nu, profetissa Hanna, och tala om Honom till alla dem, som i Jerusalem vänta efter Israels tröst. Kom nu, jungfru Maria, in i Guds tempel, då dina reningsdagar blivit fullkomnade. Kommen nu, alla Betlehemitiska barn, förrän I bliven dräpta, kommen nu, alla trastar, alla svalor och unga duvor och betrakten den späda Guds Son och sägen: "Herre, nu låter du din tjänare fara i frid, eftersom du sagt haver: ty mina ögon hava sett din salighet". Amen.

2 KOR. 4: 3, 4; LUK. 1: 26—38

AR NU VÅRT EVANGELIUM FÖRTÄCKT, SÅ ÄR DET FÖRTÄCKT FÖR DEM, SOM FÖRTAPPADE VARDÄ; I VILKA DENNA VÄRLDENS GUD HAVER FÖRBLINDAT DE OTROGNAS SINNE, ATT DEM ICKE SKALL LYSÄ EVANGELII LJUS AV KRISTI KLÄRHET, VILKEN GUDS BELÄTE ÄR. 2 KOR. 4: 3, 4.

Vi höra av dessa den helige Pauli ord, att somliga ha beskyllt Paulus, att hans evangelium är förtäckt dvs. om vi rätt förstå, att Pauli evangelium är förtäckt så, att Paulus predikar så djupsinnigt, att människorna icke förstå vad han predikar, då nämligen Paulus gick djupare i nådesordningen och talade stundom genom liknelser. Somliga av Judarnas parti sade, att Pauli evangelium är förtäckt, det är så obegripligt, att människorna icke förstå vad han predikar. Men den helige Paulus visar nu på ovannämnda ställe, att om hans evangelium är förtäckt, så är det förtäckt för dem, som varda för tappade; ty denna världens gud har förblindat de otrognas sinne, att dem icke skall lysa evangelii ljus av Kristi klarhet. Och då nu samma klagomål höres, att vårt evangelium är förtäckt, isynnerhet för dem, som ha ett stort förnuft i skallen, så måste vi säga liksom Paulus, att det är förtäckt för dem, som varda förtappade, ty denna världens gud har förblindat de otrognas sinne, att dem icke skall lysa evangelii ljus av Kristi klarhet.

Den levande kristendomen är en sådan sak, att den är fördold och förtäckt för denna världens barn, som ej ha erfarit något. Världsbarnen kunna ej tänka annat, än vad det naturliga förnuftet lär. Och det naturliga förnuftet får sin visdom av den onde, som bor i människans kött. Fördenskull säger Paulus: "Denna världens gud haver förblindat de otrognas sinne, att dem icke skall lysa evangelii ljus." Och Luther säger, att det naturliga förnuftet är ett vilddjur, vars ögon måste utstingas och nacke brytas. Då nämligen den levande kristendomen uppenbaras på någon ort, så tager det naturliga förnuftet så hårt emot, att hela

kristendomen kallas dårskap. Och den naturliga människan kan ej tänka annorlunda, emedan hon lever i den tron, att människans naturliga tillstånd är den rätta kristendomen. Den naturliga människan har blivit van att vistas i det naturliga mörkret såsom fisken i vattnet; och då hon intet vet av ljuset, så inbillar hon sig, att det naturliga mörkret är ljuset. Den naturliga människan är såsom kattugglan, vilken man ej ser röra sig i solljuset, utan endast i skymningen och mörkret flyger hon hit och dit i luften. Hennes ögon tåla icke dess mera ljus än vad som kommer från månen. Och då det i skriften talas om månen, så förstås därmed det naturliga förnuftet, som icke har något ljus av sig själv. Ty månen är i sig själv mörk och har icke något eget ljus. När solen skiner på månen, så få vi månsken, varuti vi se vandra fram på den breda väg, längs vilken de världsvisa vandra. Men när vi skola vandra på den smala vägen, som drager till livet, då behöves ett bättre ljus än månsken. Så är även det naturliga förnuftet i och för sig mörkt, men om evangelii ljus upplyser vårt mörka förnuft, så är det månsken i förnuftet eller så pass mycket förstånd, att vi se, hur vi skola leva här i världen, på det att vi i lekamligt avseende må komma till rätta. Det naturliga förnuftet är i sig självt så mörkt, att det ej förstår något, emedan denna världens gud har förblindat de otrognas sinne. De förstå icke så pass mycket, att dryckenskap och hordom göra människan fattig och sjuklig, fast Frälsaren har sagt: "söken först efter Guds rike och Hans rättfärdighet, så faller eder allt detta till." Den naturliga människan fattar ännu icke, att hon vida bättre skulle komma tillrätta här i världen, om hon skulle bliva en kristen. Vad skall hon

således förstå av de andliga tingen, då hon är född blind, liksom en vargunge? Vad skall hon förstå av de andliga tingen, då denna världens gud har förblindat hennes sinne så att hon anser kristendomen helt och hållet för en dårskap och villosjuka? Vad kan väl den blinda stackaren göra annat än fly bort från ljusets närhet och begynna simma liksom fisken från närheten av skenet mot mörkret, där han vant sig att simma allt sedan han var liten. Bättre tåla ännu de små fiskarna skenet; men de stora fiskarna fly med hast mot mörkret. Frälsaren säger: "De älska mörkret och hata ljuset, ty deras gärningar äro onda. De vilja icke komma till ljuset på det att deras gärningar icke skola bliva bestraffade." Det naturliga förnuftet uthärdar helt säkert någorlunda evangelii ljus så länge täckelset hänger för ögonen, såsom Paulus säger: "Täckelset hänger för deras ögon, så länge de läsa Mose lag." Men så snart täckelset blir borttaget, blir människan stenblind liksom Paulus. Då det himmelska skenet föll på honom, blev han genast blind. Sålunda blir även varje naturlig människa först stenblind, då kristendomens klarhet hastigt sprider sitt sken över henne. Hon blir så blind, att hon alls icke ser vandra utan ledare.

Och fjällen falla icke från hennes ögon förrän Ananias, en Jesu lärjunge, beder för henne. Då Paulus var stadd i naturlig blindhet, var han så svårligen vred på de kristna att han förföljde Guds församling. Och fast han var en skriftlärdd man läste han likväl skriften på ett förvänt sätt, enär han betraktade kristendomen såsom ett skadligt parti, som han med lagens kraft måste förstöra. Men då den himmelska klarheten sken över honom, blev han först stenblind.

Så går det till ännu i dag, att de skriftlärda och fariséerna, som anse sig för Guds barn, betrakta kristendomen såsom något alldeles falskt, vidskepligt eller vilseförande, som de med lagens kraft måste förstöra och utrota. Men de enfaldiga, som ej ha så stor kraft i förnuftet, dels vredgas på de kristna och

prygla dem, dels ljuga de ett och annat på de kristna, dels bliva de rädda och fly från närheten av skenet. Endast somliga bliva så blinda, att de ej mer kunna vandra ett enda steg utan ledare. Och även detta evangelium är så förtäckt för dem, vilkas sinnen denna världens gud har förblindat, att om vi rakt skulle säga, hur det förhåller sig med deras leverne, så skulle de vredgas och säga, att de icke kunna tåla ett sådant skamlöst skällande. Om vi åter tala genom liknelser, hurudan kristendomen är, så göra de gäck och spe därav. Ty den naturliga människan fattar icke det som tillhör Guds Ande. Men vi måste stundom skälla liksom en ropandes röst i öknen, stundom genom liknelser framställa de viktigaste stycken av den kristna läran, på det att om möjligt vore något ord må fastna i väggen, om det ej fäster sig i människornas hjärtan.

Fastän nu även vårt evangelium är förtäckt icke allenast för dem, som varda förtappade, utan även för dem, som äro benägna att höra, hur det förhåller sig med denna kristendom, men ännu icke veta, var de borde begynna med att göra bättring, så hysa vi likväl det hopp och förtröstan till Gud, att Han skall giva de få kallade själar en rätt upplysning, på det att även de jämte mig må börja bereda väg för Herren Jesus. Visserligen är denna väg nu först alldeles ofarbar i följd av den snöyra och oväder, som i dessa tider övergått denna församling, icke allenast i närheten av kyrkan, där världsvindar blåst och samlat sådana snödrivor, att Frälsarens lärjungar med nöd sluppit till det Herrens tempel, som med händer är byggt, med så mycket mindre lätthet till det Guds tempel, som icke är byggt med händer, som Herren Jesus skall uppbygga, ifall denna igenyrda väg genom kyrkotjänarnas och Jesu lärjungars förenade arbete bleve så pass öppen, att Herren Jesus åtminstone måtte kunna börja med att lägga grund till sitt heliga tempel i människornas hjärtan.

Profeten David har skrivit: "Om Herren icke uppbygger huset, så arbeta de fåfängt, som därpå bygga."

Bedjen därför med mig, alla byggningsmän, att den nådige Herren Jesus måtte öppna dessa blinda stackares ögon, som äro blindfödda och i sin blindhet vandrat intill denna dag, att även de en gång finge se, hur härligt ljuset är. Bedjen även den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, att Han måtte öppna alla dövas öron, vilka såsom döva suttit uti detta Herrens tempel i tjugo, trettio, fyrtio, eller femtio års tid och ännu ej hört ett enda Guds ord, och att den store Korsbäraren måtte hjälpa de trötta vandrare, som digna under syndabördan, medan de bära Jesu kors till Golgata berg, att Han ville lindra deras vedermödor, som blivit havande av den Helige Ande, medan de föda och i sin ångest ropa med hög röst. Ack nådige Herre Jesus, hör de eländas, fattigas, armas och betrycktas suckar, vilka högljutt och med hopknäppta händer nedböjda sucka, blickande upp mot himmelen, liksom även du, o käre Förbarmare, har suckat på dina knän och ditt ansikte på marken, då de förhärdade barnens synder begynte bränna på ditt samvete. Abba, käre Fader! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 1: 26—38.

Evangelisten Lukas omtalar uti dagens heliga evangelium, att ängeln Gabriel kom till jungfru Maria och bebådade henne, att hon skulle bliva havande genom den Helige Andes kraft och föda Guds Son. I följd därav skola vi på denna heliga stund genom Guds nåd betrakta, **huru människan blir havande genom den Helige Andes kraft och huru den människa, som genom den Helige Andes kraft blivit havande, bär Guds Son under sitt hjärta; och slutligen, huru den heliga, nya människan, som födes av henne, kallas Guds barn.** Måtte den store Skaparen förläna sin nåd, att alla de, som i skriften kallas jungfrur och som ännu ej veta av någon man och således ej fött oäkta barn, i

dag måtte bliva havande genom den Helige Andes kraft, och att de då nya födelsens smärtor begynna kännas, måtte luta sitt huvud mot sin himmelske Brudgums bröst och i sin ångest ropa fadersnamnet.

Första betraktelsen: Huru en jungfru blir havande genom den Helige Andes kraft.

Jungfrur äro de, som ännu ej veta av någon man, som ännu ej äro gifta ej heller bedrivit horeri, men äro dock förlovade med en man, vilken alltifrån barndomen velat ingå äktenskapsförbund med dem och hållit dem såsom sin brud allt sedan trolovningsringen blev given uti dopet. Men största delen av de jungfrur, vilka på detta sätt under äktenskapslöfte mottagit trolovningsringar, ha därefter legat i den ondes famn och ha låtit de egyptiska horkarlarna krama sina bröst och bedrivit hor med avgudarna, såsom profeterna skriva om Israel, som kantänka skulle vara Herrens brud men hade på det sättet besmittat sig genom horeri, att en viss profet av Herren fick befallning att gifta sig med en sköka eller offentlig horkona, för att visa, hur omöjligt det är för en ärbär man att älska en sådan kvinna, som är en offentlig horkona och vilken genom detta offentliga horeri blivit ofruktsam. Här finnas många, som ligga i den ondes sköte. Fast de mottagit trolovningsringar av den himmelske Brudgummen, så ha de likväl kysst Baal, och den onde har kramat deras bröst, så mycket, att bröstet hänga liksom för en hundraårig käring. Här finnas även många, som dia sina egna bröst, liksom några otäcka kreatur. Somliga ha diat sina egna bröst så mycket, att det kommer blod från deras bröst. Och detta blod spotta de den himmelske Förbarmaren i ansiktet vilken ligger på sina knän och beder. Den ondes horkonor ligga i den ondes famn och skratta; men den himmelske Förbarmaren är på sina knän och beder, emedan Hans yngsta barn, som nu ligger i den ondes famn, skrattar och smädar Förbarmarens tårar. Den himmelske Förbarmaren, säger jag, ligger på sina knän, gråter och beder sitt eget barn, som Han

med mycken vedermöda och blodsutgjutelse fött, att det snart måtte fly från den ondes famn och gå till sin himmelske Brudgum, med vilken det redan såsom barn blivit förlovat. Men denna den ondes horkona skrattar blott och smädar sin Förbarmares tårar och säger till Förbarmaren: "Aha, kom och slå om du vågar." Nog är denna den ondes horkona fördenskull redo att kyssa Frälsaren så snart hon träder fram till altaret. Och den onde unnar det gärna, att hon kysser Frälsaren, blott hon giver den onde sitt hjärta. Men fastän nu denna den ondes horkona är redo att kyssa Frälsaren och giva den onde sitt hjärta, så är det likväl möjligt, att hon kunde bliva fruktsam av den Helige Ande, ifall hon ej bedrivit hor så mycket, att hon blivit alldeles ofruktsam.

Nu har även ängeln kommit och bebådat för den jungfru, som under äktenskapslöfte är förlovad med en man, att hon skall bliva fruktsam genom den Helige Andes kraft. Men den ondes horkona går icke till den Helige Ande. Hon fruktar, att om hon bleve havande av den Helige Ande så borde hon säga farväl åt den onde, emellertid är det fallet med somliga, att de bliva havande av den Heliga Ande ovetande och mot sin vilja, fast de icke själva minnas, hur och när de hade blivit havande. Då nu människan blir havande av den Helige Ande, så blir kortspel en fasa, dryckenskap och horeri bliva en fasa. Hjärtat blir hårt och illfundigt, samvetet begynner anklaga henne, att hon, som alltifrån moderlivet var köpt till brud åt Frälsaren, har legat i den ondes famn och där skrattat och smädat Förbarmarens tårar. Den människa, som blivit havande av den Helige Ande, får det först mycket ledsamt. Hon blir så tungsint, och det förra levernet förefaller så hemskt och förskräckligt, så att hon vill sjunka under jorden. Och denna sorg, som är efter Guds sinne, är ett tydligt tecken därpå, att hon blivit havande av den Helige Ande. Frälsaren säger till sina lärjungar: "I skolen gråta och jämra eder, men världen skall glädjas; men eder sorg skall vändas i glädje."

Så kan även en botfärdig själ, då hennes sorg vändes i glädje, med Maria säga: "Min själ gläds och fröjdar sig i Gud, min Frälsare." Men några andliga horkonor, då de känna, att de blivit havande av den Helige Ande, dölja sitt tillstånd, på det att världens dygdiga horkonor ej må märka i vilket tillstånd de äro. Dessa havande ha först så stor världsära, att de ej för någon vilja uppenbara, i vilket tillstånd de äro. De uppenbara sig ej för världen, på det att världens smälek ej må falla över dem. Om nämligen världens dygdiga horkonor märka, att någon människa är havande dvs. tungsint och bedrövad, så börja de genast smäda den bedrövade själen, att hundsjukan smittat i henne.

Nybegynnare våga ej uppenbara sig för andra än för väckta:, ty nybegynnare frukta, att de säkra skola känna på deras hjärteådror och alltför hårt krama deras buk. Gamla Adam är i början av det andliga havandeskapet alltför ömtålig till hjärtat och buken, så att om någon rör vid honom, så börjar han strax frukta, att man dräper honom. Somliga andliga horkonor, som äro riktigt oförskämda, då de känna, att de äro havande, taga genast och döda den Helige Andes frukt med kvicksilver, som andliga kvacksalvare giva in åt dem. De svälja drakgift så mycket, att den Helige Andes frukt dör och förruttnar och kommer ut med giftig stank, som förorsakar äckel, då en kristen människa möter dem.

Döden icke den Helige Andes frukt, I andliga horkonor, ty fara är förhanden, att edert eget liv samtidigt stryker med. Och för andliga horkonor skall det bliva förskräckligt samvetskval av den orsak, att de med kvicksilver och drakgift dödat den Helige Andes frukt. Frälsaren säger, att Sodoms och Gomorras män skola ha det drägligare på domedagen än Judarna, vilka med sitt andliga hat emotstått den Helige Andes verkningar.

Andra betraktelsen: Huru en människa, som blivit havande av den Helige Ande, bär Guds Son under sitt hjärta. Andliga horkonor söka på allt sätt dölja sin frukt, Ty då den Helige Andes frukt börjar växa, börja även världsmänniskorna klandra, att den människan ej mer är enfaldig. Isynnerhet börja denna världens dygdiga horkonor smäda den bedrövade själen, då den Helige Andes frukt begynner leva. Men detta världens smädande gör ej något åt den betungande själen, emedan hon förnummit, att det heliga, som av henne skall födas, tillkommit genom den Helige Andes verkan. Nyväckta ha först så stor världsära, att de dölja sitt andliga tillstånd, liksom Elisabet fördolde sig i nära fem månader. Men ju större den Helige Andes frukt växer, desto frimodigare bliva de i att bekänna för denna världens människor, att de äro på den vägen. Den Helige Andes Frukt kan ej mer döljas, då hon börjar leva. Och då skilja sig alla dryckeskamrater och förargas. Alla danskamrater grina, alla världsvänner undandraga sig, alla dygdiga horkonor begynna smäda den bedrövade själen. Men låt dem smäda; vad skadar dig denna världens smälek, du bedrövade själ? Du har dock blivit Guds Sons brud, oaktat du förr var den ondes horkona. Låt dem smäda; de hålla ej så länge på med sin smälek, innan de få tjuta i helvetet. Låt dem le; nog skola de snart bita samman tänderna uti eldsjön, som här smäda Guds Sons bedrövade brud.

Det gör världsbarnen ont, då de se en bedrövad själ fly med livet från helvetet, så att de först börja smäda de bedrövade och betungade själar, vilka kommit i sådan bedrövelse, som är efter Guds sinne. Och då den ondes tjänare icke genom sitt smädande kunna avskräcka bedrövade själar från att ropa efter Frälsaren, så börja de slutligen vredgas, hota, förbanna och gissla Frälsarens bedrövade lärjungar. Men frukta dig icke för deras hotelser, du bedrövade själ. Då du är förvissad därom, att du blivit havande genom den Helige Andes verkan, och att den

sorg du har åstadkommer bättring till salighet, så må du glädjas och fröjda dig med Maria, att du dock bär Guds Son under ditt hjärta och väntar med ett tåligt hjärta, till dess födslotiden kommer. Ty det heliga, som skall födas av dig, skall kallas Guds barn. Bed nu innerligt Gud, du bedrövade själ, att födelsen måtte försiggå lyckligt och att du en gång måtte få se den nya människan le mot dig.

Tredje betraktelse: Huru det heliga, som skall födas, skall kallas Guds barn. När en väckt människa blivit havande av den Helige Ande, får hon gå havande många månader och stundom många år, innan födslosmärterna börja kännas. Somliga vilja av otålighet påskynda födelsen och vilja ej vänta tills födslotiden kommer. Men om den nya människan i förtid blir född, så blir hon oäkta. Och detta andliga oäkta barn gråter såsom ett barn och är likväl icke ett barn utan oäkta. Oäkta äro de, som i förtid bliva födda. Var och en, som tager och stjälar Guds nåd förrän samvetet vaknat, förrän hjärtat blivit förkrossat, han blir oäkta. Han talar nog liksom ett barn och han har barnsliga tankar, men gamla Adam ligger ännu oförändrad och orörd vid hjärteroten. Och det betyder, att en rätt ånger ännu icke försiggått, oaktat samvetet litet blivit berört. På denna rörelse har han tillägnat sig Guds nådelöften, och med självgjord tro har han fredat sitt samvete. Därpå igenkänner man andligen oäkta, att de ha så fast tro och så mycken kärlek, att de genast ämna kyssa Frälsaren. I detta tillstånd var även Petrus, då han ämnade gå i döden med Jesus; men i frestelsens stund förnekade han Frälsaren. Och till denna nådetjuvnad äro andliga kvacksalvare behjälpliga. Då en halvväckt människa inbillar sig, att de första samvetsrörelserna äro födslosmärter, så kommer en andlig kvacksalvare och giver henne kvicksilver, eller om den konsten ej hjälper, så tager han och utdrager med betsmanskroken Andens frukt. Och därigenom dödas ofta såväl gamla som nya

människan. Det inträffar även stundom, att nya människan dör i moderlivet och blir död född, och därtill äro ofta andliga kvacksalvare behjälpliga. En sådan människa har någon gång förnummit en viss rörelse. Hon har en gång blivit havande. Hon har burit den Helige Andes frukt. Men andliga kvacksalvare ha så mycket kvacksalvat med henne, att Andens frukt dött; det har blivit slut därmed. Världslig glädje, levernets omsorg och vållust ha dödat den Helige Andes frukt. En sådan människas samvete har någon gång varit oroligt, men det har blivit slut därmed. Och det är troligt, att den som blivit död född, han talar ej något, han har ej liv i sig.

Men vi hysa det hopp, att de få själar, som i dessa tider blivit havande av den Helige Ande, skola genom Guds nåd födas på nytt, blott de med tålmod vänta sin födselstid. Var och en, som blivit havande av den Helige Ande, bär helt säkert Guds Son under sitt hjärta. Och när kvinnan föder barn, haver hon sorg. Men om denna kvinna, vilken aposteln Johannes såg i uppenbarelsen ropande i födslovånda, beklädd med solen och månen under hennes fötter, och på huvudet en krona med tolv stjärnor — om denna kvinna knäböjer, då födslosmärtorna begynna svårligen plåga henne, och lutande

sitt huvud mot Jesu bröst, i sin ångest med båda händerna tager Jesus om knäna och ropar Faderns namn med så hög röst, att rösten höres från helvetets djup ända till himmelen, så hoppas och tror jag, att den nya människan genom Guds nåd skall födas. Och fastän den röda draken står invid den födande kvinnan och passar på, att han finge uppsluka den nyfödda nya människan, så har likväl den nya människans Fader tagit det nyfödda gossebarnet under sitt beskydd och tager ännu under sitt nådiga hägn, om vi alla kristna bröder och systrar hålla brinnande förböner såväl för oss själva som och för den kvinna som nu blivit havande av den Helige Ande, såsom Johannes såg henne i uppenbarelsen ropande i födslovånda, knäböjande och lutande sitt huvud mot Jesu bröst, med båda händerna omfamnande Jesu knän. O nådige Frälsare, Herre Jesus, förläna din nåd, att denna kvinna må kunna lyckligen framföda sitt gossebarn, och bevara den nya människan, som av henne skall födas, att den röda draken ej måtte få uppsluka barnet såsom han hotat. Och vi tro och hoppas, att den röda draken, som nu utspyr den döda trons etter på den kvinna, som är stadd i födslovånda, skall utkastas från himmelen ned på jorden tillika med sina änglar. Amen.

JES. 40: 6—8; LUK. 1: 57—80

EN RÖST SÄGER: PREDIKA. OCH HAN SADE: VAD SKALL JAG PREDIKA? ALLT KÖTT ÄR HÖ, OCH ALL DESS GODHET ÄR SOM ETT BLOMSTER I MARKEN. HÖET TORKAS BORT, BLOMSTRET FÖRVISSNAR, TY HERRENS ANDE BLÅSER DÄRIN, JA, FOLKET ÄR HÖET. HÖET TORKAS BORT, BLOMSTRET FÖRVISSNAR, MEN VÅR GUDS ORD BLIVER EVINNERLIGEN. ES. 40: 6—8.

Vad Esaias uti dagens epistel talar om höet och blomstret gäller andeliga såväl som timliga ting. Icke allenast människans kropp och yttre skönhet är som höet, som snart torkas bort, utan även hennes godhet är lika som blomstret på marken, som snart förvisnar. Om profeten med godhet förstår timlig godhet, så försvinner den snart och vissnar som blomstret, men om profeten på detta ställe åsyftar andelig godhet, så borde den förbliva en längre tid, om sommaren ej vore så kort i nordn. Men fienden vill bortföra såväl timlig som andelig godhet, om människan ej bevakar denna godhet. Fienden förmår henne snart att förslösa Guds nåd, om den förlorade sonen ej förbliver hemma i fadershuset, utan går till främmande land. Men troligt är, att med människans godhet, förstås timlig godhet, som mat, dryck, hälsa, kroppskrafter osv.

Alla dessa liknelser är i sig själv tydliga och de behöver ej mycken förklaring. Ty den dagliga erfarenheten visar, att människans godhet är som blomstret på marken, som snart försvinner.

Om nu alla människor i sin ungdomstid skulle tänka, att deras godhet är som blomstret på marken, som Johannetiden står i sin skönaste fägring, men i Augusti månad redan har förvisnat — om de skulle tänka detta, så skulle de Johannetiden söka evighetsblomster, vilka icke byta färg. Sen, huru ett litet barn fögnas då det betraktar de första vårblommorna. Det binder kransar av dem, men en fullväxt människa fördärvar blomstret och bryr sig alls icke därom, ty hennes hjärta har fäst sig vid världen. Hon ser på det fåfängliga prål, som denna världens konstnärer avmålar på kattuntrasor.

Hon förstår ej mer något på den prakt, som Gud avmålat på det grönskande fältet. Skåden liljorna på marken, I världsbarn, som är färdiga att titta på denna världens fåfängliga prål, som snart försvinner. Skåden liljorna, huru härligt de svaja. De väva icke ej heller spinna de, likväl var ej Salomo, denne store herre, i all sin härlighet att förliknas vid en enda av dem. Men blomstret förvisnar, dess skönhet och prakt försvinner snart, och så tager människans skönhet och prakt en ände. Många årtionden har ej gått, innan mandomens skönhet och mandomens kraft är slut och har förvisnat som blomstret på marken. Det är ej lång tid innan alla ungdomens blommor falla och varda till jord igen. Om de troende ej har ett bättre liv att vänta uti det land, där evighetsblomstren grönska på livsströmmens strand och ej mer byta färg, om vandrarna till fäderneslandet ej hade en bättre jord och himmel att vänta på andra sidan floden Jordan än vad denna korta och mödosamma levnad bjuder, så vore det bäst att med Job säga: "Människan är skapad till olycka som fågeln till att flyga," eller som Paulus säger: "Om vi allenast i detta livet har hoppet till Kristus, så är vi uslast ibland alla människor." Ty ingalunda har de kristna någon trevnad på denna syndiga och usla jord, vilka måste vara i ständig strid och kamp med djävulen, världen och det egna köttet. Men Gud vare tack. De kristna har likväl det hopp och förtröstan till Gud, att evighetsblomstren skola växa på deras gravar, om de flitigt plocka dem och plantera på evighetens härliga strand, om de gör som de små barnen med evighetsblomstren, så att de av dem binder kronor och kransar. Markens

blomster förvissnar snart, likaså tager människans skönhet och kraft snart en ände, men de blommor, som växer på evighetens härliga strand, faller icke av ej heller byter de färg. Söken alltså evighetsblomster. Vem vet, om I icke rätt snart skolen komma hem till fadershuset och där får binda kronor och kransar av dem och hänga upp under det höga taket på Johannes födelsedag. Johannes-blommor och Petri-blommor växer ännu i norden, och röda törnrosor syns här och där vid Enos strand på torra ställen. Törnekronan har tillfogat oräkneliga sår i Jesu huvud, ur vilka försoningsblodet har flutit. Därav kommer de röda rosor, som kallas törnrosor.

Och då nu Johannetiden alla blommor håller på att utspricka, ehuru kölden vill hindra dem från att växa, så borde vi bedja, att Herren ville låta sin nådiga sol skina över dem och giva regn från himmelen, på det att Tohannes-blommorna må växa och törnbuskärna alltid utbreda sina röda rosor, och evighetsblomstren, som icke byter färg, må planteras på våra gravar då, när allt blomster på marken förvissnar. Hör, du törnekrönte Konung, de bedrövades suckan. Amen. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 1: 57—80.

Vi hör av vårt heliga evangelium huru Sakarias vart uppfylld med den Helige Ande och profeterade, för vilket ändamål Johannes blivit född till världen, nämligen för att bereda Herrens vägar, giva Hans folk salighetens kunskap till deras synders förlåtelse och upplysa dem, som sitter i mörkret och dödens skugga. I följd därav skola vi på denna nådestund eftertänka och betrakta:

1:o Huru Johannes bereder väg för Herren Jesus.

2:o Huru han giver salighetens kunskap till syndernas förlåtelse.

3:o Huru han kommit för att upplysa dem, som sitter i mörkret och dödens skugga.

Måtte Herren förläna kraft och starkhet åt dem som bereder väg, giver salighetens kunskap och förskingrar dödens skugga, på det att de, som sitter i mörkrets och dödens skugga, måtte få se det ljus som lyser från nådens sol.

Första betraktelsen: Huru Johannes bereder väg för Frälsaren. Profeterna hade uti gamla testamentet berett väg för Frälsaren, men denna världens snöstorm och oväder hade utplånat denna väg så att man ej mer kände ens spår av denna väg. Ty vid tiden för Johannes födelse funnos ej många själar, som följde dessa spår. Evighetsvandrarerna hade alla gått vilse och vandrade på en alldeles orätt väg. Några få själar t. ex. den gamle Simeon och profetissan Hanna, Josef och Maria, kände med sina fötter denna gamla stig, men långsam var även deras gång och färd, Johannes kom för att bereda denna väg, men med tungt sinne måste han bereda denna väg. Ty den onde hade vältrat stora stenar på vägen, stubbar, stockar och ruskor, berg och höjder funnos på båda sidor om vägen, från vilka all slags orenlighet, gyttja och slam hade nedkommit i dalarna. Därtill kommo ännu sankar mossar, i vilka människan sjunker ned i gyttjan, där ingen botten finnes. Till deras fyllande behöves många hundra lass stenar, förrän de börja bära. Här är arbete, här är möda för vägberedaren, knappast får han två alnar färdigt på dagen.

Johannes måste först predika lag till samvetenas väckande. Och de, som vaknade genom hans predikan, dem döpte han i floden Jordan, och de bekände sina synder. Men bergen och höjderna begynte giva gensvar, översteprästerna, de skriftlärda och fariséerna frågade Johannes: "Vem är du?" Världsherrarna begynte genast klandra Johannes stränga predikningar, isynnerhet då han dömde dem och skällde till huggormars avföda. De sade att Johannes hade djävulen, att han var stadd i andelig högmod. Men väg beredde han likväl för Herren Jesus genom sin lagpredikan. Och för

dem, som blevo väckta av lagen, pekade han med fingret på Guds Lamm, som borttager världens synder.

Men tron I väl, att de var många som vaknade i Johannes tid? Bland denna folkmängd, borde ha funnits många tusen väckta, men vi hör, att det ej fanns mer än något över femhundra, som fingo se Frälsaren efter Hans uppståndelse. Och dessa femhundra hade utan tvivel följt Jesus från Galileen. Om dessa vaknat av Johannes lagpredikan, det är för oss okänt, men av alla omständigheter kunna vi dra den slutsatsen, att de, som blivit riktigt väckta, ej har kunnat gå någon annanstans än till Jesus. Somliga hade redan återgått och upphört att följa Jesus, då Han talade till dem några hårda ord.

Så synes det ännu i dag ske, att mången, som börjat följa Jesus, vänder Honom ryggen så snart hårdare frestelser möta honom på livets väg. Dessa stackare kunna ej övergiva världen: de orka ej kämpa trons goda kamp, på det att de må få se Jesus i örtagården, på Golgata berg och uppståndelsens fält. Och av denna otro och ovaksamhet uppstår sådan vanmakt, att man ej har kraft till självförsakelse, strid och kamp. För dem blir det långsamt och mödosamt att vandra genom denna världens öken. Fördenskull blir mången stackare efter de sanna vandringsmännen sittande vid vägen, där skogens vilddjur möta dem, som är uppenbart. Ty såsnart hordomsdjävulen börjar röra sig i köttet, övergiva de sin himmelske Brudgum och fästa sig vid världen. När sedan en osalig död kommer över dessa stackare, så finns det ej många själar, som uppnå himmelfärdsberget.

Sen till, I få själar, som ännu är i tron och följn Jesus och Hans lärjungar — sen till, huru I mån komma fram först till örtagården och sedan till Golgata berg, där Jesus är korsfäst, till uppståndelsens fält och till himmelfärdsberget, där änglarnas löfte är givet åt dem, som se upp till himmelen. I Galileiske män, varför stå I och sen upp i

himmelen? Denna Jesus, som upptagen är från eder i himmelen, Han skall så komma, som I Honom sett haven uppfara i himmelen. I Galileiske män, som nu ären skilda från Jesu synliga umgänge! Har väl änglarna sagt eder, att I icke mån se upp till himmelen? Har väl änglarna sagt eder, att I skolen se ned mot jorden? Änglarna har ej sagt åt eder: "Sen icke upp mot himmelen," utan de har frågat: "Vad sen I, Galileiske män, upp mot himmelen"? Änglarna har lovat, att Jesus skall komma därifrån, såsom I har sett Honom uppfara. Tron nu, I Galileiske män, att Jesus skall komma därifrån och skall snart komma för att hämta sina egna bort från denna sorgernas och bedrövelsens dal och dödlighetens öken, varest de kristna ej har någon trevnad.

Återvänden från himmelfärdsberget med glädje och fröjd till Jerusalem och prediken evangelium för alla kreatur, tilldess att morgonrodnaden uppgår. Och vänten dagligen och stundligen Herrens tillkommelse. Snart skall Han komma för att döma levande och döda.

Andra betraktelsen: Huru Johannes giver salighetens kunskap till syndernas förlåtelse,

Johannes har kommit för att giva folket salighetens kunskap genom syndernas förlåtelse. När Johannes har berett väg i människornas hjärtan för härlighetens Herre genom sträng lagpredikan, varigenom somliga har vaknat upp ur syndens sömn och börjat ha omsorg om sin själ, då har även synderna börjat betunga samvetet, och dessa synder nedtrycka de väckta till helvetet. Om löftet om syndernas förlåtelse ej inkommer i hjärtat, så få de väckta ej salighetens kunskap, ifall de icke få sina synders förlåtelse.

Men vem förlåter nu dem deras synder, då fariséerna, överstepräster och de skriftlärda icke förlåta de väckta deras synder, men de säkra och nådetjuvarna förlåta de nog synderna? Om Människans Son på

jorden försäkrar de botfärdiga, bedrövade och tvivlade om deras synders förlåtelse, om Människans Son säger till den förlamade: "dina synder förlåtas dig", så säga prästerna, de skriftlärda och fariséerna: "denne hädar Gud". Vem skall då förlåta den förlamade hans synder om ej Människans Son, som kommit för att frälsa och saliggöra syndare? Johannes har icke kommit för att kasta syndare i helvetet, utan han har kommit för att giva folket salighetens kunskap till syndernas förlåtelse. Ty så snart synderna begynte oroa och betunga samvetena, pekar Johannes med fingret på Guds Lamm, som borttager världens synder. Och de Johannes lärjungar som enligt denna anvisning begynda följa Jesus, få sina synders förlåtelse och komma till salighetens kunskap samt behöva ej mer såsom otrosfångar sitta i dödens skugga. Men de olyckliga själar, som icke följa Jesus, utan med de nio spetälska gå till världen, fast de i sin nöd komma till Jesus och fått känna reningens kraft, de få ej sina synders förlåtelse, om de än trodde, att Gud är deras Fader, emedan de ej återvänder från världen till Jesus. Många äro de i denna tid, som tro, att Gud är deras fader, fast de icke kommit till salighetens kunskap genom syndernas förlåtelse. Och mången, som fått sina synders förlåtelse, har åter tagit syndabördan på sig och börjat själv bära den. Mången har även börjat synda på nåden, vilkens synder icke blivit förlåtna, utan endast överskylda.

Dessa sistnämnda äro nådetjuvar, som aldrig ångra sina synder ej heller fått förlåtelse för dem, fast de inbilla sig så. De tycka ej om Johannes lagpredikan, ty de säga, att Johannes har djävulen. De skilja sig från lärjungarnas sällskap. De följa ej Johannes ej heller följa de Jesus, utan de komma bäst överens med världen och disputera med Kristus och säga: Vi har en fader, nämligen Gud". Men den andra hopen, som tagit syndabördan på sig, utgöres av otrosfångar, som sitta i dödens skugga och vilja ej se på Guds Lamm, som borttager världens synder,

utan dessa stackare se på sin egen rättfärdighet, som lägger sten på börda och driver botfärdiga själar till skogs, så att de alls icke vill tro och se på Jesus, trons begynnare och fullkomnare. Fördenskull uttröttar egenrättfärdighetsdjävulen dem på livets väg, så att de ej mer orka bära Jesu kors. Dessa otrosfångar sitta visserligen i dödens skugga och ej i de levandes land. Men om någon människoson säger till en sådan förlamad: "dina synder förlåtas dig", så tro de ej. Och därför måste de sitta i dödens skugga som otrosfångar. Johannes har ej kommit för att skälla på dem och trycka dem ned i gyttjan, som egenrättfärdighetens tjänare, utan han har kommit för att giva salighetens kunskap till syndernas förlåtelse. Och vi hysa det hopp, att betungade själar slutligen börja följa Jesus, tro på Honom och se den Korsfäste, de botfärdigas och troendes Konung, eller på det Guds Lamm, som borttager världens synder och vilken Johannes sett bärande de bedrövades, botfärdigas och tvivlandes tunga syndabörda.

Sen på Guds Lamm, som borttager världens synder, I tvivlande otrosfångar, med egenrättfärdigheten kämpande och av syndabördan betungade barn! Tron, att Guds Lamm borttager världens synder, Bären edra synder på Golgata berg till foten av Jesu kors, och bären dem ej till drakens kors. De, som blivit renade uti drakens blod, har burit sin börda till foten av drakens kors, och dessa har ej kommit till salighetens kunskap och komma varken i detta eller det tillkommande livet till salighetens kunskap.

Tredje betraktelsen: Huru Johannes kommit för att upplysa dem, som sitta i mörkret och dödens skugga. Stort mörkret var rådande på jorden, då Johannes kom för att predika. Det var icke allenast en falsk salighetsordning, som prästerna framställde för folket och varigenom folket var så lärt att lita på sin egen helighet, att man ej ansåg för syndare andra än skökor och publikaner, som visserligen förde ett grovt och ogudaktigt leverne men likväl icke voro så hejdlösa och

ogudaktiga, som man här mångenstädes ser. Skökorna och publikanerna har ej varit drinkare och sabbatsbrytare, som fallet är här, där man om helgdagarna slå boll och spelar kort. Sådana fåfängliga ting finnes ej omnämnda i skriften. Den syndiga handel, som man drev vid templet, var emot lagen. Därför tog Frälsaren ett gissel och drev ut ur templet tvåfotade kreatur. Men i samvetet rådde även ett förskräckligt mörker, emedan det ej fanns någon som hade vaket samvete. Alla präster predikade om egen verkhelighet, men ej något om ånger. Om Kristus eller den kommande Frälsaren predikade man sällan och då på det sättet, att Han skulle bliva en jordisk konung eller frälsare och underkuva alla riken. Alla väntade visserligen, att den utlovade frälsaren skulle komma i dessa tider, men de inbillade sig, att Han skulle förlösa Judarna från Romarnas välde, ty de kände icke, att hela folket eller hela människosläktet hade kommit under djävulens våld. När nu Johannes genom lagpredikan begynte väcka upp människorna ur syndens sömn, så ljödo Johannes stränga lagpredikningar som en hund hade skällt. Det var en så främmande röst, att prästerna begynte fråga av Johannes: "Vem är du? Är du Kristus eller är du Elias?" Slutligen sade de: "Johannes har djävulen, han är stadd i andeligt högmod." Det är troligt, att Johannes ej på en gång kunde upplysa hela folket. Men de få själar, som vaknade av Johannes lagpredikningar, blevo även upplysta. De själar, säger jag, som sutto i andeligt mörker, fingo en sådan upplysning, att de begynte bekänna sina synder, och mörkrets gärningar framhades i ljuset, de överskyldes icke sina synder som nådetjuvarna nu gör, utan de begynte göra bättring. Och för dem, som sutto i dödens skugga, nämligen för otrons fångar, pekade han med fingret på Guds Lamm, som borttager världens synder.

Men alla otrosfångar och i dödens skugga sittande bry sig icke om att se på Guds Lamm, utan de ser mera på sina synders myckenhet,

sitt hjärtas ondska och sin egen uselhet än på Honom, vilkens blodådror de med syndens vassa kniv öppnat, och de bryr sig därför icke om att anamma Guds Lamms blod i ett orent kärl. Men i ett rent kärl kunde de anamma det. Mången menar i dessa tider, att det är synd, om ett kreaturs blod fåfängt utgjutes på marken, men mången besinnar ej, huru stor synd det blir därav, att Guds menlösa Lamms blod förgäves utgjutes på jorden. Utan tvivel finnes det även här sådana i dödens skugga sittande otrosfångar, som icke bryr sig om att anamma Guds Lamms blod i orena kärl, men i rena kärl kunde de anamma det.

I uti dödens skugga sittande och tvivlande själar. Hur länge vill I sitta i dödens skugga som otrosfångar, där I ej får se nådens sol skina? Har icke Johannes med fingret pekat för eder på Guds Lamm, som borttager världens synder? Hur länge vill I sitta i dödens skugga, I från Guds Lamms slaktningställe fjärran varande? Nu håller de sista dropparna på att drypa ur Hans blodådror. Snart lämnar blodet Honom, snart dör Jesus i de kristnas hjärtan, om de ej anamma Guds Lamms blod innan Han dör. Om de ej snart anamma dessa dyra blodsdroppar, så blir de utan försoningsblodet. Tvån eder i det menlösa Lammets blod, I brudtärnor, som är kallade till Lammets bröllop, som snart skall börja på Sions berg. Ingen människa har så vita händer som de, vilka två sina händer med blod. Tvån allstå edra händer i det menlösa Lammets blod, I brudtärnor, ty snart skall Lammets bröllop begynna. Snart skola gäster komma från himmelen för att se, huru skön Frälsarens brud är. Snart skall Brudgummen komma för att hämta sin fattiga brud bort från världen. Låten alltså två edra fötter, I lärjungar. Ty rena skola deras fötter vara, som är värdiga att dansa på himmelens rena golv. I har vadat i denna världens smutspölar, I har sprungit ute och sölat eder i smutsen. Låten två edra fötter, ty svarta fötter duger alls icke för dem, som är kallade till det himmelska

bröllopet. De nedsvärta himmelens rena golv, om de kommer dit med svarta fötter. Låten således två edra fötter, innan I går till Lammets bröllop. Och ikläden eder bröllopskläder och tillreden edra lampor, I som vänten bröllopsdagen. Sen väl, efter, om I har olja i lamporna nu i Johanne tiden, då ljuset ännu är i världen, då solen ännu skiner klart vid himlaranden och blommorna blomstra på jorden. Nu borde alla evighetsvandrare skyndsamt vandra mot fäderneslandet och plocka evighetsblomster, som växer på evighetens härliga strand, törnrosor som växer på Sions berg. Ty många

av dem, som nu se detta ljus, som Johanne tiden upplyser dem, vilka sitter i mörkret och dödens skugga, är redan med mull betäckta, förrän Johannes åminnelse dag en annan gång firas. Bedjen Sions Konung att Han måtte bevara de få själar, som ännu är vakande och följer Jesus från örtagården till Golgata berg, att de må orka bereda väg för Herren Jesus, på det att Sions Konung ännu må kunna vandra ovanifrån ned, att någon själ må bliva frälst, från denna sorgedal och få se Johannes i himmelriket fröjdande sig med brudgummen nu och i evighet. Amen.

UPP. 12: 7—9; MATT. 18: 1—11

OCH DET VART EN STOR STRID I HIMMELEN. MIKAEL OCH HANS ÄNGLAR STREDO MED DRAGEN, OCH DRAGEN STRED OCH HANS ÄNGLAR. OCH DE VUNNO INTET, OCH DERAS RUM VART ICKE MER FUNNET I HIMMELEN. OCH DEN STORE DRAGEN, DEN GAMLE ORMEN, DENDÄR HETER DJÄVUL OCH SATAN, VART UTKASTAD, DENDÄR BEDRAGER HELA VÄRLDEN, OCH HAN VART KASTAD PÅ JORDEN, OCH HANS ÄNGLAR VORDO OCK BORTKASTADE MED HONOM. UPP. 12: 7—9.

Denna stora strid, vilken Johannes såg utkämpas i himmelen emellan Mikael och draken, fortgår ännu idag, ehuru draken nu har olika skepnad än då, när Johannes såg honom kämpa med Mikael. Då bar draken ännu den gamla förhud, i vilken han rörde sig uti hednisk skepnad. Han var då svår att strida med Mikael, men han vann då ej något, ehuru han mycket sög de kristnas blod. Men nu har han förvandlat sin hud. Han kommer nu i en gammal kristens skepnad, och han är nu i själva verket i denna skepnad svår att strida med Mikael. Men vi hoppas, att Han varder utkastad från himmelen ned på jorden.

Denna stora strid i himmelen försiggår på tre olika sätt. För det första strider Mikael och hans änglar med draken uti härlighetens rike. För det andra strider de i nådens rike. Och denna stora strid genljuder dagligen i de kristnas hjärtan, då nämligen Mikael kommer i människans hjärta för att utdriva drakynglet eller de sju djävlar, som är de sju dödssynder. Då gör draken hårt motstånd och vill icke begiva sig ut från människohjärtat, utan rör sig och sparkar på ett förskräckligt sätt och gör hjärtat sjukt och hårt samt stundom även uppblåser det. De säkra och nådetjuvarna vet intet av denna strid, ty den onde låter dem vara ifred, men i de väckta och även i det benådade tillståndet känns nog denna strid emellan Mikael och draken. Draken uppväcker frestelser och onda tankar och vill genom dem uttränga Mikael. Men Mikael strider även och utkastar den gamla draken från himmelen som är i en kristens hjärta.

Draken strider även för det tredje i naturens rike genom onda människor, som är fiender till Jesu kors och av vilka somliga strida med stenar som Judarna, somliga med käppar och vedträn, somliga med knytnävar och stavar och söker sålunda dräpa de kristna. Somliga försöka tillintetgöra de kristna genom lagens kraft och somliga genom falsk läras vederstygglighet. Men den gamla ormen har ej vunnit just något genom yttre förföljelse. Ty ju förskräckligare han överföll de kristna genom förföljelse och blodsutgjutelse, desto större kraft blev dem även given att lida allehanda plågor. Johannes såg i uppenbarelsen de kristna iklädda Lammets blod och Hans ords vittnesbörd, ty de älskade ej sitt liv allt intill döden. Men vad han ej vann med förföljelse och blodsutgjutelse, det vann han genom falsk läras vederstygglighet. När han fick somliga av de kristna att förhäva sig i andeligt högmod, då uppkom emellan dem en stor strid ty ingendera ville vara undergiven. De förblevo ej i ödmjukhet utan stego genom egenrättfärdigheten allt högre och högre. Då blev fienden i tillfälle att förskingra de kristna. Då många huvudmän funnos i församlingen, så reste sig slutligen ibland dem påven, vilken både genom den världsliga och den andeliga lagens kraft förföljde de kristna. Han ansåg rätta kristna för falska profeter, men skrymtare erkände han för rätta kristna. Inte blev det den tiden ens fråga om sann ånger och bättring. Då fanns ej i kyrkan gnällande nådevalpar, utan idel dygdiga horkonor och redliga tjuvar eller verkhelgon. I påvedömet behövde ej någon bekänna sina synder offentligen inför församlingen och

förlika sin nästa, utan där var endast öronbikt. Och alla, som äro i påvedömet, bruka ännu i dag enskild bikt. Påven har sagt: "Ingen behöver utropa sina synder för världen, må man bekänna dem för påven på tumanhand". Därav uppkom slutligen ingångar till himmelriket. Den som åt påven gav penningar, han slapp genast in himmelriket. Och då var draken på sitt högsta, när han under skepnaden av en gammal kristen kunde behärska hela världen. Luther blev honom litet till hinder, då han begynte fordra en rätt ånger och bättring ävensom levande tro och kristlig kärlek. Men den lutherska tron övergick snart till död tro. Nu kunna nådetjuvarna vara gudfruktiga i kyrkan och ogudaktiga bakom kyrkan: de kunna sjunga i kyrkan och tjuta bakom kyrkan: de kunna vara dygdiga i kyrkan och bedriva hor bakom kyrkan: de kunna välsigna i kyrkan och förbanna bakom kyrkan: de kunna dricka Frälsarens blod i kyrkan och drakgift bakom kyrkan. Och nog låter den onde dem tro, att de äro dygdiga och fromma, blott han får härska i hjärtat. När nu någon själ vaknar upp ur syndens sömn, och börjar fly med livet till Frälsaren, så blir fienden genast vred och börjar avmåla för dessa blinda stackares ögon, att denna väckelse ej är annat än andelig högfärd och villosjuka. De väckta äro kantänka falska profeter men nådetjuvarna äro kristna. Och när den onde fått sina trälar att tro, att de väckta äro falska profeter, då är det ej svårt att uppväcka hat och förföljelse genom världshopen, på det att den onde åter må bliva i tillfälle att bereda korv av de kristnas blod.

Denna stora strid vilken Johannes i uppenbarelsen såg utkämpas i himmelen emellan Mikael och draken, fortgår nu isynnerhet emellan de väckta och säkra och torde ej snart bliva slut förrän draken varder utkastad från himmelen ned på jorden, han, vilken har stor vrede, vetande att han ej har lång tid. Då nu draken har förvandlat sin hud och kommer under skepnad av en gammal kristen, för att strida med Mikael och hans

änglar, så är det nödvändigt bedja Gud om kraft och starkhet, på det att Mikael's änglar må orka strida med drakens änglar och att den stora draken, den gamle ormen som heter djävul och satan och som bedrager hela världen, må varda utkastad från himmelen, nämligen för det första från den osynliga himmelen eller härlighetens rike, för det andra från nådens rike, d. ä. från de troendes hjärtan och slutligen från den yttre församlingsordningen eller från naturens rike. Må därför Mikael's änglar bedja den store Korsbäraren, att Han ville giva dem sådana stridsvapen, med vilka de kunde motstå alla den ondes glödande pilar, ty fienden går omkring som ett rytande lejon och söker vem han uppsluka må. Men emotstån djävulen, så skall han fly ifrån eder, ikläden eder de andeliga stridsvapnen, med vilka I kunnen emotstå alla den ondes glödande pilar, Tagen trons sköld, salighetens hjälm och Andens svärd. En modig Jesu Kristi stridsman kan ej sluta fred med fienden, och fienden giver ej fred åt andra än sina egna tjänare. Ingalunda frestar han dem, som modigt tjäna honom, men dem anfaller han förskräckligen, som emotstå honom. Åkallen anropen och bedjen därför, I Mikael's änglar, att Mikael, den store Stridshjälten, ville giva eder kraft och starkhet att strida med draken och hans änglar. Hugg med Andens svärd, stick draken i hjärtat, du modige stridsman, och ropa liksom David från djupet till höjden. Vi veta, att Mikael, den store Hjälten, skall höra deras rop, som med sargat samvete och blödande hjärta ropa till Honom. Du store Stridshjälte! Kom och hjälp oss uti denna stora strid, hjälp dem, som äro stadda i nöd! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 18: 1—11.

Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd betrakta, **Vilken är den största i himmelriket.**

Första betraktelsen: Den som är den största han är den minsta.

Andra betraktelsen: Den som är den minsta han är den största.

Vi bedja den himmelske Konungen, att alla stora må bliva så små, att de må rymmas in, och att alla små bliva så stora, att de ej mer må slippa ut.

Första betraktelsen: Den som är den största, han är den minsta. Lärjungarna kommo ofta till Frälsaren med den frågan, vilken av dem skulle synas vara den största. Först kommo Sebedei söner och bådö Frälsaren, att de finge sitta, den ena på den högra, den andra på den vänstra sidan uti Hans rike. Men Frälsaren frågade dem, om de kunde dricka den kalken, som Han måste dricka, dvs. om de kunna lida samma plåga, som Han led. Därav höra vi, att den som vill sitta på den högra eller den vänstra sidan i Hans rike skall dricka den kalken, som Frälsaren druckit. Men denna kalk blir för mången så bitter, att han skjuter den ifrån sig och säger: "Detta är alldeles rent gift, huru skall jag kunna dricka det! Om jag ej annars slipper in i himmelriket med mindre jag dricker denna kalken, så får det bliva därvid". Frälsarens kalk är för gamla Adam så bitter, att han utspyr ren galla, såsnart han litet smakat därav. I den kalken finnes såväl syndens gift, som Frälsaren nödgats dricka ända till botten, då syndarena ej kunde dricka den, och i den kalken finnes även världens hat och smälek. Ty den som dricker ur Frälsarens kalk, han blir smädad och hatad av världen, han blir ärelös. Och därför tänker mången som litet smakat därav: "Denna kalk vore passlig att giva åt djävlar, men ej åt människor". Likväl måste en kristen dricka av den kalken, om han vill bliva delaktig av himmelens glädje. Ty Frälsaren sade till Sebedi söner: "Den kalken skolen I visserligen dricka men sitta på den högra eller den vänstra sidan i mitt rike, det står icke i min makt utan åt vilken Fadern bestämt det". Huru skall det nu gå med eder, I Sebedei söner? I bliven ej de största i himmelriket, fast I lovade dricka den kalken, som Frälsaren druckit. — En annan gång kommo åter lärjungarna och frågade, vilken

är den största i himmelriket. Då ställde Jesus ett barn mitt för deras ögon och sade: "Utan I omvänden eder och varden såsom barn, skolen I icke komma i himmelriket". Av detta svar fattar man nu, att gamla Adam ej rymmes i himmelriket så stor och så tjock han i sitt naturliga tillstånd är. Gamla Adam är så stor och tjock, att han ej rymmes in genom kyrkdörren, isynnerhet den kalla tiden, då han lagt på sig all den prakt och prål han äger. Gamla Adam fruktar att man skall avkläda honom hans hederliga sidenkläder och dygdighetens klädesplagg om han skulle gå in i den kyrkan, där somliga jämra sig i den trånga porten liksom svinen. Då någon jämrar sig i livsnöd, så är denna jämmer obehaglig för en annan, och den, som är lös, flyr med livet längre bort. Så gör även gamla Adam. Den enas jämrande i livsnöd åstadkommer obehag hos den, som ännu ej varit stadd i någon nöd. Och vad är det som gör somliga så tjocka, att de ej rymmas in genom kyrkdörren? Det är världsäran, som uppblåser deras hjärtan, det är dygdighetens klädespäls, som tager så mycket rum, och den döda trons sidendukar på skallen samt egenrättfärdighetens sidenkjol. Att detta, världsärans, dygdighetens, egenrättfärdighetens och den döda trons granna överplagg göra gamla Adam hos somliga så tjock, att hon ej ryms i kyrkan. Och huru skall en sådan tjock människa rymmas i himmelriket som är så präktig, stor och tjock, att hon ej ryms i kyrkan? Det är icke allenast den naturliga högfärden, dygden och ägodelarna, som uppblåsa henne, utan även denna världens ära och vällust gör gamla Adam så tjock. Därtill kommer det köttsliga sinnets förnöjelse, världslig glädje och det välsmakande draggiftet, som gamla Adam ej vill övergiva. Därtill ännu girigheten och världskärleken, som ej släpper somliga i kyrkan ej heller i himmelriket. Så stor och präktig tror likväl gamla Adam sig slippa i himmelriket, fast Frälsaren sagt: "Den porten är trång och vägen smal, som drager till livet, och få äro de som finna honom". Huru skall

gamla Adam bli så liten att han ryms in genom den trånga porten? Det är icke möjligt, att gamla Adam skulle slippa in genom den trånga porten med hull och hår, utan allt måste avklädas. Dygdighetens sidenkläder, ambitionens klädesplagg, egenrättfärdighetens kjortel, högfärdens tjocka päls, girighetens svarta skjorta, prålets guldkedjor, skönhetens örringar, fylleriets brännvinsflaska, världens glädje och skökors dans — alla dessa förargelser måste avklädas. Och därtill kommer ännu gamla Adams inälvor eller de sju dödsynderna, av vilka en enda förer till helvetet nämligen högfärden, världsäran, girigheten, tjuvnaden, otukten, dryckenskapen och avunden. Dessa är de sju djävlar, av vilka en enda kan uppblåsa hjärtat och göra människan tjock, så att hon ingalunda ryms in genom den trånga porten. Alla dessa skola drivas bort, förrän människan blir så liten, att hon ryms i himmelriket. Men vi hör, hur de onda andar ropade, då Frälsaren drev ut dem ur någon människa. De ropade och klagade genom människans mun; "Har du kommit för att plåga oss innan tid är, du Guds Helige?" De ropade icke då så ömkligen, när de fingo vara i gamla människans hjärta, men då ropade de ömkligen, när de nödgades begiva sig ut från människan. Och ännu idag ropa de onda andarna jämmerligen, då de måste fly från sin kula. Men detta ropande gör de andra onda andarna ont. När de hör att en annan är stadd i nöd, så driver de andra, som ännu icke ens äro betänkta att begiva sig ut från den människans hjärta, varest de bo — de driver sina trälar att bära dem ut. De onda andarna, säger jag, driver somliga ut ur kyrkan. Och den människa som är i den ondes våld, klagar, att detta ropande och jämrande gör dem ont. Men detta jämrande gör dem icke ont, ur vilkas hjärta de onda andarna blivit utdrivna. De själar, uti vilka den Helige Ande är boende, glädjas då den onde anden kommer i nöd. De vet, att den Helige Ande finnes i den människa, som ropar i samvetsqual. Men det är icke

människan själv som så ropar, utan det är den onde, som är i nöd, då man driver honom ut ifrån himmelen, och han har stor vrede, vetande att han icke har lång tid. Så vittnar evangelisterna, att den onde anden ropade genom människans mun, då han måste gå ut från människan. Men ingalunda blir människan så liten, att hon ryms i himmelriket, utan de onda andarna som uppblåser hjärtat och gör henne stor och tjock, måste utdrivas.

Det är nu rätta orsaken, varför somliga icke ryms i kyrkan. Den onde har uppblåst deras hjärtan. Den onde låter dem icke gå i en sådan kyrka, där Guds Ande rör sig. Den onde fruktar, att han får svårt därav, då andra är stadda i nöd. Väl låter den onde gå i en sådan kyrka, där alla sitter döva och stumma, ty den onde själv blir döv och stum då man frågar honom: "Min vän, huru kom du hit och har icke bröllopskläder?" Men då något svin är i nöd, så flyr de andra, ty detta skrikande gör dem ont. Även, då någon ond ande är stadd i nöd, så fly de andra. De kunna icke höra, hur en annan jämrar sig i sin nöd, ty det gör dem ont, och därför förmår den onde somliga att gå ut från kyrkan, på det att de må slippa höra detta jämrande. Somliga släpper den onde alls icke i kyrkan eller i det rum, varest de kristna är samlade till bön och där Guds Ande rör sig.

Nu måste vi närmare betrakta, vilken är den största i himmelriket. När Sebedei söner ville sitta den ena på den högra och den andra på den vänstra sidan uti Hans rike, då bjöd Frälsaren dem att dricka av den kalken, som Han skulle dricka. Men denna kalken är den förskräckliga smärta, som Frälsaren lidit, Var och en, som ens litet smakat ur Frälsarens kalk, känner att hon icke förmår tömma den. Och huru skulle väl människan kunna tömma denna kalk, då Frälsaren själv nödgades bedja: "Är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån mig." Sebedei söner blir icke på det sättet de största i himmelriket, att de dricka ur Frälsarens kalk. Fastän de måste smaka ur denna kalk, så förmå de likväl icke tömma

den — ty Frälsaren måste dricka Guds vredes skål ända till botten. Han hade ej behövt göra det, om Sebedei söner hade förmått tömma denna vredesskål. Likväl måste varje kristen smaka ur Frälsarens kalk, annars gå de onda andarna ej ut från honom. Ut i Frälsarens kalk finnes syndens gift, som förskräckligen svider i människans samvete.

Det akta sig de onda andarna för, att de ej må råka i samvetskval. Då nämligen människan smakar ur Frälsarens kalk, så får hon samvetskval, och därigenom komma den ondes änglar i nöd. De måste gå ut från den människa, som smakat ur Frälsarens kalk.

Men någon blir därigenom större i himmelriket, då han smakat litet ur Frälsarens kalk, men ej tillräckligt, så att den onde hade nödgats fly ut från honom. Han dricker mera ur den andra kalken, där det finnes mycken nåd, och genom denna stulna nåd blir högfärdens ande i tillfälle att förhäva sig under skepnaden av en kristen. En sådan människa börjar sedan förtrampa de väckta och säga: "I haven ej så mycket tro som ett senapskorn, men jag har en så fast tro att den onde ej vågar röra mig". Men vad är det som uppblåser dig, då de väckta vidhålla, att du är en nådetjuv? Är det tron som uppblåser dig? Jag tror, att det är högfärdens ande som uppblåser dig, och den samma högfärdensanden gör dig till den största i himmelriket.

När lärjungarna ville veta, vilken är den största i himmelriket, ställde Frälsaren mitt ibland dem ett barn och sade: "Utan I omvänden eder och bliven såsom barnen skolen I icke komma i himmelriket." Huru gick det nu med eder, som trodden, att Frälsaren skulle förordna någon av eder till den största i himmelriket? Högfärdens ande förmådde eder att fråga: vilken är den största i himmelriket? men I har ännu ej blivit barn. Då det åter tredje gången blev tvist emellan lärjungarna därom, vilken av dem skulle synas vara den största, sade Frälsaren: "Den är den största, som är den minsta". Men

ingen blir liten, innan han för det första smakat ur Frälsarens kalk, för det andra förnedrat sig som ett barn och för det tredje krympt ihop så att han blivit liten.

Andra betraktelsen: Den som är den minsta, han är den största. Lärjungarna blevo ej små förrän Frälsaren dog på korset. Då begynte lärjungarna gråta och jämra sig, och då blev det även slut med den gamla döda tron, som förut uppehöll högfärdens ande hos dem. Men icke uppstod det bland dem därefter någon träta, vilken av dem skulle synas vara den största. Ingen av dem frågade därefter: "Vilken är den största i himmelriket?" När Petrus, som förut var en duktig troshjälte, föll i synd och därigenom kom att känna sin egen uselhet, då blev det slut med all träta. Då de alla kommo i sorg och bedrövelse, så blevo de alla små, när den Helige Ande verkade hos dem den sorg och bedrövelse, som är efter Guds sinne. Och helt säkert skulle alla bliva små, om Guds Ande skulle få verka hos dem en sådan sorg och bedrövelse, att de skulle börja gråta och jämra sig såsom barn. Men denna sorg och bedrövelse är ännu fjärran ifrån dem, i vilkas skalle den döda tron upprätthåller den högfärdensanden, som har sin grund i egenrättfärdigheten. Ty nåden upphöjer ej någon, utan det är egenrättfärdigheten, då den slipper före nåden. Om egenrättfärdigheten slipper före nåden, då tål människan icke dom. Vi veta med säkerhet, att en benådad kristen nog tål dom, ty han är genom det fördärv, som bor i honom domen underkastad. En rätt kristen kan aldrig bliva helig, fast egenrättfärdigheten förmår honom att stundom försöka det. Sålänge samvetet är vakande måste han vara som en stor syndare, och alldeles lik den onde, måste han tigga om nåd. I detta tillstånd känner han sig domen underkastad, om man skulle döma honom efter förtjänst, Men i kraft av nåden åter känner han sig vara ett Guds barn. Han är förtjänt av dom för det fördärvs skull, som bor i honom, och därför tål han nog dom. Men nådetjuvarna tål icke dom, emedan

egenrättfärdigheten har fått träda före nåden.

Denna förnimmelse, vad som är av nåd och vad som är av förtjänst, är stundom så dunkel, att icke ens den benådade alltid kan skilja förtjänst ifrån nåd. Somliga enfaldiga råka ofta i nöd med egenrättfärdigheten. Då man obetänksamt dömer dem, så sticker egenrättfärdighetsdjävulen i hjärtat sina pilar och ingiver sådana tankar: "Är det mig de kristna ännu döma, oaktat jag för länge sedan blivit ett Guds barn?" Men kära du. Tänk icke mera därpå, huru du blivit ett Guds barn. Är det väl av förtjänst du blivit ett Guds barn? Men om du av nåd blivit ett Guds barn, så kan ingen så döma dig, som du förtjänt. Ty om du skulle bliva dömd efter förtjänst, så skulle du komma till helvetet. Du läser dock den domen varje söndag själv uti syndabekännelsen. Men om dig är vederfaren barmhärtighet av nåd, vad bryr du dig då om dom? Du är förtjänt av dom efter förtjänst, men egenrättfärdigheten tål alldeles icke någon dom. Egenrättfärdigheten säger: "Vem har satt dig till domare över andra? Kommer du och dömer mig, ehuru du själv är underkastad samma dom? Du gör dig själv from, då du dömer andra." Egenrättfärdigheten tager ännu bekräftelse från skriften och säger: "Dömen icke på det I icke skolen varda dömda." Men samme man har sagt: "Dendär icke tror han är redan dömd." Egenrättfärdigheten tager ännu från ett annat ställe bekräftelse och säger: "Därför är du utan ursäkt, o människa, eho du är som dömer. Ty med detsamma du dömer en annan, fördömer du dig själv, efter du gör

detsamma, som du dömer." Av detta bibelställe får egenrättfärdigheten den övertygelsen, att det icke är tillåtet att döma. Men samma man, nämligen Paulus, som skrivit dessa ord emot Judarna, vilka dömd hedningarna och voro likväl icke själva bättre — samma Paulus skriver åter på ett annat ställe: "Den andeliga dömer allting, och varder av ingen dömd." Detta betyder, att den andeliga människan icke bryr sig om dom. Domen gör henne icke ont, ty hon känner, att efter förtjänst är hon dömd men efter nåden har hon sluppit fri från domen. Sålunda tager varje kristen gärna emot dom, sålänge han är i nåden. Men om egenrättfärdigheten får träda före nåden, då gör domen honom ont. Om egenrättfärdigheten sluppit före nåden, då blir han stor i himmelriket. Men om han förblir i nåden, då blir han liten. Egenrättfärdigheten upphöjer men nåden förnedrar.

Varen små som barn, som trastar och som svalor, ty I rymmens ej annars i det levande vinträdet springor. När åskan bullrar hårt, vart skolen I fly, om I icke har blivit så små, att I rymmens i det levande vinträdet springor, icke som haren, som sticker huvudet i busken och inbillar sig, att han är undangömd, utan som trastarna, vilka rymmas helt och hållet i vinträdet springor. Och då ären I stora i himmelriket, när I ären små. Men de stora är små och de små är stora, ty den minsta är den största och den största är den minsta. Ihågkommen det, I små trastar, om den onde skulle vilja göra eder stora, att den minsta är den största i himmelriket. Amen.

LUK. 8: 4, 5; MATT. 5: 1—12

DEN TIDEN, DÅ MYCKET FOLK FÖRSAMLADES TILL JESUS, SADE HAN GENOM EN LIKNELSE: "EN SÄDESMAN GICK UT TILL ATT SÅ SIN SÄD."

Här hör vi, att mycket folk församlades till Jesus. Men det står ej skrivet, varför de kom tillhopa. De voro åtminstone icke kristna, som så församlades, utan de voro alldeles säkra människor. Men vi har sedermera funnit, att de voro nyfikna, de ville se, huru den store trollkarlen från Nasaret gjorde under och tecken. Man har åtminstone ej ännu ådagalagt att de hade haft en allvarlig åstundan att höra ett sant Guds ord, utan största delen hade kommit av blotta nyfikenhet. Mången hyste ännu icke den tron, att Jesus av Nasaret är Guds Son, utan de voro av den tron, att Han var en besynnerlig människa eller en sådan kringresande kvacksalvare, som genom hemliga konster kan bota människors sjukdomar. Åtminstone hade fariséerna den tron, att Jesus av Nasaret var en folkuppviglare, som genom sin trolldom bortstjäl människornas hjärtan, på det att Han sedan under kristendomens sken må slippa på väldet. Nikodemus hyste den tron, att Jesus av Nasaret var en andelig lärare. Ty han bekänner, att Jesus är sänd av Gud för en lärare. Men andra världsherrar, skriftlärda och fariséer höllo Honom icke för en rätt lärare, utan de ansåg Honom för en falsk profet och folkuppviglare. Han var i deras tycke en stor trollkarl, som stod i förbund med djävulen, och för den skull måste Han dö, ty Han gjorde sig själv till Guds Son. Utan tvivel var Han stadd i andelig högfärd, emedan Han dömde andra och bekände sig själv till Guds Son. Men Frälsaren har icke varit den enda, som världen ansett för en falsk profet. Alltifrån världens begynnelse har funnits till, en sådan tro, att de sanna profeterna är falska profeter och villoandar. Icke ens Moses har blivit ansedd för en rätt profet. I den israelitiska församlingen begynte man disputera mot Moses, och de hyste andeligt hat i hjärtat,

emedan de alltid knorrade mot honom. Om Gud icke hade visat Israels barn förskräckliga exempel på Hans vrede, nog skulle de ännu ha dräpt även Moses. Likaledes har man även dräpt profeterna, vilka under alla tider denna världens säkra människor har hatat.

Det står skrivet mångenstädes i skriften och omnämnes även uti dagens evangelium, huru de säkra har hatat och förföljt de kristna. Det vet alla människor varför de blivit hatade. Utan tvivel därför, att djävulens hop icke tål höra ett sant Guds ord. De säkra vredgas förskräckligen, då de kristna dömer dem. Ormasäden tål icke ens att se kvinnans säd. Rätta orsaken därtill, varför strid uppstått emellan de säkra och de väckta, består däruti, att de säkra är av den fadern djävulen. Fördenskull sjuder det andeliga hatet i deras hjärtan. De kan icke fördraga sanningen. Sådant har förhållandet varit genom tiderna sålänge världen stått. Och av det andeliga hatet ser man, huru fasaväckande världen är, huru förskräckligen fienden kunnat vilseföra människobarn, då de hata och förfölja dem, som vill undervisa dem på den rätta vägen. Om detta andeliga hat icke hade uppenbarat sig varje tid och på varje ort, varest den rätta läran blivit predikad, så skulle de säkra kunna säga: "Det har ju icke tillförne varit dispyt om tron, man har ju icke förut förföljt de kristna." Men nu har alla hört, att djävulens hop hatat och förföljt de kristna ifrån världens begynnelse. Men på den ort, varest kristna ej finnes, där är ej strid om tron, där finnes ingen, som hatar de kristna. Huru kan där väl uppstå strid varest alla vandra på samma förtappelsens väg? Men varest den sanna kristendomen uppenbaras, där uppstår genast strid, där träda genast ormaynglet fram ur sina hålor, där visar draken genast sina tänder, där begynner genast ormens säd att sparka, där

uppkommer fiendskap mellan kvinnans säd och ormens säd, där uppblåser ormgiftet hjärtat, där börjar vargungarna tjuta, spefåglarna skratta och nattugglorna kommer fram av nyfikenhet. Men världsbarnen blir fördenskull icke klokare, ehuru de kunna se och höra, att hatet varit rådande alltifrån begynnelsen emellan kvinnans säd och ormens säd. Det oaktat säger de: "Det är icke så."

Vi skola nu betrakta, huru mycken salighet det finnes i världen, då det idag predikas om åtta saligheter. Mången har ej ännu vederfarits den första saligheten, och mången har även vänt tillbaka från den första saligheten. Ack, att Herren Jesus med så hög röst ville predika om de åtta saligheterna, att hela världen skulle höra, ifall människorna ej hade så dålig hörsel och tjocka ben bakom öronen. Hör nu du salighetens predikare, de bedrövades och betungades suckan, vilka har en uppriktig åstundan att bliva saliga. Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 5: 1—12.

Vi hör av evangelium, att de åtta saligheterna börjas med fattigdom och slutas med förföljelse. Fördenskull höres det som vore hela världen helt och hållet förlorad, emedan världsbarnen ännu icke lagt en första salighetsgrund, utan söker sin salighet i yttre anseende men ej i bedrövelse. De söker sin salighet i högfärd men ej i saktmodighet, de söker sin salighet i kräslighet men ej i hunger, de söker sin salighet i obarmhärtighet men ej i barmhärtighet, de söker sin salighet i strid men ej i frid, de söker sin salighet i vrede och hat men ej i fördragande av hat.

Låtom oss alltså betrakta, vad de åtta saligheterna nu verka, om de tillbudas världen. De verkar så mycket, att världen ej bryr sig om dem. Om man nämligen framhåller för världen den andeliga fattigdomen, varav den första saligheten följer, så säger världen: "Andelig fattigdom. Hurudan är denna andeliga fattigdom? Är det andelig fattigdom, då dessa väckta håller

sig själva för kristna och fördöma andra? I mitt tycke har de blivit alltför rika, emedan de berömmar sig själva och förakta andra." Så tänker mången säker stackare, som ingenting erfarit, Han tänker, att dessa väckta är högfärdiga, då de skäller, bestraffar och dömer. Däremot inbillar sig de säkra, att sådana människor är andeligen fattiga, som ej super och slåss, men låter även den säkra världen vara i ro och fred och är ej någon till förargelse. Om nu så vore fallet, så hade Moses och profeterna varit högfärdiga, Johannes döparen hade varit högfärdig, Frälsaren själv hade varit högfärdig, vilka alla skällde och dömde de förhärdade till helvetet. Men stumma hundar vore andeligen fattiga eller sådana dygdiga kristna, som säger: "Huru skall väl jag döma andra, då jag ej själv är bättre?" Men det förhåller sig alldeles annorlunda än vad det världsliga blinda förnuftet menar. Ty vilka världen hatar, de äro andeligen fattiga, vilka världen berömmar och anser för kristna, de äro ännu andeligen rika: vilka världen anser för högfärdiga, de äro inför Gud ödmjuka; vilka världen anser för ödmjuka, de är ännu stadda i andeligt högmod. Och så förhåller det sig även med andra saker, vilka uti dagens evangelium omnämnas. Till exempel de bedrövade, de är i världens tycke skrymtare, sucka som kreatur och gör sig själva sådana, men de som gör sig bedrövade, och gråta ormatårar, de är inför världen botfärdiga. Så är förhållandet även med avseende å saktmodigheten. Mången hedning kan leva så dygdigt, att världen ej finner fel i honom; men en kristen kan ej leva så dygdigt att han skulle behaga världen. Fördenskull kunde de icke hålla honom för en rätt lärare. Och ännu idag, se fariséerna många fel i de kristna. Därför anser de, kristna för villoandar.

Vad som uti dagens evangelium talas om barmhärtighet, det blir i världens blinda förnuft alldeles förvrängt, icke allenast i naturligt avseende, utan även i anseende till andeliga ting. Isynnerhet när någon kristen giver salt på smör åt de säkra fattiga, då sårar

han deras samvete, men när någon giver drakgift i munnen på de fattiga utan förebråelse, då är han barmhärtig i andeligt avseende. Även är en kristen sträng och obarmhärtig, då han dömer nådetjuvarna till helvetet och ej giver de halvväckta nåd. Då säger nådetjuvarna, att de kristna fördärva deras kristendom, förhindrar deras ånger och förargar Jesu spenabarn. Även i detta hänseende har barmhärtigheten blivit alldeles förvrängd i nådetjuvens blinda förnuft. Om en kristen ömkar sig över deras olycksalighet, som anse sig för botfärdiga och likväl icke är det, så blir denna de kristnas medömkan förvänd till obarmhärtighet, ehuru en kristen ådagalägger barmhärtighet, då han säger alla sin övertygelse.

Om nu alla dessa saker i världens tycke blivit förvrängda, huru skall man då förstå det till saligheten hörande stycken, som nu följer i vårt evangelium, som t. ex. hungrandet och törstandet efter rättfärdigheten, som den säkra människan aldrig känt, och hjärtats renhet, som för den säkra är alldeles okänd? När nämligen den säkra människan går till Herrens nattvard för att ljuga och som Judas kyssa Frälsaren, då tänker hon, att det är en andelig hunger efter rättfärdigheten, när hon den dagen varit utan att äta och har känt ett visst falskt samvetskrav att stundom för sedvänjans skull gå till Herrens nattvard, på det att man icke helt och hållet må hålla henne för en hedning. Men vad är det för en törst efter rättfärdigheten som förmår somliga att dricka av Herrens kalk och av djävulens kalk på samma dag? Är väl även detta en andelig törst efter rättfärdigheten? Somliga hedningar gå alls icke mer till skrift. De har ej hunger efter rättfärdigheten. De torde vara mättade av sin egen rättfärdighet om de icke har en svår hunger efter rättfärdigheten, vilka dricka av Herrens kalk och av djävulens kalk på samma dag. De torde ej heller ha någon hunger, som förakta nådemedlen. Och jag vet icke, huruvida ens de har en rätt hunger, som har svårt att gå till skrift och svårt att vara borta därifrån. Vad

åter hjärtat angår, så måste vi bekänna, att den säkra människan icke känner sitt hjärtas ondska och orenhet, ty hennes hjärta är rengjord i drakens blod och fördenskull så rent som hos ett nyfött barn, som just blivit tvaget. Ett sådant barn kan Förbarmaren kyssa. Men en väckt människas hjärta är som den ondes, och då nu en sådan människa utgjuter sitt onda hjärta med alla förbannelser — som t. ex. fallet var med Johannes döparen, som var väckt, så säger fariséerna: "Månne han är Kristus eller är han Elias." Men denna tidens fariséer har blivit så heliga, att deras samveten ej mer tål höra de väcktas förbannelser. Ty somliga fariséer välsigna sig och somliga undandraga sig, då de väckta kommer med förbannelse och störa deras andakt. Det kommer utan tvivel därav, att de väckta har ont hjärta och gott samvete. Somliga har ett guldhjärta invecklat i bomull. Dessa är dygdiga horkonor, som bär ett guldhjärta i barmen och är ljuvliga. Men saken är alldeles förvrängd. Då nu de säkra har ett gyllene hjärta i barmen och de väckta åter har ett hjärta som den onde, huru överensstämmer det då med Frälsarens ord? Utan tvivel borde de väckta ha ett rent hjärta, då de håller sig själva för goda — så tänker en säker stackare, som inbillar sig, att de väckta anse sig själva för goda, då de dömer andra. Men det förhåller sig icke så. De väckta kan icke hålla sig för goda sålänge de har ett hjärta ondare än den ondes. Men fördenskull är de väckta närmare nåden, emedan de känner sitt hjärtas illfundighet, ondska och orenhet, men den säkra känner icke sitt hjärta ont, och därför är han blind. Därför förtörnas de säkra, när man förkunnar dem domen. De känner icke att de är skälmar och rackare, utan de känner sig dygdiga, rediga och ärbara, och sålunda vändes nu denna sak så, att de säkra anse sig för goda, och därför förtörnas de, men de väckta känner sig onda, och därför skäller de, att de är så onda. Men det gör de väckta svårligen beklämda, då de är renhjärtade. De väckta råka i förskräcklig

strid med den onde, då de skola tro, att Jesus är boende i hjärtat oaktat de känner, att den onde är i hjärtat. Egenrättfärdigheten reser sig på ett förskräckligt sätt emot denna tro och säger: "Känner du icke att du har hjärtat fullt med djävlar?" Huru kan du således tro, att Jesus är i hjärtat? Det är icke möjligt." Så säger egenrättfärdighetsdjävulen, som för den i det väckta tillståndet varande människan förskapar sig till en ljust ängel och låtsar vara så sannfärdig, att den väckta människan icke kan göra honom till lögnare. Men Guds ord vittnar, att då skall du tro, att hjärtat är rent, när du känner ditt hjärta illfundigt, ont och stygt, då skall du tro, att Jesus är i hjärtat, när du känner, att hjärtat är fullt med djävlar. Och om du då icke tror, så varder du fördömd. Ty Paulus vittnar, Att med hjärtats tro varder man rättfärdig och med munnens bekännelse varder man salig. Om du således tror, att du är rättfärdig, när du känner, att du är ond, då har du genom tron blivit rättfärdig. Men om du icke tror, så är du värre än den onde.

Emot denna lära reser sig nu egenrättfärdighetsdjävulen förskräckligen och säger: "Jaså, skall du tro, att du är rättfärdig, då du känner, att du är ond? Skall du göra mot ditt samvete? Skall du tro, ehuru samvetet förbjuder dig att tro? Gör blott icke det sålänge samvetet tager emot. Det är en falsk lära, om någon lär människorna tro mot sitt samvete." "Först då" — säger egenrättfärdigheten — "vore det möjligt att tro, när samvetet icke mera dömer." Men emot denna egenrättfärdighetslära skriver aposteln Johannes i sitt sändebrev till de kristna, då han säger: "Mina käraste, om vårt hjärta fördömer oss, då är Gud större än vårt hjärta." Här hör du nu, egenrättfärdighetsdjävul, att en botfärdig och tvivlande själ skall tro, fastän hjärtat fördömer henne. Det är icke som du egenrättfärdighetsdjävul säger, att människan icke mot sitt samvete får begynna tro utan måste vara otrogen till dess samvetet upphör att döma. Det är icke som

du egenrättfärdighetsdjävul säger, utan det är så här: du skall tro, ehuru hjärtat fördömer och ehuru samvetet fördömer, ty Gud är större än vårt hjärta. Du skall tro, att du är rättfärdig, fastän du är ond. Du skall tro, att du är ren, fastän du icke är ren. Du skall tro, att Jesus är i hjärtat, Du skall tro att du är ett Guds barn, fastän du är djävulens barn. Ty just i det du tror, blir du rättfärdig, renhjärtad och ett Guds barn. Men om du icke tror, så är du ond, oren och hör helvetet till.

Detta är nu den rätta läran om nådesordningen, som Paulus predikat nämligen att vi, Genom hjärtats tro varda rättfärdiga och genom munnens bekännelse varda saliga. Men denna nådesordning gäller endast bedrövade, botfärdiga, tvivlande och betungade själar, som är i behov av nåd. Om nämligen någon dygdig horkona börjar tro, att hon är renhjärtad, så går hon med denna tro till helvetet. Om någon redlig tjuv börjar tro att han är ren från tjuvnad, så går han med denna tro till helvetet. Om en nykter fyllhund börjar tro, att han är ren från draggift, så går han med denna tro till helvetet. Om någon hederlig krögare börjar tro, att han icke står i ansvar för fyllhundarna, så går han med denna tro till helvetet. Om nådetjuven tror, att han blir salig, oaktat han aldrig förnummit den salighet, som de troende känner, så går han med denna tro till helvetet.

Men nu kommer det åttonde till saligheten hörande stycket, som helt och hållet gäller de kristna och alltid varit det bästa kännetecknet på de kristna sålänge en gnista av kristendom finnes på jorden. Alltifrån den tid, då Kain dräpte sin broder för kristendomens skull, har Kains köttsliga bröder och kusiner hatat och förföljt Jesu lärjungar. Detta hat och denna förföljelse har först tagit sin början därav, att denna världens trälar ej ifred fått gå till helvetet. Då de kristna begynte fordra, att Judarna skola omvända sig till den kristna läran, så började Judarna till försvar för sin tro strida emot. Och då Judarna ej kunde stå på sin kant i

disputerande med Stefanus, så reste sig vreden i Judarnas hjärta, och de förde Stefanus inför rätta. Och där vredgades alla herrar, alla fariséer och alla domare på kristendomen, och de beto samman tänderna, höllo för sina öron, förde honom ut ur staden och stenade honom. Därav har nu detta hat och denna förföljelse tagit sin början. Men de kristnas tro har genom denna förföljelse blivit befastad. De har därigenom kommit till den övertygelsen, att kristendomen är rätt, att den är av Gud, då djävulens hop blivit så svårligen vred på kristendomen, så har det skett enligt skriften. Just av detta världens hat och förföljelse har de kristnas tro blivit mera befastad. Ty nu är alla kristna förvissade därom, att denna kristendom är av Gud, och att den icke är

människofabler. Fördenskull säger Frälsaren till sina lärjungar, "Saliga äro de som lida förföljelse för rättvisans skull, ty dem hörer himmelriket till." Detta är den åttonde saligheten och gäller de kristna. Slutligen säger Jesus till sina lärjungar: "Saliga ären I när människorna försmäda och förfölja eder, och säga allt ont emot eder, ljugande för min skull. Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen, förty de har sammanlunda förföljt profeterna som har varit före eder." Av dessa Jesu ord, kunna nu Jesu rätta lärjungar få hugsvalelse och vederkvickelse, då de vet, att deras lön är stor i himmelen. Glädjens och fröjden eder, I Jesu lärjungar, då I bliven hatade och förföljda, ty eder lön är stor i himmelen. Amen.

PETR. 4: 18; LUK. 8: 4—15; 1 KOR. 13: 11

BLIVER DEN RÄTTFÄRDIGE MED NÖD SALIG, VAR BLIVER DÅ DEN OGUDAKTIGE OCH SYNDAREN? 1 PETR. 4: 18.

Petrus skriver till de kristna då hedningarna redan begynt förfölja dem, att de måtte förbliva i sin dyrbara tro och varnar dem, att de ej skola lida som illgärningsmän för deras onda gärningar. Men om de för kristendomens skull komme att lida, så må de ej förundra sig däröver, emedan världen även fordom förföljt och dräpt profeterna.

"Ty tiden är" — säger Petrus — "Att domen skall begynnas på Guds hus: men begynnes det på oss, vad bliver då deras ändalykt, som icke tro Guds evangelium?" Och vidare säger han: "Bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren?" Av dessa ord höra vi, som om Petrus hade kommit att känna, huru svårt det är även för en kristen att bliva fri från djävulens frestelser. Och de kristnas erfarenheter visa, att det ej är lätt ens för de kristna att bliva saliga. Frälsaren har redan förutsagt, att vi genom mycken vedermoda måste ingå i livet.

Men om nu den rättfärdige med nöd bliver frälst, huru skall det då gå med den ogudaktige och syndaren? De säkra tvivla ej ännu om sin salighet, fast de höra av Guds ord huru svårt det är även för de rättfärdiga att bli saliga. Om de säkra skulle börja tvivla om sin salighet, så skulle hos dem uppstå sorg och fruktan för döden, domen och en osalig evighet. Men hos dem uppkommer ej fruktan så länge den onde styrker dem i den tron, att de kristna äro falska profeter och villoandar. Så har ju hedningarna även förut trott, att de kristna äro villoandar och en sådan förbannad hop, som ej giver människorna samvetsfrid.

Vi höra av Petri ovannämnda epistel, varpå hedningarna stöta sig och varifrån de få en falsk tro. De stöta sig på det ord, som kommer dem mot bröstet genom de kristnas mun. Det är sanningens och domens ord, som de ej fördraga. Petrus skriver till de

kristna sålunda: "Därför håller och skriften: Se, jag lägger i Sion en utvald kostelig hörnsten, och vilken som tror på honom, han skall icke komma på skam. Eder, som tron, är han kostelig: men dem, som icke tro, är stenen, som byggningsmännen hava bortkastat, vorden till en hörnsten och en sten, där man stöter sig på, och en förargelseklippa, dem som stöta sig på ordet."

Hören I nu, hedningar, varpå de forna hedningarna har stött sig? De stöta sig på ordet, som kommer genom de kristnas mun emot bröstet. Den onde får ej fred i sin kula, då någon kristen kommer med Guds ord över honom. Den stenen, som byggningsmännen har bortkastat, är Kristus, som först infört kristendomen i världen, och byggningsmännen äro säkra präster, som förkasta kristendomen av den orsak, att den är en förvillelse. Sålunda fruktade de judiska prästerna, att den sista villan bliver värre än den första, om Frälsaren slipper upp ifrån graven. Och så vill även denna tidens säkra präster bevaka den döda trons grav, på det att Frälsaren ej må kunna stå upp från den döda trons grav. Och då nu byggningsmännen bortkasta denna sten, så begynna sedan alla förbigående stöta sig på denna sten, nämligen sådana förbigående, som icke uppbygga kristendomens hus. Denna sten har blivit dem en stötesten, och en förargelseklippa. Somliga falla själva därpå och stöta sig så illa, att blodet börjar drypa från näsan, nämligen det svarta drakblod, som är blandat med galla. Och under denna stötesten finna de ett och annat möss, som de likt nattugglorna fånga. De tro sig utan tvivel leva av mösskött, då kristnas kött ej står att fås. Väl vore de kristnas kött smakligare än mösskött, om de i fred skulle få äta de kristnas kött och suga

de kristnas blod. Men då hedningarna ännu ej i denna tid fått äta de kristnas kött, så nödgas de nu livnära sig med mösskött. Vad skola dessa stackare slutligen äta om mössköttet tar slut? De torde slutligen få äta sina naglar.

Petrus skriver även till de kristna, huru de skola leva ibland hedningarna, att Kristi namn ej må bliva smädat ibland hedningarna, på det de, som bruka förtala dem såsom illgärningsmän, må se deras goda gärningar och prisa Gud på hemsökelsens dag.

Av dessa ord höra vi, att hedningarna förtala de kristna som illgärningsmän. Och vad äro väl de kristna annat än illgärningsmän inför världens ögon? Ty säkra präster bestraffa ej fyllhundar, horkonor och krögare därför att de leva illa. Men de kristna, de har råkat mellan hedningarnas tänder. De äro falska profeter, de äro folkuppviglare, de äro obarmhertiga, de äro en förbannad hop. De kristna har ju ej heller förut fått något bättre namn. Sålunda har Frälsaren själv sagt: "Om de kalla Mästaren Belsebub eller ärkedjävul, vad skola de då kalla Hans lärjungar?" Och då fariséerna sågo så många fel i Kristi leverne, så är det troligt, att de se ännu mera fel i lärjungarnas leverne. Men vad hjälper de kristnas fel, de säkra? Om i de kristna skulle finnas något fel, så bliva de säkra ej saliga därigenom, utan de sjunka allt djupare i förtappelsen därigenom, att de av de kristnas fel taga sig salighetsgrund. David ljög på Saul, då han flydde för Saul, men blev väl Saul därigenom salig? Men man kan fatta, att den ondes änglar bliva glada av en kristens fall. Och däruti består den onde ängels salighet, att han ser fel i de kristna, varför den onde kallas Guds barns åklagare, som åklagar dem natt och dag. När har väl de kristna sagt sig vara oskyldiga? Johannes skriver till de kristna: "Säga vi, att vi har ingen synd, så bedraga vi oss själva, och sanningen är icke i oss." Och åter skriver han: "Säga vi att vi inte hava syndat, då göra vi Honom till lögnare." Men samma apostel skriver även sålunda: "Om vi bekänna våra synder, Han är

trofast och rättvis, att Han förlåter oss synderna."

Nu få således hedningarna höra, att de kristna har synd: men de få även höra av densamma skriften, att de kristna fordra syndabekännelse. Och hedningarna vill likväl ej bekänna sina synder. De höra även syndernas förlåtelse, men hedningarna hava icke fått sina synders förlåtelse. Fördenskull äro de också hedningar, emedan de ej vill göra sådan bot som skulle behaga Gud, på det att de må få sina synders förlåtelse. Och hur skulle de väl ha tid att ångra sina synder, som även annars har göra med att ge akt på de kristnas leverne. De vakta liksom nattugglorna i skymningen, att de måtte få någon möss i sina hungriga tarmar och att de åter må bliva i tillfälle att kasta upp hårbollar ur sin strupe. Nattugglorna våga ej komma fram om dagen, men den mörka tiden flyga de någorlunda nära och fånga möss, men då ljuset inbryter, så fly de i sina hålor.

Men nu vore de det bästa råd, om de säkra skulle giva akt på Petri ord: "Bliver den rättfärdige med nöd salig, var bliver då den ogudaktige och syndaren? Ty domen skall begynnas på Guds hus" på det att den ondes änglar ej må bliva i tillfälle att beskylla Gud, att Han ej agat sina egna barn i det, varuti de har syndat. Därför låter Gud sin egen Son lida en förskräcklig dom och straff för de ogudaktiga barnen, på det att den onde ej må ha någon anledning att beskylla Gud, att Han skonar sina egna och straffar endast djävulens barn, varför även Frälsaren säger: "Är detta skett på det färska trädet, vad skall då ske på det torra?" Det är: om detta förfärliga straff kommer över mig som är ett färskt träd, som hade bort stå och bära frukt för Guds rike, vilket förfärligt straff skall då övergå dem, som äro förtorkade träd, som ännu ej burit någon frukt för himmelriket.

Härav ser man nu, huru sträng Guds rättfärdighet är. Däruti har Gud beslutit, att domen skall begynnas på Hans hus, på det att den onde ej må ha någon anledning till

anklagelse. Ty fienden har så skarpt öga att se, om Gud skulle i något fall göra orätt att han därav skulle taga tillfälle att anklaga och säga: "I den saken handlade du orätt." Israels barn har ju beskyllt Gud för orättvisa och sagt: "Herren gör icke rätt." (Hesek.) Men Gud giver icke sin ära åt främmande. Och så borde även en kristen vandra alldeles som på ett yxegg, på det att den ondes änglar ej må ha någon anledning till beskyllning. Ty de fästa endast avseende på det yttre levernet, emedan de ej förstå vad kristendomen är. Men om nu domen begynnes på Guds hus, vad bliver då deras ändalykt, som icke tro Guds evangelium? Tänken på detta ord, I Guds försmädare och fiender till Jesu kors, vad deras ändalykt skall bliva, som ännu ej börjat tro, att Guds Son snart skall komma till att döma levande och döda. Om den rättfärdige med nöd bliver salig, huru skall det då gå med den ogudaktige och syndaren?

De få själar, som i sanning söka himmelriket och har fått den Helige Andes vittnesbörd att deras synder äro förlåtna bedje nu den store Korsbäraren, att Han ville låta dem komma till ljuset, att de må orka vaka och strida mot fiendens frestelser, på det att den ondes änglar ej må ha någon orsak till anklagelse: och att de fattiga, som sitta i mörkret och dödsskuggans dal, snart må få se morgonrodnaden uppgå i deras hjärtan, förrän det eviga mörkret uppnår dem. Vi hysa det hopp, att de fattiga vandringsmän, som med hjärtlig sorg och bedrövelse söka himmelriket och klappa på så hårt, att dörrvakten hör, och ropa utur djupet mot höjden med så hög röst, att rösten når den himmelske Förbarmarens öron, skola få svar och slippa in genom den trånga porten, om de äro flitiga att bedja, sträva, längta, ropa och klappa till dess att dörren öppnas. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 8: 4—15.

Högmässotextens ord finnas upptecknade I Kor. 13: 13 och lyda sålunda: "**Men nu bliver tron, hoppet, kärleken, dessa tre: men**

störst ibland dem är kärleken." Vår text talar endast om tron, hoppet och kärleken. Därför skola vi på denna heliga stund tala:

1:a Om tron.

2:dra Om hoppet.

3:dje Om kärleken.

Första betraktelsen: Om tron.

Hedningarna tala även om tro. Och huru skola de väl tvivla, som har dygden till salighetsgrund? Synden trycker ej ned dem i förtappelsen. De har icke oroligt samvete. Och om somliga någon gång skulle få ont samvete så hugsvala de sig med flytande draggift. Om hjärtat blir sjukt, då kvacksalva de det med draggift: och om det skulle uppstå hål i samvetet någon gång, så smörjer man draggift på såret. På det viset hela alla samvetssår. Nog har de en stark tro, som ej har synd på samvetet. Men den som har mycken synd på samvetet, han kan ej så lätt tro, att han blir salig. Paulus säger: "Utan lag var synden död: men när budordet kom, fick synden liv igen och uppväckte i mig all begärelse." Dessa begärelser, som lagen uppväckt, äro de onda andar, som fresta de väckta och verka därhän, att den väckta människan ej förmår tro förrän det varder henne givet ovanifrån. Men icke angripa alla djävlar tron, såsom girighetsdjävulen, hordomsdjävulen, vredesdjävulen, avundsdjävulen och äredjävulen, fast den väckta människan tror, att det är dessa djävlar som berövar henne tron. Men det finnes en viss svart djävul, som förskapar sig till en ljusets ängel och ingiver den väckta människan sådana tvivelstankar, att hon ej ens behöver tänka på att fly till Frälsaren, förrän hon blir fri från dessa den ondes frestelser och blir litet bättre. Denna svarta djävul, som förskapar sig till en ljusets ängel och fordrar lika som samvetet ett rent hjärta, kallas egenrättfärdighet. Och då denna djävul är så klok och förborgad, så förstår sig ej alla väckta på honom och hans intriger förrän de en längre tid gått i den Helige Andes skola. Tron inte att I skolen få ett rent

hjärta, innan I kommen till foten av Jesu kors. Fastän egenrättfärdigheten predikar så, att I skolen ha ett rent hjärta innan I kommen till Frälsaren, så nödgas I likväl med ett ont hjärta gå till Jesus. Och om I ej gå till Honom då, när I ären som värst, så kommer egenrättfärdighetsdjävulen och renar eder i drakens blod. Och de som sålunda med hjälp av egenrättfärdigheten blivit rengjorda i drakens blod, de bliva heliga och syndfria i sitt samvete och börja sedan hata och motsäga de kristna. Men nådetjuvarna stoppa även hit sin näsa och säga: "Vi äro dagligen vid foten av det blodiga korset: vi vilja ej veta om annat än om Jesus och Hans förtjänst: vi vilja ej vika ifrån vår tro: vi röras ej någonstans från Jesu kors." Vem vet, vid foten av vems kors I nu ären, som sådant prediken? Bara I ej skullen vara vid foten av djävulens kors så länge I striden med de väckta. Krigsknektarna voro även vid foten av Jesu kors och de hade blodiga händer och Jesu blod dröp på dem, men de voro likväl fiender till Jesu kors och bytte emellan sig Hans kläder, och en av dem stack ett spjut i Jesu hjärta. I vems blod voro således dessa krigsknektars hjärtan renade? Månne icke deras hjärtan voro renade i drakblod, då de ännu smäda den korsfäste och räcka Honom ättika blandat med galla? Sådana kristna äro somliga, vilkas samvete litet blivit väckt av lagen, och sedan nappa de nåden, innan hjärtat blivit förkrossat. Och sedan bliva de renade i drakblod: och nu äro de duktiga soldater, färdiga att sticka spjutet i de kristna.

Och vad bättre äro de krigsknektar, som bevaka graven, på det att lärjungarna ej må komma om natten och stjäla bort Jesu lekamen? Utan tvivel har de svärd i handen och andra djävulens stridsvapen, med vilka de ämna hugga och sticka Jesu lärjungar. Men vem vet huru länge de sitta och bevaka den döda trons grav, innan de bliva" döda? Och de upphöra fördenskull ej att ljuga, fast de en gång blivit såsom döda och veta väl, att Jesus är uppstånden. Men penningen är så

kär och denna världens skatter så härliga, att de ej kunna låta bli att emottaga dem.

Här finnas ännu många sådana krigsknektar, vilka visserligen engång blivit döda men sedan åter kvicknat. Men Paulus talar i vår text om den levande tron, som Jesu lärjungar fått på Påskdagen efter den djupa sorg och tvivel, som uppkommit hos dem genom Frälsarens död. Men denna tro är ej så stark som nådetjuvarnas tro. Ty fastän lärjungarna sågo Frälsaren levande så trodde de ännu ej för glädjens skull. Han måste ännu många gånger uppenbara sig för dem, innan de kommo till en riktig övertygelse därom, att den Korsfäste sannerligen var uppstånden och vorden levande, så att de på ett levande sätt kunde förnimma kraften av Hans nåd. Och Tomas tvivlade ännu en lång tid efter det de övriga lärjungarna redan hade fått denna övertygelse.

Andra betraktelsen: Om hoppet. Fast lärjungarna nu kommit till en sådan förvisning om Jesu uppståndelse, så är deras tro likväl ej lika fast, emedan Jesus icke alltid i synlig måtto eller på ett kännbart sätt är med dem. Trons kraft fattas för dem, då fienden skjuter sina glödande pilar och egenrättfärdigheten stiger upp i huvudet och vill kullhäva deras tro och göra deras kristendom om intet. Då kvarstår endast ett hopp därom, att den nådige Frälsaren ej skall förskjuta dem till evig tid. Detta hopp uppehåller deras krafter, så att de begynna sträva och längta, ropa och klappa till dess att de får förnimma Jesu nådiga närvaro och Hans nåds verkningar. Likväl är ej detta hopp, att Gud hör deras böner — detta hopp, säger jag är ej detsamma som tro, ty tron är en viss förlåtelse på det som man hoppas och intet tvivla. om det man icke ser. Hebr. 11:1. Denna vissa förlåtelse på det som man hoppas finnes ej alltid hos de kristna, men det man hoppas har de kristna alltid i hågen, fast fienden stundom kullslår deras tro, så att de ej alltid kunna känna den salighet Jesus genom sin pina och död förvärvat dem. Då dessa nådeförnimmelser ej alltid äro lika

levande i de kristnas hjärtan, så återstår det hopp varom Paulus säger: "Hoppet låter icke komma på skam." Det andra kännetecknet på den levande tron är det, att man icke tvivlar om det man icke ser, varav man således fattar, att i en levande trosförmimelse ej finnes tvivel. Man tvivlar icke då om det man ej ser när man genom tron känner himmelrikets försmak. Men i hoppet finnes även delvis tvivel, som kommer därav, att en kristen ej då på ett levande sätt känner nådens verkningar, men hoppas likväl, att Jesus kommer i hjärtat och verkar hos honom salighet, om han är flitig att vaka och strida, sträva och bedja, att han ännu finge bliva lycklig i kraft av Jesu blod. Men av detta hopp uppkommer snart död tro, om ej till detta hopp snart kommer, därjämte, en viss förlåtelse på det som man hoppas, jämte ett vittnesbörd med Guds Ande om barnskapet eller en sådan nådeförmimelse, att man ej tvivlar om det man icke ser, d. ä. ej mer tvivlar om sin salighet. I den döda tron finnes även ett sådant falskt hopp. Men där finnes ej en förlåtelse på det som man hoppas, så att man skulle kunna bekänna sig till Guds barn. En sådan människa kunde väl vara så djärv, att hon tväremot bättre vetande bekänner det ehuru hon vet, att hon aldrig fått ett sådant den Helige Andes vittnesbörd. Eller kan hon falskt bekänna sig till Guds barn, grundande sin salighet på de känslor, som ej utgöra någon salighetsgrund, som t. ex. på rörelser, på drömmar, på sin dygdighet och annat dylikt. Isynnerhet den, som har en uppriktig ånger, som har en allvarlig bedrövelse och hjärtequal och ett sant uppsåt att bliva salig, men har ännu ej blivit delaktig av nåden — han hyser det hopp, att Gud skall höra hans böner, men han har ej den trosfrimodighet, att han kunde bekänna sig till Guds barn. En sådan människa är likväl i ett bättre tillstånd än en bekännare av död tro, som ej har samvetet rätt väckt och som ej ens har en riktig bedrövelse och har ej lust att bekänna och försona sina orättrådigheter.

Och likväl har han en fast tro om den tillkommande saligheten, vars kraft han aldrig förnummit. En sådan nådetjuv lever i självbedrägeri, och hans hopp är fåfängt. Men det hopp, som de sannerligen botfärdiga hysa, skall ej vara fåfängt om de äro flitiga och uthålliga i att sträva framåt och krypa fram till nådastolen, knäböja inför Jesu kors och söka rening i Hans blod. Deras hopp skall ej vara förgäves ej heller deras, vilkas tro stundom är svag som en rykande veke, vilken genom den Helige Andes blåsande åter upptändes. Men deras hopp är förgäves, vilka tro sig bliva saliga, fast samvetet ej är väckt. De äro de stocksäkra. Och även deras hopp är fåfängt, vilkas samvete engång vaknat och har återgått till säkerhet. Och deras hopp är fåfängt, som efter väckelsen nappade nåden, innan hjärtat blivit förkrossat: och även deras hopp är fåfängt, som lade sig att vila på de första nådemärkena och ej mer strävade till en full försoning och hjärtats renhet. Och även deras hopp är fåfängt, som visserligen engång blevo delaktiga av nåden, men avföll från nådaståndet genom uppsåtliga synder och har ej mer uppstått till ny ånger.

Tredje betraktelsen. Nu skola vi tala om kärleken, som av alla andeliga gåvor är den största, som den helige Paulus vittnar i dagens text. Men fast kärleken är det yppersta budet i lagen och den största av alla andeliga gåvor samt medför den största salighet där den är brinnande, så har Paulus likväl icke lagt kärleken till salighetsgrund å människans sida, emedan kärleken efter syndafallet ej är fullkomlig eller sådan Gud fordrar den. För den skull har Paulus sagt till fångvaktaren i Filippi, vilken frågade: "Vad skall jag göra, att jag må få evinnerligt liv?" — till den mannen har Paulus sagt: "Tro på Herren Jesus, så bliver du och ditt hus saligt." Härav förstår man, att Paulus ej så fattade Frälsarens ord: "du skall älska Herren din Gud av allt ditt hjärta, av all din själ och av all din håg." — Paulus har, säger jag, ej så fattat dessa Frälsarens ord, som hade det varit

Frälsarens mening, att människan i själva verket kan så älska som Gud på detta ställe fordrar. Det har fastmer varit Frälsarens mening att människan av egen erfarenhet skall känna, huru omöjligt det är att genom kärleken varda salig. Och vad skulle väl människan behöva en Frälsare, om hon genom kärleken kunde uppfylla lagen? Men nog inbilla sig nådetjuvarna, att de kunna älska Gud såsom Han på detta ställe fordrar. Men en väckt människa känner av egen erfarenhet, att hon ej kan älska Gud. Och även en benådad själ, som har en mera brinnande kärlek än andra, känner likväl, att hennes kärlek ej är beständig. Hon skulle nog älska med håg och vilja, men hjärtat vill ej vara böjligt därtill. Och därför måste även en kristen bekänna, att han ej genom kärleken blir salig, utan av Guds blotta nåd, för Jesu Kristi förtjänst skull. Nu är således tron, hoppet och kärleken de andliga gåvor, som Paulus framställer den ena efter den andra som de kristnas erfarenheter, och av dessa tre är kärleken den största.

De få själar som kommit till levande tro samt förnummit Faderns kärlek genom Sonen i den Helige Ande och vilka alltid hysa det hopp, att de skola få se Gud och den store

Korsbäraren ansikte mot ansikte, de bedje trons begynnare och fullkomnare, att Han ville förhjälpa till levande tro även de fattiga själar, som har en uppriktig sorg och längtan efter evigt liv, på det att även de engång finge se ljuset, förrän det eviga mörkret upphinner dem, sålänge det om dem finnes något hopp, att de skola sträva, skynda och klappa på himmelens dörr. Men de stackare, om vilka det ej är hopp att de skulle göra bättring här i nådatiden, för dem torde det ej mer hjälpa att bedja, emedan de äro förhärdade och döda i synden. Vi hysa det hopp, att de få själar, som sluppit till ett levande tillstånd, skola förbliva stadiga i sin allra dyrbaraste tro intill änden. Och om de ej alltid hade denna stadiga tro, då den onde ej torde giva dem fred sålänge de har liv i sig, så må de likväl vara stadiga i hoppet, som ej är fåfängt, såsom Paulus skriver: "Hoppet låter icke komma på skam." Och då de få känna Faderns kärlek genom Sonen i den Helige Ande, så må de tacka Gud och vår Herre Jesu Kristi Fader för denna stora nådegåva. Och må de slutligen, då de slippa till det rätta fäderneslandet, glädjas och fröjdas på Lammets bröllop uppå Sions berg och likt svalor prisa sin Skapare för den första strålen, som från nådens sol skiner på dem. Amen.

ROM. 2: 4

BEDJEN VÅR HIMMELSKE FADER, ATT HAN VILLE FÖRLÄNA OSS SIN NÅD, ATT INGEN GENOM SYNDENS TJÄNST I SÄKERHET ELLER GENOM OTACKSAMHET OCH OTÅLIGHET MÅ FÖRLORA DEN KÄRLEK HAN BEVISAT MOT OSS OCH ÄNNU VILL BEVISA. BEDJEN, ATT HAN VILLE BEVARA VARJE MÄNNISKA FÖR DEN ONDES SKADLIGA RÅDSLAG TILL ANDLIGT OCH LEKAMLIGT FÖRDÄRV."

Så talar konungen till sina undersåtar, då han förmanar dem att fira böndagarna till Guds ära och våra själars uppbyggelse. "Bedjen" — så säger konungen på ovannämnda ställe. Ack att vi må taga vara på detta kungliga råd, och att vi nu, då den första Böndagen firas, med ett ödmjukt, botfärdigt och troende hjärta kunde bedja vår himmelske Fader, att Han ville förläna oss sin nåd, att ingen genom syndens tjänst, genom säkerhet, otacksamhet eller otålighet må förlora den kärlek Han bevisat mot oss. Ty jag fruktar, att mången säker människa ännu genom syndens tjänst förlorar den kärlek Gud bevisat mot oss. Eller kunna väl de säkra säga, att konungen predikat emot skriften, då han uti böndagsplakatet skrivit, att den människa, som i säkerhet tjänar synden, förlorar Guds kärlek. Det är uttytt, att Gud ej kan älska dem, som i säkerhet tjäna synden, fast somliga säkra tro, att hos Gud finnes så mycken kärlek, att Hans kärlek aldrig tager slut, fastän människan i säkerhet tjänar synden. Men fast det i Förbarmarens hjärta finnes så mycken kärlek, att Han förbarmar sig över alla dem, som i sann bot och med ett ödmjukt, förkrossat och troende hjärta taga sin tillflykt till Honom, så låter Han likväl ej gäcka sig, utan Han hotar mångenstädes att Han vill straffa dem, som genom syndens tjänst förlora Hans kärlek, fastän Han i lekamlig måtto föder och uppehåller horkonor och tjuvar. Och på den nåden bygga de säkra och nådetjuvarna sitt salighetshopp, att Förbarmaren ej skall dräpa dem, utan låter dem leva. Men det är ett falskt hopp, då de säkra och nådetjuvarna bygga sin salighet på den nåden att Gud ännu ej dräpt dem. Ty om en jordisk fader ej

dräper sina barn därför att de äro horkonor och tjuvar, utan föder dem och låter dem leva, så dräper ej heller den himmelske Fadern i anseende till kroppen, utan låter dem leva till den bestämda tiden, till dess att den onde dräper dem. Han kan dock ej älska sådana, som genom syndens tjänst förlora Hans kärlek. Ty Han har sagt till Moses: "Dem hatar jag som mig hata, och dem älskar jag som mig älska."

Detta konungens ord gäller de säkra, då han säger: "Bedjen den himmelske Fadern, att ingen genom syndens tjänst i säkerhet må förlora Hans kärlek.

Nog få nu de säkra taga samvete av detta kungliga ord och betänka, huru de genom syndens tjänst har förlorat Guds kärlek. Alla säkra få nu tro, att Gud är vred på dem. Och fastän konungen uti böndagsplakatet bjudit dem bedja vår himmelske Fader, att ingen genom syndens tjänst i säkerhet må förlora Guds kärlek, så betvivlar jag likväl, att de säkra ännu skola taga vara på konungens förmaningar, ty de älska synden så mycket, att de ej kunna låta bli att synda. Och det oaktat förlita de sig ännu därpå, att Gud alltid skall älska dem, då Han ännu ej dräpt alla syndaträlar. Men detta bör ej så förstås. Gud låter dem leva sålänge den onde ej dräper dem. Men den onde slaktar ej sina svin innan de blivit feta. Den onde bryr sig ej om dem, som äro alltför magra, utan han sparar dem till dess att de bliva feta, och först sedan slaktar han dem.

Låt oss vidare höra vad konungen säger om otålighet och otacksamhet. Han säger nämligen uti böndagsplakatet sålunda "Bedjen vår himmelske Fader, att I ej genom otacksamhet och otålighet må förlora Guds

kärlek." Detta ord angår även de väckta. Ty de säkra äro otåliga, då de äro i gamla Adams våld, och otacksamma, ty de tacka ej ens för maten, då de ätit utan såsom skrivet står: "Folket satte sig ned till att äta och stod upp till att leka." Men de väckta känna likväl sin otålighet, och de bliva oroliga därav, då otåligheten med våld tränger fram. De bliva bedrövade för den otålighets skull, som fienden åstadkommer. De väckta få för sin otålighets skull en sådan sorg som är efter Guds sinne. Och genom denna sorg bestraffar den Helige Ande dem, på det att de må fly till den Läkaren, som kan frälsa dem ifrån djävulens våld. Men den säkra människan utspyr all den ondska som finns i henne, och vreden blir lovlig under sanningens täckmantel, vredesdjävulen förskapar sig i de säkras sinne till en ljusets ängel och framträder under sken av sanning. Om de säkra säga: "även de väckta äro ju otåliga och ej allenast vi", så säga vi till dem: de väckta lössläppa ej vredesdjävulen, såsom de säkra göra, ty de väckta strida mot synden, men de säkra låta synden regera sina lemmar. Även de väckta och kristna känna väl otålighet, och därför förmanar konungen, att de ej genom otacksamhet må förlora Guds kärlek. Men de kristna äro ej på sådant sätt otacksamma, att de sätta sig ned till att äta och stå upp till att leka, utan det är de säkra som göra så. De sätta sig ned till att äta och stå upp till att leka, såsom skrivet står: "Folket satte sig ned till att äta och stod upp till att leka." Oaktat nu de säkra här, varest väckta finnas, ej just har trevligt att sätta sig ned till att äta och stå upp till att leka, så skulle likväl mången ha lust att leka och anse världens glädje lovlig, som dryckeslag, bröllop, barnsöl, gravöl, kortspel och dans, om nämligen de säkra skulle få de kristna till sina kamrater. Men de kristna bliva ej de säkras kamrater i denna världens glädje, väl vetande, att världens glädje är kort och fåfänglig. Om således de kristna känna otålighet, så ångra de sig och bedja om förlåtelse. Emellertid få även de kristna taga

konungens förmaningar emot och bedja vår himmelske Fader, att de icke genom otålighet och otacksamhet må förlora Hans kärlek, som varit stor emot oss, icke allenast i timlig välsignelse, vilken varit riklig, utan isynnerhet i andligt avseende, då Han ännu icke tröttnat att klappa på våra hjärtan, ännu icke upphört att väcka sina bedrövade lärjungar, som för bedrövelses skull sova, då den himmelske Förbarmaren tre gånger kommit och väckt sina bedrövade lärjungar, vilka sova av bedrövelse. Nog vore det för dem tid att uppstå ur syndens sömn och börja bedja, att de icke må falla i frestelse. Ty icke allenast de säkra förlora Guds kärlek genom syndens tjänst i säkerhet, utan även de väckta och kristna kunna förlora Guds kärlek genom otålighet och otacksamhet, då de genom ovaksamhet först innesluta världskärleken i sitt hjärta, och sedan kommer otålighet och slutligen sömnaktighet, så att de ej orka vaka och se, huru blodsvetten rinner från den himmelske Förbarmarens ansikte ned på denna syndiga jord, då Han ligger på sina knän och beder den himmelske Fadern, att denna förskräckliga vedermöda måtte varda borttagen. I sömnaktiga lärjungar, söm för bedrövelses skull soven, stå upp och bedjen, då den himmelske Förbarmaren tre gånger kommer och väcker eder. Snart kommer Judas med den fientliga skaran för att förfölja Jesus. Då måsten I vakna och följa Hans blodiga fotspår till Golgata berg. Stån upp av sömnen och bedjen, att I ej mån falla i frestelse. Fader vår, som är i himmelen osv.

Högmässotextens ord finnas upptecknade Rom. 2: 4 och lyda sålunda: **"Föraktar du Hans godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, icke förstående, att Guds mildhet lockar dig till bättring?"**

Dessa av Paulus upptecknade textens ord äro skrivna isynnerhet för de säkra, som förakta Guds godhets, fördragsamhets och långmodighets rikedom och icke förstå att Guds mildhet drager dem till bättring. Då nämligen de säkra säga: "Gud har dock ännu

ej dräpt oss: utan tvivel finnes det nåd hos Gud för oss såväl som för de kristna" så förakta de Guds godhets och långmodighets rikedom, först och främst sålunda att de uppskjuta sin bättring från år till år och säga: "Nog är nådens dörr öppen för oss likasom för eder, nådens dörr är ännu ej tillsluten." Men detta ordet "nådens dörr är ännu ej tillsluten" i de säkras mun är ett föraktande av Guds godhet och fördragsamhet. Ty Gud har åt forna Guds namns föraktare visat, att nådens dörr var tillsluten den stund Noa gick in i arken. Och dock tänkte de säkra "Nådens dörr är ännu icke tillsluten, nog är nådens dörr öppen för oss liksom för Noa." Noa ansågs för en dåre, som började bygga ett fartyg på torra landet, där intet hav fanns i närheten. Men huru gick det med smädarna och föraktarna av Guds godhet? Kunde de väl ännu smäda i det svarta havets böljor? Sammalunda gick det med Judarna, som i Johannes och Frälsarens tid föraktade Guds godhets och långmodighets rikedom och ej förstodo, att Guds mildhet kallar dem till bättring. För dem blev även nådens dörr tillsluten före döden, ty på samma dag blev deras stad belägrad. Högfärdsdjävulen förmörkade så deras ögon, att de ej hade förstånd att bedja sina fiender om fred, innan det var för sent. Men så stark tro hade Judarna, att Messias skall komma och hjälpa dem, emedan de hade visat förakt för den rätta Messias. Då den rätta nådens och besökelsens tid var inne ansågo de Messias för en falsk profet och villoande.

Så göra även denna tidens säkra och nådetjuvar. Om någon kristen kommer och undervisar nådetjuvarna, så säga de: "Nog finns det nåd hos Gud för oss lika väl som för eder, nådens dörr är ännu icke tillsluten." Varav vet du, nådetjuv, att nådens dörr ej redan är tillsluten? Därav tager du utan tvivel en viss falsk tröst åt dig, att Gud ej dräpt och kastat dig i förtappelsen. Men ser du, huru det gick med Judarna, som levde flera månader efter det staden blev tillspärrad, och männen hade en stark tro, att Messias

skall komma från himmelen, då de dö. Emellertid har även i våra tider mången kristendomens motståndare på sin dödsbädd nödgats bekänna, att Gud ej hör hans böner. Mången säker har vaknat först på dödsbädden, och till helvetet har dörren varit öppen, men ej till himmelen.

Se på detta sätt förakta de säkra Guds godhets och långmodighets rikedom och förstå ej, att Guds mildhet lockar dem till bättring. Nog äro de säkra färdiga att anklaga de kristna och säga: "Äro väl de kristna bättre? De äro fästade vid världen liksom vi: de ljuga på de säkra och göra orätt, och det hörs ej av någon vedergällning: men då någon lärare kommer, låtsas de vara kristna och köpa med pengar syndernas förlåtelse." Dessa och andra dylika anklagelser göra de säkra mot de kristna överallt, där kristna finnas. Men vi har sett, att Guds barns åklagare ej tröttna att anklaga de kristna sålänge en enda kristen finnes på jorden. Och fastän Guds barns åklagare ej ännu fått så stor del av böterna, att han vore nöjd, så är det likväl bättre än ingenting att han kastar de kristna i kitteln och själv står på locket, innan kitteln blir het. Vi veta, att Guds barns åklagare är utkastad från himmelen ned på jorden och har stor vrede, vetande att han ej har lång tid.

Hans vrede på jorden ser man ej allenast av de krig, som föras i världen, utan även i denna lilla hop, där de säkra strida sinsemellan, gå till rätta och avundas varandras handel och leva som hundar och kattor. Varför göra de säkra ej bättring från det dagliga ogudaktiga levernet, att de sedan med skäl kunde beskylla de kristna, att de ej komma överens sinsemellan? Väl få de kristna bära hundhuvudet. Om någon kristen faller, så få den ondes änglar glädje därav.

Men vi hysa ett sådant hopp och förtröstan till Gud, att de kristna ej förakta Guds godhets och långmodighets rikedom, fast de av köttslig svaghet snava. Ty Salomo säger: "Om den rättfärdige faller sju gånger, så står han upp igen." Och Herren säger genom

profeten: "Vilken av eder är den människa, som icke gärna uppstår, när han fallit?" Vi säga: de kristna falla, men de stå upp igen, då däremot nådetjuvarna ej stå upp. Detta kommer därav, att de ej själva märkt, att de har fallit. Vi kunna ej tro dem till kristna, som bära den kristna tron och bedriva hor. Paulus bestraffade en hel församling för en enda horkarl skull och befalldes att man skall giva den hor karlen i satans våld. De som tro och stjåla, tro och hata sin nästa, sådana äro ej några kristna, utan de äro satans hop, som det står skrivet i Uppenbarelsboken.

Om vi nu ville betrakta, vilka de äro som förakta Guds godhets, fördragsamhets och långmodighets rikedom, så finna vi först och främst, att isynnerhet de säkra förakta Guds godhets och långmodighets rikedom. Ty de bekänna visserligen, att Gud föder och uppehåller dem, men de bekänna ej, att Gud överlämnar dem i satans våld sålänge de tjåna den onde med tankar, ord och gärningar. De mottaga Guds godhet likasom hundar och kattor, vilka slåss om köttbiten. De förstå annars ej, att Guds långmodighets rikedom kallar dem till bättring. Men fastän nu dessa Pauli ord gälla isynnerhet de säkra, vilka småda Förbarmarens tårar och förtrampa Hans blod, så få även de kristna lägga dessa ord på minnet, på det att de ej må bliva föraktade av Guds godhets och långmodighets rikedom, då de genom ovaksamhet giva världen rum i sina hjärtan, som man ser, att för de unga vill prål först bli lovligt och därefter blir hordomen uppenbar. De äldre fästa sig vid världen, och sålunda blir girigheten lovlig, och så blir hjärtat fast, att Guds ord ej mer blir levande. Härigenom är det slutligen den döda tron som utgör en sådan människas kristendom, men där finnes ingen stråvan.

Vem vet om en sådan tro består i döden? Mångenstädes bedrövas Guds Ande, och Jesu sår bliva ånyo upprivna.

Sen till I Jesu lärjungar, huru I mån kunna gå fria de förebråelser, vilka den helige Paulus

skriver uti dagens text då han säger: "Föraktar du Guds godhets och långmodighets rikedom, icke förstående, att Guds mildhet kallar dig till bättring?" Ingenstans har man levat så ogudaktigt som i denna församling, och ingenstans har en så stor och plötslig förändring inträffat som i denna församling. Ej heller har Guds godhets och långmodighets rikedom, någonstans varit så stor som i denna församling, där Gud dragit människorna såsom bränder ur elden och såsom kol från ugnen. Ihågkommen, kära bröder och systrar, i vilket ömkligt och eländigt tillstånd I var innan Guds godhets och långmodighets rikedom begynte kalla eder till bättring. Viljen I nu återgå till världen, eller haven I blivit ångerfulla däröver, att även I varit i världen?

Gud har bevisat så stor barmhärtighet emot eder. Guds Ande har så kraftigt klappat på edra hjärtan, Jesus har gråtit så mycket i edra hjärtan, Han har så högt älskat dessa borttappade får, vandrat tunga och mödosamma steg och ropat efter dem på Sinai berg, vid Röda havets stränder och vid floden Jordan, sökande och ropande efter sina borttappade får, och har ryckt från ulvens tänder några bävande lamm, vilka ulven slitit och sargat. Jag vet att Jesu får ännu bråka och svara, då Herden ropar, fast somliga blivit borttappade, somliga har gått vilse, somliga har fastnat mellan stenar, somliga har ulven jagat i Röda havet, somliga har blivit lata och somliga har tröttnat på vägen. Jag tror likväl, att de skola svara, då Herden ropar efter dem, huru djupt i skogen de än må vara. Och fastän jag är dålig att föda Jesu lamm, så skulle jag likväl ej önska att de skulle förgås, utan min önskan vore att de levde och bure vit ull. Jag skulle önska att de finge vila och idissla på Sions berg: jag skulle önska att de finge sjunga den nya sången åt Gud och Lammet: jag skulle önska att de finge glädjas och fröjdas evinnerligen.

Jag skulle dö av sorg, om ännu de dyrt återlösta själar skulle gå förlorade som kommit att känna Förbarmarens kärlek. När

Jesus i sin dödskamp ropade: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig:" då föllo de olyckliga själar, som hade känt Förbarmarens kärlek och likväl förlorat den, tungt på Hans samvete. För de olyckliga själar har Förbarmaren svettats blod, vilka engång känt Förbarmarens kärlek, smakat det tillkommande livets kraft, engång legat uti Jesu sköte vid Herrens nattvard och då lett mot Förbarmaren och klappat med sina menlösa händer, diat Förbarmarens bröst, tagit Honom om halsen och omfamnat Honom med barnslig kärlek. Om dessa stackare förvillas bort från fadershuset och gå i dystra skogar eller springa till det bottenlösa havets strand, så förgås de där till evig tid, så att Förbarmaren ej hittar ens ben efter dem. Detta förorsakar Förbarmaren stor sorg, och Han ropade i sin djupa ångest: "Min Gud, varför har du övergivit mig?" Skåden nu, barn, vilken bedrövelse och smärta I har åstadkommit åt Förbarmaren, då Israels store Herde vandrade tunga och mödosamma steg på Sinai berg, längs Röda havets strand och vid floden Jordan, bittida

och sent sökande och ropande efter sina borttappade får. Kommen ihåg huru Han med glädje lade på sina axlar dem som Han fann i syndens ödemark, och bar till sin hjord. Kommen ihåg huru trevligt det då var, när I kände Förbarmarens kärlek, lågo uti Jesu sköte och log mot Förbarmaren, tog Honom om halsen och kröpo efter Honom när Han lade eder ned att sitta på denna världens kalla golv. Kommen nu ihåg denna sälla tid och bedjen, att I mån bliva så små att I rymmens i Förbarmarens famn, på det att I skolen få sitta i Förbarmarens famn evinnerligen. När Förbarmaren hunnit från alla sina göromål och tillrett mat åt alla barn, då skolen I få sjunga i evighet I skolen få dia Hans bröst, le mot Honom med menlös glädje, omfamna Hans fötter och taga Honom om halsen, omfamnande Honom av allt hjärta och upplyftande små menlösa härn der, som Förbarmaren tvagit snövita. Bedjen sålunda: "Kära Förbarmare! Tag oss i din famn, lyfta oss upp från detta kalla och svarta golv och värm oss med din kärlek nu och i evighet. Amen."

2 PETR. 3: 15; LUK. 11: 5—13

RÄKNEN VÅR HERRES JESU KRISTI TÅLAMOD FÖR EDER SALIGHET. 2 PETR. 3: 15.

På detta ställe skriver aposteln Petrus till de kristna, att de skola räkna vår Herres Jesu Kristi tålamod för sin salighet, då Han varit så långmodig, att Han icke straffat dem efter deras förtjänst. Icke allenast då, när de ännu voro hedningar, har Kristus varit så långmodig, att Han väntat på deras bättring, utan även sedermera, då de blivit kristna och Guds barn, har den nådige Frälsaren varit så långmodig, att Han låtit dem leva, fastän de i så många stycken äro vankelmodiga. Denna långmodighet borde de kristna räkna för salighet, då de se och höra, hur långmodig Jesus Kristus är, att han icke straffar dem efter förtjänst. Om nämligen Herren dömdde de kristna efter förtjänst, så skulle ingen själ bliva frälst. Detta känna alla kristna, som äro vakande, de känna, hur mycken synd och ondska bor uti dem, de känna, att om Kristus icke vore så nådig och långmodig, så skulle de redan för länge sedan gått evigt förlorade. Men för vår Herres Jesu Kristi långmodighets skull ha de fått erfara den stora nåd, att de kommit att känna vad nåden är, om de förmådde så vaka och kämpa i sin kosteligaste tro, att världen, djävulen och det egna köttet ej måtte beröva dem tron och driva dem bort från Kristus, såsom somliga redan ha fallit i vantro och tvivel, varigenom fienden förmått dem att återvända till världen och genom världen till förtappelsen. Egenrättfärdigheten har uttröttat många och jagat bort från Kristus, fastän det nu synes, att alla som fly till världen, de sjunka för världslig sorgs skull ned i helvetet och nödgas slutligen döma sig själva, så att det ej med avseende på många är hopp om ett bättre liv. Räknen nu vår Herres Jesu Kristi tålamod för eder salighet, som låtit eder leva intill den dag, då detta ljus kom i världen varigenom mången kommit att känna sin uselhet och olycksalighet, och mången har även genom denna upplysning

funnit, var vägen går till himmelen. Han har nödgats börja ropa med så hög röst, att rösten blivit hörd i himmelen; och mången botfärdig har erhållit svar, liksom den botfärdiga rövaren på korset. Mången har även genom döden med glädje och stor trosfrimodighet fått begiva sig bort från världen. Detta har vederfarits dem, som räknat vår Herres Jesu Kristi tålamod för sin salighet, då Han varit så nådig och långmodig, att Han skonat oss stackare till dess att ljuset uppgått ovanifrån och att Han icke låtit alla dö i sin blindhet, utan låtit några själar förnimma varest de befunno sig.

Detta har visserligen varit vår Herres Jesu tålamod, varom Petrus bjudit de kristna, att de skola räkna det för sin salighet. Om nu forna drinkare skulle tänka, hur olyckliga de hade varit, om Gud låtit dem löpa huvudstupa till förtappelsen, om forna horkonor och tjuvar skulle tänka, vart de hade hamnat, om Gud icke hade uppväckt dem ur syndens sömn och tagit dem fatt i syndaloppet, så skulle däruti redan vara orsak att räkna Guds långmodighet för frälsning, då Han varit så långmodig och så tålig med dem, att Han icke kastat dem i helvetet uti deras blindhet. Om de skulle betrakta hur långmodig Gud varit, som skonat dem till dess att den blinda stackarens ögon blevo öppnade, och ända till den dag, att de fingo se var vägen går till himmelen, så skulle de nog ha orsak att räkna denna Guds långmodighet för sin salighet. Detta bör förstås sålunda, att då Gud skonat de ogudaktiga intill den dag då Han fått dem att stanna i syndaloppet och vända tillbaka från förtappelsens väg, så har denna långmodighet vederfarits dem till salighet, nämligen dem, som anammat denna nåd. Men dem har Guds långmodighet blivit till förtappelse, vilka föraktat Guds långmodighets rikedom. När således den

helige Petrus skriver till de kristna: "räknen vår Herres Jesu Kristi tålmod för eder salighet", så är det utan tvivel hans mening, att de kristna borde minnas, hur långmodig och tålig Gud är, som väntat på deras ånger, ifall de skulle känna vilken stor nåd det är, att Gud icke låtit dem gå i evigheten uti deras blindhet. Räknen nu detta vår Herres Jesu Kristi tålmod för eder salighet och kommen ihåg, hur olyckligt det gått med eder om Gud efter eder förtjänst kastat er i helvetet, då I ännu voren Hans fiender. Men dragen icke denna Guds nåd till lösaktighet eller lättsinnighet och låten icke världens sorg betunga edra hjärtan, och striden med all makt emot djävulen. Varen utrustade med rättfärdighetens stridsvapen, med trons sköld, med salighetens hjälm och med Andens svärd. Ty nu är en sådan tid förhanden, att om möjligt även de utvalda skulle vilseföras. Det finnes ej heller mer så många själar vilka kunna tro, att Guds Son snart skall komma och hämta sina egna bort från denna sorgedal. Räknen nu vår Herres Jesu Kristi tålmod för eder salighet och bedjen, att den store Korsbäraren, vilken icke sparat en enda blodsdroppe, som Han icke låtit rinna till de botfärdigas och troendes förlossning, ännu ville strida för dem, som i denna världen bliva hatade och förföljda för Kristi namns skull, att de må orka bära Hans kors till Golgata berg och följa Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg och slutligen få se den store Korsbäraren på Sions berg och njuta av Hans åsyn i evighet.

Hör, du de botfärdigas och troendes Konung, de bedrövades och betungades suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 11:5—13.

Första Böldagens aftonsångstext finnes upptecknad 2 Petrus 3: 9 och lyda orden sålunda: **Herren haver tålmod med oss och vill icke att några skola förgås, utan att var och en vänder sig till bättring.**

Med ledning av vår upplästa heliga text skola vi på denna heliga stund betrakta, Varför

Herren har sådant tålmod med oss. Den helige Petrus har uti dagens text tillkännagivit, varför Herren har sådant tålmod med oss, nämligen därför, att Han väntar bättring av var och en. Men ej mången tager vara på Guds långmodighets rikedom, ty de flesta uppskjuta sin bättring från dag till dag och från år till år, till dess att döden börjar svårligen tränga deras hjärtan. Då skulle de göra bättring, om de kunde det. Men då Petrus nu skriver sådana ord till de kristna att Gud har tålmod med oss och vill icke, att några skola förgås, utan att var och en vänder sig till bättring, så hörs det av dessa ord, såsom fordrade Petrus bättring av de kristna, fast det ej står skrivet, i vilket avseende de borde göra bättring. Nog behöva visserligen de kristna göra bättring, men ej såsom de säkra fordra. Ty de säkra fordra även bättring av de kristna, men ej en sådan bättring som Gud fordrar, utan en sådan bättring fordra de säkra av de kristna, att dessa borde samtycka till de säkras gärningar och handlingar, nämligen börja suppa och bedriva hor med dem och leva på världsligt vis. Men Petrus fordrar bättring av de kristna i sådant, varuti de sannerligen äro skyldiga, såsom t. ex. världskärlek, som redan i Petri tid började visa sig bland de kristna, såsom vi se av Jakobs epistel. Aposteln Jakob bestraffar strängt de kristna för deras hjärtas hårdhet och obarmhärtighet, då han uti andra kapitlet av sin epistel skriver: "Om uti eder församling komme en man med en guldring och med en härlig klädnad, komme och en fattig man i trasig klädnad; och I sågen på den som haver de härliga kläderna, och saden till honom: Sitt här väl, och åt den fattiga saden I: Stå där, eller sitt här vid mina fötter; då tänken i icke rätt, utan varden domare och gören en ond åtskillnad. — Men om en broder eller syster vore naken och fattades daglig föda, och någon av eder sade till dem: Gån i frid, värmen eder och mätten eder; och giver dem likväl intet vad lekamen behöver, vad hjälper det dem?"

På detta ställe få nu de kristna höra förebråelser, först däruti, att de göra en ond åtskillnad mellan den fattiga och rika, och vidare däruti, att de icke hjälpa de behövande eller lämna dem ohjälpta i lekamligt avseende. Detta är ett fel, varifrån de kristna borde göra bättring. Världskärleken är sådan, att den vill utesluta kärleken och gör hjärtat så hårt, att där ej finnes någon barmhärtighet. Världskärleken och girigheten göra samvetet så mörkt, att det ej finnes ens något samvetskrav att hjälpa den behövande. I detta avseende har aposteln Jakob förebrått de kristna, och Petrus skriver uti dagens text, att Gud har tålmod med oss och vill icke, att några skola förgås, utan att var och en vänder sig till bättring. Här höra vi, att även Petrus fordrar bättring av de kristna, men ej en sådan bättring som de säkra fordra, utan en sådan bättring som Gud fordrar. Ty den bättring de säkra fordra, av de kristna är falsk. De säkra fordra, att de kristna borde bliva såsom änglar. Men de kristna ha aldrig blivit änglar, varken i Frälsarens tid ej heller i Petri tid, utan de kristna äro alltid felande. Men den ondes änglar vinna ej någonting därpå, att de anklaga de kristna, utan större blir blott de säkras ansvar på domedagen, då de säkra ej gjort bot och bättring, utan ha förhärdat sitt samvete. Och då Jakob skriver om dem, som gå i härlig klädnad, så har han helt säkert predikat mot prål, fast vi icke veta, huruvida de varit kristna, som burit härlig klädnad. Visserligen finnas även här ännu sådana, som gå klädda i härlig klädnad och likväl bära det kristna namnet. Somliga kristna vilja ännu älska sådana kläder, som äro härliga inför världen. Men vi tro att de, som redan sannerligen är kristna, upphöra att bära härlig klädnad. Vi veta visserligen icke, huruvida de kristna i Jakobs tid burit prål på sig, men Paulus talar även om kvinnornas prål och predikar däremot. Många andra fall förekomma i de kristnas hemliv, varuti de utan tvivel behöva bättra sig ifall de kristna skulle känna, vilken stor nåd det är, att Gud

har sådant tålmod med dem, att Han ännu väntar på deras bättring. Ty otåligheten är så stor hos de kristna, att de stundom komma att giva sina dödliga lemmar i syndens tjänst. Då de ej äro vakande, så slipper gamla Adam även lös, och denna gamla Adam vill beröva många deras tro, så att de efter någon tid nödgas bekänna: "Jag förmår icke tro, gamla Adam reste sig hos mig." För denna gamla Adams skull uppträder egenrättfärdigheten såsom åklagare och domare, varför de bliva kraftlösa. Ack att de genast ångrade sig och förliktes med sin trätobroder så skulle de strax kunna stå upp igen. Men de underkasta sig egenrättfärdighetens dom och sänka sig ned i botten, och slutligen gå de helt och hållet till världen. De minnas då icke, vilket tålmod Gud har, som icke vill, att några skola förgås, utan att var och en vänder sig till bättring. Det finnes ännu en sak, varifrån de kristna borde bättra sig, nämligen från den stumhet och förtigenhet, som börjat besvära de kristna. I början av denna väckelse ha alla ropat: "gören bättring", men nu bryr sig ej mer mången därom och det synes såsom hade de kristna blivit stumma av den orsak, att deras ord ej verkar något. Men denna otrosfrukt borde borttagas från Guds vingård, ty den som ej orkar tro att hans ord verkar, hur orkar han tro, att den Helige Ande ännu bor i honom? Himmelriket är likt en man, som sådde säd i jorden och gick bort och åt och sov, och säden växte av sig själv, först brodd och sedan ax samt slutligen fullmoget vete i axet. Så kommen ihåg, I få själar, som blivit satta till säningsmän, att säden växer av sig själv, och kommen tillika ihåg, vilket tålmod Herren har med oss, som icke vill, att några skola förgås, utan att var och en vänder sig till bättring. Nu har Herren haft tålmod med oss, då Han först väntat på de säkras bättring, fastän ej mången bättrat sig. Men Herren är ännu långmodig och tålig, som väntar även på de kristnas bättring i de stycken, varuti de sannerligen behöva bättra sig. Och vi hysa det hopp, att de kristna göra bättring, att de

härefter bättre börja minnas, vilket tålamod Herren har, som ännu väntar på vår bättring. Sannerligen behöva vi bättra oss i många avseenden. Kommen ihåg, I få själar, som ännu vaken och kämpen eder dyra troskamp, att snart skall anskriet höras: "Se Brudgummen kommer, gå ut emot Honom!" Snart skall Guds Son komma och

avhämta sin fattiga brud. Snart skola gäster komma från himmelen för att skåda, hur skön Frälsarens brud är. Snart skola Guds barn få glädjas och fröjdas på Sions berg, där alla, som räkna Guds långmodighet för sin salighet, få prisa sin Skapare och Förlossare i den Heliga Ande nu och i evighet. Amen.

HES. 33: 11; LUK. 18: 1—8

GUD VILL INGEN SYNDARES DÖD, UTAN GUD VILL, ATT VAR OCH EN, SOM LIV OCH ANDA HAR, SKALL OMVÄNDA SIG OCH KOMMA TILL SALIGHETENS KUNSKAP. HES. 33.

Av dessa Guds ord höra vi, att Gud vill ingen syndares död, utan det är Guds vilja, att människorna skola komma till salighetens kunskap. Han vill, att människan skall känna saligheten, icke allenast tro, att den finnes till, utan hon skall själv förnimma och smaka saligheten. Hon skall redan här känna salighetens försmak och kristendomens kraft. Och då Gud genom profeten Hesekiel kap. 33: 11 säger: jag haver ingen lust till den ogudaktigas död, så är det troligt, att Gud icke vill att en botfärdig syndare skall nedsjunka i helvetet, utan det är Guds vilja, att den ogudaktiga måtte bliva upplyftad från helvetet; dock vill ingen bliva upplyftad från helvetet, innan han känner att han fallit ned i helvetet. En världslig och säker människa känner icke, att hon är färdig att nedfalla i helvetet förrän samvetet vaknar. Men en väckt människa hyser den fruktan, att hon skall nedsjunka i helvetet, och då hon ännu därtill känner samvetskval eller helvetets försmak, så säger Herren: "Jag vill ingen syndares död, utan att syndaren omvänder sig och kommer till salighetens kunskap." Men mången väckt människa vågar ej tro, att Gud kan upplyfta henne från helvetet. En väckt människa känner nog, att helvetet finnes till, något som hon i säkerhetens tillstånd icke förnummit. När hon känner lagens förbannelse, först då börjar hon tro att ett helvete finnes; men hon förmår ej mer tro vad Gud sagt, att ett himmelrike även finnes och att Gud icke vill en syndares död eller förtappelse, utan Han vill, att syndaren skall komma till salighetens kunskap. Och då det nu är Guds vilja, att de botfärdiga skola hjälpas upp från helvetet, att de skola smaka nåden, så vore jag förbannad, om jag genom lagens förbannelse ville trycka ännu djupare ned i helvetet de själar, som redan genom sitt

samvetes förebråelser äro nedtryckta i helvetet. Jag vill fastmer genom evangelium såvitt jag kan och förmår hugsvala de bedrövade, såsom jag vet, hur nådig Frälsaren är mot de botfärdiga. Hos vilka Han förnimmer litet början till ånger, dem tillsäger han syndernas förlåtelse. Visserligen voro ej många, vilka Han utlovade nåden, stadda i så djup ånger, att de hade råkat i förtvivlan. Och jag tror, att en botfärdig syndare ej behöver falla i förtvivlan, om egenrättfärdigheten ej vore så fasligen stor. Men egenrättfärdigheten är så stor, att ingen slipper förbi det kärr, som kallas misströstans dy.

Och visserligen hade ej de första kristna så mycket tvivel som somliga nu synas ha; men detta torde ha kommit däraf, att de ej hade så mycken egenrättfärdighet. De hade däremot en starkare tro och följaktligen även större andlig glädje, kraftigare förnimmelse av nåden och mera brinnande kärlek. Det var även hos dem ett nådens kännetecken, att de voro barmhärtiga. Deras hjärtan voro ej så fästade vid världen som våra hjärtan. Världen synes vara kär även för dem, vilkas hjärtan äro förkrossade. Om hjärtat hade sluppit löst ifrån världen, så skulle de fattiga helt säkert bliva hjälpta; men blotta lagen kan ej döda girighetsdjävulen, ty lagen kan icke göra levande. Då människan ännu icke är förvissad därom, att hon är ett Guds barn, eller så länge människan ännu fruktar, att hon skall falla ned i helvetet, så vill världskärleken fångsla hennes hjärta, hon skulle ej vilja gå miste om båggedera, såväl världen som himmelen. Men om en botfärdig syndare blir förvissad därom, att han är ett Guds barn, så slipper han helt säkert bättre lös från världen och från djävulens bojor, ifall hans tro är levande; men den döda tron frigör ingen från

världskärleken. Den som har en död tro, han älskar såväl världsliga ägodelar som sitt eget kött. Om kärleken till köttet är större än kärleken till ägodelarna, så lägger han all sin förmögenhet i sitt eget svalg och tänker sålunda: "Det är bättre att äta och dricka än att lägga i förvar." Om han älskar sina ägodelar mer än sitt eget kött, så samlar han så mycken förmögenhet som möjligt och näns likväl icke själv förtära därav. Somliga samla skatter både med rätt och orätt, på det att de må bliva i tillfälle att förslösa dem i dryckeslag och gästabud samt på sådant sätt vinna världslig ära. Men jag tror, att en kristens hjärta skulle bättre slippa löst ifrån världen, om han genom levande tro begynte tro och förnimma, att han är ett Guds barn. Vad gör han vidare med några ägodelar, då hans själ är i himmelen? Kanhända någon skulle vilja vända frågan och säga: vad gör den med ägodelar, som känner sig dömd till helvetet? Men saken förhåller sig icke så, utan den som är i helvetet, han vill samla ännu mera ägodelar, fast det ej gagnar honom. Ty Frälsaren säger: "Varest eder skatt är, där är ock edert hjärta." Men om människans bästa skatt är i himmelen, då har hennes hjärta sluppit någorlunda löst från världen. Vi tro således, att människans hjärta ej slipper löst ifrån världen, om än hennes själ vore i helvetet; men då slipper hon löst ifrån världen, när hennes själ är i himmelen.

Och följaktligen borde tvivlande själar upplyftas från tvivel, och säkra världsträlar borde nedtryckas i tvivel, ifall det stode i människans makt; men intetdera är för människan möjligt, utan det är för Gud som ingenting är omöjligt. Han kan nog kasta de förhärdade i helvetet, och tvivlande kan Han lyfta upp från helvetet. Det är även vårt hopp och vår tillförsikt, att den nådige Frälsaren kan och vill förbarma sig över botfärdiga syndare och hjälpa dem upp ur förtvivlan, om de blott äro villiga eller med tålmod vänta tills förlossningen kommer. O Herre, upphör icke att tukta de ohörsamma till dess att deras hjärtan bliva förkrossade, aga hårda

hjärtan till dess att de bliva såsom fnöske. Krama de förhärdade till dess att blodet sprutar ut från mun och näsa, men hjälp även med din nåd dem, som äro stadda i nöd och hela hjärtessåren med en droppe av ditt menlösa blod, på det att de må sätta tro till dig, Herre, och bliva hjälpta genom vår Herre Jesus Kristus. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 18: 1—8.

Då denna dagens text talar om nåden och för de botfärdiga framställer den förlossning, som genom Kristus skedd är, så vilja vi i dag genom Guds nåd leda bärarna av Jesu kors till Golgata berg och för det första visa vägen, som från fördärvets stad drager till Golgata berg, för det andra vem det är som tvingas att bära Jesu kors och för det tredje, hur Jesus själv påtager sig det kors, som korsbäraren burit, så snart han kommit till Golgata berg.

Vi höra av Kristi pinas historia, att världshopen förde Jesus ut till att korsfästas, sedan Han först blivit riktigt pinad, gisslad och begabbad. Han bar först själv sitt kors. Men då Jesus redan i lekamligt avseende var så uttröttad, att Han ej orkade vandra så snabbt som världshopen ville, så tog världshopen med våld Simon av Cyrene och tvang honom att bära Jesu kors. Vi höra således, att korsbäraren ålägges med våld och mot sin vilja att bära Jesu kors. Människan vill först icke bära detta kors. Det är nämligen en så stor skam inför världen att bära Jesu kors, och människan mister därigenom sin ära. Om det vore ett silverskrin eller en klädesrock eller brudkrona, nog skulle var och en gärna bära sådant. Men Jesu kors, som är fullt med förbannelser, varpå alla spotta och som denna världens hederliga män ej ville vidröra med sin fingerspets — detta kors blir åtminstone först tungt att bära, icke därför, att det i sig självt är alltför tungt, utan därför att det är den mannens kors, som av världen

är begabbad och föraktad och dömd som den största skälm.

Den mannen anses själv för rackare och skälm som tager vård om en avrättad rackares och skälms döda kropp. Den måste vara någorlunda dålig och föraktad som åtager sig att bära en sådan mans kors. Han är ej bättre än den, som blivit dömd till att korsfästas. I Jesu kors finnes världens hat och världens smälek, där finnes hela världens förbannelser hopsamlade. Och det vore ännu bättre, om vägen skulle draga genom en gränd eller genom en skogbevuxen ödemark, där ingen människa ser. Men den väg korsbäraren måste vandra går genom fördärvets stad, där alla dygdiga horkonor spotta på korsbäraren, alla oskyldiga tjuvar skälla på honom, alla barmhärtiga krögare kasta smuts på korsbäraren, alla stadens hundar samlas kring honom och alla den ondes änglar skratta åt honom. Detta världsbarnens begabberi och löje blir för korsbäraren tyngre än själva korset. Mången korsbärare inbillar sig, att det är Jesus som pålagt honom detta kors. Men det gör honom illa till mods, att det är världshopen, som med våld tvingar honom att bära detta kors. Om Jesus själv hade pålagt honom detta kors, så kunde korsbäraren tänka, att han av Jesus får tack; men nu får han intet tack därför, utan endast sorg och grämselse. Fast Jesus sagt: "mitt ok är ljuvligt och min börda är lätt", så känner korsbäraren det icke ljuvligt och lätt, utan det blir för honom ganska tungt och besvärligt, isynnerhet av den orsak, att det icke är Jesus som lagt på hans skuldror detta kors, utan världshopen har med våld tvingat honom att bära Jesu kors. En och annan korsbärare tror sig erhålla något för det att han bär Jesu kors. Han inbillar sig och väntar, att Frälsaren åt korsbäraren skall betala något för hans besvär, men för detta besvär får korsbäraren ingenting. Han får icke ens ett tack därför; och av världshopen får han ej annat än skam. Hören väl, I korsbärare! I torden vara i den tron, att I genom edert korsbärande gjort

eder förtjänat av en stor belöning. Men I får icke ett öre därför, fast mången korsbärare tror sig därigenom snart förtjäna liv och salighet, fast han ej får något för sitt besvär, ej så mycket som: "mycket tack, kära kristen, för detta besvär." Och vem skall tacka korsbäraren därför? Ingalunda har Jesus pålagt honom detta kors, utan världshopen, hans egna skötebarn, vilka han diat och uppfostrat, hans egna skötesynder, som han älskat: högfärd, girighet, svordom, stöld, otukt, hat, lögn, världskarlek, världslig ära och egenrättfärdighet — se, dessa skötesynder utgöra den världshop som tvingar dig att bära Jesu kors, fast du inbillar dig, att det är Jesus som lagt sitt kors på dig.

Men det förhåller sig icke så, utan det är du som lagt korset på Jesus, men icke Jesus på dig. Du har korsfäst Frälsaren, men icke Frälsaren dig. Du grundar saligheten på korsbärandet; men grunda den icke därpå utan på Jesu förtjänst allena. Somliga bära världens kors, bygga sin salighet därpå och tänka så: "då jag blivit fattig, blivit olyckligt gift, legat sjuk, mistat min egendom genom onda människor och burit världens sorg, så tror jag, att Gud tusenfallt skall vedergälla mig denna timliga vedermöda och giva mig himmelens glädje för all den vedermöda jag lidit i världen." Men om bärarna av världens kors bliva besvikna, då de taga sig en falsk salighetsgrund, så bliva nog även bärarna av Jesu kors besvikna, om de börja bygga sin salighet på korsbärandet och icke på Frälsarens förtjänst allena. Människan förmår icke med egen kraft betala sin syndaskuld, hur mycket hon än må lida, men Jesus har betalat all syndaskuld, då Han själv tog korset på sig och lät sig korsfästas.

När nämligen korsbäraren genom mycken vedermöda och oro omsider kommer fram till Golgata berg, då blir korset borttaget från hans skuldror. Jesus säger då till korsbäraren: "Du har genom dina synder gjort dig förtjänt av att bära detta kors in i evigheten, men jag ser, att du arma syndare icke orkar bära detta kors ens en mil, så mycket mindre in i

evigheten. Du har tröttnat redan på en kvart mils väg, och mången gång har du förargats och kämpat med otåligheten. Hur många gånger har du icke redan blivit förargad vid Frälsaren, vilken du tror vara orsaken därtill, att en sådan oro kom över dig. Du har mången gång blivit förargad vid människorna, vilka du ansett för onda, då de begynte oro gamla Adam, och fastän det ej är kvar mer än en kvarts mil till Golgata berg, så har du redan många gånger blivit utmattad och knotat samt hotat kasta korset bort ifrån dig. Var icke så otålig, utan bär detta kors åtminstone så länge, att det blir borttaget från dig och lägges på Jesus." På detta korsträ är nu Jesus själv korsfäst, och på detta samma trä äro alla världens smädelse och förbannelser korsfästa, så att det för korsbäraren är slut med all ära. Han bryr sig ej något därom, att människorna försmäda honom för kristendomens skull. Världens hat förmår intet åt korsbäraren, då han kommit fram till Golgata berg. Men från köttets begärelser har han ännu icke helt och hållet sluppit lös, innan köttet med Kristus varder korsfäst tillika med lustar och begärelser.

Jag skulle nu vilja leda korsbärarna till Golgata berg, jag skulle vilja säga till dem: "nedlägggen eder börda på Golgata berg, där Jesus själv blir fastnaglad på korsets trä, och sugen nådens saft ur Hans sår. Då I ären trötta av korsets bärande, så nedlägggen edert kors vid Jesu sida, på det att Han själv måtte få bära detta kors, I förmån likväl icke vidare själva bära det."

Dagens heliga text vill säga, att korsbärarna skola nedlägga sin börda på Golgata berg, då den helige Paulus säger: "Kristus Jesus har utgivit sig själv till en lösepenning för alla." I fall egenrättfärdigheten ej vore till hinder, så skulle helt säkert var och en tro dessa ord och taga sig hugsvalelse av Kristi fullkomliga förtjänst, och skulle alls icke tvivla, att hans synder äro förlåtna; men egenrättfärdigheten förorsakar nöd hos mången. De vilja nämligen icke tro, att Frälsarens blod är en fullgiltig lösepenning.

När synderna bliva uppenbara, då vill människan genom egen bättring minska dem. Hon skulle vilja bliva en ängel och först sedan anamma nåden. Men änglarna behöva ingen nåd, de slippa till himmelen med egen bättring och egen rättfärdighet; de behöva ej tigga. Fördenskull måste jag säga till dem, vilka ej såsom syndare vilja fly till Frälsaren: Gån då till himmelen med eder egen rättfärdighet, förbättrén själva edra hjärtan. Då hjärtat kännes hårt, så gören det mjukt med brännvin; då hjärtat kännes kallt, så uppvärmen det med konjak; då hjärtat kännes brinnande, så tagen avkyllning från flaskan; då hjärtat kännes ont, så gören det gott med draggift. Om I ej mottagen det läkemedel, som flyter ur Frälsarens sår, så tagen då det läkemedel, som flyter ur den ondes sår. Ur den ondes sår flyter i dessa tider mycket var; tagen därav läkemedel, om I icke bryn eder om att ur Frälsarens sår suga nådens saft. Ur någonderas sår måsten I söka läkemedel, då hjärtat är sjukt. Ty den döda trons bekännare, vilkas hjärta aldrig varit sjukt, de taga litet var ur den ondes sår och litet blod ur Frälsarens sår och göra av dessa två slags ämnen en blandning och taga därav om afton och morgon så mycket hjärtat behöver. De känna icke att denna blandning innehåller två delar gift och en del honung, förrän hjärtat blir förskämt. Blanden för all del icke gift i honung, utan om hjärtat är sjukt, så tagen rena och obemängda några nådedroppar, som ur Frälsarens sår flytit just för deras skull, som ha hjärtat sjukt. Och dessa nådedroppar utgöra det bästa läkemedel för sårade och förkrossade hjärtan. Tron icke, att den onde flyr för någon blandning, utan det rena försoningsblodet, ren nåd — det är ett gift för den onde. Han tål icke ens lukten av Jesu blod.

Men dessa droppar komma endast de trastar och svalungar till godo, som bäva då åskan dånar på Sinai berg och taga sin tillflykt till det levande vinträdets springor. För dem, som knappt förmå öppna sin mun, är denna mjölk tillredd; och för de kranka, vilkas hjärta

blivit sjukt, skall denna honung utgjutas. Den tillhör icke korpungarna, som förtära skämt kött, ej heller vargungarna, som sarga lammen och suga människoblod; dem borde man giva gift, att det skulle börja svida överallt. Och åt skorpionerna, som sugit gift i stället för honung och ätit salt i stället för socker och suga galla i stället för sötma — dem skall man giva bittra läkemedel, på det att de må komma till uppkastning och utspy all den styggelse de nedsvalt. Somliga ha så förhärdad hud, att de ej känna Faderns aga; ju mer Fadern agar, desto mer förhärdas de. Dessa förhärdade barn säga till Fadern: "Dräp redan! Tag livet med, då du tagit all egendom." Världens kors verkar ej något på de förhärdade. Så säger ju skriften, att de bita sin tunga för pinans skull men förnedra sig likväl icke eller bedja: "Fader, förlåt mig, jag har varit ohörsam." De skulle icke låta en suck uppstiga eller en ångerns tår nedfalla från deras ögon, då Fadern agar dem, utan hota blott, att de skola hämnas så snart de växa större, så att de orka slå sin åldrige Fader till marken och trampa Hans bröst. Är väl nåden utlovad åt sådana? Ha de väl del uti Kristi försoning? Visserligen ha Förbarmarens tårar flytit även för de förhärdade, men de göra gäck av Förbarmarens tårar. Männe icke förbarmarens tårar en gång skola bränna på deras samveten? Jag fruktar, att Förbarmarens tårar bliva heta på samvetet, då de få se, i vem de stungit hava.

Somliga barn le, då deras föräldrar gråta, och säga till föräldrarna: "Icke I gråta föbehöven I gråta för vår skull, vi ha varit dygdiga och i alla stycken uppfyllt faderns vilja. Vi ha livnärt de fattiga och hjälpt de behövande. Samvetet anklagar oss icke. Vi tro oss ha levat så att ingen borde kunna beskylla oss för orättvisa. Nog ser Gud vår oskuld och vedergäller vår redbarhet." Behöva väl

sådana nåd som levat dygdigt? Det är just icke troligt, ty Pilatus och alla andra dygdiga hedningar två sina händer med menlöshetens vatten och säga: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mannens blod." Det har varit hedningarnas tro, att dygdiga människor bliva saliga men de ogudaktiga gå i förtappelsen, och samma hedniska tro finnes ännu i de dygdigas skalle.

Det finnes även några bekännare av död tro, vilka icke säga sig lita på dygden utan på nåden, fast det ej är stort att tala om deras leverne. Ty de kunna nog både gråta och skratta, välsigna och förbanna, älska och slåss, vara redliga och stjåla, supa och vara nyktra, allt hur det passar sig. Men om någon rör vid deras gamla Adam, så börja ormatårarna rinna från deras ögon. Äro väl de kristna som öva sådana gärningar? Åtminstone har ej i skriften saligheten blivit utlovad åt sådana, som med eget lov stjåla nåd. Jag fruktar, att nådetjuvarna slutligen skola råka i nöd, då deras tro berövas dem. Då det nu här finnes vargungar, korpungar, nådetjuvar och små trastar, så måste vi tilldela var och en efter deras natur, nämligen åt vargungarna gift, åt korpungarna skämt kött, åt nådetjuvarna piska och åt nådetrastarna honung, på det att ingen må förfördela den andra ej heller bliva utan. Men åt de korsbärare, som äro stadda i stor ångest och andlig nöd, har den store Korsbäraren utlovat hugsvalelse och vederkvickelse, då de omsider komma fram till Golgata berg. Där skola de få äta manna som regnar från himmelen, där skola de få äta från livets träd som står i Paradiset, och deras tårar varda avtorkade. Måtte Herren Jesus låta drypa en droppe av nåden i deras mun, som äro hungriga. Och i deras ögon, som äro blindfödda, ingjute Han ögonsalva, på det att de en gång måtte få se Guds ljus. Amen.

5 Mos. 30: 6; MATT. 25: 1—13

OCH HERREN DIN GUD SKALL OMSKÄRA DITT HJÄRTA OCH DIN SÄDS HJÄRTA, ATT DU HERREN DIN GUD ÄLSKA SKALL AV ALLT DITT HJÄRTA OCH AV ALL DIN SJÄL, PÅ DET ATT DU MÅ LEVA. 5 Mos. 30: 6.

Vi höra av dessa ord, att Herren ämnar omskära hjärtana, på det att de må kunna älska Gud. Men hjärtats omskäreelse förorsakar smärta, så att den människa, vilkens hjärta skall omskäras, måste sucka och klaga till dess att honungsdroppar ingjutas däri. Alla rätta israeliter äro av hjärtat omskurna och har förnummit den smärta, som åtföljer omskärelsen. Men Stefanus förebrådde Judarna, att de voro oomskurna till hjärtat. Fördenskull vredgades de så svårligen, att de beto samman tänderna.

Ty alla, som äro oomskurna till hjärtat, bliva uteslutna ur Guds nådeförbund och skola utrotas, såsom Herren sagt uti Mose lag. Vi veta med visshet, att här ännu finnes många sådana, som icke äro omskurna av hjärtat, och många äro även de, vilkas gamla förhud efter omskärelsen vuxit igen, och därför ha de blivit ofruktsamma. Ty rätta israeliter äro i kraft av omskärelsen riktigt fruktsamma; men oomskurna hedningar äro icke fruktsamma. Herren har uti ovannämnda ställe, nämligen 5 Mos. 30: 6, talat om hjärtats omskäreelse, liksom även Paulus talar mycket om omskäreelse och förhud. Men den verkan av omskärelsen, nämligen kärleken, som skall följa av omskärelsen, den är en märklig sak, då han säger: "Herren din Gud skall omskära ditt hjärta, att du skall älska Herren din Gud av all din själ, på det att du må leva." Denna omskärelesens verkan har kanske då för tiden varit bättre än vad den nu är. Vi veta, att kärleken uti oskyldighetens tillstånd utgjort salighetens grund, men efter syndafallet har kärleken blivit så svag, att icke heller Luther vågat lägga kärleken till salighetens grund, hur än hjärtat må vara omskuret, fast visserligen de, som till hjärtat äro omskurna, ville älska Gud och åstundade

att älska Jesus, men ha ej kraft därtill. Hur kunna då de oomskurna älska Gud, när icke ens de omskurna kunna älska så som de borde. Gud fordrar visserligen av alla, att de borde älska Honom, men de oomskurna ha ej lust att älska Gud, ty de åstunda älska världen och de förgängliga ting, som i världen äro. Icke äro de upptagna i Guds nådeförbund som äro i förhuden. Men alla rätta israeliter äro omskurna, och de ha genom omskärelsen blivit upptagna i Guds nådeförbund. Och fastän det för oss är svårt att förstå hur omskärelsen kan verka kärlek, så höra vi likväl av dessa ord, som finnas upptecknade 5 Mos. 30: 6, att genom omskärelsen tilltager kärleken, då Moses säger: "Herren din Gud skall omskära ditt hjärta, att du skall älska Herren din Gud av allt ditt hjärta och av all din själ." Och jag tror, att de få själar, som till hjärtat äro omskurna, komma väl ihåg, hur ont det gjorde då Herren höll på att omskära deras hjärtan. De minnas, hur blödande och ömtåligt deras hjärta då var. Men för somliga ha deras hjärtan redan för länge sedan helat, och för några omskurna har ny förhud vuxit, och de ha redan blivit känslolösa. Den onde har regerat deras hjärtan, så att Guds ords tveeggade svärd ej biter på dem.

Hör, du store arbetare och nattväcktare, vårt rop och öppna de förhärdades hårda hjärtan. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 25: 1—13.

Männe Israels Gud ännu lever, I dyrt återlösta själar? Männe Gud ännu ihågkommer den ed Han gav Abraham, Isak och Jakob? Jag tror och är övertygad därom, att Israels Gud icke förgätit sin ed, som Han svurit åt de omskurna, vilka gråtit mycket under omskärelsen. Sjukt blev hjärtat av omskärelsen; men då Herren droppade därin

några honungsdroppar, så botade Han hjärtesmärthan och skänkte glädje och fröjd. Fienden läker även hjärtesår, om hans tjänare stundom skulle få styng i hjärtat. Men de sår, som fienden kvacksalvar, börja slutligen ruttna och lukta och helar aldrig mer; men de sår, som Herren läker, bliva helade. Ihågkommen nu, alla Israels barn, att Herren omskurit edra hjärtan, att I skolen älska Herren eder Gud av hela edert hjärta och hela eder själ, om så icke är, att I haven förgätit det heliga verk Herren gjorde med eder, då Han genom Moses förde eder utur trälldomens hus, ifrån den stora tåreöken, där I blivit födda och uppvuxit. Herren minnes ännu i dag sin ed som Han svor åt Abraham, Isak och Jakob, att Han vill föra alla rätta israeliter till det förlovade land, där mjölk och honung flyter. Ack att I blott mindes eder väg och eder ed, då I knäböjen inför Herrens altare. Eller haven I förgätit den dyra ed och det löfte I gjorde vid Herrens altare, då Han upptog eder i sitt nådeförbund och svor vid sig själv: "Så sant jag lever, säger Herren?" Haven I nu fått lust att återvända till det hedniska landet? Då de egyptiska köttgrytorna rinna eder i hågen, begynnen I utan tvivel säga: "Funnos icke gravar i Egypten, då du förde oss bort till att dö i öknen. Uti denna öken finnes ej bär på träden, ej vatten i jorden, ej bröd i åkern." Så säga alla högfärdiga män, som anse vandrigen genom denna öken tung och besvärlig. De säga till Moses: "Det finnes ej vatten i jorden, ej bär på träden; vackert haven I givit oss åkrar och vingårdar." Men de högfärdiga män, som så säga, nedsjunka snart i helvetet med hull och hår; och alla Israels barn skola få skåda det och häpna, då de se, hur de högfärdiga männen ropa, när de känna, att jorden öppnar sin mun och uppslukar dem.

I gamla och unga, som knorren mot Moses, sen ned i graven, om botten alls synes. Sen i graven, I barn, och skåden, om Herren målat kronor och kransar i gravens botten.

Sen ned, I mäktiga män, och sägen till varandra: "Har man väl hört, att en enda skulle ha återvänt från helvetet?" Jag yttrar nu till eder liksom Moses, då han skildes från Israels barn: "Jag lade för dig livet och döden, välsignelsen och förbannelsen." Sök nu, Israel, vilketdera du vill. Du har blivit ledd till floden Jordan, varifrån det förlovade Kanans land synes. Israel, du har sett, var vägen går till himmelen. Följ nu denna väg du dotter Sion, och var icke vankelmodig. Tröttna icke på vägen, utan skynda, sträva och kämpa, på det att du må slippa fram till målet förrän solen går ned, och läs i livets bok förrän ljuset slocknar. Vem vet, hur länge solen står stilla i Ajalons dal, till dess Herrens krigshär segrar och förgör alla hedningar uti Kanans land. Vi hysa det hopp, att några själar skola slippa till det förlovade land, där mjölk och honung flyter, ifall de kämpa trons dyra kamp intill änden. Ty Israels store Herde söker och letar efter sina borttappade får. Han vandrar tunga och mödosamma steg på Israels berg och ropar i öknen, på Sinai berg, på Röda havets strand och vid floden Jordan. Och de vilsefarande får, som svara då Herden ropar, de komma till Honom och följa Hans blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, där de med ett bedrövat och förkrossat hjärta få skåda Hans ansikte, då den andliga ulven sargar Hans kropp. Han måste med sitt eget heliga och dyra blod förlösa oss bedrövade, botfärdiga och av världen föraktade själar ifrån synden, döden och djävulens våld.

Och I bedrövade, botfärdiga och betungade själar, som begynt följa Hans blodiga fotspår! Tröttnen icke i kampen, till dess att I vinnen livets krona; ty I haven ännu icke ända till blods kämpat emot synden. Men härefter skall Herren kanske komma för att pröva vår tro, som i många avseenden är haltande och ostadig. Kanske skall anskriet höras: "Se, Brudgummen kommer, gån ut emot Honom." Då skulle väl alla få brådska, såväl de visa, vilka sova tillika med de fåvitska, som de fåvitska, vilka icke ha olja i sina lampor. Då begynna de fåvitska bedja av de visa olja

sägande: "Given oss av eder olja." Men de visa svara: "Ingalunda, på det att icke eder och oss må fattas, utan gån hellre till dem som sälja." Och under tiden går Brudgummen jämte bruden i bröllophuset, och där skola brudtärnorna dansa av glädje och fröjd på Lammets bröllop. Men de fåvitska skola få stå utanför bröllophuset

och ropa; och ingen skall släppa dem in. Vaken nu, alla jungfrur, och tillreden edra lampor. Snart skall anskriet höras, snart skolen I få mottaga Brudgummen, när gäster komma från himmelen. Och kanhända skola snart gäster komma från himmelen för att skåda Frälsarens fattiga brud. Amen.

ROM. 8: 17; EF. 1:5

ÄRO VI NU BARN, SÅ ÄRO VI OCH ARVINGAR, NÄMLIGEN GUDS ARVINGAR OCH KRISTI MEDARVINGAR. ROM. 8: 17.

Den helige Paulus talar om den arvsrätt, som är given åt Guds barn, dock icke efter förtjänst. Ty efter förtjänst borde alla bliva drivna bort från fadershuset, emedan alla genom synden förlorat sin arvsrätt. Alla ha varit så högfärdiga och ohörsamma, att Fadern icke kan erkänna dem för sina barn, då de så svårligen ha sårat fadershjärtat, att Fadern enligt deras förtjänst icke kan hålla dem i sitt hus.

Fadern säger till dessa förhärdade barn: "I varden drivande mina grå hår med sorg neder i graven." Och då Han på sin dödsbädd åt var och en förordnar en del av sin egendom, säger Han; "De förhärdade skola icke få någon arvedel." Om nu Fadern skulle döma barnen efter förtjänst, så borde ej en enda själ få någon del i Hans egendom, ty de ha alla varit högfärdiga och ohörsamma och ha sålunda förlorat sin arvsrätt. Men av sin nåd återgiver Han de botfärdiga arvsrätt. De få åter komma till fadershuset såsom barn, vilka fått förlåtelse för alla sina synder och överträdelser. Och de vilka Fadern erkänner för sina barn, bliva även arvingar.

Nu har den himmelske Förbarmaren dött, och barnen få ärva Hans ägodelar, som Han med mycken möda och arbete hopsamlat. Men somliga barn tvista om Hans ägodelar, fast Förbarmaren varnat dem, att emellan dem icke skall vara tvist om arvskiftet. Och denna tvist har begynt strax efter Förbarmarens död och förbliver ännu så länge världen står. Denna strid är ganska skadlig, ty de, som alldeles icke ha någon del i detta arvskifte, bliva därigenom i tillfälle att smäda dem, som äro så oense sinsemellan, och därigenom blir även Förbarmarens döda mull föraktad av hedningarna.

Lärjungarnas träta har begynt på vägen till örtagården. Och fördenskull ha de blivit

sömniga, då den himmelske Förbarmaren bjudit, att de skola vaka och bedja. Sönnen tränger sig på dem, då de borde vaka och betrakta Förbarmarens vedermodor. När Förbarmaren sitter i blodbadet och kämpar med döden, då sova dessa stackare. Fördenskull torde de nu vara i okunnighet därom, varför och till vad ända Förbarmaren lider sådan vedermoda. Och de torde ej riktigt vakna upp ur syndens sömn, förrän Judas kommer med världshopen för att gripa Jesus.

Då nu den himmelske Förbarmaren dött för oss och lämnat oss sin egendom och förmögenhet i arv, så borde vi, som äro arvingar, skifta Hans ägodelar i broderlig kärlek och ställa så, att dessa ägodelar måtte bliva förökade och bevarade, så att ingenting i fåfänglighet må bliva förlösat. En förlorad son har redan bortslösat den dyrbara egendom, som han erhållit av sin Fader; och nu vaktar han svin och tror sig därigenom förtjäna sig mat, men ingen giver honom. Månne icke den förlorade sonen börjar lida nöd i det främmande landet, varest han vaktar svin? Månne honom ej rinner i hågen denna saliga tanke: "Huru många min Faders legodrängar hava bröd nog, och jag förgås här i hunger. Jag vill stå upp och gå till min Fader och säga till Honom: Fader, jag haver syndat i himmelen och för dig; jag är icke nu värd kallas din son; gör mig såsom en av dina legodrängar." Vem vet om den förlorade sonen gör detta beslut och går till Fadern? Jag tror, att Fadern mottager honom med glädje; jag tror, att Fadern tillreder bröllop åt sin son, då han såsom en trasdjävul kommer hem; jag tror, att Fadern giver honom högtidskläder, giver honom ring på handen och tillreder ett stort gästabud. Och jag hyser den tron, att det blir glädje i fadershuset över den förlorade sonen, fast den förlorade

sonens äldre broder icke ens vill se en sådan glädje utan vredgas på sin Fader och sin broder.

Stå nu upp, du förlorade son! Fadern väntar efter dig. Han har redan lång tid saknat dig. Stå upp och gå till Fadern och säg: "Fader, jag haver syndat i himmelen och för dig, och är icke värd kallas ditt barn, men låt mig vara såsom din ringaste tjänare." Hör, o himmelske Fader, den förlorade sonens suckan! Fader vår, som är i himmelen osv.

Aftonsångens predikotext finnes upptecknad uti Pauli epistel till Efesierna kap. 1: 5 och lyda orden sålunda: "Han haver tagit oss sig själv till barn, genom Jesus Kristus, efter sin viljas goda behag."

Med ledning av vår upplästa heliga text skola vi genom Guds nåd betrakta, vilka Gud upptagit till sina barn. Vi veta, att Gud skapat människan till sist, varför människan i anseende till skapelsen är Guds yngsta barn. Och vi veta även, att det yngsta barnet alltid är det käraste för fadern. Änglarna äro i anseende till åldern Faderns äldsta barn, men människan är det yngsta av alla.

Nu veta vi således, varför åt änglarna ingen Frälsare blivit utlovad. De hade nämligen ett bättre förstånd och större visdom, de hade större naturgåvor än människan. De hade fullt förnuft, fullt förstånd, då de föllo i synd. Men människan var så oduglig och enfaldig, att hon icke förstod att skilja det onda från det goda. Och liksom ett nyss fött barn ej känner annan begärelse än endast hunger och lust att dia, så kände ej heller människan i oskyldighetens tillstånd annat begär än endast andlig hunger efter rättfärdigheten. Och detta hungrande och törstande efter rättfärdigheten blev även tillfredsställt genom Guds rättfärdighet. Men avundsdjävulen fick ej fred, innan han fick göra Gud stor skada. Han fick ej fred innan han blev i tillfälle att skada och fördärva Guds händers verk. Vi veta, att avundsdjävulen icke kan vara lycklig så länge någon annan är lyckligare än han. Avundsdjävulen fördärvar

och omintetgör en annans råd, då han ej kan göra annat ont; likaså var fallet med den avundsande, som fördärvade Guds händers verk, att han ej fick fred, innan han blev i tillfälle att hämnas på Gud sålunda, att han besvek och förledde Guds yngsta barn till synd och gjorde därigenom den himmelske Fadern bedrövad. Icke kunde fienden på annat sätt göra den himmelske Fadern ont, men genom barnet fann han fadershjärtat. Ty fastän fienden hur illa som helst skymfat den himmelske Fadern, så hade det icke rört Guds hjärta; men genom barnet kunde fienden såra den himmelske Faderns hjärta, då Faderns yngsta barn genom syndafallet blev olyckligt för tid och evighet. De säkra känna visserligen icke höjden, djupet, längden och bredden av denna deras olycksalighet, men väckta själar känna någorlunda höjden, bredden och djupet av deras olycksalighet, och fördenskull sucka de, ty de känna, hur olycklig människan blivit genom sitt fall. I ett ögonblick förlorade de sin himmelska sällhet; genom en kort och flyktig köttets förnjöelse fördärvade de sin lycka.

Och den himmelske Fadern begynte ångra sig, att Han gjort människan på jorden. Då Han såg, att människans ondska var stor på jorden, blev Han bedrövad i sitt hjärta.

Ser du nu, arma människa, vad du gjorde dig själv och din Förbarmare? Icke nog därmed, att du gjorde dig själv olycklig, utan du störtade ännu din Skapare i helvetet för en kort köttslig njutnings skull. Om nu människan hade varit en ängel före syndafallet, om hon hade varit större och mäktigare eller om hon hade haft fullt förnuft och fullt förstånd såsom änglarna hade, så skulle den himmelske Förbarmaren icke ha kunnat förbarma sig över henne. Ty den helige Paulus skriver till Hebreerna sålunda: "Han tager ingenstädes på sig änglarna." Det vill säga: Guds Son har icke lovat förlossa de fallna änglarna, åt vilka uti skapelsen ett större förstånd, större förnuft och större naturgåvor blivit givna. Men det

där ogudaktiga och yngsta barnet har Han lovat förlösa, om det skulle låta sig förlösa. Men en säker människa är så blind, att hon varken ser eller känner sin olycksalighet. Först när samvetet vaknar känner hon någorlunda höjden, djupet, bredden, och längden av sin olycksalighet. Och då suckar hon, att en sådan hemsk och ful varelse, om möjligt vore, måtte bliva upptagen till barnarätt hos Gud.

Nu är således frågan, vem det är som Gud tagit till sitt barn. Vi se, att Förbarmaren tager sådana till sina barn, vilka genom uppriktig ånger och levande tro bliva försonade med Gud. Han kan icke taga till sina barn dem, som ej blivit försonade med Honom. Men åt alla som tro giver Han makt att bliva Guds barn. Ett och annat barn är så högmodigt, att det säger till den bedrövade Fadern: "Bry dig icke om mig, själv skall jag svara för mig." En annan åter lovar bättra sig och leva dygdigt, en tredje tror blott, att allt är förlåtet, fast det ej är fråga om någon ånger. En fjärde tager till flykten. Hur kan nu Förbarmaren bliva försonad med dem, då den första är förhärdad, den andra är på egenrättfärdighetens väg, den tredje är en nådetjuv och den fjärde är en otrosfånge? Ingen av dem kan bliva försonad med Gud. Den första säger till den bedrövade Förbarmaren: "Tag icke vara på mig, du behöver ej ansvara för mig." Vad verkar ett sådant ord i Förbarmarens hjärta? Ett sådant ord verkar så mycket, att kärleken tager slut. Då ett sådant ord ur ett barns mun är ett tecken på förhärdelse, så verkar det köld i fadershjärtat. Ett sådant förhärdat barn ryms ej mer i Faderns hjärta. Ett annat barn lovar bättra sig och leva dygdigt. Detta löfte är väl i sig självt gott; men ej mången kan tro, att detta bättringslöfte blir uppfyllt, ty genom egen bättring slipper ingen till himmelriket.

Mången har väl med egen bättring gjort försök, men har ej sluppit. En tredje bekänner sina synder, men icke så, att han skulle kunna säga hurudana synder han isynnerhet hade gjort, ty ambitionen

avhåller honom från att bekänna några särskilda synder. Och fastän intet tecken till ånger förefinnes, så tillägnar han sig likväl nådelöftena och tror stadeligen, att Gud förlåtit honom alla hans synder. En sådan nådetjuv kommer aldrig till himmelriket, ty han syndar ännu på nåden och tror fast, att Gud är honom nådig, fast han ännu hatar de kristna och undviker dem. Den döda tron är hos somliga så fast, att icke ens själva döden förmår tillintetgöra den. Likväl är det enligt vår övertygelse omöjligt att tro, att sådana nådetjuvar komma i himmelriket. Och det är svårt att säga, vilkendera av dem kommer i kitteln och vilkendera kommer att stå på locket, övaren av egen bättring eller nådetjuven. Ty övaren av egen bättring ser många fel icke allenast i nådetjuvens leverne utan även i en sann kristens leverne, och därför är övaren av egen bättring en Guds barns åklagare natt och dag. Men en fjärde flyr för Guds ansikte och vågar alldeles icke träda inför Faderns ögon. Denna olyckliga stackare är otrosfången, som kämpar med egenrättfärdigheten. Han är den förlorade son, som ej vill komma till sin Fader, fast han blivit så fattig, att han på intet sätt kommer till rätta med det han har. Han täcks icke komma till Fadern, emedan han förskingrat de dyrbara skatter och ägodelar han erhållit av sin Fader, Han går alltså till en borgare i det landet och tror sig förtjäna mat därigenom, att han vallar svin. Men den borgare han tjänar är så girig, att han ej näns giva åt den förlorade sonen av den drav, som svinen äta. Denna borgare är ingen annan än egenrättfärdigheten, som ofta plågar de väckta och frestar även de benådade. Egenrättfärdigheten förmår de väckta att valla svin, då hon uppeggar de tjänande djävlarne att fresta dem. Vredesdjävulen, girighetsdjävulen och hordomsdjävulen komma liksom andliga svin för att fresta de väckta, och otrons fångar känna dessa starka frestelser och kämpa med dessa andliga svin och inbilla sig, att dessa onda lustar och begärelser och dessa elaka tankar hindra

dem att komma till den himmelske Förbarmaren. Men själva ärkedjävulen, den svarta egenrättfärdigheten, förskapar sig till en ljusets ängel i de väcktas samvete och predikar där såsom ett sanningens vittne: "Du är en så stor syndare, hur kan du såsom sådan komma till Fadern? Du är en horkona och en tjuv. Hur kan du såsom sådan gå till Jesus? Du har så många onda lustar och begärelser. Hur kan du tro på Jesus? Du har så många elaka tankar. Hur kan du i ett sådant tillstånd tackas Gud? Dessa och andra dylika tvivelstankar ingiver egenrättfärdigheten i sinnet.

Och slutligen säger hon: "Du har ej en rätt ånger. Hur kan du bliva upptagen till nåden?" Men vi hysa det hopp, att den förlorade sonen slutligen skall tröttna att tjäna egenrättfärdighetsdjävulen. Vi hoppas, att han slutligen skall uppstå från sin uselhet och såsom en trasdjävul gå till sin Fader. Ty om denna förlorade son icke går till sin Fader, så förgås han tillika med svinen uti borgarens gård.

Gud har nu till sitt barn upptagit denna förlorade son, men det finnes ännu andra sådana, som följa den förlorade sonens spår och försmäkta i egenrättfärdighetens tjänst. Stån upp och gå till Fadern! Han har redan lång tid väntat på eder. Han har länge varit stadd i bedrövelse, tvivel och stor ångest för deras skull, som fly så långt från fadershuset, att ögat ej ser deras jämmerlighet och örat ej mer hör deras suckar. Den himmelske Förbarmaren söker och letar efter de borttappade fåren. Och Israels store Herde vandrar tunga och mödosamma steg, ropande med hög röst på Israels berg, på Röda havets strand och vid floden Jordan. I borttappade får, lyssnen till Herdens röst och återvänden till Honom. Han vill församla eder till sin hjord och föra eder på det bästa bete och till levande vattukällor. Då skola Jesu lamm springa såsom hjortar på Sions berg och sjunga den nya sången med den nya jordens sköna harpor. Glädjens uti detta saliga hopp, I som med längtan förbiden Brudgummens tillkommelse! Amen! Halleluja! Amen.

ROM. 15: 12; Ps. 106: 10)

DET SKALL VARA JESSE ROT OCH DEN SOM UPPSTÅ SKALL ATT RÅDA ÖVER HEDNINGARNA; PÅ HONOM SKOLA HEDNINGARNA HOPPAS. ROM. 15: 12.

När Paulus vill visa, hur Kristus råder över hedningarna, så tager han ur skriften det ställe där profeten Esaias talar om Jesse rot, och visar att profeten på detta ställe talar om Frälsaren, vilken skall uppstå av Jesse rot för att råda över hedningarna. Denna Jesse rot är konung David, vilken var Jesse son. Och av samma Davids släkt var även Frälsaren född, varför Frälsaren kallades Davids son.

Vi höra således, att denna från Jesse rot uppkommande man var Kristus. Men hur skola vi förstå, att Kristus råder över hedningarna? Judarna förstå detta bibelställe så, att Kristus eller den från Jesse rot uppkommande Frälsaren blir en världslig konung, vilken genom krig skall övervinna alla hedningar och underlägga sig alla hedniska riken. Men denna bibelutläggning passar ej för andra än för Judarna, vilka alltid väntat på en kommande Frälsare. Alla de hedningar, som tro att Frälsaren redan är kommen i världen, förstå detta bibelställe på det sätt, att Kristus råder över hedningarna genom den kristendom, som nu finnes i världen. De säga, att med hedningarna skett en stor förändring genom kristendomen. Till exempel den att de icke mer tjäna synliga avgudar, att de läsa Guds ord, att de ha den rena evangeliska läran, att de ej mer offra sina barn åt avgudarna, att de äro döpta med vatten, att de tjäna Gud i kyrkan. Och denna yttre tjänst skall verka så mycket, att de bliva saliga. En sådan tro hysa de döpta hedningarna, att Kristus nu råder över hedningarna, genom denna yttre kristendom. Men vi veta, att icke mer än tredjedelen av hedningarna ännu blivit omvända till kristendomen. Och fastän de, som blivit omvända till kristendomen, försöka lära och undervisa de hedningar, som ännu ej äro omvända, så har likväl den onde förhindrat detta omvändelseverk, så att de hedningar,

som förlita sig därpå, att deras gamla tro är en rätt tro, högeligen hata de kristna, som ej giva hedningarna samvetsfrid. Ty hedningarna inbilla sig, att kristendomen är en förunderlig vidskepelse. Om någon kristen kommer till hedningarna i avsikt att undervisa dem i kristendom, så vredgas hedningarna svårligen på de kristna och prygla somliga till döds samt hota att anklaga de kristna inför överheten.

Somliga hedningar, som bodde i det mörka hednalandet, kommo ut ifrån sina hus för att se på de kristna. Hedningarna betrakta de kristna med stora ögon; de titta på dem och se undrande ut liksom nattugglor, som förut icke sett människor. Hedningarna grina och göra gäck av de kristna, och somliga hedningar vredgas så svårligen på de kristna, att de bita samman tänderna, liksom Judarna, då Frälsaren tilltalade dem. Och då en kristen talar till hedningarna några ord om bättring och ånger, så vredgas somliga hedningar så svårligen, att de darra. Somliga vilda hedningar samlas i en hop för att smäda de kristna; och då giver den onde dem en riktig dristighet, så att de beté sig liksom vargar. När dessa äro tiotal i en skock, så frukta de ej mer för människor, ty de lita då på sin mängd. Så göra även de vilda hedningarna, då de samlas för att smäda och förbanna de kristna. Men ensamma hedningar undvika de kristna och våga icke träda in i det hus, där kristna bo.

Annars äro hedningarna granna utvärtes. De ha dyrbara klädesdräkter, sidendukar och örringar, ävensom ståtliga byggnader; de ha även kyrkor och präster. I kyrkan äro väl hedningarna gudeliga och sedliga, men så snart de komma ut ifrån kyrkan, börja de suppa, svärja och slåss, ävensom bedriva hor, ty otukt, dryckenskap och slagsmål äro icke i deras tycke synd.

Då nu profeten Esaias säger, att av Jesse rot skall uppstå den man, vilken skall råda över hedningarna, så förstår Paulus detta bibelställe sålunda, att Kristus råder över hedningarna genom kristendomen. Men Kristus har ännu icke blivit rådande över alla hedningar, emedan knappast tredjedelen av hedningarna blivit omvända till kristendomen. Det står även skrivet i bibeln, att Kristus regerar hedningarna med järngissel. Vi fatta väl, att detta järngissel, varmed Kristus råder över hedningarna, är Frälsarens kors, som alla sanna kristna bära. Men somliga hedningar ha så förhärdad hud, att de ej känna Faderns ris. Fast den himmelske Fadern tuktar dem med järngissel, så mottaga de icke denna tuktan. En och annan förhärdad människa flyr alldeles icke, fastän den himmelske Fadern tuktar henne med järngissel. Ett kreatur flyr, då man mycket piskar det, och få sådana kreatur finnas som icke känna piskan; men en förhärdad människa bryr sig alls icke därom, fastän den himmelske Fadern tuktar henne med järngissel. Fördenskull klagar Herren i gamla testamentet: "Jag haver uppfött barn, men de taga icke tuktan emot." Och åter säger Han genom profeten Esaias: "Oxen känner sin husbonde, men Israel känner icke mig." Hur skulle således hedningarna fly till den himmelske Fadern, då de äro så förhärdade att de ej känna Faderns tuktan? Om Kristus tuktar dem med järngissel, så göra de motstånd. Om Gud straffar dem med hunger och dyr tid, likaså med krig och blodsutgjutelse, så knorra de men göra icke bättring för denna tuktans skull. Men det järngissel, varmed Kristus råder över hedningarna, är isynnerhet Jesu kors eller den sorg, som är efter Guds sinne. Detta är en andlig sorg eller samvetsoro, som hör till den sanna ångern. När den himmelske Fadern tuktar sina barn med det andliga gisslet då nödgas de hedningar, som emottaga Faderns tuktan, fly till Frälsaren. Och då säger man, att Kristus råder över hedningarna med järngissel, nämligen med

kärlekens järngissel regerar Han dem, vilka i följd av den faderliga tuktan bättra sig. Ty den Herren älskar, den agar Han.

Detta ord länder till rättesnöre och till uppbyggelse för de själar, som äro bedrövade, som gråta och sucka medan de bära Jesu kors. Så länge den himmelske Fadern tuktar eder, har Han ännu icke övergivit eder, ty Paulus säger: "Vilken är den fader, som icke agar sina barn, dem han älskar?" Men åt de obeskedliga barn, som äro så förhärdade, att de icke emottaga tuktan, kan Fadern ingenting göra. Ingalunda blir det människa av en hedning utan tuktan. Då således skriften säger, att Kristus råder över hedningarna med järngissel, så vill det säga, att Han regerar genom andlig sorg och bedrövelse dem, som icke känna gissel, men de hedningar regerar Han med järngissel, som emottaga Faderns tuktan. Detta järngissel är kärlekens gissel. Den himmelske Fadern tuktar sina barn av kärlek, på det att Han genom denna tuktan måtte få människor av dem. Tänken således icke, I bedrövade korsbärare, att den himmelske Fadern är vred på eder, då Han genom bedrövelse litet prövar eder tro. Ty I veten icke, hur gott Fadern unnar eder, då Han litet agar eder. Om I genom denna tuktan skulle bliva så ödmjuka, att I skulle kyssa fadersriset, så skulle Han genast taga eder i sin famn och trycka eder till sitt bröst och låta de stackare, som gråta av hunger, dia sina nådedrypande bröst.

Bedjen alltså, I bedrövade korsbärare, att den nådige Frälsaren ville råda över eder med kärlekens järngissel, på det att I genom Hans faderliga tuktan mån bliva så ödmjuka, att I kyssen fadersriset. Ty ingalunda menar Fadern det illa med eder, utan väl, då Han agar eder. Hör alltså, o himmelske Fader, alla bedrövade, gråtande, och jämrande barns klagan, då de åkalla dig med ett ödmjukt och botfärdigt hjärta och bedja om förlåtelse för sina överträdelser, sägande: Käre Fader, förlåt, förlåt! Slå icke så hårt med järngisseln de svaga, bedrövade och betryckta, utan hör,

käre Fader, då de ropa: Förlåt, förlåt! Fader vår, som är i himmelen osv.

Böndagens predikotext finnes upptecknad Ps. 106: 10 och lyder sålunda: **"Herren är Konung evinnerligen, din Gud, Sion, utan ände. Halleluja! Kristus är Sions Konung."**

Första betraktelsen: Vilka äro undersåtar uti Kristi rike?

Andra betraktelsen: Vilka äro undersåtar i djävulens rike?

Kristi undersåtar äro de få själar, som bära Guds barns tecken på sina pannor. Och av detta tecken känna de varandra, hur mörkt det än må vara. Då de hålla på att strida med sina fiender, känna de alltid av detta tecken, vilka som äro Kristi undersåtar.

Och detta Guds barns tecken ha de fått av den himmelske Krigshövdingen, då de blevo iklädda rättfärdighetens stridsvapen, då dem blevo givna Andens svärd, trons sköld och salighetens hjälm, då de svuro vid Honom, som lever evinnerligen, att de med sitt liv och blod skola beskydda fäderneslandet. De ha svurit Konungen en ed och givit Honom det dyra löftet, att de skola vara Konungen trogna och hjältemodigt strida för Konungen och icke skona sitt liv intill sista blodsdroppen.

Nu pågår en stor strid på jorden emellan dem, som strida för Konungen, och dem, som strida för fienden. Fienden har upprest sin hop till att strida mot sanningen. Han har uppeggat sina trålar till hat emot Kristi undersåtar; han smörjer deras tarmar med flytande draggift, för att giva dem bättre mod. De bliva därigenom villoandar, såsom konung David skriver: "Deras strupe är en öppen grav." Då ropa de med full hals: "fan, satan!" Han är deras fader, vilken de troget tjänat alltsedan de begynte krypa. Och då ormaynglet börjar röra sig i hjärtegropen, så utspy de sitt gift på de kristna, såsom Johannes såg i uppenbarelsen, hur den röda draken spydde ur sin mun en bitter och giftig vätska på den kvinna, som ropade i

födslovånda. Likaledes utspyr även drakens avkomma på de kristna en giftig vätska, blandad med galla och draggift, varigenom de kantänka vilja döda de själar, som strida för Kristus. Men i deras egna tarmar skall denna giftiga blandning svida, när omsider mörkrets furste håller i deras mun svavelånga, som bränner deras inälvor evinnerligen. Kristi undersåtar känna varandra även på rösten och talet. Då de nämligen strida med den onde och hans skara i mörkrets dal, nödgas de stundom tala med nya tungomål, som fiendens soldater icke förstå. Fiendens trålar ha ätit så mycket draggift att de börjat skorra. Därför höra Kristi undersåtar av första orden, varifrån de äro hemma. Ty var och en, som äter draggift, börjar skorra. Fördenskull är det för de skorrande omöjligt att uttala ordet "kors". Hur kunna de väl uttala detta dyra ord, då de äro fiender till Jesu kors. Fienden har även vänt deras ögon aviga, så att de betrakta alla saker på ett förvänt sätt. De läsa skriften upp och ned och fatta orätt allt Guds ord. De säkra taga och tillägna sig de ord, som avse de kristna. Då skriften säger: "dömen icke", så inbilla sig de säkra, att dessa ord tillhöra de väckta, fast de angå de säkra, som i vrede och bitterhet döma sin nästa till helvetet.

Då skriften säger, att Gud är nådig, så tillägna sig de säkra detta ord, som ej tillhör andra än de botfärdiga. Då skriften talar om falska profeter, så inbilla sig de säkra att detta ordet tillhör de väckta, fast de säkra själva äro falska profeter. Och då den onde har vänt deras ögon aviga, så betrakta de alla andliga saker på ett förvänt sätt. Den Helige Andes verkningar äro i deras tycke en verkan av djävulen; men brännvinsandens verkningar äro i deras tycke en verkan av den Helige Ande. Då somliga bliva gudeliga såsom druckna, gråta, bedja och sjunga i fyllan, så är detta i deras tycke helt säkert en verkan av den Helige Ande. Men om någon botfärdig syndare klagar och ropar i samvetskval, så säga de: "Det är av den onde, själva göra de sig sådana."

Då således de säkra fatta alla andliga saker på ett förvänt sätt, så är det även troligt, att de höra orätt och förstå sålunda icke, vad de kristna tala; ty den naturliga människan fattar intet av det Guds Ande tillhörers, utan det är för henne en galenskap. Paulus själv blev anedd för en dåre, och man sade redan då, att han blivit galen av för mycket läsande. Så betraktas även de kristna som dårar av alla världsligt visa, som följa det naturliga förnuftets visdom. De lita därpå, att det naturliga förnuftet vägleder dem till himmelen. Men det naturliga förnuftet visar väl för världsträlarna vägen till förtappelsen, fast de inbilla sig, att det naturliga förnuftet visar dem, var vägen går till himmelen. Paulus säger: "Denna världens visdom är en galenskap inför Gud", och Luther säger: "Av förnuftet borde man vrida halsen." — Men en kristens bästa kännetecken är korset på bröstet. Då nämligen Frälsaren säger: "Vilken som icke tager sitt kors uppå sig och följer mig, han är mig icke värd", så kunna vi därav sluta, att alla Jesu Kristi stridsmän även äro bärare av Jesu kors. Men Jesu kors är icke gjort av guld, såsom denna tidens biskopar bära gyllene kors, utan Jesu kors utgöres icke allenast av de djävulens frestelser och de onda tankar, köttsliga begärelser, otro och tvivel, varmed djävulen frestar såväl väckta som benådade själar, och av dessa frestelser få de kristna en tung sorg och stor svaghet, så att korsbärarna stundom tro sig dö av vanmakt. Men till Jesu kors hör även världens hat, förbannelse, smälek och förakt, varmed världsbarnen bemöta de kristna, då den kristliga kärleken och ett vaket samvete tvingar de kristna att förmana de säkra till bättring. Men detta yttre hat och förföljelse är icke så tungt för de kristna, som de inre frestelserna och den stora andliga strid, som kännes i de kristnas bröst.

För dessa frestelsers, denna bedrövelses och tvivels skull blir en kristens vandring så tung och besvärlig, att han ofta tror sig vara övergiven av Gud och människor. Men tröttna dock icke att kämpa, du bedrövade

själ. Upphör icke att klappa, åkalla och bedja den store Korsbäraren, att Han ville hjälpa dig medan du bär detta Jesu kors. När syndabördan blir så tung och besvärlig, att knäna svikta under bördan, när du börjar sucka så tungt, att suckarna höras från djupet ända till himmelen, då kommer en ängel från himmelen och vederkvicker dig. Tänk icke att du fördenskull är övergiven av Frälsaren, att du måste bära Hans kors, utan tänk hellre, att din tro därigenom blir prövad. Och kom ihåg, att alla sanna kristna före dig burit detta Jesu kors, och att detta korsbärande betyder, att du är på den rätta vägen, fastän du ännu icke kommit fram till målet. Själv har ju Herren Jesus sagt: "Genom stor vedermöda måste människan ingå i livet." De säkra veta intet om detta Jesu kors. De äro glada, leende över sin egen olycksalighet, då de borde gråta; de smäda och förbanna, då de borde välsigna; de dansa och tralla, då de borde sörja; de dricka brännvin, då de borde dricka av den kalken, som Jesus druckit; de hålla skökor, då de borde vara i änklingars ensamhet. I Uppenbarelseboken har vittnesbörd blivit givet åt dem, som bära sin Faders tecken på pannan, som sjunga på Sions berg, emedan de icke befläckt sig med kvinnor. Men det står även skrivet uti samma Uppenbarelsebok att hundar och trollkarlar bliva utkastade från himmelriket, d. v. s. brunsthundar få tjuta utanför tillika med tjuvar och drinkare; och där skall vara gråt och tandagnisslan.

Andra betraktelsen: Vilka äro djävulens undersåtar? Vi har i det föregående visat, vilka kännetecken de ha, som äro Kristi undersåtar, nämligen att de ha tecken på sina pannor, att de bära Jesu kors samt tala sådant, som djävulens undersåtar icke förstå. Nu måste vi tala därom, hurudant tecken djävulens undersåtar ha, på det att även de må rätt lära känna sig själv. Djävulens undersåtar ha även brännmärke på pannan. Men om en kristens märke är ett nådemärke, en morgonstjärna, som Jesus enligt

Uppenbarelseboken giver dem som segra, så utgöres de säkras märke av en svart bokstav på pannan, som den svarta smeden med brännjärn inbränt där. Denna svarta bokstav är såsom ett V, såsom ett H och såsom ett I; och för alla dem har ormens tecken blivit lagt i kyrkboken.

Men dessa blinda stackare veta icke, att de ha ett sådant märke i boken, utan de inbilla sig, att de ha ett hedersmärke på pannan. Men djävulen själv vill vara så hederlig i världen, att fastän han är den onde, så vilja även hans trälar vara hederliga i världen, fast de äro horkonor och tjuvar. Och ju fulare de ha levat, desto förskräckligare vredgas de, om någon kristen säger dem hurudana de äro. Icke ens de äro horkonor och tjuvar, för vilka ormens tecken blivit lagt i kyrkboken. För denna heders skull neka och överskylda de sina missgärningar. För denna heders skull vilja de vara dygdiga horkonor, ärliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga krögare, detta betyder, att horkonan, vill vara dygdig inför världen, fast alla människor veta, att hon är en horkona; tjuven vill vara ärlig och allvarlig inför världen, fast alla människor veta att han är en tjuv; fyllhunden vill vara i samma anseende och ära som andra människor, och krögaren vill även vara hederlig, fast krögeriet anses för en simpel befattning. Men alla dessa dygdiga horkonor, ärliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga krögare finna nu mycken synd i de kristnas vandel, liksom Judarna funno fel i Frälsarens och lärjungarnas leverne, så att ifall de kristna icke upphöra att beskylla hederliga människor för orättfärdighet och ett ogudaktigt leverne, så nödgas slutligen denna världens hederliga människor klaga för landshövdingen Pontius Pilatus, att dessa kristna, som uppenbarat sig, äro folkuppvigglare, falska profeter och villoandar, som ej giva hederliga människor samvetsfrid. Dylika klagomål skulle sedan komma över de väckta. Hedningarna ha förut anlagat de första kristna, att de äro Guds försmädare, att de äro Guds och människornas fiender,

att de ligga män och kvinnor tillsammans, att de äro besatta av onda andar, att de se den onde andens uppenbarelsen, att deras religion är en förunderlig vidskepelse, så att om en sådan vidskepelse får utbreda sig, så blir ej riket bestående. Och vad hedningarna förut ha beskyllt de kristna för, det göra de ännu i dag, på det att de måtte få suga de kristnas blod, att de måtte få samvetsfrid, sedan de läppjat de kristnas blod.

Detta är nu det hederstecken, som djävulens trälar bära på sina pannor. Den ondes trälar ha även ett kors på bröstet. Detta kors är världens sorg, det är sorgen för buken. Då dem sker någon timlig olycka, så bliva de bedrövade och gråta ormatårar. De gråta även av harm, att de icke kunna råda över alla kristna, och räkna sig för martyrer, då de kantänka för sin tros skull måste lida tillvitelser. Somliga bliva illa till mods, och få oroligt samvete, då de ej mer i fred få suppa, svärja och slåss. Sålunda bliva även de säkra korsbärare. Men från detta kors bliva de snart befriade. Då de åter smörja sina tarmar med gift, äro de glada liksom förut.

Världsträlarna predika på sitt tungomål, men det är icke det nya tungomålet, utan det är ett gammalt, hedniskt mål, där förbannelser och svordomar utgöra första och sista bokstaven, där dryckesvisor och horvisor äro mellersta bokstäverna i detta gamla tungomål. I det grekiska språket är A första och O sista bokstaven; men i gamla Adams tungomål är d första och s sista bokstaven, och detta mål förstå alla så snart de börja krypa.

Nu ha vi korteligen omnämnt, hurudana undersåtar finnas i Kristi rike och hurudana i djävulens rike. Vi skola även betrakta, hur dessa tvenne rikens män strida sinsemellan. De kristna strida med Andens svärd och på deras huvud är salighetens hjälm; de ha även trons sköld, varmed de skydda sig mot alla den ondes glödande pilar, vilka den lede fienden skjuter mot hjärtat. Men djävulens stridsmän ha för det första tänder, med vilka

de bita, såsom Judarna beto samman tänderna; för det andra naglar, med vilka de klösa de kristna blodiga; för det tredje getabockhorn, med vilka de stånga, såsom de avmålas i Daniels syn och i Uppenbarelsboken; för det fjärde stenar, med vilka Judarna stenade Stefanus; för det femte brandstake, varmed den onde rör om bränderna i helvetet. Och då den ondes änglar ej annars förmå strida, måste de anklaga de kristna, att dessa äro falska profeter och villoandar, som häda Gud, då de bekänna sig till Guds barn. Så gjorde även Judarna, som sade till Jesus: "Han hädar Gud", då Jesus vittnade, att Han var Guds Son. Fienderna till Jesu kors ha klara ögon att se de kristnas fel. Men vi höra i Johannes Uppenbarelse, hur Guds barn sjunga lovsång åt Gud, då deras bröders åklagare, vilken åklagade dem natt och dag, blev utkastad från himmelen. Vem annan är denna de kristnas åklagare än den stora röda draken, som heter djävul och satan, och hans skara som åklagar Guds barn natt och dag. Vi höra tillika i samma Johannes Uppenbarelsbok, hur det vart en stor strid i himmelen emellan Mikael och draken. Denna strid pågår mellan de kristna och de säkra. Men de säkra tro icke, att de äro den stora satans hop som strider med Guds barn och läppjar de kristnas blod.

Vi hysa det hopp och förtröstan till Gud, att den store Stridshjälten, som vunnit i den stora striden och kampen, skall göra Kristi stridsmän hjältemodiga, kraftiga och starka i anden, på det att de må orka strida med den stora skaran, som vill förgöra varenda själ som strider för Kristus. Om dessa Kristi stridsmän förbliva stadiga i sin kosteligaste tro intill änden, så har dem blivit utlovad äronens krona och en lysande stjärna på bröstet, och deras tårar skola avtorkas. Tagen alltså salighetens vapenrustning, trons sköld, varmed I kunnen skydda eder mot alla den ondes glödande pilar, och salighetens hjälm och Andens svärd, som är Guds ord, att I mån vara värdiga att stå i den stora striden och kampen och få äretecknet på bröstet samt sjunga segersång på andra sidan om Röda havet, då alla fiender, som jagade efter Israels barn, drunkna i Röda havets vågor. Hör, du store Israels Konung, alla nödstäldas och i den stora striden varande själars rop, då de ropa till dig. Upplyfta trötta händer, stärk förlamade knän och vederkvick dem med rött vin samt smörj deras sår med honungsdroppar, förbind de sårade och för dem in i dina heligas gemenskap, där de få höra segersång. Amen, halleluja! Lov, pris och ära vare den odödliga och ende Guden nu och i evighet. Amen.

2 KOR. 7: 8, 9

DET ÅNGRAR MIG ICKE, ATT JAG GJORT EDER BEDRÖVADE, UTAN JAG GLÄDS DÄRÖVER, ATT I VORDEN BEDRÖVADE OCH HELBRÄGDAGJORDA EFTER GUDS SINNE. EDER HAR SÅLEDES PÅ INTET SÄTT SKADA SKETT GENOM VÅRT FÖRVÅLLANDE.

Den helige Paulus skriver i sin andra epistels 7 kapitel till de kristna i Korint, att han gjort dem bedrövade, då han i den första episteln hade predikat en sträng dom och förebrått dem. Ty mellan dem ägde tvedräkt och söndringar rum, de gingo till rätta av timlig vinningslystnad, och ibland dem fanns en äktenskapsbrytare och annan orättfärdighet, varför Paulus i sin första epistel tilltalat dem. Och av denna orsak hade Korintierna blivit bedrövade. Men att denna sorg hade länt till bättring, fördenskull skriver han, att det icke ångrar honom, att han genom strängt tilltal hade gjort dem bedrövade. Fastmer blev han glad däröver, att denna sorg hade länt dem till bättring, och att de på intet sätt lidit skada av det föregående stränga tilltalet. Liksom Paulus efter det stränga tilltalet blev glad, då han fick höra, att det verkat en sorg och bedrövelse, som är efter Guds sinne, så är även jag glad däröver, att månget hårt hjärta blivit förkrossat genom evangeliis predikan, som efter en sträng lag blivit förkunnad, och att mången fattig och eländig själ kommit att förnimma nådens kraft och himmelrikets försmak. Jag är alltså övertygad därom, att de förra stränga tilltalen och lagpredikningarna på intet sätt länt eder till skada, utan till bättring och uppbyggelse. Och i skolen slutligen tacka sådana lärare, som tilltalat, förebrått och skällt på eder, sedan i uti edra egna hjärtan erfarit, vad detta skällande verkat. Liksom Paulus blev glad, då han fick höra, att hans förebräelser och stränga bestraffningar hade gjort Korintierna bedrövade, så har även jag fått glädje därav, att de förra stränga tilltalen och lagpredikningarna verkat den sorg och bedrövelse, som är efter Guds sinne, och att denna sorg hos mången åstadkommit bättring till salighet, som ingen människa

ångrar. Om någon olycklig själ ännu skulle finnas, vars hjärta ej är förkrossat, om någon blind stackare skulle finnas, vars ögon ännu icke öppnats, om någon dövstum ännu skulle finnas, som ej kan tala och höra, så må han veta, att Gud genom den lärarens mun tilltalat sådana gensträviga människor, men de ha själva stått emot. Eller vågar en enda uti denna församling säga: "För din skull har jag blivit förhärdad, för din skull har jag nedsjunkit i tvivel, du har dömt oss till helvetet, du måste ansvara för våra själar." Om en sådan människa finnes, som genom läraren förhärdas, så får hon skylla sig själv, att hon icke tagit vara på lärarens stränga bestraffningar och förmaningar till bättring och uppbyggelse. Må han skylla sig själv som blivit förhärdad med Judarna. Nog förhärdades Judarna i Johannes döparens tid, och de förhärdades även i Frälsarens tid, då Jesus själv förkunnade dem Guds stränga rättfärdighet. Och den gamle Simeon hade redan då sett, att Kristus är satt till fall och uppståndelse för många i Israel och till ett tecken, vilket emotsagt varder. Är det väl Frälsarens fel att somliga bliva förhärdade, då Han förkunnar Guds stränga rättfärdighet? Är det väl lärarens fel, att somliga bliva förhärdade då läraren för de säkra förkunnar Guds stränga rättfärdighet? Det är deras eget fel, att somliga förhärdas för straffets skull och för domens skull. Men om läraren icke varnar de säkra för den förskräckliga domen och förtappelsen när han ser, hur syndare leva i ogudaktighet, då hotar Herren, att han skall kräva syndares själar ur lärarens hand, såsom det står skrivet hos profeten Hesekiel. Och i följd av en sådan lärares predikan bliva de säkra i tillfälle att anklaga honom och säga: "Du såg vårt leverne, du visste vår blindhet och ondska, men har ej förmanat oss; du såg

huru vi levde i uppenbar ogudaktighet men du har ej bestraffat oss, ansvara nu, stumma hund, för våra själar." De få själar, som genom hundens skällande vaknat, då huset höll på att brinna, de skola vittna, att det var en trogen hund som skällde så att människorna vaknade och sluppo med livet ur eldsvådan och flydde från branden. Men hundskallet höres stundom på en mils avstånd. Om även de människor skulle vakna som äro fjärmare, så vore det väl. Och de människor vredgas ej på hunden som bor i huset, fast hunden skäller så hårt att de vakna; men tjuvarna hata hundarna, ty tjuvarna våga icke stjäla så länge hunden skäller, ty de gissa, att gårdsfolket vaknar av hundskallet; men om hunden icke skäller så bliva tjuvarna i tillfälle att stjäla. Jag vet att nådetjuvarna svårligen vredgas, icke allenast på mig, utan även på andra hundar, som skälla så hårt, att människorna vakna. Men jag vet även att de människor, som genom hundskallet vaknat, anse det för gott att hunden skäller.

Om hunden icke hade skällt, så hade människorna sovit för alltid. Fördenskull säger jag liksom Paulus skriver till Korintierna: "Det ångrar mig icke, att jag gjort eder bedrövade, utan jag fröjdar mig däröver, att eder bedrövelse länt till bättring; ty I vorden bedrövade efter Guds sinne. I haven således ej i någon måtto lidit skada av oss." Vittnen nu, alla väckta själar uti denna församling, om edra själar därigenom lidit skada. Hurudant var livet i denna församling för några år sedan då alla människor sovo i syndens sömn? De voro alla nådetjuvar, de trodde sig alla bliva saliga, fast deras leverne var helt och hållet ett hedniskt leverne. Somliga drevo brännvinshandel, somliga övade slagsmål, somliga stulo, somliga bedrevo hor; och det oaktat hyste de den tron, att Gud skall taga dem till himmelen utan ånger. I den tiden tvivlade ingen om sin salighet, utan alla hade en fast tro. Men hur skulle det ha gått med eder, om I fått sova i fred? I haven efteråt funnit och insett, att ett

sådant leverne för rakt till helvetet. Och nu haven I somliga vaknat ur syndens sömn. I haven funnit, att ett sådant leverne var behagligt för den onde men icke för Gud. Vem uppväckte eder? En hund började först skälla, och av detta skällande vaknade andra hundar och började skälla, och valparna begynte gnälla och människorna begynte därigenom vakna och tjuvarna begynte frukta, att de gå till helvetet, och vågade ej mer stjäla. Och detta skällande hördes ännu längre bort, i följd varav tjuvarna storligen vredgats på dessa hundar. Men alla, som genom detta skällande vaknat upp ur syndens sömn, anse det för gott, att man skällt på dem. Mången, som vaknat om natten, vill dock bliva sömnig om dagen. Somliga tjuvar stjäla, oaktat man om natten skäller på dem, ty hundarna kunna ej göra mer än skälla. Om tjuvarna likväl stjäla, fastän hundarna skälla, så är det ej hundarnas fel. Men om hunden är så galen att han skäller på gårdsfolket och isynnerhet barnen, så säger husbonden: "Vet hut! en stor gårdshund borde dock känna gårdsfolket, isynnerhet barnen, som finnas i gården." Om hunden börjar skälla på barnen, så får han stryk av gårdens husbonde.

Paulus blev glad däröver, att då han förut hade skällt på Korintierna och förebrått dem, så hade detta skällande verkat den sorg och bedrövelse, som är efter Guds sinne. Så är även jag glad däröver, att de förra bestraffningarna verkat en uppriktig sorg och bedrövelse hos eder. Mången har genom detta förra skällande kommit att känna sina synder. Mången har genom skällandet vaknat upp ur syndens sömn. Mången har nödgats taga sin tillflykt till Frälsaren. Mången har erfarit nådemärken och himmelrikets försmak.

Alla väckta och benådade själar skola vittna, att de icke lidit skada till sin själ, då det förra skällandet hos dem verkat bättring till salighet, som ingen människa ångrar. Ingalunda har man skällt för mycket. Men nu har jag blivit trött att skälla; så länge fåren

hållas tillhoppa, så måste även hunden tåga. Men om fåren börja rymma bort eller om getterna börja stjäla av fårens mat, då låter husbonden sin hund springa efter dem, som fly till skogs. Hundarna driva bort getterna; men stumma hundar bliva hängda. Och om hundarna börja bita fåren, så avfilas alla tänder. Men I veten även, att hunden alltid måste gå efter. Om hunden går före fåren, så gör han åt fårens husbonde mer skada än han är honom till hjälp. Fördenskull måste hunden gå efter fåren, och först sedan hjorden blivit driven hem, får hunden komma in. Jag har en gång sett, att hunden gick före och fåren följde efter, men den hade som valp blivit van att få gå före, och fåren hade blivit vana att följa efter. Om morgonen lät man hunden gå med fåren på betet, och om aftonen hämtade hunden fåren hem. Men sådant äger ej mångenstädes rum. Jag är ej en sådan hund, att jag skulle slippa före hjorden, utan jag har alltid nödgats gå efter; och det är väl, om husbonden ens slutligen släpper mig in. Men nu har jag tröttnat att skälla på de får, som hållas tillhoppa. Men jag måste skälla på dem, som begiva sig bort från hjorden och fly till skogs samt måhända föra ännu andra med sig. Och på dem måste jag även skälla som stånga de svaga eller trampa betesmarkerna eller skämma bort vattnet med sina fötter. Och vidare måste jag skälla även på dem, som bliva alltför långt, men isynnerhet på dem, som komma för att stjäla mat av fåren; på dem måste jag skälla. Och på nådetjuvarna måste jag skälla, fast tjuvarna alltid förbanna de hundar, vilka skälla så hårt, att människorna vakna.

Vittnen nu, I väckta själar, som genom hundskallet haven vaknat, ihågkommen och vittnen, om hundens skällande länt eder till skada. Vittnen nu, I Jesu får, om hunden bitit

eller sårat eder. Vittnen nu, alla små lamm, om jag drivit eder till skogs eller om jag likt en arg hund bitit eder i hjärtat eller så svårligen sargat edra samveten, att eder Frälsare icke kunnat läka edra samvetssår. Vittnen, alla trastar och domherrar om jag så svårligen bitit eder i hjärtat, att tänderna gått igenom edra hjärtan. Vittnen nu, alla trastar, domherrar, näktergalar och talgoxar, om jag fångat edra själar med snara eller kula. Vittnen nu alla små fiskar som har fastnat i den Helige Andes nät, vittnen nu, om jag och andra fiskare fångat eder med not och nät i den avsikt, att jag skulle få koka eller steka eder.

Har icke jag och andra fångat eder i den avsikt, att alla små fiskar, alla trastar och domherrar må bliva befriade från hökens klor, och att alla Jesu får må bliva bevarade från ulvens tänder samt att alla bävande lamm må slippa till Herden. Fördenskull har jag skällt, att alla förvillade får, skrämde av hundskallet, må löpa till Herden innan höken kommer för att förtära och sarga deras själar. Fördenskull har jag skällt, att alla trastar, näktergalar och domherrungar må fly till sitt bo, i det levande vinträdets springor, innan höken kommer för att uppäta dem, för att sarga Jesu, den store Korsbärarens får. Enligt den store Korsbärarens befallning har jag kastat mitt nät ut till fångst och har fångat några små fiskar och några små guldfiskar, som nu simma uti Röda havets vågor. Och på Röda havets strand kvittra alla näktergalar och trastar på det levande vinträdets grenar. På Röda havets strand gå även Jesu får på bete. Och på Röda havets strand hoppa Jesu lamm av glädje och fröjd. Och på Röda havets strand sjunga alla svalor, trastar, näktergalar och domherrar: Amen, halleluja, pris och ära och makt och lov vare den store Korsbäraren nu och i evighet. Amen.

BIHANG

INNEHÅLLANDE

VALDA PREDIKNINGAR

AV

L. L. LAESTADIUS

ÖVERSÄTTNING FRÅN FINSKAN

JOH. 6: 41; 1 KOR. 11: 23—29

DÅ KNORRADE JUDARNA DÄRÖVER, ATT HAN SADE: JAG ÄR DET BRÖDET, SOM NEDERKOMMET ÄR AV HIMMELEN. JOH. 6: 41.

Johannes har skrivit i sitt evangelium, vilken förgelse uppkom bland Judarna, då Jesus första gången begynte tala om Herrens nattvard. Judarnas förnuft stötte så hårt emot, att de begynte knorra. Men även lärjungarna höllo det för ett hårt tal, då Jesus första gången talade om sitt köttets ätande och sitt blods drickande. Därav förstår man, att den naturliga människan varken vill eller kan tro de ting, som övergår hennes förstånd; men lögnen tror hon nog. Om vi nu skulle taga till föremål för vår betraktelse alla de bibelställen, uti vilka något står skrivet om Herrens nattvard så räcker likväl icke människans förnuft därtill att hon skulle fatta något av denna Herrens nattvards stora hemlighet, ty det är en stor hemlighet, fördold för allt förstånd. Liksom Judarnas förnuft då tog anstöt av detta ordet, så har mången människas förnuft även därefter stött sig vid samma tal. Somliga har fattat det endast som en kärleksmåltid, såsom betydde det intet annat än det allenast, att de kristna på sina sammankomster till åminnelse av Frälsarens död hava hållit en kärleksmåltid. Men redan ätandet av påskalammet utgjorde i gamla testamentet en förborgad sak, som icke allenast blivit instiftad till åminnelse av en märklig händelse, såsom Israels barn i den natten blevo befriade ur Egyptens trädöm, då Herren befallde Moses att tillreda påskalammet. Det utgör icke allenast en åminnelsemåltid, utan däruti inneligger en hemlighet, som kräver tro, emedan det skulle vara ett menlöst lamm. Om det endast vore en åminnelsemåltid, så hade utan tvivel någon annan mat varit duglig. Men det skulle vara köttet av ett menlöst lamm, såsom detta menlösa lamm redan då betydde Guds lamm, som borttager världens synder. Det är redan i sig självt en märkvärdig sak, att kreatursblod är bättre än

tvål att rengöra människokroppen, såsom denna världens granna fröknar hava erfarit, att händerna bliva vitare och renare med blod än med tvål. Den som tvår sina händer med blod, han blir riktigt ren. Detta hava denna världens skökor erfarit, dedär skola hava rena och vita händer, på det att de må väl behaga världen. Men Jerusalems döttrar hava ännu icke märkt, att ett menlöst lamms blod borttager alla blodsskulder. Ty Herren säger genom profeten: "Om du skulle taga tvål och två dig med lut, så skall likväl din blygd synas för mig." Första frågan är således denna: Varför skola denna världens horkonor ha så vita händer, och Jerusalems döttrar har ej vita händer, oaktat de två sig med tvål och lut? Jo, däri är orsaken, att världens horkonor två sina händer med kreatursblod, men Jerusalems döttrar två sig icke med det menlösa Lammets blod, utan med tvål och lut; och likväl synes deras orenlighet. Då påskalammet skulle slaktas tog man ett menlöst lamm, och blodet av detta lamm ströks på dörrposterna, på det att mordängeln skulle gå förbi Israels barns hus. Månne mordängeln fruktar för Lammets blod? Det synes såsom fruktade han för Lammets blod. Detta är även en obegriplig sak, liksom även det är omöjligt att fatta, varför blod är bättre än tvål att rengöra svarta händer. Det är endast en naturlig erfarenhet, som visar, att människan måste tro mycket som hon icke förstår. Vad nu Herrens nattvard vidkommer, så har denna världens visa ävensom präster och skriftlärdar rannsakat, på vad sätt människan kan äta Jesu lekamen och dricka Hans blod; men de har icke förstått det. Och såsom Judarna sade: "huru kan denne giva oss sitt kött till att äta" så säga även alla världsvisa: "det är ej annat än en liknelse, en åminnelsemåltid är det". Men Luther har icke nöjt sig därmed. Han vill

säga så: "Det är icke en tom liknelse, det är icke såsom några säga, att det välsignade brödet betecknar Kristi lekamen, såsom i gamla testamentet påskalammet betecknade Guds Lamm, som borttager världens synder. Men nu har det rätta Påskalammet blivit offrat för oss, och det är icke blott en liknelse, utan det har sannerligen så skett; och nu äta vi Hans kött och dricka Hans blod." Men det är där förnuftet tager emot. Förnuftet är alldeles otillräckligt, då intet annat är synligt än brödet och vinet, och där finnes ingen smak av kött och blod. Och Luther ställer det så, att varje nattvardsgäst skall sannerligen tro att där finnes Kristi lekamen och blod, ehuru där ej finnes annat än bröd och vin som du ser och smakar. Där har varit förnuftsoreda i Luthers tid, isynnerhet emedan påven sade, att brödet och vinet förvandlas till Kristi lekamen och blod, och de reformerta säga, att brödet och vinet betecknar Kristi lekamen och blod. Men Luther sade, att det är Kristi lekamen och blod. Men ju mer man med förnuftet rannsakar denna hemlighet, desto större mörker uppstår, och om de kristna icke hade en sådan tro, att nattvardsgästerna sannerligen bliva delaktiga av Kristi lekamen och blod, så skulle de allesamman drunkna i förnuftets visdom. Vi skola genom Guds nåd i tron betrakta denna stora hemlighet, på det att vi med tron må kunna anamma och i våra hjärtan gömma denna hemlighet. Men den stora nattvardshållaren, som ser och förstår alla hemligheter, göra denna dags nattvardsgäster värdiga att emottaga dessa välsignade gåvor, och det med ett ödmjukt, förkrossat och troende hjärta, på det att ingen av dem må bliva saker till Herrens lekamen och blod. Må Judas gå ut efter den indoppade betan och må de övriga lärjungarna begiva sig att följa Jesu blodiga fotspår till Golgata, på det att de bättre må minnas varför Herrens nattvard är instiftad. Måtte den store nattvardshållaren höra de bedrövade lärjungarnas suckar! Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: 1 Kor. 11: 23—29.

Med ledning av vårt heliga evangelium och i följd av vad redan är talat skola vi genom Guds nåd betrakta, **vilken lekamen det är som gives oss uti Herrens nattvard.**

Första betraktelsen: Är det den lekamen, som fanns före Frälsarens död?

Andra betraktelsen: Eller är det den lekamen som var uti graven?

Tredje betraktelsen: Eller är det den lekamen, som var efter uppståndelsen?

Måtte den store nattvardshållaren förläna sin nåd, att de få själar, som stanna uti Herrens nattvardshus sedan Judas gått ut, finge känna och erfara vilken lekamen det är som de under bröd och vin anamma.

Första betraktelsen. Att det är Herrens lekamen som gives oss, därom tvivla vi ej, men hurudan lekamen det är, därpå har man ännu ej mycket tänkt. De världsvisa, prästerna och de skriftlärda hava ej betraktat, vilken lekamen det är, som gives oss uti Herrens nattvard, om det är en sådan lekamen som Frälsaren hade före sin död, eller är det den lekamen som var i graven efter Frälsarens död, eller den lekamen Han har efter sin uppståndelse. Den lekamen, som fanns före döden, var dödlig, och den lekamen, som var i graven, var död, men den lekamen, som är efter uppståndelsen, är odödlig. Hurudan lekamen skulle nu nattvardsgästerna vilja äta? Må samvetet säga, vilken lekamen det vore bäst att äta. Jag gissar, att ingen skulle vilja äta av den lekamen, som ligger i graven och som är dött kött, isynnerhet då Frälsaren själv har sagt i Johannes evangelium: "Anden är den, som gör livaktig, köttet är till intet nyttigt." Joh. 6: 63. Om nu för nattvardsgästerna skulle stå till buds först den lekamen, som var före döden, vidare den lekamen, som ligger i graven, slutligen den lekamen, som är efter uppståndelsen, och man skulle giva en kniv åt varje nattvardsgäst och säga: "Skär nu ett stycke från vilken lekamen du vill, antingen

från den dödliga lekamen eller från den odödliga lekamen: och tag även litet blod från vilken lekamen du vill, antingen från den dödliga lekamen eller från den odödliga lekamen." Om man vidare skulle säga till alla nattvardsgäster: "Jesus har bjudit eder envar att skära ett stycke av Hans lekamen och envar att dricka litet av Hans blod, och givit detta löfte: 'Vilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han haver evinnerligt liv.'" Joh. 6: 54. Och åter har Han sagt uti 53 versen av samma kapitel: "Utan I äten människosonens kött och dricken Hans blod, så haven I icke liv i eder." Nu hava de således tvenne förslag, för det första om de börja sarga Jesu lekamen och skära envar ett stycke av Hans lekamen och äta det, så hava de evinnerligt liv; men om de icke vilja sarga Jesu lekamen ej heller äta Hans kött, så förstår dem en evig död. Jag tänker, att somliga nattvardsgäster skulle säga likasom Judarna: "Huru kan denne giva oss sitt kött till att äta? Joh. 6: 52. De säkra skulle genast säga: "Vi äro ännu icke så hungriga, att vi skulle behöva äta människokött: inga andra än vildar äta människokött." Men om de säkra nu skulle börja tro vad Frälsaren sagt: "utan I äten människosonens kött och dricken Hans blod, då haven I icke liv i eder", — då säger jag, ifall de skulle börja tro dessa Frälsarens ord, så skulle de börja tänka: "Månne även vi skola äta människosonens kött?" Emellertid få icke somliga säkra lust att äta människosonens kött förrän först på dödsbädden. Somliga äro nämligen så rädda, att de icke vilja äta människosonens kött sålänge de finna annat kött, som är smakligare än människosonens kött. Men nu få åter nattvardsgästerna trenne anbud: Från hurudan lekamen viljen I skära kött till att äta? Viljen I äta av den lekamen som är levande men dödlig, eller av den lekamen, som ligger i graven eller av den odödliga lekamen? Jag tänker, att de säkra torde hava så ömtåligt samvete, att de ej börja sarga en levande människas kropp, de komma åtminstone ännu icke ihåg, huru och när de skulle hava

sargat Jesu heliga lekamen. Fastän de stundom sarga till och med en levande människas kropp, isynnerhet då de vredgas, så tro de likväl ännu icke, att de hava sargat Jesu lekamen. Ty de säga: "Krigsknektarna hava sargat, men vi hava icke sargat." Om således de säkra nödvändigt skola äta människosonens kött, så börja de åtminstone icke äta en levande människas kött, ty de hava ett sådant samvete, att de ej annars utom i vrede kunna skära människokött. Oundvikligen skulle således de säkra börja sarga den döda lekamen.

Därav skulle de envar skära ett stycke och äta, men varifrån skulle de få blod, då allt blod redan runnit på marken och krigsknektarna och Judarna hava förtrampat det? Med dem skulle det kanske gå såsom med papisterna vilka alls icke giva nattvardsgästerna blod utan endast lekamen; dödt kött äta de, och därav bliva de delaktiga. Men en levande lekamen är det emellertid som uti Herrens nattvard undfås av sådana nattvardsgäster, som icke själva äro andeligen döda. En levande lekamen är det, ehuru de säkra icke annars utom i vrede kunna sarga en levande kropp. När gamla Adams kraft svårligen rör sig i hjärtat, då kunna nog de säkra sarga en levande människas kropp, men annars icke. Men vi hava sett många exempel bland de säkra, att de alls icke gå för att äta människosonens kött då djävulens kraft svårligen rör sig i hjärtat, eller då nattvardsandakten blir störd; då hava de lust att smaka på annat kött, som är smakligare än människosonens kött. Men nu uppstår frågan då Jesus sagt: "Vilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han haver evinnerligt liv" — hurudan lekamen de väckta skulle vilja äta. Månne de skulle hava ett sådant samvete, att de kunna sarga en ännu levande människas kropp? Om man skulle säga till de väckta: "I skolen äta människosonens kött och dricka Hans blod, men haven I väl ett sådant samvete, att I skulle kunna sarga den levande människosonens lekamen", så skulle de alla

säga: "Nog hava vi redan sargat Honom." Men varifrån får i Människosonens kött, som I skullen äta, om I ej tillvaratagen vad I haven sargat? Det är vargen, som icke vill äta vad han sargat, sålänge han ännu har något levande kreatur osargat. Men människan måste tillvarata vad hon har sargat, och om hon icke gör det, så är hon värre än en varg. Men jag vet, att de väckta icke vilja äta dött kött: därför måste de äta det levande Guds Sons kött, varuti ännu finnes liv, oaktat somligas samvete tager hårt emot. Här uppkommer en stor strid med djävulen, ty egenrättfärdighetsdjavulen säger till de väckta, då de ämna gå till Herrens nattvard: "Går du åter för att sarga Herrens lekamen, såsom du förut gjort?" Och mången nattvardsgäst förskräckes så svårligen av denna djävulens anklagelse, att han ej vågar gå för att äta Guds Sons kött. Ty den onde står på kyrkvägen och säger till nattvardsgästerna: "Går du åter för att sarga Herrens lekamen?" Men vad säger samvetet då, när den onde anklagar på detta sätt? Jo, samvetet säger så: "Den är värre än en varg, som ej tillvaratager vad han sargat." Då du sargat Herrens lekamen, så måste du även tillvarataga den och äta därav, ty så säger Frälsaren: "Utan I äten människosonens kött och dricken Hans blod, så haven I icke liv i eder."

Nu veta vi således med säkerhet, att de väckta icke vilja äta det döda köttet, som ligger i graven. Men av vilkendera lekamen vilja de äta, av den dödliga eller den odödliga? Benådade själar få även tänka av vilkendera lekamen de skulle vilja äta, av den dödliga eller den odödliga lekamen. Och alla säga helt säkert: "av den odödliga lekamen skulle jag vilja äta". Ja, av den odödliga! Men vad innebära Herrens instiftelseord? Där säger Herren: "Detta är min lekamen, som för eder utgiven varder." Han har icke sagt så: "Detta är min lekamen som för eder är utgiven." Utan Han säger, att den varder utgiven i döden. Och av dessa ord höra vi nu, att det är den lekamen som varder utgiven i döden,

således den dödliga lekamen. Men vad är den lekamen, som varder utgiven i döden? Måne det icke är ett försoningsoffer, ehuru papisterna säga: "Det är icke ett försoningsoffer", och de världsvisa säga: "En liknelse är det, icke är det något annat." Och somliga säga: "Det är en åminnelsemåltid, det är ej något annat än att lärjungarna skola minnas, att Jesus har dött för dem." Men så säger ju Herren själv: "Detta är mitt blod, som för eder och för många utgjutet varder till syndernas förlåtelse." Han säger icke, att det är utgjutet till en åminnelse, utan till syndernas förlåtelse, icke att man må hava förlåtelse, utan på det att synderna skola förlåtas så, att synderna inför Gud varda förlåtna i kraft av detta blods utgjutelse: men syndernas förlåtelse beror ännu därpå, om lärjungarna anamma denna erbjudna nåd. Sålunda utgör Kristi lekamen och blod ett försoningsoffer, och Herrens nattvard är en försoningsmåltid, den är icke endast en åminnelsemåltid, utan en försoningsmåltid. Och därför hava alla säkra ett stort ansvar, vilka komma till försoningsmåltiden för att försonas med Gud, ehuru de ej hava något att försonas. Om nämligen Gud frågar dem: "Min vän, huru kom du hit och har ej bröllopskläder?" så tiga de. Om Han frågar: "Min vän, varefter kommer du?" så finnes ej heller därtill något svar. De komma för att kyssa Jesus, ehuru de visa vägen för Jesu fiender till Honom. Herrens nattvard är således icke endast en åminnelse av Herrens död ej heller endast en kärleksmåltid, till vilken de kristna samlas för att upptända kärlek inbördes; utan sålänge de kristna äro syndare och i många stycken bristfulla, behöva de få syndernas förlåtelse. Ty så säger den store nattvardshållaren: "Detta är mitt blod, som för eder och för många utgjutet varder till syndernas förlåtelse." Visserligen varda sålunda de botfärdigas synder förlåtna uti Herrens nattvard, om de hava en sådan tro, att de få sina synders förlåtelse. Men de säkra och obotfärdiga få icke sina synders förlåtelse i Herrens nattvard,

huru de än må tro att de där få sina synders förlåtelse. Först där sarga de Jesu lekamen och fienden bestraffar dem aldrig för detta sargande, utan han uppmanar dem att gå till Herrens nattvard och säger till de obotfärdiga: "Frukta icke, att du är ovärdig, som är Jesu bästa vän: du har aldrig sargat Jesu lekamen, såsom dessa väckta göra: du har alltid andäktigt suttit vid Herrens nattvard, du har alltid lutat ditt huvud intill Jesu bröst. Och fastän dessa väckta beskylla dig för otukt, stöld, dryckenskap, krögeri, girighet, svordom, vrede, avund, prål, högfärd, svek och allehanda synder, vilka du aldrig i ditt liv gjort, så äro de själva sådana; men utan tvivel vittnar ditt samvete, att du är oskyldig till allt detta. Och vad de ännu förebrå dig, att du druckit av Herrens kalk och av djävulens kalk på samma dag, så är det ej sant. Utan tvivel ser du själv från boken eller av Guds ord, att brännvinet är den bästa Guds välsignelse som finnes i ett land. Gud förbjuder ju icke oss att njuta behöflig mat. Den som skäller Guds bästa håvor till djävlaträck och djävulens kalk, han är själv av djävulen."

Se så predikar den onde för de säkra och obotfärdiga. Men till de botfärdiga säger han så: "Går du åter för att sarga Kristi lekamen? Och är det såsom en sådan djävul du nu går till Herrens nattvard?" Ja såsom en sådan djävul måste du gå för att sarga Kristi lekamen; ty om du icke tillvaratager vad du sargat, så är du värre än en varg. Du måste äta människosonens kött och dricka Hans blod. Du har visserligen sargat Kristi lekamen, men du måste nu äta Hans kött och dricka Hans blod, på det att du må hava evinnerligt liv, på det att du må leva under vandrigen mot evigheten. Du har sargat själva levande Guds Sons lekamen, men nu måste du även äta levande Guds Sons kött och dricka levande Guds Sons blod, likasom vildarna äta levande människors kött dricka levande människors blod och säga det vara välsmakande. Så måste I, vilka denna världens dygdiga människor skälla till

villoandar, äta levande Guds Sons kött och dricka levande Guds Sons blod, icke såsom rått eller kokt, utan stekt vid helvetets eld, likasom påskalammet förtärdes med bittra örter, på det att det snarare må smälta i eder kropp och giva eder kraft att fly bort ur Egyptens trälldom, då hedningarna driva Israels barn utur sina hus och Israels barn sålunda komma att fasta och bära osyrat brödamne. Påskalammet var uti gamla testamentet detsamma som Herrens nattvard hos oss. Paulus säger, att vårt Påskalamm är och offrat för oss, nämligen Kristus. Påskalammet var ett lamm utan vank; påskalammet slaktades, och Guds lamm har även blivit slaktat. De människor som äta påskalammet, hade själva sargat detta lamms kropp: likaså hava även vi sargat Kristi lekamen. Påskalammets kött stektes vid eld, och så har även Kristi, det menlösa Lammets kött blivit stekt vid helvetets eld. Påskalammet förtärdes med osyrat bröd; så förtärdes även Kristi lekamen med osyrat bröd. Israels barn åto påskalammet i reskläder, omgjordade kring länderna, med skor på fötterna, med stav i handen, redo att vandra till det förlovade landet. Så skola även de kristna vara iklädda reskläder, då de äta Kristi kött, omgjordade kring länderna, med skor på fötterna, med stav i handen, redo att vandra till det nya Jerusalem, likasom vore denna heliga måltid den sista måltiden i världen. För syndaträlen borde detta påskalamm vara den sista måltiden i syndens trälldom, för de tvivlande och otrons fångar borde denna måltid vara den sista måltiden i otrons fångenskap, för de troende borde den vara den sista måltiden i världen. Likasom maten uppehåller det lekamliga livet och giver lemmarna kraft, så giver även den andliga maten, som är Guds Sons andeliga kött, åt själen kraft att vaka, bedja, kämpa, sträva och längta efter det eviga livet. Till det rätta fäderneslandet äro således rätta Israeliter redo att vandra, då de i en rätt och saliggörande tro äta påskalammet; och må det vara den sista måltiden på jorden. Med

denna mat skola de leva tilldess den varder fullkomnad uti Guds rike då de få sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob vid den stora nattvarden i himmelen. Där sitter även den store nattvardshållaren i himmelen med ärones krona på huvudet, utdelande nattvarden åt trogna lärjungar. Där säger den store nattvardsutdelaren: "Detta är min lekamen, som för eder utgiven är, detta är mitt blod, som för eder utgjutet är." Där finnes ej mer Judas, som förråder, utan Petrus, Jakob och Johannes, Filippus, Andreas och Tomas, som ropar: "Min Herre och min Gud!" Där finnes Bartolomeus och Matteus, Jakob Alfei son och Simon Kananeus och de kvinnor, som följt Jesus från Galileen: Maria Magdalena, Salome, Johanna och Maria Jesu moder. De sitta i himmelriket vid den stora nattvarden och

sjunga lovsång efter nattvarden. De lovsjunga i det nya Jerusalem Gud och Lammet.

Men Judas är icke i deras sällskap, som tacka, utan han är ibland dem, som förbanna sig själva och sin Skapare. Och fienderna till Jesu kors, vilka icke här hava sjungit lovsång, få då tjuta i helvetet. Och nu du store nattvardsutdelare, håll nattvard med de lärjungar, som följa dina blodiga fotspår från örtagården till Golgata berg, och uppväck dem, då syndasönnen tränger sig på dem, att de må se din blodssvett och höra dina böner, då du ligger på dina knän och åkallar din himmelske Fader. Och styrk dem med din nåd, att de omsider må bliva delaktiga av den stora nattvarden i himmelen, där de få sjunga lovsång nu och i evighet. Amen.

MATT. 21: 5

S ÄGEN TILL SIONS DOTTER: SE DIN KONUNG KOMMER TILL DIG, SAKTMODIG, RIDANDE PÅ EN ÅSNINNA OCH PÅ EN ARBETSÅSNINNAS FÅLE. MATT. 21: 5.

När evangelisten omtalar att Jesus engång red på en åsninna, så skriver han, att detta skedde därför, att så var tillförne skrivet genom profeten Jeremia^{3*}: "Sägen till Sions dotter: se din Konung kommer till dig, saktmodig ridande på en åsninna och på en arbetsåsninnas fåle." Sions dotter är den kristna församlingen eller de botfärdiga och troende, vilka vänta och hoppas, att Sions Konung snart måtte komma för att tillägna sig sitt rike och förlossa Sions dotter från fångenskapen samt upphöja henne till hustru och drottning i Israel. Sions dotter hade i profeten Jeremia tid råkat i fångenskap för sin ohörsamhets och trolöshets skull, hon hade brutit sitt äktenskapsförbund som Sions Konung slutit med henne, då Herren, enligt profeten Hesekiels ord, fann henne liggande i sitt blod och upptog henne från marken, rentvådde henne uti floden Jordan och sade till henne: "Du skall leva." Men Sions dotter hade alltid brutit sitt äktenskapsförbund och hade blivit otrogen, då de egyptiska horkarlarna fingo krama hennes bröst. Nu hade Sions dotter i Profeten Jeremia tid råkat i fångenskap för sin trolöshets skull. Den gamla horkonan, den babyloniska skökan begynte fordra henne under trældom och hårdeligen råda över henne. Uti denna fångenskap blev Sions dotter bedrövad. Då begynte profeten Jeremia hugsvala Sions dotter med sådana ord: "Sägen till Sions dotter: Se din Konung kommer till dig, saktmodig, ridande på en åsninna och på en arbetsåsninnas fåle." Han ville säga till den bedrövade Sions dotter: "Gråt icke! Se din Konung kommer snart och förlossar dig från den babyloniska skökans fångenskap samt upphöjer dig till drottning i

Israel." I andligt avseende betyder denna Sions Konungs tillkommelse till Jerusalem det andliga inträdandet i de botfärdigas och troendes hjärtan, vilka vänta Jerusalems förlossning och tro Profeten Jeremia ord, att Sions Konung snart skall komma för att förlossa otrons fångar ur den babyloniska skökans trældom, varunder bedrövade och botfärdiga otrosfångar sucka. Dem tillhör detta profeten Jeremia tröstefulla ord: "Se din Konung kommer! Sions Konung kommer för att förlossa bedrövade, botfärdiga och suckande otrosfångar. Utbred nu ditt prål på vägen för att trampas av åsninnan och ropa till Sions Konungs ära: Hosianna, Davids son, välsignad vare Han som kommer i Herrens namn." Statt upp, statt upp, du Sions dotter, gå ut för att möta din Konung, fall ned till marken inför Honom och bed: Fader vår, som är i himmelen osv.

Kristi inridande i Jerusalem var redan förut omtalat av profeten Jeremia och har avseende på ett andligt inträdande i de bedrövades, botfärdigas och troendes hjärtan. Vi måste genast göra denna skillnad mellan dem som i denna tid råkat i otrons fångenskap, att somliga känna huru tung trældomen är under egenrättfärdigheten och huru stor vedermöda det är att vara i otrons fångenskap; men somliga känna ej någon vedermöda eller bedrövelse under denna trældom. De kunna vara glada i världen, och sådana hava ej någon nöd; men andra åter känna sin olycksalighet, och därför vänta de suckande efter Sions Konung. Till dessa bedrövade, botfärdiga och suckande otrosfångar har profeten Jeremia sagt: "Sägen till Sions dotter: Se din Konung

^{3*} Den här åsyftade profetian finnes icke hos Jeremia, utan hos profeten Sakarja. Översättarens anm.

kommer till dig, saktmodig, ridande på en åsninna och på en arbetsåsninnas fåle."

Låtom oss nu genom Guds nåd se, huru Sions Konung kommer och vad Sions dotter gör, när denne Konung kommer — icke med vackra hästar och präktiga vagnar, utan Han rider endast på en åsninna, som är ett saktmodigt och av alla ringaktat kreatur, med vilken en hederlig bonde icke ens täcks komma till kyrkan. Denna fåle var ett arbetsdjur eller inövat såsom mycket ung att bära bördor, och därav kan man sluta, att den var en arbetsåсна, som ej var inövad till trav, utan att bära bördor. Ser du Sions dotter, huru ringa din Konung är? Han kommer icke åkande med sex hästar såsom andra världsliga konungar göra, utan Han kommer ridande på en arbetsåsninna, som är ganska trög att gå. Han sitter på ett sådant djur, som denna världens herrar och högmodiga bönder skälla till en lat kamp. Fördenskull säger profeten att Han kommer till dig saktmodig, det är: Han kommer i saktmod och i ringhet färdas Han. Han kör icke så mycket och fort som denna världens Herrar vilja köra, han piskar icke kreaturet så som denna världens Herrar och hederliga bönder piska och slå kreaturen så att det hörs på en kvartsmils avstånd. Om du har lust att följa Honom, så frukta icke, att Han kör så snabbt att du blir efter. Nej, nej, ty Han sitter ständigt på en sådan arbetsåsninnas rygg, som är så trög att gå, att även de halta orka följa efter. Annars är även du, Sions dotter, så lat och trög att efterfölja Honom som denna arbetsåsninna är trög att gå. Du är så trög att efterfölja Sions Konung, att han med hänsyn till din tröghet och på det att du må kunna efterfölja Honom måste rida på en lat kamps rygg, som ingen i denna tid skulle taga till sitt riddjur. Ty alla dygdiga horkonor håna, skratta, titta, viska och predika sinsemellan: "En lat oxe, lång väg, dålig häst och dålig karl, publikaners och syndares vän, alla villoandars hövding!" Så smådas din Konung för din tröghets skull, du Sions dotter! Men fastän Han färdas med ett dåligt ök så är

likväl denna arbetsåsninna lyckligare än andra åsnor, som äro lastade med silver och guld. Ty denna arbetsåsninna bär ärones Konung, som ej är så svår att piska sitt ök, som den store trollkarlen Bileam, vilken obarmhärtigt piskade sitt ök. Denna Bileams åsna såg dödsängeln stående med ett utdraget svärd; men hennes blinda husbonde såg det icke.

Låtom oss nu vidare se, huru Sions dotter gör, när Konungen kommer. Bedrövade botfärdiga och suckande själar, som övergivit allt i världen, i det hopp, att Jesus blir Israels Konung och att de genom Kristus komma till ett saligt tillstånd, bliva även glada, då Jesus sitter på en åsninnas rygg, ty de hava den tron, att han nu tillägnar sig riket och blir Konung. Denna saliga tro gör dem så glada, att de begynna sjunga och ropa: "Hosianna Davids son!" De utbreda sitt prål på vägen att trampas av åsninnan i den tron att Sions Konung redan här på jorden giver dem en bättre prydnad, då de bliva domare och nämдемän uti Messie rike. Var nu glad, du Sions dotter, då du ser att din Konung kommer saktmodig. Utbred nu snart egenrättfärdighetens trasor på vägen att trampas av åsninnan. Nog giver dig Sions Konung bättre kläder, då Han nu kommer för att förlösa din själ ur den babyloniska fångenskapen och upphöja dig till drottning, att du får bära ärones krona och vita kläder, då Han låter dig sitta i brudsätet och brudtärnorna tjäna dig, påklädande dig nya kläder. Var nu glad, du Sions dotter! Upphäv din röst och ropa med spenabarnen:

"Hosianna, Davids son, välsignad vare Han, som kommer i Herrens namn." Snart får du sätta dig i brudsätet. Snart skola gäster komma från himmelen för att se, huru dejlig och skön Jesu brud är, vilken Han återlöst ur den babyloniska fångenskapen med sitt eget blod. Gläds och fröjda dig du Sions dotter. Snart skall du få fira Lammets bröllop uppå Sions berg och i det nya Jerusalem nu och i evighet. Amen.

MATT. 3: 13; JOH. 1: 19—34

DÅ KOM JESUS AV GALILEEN TILL JORDAN TILL JOHANNES, ATT HAN SKULLE LÅTA DÖPA SIG AV HONOM. MEN JOHANNES FÖRVÄGRADE HONOM OCH SADE: MIG BEHÖVDES ATT JAG VORDE DÖPT AV DIG, OCH DU KOMMER TILL MIG. MATT. 3: 13.

Uti dessa Johannes ord höres vara en kristens rätta bekännelse, då han känner sig vara ovärdig att döpa Jesus, liksom den kvinna vilken vätte Frälsarens fötter med sina tårar, kände, att hon icke är värdig att hennes syndiga tårar falla på den Heliges fötter. Men hon kunde fördenskull icke låta bli att gråta, ty hon hade redan så stor kärlek till Jesus. Samvetskvalen voro så stora, att hon måste gråta och väta Jesu fötter med ångerns tårar. Men Johannes måste döpa Jesu heliga lekamen helt och hållen uti floden Jordan. Och han kände därvid att han icke är värdig att göra det, ty han kände att han var en så stor syndare, att han hade behövt bliva döpt av Jesus och därigenom bliva rentvagen från sin orenlighet. Fördenskull sade han till Jesus: "Mig behövdes att jag vorde döpt av dig och du kommer till mig."

Mången säker människa tänker, att Johannes måtte hava varit en hemlig missdådare, då han kände sig så ovärdig. Så tänkte även fariséerna att Johannes hade djävulen, då han var så svår att skälla på folk. Och detta skällande och dömande är den största synd en väckt människa kan göra mot världshopen. De säkra och nådetjuvarna säga genast: "Han har högfärdsdjavulen." Men vi veta, att Johannes hade sanningens Ande, vilken djävulens hop icke kan tåla; och den som har sanningens Ande, på honom är den onde förskräckligen förtörnad. Lagen uppväcker i honom all begärelse. Den onde frestar honom förskräckligen, isynnerhet av den orsak att bättringspredikanten åstadkommer väckelse bland folket, varigenom fienden går miste om några själar. Och när satans änglar sålunda kindpusta bättringspredikanterna, så reser sig Guds barns åklagare upp emot honom och säger: "Du är ovärdig att väta Jesus med ångerns tårar."

Egenrättfärdighetsdjavulen, vilken åklagar Guds barn dag och natt, ingiver en sådan falsk ovärdighet i sinnet, att bättringspredikanten känner sig ovärdig att döpa Guds Son. Denna falska ovärdighet kom även över Petrus då Jesus ville två hans fötter, och vi känna mångenstädes huru egenrättfärdighetsdjavulen för med sig den falska ovärdigheten. Och denna falska ovärdighet är sådan, att hon motsätter sig Guds vilja. En sådan människa vill alldeles icke göra såsom Gud fordrar, utan hon sätter sig emot och säger: "Aldrig skall du två mina fötter." Och densamma falska ovärdigheten kom även Johannes att göra mot Frälsarens vilja, då han vägrade Honomdöpselsen sägande: "Mig behövdes att jag vore döpt av dig, och du kommer till mig." Fastän nu Johannes var en väckt människa och en bättringspredikant, så fick likväl egenrättfärdighetsdjavulen honom att vackla i denna sak, ty om han icke hade haft falsk ovärdighet, så hade han genast känt, att han är pliktig att hörsamma utan tvekan, utan gensägelse och utan tvivel, liksom Abraham, vilkens tro och lydnad Gud ville pröva, då han befallde honom gå och offra sin enda son. Ehuru detta var helt och hållet emot förnuftet och emot naturen och emot samvetets lag, att han nu skall dräpa sin son, så lydde han Guds befallning och begav sig genast åstad. Mången annan hade tvekat, huruvida det är en rätt Gud som befäller människan att göra synd. Men Abraham hade en så fast tro till Gud, att han alls icke tvekade, om han skall göra detta eller icke, utan han gick genast åstad för att dräpa sin son. Och han ådagalade genom denna gärning sin tro och sin lydnad varför och Abraham kallas de troendes fader. Men Johannes döparen var så frestad av

egenrättfärdighet, att han vägrade Jesus dopet och ville sålunda icke vara lydig och undergiven. Johannes förnuft stötte emot, egenrättfärdigheten steg upp i huvudet och den falska ovärdigheten begynte predika i förnuftet sålunda: "Huru är du värdig att döpa Guds Son, som är en syndare och behöver själv bliva döpt av Honom." Se så predikar egenrättfärdigheten i förnuftet, och genom denna falska o värdighet blir en väckt människa ofta motsträvig mot Guds nådeverkningar. Vi förstå nu väl, att det var den falska ovärdigheten som förmådde Petrus att sätta sig emot. Och snart förlorade Petrus genom denna falska ovärdighet sin delaktighet i Jesu nåd. Snart blev han utesluten från försoningen.

Tagen eder nu härav exempel. I otrosfångar, som alltid kämpen med egenrättfärdigheten och i denna falska ovärdighet, striden emot Gud och viljen göra Honom till lögnare. Utan tvivel sen I nu och förstå väl, vad den falska ovärdigheten har verkat i Johannes döparens förnuft och vad densamma falska egenrättfärdigheten verkat i Petri förnuft. Varför gören I icke såsom Luther skrivit att man skall vrida nacken av förnuftet och utstinga ögonen på detta vilddjur? Förnuftet skulle icke hava någon kraft av sig självt, men när egenrättfärdighetsdjävulen stiger upp i huvudet, så kommer den falska ovärdigheten i hågen och genom denna falska ovärdighet bliva Petrus och Johannes motsträviga. De vilja ej mer vara Frälsaren lydiga. Själviskheten bryter fram ur deras mun. — Dessa heliga mäns förvillelser skola lända oss väckta till varning huru den onde vill sålla de väcktas själar såsom vete. Bedjen nu den store Korsbäraren, att Han ville visa eder Fadern, som verkar uti Sonen genom den Helige Ande, att egenrättfärdighetsdjävulen, som är Guds barns åklagare natt och dag, måtte bliva nedstörtad från himmelen, att den falska ovärdigheten måtte bliva slagen, nedtrampad och bränd i helvetets eld, så att hon ej mer förmådde rubba botfärdiga själar eller omvända deras sinne och vilja. — Den

kvinn, som ropade i födslovånda, var beklädd med solen och månen under hennes fötter, och på huvudet en krona av tolv stjärnor; och den röda draken stod bredvid eller framför henne, på det att han måtte uppsluka gossebarnet som föddes av denna kvinna; men Gud tog detta barn upp till sig. Och så hoppas vi, att den nya människan, som födes av denna kvinna, som nu ropar i födslovånda, skall upplyftas från denna världens kalla golv, där hon jämrar sig, på det att icke den röda draken, egenrättfärdighetsdjävulen och den falska ovärdigheten må bliva i tillfälle att uppäta eller uppsluka henne. Hör, o Mikael, du store besegrare av draken och söndertrampare av ormens huvud, den gamla ormens förgörare, hör den ropande kvinnans röst, vilken ropar i födslovånda, och upptag gossebarnet från denna världens kalla golv! Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 1: 19—34.

Vi höra i slutet av detta evangelium, huru Johannes bekänner sin ovärdighet att upplösa Frälsarens skoremnar. Denna ovärdighetskänsla har även funnits hos andra botfärdiga såväl i gamla som nya testamentet. Till exempel Israel kände sin ovärdighet, då han för sin broders vredes och förföljelses skull var stadd i nöd, och David hade ofta känsla av sin ovärdighet, liksom även Johannes döparen bekände sin ovärdighet. Därför heter det även i psalmen: Till din nåd, o Gud, jag icke värdig är. Och i alla andliga skrifter fordrar man, att den botfärdiga skall känna sin ovärdighet. Vi inse således, att ovärdighetskänslan åtföljer syndakännedomen. Men då man rätt rannsakar och prövar ovärdighetskänslan, så finna och förstå vi, att den onde även gör de botfärdiga ovärdiga att anamma den nåd Gud tillbjuder dem. Därav finner man, att den ovärdighet som den onde verkar hos de botfärdiga är en falsk ovärdighet. Men då Gud åter å andra sidan visar, att även Guds Ande verkar en rätt ovärdighetskänsla, så skola vi på denna stund eftersinna och

betrakta, **Vilken skillnad råder emellan den sanna och den falska ovärdigheten.**

Första betraktelsen: Hurudan är den falska o värdigheten?

Andra betraktelsen: Hurudan är den sanna ovärdigheten? Här behövs andlig visdom och noga självkänedom, ty fienden är icke så farlig, då han kommer under skepnad av en drake eller ett rytande lejon; men när han förskapar sig till en ljusets ängel då är den onde farlig. Ofta är även de väcktas samvete så dunkelt, att de icke alltid riktigt kunna skilja, huru mycken ovärdighet egenrättfärdigheten verkar och huru mycken ovärdighet Guds Ande verkar. De förmå icke, säger jag, så mycket rannsaka Guds ord och sina egna erfarenheter i Guds ords ljus, att de kunde få reda på egenrättfärdighetens verkningar och förstå vilken ovärdighet det är som den onde uppväcker i förnuftet och vilken ovärdighet det är som Guds Ande verkar i samvetet.

Första betraktelsen: Hurudan är den falska ovärdigheten?

Den falska ovärdigheten är en verkan av egenrättfärdigheten i förnuftet. Då egenrättfärdigheten stiger från levern och mjälten upp i huvudet, så verkar den i förnuftet sådana tankar: "Jag har icke ens att hoppas någon nåd, till helvetet måste jag fara." Uti detta tillstånd blir människan motsträvig att anamma Guds nåd. En sådan människa vill icke höra något talas om nåd, hon vill icke i detta tillstånd ens höra evangelium omnämnas, utan endast lag och dom. Vi se även av Petri exempel, att människan i detta tillstånd ej vill låta Frälsaren två och rengöra sina fötter. Den falska ovärdigheten verkar hos människan själviskhet, motsträvighet och vantro eller otrosfrukter, vilka kommo ut ur Petri mun då han begynte alldeles motsäga Jesus. Han gjorde Frälsaren sådant motstånd, att han denna gång icke hade den ringaste lydnad och undergivenhet. Den falska ovärdighetskänslan verkade även i Johannes

döparens förnuft såpass mycket själviskhet och motsträvighet, att han vägrade Jesus dopet. Det var ingenting annat än egenrättfärdigheten som denna gång framträdde och verkade i förnuftet en sådan ovärdighet, att motsträvigheten därigenom blev uppenbar.

Då egenrättfärdigheten i en sådan mans förnuft kunde åvägabringa falsk ovärdighet, vad verkar hon då i andra väcktas förnuft? Man har även inom denna kristendom erfarit, huru motsträviga somliga botfärdiga äro att tro, att Gud är dem nådig. Ofta höres denna förebråelse till lärjungarna på vägen till Emmaus: "O, I oförståndiga och senhjärtade till att tro allt det som Moses och profeterna hava skrivit om Kristus! Skulle ej Kristus lida allt detta för eder, I bedrövade lärjungar?" Har ej Kristus redan lidit för eder, I botfärdiga och tvivlande själar? Viljen I ännu förakta Hans vedermödor? Skola nu Jesu vedermödor gå förgäves för eder otros skull och för eder gensträvighets skull? I haven utan tvivel öppnat Guds lamms blodådror med syndens kniv. Nu viljen I ännu låta Hans blod förgäves rinna ned på marken. Anammen I icke Guds Lamms blod? Johannes döparen har sagt: "Se Guds Lamm, som borttager världens synd." Detta blod ropar icke med sådan stränghet som Abels blod ropar, ifall de bedrövade, botfärdiga och tvivlande anamma Guds lamms blod. Men om de tvivlande icke anamma Guds Lamms blod, så ropar det med stränghet, det ropar: "Förgäves gå alla Guds Lamms vedermödor!" Den himmelske Förbarmaren har ej många barn, som ropar efter Honom, det finnes ej många som gråta efter Honom: men ännu färre äro de, som ligga i Hans sköte. När egenrättfärdighetsdjävulen förskapar sig till en ljusets ängel, då blir han en sanningens förkunnare och predikar i förnuftet för de botfärdiga: "Du har ju ännu icke en riktig ånger. Du har ju icke en riktig syndångest. Huru skall du få nåd, då du icke har en riktig ånger ej heller större syndångest?" Men så säger ju Guds ord, att ingen gör sig förtjänt

av nåden genom sin ånger. Om du skulle gråta blod, så skulle du likväl icke förmå förtjäna dig saligheten. Men ångern bör försiggå, icke därför, att man därigenom förtjänar nåd av Gud, utan därför, att Gud bor hos dem, som hava en förkrossad och ödmjuk ande. Egenrättfärdigheten fordrar även ett rent hjärta, och därvid besviker hon ofta botfärdiga själar. Då Gud fordrar ett rent hjärta och den onde även fordrar ett rent hjärta, så kommer den botfärdiga och tvivlande själen att gå hit och dit emellan himmel och helvete. Den väckta människan känner, att hon icke har ett rent hjärta, emedan ur hjärtat uppkomma onda tankar, hor, mord, avund, vrede, girighet, världskärlek och annat sådant. Lagen uppväcker i henne all begärelse, och då faller den arma själen åter i tvivel och egenrättfärdigheten predikar i förnuftet: "Icke har du ett rent hjärta. Huru kan du komma till Jesus med ett ont och orent hjärta?" Men Paulus predikar sålunda: "Lagen är en tuktomästare till Kristus." Lagen hindrar icke från att komma till Kristus, vilken är ett orent hjärtas helbrägdagörare och renare. Men egenrättfärdigheten hindrar att komma till Kristus och predikar i förnuftet: "Gå icke ännu till Kristus, du är ej ännu ren."

Sålunda verkar nu egenrättfärdighetsdjävulen falsk ovärdighet, och därjämte verkar han motsträvighet, så att en sådan svinaherde icke mera tror Guds ord vad nåden vidkommer, utan lagen, förbannelsen och domen — detta tillägnar han sig och bryr sig alls icke om nåden. Men tro nu förlorade son, tro nu synderska, tro nu otrogna Tomas, tro nu lame människa att dina synder förlåtas dig, och var icke mera otrogen utan troende.

Andra betraktelsen: hurudan är den sanna ovärdigheten, som Gud verkar? Den sanna

ovärdigheten är sådan som Israels ovärdighet var, vilken kämpade med den okände mannen i brinnande böner tills morgonrodnaden uppgick och då sade han: "Jag släpper dig icke med mindre du välsignar mig." David ropade utur djupet mot höjden. Den sanna ovärdigheten tvivlar icke om Guds nåd, utan den giver kraft till andäktighet och bön. Den sanna ovärdigheten förlänar synderskan nitälskan och frimodighet att sträva, kämpa, bedja och klappa på himmelens dörr. Men egenrättfärdighetsdjävulen tillstodjer icke detta, ty egenrättfärdigheten borttager all kraft och lust, då den får börja råda. Den för med sig en sådan ovärdighet, att det blir slut med all kraft och ihärdighet; en sådan människa orkar icke kämpa. Men den sanna ovärdigheten förlänar Israel kraft att kämpa och brottas med den okände mannen i brinnande bön tills morgonrodnaden uppgår. Då säger han till den okände: "Jag släpper dig icke med mindre du välsignar mig." Denna ovärdighetskänsla hade även Johannes då han sade: "Jag är icke värdig att upplösa Frälsarens skorem." Och samma ovärdighetskänsla hade synderskan, vilken vätte Jesu fötter med ångerns tårar och avtorkade dessa tårar med sitt huvudhår. Hon kände väl, att hennes syndiga tårar icke äro värda att falla på denna heliga persons fötter. Samma ovärdighetskänsla hade även den kananeiska kvinnan, vilken kände att hon icke är bättre än en hundvalp i jämförelse med Guds barn. Sådan är den sanna ovärdigheten som Guds Ande verkar hos de botfärdiga. Den åtföljer den saliggörande tron. Där finnes kraft att sträva, kämpa, ropa och klappa på himmelens dörr. Sådana ovärdiga äro värdiga att undfå nåd och barmhärtighet. — Så kämpa nu Israel, och brottas med den okände mannen tills den eviga morgonrodnaden uppgår. Amen.

1 PETR. 1: 23; MATT. 13: 24—30

DEN HELIGE PETRUS SKRIVER TILL DE KRISTNA: SÅSOM DE SOM FÖDDA ÄRO PÅ NYTT, ICKE AV NÅGON FÖRGÄNGLIG SÄD, UTAN AV OFÖRGÄNGLIG, SOM ÄR AV LEVANDE GUDS ORD, DET EVINNERLIGEN BLIVER. 1 PETR. 1: 23.

På dessa Guds ord skola vi nu giva akt. Ty vi äro även födda på nytt av den oförgängliga säd, som är utsådd i denna åker, ehuru denna åkerlapp, som finnes i norden, icke lär vara så bördig som den åker, vilken finnes uti Kanans land, varest den bästa åkern bär hundrafaldig frukt. Det är allenast en känd sak, att en oförgänglig säd är utsådd, och av denna oförgängliga säd äro de få själar pånyttfödda, som födda äro. Men ehuru sädens Herre sått god säd i sin åker, så har även ovännen sått ogräs i samma åker; han har sått dessa ogräsfrön medan folket sov. Ovännen vinner visserligen intet därpå, att han sår ogräs i den åker, i vilken sädens Herre sått oförgänglig säd. Men ovännen frågar icke därefter vad han vinner blott han kunde göra den andra skada. Det är girighetens natur att han icke utan ersättning gör något; men avundsanden ser icke därefter vad han vinner, blott han kunde göra den andra skada. Fördenskull är även i den gamla svenska lagen ett stort straff bestämt för den, som sår ogräs i annan mans åker, ifall man kan bevisa att han gjort det. Men ingalunda tager ovännen på sig att han gjort en sådan skada, ty vi se, att ej heller ovännens tjänare taga något på sig som vore illa, utan de neka alltid och överskylla sina missgärningar, först inför världslig rätt och vidare inför den andliga domstolen. Så säga horkonorna och tjuvarna då man fordrar dem inför rätta: "Du måste bevisa och hämta vittnen." Och då de komma för den andeliga domstolen, säga horkonorna och tjuvarna: "Man behöver ej utropa sina synder för världen." Ingalunda tager den onde någon synd på sig ej heller hans tjänare en enda synd, som de hade gjort.

Då nu ovännen sått ogräs i Guds åker och han gjort det medan folket sov, så vore det rådligt

att begynna vaka, att ovännen ej mer härefter måtte bliva i tillfälle att så mera ogräs i Guds åker. Jag vet, att den onde ej vågar så ogräs då, när människorna vaka; men om även de, vilka husbonden eller Herren har satt till väktare, börja sova, såsom hittills varit fallet, nog blir då ovännen i tillfälle att så ogräs bland vetet. De få vetekorn, som nu hålla på att växa mitt ibland ogräset, må minnas, att de äro födda av oförgänglig säd, fastän de på alla håll äro trängda av ogräset, så att solen icke får så skina på dem som de behövde, på det att de få halvmogna korn, som nu synas i Guds åker, må kunna mogna och bära frukt. O, nådige himmelske Fader, som sått god, viktig och oförgänglig säd i din åker, påminn dem om deras oförgängliga natur, att de äro födda av oförgänglig säd på det att de, huru trängda av ogräset de än må vara, ännu icke må bliva förkvävda, utan bära så mycken frukt, att sädens Herre för sitt besvär måtte få något från sin åker. Han skulle ej heller nästa år behöva söka annorstädes utsäde, ifall icke frosten skadar åkern, där dessa halvmogna korn allt framgent hålla på att växa, ty den fara är nära här i norden, varest det finnes regn nog och även dagg någorlunda ymnigt, men sällan solsken. Må därför den nådiga Herren Jesus bevara dessa halvmogna korn för snöstorm, hagel och oväder, på det att de må hinna mogna innan höstfrosten kommer. Hör, du store säningsman, de fattiga, törstande och trötta åkermännens suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 13: 24—30.

Vi höra av detta heliga evangelium, att en människa sådde god säd i sin åker. Men då folket sov, kom ovännen och sådde ogräs mitt ibland vetet och tjänarna ville förstöra

ogräset men fingo ej lov därtill av Herren. I följd därav skola vi genom Guds nåd betrakta:

1: a Huru såningsmannen sår god säd och varför ovännen sår ogräs.

2: a Varför tjänarna vilja upprycka ogräset och varför Herren icke tillstädjer dem göra det.

Må den store sädens Herre uppväcka alla människor till vaksamhet på det att ovännen ej må bliva i tillfälle att så ogräs, såsom han hittills gjort.

Första betraktelsen: I tjänare haven sett, att Herren i dessa tider har upptagit åker i norden, varest man tillförne icke gjort odlingsförsök. För den korta sommarens skull, likaså för det kalla klimatets skull och för de närbelägna fjällens skull har man tillförne icke hoppats, att i norden skulle finnas för Herren tjänlig åkerjord. Men vi se, att sädens Herre i sin visdom har förutsett denna åkerlapp såsom tjänlig, då det i Kanans land ej växer annat än törne och tistel, varest man förut erhållit hundrafaldig frukt. Men nu har Kanans land gått i linda genom åkermännens vårdslöshet och lättja. Och icke heller i Tyskland är åkerjorden bättre, ehuru den i Luthers tid var av någorlunda god beskaftenhet. Men nu finnes den bästa åkerjord i den svarta hedningens land, varest det tillförne ej funnits någon åkerjord. Och det vill synas såsom hade sädens Herre beslutit så sin säd i det land där man tillförne aldrig idkat åkerbruk. Herrens åker ligger på andra orter obrukad för åkermännens lättja och vårdslöshets skull, vilka låtit Herrens åker gå i linda. Varest Herren tillförne haft åker, där växer nu endast törne och tistel, av vilka den onde gör upp en brasa. Ty han vandrar, såsom skriften vittnar, omkring genom torra platser, söker vila och finner ingen, och han måste stundom steka sig framför elden, i vilken han lägger de törnen och tistlar, som nu växa i åkern. Och fastän nu Guds åker ligger obrukad såväl i Kanans land som i Tyskland och allestädes varest tillförne åker funnits, fastän törne och tistel

växer allestädes, där det tillförne vuxit vete, så sår likväl ovännen ogräs i Guds åker, där han ser några vetekorn hålla på att gro. Och detta gör han blott av avund. Ty ovännen vinner ej något därpå, att han fördärvar annan mans åker; men den glädje ovännen får av annan mans skada verkas hos honom av avundsanden, som alltid gläds över en annans skada. Antingen nu denna avundsande bor i levern eller i mjälten eller i buken, så hava vi sett att det länder avundsanden till glädje då en annan får skada. Och fördenskull bliva även den ondes änglar glada av en kristens fall. Om blott en kristen stapplar, så bliva genast den ondes änglar glada däröver; och de kunna sedan säga: "Se sådana äro de kristna!" Men ingalunda skulle ovännen vara i tillfälle att så så mycket ogräs i Guds åker, om människorna skulle vaka; men de orka icke vaka, däri ligger felet. Frälsaren säger nämligen uti dagens evangelium att ovännen kom medan folket sov. Människorna vakade icke. Och beklagligtvis har ovännen redan i år sått mycket ogräs i Guds åker. Annars vore denna åkerlapp ganska vacker men ovännen har redan om våren sått ogräs strax efter det den goda säden var sådd i jorden. Och nu då brodden begynte bliva synlig har även ogräset uppenbarat sig. Och vi se, att det ogräs, som växer i åkern, är vida större och frodigare än på andra ställen. Varest jorden är karg och stenbunden, där äro även törnen och tistlarna mindre. Men det ogräs, som växer i åkern är storväxt och med tjock stjälk; det är nästan så högt som den mannen vilken sått det. Och det är ganska skadligt i åkern, ty det intager så stort rum samt förkväver ännu den goda säden; de få halvmogna korn, som äro födda av oförgänglig säd, äro ej riktigt i tillfälle att växa och mogna för det förbannade ogräsets skull.

Andra betraktelsen.

Det är således ej under, att tjänarna vilja hopsamla ogräset från åkern innan det hinner växa. Men husbonden tillstädjer det icke, ty tjänarna kunna jämte ogräset

upprycka även vetet, och det vore skadligt. Tjänarna hade väl lust att upprycka och utrota det skadliga ogräset, men husbonden har förbjudit dem att göra det, på det att vetekornen ej därigenom må få skada. Ty åkern är icke såsom rovlandet eller potatislandet, från vilka människorna utan skada plocka bort maltgräset. Men en åker, där vetet håller på att växa, skulle bliva förtrampad om tjänarna begynte upprycka ogräset. Fördenskull frågade tjänarna av husbonden: "Vill du, att vi gå och hämta det bort?" Då sade han: "Nej, på det att, när I upprycken ogräset, I icke skolen och därmed upprycka vetet." Detta sker icke därför, att tjänarna ej skulle kunna skilja emellan ogräset och vetet, ehuru väl ogräset först är likt vetet så att den tjänare som icke lärt sig att känna och skilja emellan de olika grässlagen, väl av misstag kunde upprycka vete tillika med ogräset. Men detta sker därför att åkern skulle bliva förtrampad, ifall tjänarna begynte därifrån upprycka ogräset, och vetet skulle även av ovarsamhet bliva uppryckt. Fördenskull har Herren förbjudit att tjänarna ej få gå och hopsamla ogräset, förrän skördetiden kommer. Men ej har Herren förbjudit sina tjänare att hopsamla det ogräs, som växer på åkerrenarna, ty därav uppkomma skadliga frön, som världsvinden för i åkern; och i utrotandet av detta ogräs borde tjänarna vara rätt nitiska, såsom vi se av Josua bok. Men tjänarna hava ej så stor lust att utrota det ogräs, som växer på åkerrenen; somliga tjänare vilja upprycka endast det ogräs, som växer i åkern mitt ibland vetet. Men däruti torde de vara litet oförståndiga, då de icke förstå att med sådan varsamhet upprycka ogräset, att icke vetet tillika med ogräset må bliva uppryckt. I hören nu, välmenta tjänare, att det icke är husbondens vilja, att I skolen hopsamla ogräset från åkern innan skördetiden kommer, ehuru I nog haven lust att hopsamla det ogräs, som växer i åkern. Ty husbonden svarade: "Nej, på det att, när I upprycken ogräset, I icke skolen och därmed upprycka

vetet." Given således, tjänare, eder tillfreds, och låten båda växa intill skördetiden. Och i skördetiden skall husbonden säga till skördemännen: "Hämten först ogräset samman och binden det i knippor till att uppbrännas; men vetet församlen i min lada." Vi höra här, att skördemännen icke äro samma män som de tjänare, vilka vilja upprycka ogräset från åkern.

Nu hava vi således förstått, att sädens Herre sått god säd i sin åker; men ovännen kom om natten medan folket sov och sådde ogräs i samma åker. Detta hade ovännen icke kunnat göra, om människorna hade varit vaksamma. Men de hava ej förmått vaka så, att ovännen ej hade blivit i tillfälle att utså ond säd. Men nu då tjänarna undra varifrån detta ogräs kommit, så måste husbonden säga, att ovännen gjort det. Och då desamma tjänarna se, att det ogräs ovännen sått åstadkommer stor skada för åkern, så vilja dessa tjänare hopsamla detta ogräs ifrån åkern; men husbonden förbjuder dem nu alldeles att göra det. Icke har Husbonden förbjudit dem att hopsamla det ogräs, som växer på åkerrenen. Nu är frågan denna: Huru mycket vete får husbonden slutligen från denna åker, som i dessa tider här blivit besädd? Helt säkert skulle husbonden bliva glad om nu dessa halvmogna korn, som växa mitt bland ogräset, skulle börja mogna; även Han skulle då en gång få smaka på förstlingsfrukten av den åker, som vuxit i norden. Men i norden är klimatet ganska kallt och sommaren kort, och solen skiner sällan. Åkern växer väl fort och mognar här snarare än i Kanans land, i följd av det ljus som upplyser här nätter och dagar isynnerhet Johannestiden, då däremot natt och mörker varar längre tid i Kanans land. De människor som vaka, se här läsa i en bok om natten i Johannestiden. Men i Kanans land ser man ej läsa i en bok i Johannestiden. Och detta ljus verkar så mycket att åkern här mognar fortare än i Kanans land. Men Kanans land är likväl ett sådant land, där smör och honung flyter; och därför har detta

land varit fruktbarare än Tyskland. Det har nu uppstått fel i åkern. Även i Kanans land erhöi man i apostlarnas tid hundrafaldig frukt från den bästa åker. Men här, varest sommaren är kort och solen skiner sällan, erhöi man stundom fyr- och stundom femfaldig frukt. Och såningsmannen får emellanåt vara nöjd, om han får ens utsädet tillbaka. Ej heller är säden här så viktig som i Kanans land. Men det är dock bättre än ingenting, då sädens Herre även i år fått smaka förstlingsfrukt från den åker, som har vuxit i norden. Ifall frosten ej skadar åkern, så hysa vi det hopp och förtröstan till Gud, att de få halvmogna korn, som nu hålla på att växa uti Herrens åker,

bliva fruktbarande tills skördetiden kommer. På det att Herren vid sin tillkommelse måtte finna några vetekorn. Men låtom oss bedja sädens Herre, att han ville giva mera regn från himmelen och att Han ville låta sin nådiga sol skina på denna åkerlapp att den må bliva fruktbar och att Han måtte bevara den halvmogna säden för snöstorm, hagel och oväder, på det att frosten ej må skada åkern innan skördemännen komma för att skörda, och att ovännen ej mer måtte få komma om natten medan folket sover för att fördärva denna åker, varest brodden börjat grönska. Amen.

1 Mos. 3: 17, 18

HERREN SADE TILL ADAM: FÖRBANNAD VARE MARKEN FÖR DIN SKULL. MED BEKYMNER SKALL DU NÄRA DIG PÅ HENNE I ALLA DINA LIVSDAGAR. TÖRNE OCH TISTLAR SKALL HON BÄRA DIG, OCH DU SKALL ÄTA ÖRTER PÅ MARKEN. 1 MOS. 3: 17—18.

Vi höra av dessa ord, att Herren förbannade jorden för människans skull, då hon hade fallit i synd. Han nändes då ännu ej förbanna människan för det nådiga löftets skull. Han gav åt kvinnan om den kvinnoääd, som skulle sönderkrossa ormens huvud: men det var dock ett förskräckligt straff, då Herren förbannade jorden för människans skull. Icke är således människan skön inför Gud, såsom otrogna människor inbilla sig. Om en otrogen människa, varje gång hon trampar denna syndiga jord, skulle tänka, att jorden är förbannad för hennes skull, helt säkert skulle hon bliva förskräckt och tänka, vilken förbannad varelse hon månde vara, då även jorden är förbannad för hennes skull. Men ej lärer denna förbannelse hava verkat något i gamla Adams hjärta. Ty Adam var då, sådan en säker och otrogen människa i allmänhet är, men med ett ont och gnagande samvete, då han kunde skjuta skulden på kvinnan, såsom de otrogna hava för sed. Då man bestraffar dem för en sådan synd, som de just ej rakt kunna neka, så skjuta de skulden på någon annan, på det att ansvaret ej må falla på dem. Så till vida var Adam väckt, då Gud förbannade jorden för hans skull, att han hade ett ont och gnagande samvete, och räddhåga och förskräckelse kunde sålunda ej komma över honom, då Gud förbannade jorden för hans skull. Och åter kunde Adam icke göra såsom somliga nådetjuvar i denna tid vilka välsigna sig, då man läser för dem ur skriften Guds förbannelse. Ej heller var Adam så helig som vissa verkhelgon, vilka ej tåla höra förbannelse ur de kristnas mun, om vad vore; men om ur deras egen mun kommer förbannelse, det betyder intet. Adam hade ett sådant sinne som de vanligen hava vilka avfallit från kristendomen eller nådaståndet. De hava ej frid i Gud ej heller ro i världen,

utan de vandra med ett ont och gnagande samvete. Adam vågade ej välsigna, då Gud förbannade honom, han var ej helig, så att han skulle hava blivit förskräckt av Guds förbannelse, såsom somliga verkhelgon förskräckas över de kristnas förbannelse; utan liksom en dövstum lyssnade Adam, då Gud förbannade jorden för hans skull. Det verkade ej ånger hos honom, ej heller verkade det tro.

Vad tänka nu de otrogna, då de höra, att Gud förbannat jorden för människans skull? Är denna Guds förbannelse ett nådemärke eller är det ett tecken av vrede? I sägen utan tvivel: "Icke var det för vår skull Gud förbannade jorden, utan för Adams skull, som föll i synd." Är då stamfadern allena syndare och barnen oskyldiga? Gud har hotat straffa föräldrarnas synder på barnen intill tredje och fjärde led. Och då nu jorden är förbannad för människans skull, så borde denna förbannelse verka förskräckelse hos alla dem, som trampa denna syndiga jord, ifall de hade sådant samvete att förbannelse och välsignelse rörde dem. Men när samvetet är tjockt och förhärdat, då blir det ej rört av något, vare sig välsignelse eller förbannelse. Emellertid står det skrivet, att Noaks fader känt ängslan av jordens förbannelse, och borde väl alla människor bliva förskräckta av denna Guds förbannelse. Ty jorden är förbannad, huru än nådetjuvarna må välsigna sig; då likväl Gud förbannat dem, så blir ej mer jorden bättre genom att människan välsignar.

Men det finnes ännu en annan jord, som de otrogna ej känna och som utan tvivel är förbannad, sålänge där växer törne och tistel. Det är den andliga jorden, i vilken man sår andlig säd. Den naturliga säden gror nog i jorden, men en otrogen människas hjärta är

så hårt, att ingen säd fäster sig därvid. Ty nu har man redan i många år predikat bot och bättring, men de säkra hava ännu ej begynt ångra och bättra sig. Denna andliga jord är ännu värre förbannad än den naturliga jorden, ty den naturliga jorden avkastar alltid någon frukt, då människan brukar den, men den andliga jorden avkastar intet, ehuru man brukar den. Man skulle ej kunna tro, att i en församling, varest man så mycket gräftat och harvat den andliga jorden, ännu skall finnas så mycket törne och tistel alldeles i mitten av åkern, sådana som t. ex. fyllhundarna, horkonorna, krögarna och förtalarna äro.

Vad äro de väl annat än törne och tistel, som växa mitt i Guds åker?

Vi måste säga som profeten Esaias: "O att jag finge strida med törnen och tistlarna!" Uti denna församling finnes det många sådana, vilka döma sig själva såsom en förbannad jord, men de söka likväl ej välsignelse av kvinnans säd ej heller söka de bättre utsäde för sin åker. Andra åter bekänna sig ej såsom dömda, fastän de synda på nåden. Och det är svårt att säga, vilkendera av dem är hårdare jord, de som bekänna sig som en fördömd och förbannad jord eller de som ej bekänna sig som fördömda. Amen.

Ps. 13: 2, 3; MATT. 15: 22—28

HERRE, HURU LÄNGE VILL DU SÅ PLATT FÖRGÄTA MIG? HURU LÄNGE FÖRDÖLJER DU DITT ANSIKTE FÖR MIG? HURU LÄNGE SKALL JAG SÖRJA I MIN SJÄL OCH ÄNGSLAS I MITT HJÄRTA DAGLIGEN? Ps. 13: 2, 3.

Så klagar en botfärdig själ, då hon i sitt hjärtas ängslan söker hjälp från Herren och icke får hugsvalelse så snarligen som hon tror sig behöva den. Konung David hade många gånger fått erfara, huru ledsamt det är för en botfärdig själ att vara stadd i bedrövelse och tvivel och icke få något vittnesbörd av Herren, om han är nådig eller vred, om han övergivit till evig tid eller om han ännu skall upptaga i sin nåd. I följd av ett sådant tvivel klagar konung David i 13 Psalmen, vilken även återfinnes i den svenska psalmboken uti den 33 psalmen, där det heter: "Säg, Herre, huru länge vill du förgäta mig? och från din ögon stänga den sitt hopp har till dig? Skall jag än länge lida, I min själ jämra mig och för din grymhet kvida. Och sörja dagelig?" Helt säkert hava alla botfärdiga själar fått erfara, huru ledsamt det är då Herren vänt bort sitt ansikte och ej mer giver något svar eller vittnesbörd eller försäkran om sin nåd. Då få botfärdiga själar ropa i sin ängslan och ingen svarar. De få klappa på himmelens dörr och ingen upplåter.

Men Herren har likväl icke övergivit botfärdiga själar, ehuru de själva föreställa sig så, utan Herren prövar blott deras tro och tålmod. Men de giva sig icke alltid till tåls att vänta tills de få sin beskärda del, utan de börja av otålighet klaga, att Herren övergivit dem. Obeskedliga barn hava ej tålmod att vänta tills man giver dem, utan de börja själva nappa maten från bordet; men om fadern giver dem ris för detta stjälande, så börja de bedja och begära det. Den ena ropar där: "giv åt mig", och den andra ropar här: "giv åt mig"! Sammalunda göra även gamla Adams barn. Då de bliva hungrande och törstande efter rättfärdigheten, så begynna somliga själva tillägna sig nåden. Men om de till den grad äro tuktrade för tjuvnad, att de ej

mer hava mod att stjäla i andra människors närvaro, börja de ropa och klaga, att Herren övergivit dem till evig tid och att Gud ej mer bryr sig om dem. Vi hava emellertid sett många exempel på Faderns kärlek och att han ej lämnar någon lottlös. Till de barn, som komma likt hundvalpar kring trägen och själva med fingrarna börja nappa mat, säger han visserligen förebrående: "Veten hut och vänten tills man giver eder!" Jag har sett, att en fader, som efter stort besvär hämtat mat från skogen eller från sjön, hellre efter sin hemkomst själv lider hunger än han skulle låta sina barn dö av svält. Fördenskull har även den himmelske Förbarmaren, den store Korsbäraren, lidit hunger och törst på det att de vanartiga och olydiga barnen måtte få släcka sin hunger och törst. Han har lidit nakenhet, på det att nakna horkonor och tjuvar måtte få bära granna kläder i himmelriket. Den himmelske Förbarmaren har själv givit sig tillfånga på det att fattiga fångar måtte slippa lösa, nämligen tjuvar och rövare, att de må slippa lösa från djävulens järnkedjor. Han har låtit gissla sig, på det att den onde ej i evighet måtte få gissla hans fattiga och nakna barn. Han har låtit sig korsfästas, på det att mörkrets furste ej måtte få korsfästa hans barn. Men likväl, ehuru de botfärdiga av Guds ord veta, hurudant Faderns hjärta är, så vilja de dock av otålighet klaga såsom David, då han var ångerfull: "Herre, huru länge vill du så platt förgäta mig? Huru länge fördöljer du ditt ansikte för mig?" Men nådetjuvarna klaga aldrig, att Herren övergivit dem. Och varför klaga de icke såsom David och såsom de botfärdiga klaga, att Herren fördolt sitt ansikte? Fördenskull klaga icke nådetjuvarna att Herren övergivit dem, emedan de hava stulit nåden, och Kristi rättfärdighet har de

icke undfått, utan själva tillägnat sig. Om I skullen giva akt på de barn, som själva taga bröd och smör från skåpet, så skullen I se, att de ej äro i behov av mat, när andra gråta av hunger, utan då sitta tjuvarna stilla i vrån, utan att säga ett ord. Och de blinda föräldrar, som ej gissa, att någon är tjuv säga till de andra barnen: "Sen, huru stilla det där barnet är, som sitter så snällt och ej talar något; men I ären alltid i nöd och får sådan brådska, då I kännen lukten av god mat." Men vad har den för nöd, som själv stjälv smör och bröd från skåpet; nog är en sådan fin vid mattiden, då andra gnälla efter mat. Den ena ropar här såsom hölle han på att dö av svält: "Giv åt mig" och den andra ropar där, giv åt mig, men tjuven har ingen nöd. Gissen varför tjuven är så tyst vid mattiden? Jag har sett, att somliga äro så grannlaga, att fisk, bröd och surmjölk ej duger åt dem, utan det skall vara vetebröd och smör. Vem vet, om även de engång komma i behov av mat, som här lasta Guds håvor. Men uti dagens evangelium är oss givet ett exempel, huru en nödställd själ ropar efter Frälsaren och ej upphör att ropa, fastän Frälsaren giver hårda ord till svar. Det skall lända alla bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar till ett exempel, att Frälsaren icke förskjutit deras bön, ehuru han emellanåt litet prövar deras tro och låter dem ropa. Må nu alla bedrövade föräldrar, vilkas barn kväljas av djävulen, böja sina knän och ropa efter Jesus så länge att han måste hjälpa dem. Må de vara uthålliga i bönen tills hjälpen kommer, och tröttnen icke att ropa, om än hela världen skulle befalla eder att tiga. Hör, du himmelske Fader och du store Korsbärare, de nödställdas bön: Fader vår som är i himmelen osv.

Evangelium: Matt. 15: 22—28.

Den kananeiska kvinnan var en hedning såväl i anseende till härkomst som till religion. Fördenskull bådo lärjungarna, som höllo sig för kristna, Frälsaren, sägande: "Skilj henne ifrån dig, ty hon ropar efter oss." Frälsaren befallde emellertid icke henne att gå bort ej

heller förbjöd han den hedniska kvinnan att ropa, utan gav endast dessa hårda ord till svar: "Jag är icke utsänd utan till de borttappade får av Israels hus." Uti detta evangelium skulle finnas många betraktelseämnen, men vi vilja nu genom Guds nåd söka betrakta, varför lärjungarna ville förskjuta denna kvinna och varför Frälsaren ej skiljde denna hedniska kvinna från sitt sällskap, ehuru lärjungarna bådo honom därom.

Första betraktelsen: varför ville lärjungarna förskjuta denna kvinna? Därför att hon var en hedning. Men kunde icke lärjungarna rannsaka denna kvinna och fråga, vad det var som tvang henne att ropa efter Jesus? Om hon i sanning var stadd i nöd, såsom hon med egen mun gav tillkänna då hon sade: "O Herre Davids son förbarma dig över mig, min dotter plågas jämmerligen av djävulen", så hade det varit lärjungarnas plikt att rannsaka henne. Men de gjorde det icke, fastmer ville de strax skjuta bort henne från Frälsarens sällskap emedan hon var en hedning. De tänkte icke därpå, att en nödställd hedning måste ropa efter Frälsaren, huru hon än må bliva bortstött av lärjungarna. Kanske det även fanns en annan orsak varför lärjungarna ville skjuta denna kvinna bort från Frälsarens sällskap. För det första hyste de den tron, att Frälsarens nåd icke tillhör hedningarna huru botfärdiga och nådebehövande de än må vara. För det andra hade lärjungarna såsom Frälsarens närmaste börjat tycka mycket om sig själva och förakta hedningarna. De hade ej ännu en sådan kärlek, som hade tvingat dem att förmana hedningarna till en sann omvändelse, utan de hade en sådan egenkärlek och själviskhet som uppenbarar sig däri, att de själva ville vara Frälsaren närmast och skjuta hedningarna längre bort. Ofta uppstod emellan dem träta vilken av dem skulle synas vara den yppersta. När nämligen gamla Adam får bliva en kristen, då blir han den bästa kristen och tål ej mer att botfärdiga själar ropa efter Jesus. Ett sådant ropande är obehagligt för den bästa kristen.

Och därför säga lärjungarna till Frälsaren: "Skilj henne ifrån dig ty hon ropar efter oss." Om lärjungarna hade känt sin egen ondska så skulle de hava nödgats bekänna, att de själva äro alldeles den onde lika. Ty en kristen är ingalunda bättre än den onde själv, blott han känner sin djävulska natur. Men om han börjar bliva god, då vill han skjuta botfärdiga själar bort från Frälsarens gemenskap; han tål ej mer själv dom, men botfärdiga fördömer han. Och en botfärdig själs ropande efter Jesus är obehaglig för en sådan den bästa kristen. Han säger då till Frälsaren: "Skilj henne ifrån dig, ty hon ropar efter oss." Jag kan ej förstå annorlunda än att denna kananeiska kvinna hade större åtrå efter Frälsaren än lärjungarna, fastän den kananeiska kvinnan var en hedning. Men i lärjungarna hade fastnat litet av den fariseiska surdegen, ty fariseerna voro så heliga att de icke gingo in i hedningarnas hus ej heller hälsade dem. De inbillade sig nämligen, att hedningarna fördärva deras kristendom, om de hade umgänge med dem. Men så helig har ännu ingen rätt kristen blivit, att han föraktar hedningarna. Judarna förebrådde Frälsaren, att han gick till syndare och åt med dem. De kristna känna, att de själva äro ännu värre än hedningarna för det inneboende fördärvets skull. Och därför skjuter en kristen ingalunda botfärdiga hedningar bort från Jesu sällskap, utan snarare uppmanar han dem att ropa efter Jesus av allt hjärta, att de må bliva hjälpta. Men sådana hedningar, som komma för att smäda sanningen och disputera med de kristna, dem bestraffar Guds Ande genom de kristnas mun och framställer för de obotfärdigas ögon Guds stränga rättfärdighet och dom, antingen de lyssna därtill eller icke.

Andra betraktelsen: Varför skilde icke Frälsaren denna hedniska kvinna från sitt sällskap, ehuru lärjungarna bådo därom?

Vi förundra icke så högeligen, att lärjungarna ville skjuta denna botfärdiga kvinna bort från Jesu sällskap, ty de voro själva ännu i det

tillstånd, att de icke rätt kände sin egen uselhet och elände. Men det var ännu underligare, att även Frälsaren själv förhöll sig strängt emot denna kvinna, ty han teg först och svarade intet, ehuru kvinnan ropade och bad om hjälp. Mången botfärdig själ tänker, då hon beder och ej får svar eller vittnesbörd av Jesus, att Frälsaren för evigt övergivit henne. Men tron i botfärdiga själar, att Frälsaren övergivit denna kvinna, emedan han teg och ej svarade henne något? Denna hedniska kvinna, upphörde fördenskull icke att ropa, ehuru hon ej genast fick svar, utan hon kom allt närmare och bad enträgnare. Så borde alla i nöd stadda själar ropa och bedja oftare och ivrigare, om de också icke genast skulle få svar av Frälsaren. Men somliga upphöra att ropa och klappa på himmelens dörr, då de ej genast slippa in. Och somliga tänka liksom en lat människa som ej bryr sig om att hålla fast i iskanten då hon fallit under isen: Ingen hör mitt rop här; det är bättre att jag sänker mig ned i botten, eller må nu den himmelske Fadern komma och draga mig upp från denna förtappelse ifall han bryr sig om mig. Då skall du helt säkert sjunka ned i botten och där skall du drunkna. Men sålänge du har huvudet uppe skall du ropa och klappa, ty Frälsaren vill dock hjälpa dig ehuru han stundom låtsas vara stum och ej svarar något, det var ej ännu nog därmed, att denna kvinna fick ropa efter Jesus utan att få svar, utan en ännu större prövning blev denna kvinnas tro underkastad, då Jesus omsider med idel hårda ord svarade: "Det är icke hövligt att taga brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna." Frälsaren har aldrig kastat så hårda ord för en botfärdig, bedrövad och nödställd själ. Men för denna kvinna framkastade han så hårda ord, att det synes såsom hade han velat driva henne bort ifrån sig. Och mången annan hade nog blivit förskräckt av detta hårda tal och fallit i tvivel, tänkande, att Frälsaren ej mer bryr sig om honom, då han svarar med så hårda ord. Men denna kvinna hade en

sådan tro, att den bestod provet. Frälsaren ville endast pröva hennes tro.

Men hade väl lärjungarna kunnat beröva henne tron, om de hade fått bortstöta henne såsom deras åstundan var? Jag menar att hon hade blivit ivrigare i att ropa och bedja och bönfälla Frälsaren om hjälp. Hit höra även Pauli ord: "Jag vet på vem jag tror och är viss därpå, att varken död eller liv eller änglar eller furstadömen eller väldigheter kunna skilja mig från den kärlek, som är i Kristus Jesus." Här uppstår en stor strid emellan den levande tron och den döda tron, ty Pauli tro var utan tvivel levande och fast, så att ingen kunde beröva honom hans tro. Men Petri tro låtsade även vara så stark före hans fall, att han ämnade gå i döden med Frälsaren. Men i frestelsens stund blev Petri tro så svag, att han begynte svärja och förbanna sig. Det var märkvärdigt, att översteprästens tjänstekvinnor fördärvade Petri kristendom, ehuru han litet förut låtsade vara en stor troshjälte. Men den kananeiska kvinnans tro var så stor, att själva Frälsaren ej förmådde omintetgöra hennes tro, ty då Han hörde vad denna kvinna svarade, så nödgades han giva henne detta vittnesbörd: "O kvinna, din tro är stor, ske dig som du vill!"

Nu borde alla bedrövade, botfärdiga och andligen fattiga taga sig ett uppmuntrande exempel av denna kananeiska kvinna. Alla bedrövade föräldrar, vilkas barn ännu plågas av djävulen, borde ropa och sucka: "Jesus,

Davids son, varkunna dig över oss." Alla nådevalpar, som äro lik denna kvinna, borde nöjas med de nådesmulor, som falla från Jesu bord. Denna bedrövade kvinna var nöjd med nådesmulor. Hon var såsom en nådevalp nöjd, ehuru man först gav henne ben; hon upphörde icke att ropa och bedja, fastän hon fick hårda ord till svar. Hon kände sig ovärdig att bliva delaktig av Frälsarens nåd. Hon bekände att hon i anseende till andra kristna ej var bättre än en hund. Men denna nådevalp upphörde icke att gnälla, fastän hon fick höra så hårda ord till svar. Hennes tro var så stor, att hon icke upphörde att bedja, fastän själva Frälsaren genom sin liknelse begynte bortstöta henne. Och jag är övertygad därom, att om alla nödställda vore så ivriga att ropa och klappa på himmelens dörr som denna kvinna var, så skulle den helt säkert upplåtas för dem. Men de flesta äro så nedtyngda av egenrättfärdigheten, att de icke orka ropa så högt, ehuru stor nöd är på färde, och somliga äro så lata att begära och bedja, och fördenskull bortstöter man dem. Alla vilja icke vara hundar och nådevalpar ej heller vilja alla vara nöjda med nådesmulor. Sen nu, I botfärdiga själar, huru denna kvinna ämnade vara nöjd med bara smulor, men I viljen äta barnens bröd. Varen nu även I nöjda med smulor, så skall Herren en annan gång giva eder ett helt bröd, när I kommen till det land där smör och honung flyter, och vänten med tålmod under bordet tills man giver eder. Amen.

LUK. 24: 32

VAR ICKE VÅRT HJÄRTA BRINNANDE I OSS, DÅ HAN TALADE MED OSS I VÄGEN OCH
UTTYDDE OSS SKRIFTERNA? LUK. 24: 32

Lärjungarna på vägen till Emmaus kände Jesus såsom levande i det Han bröt brödet. Men Han förblev ej länge för deras ögon. Detta har skett icke allenast i och för sig för de lärjungar, som vandrade till Emmaus, utan även till ett exempel för andra bedrövade själar, huru oförståndiga och senhjärtade de äro att tro det som Guds levande ord framställer för dem om Kristi lidande. Ty fastän dessa lärjungar hade läst och hört mycket om Kristi lidande, så förstodo de ännu icke denna hemlighet, huru Jesus Guds Son, skulle lida helvetets ångest och kval till syndares förlossning. Och av samma oförstånd besväras lärjungarna ännu i dag, oakttat de gått i Frälsarens skola. Då de läsa om Kristi lidande, få de ofta märka och slutligen förstå, att de äro oförståndiga och senhjärtade till att tro det som profeterna, evangelisterna och apostlarna hava skrivit om Honom. Ty fastän de höra det med sina öron, att Kristus skulle lida allt detta, kunde de likväl icke på ett så levande sätt känna höjden, bredden och längden av Guds kärlek, innan de komma att känna Honom levande i sina hjärtan. Tyvärr nödgas mången väckt människa klaga över sin tröghet att tro det som är skrivet om Kristi lidande. Ty lätteligen tro de det som är skrivet om Hans gudomliga makt i naturens och nådens rike, lätteligen tro de även det, att Han skapat oss och givit oss livet och allt vad vi till vårt livs uppehälle behöva. Men att Han, som är Gud och själva Skaparen, skulle hava lidit helvetets ångest och kval för de ogudaktiga barnens skull, det är svårare att få till tro i hjärtat. Ty det tror ingen världsvis, ingen enda, som regeras av egenrättfärdigheten, ej den naturligen dygdiga människan ej heller en enda väckt människa, vilkens hjärta icke är brinnande och troende såsom dessa tvenne lärjungars hjärtan på vägen till Emmaus, då Guds ord

uttyddes för dem. Och även sedan, fastän deras hjärtan varder brinnande, då den Korsfäste genom sin Andes kraft meddelar dem ett rätt förstånd, äro deras ögon förhållna, att de icke kunna känna Honom, såsom den, vilken skulle förlossa Israel, förrän någon gång i det han bryter brödet och visar dem sina sår.

Lärjungarna på vägen till Emmaus blevo först brinnande i hjärtat, då den okände främlingen begynte för dem uttyda skrifterna om Kristi lidande. Ty deras ögon voro förhållna, att de icke kände honom. Först då, när han började äta med dem, öppnades deras ögon, och i det Han bröt brödet kommo de att känna Honom. Visserligen är brödsbrytandet, som sker uti Herrens nattvard, ett dyrbart medel, varigenom den korsfäste och törnekrönte Konungen öppnar de bedrövade och tvivlande lärjungarnas ögon, så att de komma att känna Honom och Hans blods kraft, om de uppmärksamt och med upplyfta ögon beskåda Honom. Men deras ögon äro för bedrövelses och tvivels skull ofta så förhållna, att de nödgas klaga över sin tröghet till att tro, ehuruval deras hjärtan bliva brinnande på vägen till Emmaus, då det som är skrivet om Kristi lidande blir rätteligen uttytt. Men likväl vill otron så ofta förblinda deras ögon, att de icke på ett levande sätt känna Herren Jesus förrän någongång i det Han bryter brödet.

Men huru är det då med dem, som gå till Herrens nattvard på Judas sätt? Sådana tvivla aldrig. De hava en så fast tro, att Frälsaren aldrig dör i deras hjärtan.

Men de på Emmausvägen vandrande bedrövade lärjungarna längta efter Jesu nådiga närvaro. Då deras Frälsare var död, så förmådde de ej mer tro, att Jesus kommer till dem från dödsriket. Och sådana lärjungar

kunna icke så lätt tro att Jesus ännu lever, förrän Han uppenbarar sig för dem och lärjungarna på ett levande sätt komma att känna Honom i det Han bryter brödet.

Beklagligtvis komma de säkra nattvardsgästerna till Emmaus by med ett obotfärdigt hjärta, utan någon bedrövelse. Och de tala icke sinsemellan om den korsfäste Jesus av Nasaret, om Honom som var en mäktig profet inför Gud och människor, utan säkra nattvardsgäster tala om hav, land och väderlek, handel och jordbruk, de tala om få, får och hästar. Om dem hava de större bekymmer än om Frälsaren, och då sådana människor komma till Emmaus by, se de snett på den som för dem uttytt skrifterna om Kristi lidande. De säga icke till uttydaren: "Bliv när oss, ty det lider åt aftonen", utan de säga snarare: "En sådan bibeltolkning gör människorna till dårar, vi hava förnuft och vi förstå själva väl och behöva icke dess bättre förklaring". Men de bedrövade lärjungarna, vilkas hjärtan bliva brinnande, då den okände främlingen uttyder för dem skrifterna om Kristi lidande, de bedja Honom sägande: "Bliv när oss, ty det lider åt aftonen." Och sådana lärjungar se noga på Honom då Han tager brödet och tackar. De komma omsider att känna Honom i det Han bryter brödet. — Ack att nu alla bedrövade lärjungar, som tala sinsemellan om den korsfäste Jesus av Nasaret, måtte komma att känna Honom i det Han bryter brödet. Ty denna världens herrar få aldrig se Honom efter Hans uppståndelse, utan endast de bedrövade, botfärdiga och av världen föraktade, vilka icke hava något skydd i världen, de få se Honom uppstånden. Hör alltså, du korsfäste och törnekrönte Konung, de bedrövade lärjungarnas suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Högtidsdagens evangelium finnes upptecknad i Luk. 24: 13—35. Med ledning av vårt heliga evangelium skola vi genom Guds nåd på denna stund betrakta, **huru den korsfäste Jesus av Nasaret uppenbarar sig**

för sina bedrövade lärjungar på vägen till Emmaus.

Första betraktelsen: Varför känna icke de bedrövade lärjungarna Honom av skrifternas uttydning?

Andra betraktelsen: Varför begynna de älska Honom, ehuru Han är okänd för dem?

Tredje betraktelsen: Varför känna de Honom isynnerhet i det Han bryter brödet?

Vi hysa det hopp att de bedrövade lärjungarna skola känna den korsfäste Jesus såsom levande då de komma fram till Emmaus by.

Första betraktelsen: Varför kunde icke de bedrövade lärjungarna känna den korsfäste och uppståndne Jesus endast av skrifternas uttydning? Orsaken ligger däri, att deras ögon äro av bedrövelse så förhållna och tårfyllda, att de ej kunna känna Honom. Den okände främlingen, som för dem uttyder skrifterna om den korsfäste Jesus, är helt säkert en trevlig reskamrat. Men de känna ännu ej Honom, att denna främling är Herren Jesus själv, som för dem uttyder skrifterna. Och nog behöva de ännu höra skriftutläggningar om Kristi lidande. Ty fastän de tillförne hava läst dessa bibelställen och uttydningar samt ur skriften hört många ställen om Kristi lidande, så har de ej förstått dem, förrän de uti andelig bedrövelse begynte längta efter den korsfäste, som var död. Så länge lärjungarna har död tro, äro de fåvitska och oförståndiga. De förstå knappt något ur skriften, ehuru de låtsas vara visa. De inbilla sig, att de förstå rätt, men de förstå icke annorlunda än orätt allt vad de läsa. Den onde uttyder för dem skrifterna på ett förvänt sätt. Men såsnart den döda tron blir slut för dem och en tung andlig sorg uppstår, då sakna de Jesus. Då är också den rätte skriftuttydaren för Jesu bedrövade lärjungar en behövlig reskamrat, som för dem uttyder skrifterna på vägen till Emmaus. Ty genom denna uttydning blir det blinda förnuftet upplyst, som förut i det naturliga tillståndet ej förstod sig på annat än timliga ting och

deras uttydningar. Men genom Jesu uttydning, vilken såsom okänd uttyder för dem skrifterna, bliva lärjungarnas hjärtan brinnande. De fatta kärlek till den okände skriftuttydaren och vilja ej mer skiljas från Honom. Men den tunga sorgen gör dem så blinda, att de icke känna vem det är som för dem uttyder skrifterna. Och otron är så stor, att de alls icke känna den korsfäste, ehuru Han vandrar med dem på vägen.

Se nu, bedrövade själ, vad det är som betäcker dina ögon, så att du icke kan känna Honom såsom levande. Det är tvivlet, det är otron, som betäcker dina ögon. Det är det egna blinda förnuftet som säger: "Icke kan Jesus mer bliva levande! Den korsfäste Frälsaren har dött och farit så djupt ned i dödsriket att Han ej mer hör mina böner. Men vi hoppades att Han skulle vara den som skulle förlösa Israel." Så tala de bedrövade och tvivlande. "Vi hoppades, att Jesus, den mäktige profeten, skulle förlösa oss från fiendens våld; men nu kunna vi icke mer tro på Honom, då Han är död och har försvunnit så långt bort i dödsriket. Vi få ej mer se Honom, vi få ej mer förnimma kraften av Hans nåd, vi få ej vara med Honom i Israels eller Messie rike. Och vem skall nu förlösa oss från fiendens våld, då Jesus är död? Vi måste nu vara utan Frälsare, och fienderna dräpa i alla fall våra själar. Vi komma aldrig mer till Guds rike."

Sådana tvivelstankar inskjuter den onde ofta i de botfärdiga och bedrövade lärjungarnas sinnen, då de äro stadda på vandring från den stora fördärvets stad till Emmaus by, där de söka ensamheten för att i fred få samtala något om den korsfäste Jesus, vilken enligt deras mening är så fjärran ifrån dem, att de icke mer få se Honom. Och fastän nu Jesus vandrar ibland dem, som äro i stor bedrövelse och tvivel i följd av Frälsarens död, så äro deras ögon så förhållna, att de icke känna Honom. Denna de botfärdiga och bedrövade lärjungarnas stora blindhet kommer därav, att de äro så galna och senhjärtade till att tro det, som profeterna

hava skrivit om Kristi lidande. De hava väl många gånger läst profeternas skrifter om Kristi lidande, men de hava icke förstått dem. De hava icke trott, att Kristus skulle lida allt detta för syndare och sedan ingå uti sin härlighet. De hava i sin döda tro inbillat sig, att de genom Honom bliva saliga, men de trodde icke, att Han måste lida helvetets ångest och kval för sina ogudaktiga barns skull. De hava icke tillförne uti säkerhetens tillstånd haft en så levande tro eller sådan syndakänedom, att de skulle hava känt det vara behöfligt att Kristus måste dö för de ogudaktiga barnens skull, vilka genom sitt förskräckliga leverne drivit sin Förbarmares grå hår med sorg neder i graven, så att den himmelske förbarmaren har måst dö av sorg. Men ännu i det bedrövade och botfärdiga tillståndet äro de så oförståndiga, att de icke känna sig vara så stora syndare, att de hava störtat Jesus ned i helvetet. De känna icke detta, förrän Han själv uttyder för dem skrifterna. Först då begynna de tro, att Kristus skulle lida allt detta för sina ogudaktiga barns skull.

Andra betraktelsen: Varför fatta de bedrövade lärjungarna kärlek till den okände mannen, som för dem uttyder skrifterna om Kristi lidande? Vål skulle Frälsaren redan förut hava uttytt för dessa lärjungar profeternas skrifter om Kristi lidande, men de brydde sig icke då om att lyssna till sådana bibeluttydningar, ty de voro ännu då stadda i syndens sömn. De fattade icke då nödvändigheten av Kristi lidande. Sålunda blev även Petrus förtörnad på Frälsaren, då Han begynte tala om sin död. Och så förhåller det sig med varje säker människa. Ty då man talat om Kristi lidande så tänker hon: "Det är ej nödvändigt att Kristus skall dö." Isynnerhet vredgas nådetjuvarna, om någon vill säga dem, att Frälsaren skall dö bort från deras natur och att de skola mista Jesus. Då säga de: "Vi övergiva icke Honom, I mån göra vad som helst." Och så fast var även Petri tro före hans fall, att han ej ämnar skiljas från sin Jesus, om

än döden vore i fråga. Och liksom Petrus då ännu icke ville höra något om Jesu lidande och död, så bry sig icke heller andra nådetjuvar om att höra, att deras Frälsare skall dö och att de måste skiljas från den Frälsare, på vilken de med falsk tillförsikt förlita sig. Och då man säger till nådetjuvarna: "I skolen gråta och jämra eder", så svara de och säga: "Varför borde vi gråta? Vi skiljas icke från Frälsaren!" Men fastän nådetjuvarna nu icke bry sig om att höra något om Kristi lidande, så skall nog engång den tid komma, då de till och med gärna skulle lyssna till profeternas skrifter om Kristi lidande, nämligen då, när samvetet vaknar.

Och det vore för dem nödvändigt, att den frälsaren skulle dö, på vilken de tro med ett obotfärdigt hjärta, och att de bleve bedrövade samt begynte gråta och jämra sig. Då skulle kanske den mannen vara behöflig, som för dem begynte så uttyda profeternas skrifter, att hjärtat bleve brinnande. Och helt säkert måste de begynna älska den okände mannen som uttyder skrifterna om Kristi lidande. Då gå för den bedrövade, tvivlande och nådehungrande själen alla profeternas skrifter såsom en välsmakande mat in i hjärtat, när detsamma genom sådana uttydningar varder brinnande. Då fatta lärjungarna kärlek till Honom, som för dem uttyder Guds ord, så att det blir levande och gör hjärtat brinnande. Då börja de bedja: "Bliv när oss, ty det lider åt aftonen, och dagen är förliden."

Bedjen nu, I bedrövade lärjungar på vägen till Emmaus, att samma stora, okända skriftuttydare ville öppna även edert förstånd, medan I ären stadda på vägen. Och då I kommen närmare till den by dit I ären stadda på vandring, så bedjen den okände och nödgen Honom att följa med eder till byn, sägande: "Bliv när oss, du store och andlige skriftuttydare och gör för oss rätt klara profeternas skrifter om Kristi lidande, på det att vi må förstå, på det att vi må fatta och förnimma i våra hjärtan denna viktiga sanning, att Kristus skulle lida allt detta och

så ingå uti sin härlighet. Bliv när oss, käre Frälsare, ty solen håller på att gå ned och det lider åt aftonen." Låt icke de bedrövade lärjungarna förutan dig ingå i denna by. Lämna icke dessa stackare allena på vägen, utan följ med dem till byn, att de omsider må komma att känna dig såsom levande och förnimma din saliggörande kraft i sina hjärtan, innan de tilläventyrs dö av sorg och längtan efter nåd. Bliv när oss, käre medvandrare, som för oss uttytt skrifterna om Kristi lidande. Vem vet, huru länge denna nådesol mer står uppe? Snart skall väl nu solen gå ned och livets afton stunda. — Men sålänge han vandrar med eder på vägen uttyder han skrifterna; men om han skiljes ifrån eder, innan I kommen till Emmaus by, så skolen I icke känna honom såsom levande. Bedjen alltså, I bedrövade lärjungar, att denne okände uttydare ville komma med eder till byn, nödgen Honom att komma med eder, sägande: "Bliv när oss, ty det lider åt aftonen, och dagen är förliden."

Tredje betraktelsen: Varför komma de bedrövade lärjungarna att känna Jesus såsom levande isynnerhet i det Han bryter brödet?

Helt säkert hava deras hjärtan blivit brinnande då de hört sådana uttydningar om Kristi lidande som gå till hjärtat och upptända hos dem kärlek till den mannen, som för dem uttyder dessa bibelställen. Men de veta ännu icke, vem Han är, ej heller tro de ännu, att den törnekrönte och korsfäste Konungen är uppstånden. Då de komma till byn och med sin kärvordne medvandrare sätta sig ner till bords, så betrakta de, i det de begynna att äta, Honom noga huru Han, denne okände gäst, efter deras gamla sedvänja tager brödet och välsignar. Och därvid öppnas deras ögon, och de känna av brödsbrytandet, att denna utdelare av det välsignade brödet är Herren Jesus själv, som nu jämte dem sitter till bords. Men Han är icke länge så uti synlig måtto för deras ögon. Men denna Frälsarens kännedom i det Han bryter brödet vederfares endast de

bedrövade och tvivlande, vilka gråta och jämra sig i det de längta efter Jesu nådiga närvaro. För de säkra och nådetjuvarna blir Jesus icke levande, ej heller för Josef och Nikodemus blir Jesus levande ty de äro dygdiga män och behöva icke vara under bedrövelse och i tvivel till följd av Jesu död. Och överstepräster, fariséerna, de skriftlärda och folkets äldsta, som hava hatat honom och anklagat honom inför landshövdingen, att han är en folkuppviglare och falsk profet, dem träder Jesus aldrig för ögonen. Och de hava aldrig den åstundan, att de borde se Jesus levande, ty om han skulle framträda för deras ögon, så skulle de genast dräpa honom. Nåväl vad tänka nu Jesu bedrövade lärjungar, då Jesus vandrar med dem och uttyder för dem skrifterna? Vad mena de bedrövade lärjungarna sedermera, då Jesus vandrar med dem en längre tid såsom okänd än som känd? Utan tvivel mena de därefter sinsemellan: "Var icke vårt hjärta brinnande i oss, då han talade med oss i vägen och uttydde oss skrifterna?" Nog får mången Jesu lärjunge sedermera förundra sig över sin dårskap och otro, att han icke förut kunnat förnimma uppståndelsens kraft, ehuru man så mycket för honom uttytt Guds ord. Men så galna och senhjärtade tyckas somliga lärjungar vara. Isynnerhet de som skilja sig från de övriga lärjungarnas sällskap och gå bort för att söka hugsvalelse i ensamhet, de äro så galna och senhjärtade till att tro, att fastän Jesus för

dem uttyder skrifterna så att deras hjärtan bliva brinnande, så förnimma de ännu icke uppståndelsens kraft, förrän deras ögon bliva öppnade i det han bryter brödet. Blygens nu över eder dårskap och blindhet, då I ej tillförne haven trott och känt, att Jesus är sannerligen uppstånden, oaktat man så mycket uttytt för eder Mose och profeternas skrifter om Jesu lidande, död och uppståndelse. Blygens nu över edert hjärtas tröghet att tro allt det som profeterna hava talat. Blygens nu I tvivlande och sägen: "Var icke vårt hjärta brinnande i oss, då han talade med oss i vägen och uttydde oss skrifterna?"

Stån nu snarligen upp och begiven eder åstad för att för alla bedrövade själar förkunna detta, vilka ännu icke sett den Korsfäste såsom uppstånden, och förtäljen dem, huru Jesus vart känd av eder i det han bröt brödet. Antingen de tro det eller icke, så förtäljen likväl dem vad skett är på vägen. Ty somliga äro ännu stadda i stor otro, så att de alls icke tro, att Jesus är uppstånden. Därför förtäljen om denna sak I till Emmaus vandrande lärjungar. Förtäljen för de bedrövade och tvivlande själar, att Jesus vart känd av eder i det han bröt brödet. Vem vet, om icke även hos dem upptändes någon levande trosgnista genom detta förtäljande och denna erfarenhet? Kanske Jesus även för dem uppenbaras levande genom edert förtäljande. Amen.

2 SAM. 24: 17; JOH. 10: 1—8

DÅ DAVID SÅG ÄNGELN, SOM SLOG FOLKET, SADE HAN TILL HERREN: SE, JAG HAVER SYNDAT, JAG HAVER GJORT DEN MISSGÄRNINGEN: VAD HAVA DESSA FÅREN GJORT? LÅT DIN HAND VARA EMOT MIG OCH MIN FADERS HUS. 2 SAM. 24: 17.

Vi höra av dessa ord, vad en botfärdig själ talar, då andra människor komma att lida för hennes skull. David hade nämligen gjort en stor och förskräcklig synd emot Gud, då han befallde Joab att räkna folket. David ville nämligen veta, huru mycket folk det fanns i hans rike, och satan hade ingivit David i sinnet, att han skulle räkna folket. Då ville Herren visa David, huru snart Han kan minska folket. Herren sände dödsängeln att slå människorna genom pest; och sålunda kommo undersåtarna att lida Guds straffdom för konungens högfärds skull. Då bad David, att Guds straffdom skulle komma över honom, som gjort den förskräckliga synden. Men Gud hörde icke hans bön, utan lät straffdomen komma över folket, som ej den gången var skyldigt till den synden. Helt säkert kunde det naturliga förnuftet göra den slutsatsen, att Gud gjorde orätt, som lade straffet på undersåtarna, ehuru konungen var skyldig till högfärdssynden. Men Guds domar äro outrannsakliga, och människan kan ej med det naturliga förnuftet sluta annorlunda än att David hade bort lida straffet, emedan det var han som syndat; men Gud lade straffet på folket, som var oskyldigt. David hade emellertid stor ångest och nöd sålänge denna pest varade; därför bad han Gud, att Guds straffdom måtte komma över honom, som av högfärd hade befallt, att man skulle räkna folket. Men Gud lade likväl icke straffet på honom, utan på folket, som var oskyldigt.

David hade nämligen ett sådant samvete, att det dömde honom. Fördenskull sade han: "Jag haver syndat, vad hava dessa fåren gjort?" Och vi våga icke säga, att David hade en orätt känsla, då han dömde sig själv skyldig. Men krögarna hava en falsk självkänedom, då de icke bekänna sig

skyldiga till den synden, att de genom sitt brännvin hava bragt många själar till helvetet före bestämd tid. Fyllhundarna hava en falsk självkänedom, då de icke känna sig skyldiga till den synden, att kvinnor och oskyldiga barn få lida hunger och nakenhet för deras skull. Horkonorna och horkarlar hava en falsk självkänedom, då de icke känna sig skyldiga till den synden, att oskyldiga barn få lida för föräldrarnas synders skull. Alla de hava en falsk självkänedom, som med onda exempel föregå barn och undersåtar, och alldeles icke känna sig skyldiga till den synden, att barn och undersåtar få lida för föräldrarnas och överhetens synders skull. Isynnerhet hava krögarna och världsherrarna samvetet tjockare än en oxhud. Ty de hava först gått före det blinda folket med onda exempel, supit, svurit och övat slagsmål, bedrivit hor och stulit, varför det blinda folket blivit manat och eggat att följa samma exempel; och det har ännu icke kommit dem på samvetet, att folket får lida för deras skull, såväl i denna som den tillkommande världen. David betogs av en ganska stor ångest och samvetskval, då han såg, huru undersåtarna kommo att lida för hans högfärds skull. Men denna tidens världsherrar få ej samvetskval, ehuru folket kommer att lida för deras högfärds skull, och för deras onda exempels skull. Ty det blinda folket har efterföljt herrarnas exempel i dryckenskap, prål, högfärd, otukt och vällust, och därför har folket kommit att lida fattigdom och brist redan i denna världen och skola ännu få lida samvetskval i helvetet, om icke här i nådatiden sker sann ånger, omvändelse och nyfödelse, innan nådatiden blir slut. Vi har sett, huru folket kom att lida för konungens högfärds skull, och vi kunna icke fatta, varför Gud lade syndastraffet på folket ehuru David

själv var stadd i samvetskval och stort trångmål i följd av denna sak. Emellertid har detta skett alla maktägande till ett fasaväckande exempel på det att de må se vilket förskräckligt kval skall komma över dem i helvetet ifall deras samvete ej här vaknar, såsom Davids samvete hade blivit väckt. Man kan ju tänka att Gud just fördenskull förbarmade sig över David att han var botfärdig och en tiggare, men folket, som dödsängeln slog genom pesten, var sorgglöst. Och om Herren hade gjort efter Davids bön och lagt detta straff på David, så hade folket likväl icke vaknat. Ty folket hade då tänkt, att David fick lida efter vad hans gärningar förtjänt och så hade detta säkra folk stadfast sin falska tro därmed, att David var en missgärningsman och folket var heligt.

Men vi hava många andra exempel som visa, att undersåtarna få lida för konungens högfärds och äregirighets skull, och att likaledes barnen få lida för sina föräldrars synders skull. Men man har även å andra sidan sett att konungen får lida för sina undersåtars synders skull och föräldrarna få lida för barnens synders skull, såsom t. ex. David fick lida mycket för sina ogudaktiga barns skull. Denna sak är icke så förunderlig, ty barnen leda sitt ursprung från föräldrarnas onda kött och blod och föräldrarnas arvssynd har fördärvat barnen alltifrån födelsen. Om således jordiska föräldrar få lida för sina ogudaktiga barns skull, så är det rätt och tillbörligt, ty från dem har syndens rot uppkommit. Men då nu Gud och själva Skaparen har fått lida för sina ogudaktiga barns skull, så är det den största orättvisa som skett i världen. De ogudaktiga barnen hava störtat sin skapare ned i helvetet. Vad tänken I nu Förbarmarens mördare? I tänken utan tvivel att kärleken ännu förblivit i Förbarmarens hjärta, ehuru I haven uttappat blod ur Förbarmarens blodådror. I tänken utan tvivel att den himmelske Förbarmaren ännu älskar sina ogudaktiga barn i helvetet, dit de ogudaktiga och förhårdade barnen hava nedstörtat Honom. Men Gud låter icke

gäcka sig. Det finns ej i Förbarmarens hjärta så mycken kärlek att han kan älska även dem, som icke allenast äro sin Förbarmares mördare utan även efter Hans död förtrampa Hans blod och vanära Hans grav. Men om det ännu skall finnas nåd och kärlek uti Förbarmarens hjärta efter Hans död så vederfares detta endast de barn vilka nu böja sina knän uppå Hans grav, vilka nu gråta och sucka på Hans grav, vilka nu med jämmerlig och klagande röst ropa: Himmelske Förbarmare. Vi hava dräpt dig, vi hava nedstörtat dig till helvetet. Stå upp, stå upp, käre Förbarmare, och hör de bedrövades, botfärdigas och betungades suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Joh. 10: 1—18.

Då det tillförne blivit talat om innehållet av detta evangelium hurusom den gode Herden låter sitt liv för fåren, huru den lejde flyr, när han ser ulven komma och huru ulven sargar och förskingrar fåren, så borde vi denna gång tala:

1:a Om de får, som icke äro av detta fårahuset, och

2:a huru och på vad sätt de må höra Herdens röst, att det måtte vara ett fårahus och en herde.

Frälsaren säger uti dagens evangelium, att Han har även andra får, som icke äro av detta fårahuset, och att de skola få höra Hans röst. Men det är ovisst huruvida de får, som icke äro av detta fårahuset komma alla till det gemensamma fårahuset ehuru de alla höra Herdens röst. Visserligen har den gode Herden ej så mycket får, att de icke alla skulle rymmas i ett och samma fårahus, men om de får som icke äro av detta fårahuset, hava blivit vana att ligga ute, så torde de ej vara villiga att genast inkomma i fårahuset, fastän den gode Herden kallar dem. Då fåren bliva vana att ligga i skogen, så sakna de ej sedan så mycket något fårahus. Men myggtiden och då det finnes mycket ohyra i skogen, då komma alla fåren gärna i kätten, men det finnes ej heller nu mycket mygg ute, och

därför ligga de får ute som icke äro av detta fårahuset. Getterna skulle nog intränga i fårahuset, om man blott skulle insläppa dem, men vad göra getterna i fårahuset? De göra där ej annat än stånga blott fåren. Och därför måste Herden skilja dem ifrån fårahuset och föra dem på någon ö, på det att dessa stygga kreatur ej må ofreda fåren då de utan tvivel äro vana att hoppa över gärdet. De äta och trampa åkern och fördärva allt vad sädens Herre sått däri, och likväl vill de intränga i fårahuset. Men Herden har hotat, att Han skall skilja dem ifrån fåren och har ämnat sätta dem i yttersta mörkret att bräka och vråla, såsom de redan här vråla, då någon hund biter dem. Men så snart Herden kallar fåren till sig komma getterna först. De inbilla sig utan tvivel att Herden skall giva dem lindhö och saltlake. Men den gode Herden tål ej att se dessa stygga kreatur, ty de har elak lukt, som Herden ej kan uthärda. De förtära djävlaträck och gamla Adams avfall, och fördenskull driver Herden dem bort från sig och lägger dem i ett mörkt rum att svälta och bräka i evighet. Då nu alla getter och bockar bliva utdrivna från fårahuset, så måste vi se efter de får, som icke äro av detta fårahuset. Dem har den gode Herden ämnat föra till detta fårahuset, nämligen till det fårahus där Jesu rätta får äro. Då den gode Herden själv sagt: Jag haver ock andra får, som icke äro av detta fårahuset så måste vi tro, att den gode Herden sannerligen har andra får, som icke äro av detta fårahuset. Han säger nämligen på ett annat ställe, att Han var sänd till de borttappade får av Israels hus, men de andra fåren, som icke äro av Israels hus, få även höra Hans röst. Och det är troligt att alla, som blott äro får, höra den gode Herdens röst och komma till Honom — om ej löpande så nalkas de dock krypande Honom och då skall det varda ett fårahus och en Herde. Må blott icke getterna tänka, att man skall taga även dem in i fårahuset, ty de tränga sin nos genom varje springa och fönster och vilja komma in, men de slippa likväl icke in. Det må vara huru mörkt som

helst så tror jag, att Herden skall känna dem på rösten och till och med snart. Men de blinda kunna ej skilja fåren ens från ulvarna, än mindre från bockar och getter, vilka stundom bräka liksom endel dåliga och odugliga får, vilkas ull är grov och sådan ull kostar ej mer än en halv riksdaler skålpundet. Vi inse väl, att de får, som icke äro av detta fårahuset hava av svält blivit odugliga. Det har ej ännu vuxit ull på dem, de äro utmagra, Herden har ej fött dem. Och huru skola väl sådana herdar föda fåren, som föda getterna väl, men låta fåren svälta. Men vi hysa det hopp, att Herden själv skall föda sina får och kalla till sig även de får, som icke äro av detta fårahuset. Och då skall det varda ett fårahus och en Herde. Då den gode Herden själv sagt: Jag haver ock andra får som icke äro av detta fårahuset, så måste vi visserligen tro, att det funnits av dem icke allenast i Frälsarens och apostlarnas tid, utan ännu i dag finnes det några får som icke äro av detta fårahuset. Men getterna behöva icke höra, att de äro av de andra får, som icke äro av detta fårahuset! Väl skulle getterna vilja tillägna sig dessa ord, men må getterna läsa de ord, som äro skrivna uti domsöndagens evangelium, och må de tillägna sig dem. Där bestraffar överherden de getter, vilka stå på den vänstra sidan, att de icke hava klätt Honom då Han var naken. Huru skall det väl av gethår bliva kläder åt Herden? Getterna berömma sig väl av sin mjölk och säga: "Vi hava mera mjölk än fåren." Men vem hava getterna fött med sin mjölk? Hava väl Jesu lamm diat edra spenar? Vi hava sett huru getterna göra, då något lamm kommer för att dia deras spenar. De stånga och sparka lammen och tåla ej, att de ens komma nära. Icke behöva således getterna tänka, att de äro av de andra får, som icke äro av detta fårahuset.

Men de andra fåren äro sådana får, som ännu icke hava inkommit i detta fårahuset, men komma likväl då de höra Herdens röst. Och för dem, som ännu icke hava inkommit i detta fårahuset, skola vi bedja av alla krafter att de snart måtte inkomma i detta fårahuset

innan aftonen nalkas, innan dörren tillslutes, innan ljuset slocknar och innan solen går ned, ty aftonen tillstundar nu redan och vargungarna äro på sin vakt var de kunna slita och sarga fåren. Varen alltså vaksamma till att bedja, I få själar, som ären av detta fårahuset, att Israels store Herde, som uppsökt borttappade får av Israels hus, ville bevara eder för snöstorm, hagel och oväder och för den glupande ulvens tänder, och att även de får, som icke äro av detta fårahuset snart måtte inkomma i detta fårahuset, innan dörren tillslutes. Ty icke har Israels Herde så mycket får, att de icke skulle rymmas i ett och samma fårahus, om de blott levde i sämja. Men om de bliva alltför feta, då intaga de större rum och vilja ha två

fårahus och två herdar. Men må ulven vara deras herde, som icke rymmas i detta fårahus. Och legoherden, som flyr, när han ser ulven komma må vara deras herde, som hava horn på huvudet och gethår. Men vi hysa det hopp, att den store Herden, som givit sitt liv för fåren, skall bevara sina egna får för den glupande ulvens tänder och föra dem på det bästa bete och vägleda dem till den levande vattukällan. Han skall låta de bävande lammen dia sina nådedrypande bröst, så att de vederkvickta börja springa såsom hjortar på Sions berg och glädjas på Lammets bröllop. Då skall Herden två lammen uti floden Jordan, så att deras ull blir snövit, och deras mjölk skall begynna drypa från deras bröst evinnerligen. Amen.

1 KOR. 6: 2; LUK. 6: 37

VETEN I ICKE, ATT DE HELIGA SKOLA DÖMA VÄRLDEN? 1 KOR. 6: 2.

Världsbarnen upptaga ganska illa de kristnas dömande, isynnerhet av den orsak, att de förakta de kristna och hata dem. Då de kristna läsa för världsbarnen den dom, som Frälsaren redan för länge sedan kungjort för dem. Att var och en, som icke tror på Guds Son, han är redan dömd, så vredgas världsbarnen svårligen och säga liksom den israelitiska mannen sade till Moses: "Vem har satt dig till domare över oss?" Moses ville nämligen bilägga striden mellan tvenne israeliter och sade till den mannen, som slog sin broder: "Varför gör du orätt åt din broder?" Men den som gjorde orätt tålde icke, att Moses bestraffade honom, liksom det är världsbarnens sed, att de hysa hat mot den, som bestraffar dem för orättfärdighet, och säga: "Vem har satt dig till domare över oss?" De vilja sålunda icke höra vad den helige Paulus 1 Kor. 6: 2 säger: "Veten I icke att de heliga skola döma världen?" Men världsbarnen tro icke att de kristna skola döma världen, ty världsbarnen hålla sig själva för kristna kantänka därför, att de äro döpta och äro dygdiga och ärbara människor, i vilka det ej finnes någon orättfärdighet. Då nu de kristna enligt Guds ord börja bestraffa de säkra och andligen döma dem enligt den dom, som uti Guds ord redan är avkunnad över dem, så vredgas världsbarnen och säga: "Vem har satt dig till domare över oss?" Men då världsbarnen vredgas sinsemellan, så börja de svärja och slåss och befalla sin fiende att gå till helvetet. Detta klandra de alls icke. Men om en kristen enligt Guds ord vill läsa för dem den dom, som redan förut är bestämd för alla säkra och otrogna, så taga de bevis ur skriften, att ingen får döma, fastän de säkra och oomvända själva bära domen på sitt samvete, om samvetet så pass skulle få vakna, att det talade rätt. Men när samvetet är sovande, då vill människan icke höra den dom, som ifrån

världens begynnelse är bestämd för alla säkra nämligen: "Förbannelse och plåga över var och en, som gör det onda."

Den naturliga människan anser sig själv from och vill icke bekänna sina synder. Då man bestraffar henne för uppenbara synder, så nekar hon och överskyler dem. Men åt de kristna har makten blivit given att döma världen med en andlig dom. Detta höra vi icke allenast av ovannämnda Pauli ord utan även av själva Frälsarens ord. Han säger nämligen till sina lärjungar: "I skolen döma de tolv Israels släkten." Och åter säger Paulus: "Den andliga människan dömer allting och varder av ingen dömd." Om en världsmänni ska vore huru vred som helst på en kristen och beskyllde honom med falska förebråelser, så betyder det intet för en kristen. Nog tål en kristen höra dom, ty han vet, att han varit domen underkastad. Men en världsmänniska som är from, tål ej höra dom ty gamla Adam är så helig och så from att det i honom ej finnes orättfärdighet. Gamla Adam tror sig vara närmast Gud, då han är närmast satan. När vreden sjuder i hjärtat, då älskar han sin nästa; när han förbannar, då håller han på att välsigna; när han supit brännvin, då har han varit till skrift; när han slåss, då håller han på att predika evangelium för människorna; och när han törstar efter de kristnas blod, då har han nit om Gud. Samvetet fordrar att han skall supa, svärja och slåss, bedriva hor och stjäla. Dessa äro emellertid enligt Pauli lära köttets gärningar, som genom Guds ord bliva dömda. Och då gamla människan blir dömd för dessa gärningars skull, så blir hon förtörnad och vred, hon vill, att det skall bevisas. Hon hotar fråga efter sin heder, hon söker sådana ställen ur skriften, genom vilka hon vill bevisa, att hennes leverne är kristligt och att ingen får döma henne. Men Paulus säger sålunda:

"Om vi själva dömde oss, så vore vi icke dömda." Människan måste döma sig själv.

Men huru kan en naturlig människa döma sig själv, som är blind och icke ser sina synder? De kristnas avsikt med deras dömande är, att den säkra människan måtte vakna, att hon måtte komma till en rätt ånger, att hon enligt nådesordningen måtte begynna bedja om nåd. Men den säkra människan vill icke känna sina synder ej heller göra bot, utan hon vill alltför framgent efter ett fåfängligt och ogudaktigt leverne fara upp i himmelen, somliga med sin dygdighet, somliga med sin döda tro, utan ånger, utan levernets förbättring och utan hjärtats och sinnets förändring. Och då en kristen för en säker människa enligt Guds ord visar, vad som väntar henne, ifall sann bot och bättring ej sker, så vredgas gamla människan på rådgivaren och säger: "Är du människors domare?" och söker ännu bevis ur skriften, att man icke får döma. Emellertid gäller den dom, som i skriften är förbjuden, just sådana människor, som i vrede och bitterhet förtala, förbanna, hota, skälla och befalla sin nästa att gå till helvetet. En sådan dom, som säkra människor låta komma ur sin mun över sin nästa, den är förbjuden i skriften. Men säkra människor bry sig alldeles icke därom, att de i vrede döma sin nästa till helvetet. Men om en kristen för deras ögon vill framställa den dom Frälsaren avkunnat över alla säkra världsbarn, nämligen: "Detta är domen, att ljuset är kommet i världen, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gärningar voro onda" — när man föreläser denna Frälsarens dom för de säkra, då tillspetsas genast öronen på gamla Adam, ormaynglet börjar röra sig vid hjärteroten, blodet och uppsynen svartnar av den galla, som är full med gift, som draken spydde i människans hjärta. Gamla människan säger till rådgivaren: "Du är icke Gud, du behöver icke komma och döma hederligt folk."

Liksom Judarna sade till den mannen vilken var blind född men genom Frälsarens makt hade fått sina ögon öppnade: "Du är allt född

i synd och vill lära oss", så säga även denna tidens Judar till de kristna: "Du är själv född i synd och du vill lära oss." Men Jesus frågade likväl sedan av den mannen, som var blind född: "Tror du på Guds Son?" Han svarade: "Ja, Herre, jag tror." Så frågar även jag dem, som äro dömda av världshopen och skilda från deras sällskap och icke mer kunna supa, svärja och slåss med dem:

"Tror du på Guds Son?"

"Ja Herre jag tror!"

Jag tror, att Herren Jesus skall stärka allas deras tro, vilka varit blindfödda men genom Jesu makt hava fått sina ögon öppna och för denna saks skull äro hatade, smädade och förföljda av världen. Jag tror att Herren skall giva alla bedrövade, tvivlande och klentrogna kraft att tro och förlita sig på Guds Son, som återlöst och friköpt deras själar från döden. Fader vår, som är i himmelen osv.

Evangelium: Luk. 6: 37.

Världsbarnen inbilla sig helt säkert att de från dagens evangelium få bevis emot de kristna, då Frälsaren förbjuder sina lärjungar att döma. Men det är ovisst, på vilka dessa Frälsarens ord bäst kunna tillämpas och vilka de äro, som mest bryta mot detta bud. Världsbarnen inbilla sig, att de kristna icke hörsamma Frälsarens befallning med avseende å denna sak, då Frälsaren förbjuder att man icke skall döma, och de kristna likväl döma de säkra ehuru Frälsaren förbjudit, att man icke får döma. Men jag tror, att de kristna få ännu mera kraft att döma, då vi först se efter, hurudana människor dessa Frälsarens ord gälla och på vilka de bäst kunna tillämpas. Frälsaren säger: "Dömen icke, så varden I icke dömda." Nu inbilla sig världsbarnen, att detta är sagt till de kristna, som kantänka döma de säkra, men jag menar, att till världsbarnen är det sagt: "dömen icke, så varden I icke dömda." Ty de ord, som strax följa efter, utvisa att Frälsaren har avseende på dem, som i det de döma även fördöma eller förbanna, då Han

säger: "Fördömen icke, så varden I icke fördömda." Vilka äro nu de, som i det döma även fördöma? Äro de väl de kristna eller världsbarnen? Utan tvivel de kristna, ty aldrig svärja ju världsbarnen, de ropa meningsslöst 'den mannens namn vilken de tjäna. Till Guds ära säga de till sin nästa: "Drag åt fänders, gå till helvetet", och av kärlek befalla de sin nästa att gå till helvetet. Världsbarnen svärja eller förbanna aldrig i vrede, utan av idel kärlek befalla de sin nästa att gå till helvetet. Det är utan tvivel fördenskull de befalla sin nästa att gå till helvetet, medan där är trevligt att vara. Världsbarnen säga aldrig till sin nästa: "gå till himmelriket" utan: "gå till helvetet". Och det att världsbarnen ropande kalla sin nästa djävul och satan, det är bara för heders skull som de giva sin nästa detta sköna namn. Då nu säkra människor aldrig förbanna ej heller döma sin nästa till helvetet, så torde detta ord i varje händelse falla på de kristna, vilka döma, svärja, och förbanna. Det faller vidare på Frälsaren själv, vilken en gång förbannade Petrus i det Han sade: "Gack bort, satan, du är mig till hinder." Vidare säger Frälsaren: "Förlåten, så varder eder förlåtet." Dessa Frälsarens ord gälla utan tvivel de säkra, vilka icke bära hat till sin nästa, utan förlåta sin nästa hans brännvinsskulder utan ersättning och vredgas aldrig, huru man än må plåga dem. Men på vem kunna dessa Frälsarens ord tillämpas: "Kan och en blind leda en annan blind, falla de icke båda i gropen?" De orden gälla helt säkert de kristna som äro blinda ledare de äro oförnuftiga rådgivare, som undervisa människorna på orätt väg. De äro själva dårar och göra ännu andra till dårar. Vad äro de väl annat än dårar som undervisa människorna till sann bot och bättring och vilja förhindra fylleri och göra slut på krögeriet. Den som börjar lyssna till dem, han blir helt säkert fattig och slutligen en dåre. Då människan börjar alltför mycket läsa i skriften blir hon en dåre. Så sade den vise världsherren Festus till Paulus: "Du är rasande, Paulus, mycken konst haver gjort

dig rasande — för mycket läsande har gjort dig till en dåre." Men världstrålen, han är en vis man, isynnerhet då när brännvinet stiger upp i huvudet. Han vet bäst, huru människan blir salig. Han är icke en blind ledare, såsom de kristna, utan han giver människorna förstånd. Och hans religion är denna: Lev dygdigt, sup brännvin, håll krogrörelse, försök vinna världsliga ägodelar så mycket du kan om människorna icke lyda dig, så svär och slåss och gå till rätta och vad du ej vinner med brännvin och svordom och slagsmål, det skall du vinna genom rättegång. Ty alla dessa stycken höra till dygden. Om en behövande kommer till dig, så tag god vinst för ditt besvär och din vara; men om förnäma gäster komma, så skall du vara en hederlig värd. — Detta är första läxan i en dygdig mans trosbekännelse. Den andra trosartikeln är denna: människan är svag, hon orkar inte strida mot köttets begärelser. Gud är nådig, han fordrar ej orimligheter. Om människan skulle råka i någon förvillelse, till exempel, att hon komme att alltför mycket prata dårskaper i fyllan eller älskade andra kvinnor och skulle slåss med sin egen hustru, nog förlåter Gud allt detta. Det är deras trosartikel, vilka icke allenast våga förlita sig på sin dygd, utan även på den stulna nåden. Somliga av dem, nämligen av världsbarnen, erkänna även ångerns och bättringens nödvändighet, men icke sådana de kristna fordra dem, nämligen i förening med samvetskval och hjärteångest, suckar och tårar, utan på annat sätt. Dessa dygdiga världsmänniskor och bekännare av död tro kunna fördenskull icke förklara, huru och när denna ånger och bättring försiggått hos dem. Mycket mindre kunna de förklara, huru en sann ånger och bättring bör ske. Detta synes vara läran hos de dygdiga och bekännarna av den döda tron. Förnuftet är deras vägvisare.

Om vi nu skulle vilja veta, vilka dessa Frälsarens ord gälla: "Kan och en blind leda en annan blind, falla de icke båda i gropen?" så är det troligt, att världsbarnen, som hava ett stort förnuft i peruken, skjuta från sig den

tillvitelsen, att de äro blinda. Om de nämligen skulle känna och erkänna att de äro blinda, att de icke veta, var vägen går till himmelen, så skulle förnuftet bliva kortare. Men åtminstone Judarna ville icke bekänna, att de voro blinda, ty Frälsaren sade till dem: "Om I skullen känna att I ären blinda, så haden I mindre synd, men nu sägen I att I sen, fördenskull haven i större synd." Men dessa orden: "Huru ser du ett grand i din broders öga, och varder icke varse en bjälke i ditt öga?" — dessa Frälsarens ord giva världsbarnen stor vinning. Ty världsbarnen hava ingalunda ett skarpt öga att se fel i de kristnas leverne, ehuru Judarna sågo många fel i Jesu lärjungars leverne. Och Judarna sågo även den synden uti Frälsarens leverne, att Han icke tvådde sina händer, då Han satte sig till bords. Judarna förebrådde ofta Frälsaren, att Han var en sabbatsbrytare, då Han botade sjuka på sabbaten. Men det var den största synd Frälsaren hade gjort, att Han gjorde sig själv till Guds Son. Och det torde ännu idag vara den största synd de kristna begå mot världsbarnen, att de bekänna sig till Guds barn. Det tål världshopen icke höra, att de kristna skulle vara Guds barn. Och likasom den säkra hopen har en falsk salighetsgrund, på vilken de stöda sig, nämligen en hemlig egenrättfärdighet, så se även dygdiga världsmänniskor isynnerhet därpå, hurudant leverne de kristna föra. Världshopen fattar icke, att en kristen blivit ett Guds barn genom nåden, utan den blinda hopen inbillar sig, att det är genom ett heligt leverne, genom dygdighet och genom egenrättfärdighet som människan blir ett Guds barn. Fördenskull äro världsbarnen så skarpsynta i att se fel i de kristnas leverne, ty de vilja, att de kristna borde vara såsom änglar.

Av samma orsak sågo Judarna så många fel uti Frälsarens leverne. För det första var Han loj, för det andra en frossare och drinkare, för det tredje en sabbatsbrytare, för det fjärde en trollkarl eller djävulens

medhjälpare, för det femte en Guds försmädare, för det sjätte en folkuppviglare eller falsk profet. Några av dessa Frälsarens synder, vilka världsbarnen säkerligen finna även i de kristnas leverne, äro följande: för det första äro de falska profeter, för det andra skrymtare, för det tredje besatta av onda andar, för det fjärde nännas de icke av girighet supa eller giva sin nästa en sup, för det femte skälla de på hederligt folk och uppegga människorna till vrede: de anse sig själva för bättre än andra och giva ej människorna samvetsfrid. De hava en falsk tro, de undervisa människorna orätt och för all denna ondskas och ofrids skull vore det bäst att anklaga dem inför Pontius Pilatus. — Vem är det nu som ser grandet i sin broders öga? Utan tvivel de kristna, som ständigt förmana de säkra till uppriktig ånger och sålunda icke låta gamla Adam sova ifred. Ty då världsbarnen supa tillsammans, svärja i kapp, slåss sinsemellan, stjäla tillsammans och hålla krogrörelse tillsammans, så äro dessa goda människor så kärleksfulla sinsemellan, att de dölja och överskyla varandras fel och vända allting till det bästa, hjälpa varandra att gå fria från böter och lagens straff och anse det för en stor synd, om någon fyllhund eller krögare skulle bliva bötfälld. Men om de vore så benägna att hjälpa varandra från helvetets kval som de äro ivriga att hjälpa sina supkamrater från böter, så skulle det nog vara ett annat liv i världen. Men de kristna se alltid grandet i sin broders öga, de döma de säkra, de skälla på de ogudaktiga, de förmana de i syndasönnen sovande och antasta gamla Adam.

Och i sanning, om vi läsa dagens evangelium med sådana ögon som de säkra läsa det, så bliva alla ting vända upp och ned. Världen skulle enligt denna utläggning bliva kristen och de kristna skulle bliva dömda, ehuru Frälsaren förbjudit, att man icke skall döma. För det andra äro de blinda ledare, emedan de undervisa människorna orätt, och för det tredje se de grandet i sin broders öga, men

bjälken i sitt eget öga se de icke. Men om vi läsa dagens evangelium med upplysta ögon, så få alla saker en annan vändning. Världsborna döma de kristna till helvetet av hat, men de kristna förmana de säkra av kärlek. De kristna förlåta gärna världsborna deras orättfärdighet, såsnart de omvända sig och bekänna sina fel. Världsborna äro blinda ledare emedan de med onda exempel föregå varandra, men de kristna äro upplysta och lärda av den Helige Ande att tala om Guds nåd. Världsborna äro skarpsynta att se fel i de kristnas leverne, de se fel icke därför att de skulle undervisa, utan därför att de måtte bliva i tillfälle att anklaga de kristna inför rätta. Så gjorde Judarna åt Frälsaren och Hans lärjungar. Världsborna se även fel i sådana saker uti de kristnas leverne, som är de kristnas skyldighet att göra, såsom t. ex. att lära och förmana de säkra till bättring. Detta är en stor synd inför världen, som världen icke kan fördraga. För samma saks skull klagade även Judarna på Frälsaren, att Han förvillar folket med falsk lära. Den döda trons bekännare, som anse sig själva för kristna, säga sålunda: "Jag är även andra människors rådgivare." Men för den döda trons skull få nog alla leva utan att bliva

förmanade eller undervisade, man må leva huru gudlöst som helst.

Då nu detta evangelium läses med öppna ögon, så faller en svår dom och ansvar på de säkra, som i vrede döma och förbanna sin nästa och icke förlåta sin nästa, utan stämma honom inför rätta, föregå även barnen med onda exempel och förleda andra människor till synd. De äro sålunda blinda ledare. De se även fel i de kristnas leverne, men sina egna synder vilja de icke bekänna. Men världsborna läsa och förstå dagens evangelium så, att alla dessa synder falla på de kristna, ty den onde har vänt de säkras ögon aviga. Sålunda läsa de skriften på ett förvänt sätt och förstå orätt Guds ord till sina själars eviga skada.

Måtte Herren upplysa alla blindas ögon, att de må fatta, vilken höjd, bredd och längd det finnes i Guds kärlek, och måtte Herren Jesus förlåna alla bedrövade själar sin nåd, att de med glatt sinne må kunna bära världens falska tillvitelser och den orättvisa dom, som drabbat även forna Jesu namns bekännare, vilka burit allt detta för sin tros och sin kärleks skull till Jesus. Då skola vi slutligen se, vem det är som skrivit en rätt dom, världsborna eller de kristna. Amen.

JOH. 14: 15

ÄLSKEN I MIG, SÅ HÅLLEN MINA BUD. JOH. 14: 15.

Frälsaren talar på detta ställe om kärleken. Och vi veta icke huru mycket kärlek det nu må finnas hos de kristna; den första kärleken har förkolnat. Jag tror, att de kristna själva känna, att världskärleken tillväxer, men Guds kärlek avtager. Somliga säga, att människans egen själ är för henne det käraste, men Gud vill, att Han, som skapat och återlöst människan, borde vara oss kärast. Vi måste bekänna, att i denna kristendom ej finnes mycken kärlek till Gud. — Men ännu mindre finnes det kärlek hos världsträlarna, vilka älska synden, djävulen och världen av allt hjärta. Vaksamma kristna känna, huru världskärleken tränger sig på dem, och de strida emot denna orätta kärlek. Men i detta tidevarv älskar ingen Gud så mycket som Gud fordrar, ehuru denna tidens bekännare av den döda tron säga sig kunna älska Gud så mycket som Gud fordrar. Men vaksamma kristna, som hava självkänedom, känna huru litet de kunna älska Gud. Men efter syndafallet duger kärleken ej mer till salighetsgrund, ty människohjärtat är så i grund fördärvat, att icke ens de kristna kunna älska Gud såsom de borde. Gud fordrar visserligen med rätta en fullkomlig kärlek. Men människan kan icke efter syndafallet älska Gud såsom hon borde, ehuru nådetjuvarna inbilla sig, att de kunna älska. Men nådetjuvarna hava ej självkänedom, utan de äro stadda i självbedrägeri liksom Petrus före sitt fall. De kristna känna, att de icke kunna så älska Gud som Gud fordrar. Om de stundom förnimma Guds kärlek, så är det liksom en låga som snart slocknar; den är dock icke beständande. Och vad behöver mer en sådan människa en Frälsare som genom kärleken uppfyller lagen? När alltså de kristna känna, att de icke genom kärleken kunna uppfylla lagen, så måste de tro, att Kristus har uppfyllt lagen. De måste tillägna

sig Kristi rättfärdighet och tro, att de varda räknade rättfärdiga, då de med tron tillägna sig Kristi rättfärdighet. De måste tro att de äro Guds barn i kraft av Kristi förtjänst och av nåd förlossade ifrån synden, döden och djävulens våld. Papisterna lägga kärleken till salighetens grund och säga, att tro utan kärlek är död tro. Om en sådan lära vore en rätt lära, så skulle alla kristna här falla i misströstan, då de känna så litet kärlek hos sig; de skulle av brist på kärlek nödgas nedsjunka i helvetet. Men då vår lärofader Luther har åtskilt kärleken från rättfärdighetens verk och lärt så, att den troende ej behöver blanda kärleken med tron, utan allenast tro, att han genom Kristi förtjänst är rättfärdiggjord eller räknad rättfärdig, icke för sin rättfärdighets skull eller för kärlekens skull ej heller för sin egen helighets skull, utan för Kristi förtjänst och av Guds oförskyllda nåd förutan egen förtjänst, så hålla vi oss fast vid denna Luthers lära och säga: av nåd och för Kristi förtjänst varda vi räknade rättfärdiga inför Gud, ehuru vi av oss själva icke äro rättfärdiga, utan syndare och i brist på kärlek.

Emellertid blir kärleken icke utesluten ifrån helgelsen, utan endast i rättfärdiggörelsen uteslutes kärleken från tron, så att det i rättfärdiggörelsen ej finnes något annat än blotta nåden från Guds sida och blotta tron från människans sida. — I få själar, som känna brist på kärlek, I måsten likväl kämpa i eder kosteligaste tro och komma till Jesus så syndiga, elända, bedrövade och botfärdiga i brist på kärlek I ären. Om Jesus säger till eder: "denna bedrövade själ älskade mycket, fördenskull varder henne mycket förlåtet", då får I tro, att I haven kärlek, ehuru I icke själva känna det. Hör nu, nådiga Frälsare, de botfärdigas och betungades suckan: Fader vår, som är i himmelen osv.

Tredje Böndagens aftonsångstext finnes upptecknad 1 Joh. 2: 3 och lyda orden sålunda: **Därpå veta vi, att vi känna Honom, om vi hålla Hans bud.**

Aposteln Johannes skrev dessa ord till de kristna, då förföljelsen var i annalkande. Han var den lärjungen som Jesus älskade, och denne lärjunge skriver även om kärleken mer än de övriga lärjungarna. Men i denna text talar han om Guds kännedom och giver de kristna ett tecken, varav de kunna sluta huruvida de rätteligen känna Gud. Sålunda skola vi genom Guds nåd i denna heliga stund tala om Guds kännedom och betrakta, vem som rätteligen känner Gud.

När vår Frälsare säger: "detta är evinnerligt liv, att de känna dig allena sann Gud och den du sänt haver, Jesus Kristus", så böra vi lägga på hjärtat den viktiga sanningen, att ingen blir salig, som tror på den okände Guden. Paulus hade ej behövt predika om den okände Guden, ifall Atenarna hade blivit saliga med den tro de hade till den okände Guden. Hedningarna tro på den okända Guden och offra åt Honom samt bygga altare åt den okände Guden. Jesus sade även till sina lärjungar: "De skola utskjuta eder av synagogorna, och den tid skall komma, att den eder dräper skall mena sig göra Gud tjänst därmed; och detta skola de göra eder, ty de känna icke Fadern ej heller mig. Nu höra vi således, att de kristnas förföljare ej känna Fadern ej heller Kristus. Det är alltså ganska nödigt att rätteligen känna Gud och Hans ende Son. Jesus sade även till Filippus: "Jag är så lång tid när eder och du känner mig icke." Det hjälper således icke att tro på Josefs son, såsom somliga blinda stackare ännu i dag tro på Josefs son. Guds kännedom har för de första kristna varit det högsta målet, och de rannsakade ständigt, hurudan Guds kännedom månde vara. Och under denna rannsaking uppkom även tröta och tvedrägt emellan de kristna. Men fem och ett halvt århundrade efter Kristus uppstod bland de kristna rannsaking därom, huru människonaturen är beskaffad. Augustinus

var då de kristnas huvudman. Han sade, att människan ej har fri vilja i andliga ting och att utan församlingen ej finnes någon frälsning. Han lärde även, att odöpta barn ej bliva saliga. Luther disputerade även med papisterna, att människan ej har fri vilja, att hon ej har kraft att bättra sig. Men vad Guds kännedom vidkommer så gjordes i denna fråga på Luthers tid ingen förändring, utan man antog, vad de första kristna hade prövat och beslutit, att nämligen Fadern har fött Sonen av evighet, Sonen är född av Fadern i evighet och den Helige Ande utgår av Fadern och Sonen.

Uti denna vår kristendom finnes noggrannare självkännedom än stundom tillförne bland de kristna varit fallet. Men Guds kännedom är icke så noggrann som den stundom varit. Vi känna nu bättre djävulens natur än Guds natur. Men vi hava alltid för de kristna förklarat, hurudan Guds natur är. I honom finnes en oföränderlig rättfärdighet, som hatar det ont är; och denna Guds stränga rättfärdighet fordrar lydnad och ett heligt leverne. Men i Gud finnes även oändlig kärlek, som fordrar barmhärtighet. Och dessa Guds böjelser äro lika kraftiga, så att Han, såsom David säger, icke kan förgäta sin barmhärtighet för sin vredes skull ej heller kan Han för sin barmhärtighets skull förgäta sin rättfärdighet. Med ett ord sagt: Guds kärlek kan icke övervinna Hans rättfärdighet ej heller kan Hans rättfärdighet övervinna Hans kärlek.

Efter rättfärdigheten borde människan lida straffet efter förtjänst. Med Guds kärlek medgav det icke. Efter kärleken borde Gud förbarma sig och förlåta alla synder, men rättfärdigheten strider däremot. Då nu Guds stränga rättfärdighet och Hans kärlek äro i Honom lika kraftiga böjelser, så måste Han utgiva sin ende Son att lida det straff, som människan hade bort lida. Och fördens skull säger Luther, att Kristus lidit detta straff, på det att Faderns vrede måtte blidkas, att Han måtte borttaga lagens förbannelse och att Fadern måtte bliva förlikt. Men Faderns

rättfärdighet har fördenskull icke blivit slut, att Han skulle låta gäcka sig. Därför säger Johannes uti dagens text: "Därpå veta vi, att vi känna Honom, om vi hålla hans bud." Genom dessa ord har Johannes förelagt de kristna en prövning, som är ganska nödvändig, ty det gör avseende på de kristnas samvete. På andra ställen har Johannes talat om kärleken, som är en hjärtats sak och den levande trons frukt. Men denna prövning, som han framställer för de kristna uti vår heliga text, den blir nu lagd på de kristnas samvete, ty det är Guds rättfärdighet som fordrar lydnad.

Hava väl nu de kristna en sådan erfarenhet eller Guds kännedom, som Johannes fordrar, nämligen lagens fullbordad? Rätta kristna vilja ej med vett och vilja uti några stycken bryta emot Guds lag eller Guds vilja. Men om

samvetet är förmörkat, så synda de av oförstånd. Vinnläggen eder därför, att I mån förstå vad Guds goda och fullkomliga vilja är, på det att I mån komma att känna Gud enligt det kännetecken, som Johannes har framställt. Ty snart skola detta livets vedermödor slutas, snart skola edra trötta ben få komma till vila. Snart skall dödsängeln komma och avskära vinträdets grenar från jorden, snart skall anskriet höras: "Se, Brudgummen kommer, gå ut emot honom!" Haven I nu olja i edra lampor, visa jungfrur, på det att I med glädje och fröjd mån kunna följa Brudgummen in i brölloppsalen och glädjas med Brudgummen och bruden, där änglarna åstunda se, huru skön Guds Sons brud är. Sträven, kämpen och vaken, på det att I mån vara värdiga att sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket nu och i evighet. Amen.

SLUTORD

Predikningarna till denna Kyrkopostilla äro mestadels tagna ur prosten Laestadi år 1897 tryckta finska postilla. Ett mindre antal predikningar äro tagna ur samma författares tidigare av trycket utkomna Kyrkopostilla på finska språket. Några predikningar (de nio sista) äro lånade ur tidskriften "Sanomia Siionista". — Tryckningen av närvarande predikosamling begynte redan hösten 1897. Till arbetets långsamma fortskridande hava orsakerna varit mångahanda, men isynnerhet den, att översättnings- och tryckningsorterna varit så långt avlägsna från varandra. En följd av detta ogynnsamma förhållande har varit även den, att korrekturläsningen icke kunnat verkställas med behörig noggrannhet. Vilsedande tryckfel finnas emellertid ej, och anhålla vi den benägne läsaren att själv rätta felen. Med arbetet även i övrigt vidlådande brister torde den välvillige läsaren hava överseende.

Måtte nu även dessa predikningar lända till många hjärtans och sinnens förnyelse, på det att vi envar må kunna pröva, vad som är Guds goda, behagliga och fullkomliga vilja.

Uleåborg i september 1901.

Översättaren.